

MICA BIBLIE

TIPĂRITĂ SUB ÎNDRUMAREA ȘI CU PURTAREA
DE GRIJĂ A PREA FERICITULUI PĂRINTE

† **JUSTINIAN**

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDIȚIA A DOUA

BUCUREȘTI

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

1977

CUVÎNT ÎNAINTE

Este bine cunoscută și îndeobște apreciată râvna neobosită a Prea Fericirii Sale Părintelui nostru Patriarh Justinian pentru înțeleapta chivernisire a tuturor treburilor bisericești în cuprinsul Patriarhiei Române și pentru permanenta înzestrare a preoșimii noastre cu toate cele necesare împlinirii misiunii ei sacerdotale: cărți de slujbă, cazanii, colecții de predici, manuale și reviste, cursuri speciale de îmborspătare a cunoștințelor fundamentale teologice și bisericești, conferințe periodice de îndrumare a activității practice din parohii și conferințe de orientare asupra principalelor probleme ale vieții sociale actuale etc.

Binecunoscută și pe drept apreciată este și osirdia pilduitoare a Prea Fericirii Sale Părintelui nostru Patriarh Justinian pentru a pune la îndemîna credincioșilor mireni — prin Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă din cadrul Administrației Patriarhale — tipăriturile religioase și obiectele de cult cerute de nevoile lor sufletești: cărți de învățătură creștină, cărți de rugăciuni, almanahuri și calendare de perete, prohoade, icoane, cruciulițe, iconițe, medalioane, lumînări, tămîie etc.

La loc de mare cinste, în șirul acestor bogate și binecunoscute înfăptuiri, se află fără îndoială, grija și munca fără preget a Întîistătătorului Bisericii noastre pentru transpunerea cuvîntului lui Dumnezeu din Sfînta Scriptură în graiul de azial cititorilor și pentru difuzarea lui, și sub forma tiparului, în rîndul preoților și credincioșilor.

Din această stăruitoare grijă au izvodit, în ultimul sfert de veac, două ediții ale Noului Testament (1951 și 1972), patru ediții ale Psaltirii (1957, 1968, 1971 și 1975), o ediție a Sfîntei Evanghelii (1960), două ediții ale Apostolului (1960 și 1974) și, ca o încununare mult așteptată, două admirabile ediții ale întregii Sfînte Scripturi (1968 și 1975).

Aceste tipărituri — unele rod al osteneții de zi și noapte a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, altele rod al osteneții unor luminate condeie aflate în slujba teologiei noastre actuale — sînt o fericită continuare a tradiției cărturărești din Biserica Ortodoxă Română. Ele îmbogățesc în prezent — alături de alte cărți și publicații religioase — atît bibliotecile tuturor unităților bisericești din cuprinsul Patriarhiei Române: parohii, mîndstiri, protoierii, școli de cîntăreți bisericești și seminarii, institute teologice, centre episcopale și mitropolitane, cît și bibliotecile personale ale elevilor seminariști și ale studenților în teologie, ale preoților, ale monahilor și ale multora dintre credincioșii Bisericii Ortodoxe Române.

În acest frumos bilanț de tipărituri se simțea însă o lipsă : editarea unei antologii de texte biblice, care să poată fi pusă la îndemîna credincioșilor, ca un fel de abecedar, pentru inițierea lor asupra celor mai reprezentative și frumoase pagini din bogata colecție de cărți ce alcătuiesc Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament.

O asemenea antologie — denumită pe scurt Mica Biblie — a fost tipărită la noi, pentru întîia oară, în anul 1913 de «Asociațiunea biblică», alcătuită din patriarhul Nicodim — pe atunci episcop al Hușilor — arhim. Iuliu Scriban, econom Pavel Savin, dr. D. Boroianu, econom I. Grigoriu, Gabriel Pîrvu, econom C. Nazarie, econom I. Golcu, protos F. Balamaci, econom Ludovig Cosma și I. Mihăilescu.

Această lucrare de început — împodobită cu ilustrații alese după albumele de gravuri ale unor vestiți autori occidentali (Destunis, Doré, Ecker, Schnorr Crampon, Roggenbauch și Fleishmann), înzestrată din loc în loc cu schițe și hărți geografice, interesînd istoria sfîntă, și prevăzută, la sfîrșit, cu un sumar al cronologiei biblice, cu un indice al semnificațiilor numelor proprii și cu titlul temelor biblice înscrise în programa analitică a seminariilor teologice dinainte de primul război mondial — cuprinde, în proporții egale, peste 700 de pericope alese din Vechiul și Noul Testament, încheindu-se cu o mică prezentare a vieții Maicii Domnului și a Stînților Apostoli, cu o descriere sumară a Palestinei de odinioară și cu o tîlcuire scurtă a Fericirilor.

Această Mică Biblie, deosebit de atrăgătoare și utilă pentru elevii primelor clase seminareale, pentru elevii școlilor de

cîntăreți bisericești, ca și pentru credincioși, s-a epuizat destul de repede. De aceea, între timp, ea a fost de mai multe ori retipărită, aducîndu-i-se de fiecare dată îmbunătățiri și adaosuri. Ultima dată Mica Biblie a fost tipărită în 1944, tot de patriarhul cărturar Nicodim, dar și această ediție s-a epuizat foarte repede.

Retipărirea ei, într-o ediție nouă, nu putea fi deci omisă din vastul program de tipărituri inițiat, condus și susținut de Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh *Justinian*, ctitorul atîtor înfăptuiri epocale puse în slujba Bisericii noastre strămoșești.

În Mica Biblie, editată acum de Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, au fost reproduse, în general, pericopele din ediția anterioară (1944), dar după textul Bibliei celei noi (1968) pentru Vechiul Testament și după ultima ediție a Noului Testament (1972) pentru pericopele din Noul Testament.

Pentru uniformizarea ilustrării acestei noi ediții a fost folosită lucrarea: *Die Bibel in Bildern*, de *Iulius Schorr von Carolsfeld*, Leipzig, 1860 (pentru Noul Testament făcîndu-se ilustrațiilor unele retușuri).

Au fost revizuite, totodată, unele date și unii termeni în legătură cu Palestina de odinioară și au fost adăugate la sfîrșit hărțile, folosite la Biblia din 1968.

Nădăjduim că, în această haină nouă, Mica Biblie va fi și în vremea noastră o carte de un real folos pentru elevii școlilor de cîntăreți bisericești și ai seminariilor teologice, pentru studenții teologi și, în general, pentru toți credincioșii care, neavînd timp să străbată paginile întregii Sfinte Scripturi, vor găsi aici, în pagini alese, părți importante din descoperirea făcută de Dumnezeu prin aleșii Săi și mai ales prin Fiul Său, Domnul Iisus Hristos, pentru temeiul trăirii noastre creștine, pentru o viață în pace și iubire frățească, între oameni, pentru mîntuirea sufletelor noastre și pentru moștenirea vieții celei veșnice.

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

«Ascultă, poporul Meu : Domnul Dumnezeuzeul nostru este singurul Dumnezeu.

Să iubești pe Domnul Dumnezeuzeul tău, din toată inima ta, din tot suietul tău, și din toată puterea ta.

Cuvintele acestea, pe care ți le spun Eu astăzi, să le ai în inima ta și în suietul tău.

Să le întipărești în fiți tăi și să vorbești de ele cînd șezi în casa ta, cînd mergi pe cale, cînd te culci și cînd te scoli» (Deuteronom VI, 4—7).

«La început a făcut Dumnezeu cerul și
pământul» (Facere I, 1).

«Cerul este al Domnului, iar pământul
l-a dat fiilor oamenilor» (Psalmul
CXIII, 24).

I. — ÎNCEPUTUL LUMII

FACEREA LUMII

Ziua întâi

Dumnezeu a făcut lumea din nimic în șase zile. — La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. Și pământul era netocmit și gol. Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor.

Și a zis Dumnezeu : «Să fie lumină !» Și a fost lumină. Și a văzut Dumnezeu că e bună lumina și a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric. Lumina a numit-o Dumnezeu *ziua*, iar întunericul l-a numit *noapte*.

Și a fost seară și a fost dimineață: *ziua întâi* (Fac. I, 1—5).

Ziua a doua

Și a zis Dumnezeu : «Să fie o tărie prin mijlocul apelor și să se despartă apă de ape !» Și a fost așa.

A făcut Dumnezeu tăria și a despărțit Dumnezeu apele cele de sub tărie de apele cele de deasupra tăriei. Tăria a numit-o Dumnezeu cer. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Și a fost seară și a fost dimineață : *ziua a doua* (Fac. I, 6—8).

Ziua a treia

Si a zis Dumnezeu : «Să se adune apele cele de sub cer la un loc și să se arate uscatul !» Și a fost așa. Și s-au adunat apele cele de sub cer la locurile lor și s-a arătat uscatul. Uscatul l-a numit Dumnezeu *pămînt*, iar adunarea apelor a numit-o *mări*. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Apoi a zis Dumnezeu : «Să dea pămîntul din sine verdeață: iarbă, cu sămînță într-însa, după felul și asemănarea ei, și pomi roditori, care să dea rod cu sămînță în sine, după fel pe pămînt !» Și a fost așa. Pămîntul a dat din sine verdeață : iarbă, care face sămînță după felul și după asemănarea ei, și pomi roditori, cu sămînță după fel pe pămînt. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Și a fost seară și a fost dimineață : *ziua a treia* (Fac. I, 7—13).

Ziua a patra

Și a zis Dumnezeu: «Să fie *luminători* pe tăria cerului, ca să lumineze pe pământ, să despartă ziua de noapte și să fie semne ca să deosebească anotimpurile, zilele și anii. Și să slujească drept luminători pe tăria cerului, ca să lumineze pământul». Și a fost așa. .

A făcut Dumnezeu cei doi luminători mari : luminătorul cel mai mare pentru cîrmuirea zilei și luminătorul cel mai mic pentru cîrmuirea nopții, și stelele. Și le-a pus Dumnezeu pe tăria cerului, ca să lumineze pământul, să cîrmuiască ziua și noaptea și să despartă lumina de întuneric. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Și a fost seară și a fost dimineată : *ziua a patra* (Fac. I, 14—19).

Ziua a cincea

Apoi a zis Dumnezeu : «Să mișune apele de vietăți, ființe cu viață în ele și păsări să zboare pe pământ, pe întinsul tăriei cerului !» Și a fost așa.

A făcut Dumnezeu *animalele cele mari* din ape și *toate ființele vii*, care mișună în ape, unde ele se prăsesc după felul lor, și toate *păsările* înaripate după felul lor. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Și le-a binecuvîntat Dumnezeu și a zis : «Prăsiți-vă și vă înmulțiți și umpleți apele mărilor și păsările să se înmulțească pe pământ !»

Și a fost seară și a fost dimineață : *ziua a cincea* (Fac. I., 20—23).

Ziua a șasea

Apoi a zis Dumnezeu : «Să scoată pământul ființe vii, după felul lor : animale tiritoare și fiare sălbatice după felul lor». A făcut Dumnezeu fiarele sălbatice după felul lor, și animalele domestice după felul lor, și toate tiritoarele pământului după felul lor. Și a văzut Dumnezeu că e bine.

Și a zis Dumnezeu : «Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se tirăsc pe pământ, și tot pământul». Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său ; a făcut bărbat și femeie.

Și Dumnezeu i-a binecuvîntat, zicînd : «Fiți rodnici și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpîniți!...».

Și a privit Dumnezeu toate cîte făcuse, și iată erau bune foarte.

Și a fost seară, și a fost dimineață : ziua a șasea (Fac. I, 24-31).

Dumnezeu rînduiește ziua de odihnă

Așa s-au făcut cerul și pămîntul și toată oștirea lor. Și a sfîrșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o ; iar în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcut.

Și a binecuvîntat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcu și le-a pus în rînduială (Fac. II, 1—3).

*

Afară de lumea văzută, Dumnezeu a mai făcut o lume *nevăzută*, lumea duhurilor nenumărate, care se numesc *înger*i. Duhurile acestea la început erau toate bune și fericite. Mai pe urmă însă multe din ele au păcătuit, căzînd în mîndrie, și au fost aruncate în iad. Acestea sînt duhurile rele sau *diavoli*i. Lumea aceasta nevăzută a fost făcută înaintea celei văzute. (Is. XIV ; Ps. 103 ; Iuda VI ; II Petru, II).

Omul în rai

Dumnezeu a făcut pe Adam. — Atunci luînd Domnul Dumnezeu țărîna din pămînt, a făcut pe om, și a suflat în fața lui suflare de viață, și s-a făcut omul ființă vie. Și l-a numit Dumnezeu *Adam (de lut)*.

Dumnezeu încearcă pe om. — Apoi Domnul Dumnezeu a sădit rai în Eden, spre răsărit, și a pus acolo pe omul pe care-l zidise.

Și a făcut Domnul Dumnezeu să răsară din pămînt tot soiul de pomi plăcuți la vedere și cu roade bune de mîncat; iar în mijlocul raiului era *pomul vieții* și *pomul cunoștinței* binelui și răului.

Și din Eden ieșea un rîu care uda raiul, iar de acolo se împărțea în patru brațe.

Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse, și l-a pus în raiul cel din Eden, ca să-l lucreze și să-l păzească.

A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă și a zis: «Din toți pomii din rai poți să mănînci; iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănînci, căci, în ziua în care vei mîncă din el, vei muri negreșit».

Dumnezeu a făcut pe Eva. — Și a zis Domnul Dumnezeu: «Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el».

Și Domnul Dumnezeu, Care făcuse din pămînt toate fiarele cîmpului și toate păsările cerului, le aduse la Adam, ca să vadă cum le va numi; așa ca toate ființele vii să se numească precum le va numi Adam. Și a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului și tuturor fiarelor sălbatice; dar pentru Adam nu s-a găsit ajutor de potriva lui.

Atunci a adus Domnul Dumnezeu asupra lui Adam somn greu; și dacă a adormit, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne. Iar coasta luată din Adam a făcut-o Domnul Dumnezeu *femeie* și a adus-o la Adam.

Și a zis Adam: «Iată aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi *femeie*, pentru că este luată din bărbatul său». Și a pus Adam femeii sale numele *Eva*, adică viață, pentru că ea avea să fie mama tuturor celor vii (Fac. II, 7—25).

Înainte oamenilor este viața și moartea și oricare le va plăcea li se va da (Sirah XV, 17).

Greșeala întâilor oameni

Eva și Adam păcătuiesc. — Șarpele însă era cel mai șiret dintre toate fiarele de pe pământ pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. Și a zis șarpele către femeie : «Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai ?»

Iar femeia a zis către șarpe : «Roade din pomii raiului putem să mâncăm ; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu : «Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți !»

Șarpele a zis către femeie : «Nu, nu veți muri ! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele și răul».

Și femeia, socotind că rodul pomului e bun de mâncat și plăcut la vedere și vrednic de dorit, pentru că dă știință, a luat și a mâncat și a dat și bărbatului său și a mâncat și el.

Adam și Eva sînt siliți să-și vadă greșeala. — Atunci li s-au deschis ochii la amîndoi și au cunoscut că erau goi, și au cusut *frunze de smochin* și și-au făcut acoperăminte. Iar cînd au auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii raiului.

Și a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam, și i-a zis : «Adame, unde ești ?» Răspuns-a acesta : «Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sînt gol și m-am ascuns».

Și i-a zis Dumnezeu : «Cine ți-a spus că ești gol ? Nu cumva ai mîncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănînci ?» Zis-a Adam : «Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mîncat». Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie : «Pentru ce ai făcut aceasta ?» Iar femeia a zis : «Șarpele m-a amăgit și eu am mîncat» (Fac. III, 1—13).

Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită (Matei XXVI, 41).

Pedepsirea păcatului Făgăduirea unui Răscumpărător

Dumnezeu blestamnă pe șarpe. — Zis-a Domnul Dumnezeu către șarpe : «Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele și între toate fiarele câmpului ; pe pîntecele tău să te tîrăști și țărîna să mănînci în toate zilele vieții tale».

Dumnezeu făgăduiește un Răscumpărător. — «*Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămînța ta și sămînța ei ; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcîiul*».

Dumnezeu pedepsește pe Eva și pe Adam. — Și femeii i-a zis : «*Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale ; în dureri vei naște copii ; atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpîni*».

Iar lui *Adam* i-a zis : «Pentru că ai ascultat vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit : «Să nu mănânci», bleșemat va fi pământul pentru tine ! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale ! Spini și pălămidă îți va rodi el și te vei hrăni cu iarba câmpului ! În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, pînă te vei întoarce în pământul din care ești luat : căci pământ ești și în pământ te vei întoarce».

Dumnezeu izgonește pe om din rai. — Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui *Adam* și femeii lui îmbrăcăminte de piele și i-a îmbrăcat. După aceea i-a scos din raiul cel din Eden, ca să lucreze pământul din care fuseseră luați.

Și izgonind pe *Adam*, l-a așezat în preajma raiului celui din Eden și a pus heruvimi și sabie de flacără vîlvîitoare să păzească drumul către pomul vieții (Fac. III, 14—24).

Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea ; așa moartea a trecut la toți oamenii prin acela în care toți au păcătuit (Rom. V, 12).

Omenirea pînă la potop

Cain și Abel aduc jertfă lui Dumnezeu. — *Adam* și *Eva* au avut mai întîi doi fii : pe *Cain* și pe *Abel*. *Abel* a fost păstor de oi, iar *Cain* lucrător de pământ. Și după un timp *Cain* a adus jertfă lui Dumnezeu din roadele pământului, iar *Abel* din cele întîi-născute ale oilor sale și din grăsimea lor. Și a căutat Dumnezeu spre *Abel* și spre darurile lui, iar spre *Cain* și spre darurile lui n-a căutat.

Cain ucide pe fratele său Abel. — Și s-a întristat *Cain* tare și fața lui era posomorită. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către *Cain* : «Pentru ce te-ai întristat și pentru ce s-a posomorît fața ta ? Cînd faci bine, au nu-ți este fața senină ? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te tîrască, dar tu biruiește-l».

După aceea a zis *Cain* către *Abel* fratele său : «Să ieșim la câmp».

Iar cînd erau ei în câmpie, *Cain* s-a aruncat asupra lui *Abel*, fratele său, și l-a omorît.

Dumnezeu pedepsește pe Cain. — Atunci a zis Domnul Dumnezeu către *Cain* : «Unde-i *Abel*, fratele tău ?» Iar el a

răspuns : «Nu știu. Au doară eu sînt păzitorul fratelui meu ?» Și a zis Domnul : «Ce ai făcut ? Glasul singelui fratelui tău strigă către Mine din pămînt. Și acum ești blestemat de pămîntul care și-a deschis gura sa ca să primească singele

fratelui tău din mîna ta. Cînd vei lucra pămîntul, acesta nu-și va mai da roadele sale ție ; zbuciumat și fugar vei fi tu pe pămînt».

Deznădăjduirea lui Cain. — Și a zis Cain către Dumnezeu : « Pedepsa mea e mai tare decît aș putea-o purta. De mă izgonești acum din pămîntul acesta, mă voi ascunde de la fața Ta și voi fi zbuciumat și fugar pe pămînt, și oricine mă va întîlni mă va ucide ». Și Domnul Dumnezeu i-a zis : « Nu așa, ci tot cel ce va ucide pe Cain înșeptit se va pedepsi ».

Și Domnul Dumnezeu a pus semn lui Cain, ca tot cel care îl va întîlni să nu-l omoare. Și s-a dus Cain de la fața lui Dumnezeu și a locuit în ținutul Nod, la răsărit de Eden.

Set înlocuiește pe Abel. — Adam și Eva au mai căpătat un fiu, pe care l-au numit Set și după aceea au mai avut și alți fii și fiice.

Urmașii lui Cain. — Cain la rîndul său a avut fiu pe Enoh, iar Enoh pe Irad, iar Irad pe Maleleil, iar Maleleil pe Matusalem, iar Matusalem pe Lameh și Lameh pe Noe. Și încetul cu încetul urmașii lui Cain și ai lui Set s-au amestecat și au ajuns să păcătuiască din ce în ce mai mult față de Dumnezeu (Fac. IV—V).

Omul se uită la față, iar Dumnezeu se uită la inimă (I Reg. XVI, 7).

*

Dumnezeu a dăruit oamenilor celor de la început, adică patriarhilor, viață foarte lungă. Adam a trăit 930 de ani ; Set 912; Enos 905; Cainan 910; Maleleil 895; Iared 962; Enoh 365; Matusalem 969; Lameh 753; Noe 950; din care 600 înainte de potop și 350 după potop. Enoh, tatăl lui Matusalem, a dus o viață atît de sfîntă, încît el n-a murit, ci a fost luat cu trupul la cer.

Potopul

Dumnezeu hotărăște potopul. — Văzînd însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pămînt și că toate cugetele și dorințele inimii lor sînt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău și S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pămînt.

Și a zis Domnul : «Pierde-voi de pe fața pămîntului pe omul pe care l-am făcut ! De la om pînă la dobitoc și de la tîrîtoare pînă la păsările cerului, tot voi pierde, căci îmi pare rău că le-am făcut». Noe însă a aflat har înaintea Domnului Dumnezeu.

Noe face corabia. — Noe era om drept și neprihănit între oamenii timpului său și mergea pe calea Domnului.

Și a zis Dumnezeu către Noe : «Fă-ți o corabie de lemn de salcîm. În corabie să faci despărțituri și smolește-o cu smoală pe dinăuntru și pe din afară. Corabia însă să o faci așa : lungimea corăbiei să fie de 300 de coți, lățimea ei de 50 de coți, iar înălțimea de 30 de coți. Să faci corăbiei o fereastră la un cot de la acoperiș ; iar ușa corăbiei să o faci

într-o parte a ei. De asemenea să faci într-însa trei rînduri de cămări : jos, la mijloc și sus. Și iată Eu voi aduce asupra pămîntului potop de apă, ca să pierd tot trupul de sub cer, în care este suflu de viață și tot ce este pe pămînt va pieri. Iar cu tine voi face legămîntul Meu și vei intra în corabie tu, și împreună cu tine vor intra fiii tăi, femeia ta și femeile fiilor tăi. Să intre în corabie din toate animalele, din toate tîrîtoarele, din toate fiarele și din tot trupul, cîte două, parte bărbătească și parte femeiască, ca să rămînă cu tine în viață. Din toate soiurile de păsări înaripate după fel, din toate soiurile de animale după fel și din toate soiurile de tîrîtoare după fel, din toate să intre la tine cîte două, parte bărbătească și parte femeiască, ca să rămînă în viață împreună cu tine. Iar tu ia cu tine din tot felul de mîncare, cu care vă hrăniți ; îngrijește-te ca să fie aceasta de mîncare pentru tine și pentru acelea». Și a început Noe lucrul și precum îi poruncise Domnul Dumnezeu, așa a făcut.

Noe intră în corabie. — După aceea Dumnezeu a zis lui Noe: «Intră în corabie tu și toată casa ta, căci în neamul acesta numai pe tine te-am văzut drept înaintea Mea. Să iei cu tine din toate *animalele curate*, câte șapte perechi, parte bărbătească și parte femeiască, iar din *animalele necurate* câte două perechi, bărbat și femeie. De asemenea și din păsările cerului să iei; din *cele curate*, câte șapte perechi, parte bărbătească și parte femeiască; iar din toate *păsările necurate* câte două perechi, parte bărbătească și parte femeiască, ca să le păstrezi soiul pentru tot pământul. Căci peste șapte zile Eu voi vărsa ploaie pe pământ, 40 de zile și 40 de nopți și am să pierd de pe fața pământului toate făpturile câte am făcut». Și a făcut Noe toate câte i-a poruncit Domnul Dumnezeu. Noe însă, când a venit asupra pământului potopul de apă, era de 600 de ani. Și a intrat Noe în corabie împreună cu ai lui și a închis Domnul Dumnezeu corabia pe din afară.

Potopul se revarsă asupra pământului. — După șapte zile au venit asupra pământului apele potopului, și s-au desfăcut toate izvoarele adîncului celui mare și s-au deschis jghiaburile cerului; și a plouat pe pământ 40 de zile și 40 de nopți. Și s-a înmulțit apa și a ridicat corabia, și aceasta s-a înălțat deasupra pământului. Și a sporit apa pe pământ atît de mult, încît a acoperit toți munții cei înalți, care erau sub cer, ridicîndu-se cu 15 coți mai sus de ei. Și a murit tot trupul ce se mișca pe pământ: păsările, animalele, fiarele, toate vietățile ce mișunau pe pământ și toți oamenii. Și a rămas numai Noe și ce era cu el în corabie (Fac. VI—VII).

Drept ești, Doamne, și drepte sînt judecățile Tale (Ps. CXVIII, 137).

Legămîntul dintre Dumnezeu și Noe

Apele potopului scad. — Iar apa a crescut mereu pe pământ, 150 de zile. Dar și-a adus aminte Dumnezeu de Noe, de toate fiarele, de toate animalele, de toate păsările și de toate vietățile ce se mișcă, câte erau cu dînsul în corabie; și a adus vînt pe pământ și a conținut apa de a mai crește, și s-au arătat vîrfurile munților; iar corabia s-a oprit pe munții Ararat. După 40 de zile a deschis Noe fereastra pe care o făcuse la corabie și a dat drumul corbului ca să vadă de a scăzut apa pe pământ. Acesta zburînd, nu s-a mai întors pînă

ce a secat apa de pe pământ. Apoi după dînsul a trimis porumbelul, care, negăsind loc de odihnă pentru picioarele sale, s-a întors la Noe în corabie. Și, așteptînd încă 7 zile, a dat iarăși drumul porumbelului din corabie și acesta s-a întors către seară, și iată avea în ciocul său o ramură verde de măslin. Atunci a cunoscut Noe că s-a scurs apa de pe fața pământului. Mai zăbovind încă alte 7 zile, iarăși a dat drumul porumbelului și el nu s-a mai întors. Și a ridicat Noe acoperișul corăbiei și a privit; și iată se zbicise fața pământului.

Noe aduce jertfă. — Atunci a grăit Domnul Dumnezeu lui Noe și a zis : «Ieși din corabie tu, și împreună cu tine femeia ta, fiii tăi și femeile fiilor tăi. Scoate de asemenea împreună cu tine toate vietățile, care sînt cu tine, și tot trupul de la păsări și pînă la animale, și toate vietățile ce se mișcă pe pământ, ca să se împrășteie pe pământ, să se prăsească și să se înmulțească pe pământ».

Atunci a ieșit Noe din corabie; și împreună cu el au ieșit fiii lui, femeia lui și femeile fiilor lui; toate fiarele, toate animalele, toate păsările și toate câte se mișcă pe pământ, după felul lor, au ieșit din corabie.

Apoi a făcut Noe un jertfelnic Domnului; și a luat din animalele cele curate și din toate păsările cele curate și le-a adus ardere de tot pe jertfelnic, iar Domnul Dumnezeu a mirosit mireasmă bună și a zis Domnul Dumnezeu în inima Sa: «Am socotit să nu mai blestem pământul pentru faptele omului, pentru că cugetul inimii omului se pleacă la rău din tinerețile lui și nu voi mai pierde toate vietățile, cum am făcut. De acum cât va trăi pământul, semănatul și seceratul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea nu vor mai înceta!»

Dumnezeu încheie un legământ cu Noe. — Atunci Dumnezeu a binecuvîntat pe Noe și pe fiii lui, și le-a zis: «Nașteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpîniți. Iată Eu închei legământul Meu cu voi, cu urmașii voștri de după voi, că nu va mai fi potop ca să pustiască pământul; și curcubeul Meu de pe norii cerului va fi *semnul legământului* dintre Mine și pământ» (Fac. VIII—IX).

Lăudați pe Domnul, că este bun, că în veac este mila Lui (Ps. CXXXV, 1).

Noe și omenirea după potop

Fiii lui Noe. — Iar fiii lui Noe, care au ieșit din corabie erau: *Sim, Ham și Iafet*. Din aceștia s-au înmulțit oamenii pe pământ.

Ham păcătuiește împotriva tatălui său. — Atunci a început Noe să fie lucrător de pământ și a sădit vie. A băut vin și, îmbătîndu-se, s-a dezvelit în cortul său; iar Ham, tatăl lui Canaan, a văzut goliciunea tatălui său, și, ieșind afară, a spus celorlalți doi frați ai săi. Dar Sim și Iafet au luat o haină și, punînd-o pe amîndoi umerii lor, au intrat cu spatele înainte și au acoperit goliciunea tatălui lor, și fețele lor, fiind întoarse înapoi, n-au văzut goliciunea tatălui lor.

Noe judecă pe fiii săi. — Trezindu-se Noe din amețeala de vin și aflînd ce i-a făcut fiul său cel mai tînăr, a zis: «Blestemat să fie Canaan! Robul robilor să fie la frații săi!» Apoi a zis: «Bine cuvîntat să fie Domnul Dumnezeul lui Sim,

iar Canaan să-i fie rob. Să înmulțească Dumnezeu pe Iafet și să se sălășluiască acesta în corturile lui Sim, iar Canaan să-i fie slugă» (Fac. IX, 18—27).

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Matei V, 8).

Turnul Babel

Oamenii se apucară să zidească un turn înalt. — În vremea aceea era în tot pământul o singură limbă și un singur grai la toți. Purcezînd de la răsărit, oamenii au găsit în țara Senaar un șes și au descălecat acolo. Apoi au zis unul către altul : «Haidem să ne facem un oraș și un turn al cărui vîrf să ajungă la cer și să ne facem faimă înainte de a ne împrăștia pe fața a tot pământul».

Dumnezeu amestecă limbile. — Atunci S-a pogorît Domnul să vadă cetatea și turnul pe care îl zideau fiii oamenilor. Și a zis Domnul: «Iată, toți sînt de un neam și o limbă au și iată ce s-au apucat să facă, și nu se vor opri de la ceea ce

și-au pus în gînd să facă. Haidem dar să Ne pogorîm și să amestecăm limbile lor, ca să nu se mai înțeleagă unul cu altul». De aceea s-a numit cetatea aceea *Babilon* (amestecare), pentru că acolo a amestecat Domnul limbile a tot pămîntul și de acolo i-a împrăștiat Domnul pe toată fața pămîntului (Fac. XI).

Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har (I Petru V, 5).

*

După aceea oamenii au uitat iarăși de Dumnezeu și au căzut în *idolatrie*. Atunci Dumnezeu a ales pe Avraam și pe urmașii lui, pe poporul Israelit, ca să păstreze credința cea adevărată și nădejdea în venirea *Răscumpărătorului*.

II. — TIMPUL PATRIARHILOR

Chemarea lui Avram

Terah se mută din Ur în Haran. — Terah, un strănepot al lui Sim, a avut trei fii: Avram, Nahor și Haran. Terah a luat pe fiul său Avram, pe nepotul său Lot, fiul lui Haran, și pe Sarai, femeia lui Avram, și a plecat cu ei din Urul Caldeii ca să meargă în țara Canaanului; dar au mers pînă la Haran, și s-au așezat acolo.

Chemarea lui Avram. — După aceea a zis Domnul către Avram: «Ieși din pămîntul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pămîntul pe care ți-l voi arăta Eu. Și Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvînta, voi

mări numele tău și vei fi izvor de binecuvîntare și se vor binecuvînta întru tine toate neamurile pămîntului».

Avram se mută în pămîntul Canaan. — Și a făcut Avram cum îi porunice Dumnezeu : a luat cu dînsul pe femeia sa, *Sarai*, pe *Lot*, nepotul său, și toate averile sale și a venit în Canaan. Aceasta s-a petrecut cam pe la anul 1207 după potop, cînd Avram era de 75 de ani.

Avram, după ce a străbătut țările pînă la Canaan, s-a oprit la Sichem, la stejarul Mamvri. Aici i S-a arătat Dumnezeu și i-a zis : *«Țara aceasta o voi da urmașilor tăi»*. Și a zidit Avram acolo jertfelnic Domnului, Care i se arătase. Și după o scurtă poposire, s-a îndreptat spre miază-zi.

Lot se desparte de Avram. — Avram și Lot aveau turme nenumărate și pășunile de acolo nu le ajungeau la amîndoi; din pricina aceasta păstorii lor de multe ori se certau. De aceea a zis Avram către nepotul său : *«Să nu fie sfadă între mine și între tine, între păstorii mei și păstorii tăi, căci sîntem rude. Iată, nu e oare tot pămîntul înaintea ta ? Desparte-te, dar, de mine! Și de vei apuca tu la stînga, eu voi apuca la dreapta ; iar de vei apuca tu la dreapta, eu voi apuca la stînga»*. Și și-a ales Lot părțile cele mai frumoase ale Iordanelui și s-a așezat la *Sodoma*, iar Avram a venit și s-a așezat la stejarul Mamvri, care este în *Hebron* (Fac. XI—XIV).

Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta (Deut. VI, 5).

Jertfa lui Melchisedec

Lot dus în robie. — Atunci, pe cînd trăia Lot la Sodoma, s-au ridicat patru regi și au venit cu război asupra regilor Sodomei și Gomorei. Și au fost bătute aceste cetăți și prădate, și oamenii lor duși în robie. Și a fost luat în robie și Lot, nepotul lui Avram, cu toată averea lui.

Avram scapă pe Lot din robie. — Și auzind Avram că Lot, nepotul său, a fost luat în robie, a adunat oamenii săi de casă, 318, au urmărit pe vrăjmași pînă la Dan și, năvălind asupra lor noaptea, i-au bătut și le-au luat înapoi toate prăzile, toți robii și pe Lot.

Melchisedec aduce dar de piine și vin. — Pe cînd Avram, biruitorul celor patru regi străini, se întorcea acasă, *Melchisedec, regele Salimului, l-a întîmpinat și i-a adus piine și vin. Melchisedec acesta era preotul Dumnezeului celui Preaînalt.*

Și a binecuvîntat Melchisedec pe Avram și a zis : «Binecuvîntat să fie Avram de Dumnezeul cel Preaînalt, Care a dat pe vrăjmașii tăi în mîinile tale !» Și Avram i-a dat lui Melchisedec zeciuială din toate.

Avram nu vrea să primească răsplătire pămîntească. — Iar regele Sodomei a zis către Avram : «Dă-mi oamenii, iar averile ia-le pentru tine». Avram însă a răspuns regelui Sodomei : «Iată îmi ridic mîna spre Domnul Dumnezeul cel Preaînalt, Ziditorul cerului și al pămîntului, că nu voi lua de la tine nici o ață sau curea de încălțăminte, ca să nu zici : «Eu am îmbogățit pe Avram !», fără numai cele ce au mîncat ti-

nerii și ceea ce se cuvine a se împărți tovarășilor de luptă, care au mers cu mine» (Fac. XIV, 1—24).

Tu ești preot în veac după rînduiala lui Melchisedec (Ps. CIX, 4).

Legămîntul lui Dumnezeu cu Avram

Dumnezeu răsplătește credința lui Avram. — După acestea, fost-a cuvîntul Domnului către Avram, noaptea în vis și a zis : «Nu te teme Avrame, că Eu sînt scutul tău, și răsplata ta va fi foarte mare». Apoi l-a scos afară și i-a zis : «Priveste la cer și numără stelele, de le poți număra». Și a adăugat : «Atît de mulți vor fi urmașii tăi».

Și a crezut Avram pe Dumnezeu și i s-a socolit aceasta ca dreptate (Rom. IV, 3).

Dumnezeu schimbă numele lui Avram. — Iar cînd era Avram de 99 de ani, i s-a arătat Domnul și i-a zis : «Eu sînt

Dumnezeul cel Atotputernic ; fă ce-i plăcut înaintea Mea și fii fără de prihană ! De acum înainte nu te voi mai numi *Avram*, ci *Avraam* va fi numele tău, căci am să te fac tată a mulțime de popoare».

Avraam primește porunca tăierii împrejur. — Apoi Dumnezeu a zis lui Avraam : «Tu și urmașii tăi de după tine, din neam în neam să păziți legământul Meu. Toți cei de parte bărbătească ai voștri să se taie împrejur ; acesta va fi semnul legământului dintre Mine și voi.

Dumnezeu vestește nașterea lui Isaac. — După aceea a zis iarăși Dumnezeu către Avraam : «Pe *Sarai*, femeia ta, să nu o mai numești *Sarai*, ci *Sarra* să-i fie numele. Și o voi binecuvînta și-ți voi da din ea un fiu, și-i vei pune numele *Isaac*. Și voi încheia cu dînsul legământul Meu, legământ veșnic ; să-i fiu Dumnezeu lui și urmașilor lui după el» (Fac. XV).

Aceștia sînt fiii lui Avraam, care sînt născuți din credință (Gal. III, 7).

Avraam primitor și apărător de străini

Dumnezeu găzduiește la Avraam. — Apoi Domnul S-a arătat iarăși lui Avraam la stejarul *Mamvri*, într-o zi pe la amiază, cînd ședea el în ușa cortului său.

Atunci, ridicîndu-și ochii săi, a privit și iată trei Oameni stăteau înaintea lui ; și, cum I-a văzut, a alergat din pragul cortului său în întîmpinarea Lor și s-a închinat pînă la pămînt. Și a zis : «Doamne, de am aflat har înaintea Ta, nu ocoli pe robul Tău ! Se va aduce apă să Vă spălați picioarele și să Vă odihniți sub acest copac. Și voi aduce pîine și veți mîncă, apoi Vă veți duce în drumul Vostru, întrucît treceți pe la robul Vostru !» Zis-au Aceia : «Fă, precum ai zis».

După aceea a alergat Avraam în cort la Sarra și i-a zis : «Frămîntă degrabă trei măsuri de făină bună și fă azime».

Apoi Avraam a dat fuga la cireadă, a luat un vițel tînăr și gras și l-a dat la slugi, care l-au gătit degrabă.

Și a luat Avraam unt, lapte și vițelul cel gătit și le-a pus înaintea Lor și pe cînd Ei mîncău a stat și el alături de Ei sub copac. Și l-au întrebat Oamenii aceia : «Unde este Sarra, femeia ta ?» Iar el, răspunzînd, a zis : «Iată, în cort».

Zis-a Unul : «Iată la anul pe vremea asta am să vin iar pe la tine și Sarra, femeia ta, va avea un fiu». Iar Sarra a auzit din ușa cortului de la spatele Lui.

Cei trei călători nu erau alții decît cele trei persoane ale Sfintei Treimi.

Avraam mijlocește pentru Sodoma. — Apoi s-au sculat Oamenii aceia de acolo și S-au îndreptat spre Sodoma și Gomora ; și s-a dus și Avraam cu Ei, ca să-I petreacă.

Și a zis Domnul : «Strigarea Sodomei și a Gomorei este mare și păcatul lor cumplit de greu».

De acolo doi din Oamenii aceia, plecînd, S-au îndreptat spre Sodoma, în vreme ce Avraam stătea încă înaintea Domnului.

Și apropiindu-se Avraam, a zis : «Pierde-vei, oare, pe cel drept ca și pe cel păcătos, încît să se întîmple celui drept ce

se întâmplă celui nelegiuit? Poate în cetatea aceea să fie cincizeci de drepti: pierde-vei, oare, și nu vei cruța tot locul acela pentru cei cincizeci de drepti, de se vor afla într-însa?»

Zis-a Domnul: «De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepti, voi cruța pentru ei toată cetatea și tot locul acela».

Și răspunzînd Avraam, a zis: «Iată, citez să vorbesc Stăpînului meu, eu, care sînt pulbere și cenușă! Poate că lipsesc cinci din cincizeci de drepti; poate să fie numai patruzeci și cinci; pentru lipsa a cinci pierde-vei, oare, toată cetatea?»

Zis-a Domnul: «Nu o voi pierde de voi găsi acolo patruzeci și cinci de drepti».

Și a adăugat Avraam să grăiască Domnului și a zis: «Dar de se vor găsi acolo numai patruzeci de drepti?» Și Domnul a zis: «Nu o voi pierde pentru cei patruzeci».

Și a zis iarăși Avraam: «Să nu se mînie Stăpînul meu de voi mai grăi: Dar de se vor găsi acolo numai treizeci de drepti?» Zis-a Domnul: «Nu o voi pierde de voi găsi acolo treizeci».

Și a zis Avraam: «Iată, mai citez să vorbesc Stăpînului meu: Poate că se vor găsi acolo numai douăzeci de drepti». Răspuns-a Domnul: «Nu o voi pierde pentru cei douăzeci».

Și a mai zis Avraam: «Să nu se mînie Stăpînul meu de voi mai grăi încă o dată: Dar de se vor găsi acolo numai zece drepti?» Iar Domnul i-a zis: «Pentru cei zece nu o voi pierde».

Și terminînd Domnul de a mai grăi cu Avraam, S-a dus, iar Avraam s-a întors la locul său (Fac. XVIII).

Mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului (Iacob V, 16).

Pieirea Sodomei și a Gomorei

Lot primește pe cei doi îngeri. — Cei doi îngeri au ajuns la Sodoma seara, iar Lot ședea la poarta Sodomei. Și văzîndu-i, Lot s-a sculat înaintea lor și s-a plecat cu fața pînă la pămînt. Și a zis: «Stăpînii mei, abateți-vă pe la casa slugii Voastre ca să rămîneți acolo, spălați-vă picioarele, iar dimineață, sculîndu-vă, vă veți duce în drumul vostru». Ei însă au zis: «Nu, ci vom rămîne în uliță».

Iar el i-a rugat stăruitor și s-au abătut la el și au intrat în casa lui. Atunci el le-a gătit mâncare, le-a copt azime și au mâncat.

Îngerii silesc pe Lot să plece din Sodoma. — Iar în revărsatul zorilor grăbeau îngerii pe Lot, zicînd : «Scoală, ia-ți femeia și pe cele două fete ale tale, pe care le ai, și ieși, ca să nu pieri și tu pentru nedreptățile cetății».

Dar fiindcă el zăbovea, îngerii, din mila Domnului către el, l-au apucat de mînă pe el și pe femeia lui și pe cele două fete ale lui, și scoțîndu-l afară, unul din ei a zis : «Mîntuiește-ți sufletul tău ! Să nu te uiți înapoi, nici să te oprești în cîmp, ci fugi în munte, ca să nu pieri cu ei !»

Iar Lot a zis către dînșii : «Nu, stăpîne ! Iată, sluga ta a aflat bunăvoință înaintea ta și tu ai făcut milă mare cu mine, mîntuindu-mi viața ; dar nu voi putea să fug pînă în munte, ca să nu mă ajungă primejdia și să nu mor. Iată, cetatea

aceasta este mai aproape ; să fug acolo și să mă izbăvesc. Ea e mică și-mi voi scăpa acolo viața prin tine».

Și a zis îngerul : «Iată, îți cinstesc și-ți împlinesc acest cuvânt, să nu pierd cetatea despre care grăiești. Grăbește dar și fugi acolo ; că nu pot să fac nimic pînă nu vei ajunge tu acolo !» De aceea s-a și numit cetatea aceea *Țoar*.

Cînd s-a ridicat soarele deasupra pămîntului, a intrat Lot în *Țoar*.

Dumnezeu pierde Sodoma și Gomora. — Atunci Dumnezeu a slobozit peste Sodoma și Gomora ploaie de pucioasă și foc din cer de la Domnul.

Și a stricat cetățile acestea, toate împrejurimile lor, pe toți locuitorii cetăților și toate plantele pămîntului.

Femeia lui Lot s-a uitat însă înapoi și s-a prefăcut în stîlp de sare.

Avraam se duce la Beer-Șeba. — Iar Avraam s-a sculat dis-de-dimineață și s-a dus la locul unde stătuse înaintea Domnului. Și căutînd spre Sodoma și Gomora și spre toate împrejurimile lor, a văzut ridicîndu-se de la pămînt fume-gare, ca fumul dintr-un cuptor. Puțin după aceea Avraam a părăsit valea Mamvri și s-a așezat la *Beer-Șeba*. (Fac. XIX).

Iată, Eu voi trimite îngerul Meu înaintea ta ; ascultă de dînsul ! Că nu va lăsa el nepedepsite greșelile tale (Ieșirea XXIII, 20—21).

Încercarea credinței lui Avraam

Sarra dobîndește un fiu. — Apoi a căutat Domnul spre Sarra, cum îi spusese, și i-a făcut Domnul Sarrei, cum îi făgăduise. Și a zămislit Sarra și a născut lui Avraam un fiu la bătrînețe, la vremea arătată de Dumnezeu. Și a pus Avraam fiului său, pe care i-l născuse Sarra, numele *Isaac*.

Dumnezeu încearcă credința lui Avraam. — După aceasta, Dumnezeu a încercat pe Avraam și i-a zis : «Avraame, Avraame, ia pe fiul tău, pe Isaac, pe unicul tău fiu, pe care-l iubești, și du-te în pămîntul Moria și adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ți-l voi arăta Eu !»

Avraam se supune. — Sculîndu-se deci Avraam dis-de-dimineață, a pus samarul pe asinul său și a luat cu sine două

slugi și pe Isaac, fiul său ; și tăind lemne pentru jertfă, s-a ridicat și a plecat la locul despre care-i grăise Dumnezeu.

Iar a treia zi, ridicându-și Avraam ochii, a văzut în depărtare locul acela.

Atunci a zis Avraam slugilor sale : Rămâneți aici cu asinul, iar eu și copilul ne ducem pînă acolo și, închinîndu-ne, ne vom întoarce la voi».

Luînd deci Avraam lemnele cele pentru jertfă, le-a pus pe umerii lui Isaac, fiul său ; iar el a luat în mîini foc și cuțitul și s-au dus amîndoi împreună.

Atunci a grăit Isaac lui Avraam, tatăl său, și a zis : «Tată !» Iar acesta a răspuns : «Ce este, fiul meu ?» Zis-a Isaac : «Iată, foc și lemne avem ; dar unde-i oaia pentru jertfă ?»

Avraam însă a răspuns : «Fiul meu, va îngriji Dumnezeu de oaia jertfei Sale !» Și s-au dus mai departe amîndoi împreună.

Dumnezeu cruță pe Isaac. — Iar dacă au ajuns la locul de care îi grăise Dumnezeu, a ridicat Avraam acolo jertfelnic, a așezat lemnele pe el și, legînd pe Isaac, fiul său, l-a pus pe jertfelnic, deasupra lemnului.

Apoi și-a întins mîna și a luat cuțitul ca să junghie pe fiul său.

Atunci îngerul Domnului a strigat către el din cer și a zis: «Avraame, Avraame!» Răspuns-a acesta: «Iată-mă!» Iar îngerul a zis: «Să nu-ți ridici mîna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu și pentru Mine n-ai cruțat nici pe singurul fiu al tău».

Și ridicîndu-și Avraam ochii, a privit, și iată la spate un berbec încurcat cu coarnele într-un tufiș. Și, ducîndu-se Avraam a luat berbecul și l-a adus jertfă în locul lui Isaac, fiul său.

Dumnezeu răsplătește lui Avraam. — Și a strigat a doua oară îngerul Domnului din cer către Avraam și i-a zis: «Juratu-M-am pe Mine însumi, zice Domnul, că de vreme ce ai făcut aceasta și n-ai cruțat nici pe fiul tău unic pentru Mine, de aceea te voi binecuvînta cu binecuvîntarea Mea, și voi înmulți foarte neamul tău, ca să fie ca stelele cerului și ca nisipul de pe țărmul mării; și va stăpîni neamul tău cetățile dușmanilor săi și se vor binecuvînta prin neamul tău toate popoarele pămîntului, pentru că ai ascultat glasul Meu».

Întorcîndu-se apoi Avraam la slugile sale, s-au sculat împreună și s-au dus la Beer-Șeba și a locuit Avraam acolo în Beer-Șeba (Fac. XXI—XXII).

Cel ce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine (Matei X, 37).

*

Muntele pe care a vrut Avraam să aducă jertfă pe Isaac, fiul său, se chema muntele Moria. Mai tîrziu s-a zidit pe acest munte Ierusalimul și templul. Sarra a murit la Chiriath-Arba, care e în vale, adică în Hebronul de astăzi, în țara Canaanului, în vîrstă de 127 ani. Atunci Avraam a cumpărat de la fiii lui Het un cîmp, în apropiere de stejarul Mamvri. Acolo se afla o peșteră și în peștera aceea a fost îngropată Sarra, soția lui Avraam (Fac. XXIII, 1—20).

Popoarele care se coboară din Avraam :

Terah	{	Haran..... Lot.....	{	Moab	Moabiții
				Ben-Ammi.....	Ammoniții
Avraam....	{	Isaac.....	{	Iacov	Israelii
				Isav(Edom)...	Edomiții
		Ismail			Ismailiții
		Madjan			Madianiții

Căsătoria lui Isaac

Eliazar se duce în Mesopotamia. — Avraam, îmbătrânind, a chemat pe Eliazar, sluga cea mai bătrână din casa sa, care cîrmuia toate cîte avea, și i-a zis : «Mergi în țara mea, unde m-am născut eu, la rudele mele, și vei lua de acolo femeie lui Isaac, fiul meu». Apoi a luat sluga cu sine zece cămile încărcate cu lucruri scumpe și s-a dus în Mesopotamia, în cetatea lui *Nahor*. Și într-o zi, spre seară, cînd ies femeile să scoată apă, a poposit cu cămilele la o fîntînă afară din cetate. Și a zis : «Doamne Dumnezeu stăpînului meu Avraam, scoate-mi-o în cale astăzi și fă milă cu stăpînul meu Avraam. Iată, eu stau la fîntîna aceasta și fetele locuitorilor cetății au să iasă să scoată apă. Deci fata căreia îi voi zice : Pleacă urciorul tău să bea și care-mi va răspunde : «Bea ! Ba și cămilele toate le voi adăpa pînă se vor sătura», — aceea să fie pe care Tu ai rînduit-o robului Tău Isaac !»

Eliazar întîlnește pe Rebeca. — Dar nu sfîrșise el încă a cugeta acestea în mintea sa, cînd iată că ieși cu urciorul pe umăr *Rebeca*, fecioara care se născuse lui *Batuel*, fiul *Milcâi*, femeia lui *Nahor*, fratele lui Avraam.

Și venind ea la fîntînă, și-a umplut urciorul și a pornit înapoi. Atunci sluga lui Avraam a alergat înaintea ei și i-a zis : «Dă-mi să bea puțină apă din urciorul tău». Iar ea a zis : «Bea, domnul meu !» Și îndată și-a lăsat urciorul pe brațe și i-a dat să bea apă pînă a încetat de a mai bea.

Apoi a zis : «Și cămilele tale am să le scot apă pînă vor bea toate».

Și îndată și-a deșertat urciorul în adăpătoare și a alergat iar la fîntînă să scoată apă, și a adăpat toate cămilele.

Iar omul acela se uita la ea cu mirare și tăcea, dorind să știe de i-a binecuvântat Domnul călătoria sau nu.

Și dacă au încetat toate cămilele de a mai bea, a luat omul acela și i-a dat un inel de aur și două brățări la mâinile ei.

Apoi a întrebat-o și a zis : «A cui fată ești tu ? Spune-mi, te rog, dacă se află în casa tatălui tău loc, ca să rămînem ?»

Iar ea i-a zis : «Sînt fata lui *Batuel* al *Milcâi*, pe care ea l-a născut lui *Nahor*». Apoi i-a mai zis : «Avem și paie și fîn mult, și la noi este și loc, ca să rămîneți».

Atunci s-a plecat omul acela și s-a închinat Domnului.

Eliazar în casa lui Batuel. — Rebeca însă avea un frate, anume *Laban*. Și a alergat *Laban* afară, la fîntînă, la omul acela, căci el văzuse inelul de aur și brățările la mîinile surorii sale *Rebeca*, și auzise vorbele *Rebecăi*, sora sa, care spusese : «Așa și așa mi-a vorbit omul acela !»

Și ajungînd la el, l-a găsit stînd cu cămilele la fîntînă. Și i-a zis : «Intră, binecuvîntatul Domnului ! Pentru ce stai afară ? Eu ți-am gătit casă și sălaș pentru cămilele tale !»

Și a intrat omul acela în casă. Iar Laban a luat povara de pe cămile și le-a dat paie și fîn, iar lui și oamenilor, care erau cu el, le-a dat apă ca să-și spele picioarele.

Apoi le-a adus de mîncare. Eliazar însă a zis : «Nu voi mînca pînă nu voi spune la ce am venit !» Zis-a Laban : «Spune !»

Și după ce Batuel și Laban au ascultat toate, cum a venit și cum a rugat pe Dumnezeu să-i descopere pe viitoarea soție a feciorului stăpînului său, au zis către el : «De la Domnul vine lucrul acesta — și noi nu-ți putem spune nimic nici de bine nici de rău. Iată Rebeca este înaintea ta ; ia-o și te du și să fie soție a feciorului stăpînului tău, cum a grăit Domnul».

Și auzind cuvintele lor, sluga lui Avraam s-a închinat Domnului pînă la pămînt. Apoi a scos sluga lucruri de argint și lucruri de aur și haine și le-a dat Rebecăi. Dat-a de asemenea daruri și fratelui și mamei ei.

Și a doua zi de dimineață, Rebeca a plecat cu el spre țara Canaan și s-a făcut soție lui Isaac.

Avraam a trăit 175 de ani și Isaac l-a îngropat lîngă Sarra (XXIV, 1—67).

Isav și Iacov

Dumnezeu dăruiește Rebecăi doi fii. — Isaac și Rebeca au rămas multă vreme fără copii. Și s-au rugat ei Domnului și i-a ascultat, și a născut Rebeca doi fii. Cel dintîi avea tot trupul acoperit cu păr, și de aceea i-au pus numele *Isav*. Iar celui de-al doilea i s-a pus numele *Iacov*. Copiii aceștia au crescut și Isav a ajuns vînător iscusit trăind pe cîmpii, iar Iacov, fire blîndă, îi plăcea să trăiască în corturi. Isaac iubea pe Isav, pentru că-i aducea vînat, iar Rebeca iubea pe Iacov.

Isav își vinde dreptul său de întîi-născut. — O dată însă a fiert Iacov linte și Isav a venit ostenit de la cîmp și a zis Isav către Iacov : «Dă-mi să mănînc din această mîncare roșie că sînt flămînd» ; de aceea Isav s-a mai numit și Edom (roș). Iar Iacov i-a răspuns : «Vinde-mi mai întîi dreptul tău

de întâi-născut !» Și Isav a zis : «Iată eu mor. La ce-mi va folosi dreptul de întâi-născut ?» Atunci Iacov i-a zis : «Jură-mi !» Și s-a jurat Isav și a vîndut lui Iacob dreptul său de întâi-născut.

Atunci Iacov a dat lui Isav pîine și fiertură de linte și acesta a mîncat și a băut, apoi s-a sculat și s-a dus. Și astfel a nesocotit Isav dreptul său de întâi-născut (Fac. XXV).

Să nu fie vreunul desfrînat sau întinat ca Isav, care pentru o mîncare și-a vîndut dreptul de întâi-născut (Evrei XII, 16).

Binecuvîntarea părintească

Isaac vrea să binecuvînteze pe fiul său întâi-născut. — Iar după ce a îmbătrînit Isaac și au slăbit vederile ochilor săi, a chemat pe Isav, fiul său cel mai mare, și i-a zis : «Iată, am îmbătrînit și nu știu ziua morții mele. Ia-ți dar armele tale, tolba și arcul și ieși la cîmp și adu-mi ceva vînat, să-mi faci mîncare, cum îmi place mie, și adu-mi să mănînc și să te binecuvînteze sufletul meu pînă nu mor».

Rebeca face să fie binecuvîntat Iacov. — După ce a plecat Isav, Rebeca a zis către Iacov : «Fiul meu, ascultă ce am să-ți poruncesc eu : Du-te la turmă, adu-mi de acolo doi iezi tineri și buni și voi face din ei mîncare, cum îi place tatălui tău ; iar tu o vei duce tatălui tău să mănînce, ca să te binecuvînteze tatăl tău înainte de a muri».

Și s-a dus Iacov și a ales doi iezi și Rebeca a făcut din ei mîncare. După aceea a îmbrăcat pe Iacov cu cele mai bune haine ale lui Isav ; și cu pieile iezilor i-a înfășurat brațele și părțile goale ale gîtului lui, și apoi l-a trimis cu mîncarea la Isaac.

Iacov binecuvîntat de Isaac. — Și acesta a intrat la tatăl său și a zis : «Tată !» Iar acela a răspuns : «Iată-mă ! Cine ești tu, copilul meu ?»

Zis-a Iacov către tatăl său : «Eu sînt Isav, întiiul tău născut. Am făcut precum mi-ai poruncit, scoală și zezi de mănîncă din vînatul meu, ca să mă binecuvînteze sufletul tău !»

Zis-a Isaac către fiul său : «Cum l-ai găsit așa curînd, fiul meu ?» Și acesta a zis : «Domnul Dumnezeuul tău mi l-a scos înainte».

Zis-a Isaac iarăși către Iacov : «Apropie-te să te pipăi, fiul meu, de ești tu fiul meu Isav sau nu».

Și s-a apropiat Iacov de Isaac, tatăl său, iar acesta l-a pipăit și a zis : «Glasul este glasul lui Iacov, iar mâinile sînt mâinile lui Isav». Dar nu l-a cunoscut, pentru că mâinile lui erau păroase, ca mâinile fratelui său Isav ; și l-a binecuvîntat, zicînd :

«Să-ți dea ție Dumnezeu din roua cerului și din belșugul pămîntului, pîine multă și vin. Să-ți slujească popoarele, și căpeteniile să se închine înaintea ta ; să fii stăpîn peste frații tăi, și feciorii mamei tale să ți se închine ție ; cel ce te va blestema să fie blestemat și binecuvîntat să fie cel ce te va binecuvînta !»

Isav vine prea tîrziu. — Îndată ce a isprăvit Isaac de binecuvîntat pe Iacov, fiul său, și cum a ieșit Iacov de la fața tatălui său Isaac, a venit și Isav cu vînatul lui.

A făcut și el bucate și le-a adus tatălui și a zis către tatăl său : «Scoală, tată, și mănincă din vînatul fiului tău, ca să mă binecuvinteze sufletul tău !»

Iar Isaac, tatăl său, i-a zis : «Cine ești tu ?» Iar el a zis : «Eu sînt Isav, fiul tău cel întîi-născut !»

Atunci s-a cutremurat Isaac cu cutremur mare foarte și a zis : «Dar cine-i acela, care a căutat și mi-a adus vînat și am mîncat de la el înainte de a veni tu și l-am binecuvîntat și binecuvîntat va fi ?»

Iar Isav, auzind cuvintele tatălui său Isaac, a strigat cu glas mare și foarte dureros și a zis către tatăl său : «Binecuvîntează-mă și pe mine, tată !»

Zis-a Isaac către el : «A venit fratele tău cu înșelăciune și a luat binecuvîntarea ta».

Iar Isav a zis : «Din pricină oare că-l cheamă Iacov, de aceea m-a înșelat de două ori ? Deunăzi mi-a răpit dreptul de întîi-născut, iar acum mi-a răpit binecuvîntarea mea». Apoi a zis Isav către tatăl său : «Nu mi-ai păstrat și mie binecuvîntare, tată ?»

Răspuns-a Isaac și a zis lui Isav : «Iată, stăpîn l-am făcut peste tine și pe toți frații lui i-am făcut lui rob ; cu pîine și cu vin l-am dăruit. Dar cu tine ce să fac, fiul meu ?»

Și a zis Isav către tatăl său : «Tată, oare numai o binecuvîntare ai tu ? Binecuvîntează-mă și pe mine, tată !» Și cum Isaac tăcea, Isav și-a ridicat glasul și a început a plînge.

Atunci, răspunzînd Isaac, tatăl lui, a zis către el : «Iată, locuința ta va fi un pămînt mănos și cerul îți va trimite roua sa. Cu sabia ta vei trăi și vei fi supus fratelui tău. Va veni însă vremea cînd te vei ridica și vei sfărîma jugul lui de pe grumazul tău» (Fac. XXVII).

Buzele cele grăitoare de minciuni sînt urîciune înaintea Domnului (Pilde XII, 22).

Călătoria lui Iacov în Mesopotamia

Iacov fuge dinaintea lui Isav. — De aceea ura Isav pe Iacov pentru binecuvîntarea cu care-l binecuvîntase tatăl său. Și a zis Isav în cugetul său : «Se apropie zilele de jelire pentru tatăl meu ; atunci am să ucid pe Iacov fratele meu».

Dar i s-au spus Rebecăi cuvintele lui Isav, fiul cel mai mare, și ea a trimis de au chemat pe Iacov, fiul ei cel mai mic, și i-a zis : «Iată Isav, fratele tău, vrea să se răzbune pe tine, omorîndu-te. Acum dar, fiul meu, ascultă povața mea și, sculîndu-te, fugi la Haran, în Mesopotamia, la fratele meu Laban, și stai la el cîtva timp, pînă se va potoli mînia fratelui tău, și pînă va mai uita el ce i-ai făcut. Atunci voi trimite și te voi lua de acolo. Pentru ce să rămîn eu într-o singură zi fără de voi amîndoi ?»

Apoi Rebeca a zis către Isaac : «Sînt scîrbită de viața mea, din pricina fetelor Heteilor. Dacă-și ia și Iacov femeie ca acestea, din fetele pămîntului acestuia, atunci la ce-mi mai e bună viața ?»

Atunci a chemat Isaac pe Iacov și l-a binecuvîntat și i-a poruncit, zicînd : «Să nu-ți iei femeie din fetele Canaaneilor ; ci scoală și mergi în Mesopotamia, în casa lui Batuel, tatăl mamei tale, și-ți ia femeie de acolo, din fetele lui Laban, fratele mamei tale. Și Dumnezeu cel Atotputernic să te binecuvînteze, să te crească și să te înmulțească și să răsără din tine popoare multe. Să-ți dea binecuvîntarea lui Avraam, tatăl meu, ție și urmașilor tăi de după tine, ca să stăpînești pămîntul ce-l locuiești acum și pe care l-a dat Dumnezeu lui Avraam !»

Și ascultînd Iacov pe părinții săi, s-a dus în Mesopotamia.

Iacov vede în vis o scară minunată. — Iar Iacov, ieșind din Beer-Șeba, s-a dus în Haran.

Ajungînd însă la un loc, a rămas să doarmă acolo, căci asfințise soarele. Și luînd una din pietrele locului acela și punîndu-și-o căpătîi, s-a culcat în locul acela.

Și a visat că parcă era o scară, sprijinită pe pămînt, iar cu vîrfurile atîngea cerul ; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau și se coborau pe ea.

Apoi s-a arătat Domnul în capul scării și i-a zis : «Eu sînt Domnul, Dumnezeu lui Avraam, tatăl tău, și Dumnezeu lui Isaac. Nu te teme ! Pămîntul pe care dormi, ți-l voi da ție și urmașilor tăi. Urmașii tăi vor fi mulți ca pulberea pămîntului și tu te vei întinde la apus și la răsărit, la miazănoapte și la miazăzi, și se vor binecuvînta întru tine și întru urmașii tăi toate neamurile pămîntului. Iată Eu sînt cu tine și te voi păzi în orice cale vei merge ; te voi întoarce în pămîntul acesta, și nu te voi lăsa pînă nu voi împlini toate cîte ți-am spus».

Iacov face o făgăduință. — Iar cînd s-a deșteptat din somnul său, Iacov a zis : «Domnul e cu adevărat în locul acesta și eu n-am știut!» Și spăimîntîndu-se Iacov, a zis : «Cît de înfricoșător este locul acesta? Aceasta nu e alta fără numai casa lui Dumnezeu, aceasta e poarta cerului».

Apoi s-a sculat Iacov dis-de-diminează, a luat piatra ce și-o pusese căpătii, a pus-o stîlp și a turnat pe vîrfurile ei untdelemn.

Iacov a pus locului aceluia numele *Betel*, căci mai înainte cetatea aceea se numea *Luz*.

Și a făcut Iacov făgăduință, zicînd : «De va fi Domnul Dumnezeu cu mine și mă va povățui în calea aceasta, în care merg eu astăzi, de-mi va da pîine să mănînc și haine să mă îmbrac, și de mă voi întoarce sănătos la casa tatălui meu, atunci Domnul va fi Dumnezeul meu. Iar piatra aceasta, pe care am pus-o stîlp, va fi pentru mine casa lui Dumnezeu și din toate cîte-mi vei da Tu mie, a zecea parte o voi da Ție».

Iacov slujește la Laban. — Sculindu-se apoi Iacov, s-a dus în pământul fiilor Răsăritului, la Laban, și a rămas în slujba lui 20 de ani. Acesta i-a dat de soție mai întâi pe fiica sa cea mai mare, *Lia*; apoi pe fiica sa cea mai mică, *Rahila*. Și Domnul era cu Iacov. Și i s-au născut lui unsprezece fii în Haran: *Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Dan, Neftali, Gad, Așer, Isahar, Zabulon și Iosif*. Și a ajuns foarte bogat, avînd oi, capre, asini, cămile multe, și mulțime de slugi și slujnice (Fac. XXVII, 41—XXX, 43).

Dumnezeu toate le lucrează spre bine celor ce iubesc pe Dumnezeu (Rom. VIII, 28).

Întoarcerea lui Iacov

Iacov primește poruncă să se întoarcă acasă. — Dumnezeu a zis lui Iacov: «Eu sînt Dumnezeul, Cel ce ți S-a arătat în Betel, unde Mi-ai turnat untdelemn pe stîlp și unde Mi-ai făcut făgăduință. Scoală deci acum, ieși din pământul acesta și mergi în pământul tău de naștere, și Eu voi fi cu tine».

Și Iacov a plecat la drum, cu familia sa și cu turmele sale, și a trimis înainte soli la fratele său Isav, ca să fie primit frățeste. Și întorcându-se solii i-au spus: «Am fost la fratele tău Isav și, iată, el vine în întâmpinarea ta cu 400 de oameni». Și s-a spăimîntat Iacov, și a zis: «O, Doamne, izbăvește-mă din mîna fratelui meu!» Apoi a luat din cele ce aducea și din vitele sale, și a trimis dar fratelui său Isav, ca să-l îmblînzească.

Iacov primește slăvitul nume de Israel. — Și ajungînd aproape de apa *Iaboc*, a trecut toate ale sale pe celălalt mal, înainte de revărsatul zorilor; iar el a rămas singur. Și, iată, cineva s-a luptat cu dînsul pînă la revărsatul zorilor. Văzînd însă că nu-l poate răpune, «acela» s-a atins de încheietura coapsei lui și i-a vătămat lui Iacov încheietura coapsei, pe cînd se lupta cu el.

Și i-a zis: «Lasă-mă să plec că s-au ivit zorile». Iacov i-a răspuns: «Nu te las, pînă nu mă vei binecuvînta». Și i-a zis acela: «De acum nu-ți va mai fi numele Iacov, ci *Israel* te vei numi, că te-ai luptat cu *Dumnezeu* și cu oamenii și ai fost mai tare!» Și l-a binecuvîntat pe Iacov. Din acea zi a schiopătat Iacov de un picior, căci i-a rămas încheietura soldului amorțită.

Isav se împacă cu Iacov. — Atunci, ridicîndu-și Iacov ochii, a văzut pe Isav venind cu cei 400 de oameni. Și, apropiindu-se de fratele său, i s-a închinat de șapte ori pînă la pămînt. Isav însă a alergat în întâmpinarea lui, l-a îmbrățișat și, cuprinzîndu-i grumazul, l-a sărutat și au plîns amîndoi. Apoi a zis Isav: «Ce turme erau acelea pe care le-am întîlnit?» Iar Iacov a răspuns: «Daruri din cele cu care m-a miluit *Dumnezeu* și-am trimis multe, ca să aflu bunăvoință la tine». Atunci Isav a zis: «Am și eu multe, frate; ține-ți ale tale pentru tine!» Însă Iacov a stăruit pînă l-a făcut să primească. Și s-a întors Isav în aceeași zi pe calea sa la Seir.

Iacov își împlinește făgăduința. — De aci Iacov s-a îndreptat spre *Sichem*, unde s-a și așezat. Și aducîndu-și aminte de făgăduința dată lui *Dumnezeu*, s-a dus la *Betel* unde i se arătase Domnul, și a ridicat acolo altar și a adus jertfă. Puțin mai departe de acolo, aproape de *Betleem*, a murit Rahila, după ce i-a mai făcut un băiat. Acesta a fost al *doisprezecelea* fiu al lui Iacov, și i-a pus numele *Veniamin*. Și a în-

gropat Iacov pe Rahila lângă calea ce duce la Efrata sau la Betleem și a ridicat un stîlp de piatră pe mormînt.

Apoi a sosit Iacov la Isaac, tatăl său, căci acesta trăia încă la Mamvri, la Hebron, unde locuiseră vremelnice Avraam și Isaac. Iar zilele pe care le-a trăit Isaac au fost 180 de ani. Slăbind apoi, el a murit și a trecut la părinții săi, fiind bătrîn și încărcat de zile, și l-au îngropat feciorii lui : Isav și Iacov (Fac. XXXI—XXXV).

Iertați și veți fi iertați (Luca VI, 37).

Iosif în casa părinților săi

Iosif iubit de părinții săi. — Iosif fiind de 17 ani păștea oile tatălui său împreună cu frații săi. Și iubea Israel pe Iosif mai mult decît pe toți ceilalți fii ai săi, pentru că el era copilul bătrîneților lui, și-i făcu haină lungă și aleasă.

Iosif zavistuit de frații săi. — Frații lui, văzînd că tatăl lor îl iubește mai mult decît pe ei, îl urau și nu puteau grăi cu el prietenos. Și visînd Iosif un vis, l-a spus fraților săi, zicîndu-le : «Ascultați visul, ce am visat : mi se părea că legam snopi în țarină și snopul meu parcă s-a ridicat și a stat drept, iar snopii voștri s-au adunat împrejurul lui și i s-au închinat snopului meu». Iar frații lui i-au zis : «Ai să domnești poate peste noi ? Sau poate ai să ne stăpînești ? » Și pentru visul lui și pentru spusele lui l-au urît încă și mai mult.

Ura fraților lui Iosif crește din ce în ce mai tare. — Și a mai visat el alt vis și l-a spus tatălui său și fraților săi, zicînd : «Iată, am mai visat alt vis : soarele, luna și unsprezece stele se închinau mie». Și l-a certat tatăl său și i-a zis : «Ce înseamnă visul acesta pe care l-ai visat ? Au doară eu și mama ta și frații tăi vom veni să ne închinăm ție pînă la pămînt ? De aceea îl pizmuiau frații lui, iar tatăl său păstra cuvintele acestea în inima lui (Fac. XXXVII, 1—11).

Iosif dus în Egipt

Iosif se duce să cerceteze pe frații săi la turme. — După aceea i s-au dus frații lui să pască oile tatălui lor la Sichem. Și a zis Israel către Iosif : «Du-te și vezi de sînt sănătoși frații tăi și oile și să-mi aduci răspuns».

Iosif a plecat și a găsit pe frații săi la *Dotain*. Iar ei, văzându-l de departe, au zis: «Iată visătorul! Haidem să-l omorîm și să-l aruncăm într-un puț și să zicem că l-a mîncat o fiară sălbatică și vom vedea ce se va alege de visurile lui». Ruben însă le-a zis: «Nu, să nu vărsați sînge! Aruncați-l mai bine în puțul acela din pustiu, dar mîinile să nu vi le puneți pe el».

Iar aceasta o zicea el cu gîndul de a-l scăpa din mîinile lor și a-l trimite acasă la tatăl său.

Iosif vîndut de frații săi. — Cînd însă a sosit Iosif la frații săi, aceștia l-au dezbrăcat de haina cea lungă și aleasă și l-au aruncat în puț; dar puțul era gol și nu avea apă.

După aceea șezînd să mănînce pîine și căutînd cu ochii lîr, ei au văzut venind dinspre *Galaad* o caravană de Ismaeliți, ale căror cămile erau încărcate cu tămîie, cu balsam și cu smirnă, pe care le duceau în Egipt. Atunci a zis Iuda

către frații săi : «Ce vom folosi de vom ucide pe fratele nostru și vom ascunde sîngele lui? Haidem să-l vindem Ismaeliților acestora, neridicîndu-ne mîinile asupra lui, pentru că e fratele nostru și trupul nostru». Și au ascultat frații lui. Iar cînd au trecut negustorii Madianiți pe acolo, frații au tras și au scos pe Iosif din puț și l-au vîndut pe el Ismaeliților cu 20 de arginți. Și aceștia au dus pe Iosif în Egipt. Cînd însă s-a întors Ruben la puț și n-a văzut pe Iosif în puț, el și-a rupt hainele și, întorcîndu-se la frații săi, a zis : «Băia-tul nu-i ! Încotro să apuc eu acum ?»

Iacov plînge pierderea fiului său Iosif. — Atunci ei au luat haina lui Iosif și, junghiind un ied, au muiat haina în sînge și au trimis-o tatălui lor, spunînd : «Am găsit aceasta ; vezi de e haina fiului tău sau nu». Și a cunoscut-o Iacov și a zis : «E haina fiului meu. L-a mîncat o fiară sălbatică pe fiul meu !» Atunci și-a rupt Iacov hainele sale și a acoperit cu sac coapsele și a plîns pe fiul său zile multe. După aceea, s-au adunat toți fiii lui Iacov și toate fiicele lui și au venit ca să-l mîngîie ; dar el nu voia să se mîngîie, ci zicea : «Plîngînd, mă voi coborî în iad, la fiul meu» (Fac. XXXVII, 12—35).

Gîndurile Mele nu sînt ca gîndurile voastre ; și căile Mele nu sînt ca ale voastre, zice Domnul (Is. LV, 8).

Iosif la Putifar

Iosif cîștigă încrederea stăpînului său. — După sosirea lor în Egipt, negustorii ismaeliți au vîndut pe Iosif lui Putifar, o căpetenie de la curtea lui Faraon și comandantul gărzii lui. Domnul însă era cu Iosif și toate cîte făcea el Domnul le sporea în mîna lui.

De aceea a aflat Iosif trecere înaintea stăpînului său și l-a pus peste casa sa și toate cîte avea le-a dat pe mîna lui Iosif. Și a binecuvîntat Dumnezeu casa egipteanului pentru Iosif și era binecuvîntarea Domnului peste ce avea el în casa lui și în țarina lui.

Iosif este tare în ispite. — Iar la cîtva timp după venirea sa în Egipt, femeia stăpînului său și-a pus ochii pe Iosif și-l îndemna să păcătuiască cu ea. Iosif însă i-a zis : «Cum să fac eu acest mare rău și să păcătuiesc înaintea Dumnezeului meu ?».

Și într-o zi a intrat Iosif în casă după treburile sale și, nefiind în casă vreunul din casnici, ea l-a apucat de haină, vrînd să-l țină cu ea. Iosif însă s-a smucit și, lăsîndu-și haina în mîinile ei, a fugit. Iar ea, văzînd aceasta, ca să nu se vădească fapta ei, a ieșit afară, strigînd ajutor, și a zis slugilor : «Priviți, ne-a adus aici slugă un evreu, ca să-și bată joc de noi. Căci a intrat la mine și mi-a zis : «Culcă-te cu mine !» Eu însă am strigat tare. Auzind el că am ridicat glasul și am strigat, lăsîndu-și haina la mine, a fugit și a ieșit afară». Și auzind Putifar acestea de la femeia sa, s-a aprins de mînie și a aruncat pe Iosif în temniță (Fac. XXXIX, 1—20).

Fiul meu, de voiesc păcătoșii să te ademenească, nu te învoi (Pilde I, 10).

Iosif în temniță

Iosif ajunge mai mare peste cei închiși. — Singur și fără nici un sprijin era Iosif în temniță. Însă Dumnezeu era cu el și a vărsat milă asupra lui și i-a dăruit lui trecere înaintea mai-marelui temniței, încît acesta a dat temnița pe mîna lui. Și după cîtva timp, mai-marele paharnic și mai-marele pitar al regelui au greșit înaintea stăpînului lor și s-a mîniat Faraon pe amîndoi și i-a pus sub pază în temniță, în casa căpeteniei gărzilor, unde era închis și Iosif. Și într-o dimineată, cînd a intrat Iosif la ei, i-a văzut triști și neliniștiți, și i-a întrebat, zicînd : «De ce sînt astăzi triste fețele voastre ?» Iar ei au răspuns : «Am visat niște vise și n-are aici cine ni le tîlcui». Zis-a lor Iosif : «Oare, tîlcuirile nu sînt ele de la Dumnezeu ? Spuneți-mi, dar, visele voastre».

Iosif tîlcuiește visul paharnicului. — Atunci paharnicul a zis : «Eu am văzut în vis că era înaintea mea o coardă de vie ; și coarda aceea avea trei vițe ; apoi a înfrunzit, a înflorit și au crescut struguri și s-au copt. Și paharul lui Faraon era în mîna mea ; și părea că am luat un strugure și l-am stors în paharul lui Faraon și am dat paharul în mîna lui Faraon».

Acestuia Iosif i-a zis : «Iată tîlcuirea visului tău : cele trei vițe înseamnă trei zile. După trei zile își va aduce aminte Faraon de dregătoria ta și te va pune iarăși în slujba ta și vei da lui Faraon paharul în mîna, cum făceai mai înainte, cînd erai paharnic la el. Deci, cînd vei fi la bine, adu-ți amin-

te și de mine și fă-mi bine de pune pentru mine cuvînt la Faraon și mă scoate din închisoarea aceasta; căci eu sînt furat din pămîntul Evreilor; și nici aici n-am făcut nimic, ca să fiu aruncat în temnița aceasta».

Iosif tîlcuiește visul marelui pitar. — Văzînd mai-marele pitar că a tîlcuit bine, a zis către Iosif: «Și eu am visat un vis: și iată că aveam pe cap trei panere cu pîine. Iar în panerul cel mai de deasupra se aflau toate felurile de aluaturi coapte, din care mănîncă Faraon, și păsările cerului le ciuguleau din panerul cel de pe capul meu».

Răspunzînd acestuia, Iosif i-a zis: «Iată și tîlcuirea visului tău; cele trei panere înseamnă trei zile. După trei zile Faraon îți va lua capul și te va spînzura pe un lemn, și păsările cerului îți vor ciuguli carnea de pe tine».

Timpul adeverește tălmăcirea lui Iosif. — După trei zile, Faraon a pus înapoi în slujbă pe mai-marele paharnic, iar pe mai-marele pitar l-a omorît, întocmai precum prezisese Iosif. Însă mai-marele paharnic nu și-a mai adus aminte de Iosif, ci l-a uitat (Fac. XXXIX, 21—XL, 23).

Dreptii vor moșteni pămîntul și vor locui în veacul veacului pe dînsul (Ps. XXXVI, 29).

Înălțarea lui Iosif

Faraon visează niște visuri care-l neliniștesc. — La doi ani după aceea, a visat și Faraon un vis. Se făcea că stătea lîngă rîu, și iată că au ieșit din rîu șapte vaci frumoase la înfățișare și grase la trup, și pășteau pe mal.

Iar după ele au ieșit alte șapte vaci, urîte la chip și slabe la trup, și au stat pe malul rîului lîngă celelalte vaci.

Și vacile cele urîte și slabe la trup au mîncat pe cele șapte vaci frumoase la chip și grase la trup; și s-a trezit Faraon.

Apoi iar a adormit și a mai visat un vis: iată se ridicau dintr-o tulpină de grîu șapte spice frumoase și pline; și după ele au ieșit alte șapte spice subțiri, seci și pălite de vîntul de răsărit; și cele șapte spice seci și pălite au mîncat pe cele șapte spice grase și pline. Și s-a trezit Faraon și a înțeles că era vis.

Iar dimineata s-a tulburat duhul lui Faraon și a trimis să cheme pe toți magii Egiptului și pe toți înțelepții lui ; și le-a povestit Faraon visul său.

Iosif este chemat la Faraon. — Și nici unul dintre înțelepții Egiptului n-a putut tălmăci visele lui Faraon.

Atunci mai-marele paharnic și-a adus aminte de Iosif și a spus de el lui Faraon ; și Faraon a chemat la dînsul pe Iosif și i-a zis : «Am visat un vis și n-are cine mi-l tîlcui». Și a răspuns Iosif : «Nu eu, ci Dumnezeu va răspunde pentru liniștirea lui Faraon». După aceea Faraon a istorisit cele ce visase.

Iosif tîlcuiește visele lui Faraon. — După ce a isprăvit Faraon de istorisit, Iosif a zis : «Visul lui Faraon este unul : Dumnezeu a vestit lui Faraon cele ce voiește să facă.

Cele șapte vaci frumoase înseamnă șapte ani ; cele șapte spice frumoase înseamnă șapte ani ; visul însă este unul.

Cele șapte vaci urite și slabe, care au ieșit după ele, înseamnă șapte ani; de asemenea și cele șapte spice, seci și pălite de vîntul de răsărit, înseamnă șapte ani. Vor fi șapte ani de foamete.

Iată pentru ce am spus eu lui Faraon că Dumnezeu a arătat lui cele ce voiește să facă.

Iată, vin șapte ani de belșug mare în tot pămîntul Egiptului. După ei vor veni șapte ani de foamete și se va uita tot belșugul acela în pămîntul Egiptului și foametea va secătui toată țara. Și belșugul de altădată nu se va mai simți în țară, după foametea care va urma, că va fi foarte grea.

Iar că visul s-a arătat de două ori lui Faraon, aceasta înseamnă că lucrul este hotărît de Dumnezeu și că El zorește ca să-l plinească.

Și acum, să alegă Faraon un bărbat priceput și înțelept și să-l pună peste pămîntul Egiptului. Să poruncească, dar, Faraon să se pună supraveghetori peste țară, ca să adune în cei șapte ani de belșug a cincea parte din toate roadele pămîntului Egiptului. Să strîngă aceia toată pîinea de prisos în acești ani buni ce vin și s-o adune în cetățile pîinii, sub mîna lui Faraon și să o păstreze spre hrană. Hrana aceasta va fi de rezervă în țară pentru cei șapte ani de foamete, care vor urma în țara Egiptului, ca să nu piară țara de foamete».

Iosif este ridicat la cel mai mare rang. — Atunci Faraon a zis către Iosif: «De vreme ce Dumnezeu ți-a descoperit ție toate acestea, nu se află om mai înțelept și mai priceput decît tine! Să fii dar tu peste casa mea. De cuvîntul tău se va povățui tot poporul meu și numai prin tronul meu voi fi mai mare decît tine. Iată, eu te pun astăzi peste tot pămîntul Egiptului». Și și-a scos Faraon inelul din degetul său și l-a pus în degetul lui Iosif, l-a îmbrăcat cu haine de vison și i-a pus lanț de aur împrejurul gîtului lui. Apoi a poruncit să fie purtat în a doua trăsură a sa și să strige înaintea lui: «*Cădeți în genunchi*».

Și a pus Faraon lui Iosif numele *Tafnat Paneah*. În vremea aceea Iosif era în vîrstă de 30 de ani.

Iosif strînge grîu pentru anii de foamete. — În timpul celor șapte ani de belșug, Iosif poruncește să se strîngă tot grîul de prisos, și astfel a strîns el foarte mult grîu, ca nisipul mării, încît nici seamă nu se mai ținea, căci nu se mai putea socoti.

Și după aceea, au venit cei șapte ani de lipsă și s-a făcut foamete în tot pământul ; și atunci poporul a început a cere pîine lui Faraon, iar el a zis : «*Duceți-vă la Iosif și faceți cum vă va zice el*». Atunci Iosif a deschis toate jîtnițele și a început a vinde pîine tuturor Egiptenilor.

Și veneau din toate țările în Egipt să cumpere pîine de la Iosif căci foametea se întinsese peste tot pământul (Fac. XLI, 1—57).

Inceputul înțelepciunii este frica de Domnul (Ps. CX, 10).

Călătoria întâi a fraților lui Iosif în Egipt

Foametea în Canaan. — Aflînd Iacov că este grîu în Egipt, a zis fiilor lui : «*Duceți-vă în Egipt și cumpărați puține bucate ca să trăim și să nu murim de foame*». Atunci cei zece din frații lui Iosif s-au dus să cumpere grîu din Egipt,

iar pe Veniamin, fratele lui Iosif, nu l-a trimis Iacov cu frații lui, căci zicea : «Nu cumva să i se întâmple vreun rău».

Iosif pune la încercare pe frații săi. — Și văzînd Iosif pe frații săi, i-a cunoscut ; iar ei nu l-au cunoscut. Atunci și-a adus aminte Iosif de visele sale, pe care le visase despre ei, și le-a zis : «Spioni sînteți și ați venit să iscodiți locurile slabe ale țării». Zis-au ei : «Ba nu, domnul nostru. Robii tăi au venit să cumpere bucate. Noi, robii tăi, sîntem doisprezece frați, din pămîntul Canaan, feciorii unui om și sîntem oameni cinstiți ; cel mai mic e astăzi cu tatăl nostru, iar unul nu mai tăiește».

Iosif însă le-a zis : «E tocmai cum am zis eu cînd am zis că sînteți spioni. Pentru ca să dovediți nevinovăția voastră, aduceți aici pe fratele vostru cel mai tînăr. Trimiteți dar pe unul dintre voi să-l aducă pe fratele vostru, iar ceilalți veți fi închiși pînă se vor dovedi spusele voastre de sînt adevărate sau nu». Și i-a pus sub pază vreme de trei zile, iar a treia zi a zis Iosif către ei : «De sînteți oameni cinstiți, să rămînă închis un frate al vostru, iar ceilalți duceți-vă și duceți grînele ce ați cumpărat ca să nu sufere de foame familiile voastre. Dar să aduceți la mine pe fratele vostru cel mai mic ca să se adeverească cuvintele voastre și nu veți muri». Și ei au făcut așa.

Simeon este oprit zălog. — Ziceau însă unii către alții : «Cu adevărat sîntem pedepsiți pentru păcatul ce am săvîrșit împotriva fratelui nostru, căci am văzut zbuciumul sufletului lui cînd se ruga, și nu ne-a fost milă de el și nu l-am ascultat, și de aceea a venit peste noiurgia aceasta».

Și ei nu știau că Iosif înțelege, pentru că el grăise cu ei prin tîlmaci.

Iar Iosif s-a depărtat de ei și a plîns. Apoi, întorcîndu-se iarăși și vorbind cu dîșii, a luat dintre ei pe Simeon și l-a legat înaintea ochilor lor.

După aceea a poruncit Iosif să le umple sacii cu grîu și argintul lor să-l pună fiecăruia în sacul lui și să le dea și de ale mîncării pe cale. Și li s-a făcut așa.

Cei nouă frați se întorc în Canaan. — Și punîndu-și ei grîul pe asini, s-au dus de acolo. Iar dacă au venit la tatăl lor în țara Canaan, i-au povestit toate cîte li se întimplase. Dar deșertînd ei sacii lor, iată, legătura cu argintul fiecăruia

era în sacul său ; și văzîndu-și ei legăturile cu argintul lor, s-au spăimîntat și ei și tatăl lor.

Atunci, Iacov, tatăl lor, a zis către ei : «M-ați lăsat fără copii. Iosif nu mai este ! Simeon nu mai este ! Și acum să-mi luați și pe Veniamin ? Toate au venit pe capul meu ! Fiul meu nu se va pogori cu voi. Și de i s-ar întîmpla vreun rău în calea în care aveți a merge, ați pogori căruntețele mele cu întristare în iad» (Fac. XLII, 1—38).

Călătoria a doua a fraților lui Iosif în Egipt

Iacov lasă pe Veniamin să plece. — Dar întărîndu-se foamea pe pămînt și isprăvind de mîncat grîul ce-l aduseseră din Egipt, a zis tatăl lor către ei : «Duceți-vă iar de mai cumpărați bucate !»

Răspunsu-i-a Iuda și a zis : «Omul acela, stăpînul țării, ne-a grăit cu jurămint și ne-a zis : De nu va veni cu voi fratele vostru cel mai mic, nu veți mai vedea fața mea.

Deci, dacă trimiți pe fratele nostru cu noi, ne ducem să-ți cumpărăm bucate, iar de nu trimiți pe fratele nostru cu noi, nu ne ducem, căci omul acela a zis : Nu veți mai vedea fața mea, de nu va veni cu voi fratele vostru ! Trimite băiatul cu mine. Răspund eu de el. Din mîna mea să-l ceri».

Zis-a Israel, tatăl lor, către ei : «Dacă-i așa, iată ce să faceți : luați în sacii voștri din roadele pămîntului acestuia și duceți ca dar omului aceluia ; puțin balsam și puțină miere, tămîie și smirna, migdale și fistic.

Luați și alt argint cu voi, iar argintul care v-a fost pus înapoi în sacii voștri întoarceți-l cu mîinile voastre ; poate că a fost pus din greșală.

Luați și pe fratele vostru și, sculîndu-vă, mergeți iar la omul acela. Iar Dumnezeu cel Atotputernic să vă dea trecere la omul acela ca să vă dea și pe celălalt frate al vostru, și pe Veniamin. Cît despre mine, apoi de-mi va fi dat să rămîn fără copii, atunci să rămîn !

Iosif primește bine pe frații săi. — Și au luat ei darurile acestea ; luat-au și argint de două ori mai mult, și pe Veniamin, și sculîndu-se, au plecat în Egipt și s-au înfățișat înaintea lui Iosif.

Iar Iosif, văzînd printre ei și pe Veniamin, fratele său cel de o mamă cu el, a zis către ispravnicul casei sale : «Bagă pe oamenii aceia în casă și junghie din vite și gătește, pentru că la amiază oamenii aceia au să mănînce la masă cu mine».

Iar oamenii aceia, văzînd că i-au băgat în casa lui Iosif, au zis : «Pentru argintul care ni s-a înapoiat deunăzi în sacii noștri ne bagă înăuntru, ca să se lege de noi și să ne năpăstuiască, și să ne ia robi pe noi și asinii noștri».

Atunci, apropiindu-se ei de ispravnicul casei lui Iosif, au grăit cu dînsul la ușa casei, și au zis :

«O, domnul nostru ! Noi am mai venit odată să cumpărăm bucate, dar s-a întîmplat că, ajungînd la popasul de noapte și dezlegînd sacii noștri, iată, argintul fiecăruia era în sacul lui, și acum tot argintul nostru, după greutatea lui, îl înapoiem cu mîinile noastre ; iar pentru cumpărat bucate acum am adus alt argint, și nu știm cine a pus argintul în sacii noștri».

Iar acela le-a zis : «Fiți liniștiți și nu vă temeți ; Dumnezeuul vostru și Dumnezeuul tatălui vostru v-a dat comoara în sacii voștri, căci eu am primit tot argintul cuvenit de la voi». Și le-a adus pe Simeon.

Iosif vede pe Veniamin. — După ce a venit Iosif acasă, i-au adus în casă darurile ce aveau cu ei și i s-au închinat cu fețele pînă la pămînt.

El însă i-a întrebat : «Cum vă aflați ?» Apoi a zis : «E sănătos bătrînul vostru tată, de care mi-ați vorbit deunăzi ? Mai trăiește el oare ?» Iar ei au zis : «Tatăl nostru, robul tău, e sănătos și trăiește !» Și Iosif a zis : «Binecuvîntat de Dumnezeu este omul acela !» Iar ei s-au plecat și i s-au închinat.

Apoi Iosif, văzînd pe Veniamin, a întrebat : «Acesta este fratele vostru cel mai mic ? Dumnezeu să se milostivească spre tine, fiule».

Dar s-a depărtat Iosif repede, pentru că inima sa ardea pentru fratele său și căuta să plîngă. Și intrînd în camera sa, a plîns acolo.

Iosif primește pe frații săi la masă. — Apoi, spălîndu-și fața, a ieșit și, stăpînindu-se, a zis : «Dați mîncarea !» Și s-au așezat ei înaintea lui, cel întîi-născut după vîrsta lui și cel mai tînăr după vîrsta lui, și se mirau între ei oamenii aceștia. Și au băut și s-au veselit cu el (Fac. XLIII, 1—34).

Nu spune : «Vreau să răsplătesc cu rău !» (Prov. XX, 22).

Iosif cunoscut de frații săi

Iosif mai încearcă o dată pe frații săi. — După aceea a poruncit Iosif ispravnicului casei sale și i-a zis : «Umple sacii oamenilor acestora cu bucate, cît vor putea duce, și argintul fiecăruia să-l pui în gura sacului lui. Iar cupa mea cea de argint să o pui în sacul celui mai mic, cu prețul grîului lui». Și a făcut acela după cuvîntul lui Iosif, cum poruncise el.

Iar dimineața, în revărsatul zorilor, le-au dat drumul oamenilor acelora și asinilor lor. Dar ieșind din cetate, ei nu s-au dus departe și iată că Iosif zise ispravnicului casei sale : «Scoală și aleargă după oamenii aceia și, dacă-i vei ajunge, să le zici : «De ce mi-ați răsplătit cu rău pentru bine ? De ce mi-ați furat cupa cea de argint ? Au nu-i aceasta cupa din care bea stăpînul meu și în care ghicește ? Ceea ce ați făcut ați făcut rău !»

Strașnica frică a fraților lui Iosif. — Și, ajungîndu-i, le-a zis cuvintele acestea.

Iar ei au răspuns : «De ce grăiește domnul vostru acestea ? Noi, robii tăi, n-am făcut așa faptă.

Dacă noi și argintul ce l-am găsit în sacii noștri ți l-am adus înapoi din țara Canaan, cum dar să furăm din casa stăpînului tău argint sau aur ? Acela dintre robii tăi, la care se va găsi cupa, să moară, iar noi vom fi robii domnului nostru».

Zis-a lor acela : «Bine : cum ați zis, așa să fie ! Acela, la care se va găsi cupa, să-mi fie rob, iar voi veți fi nevinovați».

Atunci fiecare a dat repede jos sacul său și și-a dezlegat fiecare sacul ; iar acela a căutat, începînd de la cel mai mare și isprăvind cu cel mai mic, și a găsit cupa în sacul lui Veniamin.

Atunci ei și-au rupt hainele și, punîndu-și fiecare sacul său pe asinul său, s-au întors în cetate.

Și a intrat Iuda și frații săi la Iosif, că era încă acolo, și au căzut la pămînt înaintea lui.

Iosif le-a zis : «Pentru ce ați făcut o faptă ca aceasta ? Au n-ați știut voi că un om ca mine va ghici tăinuirea ?»

Zis-a Iuda : «Ce să răspundem domnului nostru, sau ce să zicem, sau cu ce să ne dezvinovățim ? Dumnezeu a descoperit nedreptatea robilor tăi. Iată, acum sîntem robii domnului nostru și noi și acela la care s-a găsit cupa».

Iosif însă le-a zis : «Ba nu ! Eu aceasta nu voi face-o. Ci rob îmi va fi acela la care s-a găsit cupa, iar voi duceți-vă cu pace la tatăl vostru».

Atunci Iuda, apropiindu-se de Iosif, a zis : «Eu m-am prins chezaș la tatăl meu pentru băiat ; deci să rămîn eu robul tău, în locul băiatului, iar pe el lasă-l să se întoarcă cu frații săi !»

Iosif se face cunoscut fraților săi. — Atunci Iosif, ne mai putîndu-se stăpîni, a poruncit să iasă afară toți Egiptenii ; și rămînînd numai el singur și cu frații săi, a zis către aceștia : «Eu sînt Iosif ! Mai trăiește oare tatăl meu ?»

Frații lui însă nu i-au putut răspunde, căci erau cuprinși de frică.

Atunci Iosif le-a zis iarăși : «Apropiați-vă de mine ! Eu sînt Iosif, fratele vostru, pe care voi l-ați vîndut în Egipt. Acum însă să nu vă întristați, nici să vă pară rău că m-ați

vîndut aici, că Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră pentru păstrarea vieții voastre. Grăbiți-vă dar de vă duceți și aduceți aici pe tatăl meu, și eu voi purta grijă de voi, că foamea are să mai țină încă cinci ani».

Apoi, căzînd el pe grumazul lui Veniamin, fratele său, a plîns ; și Veniamin a plîns și el pe grumazul lui.

Și Iosif a sărutat pe toți frații săi și a plîns cu ei. După aceasta i-au grăit și frații lui.

Iosif trimite veste tatălui său. — Cînd a auzit Faraon că au venit frații lui Iosif, s-a bucurat și a zis către Iosif : «Zi fraților tăi : Iată ce să faceți : încărcăți dobitoacele voastre cu pîine și vă duceți în pămîntul Canaan, și luînd pe tatăl vostru și familiile voastre, veniți la mine și vă voi da cel mai bun loc din țara Egiptului și veți mîncă din belșugul pămîntului».

Și a făcut așa Iosif, precum i-a poruncit Faraon ; și a dat fraților săi care și haine de sărbătoare, și la plecare le-a mai zis : «Să nu vă sfădiți pe cale» (Fac. XLIV, 1 — XLVI, 24).

De-ți va greși fratele tău, dojenește-l, și dacă se va pocăi, iartă-l (Luca VII, 3).

Plecarea lui Iacov în Egipt

Iacov primește pe fiii săi. — Și plecînd din Egipt, ei au venit în țara Canaan, la Iacov, tatăl lor, și l-au vestit, zicînd : «Iosif, fiul tău, trăiește și el domnește astăzi peste toată țara Egiptului». Inima lui Iacov însă rămase rece și nu-i credea pe ei.

Iar dacă i-au spus ei toate cuvintele lui Iosif, pe care acesta le zisese lor, și dacă a văzut căruțele, pe care le trimisese Iosif, ca să-l aducă, atunci s-a înviorat duhul lui Iacov, tatăl lor.

Și a zis Israel : «Destul ! Iosif, fiul meu, trăiește încă ! Voi merge să-l văd înaintea de a muri».

Iacov se duce în Egipt. — Și sculîndu-se deci Israel cu toate cîte avea, a mers la Beer-Șeba și a adus jertfă Dumnezeului tatălui său Isaac.

Atunci a zis Dumnezeu către Israel noaptea în vis : «Iacove, Iacove !» Iar el a răspuns : «Iată-mă !» Și Dumnezeu a zis : «Eu sînt Domnul Dumnezeul tatălui tău, nu te teme a te duce în Egipt, căci acolo am să te fac neam mare.

Am să merg cu tine în Egipt Eu însumi și tot Eu am să te scot de acolo, iar Iosif îți va închide ochii cu mîna sa».

După aceea s-a ridicat Iacov de la Beer-Șeba și a pornit la drum, și a intrat în Egipt cu tot neamul lui și cu toate averile lui.

Iar sufletele, care au intrat cu Iacov în Egipt și care au ieșit din coapsele lui, au fost de toate șaiszeci și șase, afară de femeile fiilor lui Iacov.

Fiii lui Iosif, născuți în Egipt, erau de toți nouă suflete. Deci de toate, sufletele casei lui Iacov, care au venit în Egipt cu el, au fost șaptezeci și cinci.

Și fiind înștiințat Iosif de sosirea tatălui său, a înhămat carele sale și a ieșit întru întâmpinarea lui Israel, tatăl său, și, văzîndu-l, a căzut pe grumazul lui și a plîns. Iar Israel a zis către Iosif : «De acum pot să mor ; am văzut fața ta și că trăiești încă».

Iacov se înfățișează înaintea lui Faraon. — Apoi a adus Iosif înăuntru pe Iacov, tatăl său, și l-a înfățișat înaintea lui Faraon și a binecuvîntat Iacov pe Faraon ; iar Faraon a zis către Iacov : «Cîți sînt anii vieții tale ?»

Răspuns-a Iacov lui Faraon : «Zilele pribegiei mele sînt o sută treizeci de ani. Puține și grele au fost zilele vieții mele și n-am ajuns zilele anilor vieții părinților mei, cît au pribegit ei în zilele lor». Și iarăși a binecuvîntat Iacov pe Faraon și a ieșit de la Faraon.

Și a zis Faraon către Iosif : «Așează pe tatăl tău și pe frații tăi în cel mai bun loc din țară, în pămîntul Goșen ; și de cunoști printre ei oameni pricepuți, pune-i supraveghetori peste vitele mele».

Și a așezat Iosif pe tatăl său și pe frații săi și le-a dat moșie în pămîntul Goșen, în cea mai bună parte a țării. (Fac. XLV, 25 — XLVII, 27).

Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie (Evr. XIII, 14).

Moartea lui Iacov și a lui Iosif

Iacov binecuvîntează pe fiii săi, vestind pe Mesia, și moare. — Iacov a mai trăit în țara Egiptului încă șaptesprezece ani. Și înțelegînd Iosif că s-a apropiat sfîrșitul tatălui său, s-a dus la dînsul cu cei doi fii ai săi, *Manase și Efraim*. Și Israel, adunîndu-și puterile sale, s-a ridicat în pat și a zis către Iosif : «Acești doi fii ai tăi să fie ai mei, ca *Ruben și Simeon*». Și i-a binecuvîntat. Apoi a zis Israel către Iosif : «Iată, eu mor ; dar Dumnezeu va fi cu voi și vă va întoarce în țara părinților voștri». Apoi, chemînd pe toți fiii săi, a dat fiecăruia dintre ei cîte o binecuvîntare deosebită. Iar lui Iuda i-a zis : «Iuda, pe tine te vor lăuda frații tăi. Mîinile tale să fie în ceafa vrăjmașilor tăi ; închina-se-vor ție feciorii tatălui tău. Pui de leu ești, Iuda».

«Nu va lipsi sceptrul din Iuda, nici toiag de cîrmuitor din coapsele sale, pînă ce va veni împăciuitorul, Căruia se vor supune popoarele».

Sfîrșind Iacov poruncile sale, pe care le-a dat feciorilor săi, și întinzîndu-și picioarele sale în pat, și-a dat sfîrșitul și s-a adăugat la poporul său. Atunci Iosif căzînd pe fața tatălui său a plîns și l-a sărutat. Apoi i-a îmbălsămat trupul și Egiptenii au plîns moartea lui 70 de zile.

Iosif îngroapă pe Iacov la Hebron. — După ce au trecut zilele plîngerii lui, Iosif și frații săi au dus trupul tatălui lor ca să-l îngroape în Canaan. Și au mers împreună cu ei toți slujitorii lui Faraon, dregătorii casei lui și toți bătrînii din țara Egiptului și au plecat de asemenea cu el căruțe și călăreți și s-a făcut tabăra mare foarte.

Și după ce au ajuns în pămîntul Canaan, l-au plîns încă șapte zile și apoi l-au îngropat în peștera din țarina Macpela, cea de lîngă Mamvri, pe care o cumpăraseră Avraam, cu țarină cu tot, de la Efron Heteul, ca moșie de înmormîntare, căci așa poruncise Iacov înainte de a muri.

Iosif după moartea tatălui său. — Fiii lui Iacov s-au întors apoi cu toții în Egipt și au trăit în pămîntul Goșen. Iar frații lui Iosif, temîndu-se ca nu cumva acesta să le facă ceva pentru răul ce-i făcuseră ei, au venit la dînsul și și-au cerut iertare. Iosif însă a început să plîngă și le-a zis : «Fiți fără frică. Dumnezeu toate le-a făcut spre bine !»

Și cînd a cunoscut Iosif că i s-a apropiat sfîrșitul, a zis iarăși fraților săi : «Dumnezeu vă va cerceta, vă va scoate din pămîntul acesta și vă va duce în pămîntul pe care l-a făgăduit părinților noștri. Atunci să luați cu voi și oasele mele».

Și a murit Iosif în vîrstă de 110 ani, și l-au îmbălsămat și l-au pus într-un sicriu, în pămîntul Egiptului.

Numele fiilor lui Israel, adică cele 12 seminții, care au intrat în Egipt împreună cu Iacov, tatăl lor, aducînd fiecare toată casa sa, sînt acestea : *Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Isahar, Zabulon, Veniamin, Dan, Neftali, Gad și Așer* (Fac. XLVII, 28 — L, 26).

În ochii celor fără de minte, dreptii sînt morți cu desăvîrșire, dar ei sînt în pace (Întel. III, 2—3).

Dreptul Iov

Fericirea lui Iov. — Era odată în ținutul Uz un om pe care îl chema Iov și acest om era fără cusur și drept ; se temea de Dumnezeu și se ferea de ce este rău. Și i s-au născut șapte feciori și trei fete.

El avea șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi și cinci sute de asini și mulțime mare de slugi. Și omul acesta era cel mai de seamă dintre toți răsăritenii.

Iov suferă necazurile fără cîrtire. — Și Dumnezeu a cer-
cat pe Iov și a îngăduit lui satana să-i facă o mulțime de rele.

Într-o zi, cînd feciorii și fetele lui Iov mîncau și beau vin în casa fratelui lor mai mare, sosi un vestitor la Iov și-i spuse : «Boii erau la arătură și asinele pășteau pe lîngă ei ; atunci *Sabeenii* năvăliră asupra lor, puseră mîna pe vite, și pe robi îi trecură prin ascuțișul sabiei. Și am scăpat numai eu singur și am venit să-ți dau de veste».

Nu sfîrșise vorba bine și altul sosi și spuse : «*Focul* lui Dumnezeu a căzut din cer și a ars oile tale și pe robii tăi și i-a mistuit. Și am scăpat numai eu singur și am venit să-ți dau de veste».

Nu sfîrșise vorba bine și altul sosi și spuse : «*Caldeii*, împărțiți în trei cete, au dat năvală peste cămilele tale și le-au ridicat, și pe robi i-a trecut prin ascuțișul sabiei. Și am scăpat numai eu singur și am venit să-ți dau de veste».

Nu sfîrșise vorba bine și altul sosi și spuse : «Feciorii tăi și fetele tale mîncau și beau în casa fratelui lor mai mare, și iată un *vînt năpraznic* se stîrni dinspre pustiu și izbi în cele patru colțuri ale casei și casa se prăbuși peste tineri și ei muriră. Și am scăpat numai eu singur și am venit să-ți dau de veste».

Atunci Iov se sculă, își sfîșie veșmîntul, se rase pe cap și, căzînd la pămînt, se închină, și rosti : «Gol am ieșit din pîntecele mamei mele și gol mă voi întoarce în pămînt! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului bine cuvîntat».

Și întru toate acestea, Iov nu păcătui și nu rosti nici un cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu.

Iov rămîne credincios și în boala grea ce l-a cuprins. — După aceea satana a lovit pe Iov cu lepră din tălpile picioarelor și pînă în creștetul capului! Și a luat Iov un ciob ca să se scarpine, și sedea pe gunoi, afară din oraș. Atunci nevasta lui a zis către el : «Te ții mereu în statornicia ta ? Blestemă pe Dumnezeu și mori !»

Dar Iov i-a răspuns : «Vorbești cum ar vorbi una din femeile nebune ! Ce ? Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare și pe cele rele ?» Și în toate acestea, Iov n-a păcătuit deloc cu buzele sale.

Iov mărturisește că e nevinovat. — Iar trei prieteni ai lui Iov aflară despre toate aceste nenorociri care dăduseră peste el și veniră fiecare din țara lui ; și ei erau : *Elifaz din Teman*,

Bildad din Șuah și Tofar din Naamah. Și văzîndu-l, nu-l mai recunoscără. Și s-a plîns Iov de suferințele sale ; iar prietenii lui au zis că pentru păcatele lui îl pedepsește Dumnezeu.

Și a zis Iov : « Chiar și cînd El mă va omorî, eu voi nădăjdui într-Însul. El știe bine ce a fost viața mea, dar mă pune la încercare ca aurul în topitoare... Însă eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și în ziua cea de pe urmă va ridica din pulbere această piele a mea ce se destramă. Și afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu ».

Dumnezeu dăruiește lui Iov bogății îndoite. — După ce Iov și prietenii săi au terminat de vorbit, S-a arătat Domnul în furtună și a grăit către Elifaz din Teman : « Mînia Mea arde împotriva ta și împotriva celor doi prieteni ai tăi, căci n-ai vorbit de Mine așa de drept, precum a vorbit robul Meu Iov ».

Și Dumnezeu binecuvîntă sfîrșitul vieții lui Iov mai bogat decît începutul ei. Și Iov a mai trăit după aceea 140 de ani. (Iov I—XLII).

Pînă la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea-i va răsări veselie (Sirah I, 22).

III. — TIMPUL LUI MOISE

Cei dintii ani ai lui Moise

Israeliții sînt asupriți. — Dar au murit și Iosif și toți frații lui și toți cei de pe vremea lor.

Iar fiii lui Israel s-au prăsit și s-au înmulțit, au crescut și s-au întărit foarte, foarte tare și s-a umplut țara de ei.

Dar s-a ridicat alt rege peste Egipt, care nu cunoscuse pe Iosif. Acesta a zis către poporul său : «Iată, neamul fiilor lui Israel e mulțime mare și e mai tare decît noi. Veniți dar să-i împilăm, ca să nu se mai înmulțească și ca nu cumva la vreme de război să se unească cu vrăjmașii noștri, și bătîndu-ne, să iasă din țara noastră».

De aceea au pus peste ei supraveghetori de lucrări ca să-i împileze cu munci grele. Atunci a zidit Israel cetăți tari lui Faraon: Pitom și Ramses, care serveau lui Faraon pentru păture și cetatea On sau Iliopolis.

Însă cu cît îi împilau mai mult cu atît mai mult se înmulțeau și se întăreau foarte, foarte tare, așa că Egiptenii se învrozeau de fiii lui Israel.

Văzînd asta, Faraon a zis moașelor: «Cînd moșiți la evreice, să luați seama cînd nasc: de va fi băiat, să-l omorîți, iar de va fi fată, să o cruțați!»

Moașele însă s-au temut de Dumnezeu și n-au făcut cum le poruncise regele Egiptului, ci au lăsat și pe băieți să trăiască.

Atunci Faraon a poruncit la tot poporul său și a zis: «Tot copilul de parte bărbătească, ce se va naște evreilor, să-l aruncați în Nil, iar fetele să le lăsați să trăiască toate».

Moise pus pe apa râului. — Un om oarecare, din seminția lui Levi, și-a luat femeie din fetele lui Levi.

Femeia aceea a luat în pîntece și a născut un băiat și, văzînd că e frumos, l-a ascuns vreme de trei luni.

Dar fiindcă nu putea să-l mai dosească, a luat mama lui un coș de papură și l-a uns cu catran și cu smoală și, punînd copilul în el, l-a așezat în păpuriș, la marginea râului.

Iar Maria, sora copilului, pîndea de departe ca să vadă ce are să i se întîmple.

Moise izbăvit din apă. — Atunci s-a coborît fata lui Faraon la rîu, să se scalde, și roabele ei o însoțiră pe malul râului. Și văzînd coșul în păpuriș, ea a trimis pe una din roabele sale să-l aducă.

Și deschizîndu-l, a văzut copilul ; era un băiat care plîngea. Atunci i s-a făcut milă de el fetei lui Faraon și a zis : «Acesta-i dintre copiii evreilor».

Iar sora copilului a zis către fata lui Faraon : «Voiești să mă duc să-ți chem o doică dintre evreice ca să alăpteze copilul?»

Fata lui Faraon i-a zis : «Du-te !» Și s-a dus copila și a chemat pe mama pruncului.

Atunci fata lui Faraon i-a zis : «Ia-mi copilul acesta și mi-l alăptează, că eu am să-ți plătesc». Și a luat femeia copilul și l-a alăptat.

După ce a crescut copilul, doica l-a dus la fata lui Faraon și i-a fost ca fiu și i-a pus numele *Moise*, pentru că își zicea : «*Din apă l-am scos !*»

Moise fuge din Egipt. — După ce Moise s-a făcut mare, a văzut suferințele fraților săi, i s-a făcut milă de ei și a început să le ia apărarea împotriva asupritorilor.

Și auzind Faraon de una ca asta, căuta ca să-l omoare pe Moise. Atunci Moise a fugit în pămîntul *Madian* din Arabia.

Și era Moise ca de 40 de ani cînd s-a dus în *Madian* ; iar acolo a stat iarăși 40 de ani, pascănd oile preotului Ietro, și acesta i-a dat de soție pe fiica sa Sefora (Ieș. I—III).

Moise a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decît să aibă dulceața păcatului, cea trecătoare (Evrei, XI, 25).

Chemarea lui Moise

Dumnezeu se arată lui Moise. — În vremea aceea, Moise, păștea oile lui Ietro, preotul din Madian, socrul său. Și depărtându-se odată cu turma în pustiu, a ajuns pînă la muntele lui Dumnezeu, la *Horeb* ; iar acolo i s-a arătat îngerul Domnului, într-o pară de foc, ce ieșea dintr-un rug. Și a văzut că rugul ardea și nu se mistuia.

Atunci Moise și-a zis : «Mă duc să văd această arătare minunată că rugul nu se mistuiește».

Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el Domnul din rug și a zis : «Moise ! Moise !» Și el a răspuns : «Iată-mă, Doamne».

Și Domnul a zis : «Nu te apropia aici ! Ci scoate-ți încălțăminte din picioarele tale, că locul pe care calci este pămînt sfînt».

Apoi i-a zis iarăși : «Eu sînt Dumnezeuul tatălui tău, Dumnezeuul lui Avraam și Dumnezeuul lui Isaac și Dumnezeuul lui Iacov !» Și și-a acoperit Moise fața sa, că se temea să privească pe Dumnezeu.

Dumnezeu trimite pe Moise să izbăvească pe Israelii. — Zis-a Domnul către Moise : «Am văzut necazul poporului Meu în Egipt și strigarea lui de sub apăsători am auzit, și durerea lui o știu. M-am pogorît dar, să-l izbăvesc din mîna Egiptenilor, să-l scot din țara aceasta și să-l duc într-un pămînt roditor și larg, în țara unde curge miere și lapte.

Vino dar să te trimit la Faraon, regele Egiptului, ca să scoți pe fiii lui Israel, poporul Meu, din țara Egiptului și Eu voi fi cu tine».

Zis-a Moise către Dumnezeu : «Iată, eu mă voi duce la fiii lui Israel și le voi zice : Dumnezeuul părinților voștri m-a trimis la voi... Dar de-mi vor zice : «Cum îl chiamă», ce să le spun ?»

Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise : «*Eu sînt Cel ce sînt*». Apoi i-a zis : «Așa să spui fiilor lui Israel : *Cel ce este m-a trimis la voi !*»

Și răspunzînd, Moise a zis : «Dar de nu mă vor crede și nu vor asculta glasul meu, ci vor zice : «Nu ți s-a arătat Domnul !», ce să le spun ?»

Zis-a Domnul către el : «Ce ai în mîină ?» Și el a răspuns : «Un toiag !» «Aruncă-l jos !» îi zise Domnul. Și a aruncat Moise toiagul jos și s-a făcut toiagul șarpe și a fugit Moise de el.

Și a zis Domnul către Moise : «Întinde mîna și-l apucă de coadă !» Și și-a întins Moise mîna și l-a apucat de coadă și s-a făcut iar toiag în mîna lui.

Apoi a zis Domnul : «Așa să faci înaintea lor, ca să te creadă că ți s-a arătat Dumnezeuul părinților lor, Dumnezeuul lui Avraam, Dumnezeuul lui Isaac și Dumnezeuul lui Iacov».

Aaron vrea să întovărășască pe Moise la Faraon. — Atunci Moise a zis către Domnul : «O, Doamne, eu nu sînt om îndemînatec la vorbă, ci grăiesc cu anevoie și sînt gîngav». Dumnezeu însă a zis către Moise : «Mergi dar ; Eu voi deschide gura ta și te voi învăța ce să grăiești !»

Zis-a Moise : «Rogu-mă, Doamne, trimite pe altul, pe care vei vrea să-l trimiți !»

Atunci, aprinzându-se mînia lui Dumnezeu asupra lui Moise, a zis : «N-ai tu, oare, pe fratele tău Aaron levitul ? Ştiu că el poate să vorbească în locul tău. Iată el te va întîmpina şi, cînd te va vedea, se va bucura în inima sa. Tu-i vei grăi lui şi-i vei pune în gură cuvintele Mele, iar Eu voi deschide gura ta şi gura lui şi vă voi învăţa ce să faceţi. Va grăi el poporului, în locul tău, şi va fi pentru tine ca şi cum ar fi gura ta, iar tu îi vei fi grăitor din partea lui Dumnezeu. Toia-gul acesta, care a fost prefăcut în şarpe, ia-l în mîna ta, căci cu el ai să faci minuni».

Moise se întoarce în Egipt. — Atunci Moise şi-a luat rămas bun de la Ietro, socrul său, şi a plecat în Egipt. Iar Dumnezeu a zis către Aaron : «Mergi în întîmpinarea lui Moise în pustiu». Şi s-a dus acesta şi s-a întîlnit cu el în muntele lui Dumnezeu şi s-au sărutat amîndoi.

Atunci a spus Moise lui Aaron toate cuvintele Domnu-lui, pe care i le poruncise, şi toate semnele ce-i încredinşase să facă.

După aceea, s-a dus Moise şi Aaron şi au adunat pe toţi bătrînii fiilor lui Israel, şi le-a spus Aaron toate cuvintele pe care le grăise Domnul lui Moise, şi a făcut Moise semne înaintea poporului, şi poporul a crezut şi s-a bucurat că a cercetat Domnul pe fiii lui Israel şi a văzut necazurile lor, şi, plecîndu-se, s-au închinat.

Moise şi Aaron înaintea lui Faraon. — După aceea Moise şi Aaron au intrat la Faraon şi au zis către dînsul : «Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel : Lasă pe poporul Meu ca să-Mi facă sărbătoare în pustiu».

Faraon însă a zis : «Cine-i acela Domnul, ca să-I ascult glasul şi să dau drumul fiilor lui Israel ? Nu-L cunosc pe Domnul şi nu voi da drumul lui Israel !»

Apoi a dat poruncă mai-marilor peste lucrători ca să pună pe Israeliţi la munci încă şi mai grele.

S-au dus deci Moise şi Aaron la Faraon şi la slujitorii lui şi au făcut cum le poruncise Domnul : a aruncat Aaron toia-gul său înaintea lui Faraon şi înaintea slujitorilor lui şi s-a făcut şarpe.

Atunci a chemat şi Faraon pe înţelepţii Egiptului şi pe vrăjitori şi au făcut şi vrăjitorii Egiptenilor asemenea lucru cu vrăjile lor : fiecare din ei şi-a aruncat toia-gul şi s-a făcut

șarpe. Dar toiagul lui Aaron a înghițit toiegele lor. De aceea s-a învîrtoșat inima lui Faraon și nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul (Ieș. III—VII, 13).

Astăzi, de veți auzi glasul Lui, să nu vă învîrtoșați inimile voastre (Ps. XCIV, 8).

Cele zece pedepse trimise de Dumnezeu asupra Egiptului

Apa Nilului prefăcută în sînge ; broaștele și muștele veninoase. — Zis-a Domnul către Moise: «Inima lui Faraon se îndărătnicește și nu lasă poporul. Du-te dar la Faraon dimineață ; el are să iasă la apă, iar tu ai să stai în calea lui, pe malul rîului, și toiagul acesta care s-a prefăcut în șarpe să-l iei în mîna ta ; și să zici lui Faraon : Domnul Dumnezeuul Evreilor m-a trimis la tine să-ți spun : Lasă pe poporul Meu să-Mi facă slujbă în pustiu, și iată pînă acum nu M-ai ascultat.

Așa zice Domnul : Din aceasta vei cunoaște că Eu sînt Domnul : iată, cu acest toiag, care e în mîna Mea, voi lovi apa din rîu și se va prefăce în sînge ; peștele din rîu va muri, rîul se va împuti și Egiptenii nu vor putea bea apă din rîu».

Moise și Aaron au făcut precum le-a poruncit lor Dumnezeu și toată apa din rîu s-a prefăcut în sînge.

Și au făcut așa și magii Egipteni cu vrăjile lor. De aceea s-a învîrtoșat inima lui Faraon și nu i-a ascultat, precum le spusese Domnul, și pedeapsa asta a ținut șapte zile.

Atunci a zis Domnul către Moise : «Intră la Faraon și-i zi : Așa grăiește Domnul : Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească. Iar de nu vei vrea să-l lași, iată, Eu voi lovi toate ținuturile tale cu *broaște*».

Și și-a întins Aaron mîna sa asupra apelor Egiptului și ele au scos broaște ; și au ieșit broaște și au acoperit pămîntul Egiptului. Dar au făcut asemenea și vrăjitorii Egiptenilor cu vrăjile lor și au scos broaște în pămîntul Egiptului.

Atunci a chemat Faraon pe Moise și pe Aaron și a zis : «Rugați-vă pentru mine Domnului să depărteze broaștele de la mine și de la poporul meu, și voi lăsa poporul lui Israel să jertfească Domnului !»

Ieșind deci Moise și Aaron de la Faraon, a strigat Moise către Domnul, ca să piară broaștele, pe care le trimisese îm-

potriva lui Faraon. Și a făcut Domnul după cuvîntul lui Moise.

Văzînd însă că s-a făcut ușurare, Faraon și-a învîrtoșat inima și nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul.

Atunci a zis Domnul către Moise : «Zi lui Aaron : Întinde-ți toiagul tău cu mîna și lovește țărîna pămîntului și vor fi *țîntari* pe oameni, pe vite, pe Faraon și în casa lui, și pe slugile lui ; toată țărîna pămîntului se va face *țîntari* în tot pămîntul Egiptului».

Și au făcut ei așa.

Au încercat atunci și magii cu vrăjile lor să facă *țîntari*, dar n-au putut. Și au rămas *țîntarii* pe oameni și pe vite.

Și au zis magii către Faraon : «Acesta-i degetul lui Dumnezeu !» Dar inima lui Faraon s-a învîrtoșat și nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul.

Tăuni, ciuma vitelor, răni și hube. — Zis-a Domnul către Moise : «Scoală mîine de dimineață și ieși înaintea lui Faraon în vremea cînd el are să iasă la apă, iar tu să-i zici : Așa grăiește Domnul : Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească în pustiu ! Dacă însă nu vei lăsa pe poporul Meu, iată, Eu voi trimite asupra ta, asupra slujitorilor tăi, asupra poporului tău și asupra caselor voastre, *tăuni* și se vor umple casele egiptenilor de *tăuni* și pămîntul pe care trăiesc ei. Și voi osebi, în ziua aceea, pămîntul Goșen în care locuiește poporul Meu, că acolo nu vor fi *tăuni*, ca să știi că Eu sînt Domnul în mijlocul acestei țări».

Și s-a făcut așa. Atunci a chemat Faraon pe Moise și Aaron și le-a zis : «Eu vă voi lăsa să aduceți jertfă Domnului Dumnezeului vostru, în pustiu, dar să nu vă duceți, de parte. Rugați-vă dar Domnului pentru mine».

Iar Moise a zis : «Iată, cum voi ieși de la tine, mă voi ruga Domnului Dumnezeu și mîine se vor îndepărta *tăunii* de la Faraon, de la slujitorii lui și de la poporul lui, dar Faraon să înceteze a mai înșela, nedînd drumul poporului să aducă jertfă Domnului».

Și ieșind Moise de la Faraon, s-a rugat lui Dumnezeu. Și a făcut Domnul după cum zisese Moise.

Dar Faraon și-a învîrtoșat inima și de data aceasta și n-a lăsat poporul să se ducă.

Atunci a zis Domnul către Moise : «Intră la Faraon și-i spune : Acestea zice Domnul Dumnezeuul Evreilor : Lasă pe

poporul Meu să-Mi slujească ! Iar de nu vei vrea să lași pe poporul Meu, ci-l vei mai ține, iată, mîna Domnului va fi peste *vitele tale* cele de la cîmp : peste cai, peste asini, peste cămile, peste boi și oi, și va fi moarte foarte mare. Dar va face Domnul ȋosebire ȋn ziua aceea ȋntre vitele Isareliților și vitele Egiptenilor : din toate vitele fiilor lui Israel nu va muri nici una».

Și așa a fost.

Dar inima lui Faraon s-a ȋnvîrtoșat și nu a lăsat poporul să se ducă.

Iarăși a grăit Domnul cu Moise și cu Faraon și a zis : «Luați-vă cîte o mîină plină de cenușă din cuptor și s-o arunce Moise spre cer ȋnaintea lui Faraon și a slujitorilor lui. Și se va stîrni pulbere ȋn tot pămîntul Egiptului și vor fi pe oameni și pe vite *răni și bășici usturătoare* ȋn toată țara Egiptului».

Și s-a făcut așa.

Și magii n-au putut sta ȋmpotriva lui Moise din pricina rănilor, pentru că erau bube pe ei și ȋn tot Egiptul.

Dar Domnul a ȋnvîrtoșat inima lui Faraon și nu i-a ascultat, cum zisese Domnul lui Moise.

Grindina, lăcustele și ȋntunericul. — Zis-a Domnul către Moise : «Să te scoli mîine dimineată și să te ȋnfățișezi lui Faraon și să-i zici : Așa grăiește Domnul Dumnezeuul Evreilor : Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească, fiindcă de data aceasta voi trimite toate pedepsele Mele ȋmpotriva ta, a slugilor tale și a poporului tău, ca să vezi că nu este altul asemenea Mie ȋn tot pămîntul. De Mi-aș fi ȋntins mîna și te-aș fi lovit pe tine și pe poporul tău cu ciumă, tu ai fi fost șters de pe fața pămîntului ; dar te-am cruțat, ca să-Mi arăt puterea Mea și ca să se vestească numele Meu ȋn tot pămîntul. Și tu tot te mai ȋmpotrivești poporului Meu și nu-l lași. Iată Eu voi ploua mîine, pe vremea asta, *grindină* foarte multă, cum n-a mai fost ȋn Egipt de la ȋntemeierea lui și pînă ȋn ziua aceasta».

Și așa a fost.

Grindina aceasta a bătut ȋn tot pămîntul Egiptului tot ce era ȋn cîmp, oameni și dobitoace ; toată iarba cîmpului a bătut-o grindina și toți pomii din cîmp i-a rupt grindina. Numai ȋn ținutul Goșen, unde trăiau fiii lui Israel, n-a fost grindină.

Atunci trimițind, Faraon a chemat pe Moise și pe Aaron și a zis către ei : «Acum văd că am păcătuit ! Domnul este drept, iar eu și poporul meu sîntem vinovați. Rugați-vă Domnului pentru mine, să înceteze glasul lui Dumnezeu, grindina și focul pe pămînt, și vă voi lăsa și mai mult nu vă voi împiedica».

Ieșind deci Moise de la Faraon și din cetate și întinzîndu-și mîinile către Domnul, au încetat tunetele și grindina și s-a oprit ploaja.

Văzînd însă că au încetat ploaia, grindina și tunetele, păcătuit-a Faraon înainte și și-a învîrtoșat inima, și el și slugile lui.

Atunci a grăit iarăși Domnul cu Moise și a zis : «Du-te la Faraon și-i zi : Așa grăiește Domnul Dumnezeuul Evreilor : Pînă cînd nu vei vrea să te smerești înaintea Mea ? Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească ! Iar de nu vei lăsa pe

poporul Meu, iată mâine, pe vremea asta, voi aduce *lăcustă* multă în toate hotarele tale».

Și așa a fost. Și au venit lăcustele și au pustiit totul.

Atunci Faraon a chemat în grabă pe Moise și pe Aaron și le-a zis : «Greșit-am înaintea Domnului Dumnezeului vostru și înaintea voastră ! Iertați-mi, acum, încă o dată, greșeala mea și vă rugați Domnului Dumnezeului vostru să abată în orice chip de la mine prăpădul acesta».

Și ieșind de la Faraon, Moise s-a rugat lui Dumnezeu, și Domnul a stîrnit vînt puternic de la apus și acesta a dus lăcusta și a aruncat-o în Marea Roșie și n-a rămas nici o lăcustă în tot pămîntul Egiptului.

Dar Domnul a învîrtoșat inima lui Faraon și acesta n-a dat drumul fiilor lui Israel.

Atunci a zis Domnul către Moise : «Întinde mîna ta spre cer și se va face *întuneric* în pămîntul Egiptului, de să-l pipăi cu mîna».

Și și-a întins Moise mîna sa spre cer și s-a făcut întuneric beznă trei zile în tot pămîntul Egiptului, de nu se vedea om cu om, și nimeni nu s-a urnit de la locul său trei zile. Iar la fiii lui Israel a fost lumină peste tot în locuințele lor.

Domnul a învîrtoșat inima lui Faraon și el n-a vrut să le dea drumul, ci a zis Faraon către Moise : «Du-te de aici ! Dar bagă de seamă să nu te mai arăți în fața mea, căci în ziua cînd vei vedea fața mea, vei muri».

Pedeapsa a zecea : moartea întiiilor-născuți. — După aceea a zis Domnul către Moise : «Încă o *plagă* voi mai aduce asupra lui Faraon și asupra Egiptului, și după aceea vă vor da drumul de aici. Dar cînd vă vor da drumul, cu grăbire vă vor alunga de aici. La miezul nopții voi trece prin Egipt, și va muri tot *întiiul-născut în pămîntul Egiptului*, de la întiiul-născut al lui Faraon, care urmează să șadă pe tronul său, pînă la întiiul-născut al roabei de la rîșniță, și pînă la întiiul-născut al dobitoacelor. Și va fi plîngere mare în tot pămîntul Egiptului, cum n-a mai fost și cum nu va mai fi.

Iar la toți fiii lui Israel nici cîine nu va lătra, nici la om, nici la dobitoc, ca să cunoașteți ce deosebire face Domnul între Egipteni și Israeliți».

Apoi a zis Domnul către Moise : «Nu vă va asculta nici acum Faraon, ca să se înmulțească semnele Mele și minunile Mele în pămîntul Egiptului».

A făcut deci Moise și Aaron toate semnele și minunile acestea înaintea lui Faraon. Dar Domnul a învîrtoșat inima lui Faraon și el n-a ascultat să lase pe Israel să iasă din pămîntul său (Ieș. VII, 14—XI, 10).

Mare ești Tu, Cel ce faci minuni, Tu ești singurul Dumnezeu (Ps. LXXXV, 9).

Mielul pascal; ieșirea din Egipt

Cina pascală. — Apoi a grăit Domnul cu Moise și Aaron în pămîntul Egiptului și le-a zis : «Luna aceasta să vă fie începutul lunilor, să vă fie întâia între lunile anului. Spune dar la toată obștea fiilor lui Israel și le zi : În ziua a zecea a lunii acesteia să-și ia fiecare din capii de familie un miel.

Mielul să vă fie de un an, parte bărbătească și fără meatehnă, și să luați sau un miel sau un ied, să-l țineți pînă în

ziua a paisprezecea a lunii acesteia și atunci toată adunarea obștii fiilor lui Israel să-l înjunghie către seară. Să ia din sîngele lui și să ungă amîndoi ușorii și pragul cel de sus al ușii casei unde au să-l mănînce. Și să mănînce în noaptea aceea carnea lui friptă la foc ; dar s-o mănînce cu azimă și cu ierburi amare. Dar să nu-l mîncăți nefript deajuns sau fierț în apă, ci să mîncăți totul fript bine pe foc, și capul cu picioarele și măruntaiele. Să nu lăsați din el pe a doua zi și oasele lui să nu le zdrobiți. Ceea ce va rămîne pe a doua zi să ardeți în foc. Să-l mîncăți însă așa : să aveți coapsele încinse, încălțămîntea în picioare și toiegele în mîinile voastre ; și să-l mîncăți cu grabă, căci sînt *Paștile* Domnului. În noaptea aceea voi trece peste pămîntul Egiptului, și voi lovi pe tot întîii-născutul în pămîntul Egiptului.

Toți întîii-născuți ai Egiptenilor mor. — Au mers deci fiii lui Israel și au făcut toate cum poruncise Domnul lui Moise și Aaron ; așa au făcut.

Iar la miezul nopții a lovit Domnul pe toți întîii-născuții în pămîntul Egiptului, de la întîii-născutul lui Faraon, care avea a ședea pe tron pînă la întîii-născutul robului, care sta în închisoare, și pe toți întîii-născuții dobitoacelor.

Și s-a sculat noaptea Faraon însuși, toate slugile lui și toți Egiptenii, și s-a făcut bocet mare în toată țara Egiptului, căci nu era casă unde să nu fie mort.

În aceeași noapte a chemat Faraon pe Moise și pe Aaron și le-a zis : «Sculăți-vă și ieșiți din pămîntul poporului meu ! Și voi și fiii lui Israel ! Și duceți-vă de faceți slujbă Domnului Dumnezeuului vostru, precum ați zis. Luați cu voi și oile și boii voștri, cum ați cerut, și vă duceți și mă binecuvîntați și pe mine».

Și sileau Egiptenii pe poporul evreu să iasă degrabă din țara aceea, căci ziceau : «Pierim cu toții».

Israelii pleacă din Egipt. — Și au plecat Israelii în număr de șase sute de mii de bărbați fără a socoti pe femei și copii. Ei au dus cu dînșii turme mari de oi, boi și tot felul de vite. Și din pricina grabei au luat cu dînșii și covețile cu aluat, înainte de a se fi dospit. Iar Moise a luat cu el oasele lui Iosif.

Sărbătoarea Paștilor. — Iar Moise a zis către popor : «Să vă aduceți aminte de ziua aceasta, în care ați ieșit din pă-

mîntul Egiptului, din casa robiei, căci cu mîină tare v-a scos Domnul de acolo, și să nu mîncăți dospit.

Azime să mîncăți șapte zile și să nu se găsească la tine pîine dospită, nici dospitură în toate hotarele tale. În ziua aceea să spui fiului tău și să zici : Acestea-s pentru cele ce a făcut Domnul cu mine, cînd am ieșit din Egipt. Să păziți dar legea aceasta din an în an, la vremea hotărită. Și cînd te va duce Domnul Dumnezeu tău în țara Canaanului, cum S-a jurat ție și părinților tăi, și ți-o va da ție, atunci să osebești Domnului pe tot cel de parte bărbătească de la oameni, care se naște întii ; și pe tot cel de parte bărbătească, care se va naște întii din turmele sau de la vitele ce vei avea să-l închini Domnului» (Ieș. XII—XIII).

Curățiți aluatul cel vechi, ca să fiți frămîntătură nouă, precum și sînteți fără aluat ; căci Paștile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi (I Corinteni V, 7).

Trecerea prin Marea Roșie

Sosirea Israelitilor la Marea Roșie. — Iar după ce Faraon a dat drumul poporului, Dumnezeu nu l-a dus pe calea cea către pămîntul Filistenilor, care era mai scurtă ; căci a zis Dumnezeu : «Nu cumva poporul, văzînd război, să se căiască și să se întoarcă în Egipt». Ci a dus Dumnezeu poporul împrejur, pe calea pustiului, către Marea Roșie. Și fiii lui Israel au ieșit în bună rînduială din pămîntul Egiptului. Iar Domnul mergea înaintea lor : ziua în stîlp de nor, arătîndu-le calea, iar noaptea în stîlp de foc, luminîndu-le, ca să poată merge și ziua și noaptea. Și astfel mergînd ei, au ajuns la Marea Roșie, și au poposit acolo.

Faraon urmărește pe Israeliti. — Atunci s-a căit Faraon că a lăsat pe Israeliti să plece, și a luat șase sute de care alese și toată călărimea Egiptului și căpetenii, și au alergat după Israeliti, și i-a ajuns aproape de Marea Roșie.

Dar cînd s-a apropiat Faraon și cînd s-au uitat fiii lui Israel înapoi și au văzut că Egiptenii vin după ei, s-au spăimîntat foarte fiii lui Israel și au strigat către Domnul. Și a zis Moise : «Nu vă temeți. Domnul are să se lupte pentru voi, iar voi fiți liniștiți».

Israeliti trec Marea Roșie. — Atunci s-a ridicat îngerul Domnului, care mergea înaintea taberei fiilor lui Israel, și

s-a mutat în urma lor ; și s-a ridicat stîlpul cel de nor dinaintea lor și a stat în urma lor.

Astfel a trecut el și a stat între tabăra Egiptenilor și tabăra fiilor lui Israel ; și era negură și întuneric pentru unii ; iar pentru ceilalți lumină, noaptea, și toată noaptea nu s-au apropiat unii de alții.

Iar Moise și-a întins mîna sa asupra mării și a alungat Domnul marea toată noaptea cu vînt puternic de la răsărit și s-a făcut marea uscat, că s-au despărțit apele.

Și au intrat fiii lui Israel prin mijlocul mării, mergînd ca pe uscat, iar apele le erau perete, la dreapta și la stînga lor.

Egiptenii se îneacă în mare. — Iar Egiptenii, urmărindu-i, au intrat după ei în mijlocul mării, toți caii lui Faraon, carele și călăreții lui.

Dar în straja dimineții a căutat Domnul din stîlpul cel de foc și din nor spre tabăra Egiptenilor și a umplut tabăra Egiptenilor de spaimă.

Iar Domnul a zis către Moise : «Întinde-ți mîna asupra mării ca să se întoarcă apele asupra Egiptenilor, asupra celor lor și asupra călăreților lor».

Și și-a întins Moise mîna asupra mării și spre ziuă s-a întors apa la locul ei, iar Egiptenii fugeau împotriva apei. Și așa a înecat Dumnezeu pe Egipteni în mijlocul mării.

Iar apele s-au tras la loc și au acoperit casele și călăreții întregii oștiri a lui Faraon, care intrase după Israeliti în mare, și nu a rămas nici unul dintre ei.

Așa a izbăvit Domnul în ziua aceea pe Israeliti din mîinile Egiptenilor, și au văzut fiii lui Israel pe Egipteni morți pe malurile mării.

Văzut-a Israel mîna cea tare, pe care a întins-o Domnul asupra Egiptenilor, și s-a temut poporul de Domnul și a crezut în Domnul și în Moise, sluga Lui.

Atunci Moise și fiii lui Israel au cîntat Domnului cîntarea aceasta și au zis :

«Să cîntăm Domnului, căci cu slavă S-a preaslăvit !

Pe cal și pe călăreț în mare i-a aruncat !

Tăria mea și mărirea mea este Domnul,

căci El m-a izbăvit.

Acesta este Dumnezeul meu și-L voi preaslăvi,

Dumnezeul părintelui meu și-L voi preaînălța !

Domnul este viteaz în luptă ; Domnul este numele Lui.

Împărăți-va Domnul în veac și în veacul veacului !» (Ieș. XIII—XV).

Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci numelui Tău dă slavă, pentru mila Ta și pentru adevărul Tău (Ps. CXIII, 9).

Minunile ce s-au făcut în pustiu

Dumnezeu îndulcește apele amare. — De la Marea Roșie, Israeliti s-au afundat în pustiu, și n-au mai întîlnit apă. În sfîrșit, după trei zile, au găsit apă la *Mara*; dar apa aceasta era cu neputință de băut, pentru că era amară.

De aceea cîrtea poporul împotriva lui Moise și zicea : «Ce să bem ?» Atunci Moise a strigat către Domnul, și Domnul i-a arătat un lemn ; și l-a aruncat în apă, și s-a îndulcit apa.

Dumnezeu trimite prepelițe și mană. — În pustiul *Sin*, Israeliti au început din nou a cîrți împotriva lui Moise și a

lui Aaron, zicînd : «Mai bine muream bătută de Domnul în pămîntul Egiptului, cînd şedeam împrejurul căldărilor cu carne şi mîncam pîine de ne săturam !» Şi a grăit Domnul cu Moise : «Spune-le lor : Diseară carne veţi mîncă, iar dimineaţă vă veţi satura de pîine, şi veţi cunoaşte că Eu Domnul sînt Dumnezeuul vostru».

Iar, dacă s-a făcut seară, au venit prepeliţe şi au acoperit tabăra, iar dimineaţa, după ce s-a luat roua dimprejurul taberei, iată, se afla pe faţa pustiului ceva mărunţ, ca nişte grăunţe, şi albicios, ca grindina pe pămînt.

Şi văzînd fiii lui Israel, au zis unii către alţii : «Ce-i asta ?» Că nu ştiau ce-i. Iar Moise le-a zis : «Aceasta-i pîinea pe care v-o dă Dumnezeu să o mîncăţi. Iată ce a poruncit Domnul : Adunaţi fiecare cît să vă ajungă de mîncat : cîte un omer de om, după numărul sufletelor voastre ; fiecare cîţi are în cort, atîtea omere să adune».

Şi au făcut aşa.

Iar în ziua a şasea adunau de două ori mai multă : cîte două omere de fiecare, pentru că Moise le-a zis : «Mîine e odihnă, odihna cea sfîntă în cinstea Domnului ; ce trebuie copt coaceţi, ce trebuie fiert, fierbeţi astăzi, şi ce va rămîne, lăsaţi să rămîină pe a doua zi».

Casa lui Israel i-a pus numele *mană*, şi aceasta era albă, ca sămînţa de coriandru, iar la gust ca turta cu miere.

Şi fiii lui Israel au trăit cu mană timp de 40 de ani, pînă cînd au sosit în Canaan.

Dumnezeu face să izvorască apă din piatră. — După aceea a plecat la drum toată obştea fiilor lui Israel din pustiul Sin, după porunca Domnului, şi a tăbărit la *Rafidim*, unde poporul nu avea apă de băut.

Atunci poporul, apăsător de sete, cîrtea împotriva lui Moise şi zicea : «Ce-i aceasta ? Ne-ai scos din Egipt, ca să ne omori cu sete pe noi, pe copiii noştri şi turmele noastre ?»

Iar Moise a strigat către Domnul şi a zis : «Ce să fac cu poporul acesta ? Căci puţin lipseşte ca să mă ucidă cu pietre».

Zis-a Domnul către Moise : «Treci pe dinaintea poporului acestuia, dar ia cu tine cîţiva din bătrînii lui Israel, ia în mînă şi toiagul, cu care ai lovit Nilul şi du-te. Iată Eu voi

sta înaintea ta acolo la stîncă din Horeb, iar tu vei lovi în stîncă și va curge din ea apă și va bea poporul».

Și a făcut Moise așa, înaintea bătrînilor lui Israel, și a izvorît apă din stîncă, și s-a săturat poporul de apă.

Iosua bate pe Amaleciți. — Atunci au venit *Amaleciții* să se bată cu *Israelii* la Rafidim.

Iar Moise a zis către Iosua : «Alege-ne bărbați voinici și du-te de te luptă cu *Amaleciții* ! Iar eu mă voi sui mîine în vîrfurile muntelui și toiagul lui Dumnezeu va fi în mîna mea».

A făcut deci Iosua cum îi zisese Moise și s-a dus să bată pe *Amaleciți* ; iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vîrfurile muntelui.

Cînd își ridică Moise mîinile, biruia Israel, iar cînd își lăsa el mîinile biruia Amalec.

Dar obosind mîinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lîngă el, și a șezut pe piatră ; Aaron și Or îi sprijineau

mîinile, unul de o parte și altul de altă parte. Și au stat mîinile lui ridicate pînă la asfințitul soarelui.

Și a zdrobit Iosua pe Amalec și tot poporul lui cu ascuțișul sabiei (Ieș. XV, 22—XVII, 13).

Pline îngerească a mîncat omul, bucate le-a trimis lor din destul (Ps. LXXVII, 29).

LEGĂMÎNTUL CU POPORUL ALES

Darea Legii pe Muntele Sinai

Poporul trebuia pregătit. — Iar în luna a treia de la ieșirea fiilor lui Israel din pămîntul Egiptului, chiar în zlua de lună plină, au ajuns în pustiul Sinai.

Plecase deci Israel de la Rafidim și ajungînd în pustiul Sinai, au tăbărit acolo în pustiu, în fața muntelui.

Apoi s-a suit Moise în munte, la Dumnezeu ; și l-a strigat Domnul din vârful muntelui și i-a zis : «Grăiește casei lui Iacov și vestește fiilor lui Israel așa : «Ați văzut ce am făcut Egiptenilor și cum v-am luat pe aripi de vultur și v-am adus la Mine. Deci, de veți asculta glasul Meu și de veți păzi legământul Meu, dintre toate neamurile îmi veți fi popor ales, că al Meu este tot pământul ; Îmi veți fi împărăție preotească și neam sfânt ! » Acestea sînt cuvintele pe care le vei spune fiilor lui Israel» .

Și venind, Moise a chemat pe bătrînii poporului și le-a spus toate cuvintele acestea, pe care le poruncise Domnul.

Atunci tot poporul, răspunzînd într-un glas, a zis : «Toate cîte a zis Domnul vom face și vom fi ascultători ! » Și a adus Moise cuvintele poporului la Domnul.

Iar Domnul a zis către Moise : «Iată voi veni la tine în stîlp de nor des, ca să audă poporul că Eu grăiesc cu tine, și să te creadă pururea». Iar Moise a spus Domnului cuvintele poporului.

Zis-a Domnul către Moise : «Pogoară-te de grăiește poporului să se țină curat astăzi și mîine, și să-și spele hainele, ca să fie gata pentru poimîine, căci poimîine se va pogori Domnul înaintea ochilor a tot poporul, pe muntele Sinai. Să-i tragi poporului hotar împrejurul muntelui și să-i spui : «Păziți-vă de a vă sui în munte și de a vă atinge de ceva din el, că tot cel ce se va atinge de munte va muri. Nici cu mîna să nu se atingă de el, că va fi ucis cu pietre sau se va săgeta cu săgeata ; nu va rămîne în viață, fie om, fie dobitoc. Iar dacă se vor îndepărta tunetele și trîmbițele și norul de pe munte, se vor putea sui în munte».

Dumnezeu dă Decalogul, adică cele zece porunci. — Iar a treia zi, cînd s-a făcut ziuă, erau tunete și fulgere și nor des pe muntele Sinai și sunet de trîmbițe foarte puternice. Și s-a cutremurat tot poporul în tabără.

Atunci a scos Moise poporul din tabără în întîmpinarea lui Dumnezeu și au stat la poalele muntelui.

Iar muntele Sinai fumea tot, că se pogorîse Dumnezeu pe el în foc ; și se ridica de pe el fum, ca fumul dintr-un cuptor, și tot muntele se cutremura puternic.

Atunci a rostit Domnul înaintea lui Moise toate cuvintele acestea și a zis :

1. Eu sînt Domnul Dumnezeuul tău, Care te-a scos din pămîntul Egiptului și din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine !

2. Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a nici unui lucru din cîte sînt în cer, sus, și din cîte sînt pe pămînt, jos, și din cîte sînt în apele de sub pămînt !

Să nu te închini lor, nici să le slujești, că Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sînt un Dumnezeu zelos, Care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, pînă la al treilea și al patrulea neam și Mă milostivesc pînă la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele.

3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deșert numele Lui.

4. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a șaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău : să nu faci în acea zi nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămîne la tine, că în șase zile a făcut Domnul cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt într-însele, iar în ziua a șaptea S-a odihnit. De aceea a binecuvîntat Domnul ziua a șaptea și a sfințit-o.

5. Cinstește pe tatăl și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți, pe pămîntul pe care Domnul Dumnezeuul tău ți-l va da ție.

6. Să nu ucizi.

7. Să nu fii desfrînat.

8. Să nu furi.

9. Să nu mărturisești strîmb împotriva aproapelui tău.

10. Să nu dorești casa aproapelui tău ; să nu dorești femeia aproapelui tău ; nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui și nici unul din dobitoacele lui și nimic din cîte are aproapele tău.

Poporul se învoiește să păzească Legea. — Iar Moise a scris toate cuvintele Domnului. Și el sculîndu-se dis-de-dimineață, a zidit altar sub munte și a pus doisprezece stîlpi, după cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

A trimis apoi tineri dintre fiii lui Israel, de au adus aceștia arderi de tot și au jertfit viței, ca jertfă de izbăvire Domnului Dumnezeu.

Atunci Moise, luînd jumătate din sînge, l-a turnat într-un vas, iar cu cealaltă jumătate de sînge a stropit jertfelnicul.

După aceea, luînd cartea legămîntului, a citit în auzul poporului, iar ei au zis : «Toate cite a grăit Domnul le vom face și le vom asculta !» După aceea, luînd Moise sîngele, a stropit poporul, zicînd : «Acesta-i sîngele legămîntului, pe care l-a încheiat Domnul cu voi, după toate cuvintele acestea».

Dumnezeu dă lui Moise table de piatră. — După porunca Domnului, Moise s-a suit din nou în muntele Sinai, și a stat acolo 40 de zile și 40 de nopți, fără să mănînce sau să bea ceva. Atunci Domnul a grăit cu dînsul și i-a dat cele zece porunci, scrise cu mîna Sa, pe două table de piatră (Ieș XIX-XXIV).

Scrie Legea Mea pe tabla inimii tale (Pilde VII 3).

Vițelul de aur

Poporul se abate la idolatrie. — Văzînd însă poporul că Moise întîrzie a se coborî din munte, s-a adunat la Aaron și i-a zis : «Scoală și ne fă dumnezei, care să meargă înaintea noastră, căci cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a întîmplat».

Iar Aaron le-a zis : «Scoateți cerceii de aur din urechile femeilor voastre, ale feciorilor voștri și ale fetelor voastre și-i aduceți la mine.

Atunci tot poporul a scos cerceii de aur din urechile alor săi și i-a adus la Aaron.

Luîndu-i din mîinile lor, i-a turnat în tipar și a făcut din ei un vițel turnat și l-a cioplit cu dalta. Iar ei au zis : «Iată, Israele, dumnezeul tău, care te-a scos din țara Egiptului !»

Văzînd aceasta, Aaron a zidit înaintea lui un jertfelnic, și a strigat Aaron și a zis : «Mîine-i sărbătoarea Domnului».

A doua zi s-au sculat ei de dimineată și au adus arderi de tot și jertfe de pace ; apoi a șezut poporul de a mîncat și a băut și pe urmă s-a sculat și a jucat.

Cei ce s-au închinat la idoli sînt pedepsiți. — Atunci a zis Domnul către Moise : «Grăbește de te coboară de aici, căci poporul tău, pe care l-ai scos din țara Egiptului, s-a răzvrătit».

Și s-a coborât Moise din munte cu cele două table ale Legii.

Iar după ce s-a apropiat de tabără, el a văzut vițelul și jocurile și, aprinzându-se de mînie, a aruncat din mîinile sale cele două table și le-a sfărîmat sub munte.

Apoi luînd vițelul, pe care-l făcuseră ei, l-a ars în foc, l-a făcut pulbere și presărîndu-l în apă, a dat-o să o bea fiia lui Israel.

După aceea a zis către Aaron : «Ce ți-a făcut poporul acesta, de l-ai vîrît într-un păcat așa de mare?»

Iar Aaron a răspuns lui Moise : «Să nu se aprindă mînia Domnului meu ! Tu știi pe poporul acesta că-i răzvrătitor.

Căci ei mi-au zis : «Fă-ne dumnezei, care să meargă înaintea noastră, căci cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a întîmplat».

Și a stat Moise la intrarea taberei, și a zis : «Cine este pentru Domnul, să vină la mine !» Și s-au adunat la el toți fiii lui Levi. Iar Moise le-a zis : «Așa zice Domnul Dumnezeu lui Israel : «Să-și încingă fiecare din voi sabia sa la șold și străbătînd tabăra de la o intrare pînă la cealaltă, înainte și înapoi, să ucidă fiecare pe fratele său, pe prietenul său și pe aproapele său».

Și au făcut fiii lui Levi după cuvîntul lui Moise. În ziua aceea au căzut din popor ca la trei mii de oameni.

Moise mijlocește la Dumnezeu pentru poporul său. — Iar a doua zi a zis Moise către popor : «Ați făcut păcat mare ; mă voi sui acum la Domnul să văd nu cumva voi șterge păcatul vostru».

Și s-a întors Moise la Domnul și a zis : «O, Doamne, poporul acesta a săvîrșit păcat mare, făcîndu-și dumnezeu de aur. Rogu-mă acum de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-i ; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris !»

Zis-a Domnul către Moise : «Pe acela care a greșit înaintea Mea, îl voi șterge din cartea Mea. Iar acum mergi și du poporul acesta la locul unde ți-am spus. Iar îngerul Meu va merge înaintea ta, și în ziua cercetării Mele voi pedepsi păcatul lor».

Astfel a lovit Domnul poporul, pentru vițelul ce își făcuse, pe care-l turnase Aaron.

Moise aduce alte table ale Legii. — Zis-a Domnul către Moise : «Cioplește două table de piatră, ca cele dintîi, și suie-te la Mine în munte, și voi scrie pe aceste table cuvintele care au fost scrise pe tablele cele dintîi, pe care le-ai sfărîmat».

Și s-a suit Moise cu cele două table, în munte.

Moise a stat acolo la Domnul patruzeci de zile și patruzeci de nopți ; și nici pîine n-a mîncat, nici apă n-a băut. Și a scris Moise pe table cuvintele legămîntului: cele zece porunci.

Iar cînd se pogora Moise din muntele Sinai, avînd în mîini cele două table ale Legii, el nu știa că fața sa strălucea, pentru că grăise Dumnezeu cu el.

Deci Aaron și toții fiii lui Israel, văzînd pe Moise că are fața strălucitoare, s-au temut să se apropie de el.

Atunci i-a chemat Moise și au venit la el Aaron și toate căpeteniile obștei și Moise a grăit cu ei.

După aceasta s-au apropiat de el toți fiii lui Israel și el le-a poruncit tot ce-i grăise Domnul în numele Sinai. (XXXIV—XXXV).

Să te temi de Domnul Dumnezeuul tău, și numai Lui să-I slujești, de El să te lipești și pe Numele Lui să te juri (Deut. VI, 13).

Cortul mărturieii

Moise pune să se facă cortul. — Atunci a grăit Dumnezeu cu Moise și a zis :

«Spune fiilor lui Israel, să-Mi aducă prinoase : de la tot omul pe care-l lasă inima să dea, să primești prinoase pentru Mine.

Din acestea să-Mi faci *locas* sfânt și voi locui în mijlocul lor».

Și a spus Moise acestea poporului, și s-a grăbit să aducă fiecare lucruri de aur și de argint, pietre scumpe și stofe de preț. Apoi Moise a încredințat facerea cortului la doi meșteri iscusiți, pe care îi alesese Domnul. În fiecare dimineață poporul aducea daruri noi, pînă cînd le-a zis Moise : «Des-tul ! Acum avem mai mult decît ne trebuie !»

Cum era cortul sfînt și lucrurile din el. — Cortul sfînt avea 30 coți în lungime, 10 coți în lățime și 10 coți în înălțime și era împărțit în două părți : partea de dinainte, care era spre răsărit se numea *sfînta*, și era lungă de 20 de coți ; partea dinspre asfințit se numea *sfînta sfintelor* și era lungă de 10 coți. Pe trei laturi cortul era închis cu scînduri de salcîm ferecate cu aur. Tavanul de sus sau acoperișul era alcătuit din trei rînduri de învelișuri, aruncate peste o culme de lemn de salcîm, îmbrăcată cu aur, și avînd capetele lor lăsate peste cei trei pereți. Învelișul cel de dedesubt era de pînză albă de în răsucit și de mătase violetă, stacojie și vișinie, iar în țesătura lor au făcut chipuri de heruvimi, alese cu iscusință. Al doilea înveliș era de păr de capră, și al treilea de piele de berbec vopsite în roșu.

Sfînta sfintelor era despărțită de sfînta printr-o perdea de mătase violetă, stacojie și vișinie și de în răsucit pe care au făcut chipuri de heruvimi, cu iscusință alese ; iar intrarea în sfînta se închidea tot cu o perdea de pînză de în, însă aceasta nu avea alesăturile și chipurile heruvimilor pe ea.

Curtea dimprejurul cortului unde intra poporul, lungă de 100 de coți și lată de 50 de coți era închisă de jur împrejur cu pînză groasă de in, prinsă din 5 în 5 coți pe stîlpi de lemn de salcîm, înalți de 5 coți. Intrarea era spre răsărit și se închidea cu o perdea de in răsucit.

În *sfînta sfintelor*, în dosul perdelei de in, se afla *chivotul Legii*; acesta era de lemn de salcîm, lung de doi coți și jumătate, larg de un cot și jumătate și înalt de un cot și jumătate, îmbrăcat cu aur curat și pe dinăuntru și pe din afară, avînd în cele patru colțuri patru inele de aur prin care se vîrau două pîrghii din lemn de salcîm, îmbrăcate cu aur, cu ajutorul cărora putea fi luat pe umeri și purtat din loc în loc. Acoperișul chivotului Legii era de aur curat, lung de doi coți și jumătate și lat de un cot și jumătate și avea la cele două capete ale sale cîte un heruvim de aur, ale căror aripi întinse acopereau chivotul. În chivot se aflau cele două table ale Legii, năstrapa cea de aur cu mană, și toiagul lui Aaron.

În *sfînta* se afla: 1. în partea dinspre răsărit, dinaintea perdelei de la sfînta sfintelor, la mijloc, *jertfelnicul tămîierii*; 2. în partea de miază-noapte, se afla masa *pîinilor punerii-înainte*; pîinile se puneau pe două talere; 3. în fața acestei mese, în partea dinspre miazăzi, se ridica *sfeșnicul* cel cu șapte lumini, de aur curat și frumos lucrat.

În curte se vedea: 1. *jertfelnicul pentru arderile de tot* din lemn de salcîm, îmbrăcat cu aramă; 2. între altarul pentru jertfe și perdeaua care închidea cortul, se afla un *vas de aramă* pentru spălarea preoților.

Domnul își face intrarea în Sfînta Sfintelor. — După ce lucrările au fost isprăvite, Moise a uns cortul și lucrurile din el cu untdelemn sfințit și l-a sfințit. Atunci un nor a acoperit cortul adunării și locașul s-a umplut de slava Domnului. Acest nor era umbros în timpul zilei și strălucitor ca focul în timpul nopții.

În tot timpul călătoriei fiilor lui Israel, cînd se ridica norul de pe cort, atunci plecau la drum, iar de nu se ridica norul, nici ei nu plecau la drum pînă nu se ridică (Ieș. XXXV—XL).

Legea nu era decît o umbră a bunurilor viitoare (Evr. X, 1).

Preoții și leviții

Dumnezeu rânduiește preoția. — Aflindu-se Moise pe muntele Sinai ca să primească Legea, a zis către dînsul Dumnezeu : «Fratele tău Aaron și fiii lui vor face cu rîndul slujbele preoțești, în locul întîilor-născuți». Și Moise a împlinit această poruncă a Domnului. El a așezat arhiereu pe fratele său Aaron și a rînduit să fie preoți fiii lui și urmașii lor. Vrednicia de arhiereu a fost dată pentru totdeauna lui Aaron, iar după dînsul *întîiului-născut* al său și urmașilor acestuia.

Moise sfințește pe Aaron și pe fiii lui. — După ce s-a adunat poporul în curtea cortului sfînt, Moise a chemat pe Aaron și pe fiii lui în ușa cortului și, spălîndu-i, a îmbrăcat el singur pe arhiereu cu podoabele sfînte, a uns cortul și lucrurile din el și a turnat untdelemn pe capul lui Aaron și l-a sfințit. În urmă a îmbrăcat cu veșminte preoțești sfințite pe fiii lui Aaron și le-a dat și lor ungere sfîntă. După această ceremonie, a junghiat, ca jertfă de iertarea păcatelor, un taur tînăr, peste care Aaron și fiii săi și-au pus mîinile, și a mai adus încă un berbec pentru ardere de tot și alt berbec jertfă de sfințire. Apoi a avut loc cina sfîntă. Urmînd poruncii lui Dumnezeu, Moise a făcut așa șapte zile de-a rîndul, iar în ziua a opta Aaron s-a apropiat de jertfelnic, și a adus și pentru dînsul și pentru tot poporul jertfă de iertarea păcatelor, jertfă pentru ardere de tot și jertfă de mîntuire.

Apoi au intrat Moise și Aaron în cortul adunării și cînd au ieșit au binecuvîntat tot poporul ; atunci s-a arătat slava Domnului la tot poporul și, ieșind foc de la Domnul, a mistuit pe jertfelnic arderea de tot și grăsimia. Și văzînd tot poporul a scos strigăte de bucurie și a căzut cu fața la pămînt.

Indatorirea leviților este de a sluji preoților. — Atunci a grăit Domnul cu Moise și a zis : «Ia seminția lui Levi și o pune la îndemîna lui Aaron preotul ca să-l ajute la slujba lui. Să fie de pază în locul lui și în locul fiilor lui Israel la cortul adunării, să facă slujbele la cort, să păstreze toate lucrurile cortului adunării, să străjuiască în locul fiilor lui Israel și să facă slujbele la cort.

Dă pe leviți la îndemîna lui Aaron, fratele tău, și fiilor lui preoților ; să-Mi fie dăruiți Mie dintre fiii lui Israel.

Iar lui Aaron și fiilor lui încredințează-le cortul adunării, ca să-și păzească datoria lor preotească și toate cele de la jertfelnic și de după perdea; iar de se va apropia cineva străin, să se omoare».

«Iată, Eu am luat din fiii lui Israel pe leviți în locul tuturor întâilor-născuți, în locul tuturor celor ce se nasc întâi în Israel și aceia vor fi în locul acestora.

Leviții să fie ai Mei, căci toți întâii-născuții sînt ai Mei. În ziua cînd am lovit pe toți întâii-născuții în pămîntul Egiptului, atunci Mi-am sfințit pe toți întâii-născuții lui Israel de la om pînă la dobitoac și aceștia să fie ai Mei. Eu sînt Domnul».

Veșmintele preoțești de slujit erau : 1. *Pantaloni* de in ; 2. o haină albă fină de in, lungă pînă la călcîie, numită *hiton* ; 3. o *cingătoare* brodată cu mătase de felurite culori ; 4. un *turban*, alb fin de in pentru înfășurat capul, purtat pentru cinste și podoabă.

Pe deasupra veșmintelor preoțești de rînd arhiereul mai avea încă alte patru, și anume : 1. *Efodul*, care era lucrat cu iscusință din fire de aur, din mătase violetă, stacojie și vișinie, răsucită, și din in răsucit. El era din două bucăți : una pe piept și alta pe spate, unite pe umeri cu două încheieturi. Peste el se punea un brîu lucrat la fel cu efodul. 2. *Hoșenul* era lucrat la fel cu efodul. Pe deasupra el era împodobit cu 12 pietre scumpe care simbolizau cele 12 seminții ale lui Israel. 3. *Meilul* era făcut din mătase vișinie, și se purta sub efod. La poale avea ciucuri și clopoței de aur. 4. Peste *turbanul* preoților de rînd, arhiereul purta o mitră de stofă albastră-închisă, care avea peste frunte o lamă de aur, pe care stăteau scrise aceste cuvinte : «*Sfințenia Domnului*» (Ieș. XXIV—XL ; Lev. VIII—IX ; Num. III—VIII).

Teme-te de Domnul și cinstește pe preoți (Sirah VII, 32).

Jertfele

De cîte feluri erau jertfele. — Jertfele, după materialul întrebuintat la săvîrșirea lor, erau de două feluri : unele *sîngeroase*, și altele *fără sînge*. La jertfe se înjunghiau : 1. dacă erau vite mari : boi sau berbeci ; 2. dacă erau vite mici : miei sau iezi ; iar dacă erau păsări : turturele sau pui de porumbei. Vita trebuia să fie fără meteahnă și de parte bărbătească. La jertfele fără de sînge se întrebuintau : făină de grîu, pîine, azimă, vin, untdelemn, sare și tămîie.

Iar după menire jertfele erau de trei feluri : 1. *Arderile de tot*, cînd vita era arsă de tot pe jertfelnic, recunoscîndu-se prin aceasta domnia desăvîrșită a lui Dumnezeu și adorîndu-se în același timp. 2. *Jertfele de iertarea păcatelor*, care se aduceau pentru iertarea greșelilor făcute împotriva lui Dumnezeu. 3. *Jertfele de împăcare*, prin care se cerea milă de la Dumnezeu, sau alte bunuri.

La jertfele sîngeroase, aducătorul prezenta animalul de jertfit înaintea jertfelnicului arderii de tot, își punea mîinile pe capul animalului și apoi îl înjunghia. Preotul strîngea sîngele, stropea cu el jertfelnicul, și ațîta focul ca să ardă cărnurile jertfei. La jertfele de iertarea păcatelor și la cele de împăcare nu se ardeau pe jertfelnic decît anumite părți grase ale animalului jertfit. De obicei, cealaltă carne a animalului junghiat se împărțea la preoți, dar trebuiau să o mănînce acolo, în locul cel sfînt. La jertfele de împăcare, partea preotului era mărginită la anumite două bucăți, iar cealaltă parte ce rămînea nearsă și neîmpărțită la preoți se dădea celui ce adusese jertfă, ca să facă și el o cină sfîntă.

Jertfele fără sînge se alcătuiau din roadele pămîntului, ca : pîine, făină, sare, untdelemn, vin, miresme, tămîie și altele. Pîinea însă, adusă ca jertfă, trebuia să fie nedospită (Lev. I—VII).

Sabatul, sărbătorile și timpurile sfinte

Sabatul. — Evreii aveau o zi de odihnă pe săptămîină, mai multe sărbători peste an, și chiar ani sfinți. Așa, pe cînd Moise se afla în muntele Sinai ca să primească Legea, Dumnezeu, între altele, i-a zis :

«Spune fiilor lui Israel așa : Băgați de seamă să păziți zilele Mele de odihnă, căci acestea-s semn între Mine și voi din neam în neam, ca să știți că Eu sînt Domnul cel ce vă sfințește.

Păziți deci ziua de odihnă, căci ea e sfîntă pentru voi : cel ce o va întina, acela va fi omorît ; tot cel ce va face într-însa vreo lucrare, sufletul acela va fi stîrpit din poporul Meu.

Șase zile să lucreze, iar a șaptea este zi de odihnă, închinată Domnului : tot cel ce va munci în ziua odihnei va fi omorît.

Să păzească deci fiii lui Israel ziua odihnei, prăznuind ziua odihnei din neam în neam, ca un legămînt veșnic.

Acesta-i semn veșnic între Mine și fiii lui Israel, pentru că în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, iar în ziua a șaptea a încetat și S-a odihnit».

Cele trei mari sărbători de peste an, însoțite de călătorii la locurile sfinte. — «De trei ori pe an, toți fiii lui Israel să se înfățișeze înaintea Domnului; la *sărbătoarea Paștilor*, la ziua *cincizecimii* și la *sărbătoarea corturilor*». — Sărbătoarea Paștilor era sărbătoarea în amintirea ieșirii din Egipt; sărbătoarea cincizecimii se ținea în amintirea dării Legii pe muntele Sinai; iar sărbătoarea corturilor se așezase în amintirea rătăcirii Israelitilor prin pustiu.

Ziua pocăinței. — Cu cinci zile înainte de sărbătoarea corturilor, era *ziua cea mare a pocăinței*. Ea era însoțită de post negru și alte fapte de pocăință. În dimineața acelei zile, arhiereul aducea jertfă, mai întâi un taur pentru păcatele sale și ale preoților, și apoi un berbec pentru păcatele poporului. Cu sînge din aceste jertfe arhiereul intra în sfînta sfintelor și stropea propițiatorul (acoperișul chivotului Legii). După aceea își punea mîinile pe capul unui țap, în semn că aruncă asupra lui păcatele poporului, și-l depărta în pustiu.

Anul sabatic și anul jubileului. — Fiecare al șaptelea an se numea *anul sabatic*, și era sfînt.

«Șase ani să semeni ogorul tău, șase ani să lucrezi via ta și să aduni roadele lor; iar anul al șaptelea să fie an de odihnă a pământului, odihna Domnului; ogorul tău să nu-l semeni și via ta să n-o tai în anul acela.

Ceea ce va crește de la sine pe ogorul tău să nu seceri și strugurii de pe vițele tale netăiate să nu-i culegi, ca să fie acesta an de odihnă pentru pămînt.

Și aceste roade vor fi în timpul odihnei pământului hrană pentru tine, pentru robul tău și pentru roaba ta, pentru nămitul tău și pentru străinul tău, care s-a așezat la tine, pentru dobitocul tău și pentru fiarele cele de pe pământul tău, să fie de hrană toate roadele lui.

Nu va fi îngăduit a se înnoi în anul acela zapisele de datorii, căci an de iertare este acesta, lăsat de la Dumnezeu».

«Să sfințiți anul al cincizecilea, care este încheierea a șapte săptămîni de ani, și care va fi *an jubileu*. Acesta este an de odihnă ca și anul sabatic. Să se vestească slobozenie pe pământul vostru pentru toți locuitorii lui. Să vă fie acesta

an de slobozenie, ca să se întoarcă fiecare la moșia lui, fiecare să se întoarcă la ogorul său.

Anul al cincizecilea să vă fie an de slobozenie : să nu semănați, nici să secerați ceea ce va crește de la sine pe pământ, și să nu culegeți poama de pe vițele netăiate, căci acesta-i jubileu ; sfânt să fie pentru voi ; roadele de pe ogor să le mîncați.

În anul jubileu să se întoarcă fiecare la moșia sa» (Ieș. XXIII ; XXXI ; LV ; Lev. XXIII—XXXIV ; Dt. I).

Cercetașii sau iscoadele

Moise trimite 12 iscoade. — De la ieșirea Israelitilor din Egipt, trecuse un an de zile încheiat. Fiii lui Israel făcuseră Paștile sub muntele Sinai. Puțin după aceea, norul s-a ridicat deasupra cortului sfânt. Atunci s-au ridicat și Israelii și au plecat la drum prin pustiu, înaintînd pînă la *Cadeș*, lîngă hotarul de miazăzi al Canaanului. De acolo, Moise a trimis 12 oameni care să cerceteze pămîntul Canaan ; printre aceștia se afla și *Caleb*, din neamul lui Iuda, și *Osia*, fiul lui Navi, din neamul lui Efrem. Moise a dat lui Osia numele de *Iosua*.

Zece din acești trimiși răzvrătesc poporul. — După 40 de zile, iscoadele s-au întors din călătoria lor. Doi oameni abia aduceau pe o pîrghie o viță de vie cu struguri ; au mai adus ei rodii și smochine și au zis : «Am fost în pămîntul în care ne-ai trimis, pămîntul în care curge miere și lapte și iată roadele lui.

Dar poporul care locuiește în el este îndrăzneț și orașele sînt întărite și foarte mari, ba și pe fiii lui Enac i-am văzut acolo».

Atunci toată obștea a ridicat strigăt și a plîns poporul toată noaptea aceea, cîrtind împotriva lui Moise și a lui Aaron ; toți fiii lui Israel și toată obștea au zis către ei : «Mai bine era să fi murit în pămîntul Egiptului decît să murim în pustiu! acesta !

La ce ne duce Domnul în pămîntul acela, ca să cădem în război ? Femeile noastre și copiii noștri vor fi pradă. Nu ar fi, oare, mai bine să ne întoarcem în Egipt ?»

Apoi au zis unii către alții : «Să ne alegem căpetenie și să ne întoarcem în Egipt».

Atunci au căzut Moise și Aaron cu fețele la pământ înaintea întregii adunări a obștii fiilor lui Israel. Iar *Iosua*, fiul lui Navi și *Caleb* al lui Iefone, care erau din cei ce cercetaseră țara, și-au rupt hainele lor, și au zis către obștea fiilor lui Israel: «Pământul, pe care l-am străbătut noi, e foarte, foarte bun.

De va fi Domnul bun cu noi, ne va duce în pământul acela și ni-l va da nouă; în pământul acela izvorăște lapte și miere.

Deci nu vă ridicați împotriva Domnului și nu vă temeți de poporul pământului aceluia, căci va ajunge mîncarea noastră; ei n-au apărare, iar cu noi este Domnul. Nu vă temeți de ei».

Atunci toată obștea a zis: «Să-i ucidem cu pietre!» Dar iată slava Domnului s-a arătat în nor tuturor fiilor lui Israel la cortul adunării.

Dumnezeu pedepsește pe poporul vinovat. — Și a zis Domnul către Moise și Aaron: «Pînă cînd această obște rea va cîrți împotriva Mea? Cîrtirea, cu care fiii lui Israel cîrtesc împotriva Mea, o aud. Deci, spune-le: Viu sînt Eu, zice Domnul! După cum ați zis în auzul Meu, așa voi face cu voi: în pustiul acesta vor cădea oasele voastre și voi toți cei numărați, de la douăzeci de ani în sus, care ați cîrtit împotriva Mea, oricît ați fi la număr, nu veți intra în pământul pentru care, ridicîndu-Mi mîna, M-am jurat să vă așez, ci numai *Caleb*, fiul lui Iefone, și *Iosua*, fiul lui Navi. Pe copiii voștri, despre care voi ziceați că vor ajunge pradă vrăjmașilor, îi voi duce acolo și ei vor cunoaște pământul, pe care voi l-ați nesocotit; iar oasele voastre vor cădea în pustiul acesta.

Copiii voștri vor rătăci prin pustiul patruzeci de ani și vor suferi pedeapsă pentru desfrînarea voastră, pînă vor cădea toate oasele voastre în pustiul.

După numărul celor patruzeci de zile, în care ați iscodit pământul Canaan, veți purta pedeapsa pentru păcatele voastre patruzeci de ani, cîte un an pentru fiecare zi, ca să cunoașteți ce înseamnă să fiți părăsiți de Mine».

Și oamenii pe care-i trimisese Moise să iscodească pământul și care la întoarcere au întăritat împotriva lui toată obștea aceasta, răspîndind zvonuri rele despre țara aceea, au murit loviți înaintea Domnului. Numai *Iosua*, fiul lui Navi, și

Caleb, fiul lui Iefone, au rămas vii dintre bărbații aceia, care fuseseră să iscodească țara Canaan.

Sculindu-se deci poporul, dis-de-dimineată, s-a dus pe vârful muntelui zicînd : «Iată ne ducem la locul acela, de care ne-a grăit Domnul, căci am greșit».

Moise însă le-a zis : «Pentru ce călcați porunca Domnului? Nu veți izbuti. Nu vă duceți, căci Domnul nu este între voi, și veți cădea înaintea vrăjmașilor voștri ; căci Amaleciții și Canaaneii sînt acolo înaintea voastră și veți cădea de sabie, pentru că v-ați abătut de la Domnul și Domnul nu va fi cu voi».

Dar ei au îndrăznit să se urce pe vârful muntelui ; iar chivotul Legii Domnului și Moise n-au părăsit tabăra.

Atunci s-au suit Amaleciții și Canaaneii, care trăiau la muntele acela, și i-au înfrînt, și i-au gonit pînă la Horma, și s-au întors în tabără (Num. XIII—XIV).

Omul care spune lucruri neadevărate se va prăbuși (Pilde XIX, 9).

Pîngăritorul sabatului. Răzvrătirea lui Core. Odrăslirea toigului lui Aaron

Un pîngăritor al sabatului ucis cu pietre. — Cînd se aflau fiii lui Israel în pustiu, au găsit un om adunînd lemne în ziua odihnei ; și cei ce l-au găsit adunînd lemne în ziua odihnei, l-au adus la Moise și Aaron și la toată obștea fiilor lui Israel ; și l-au pus sub pază, pentru că nu era încă hotărît ce să facă cu el.

Atunci a zis Domnul către Moise : «Omul acesta să moară ; să fie ucis cu pietre de către toată obștea fiilor lui Israel, afară din tabără».

Răzvrățiții sînt înghițiți de pămînt. — Atunci Core, fiul lui Ițhar, fiul lui Cahat, fiul lui Levi, cu *Datan* și cu *Abiron*, fiii lui Eliab, cu *On*, fiul lui Felet, din seminția lui Ruben, s-au sculat împotriva lui Moise, împreună cu două sute cincizeci de bărbați, căpetenii ale obștii fiilor lui Israel, oameni însemnați, care erau chemați la adunare.

Adunîndu-se aceștia împotriva lui Moise și Aaron, le-au zis : «Destul ! Toată obștea și toți cei ce o alcătuiesc sînt sfinți și Domnul este între ei. Pentru ce vă socotiți voi mai presus de adunarea Domnului?»

Auzind acestea, Moise a căzut cu fața la pământ, și a grăit lui Core și tuturor părtașilor lui și le-a zis : «Mîine va arăta Domnul cine este al Lui și cine este sfînt, ca să și-i apropie ; și pe cine va alege El, pe acela îl va și apropia la Sine».

Apoi a zis poporului : «Feriți-vă de corturile acestor oameni netrebnci și să nu vă atingeți de tot ce e al lor, ca să nu pieriți cu toate păcatele lor.

De vor muri aceștia, cum mor toți oamenii, și de-i va ajunge aceeași pedeapsă, care ajunge pe toți oamenii — atunci nu m-a trimis Domnul.

Iar dacă Domnul va face lucru neobișnuit : de-și va deschide pămîntul gura sa și-i va înghiți pe ei și casele lor, și corturile lor, și tot ce au ei, și dacă ei de vii se vor duce în iad, atunci să știți că oamenii aceștia au disprețuit pe Domnul».

Și s-au depărtat toți de locuința lui Core, Datan și Aviron. Și aceștia au ieșit și stăteau la ușile corturilor cu femeile și copiii. Și cînd a conținut Moise de vorbit, s-a deschis îndată pămîntul și a înghițit pe răzvrățiți de vii, împreună cu casele, cu neamurile și cu toate averile lor. Și afară de aceștia au mai murit loviți de Domnul paisprezece mii șapte sute de oameni.

Toiagul lui Aaron odrăștește. — După aceea a grăit Domnul cu Moise și a zis :

«Spune fiilor lui Israel și ia de la ei, de la toate căpeteniile lor, după seminții, douăsprezece toiage, cîte un toiag de fiecare seminție, și numele fiecărei căpetenii scrie-l pe toiagul său ; iar numele lui Aaron să-l scrii pe toiagul lui Levi, căci un toiag vor da de fiecare căpetenie de seminție.

Toiegele acelea să le pui în cortul adunării înaintea chivotului Legii, unde Mă arăt ție.

Și va fi că toiagul omului pe care-l voi alege va odrăsli ; și așa voi potoli cîrtirea fiilor lui Israel, cu care cîrtesc ei împotriva voastră». Și Moise a făcut așa.

Iar a doua zi a intrat Moise și Aaron în cortul adunării și iată toiagul lui Aaron din casa lui Levi, odrăslise, înmugurise, înflorise și făcuse migdale.

Și atunci a scos Moise toate toiagele de la fața Domnului la toți fiii lui Israel ; și au văzut și și-au luat fiecare toiagul său.

Apoi a zis Domnul către Moise : «Pune iar toiagul lui Aaron înaintea chivotului Legii spre păstrare, ca semn pentru fiii neascultători, ca să înceteze de a mai cîrți împotriva Mea, ca să nu moară» (Num. XV—XVII).

Nimeni nu-și ia cîntea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron (Evrei V, 4).

Îndoiala lui Moise și Aaron. Șarpele de aramă

Moise și Aaron se îndoiesc. — În luna întîii a venit toată obștea fiilor lui Israel în pustiul Sin și s-a oprit poporul în Cadeș. Și a murit Mariam și a fost îngropată acolo.

Acolo însă nu era apă pentru obște, și s-au strîns ei împotriva lui Moise și a lui Aaron.

Atunci s-au dus Moise și Aaron din fața poporului la ușa cortului adunării și au căzut cu fețele la pămînt și s-a arătat slava Domnului peste ei.

Și a grăit Domnul cu Moise și a zis : «Ia toiagul și adună obștea, tu și Aaron, fratele tău, și grăiți stîncii înaintea lor și ea vă va da apă ; și le veți scoate apă din stîncă și veți adăpa obștea și dobitoacele ei».

A luat deci Moise toiagul din fața Domnului, cum poruncise Domnul. Și au adunat Moise și Aaron obștea la stîncă și au zis către obște : «Ascultați îndărătnicilor : au doară din stîncă aceasta vă vom scoate apă ?»

Apoi și-a ridicat Moise mîna și a lovit în stîncă cu toiagul său de două ori și a ieșit multă apă și a băut obștea și dobitoacele ei.

Atunci a zis Domnul către Moise și Aaron : «Pentru că nu M-ați crezut, ca să arătați sfințenia Mea înaintea ochilor

fiilor lui Israel, de aceea nu veți duce voi adunarea aceasta în pământul pe care am să i-l dau».

Aaron moare. — După aceea, au pornit fiii lui Israel din Cadeș și a venit toată obștea la muntele *Hor*.

Iar la muntele *Hor*, care e lângă hotarele țării lui Edom, a grăit Domnul cu Moise și cu Aaron și a zis :

«Aaron va fi adăugat la poporul său, că el nu va intra în pământul pe care îl voi da fiilor lui Israel, pentru că nu v-ați supus poruncii Mele la apa *Meriba*.

Să iei dar pe fratele tău Aaron și pe *Eleazar*, fiul lui, și să-i sui pe muntele *Hor*. Înaintea întregii obști, să dezbraci acolo hainele de pe Aaron și să îmbraci cu ele pe *Eleazar*, fiul lui, și Aaron să se ducă și să moară acolo».

Și a făcut Moise așa, cum îi poruncise Domnul : i-a suit pe muntele *Hor* înaintea ochilor întregii obști.

Acolo a dezbrăcat Moise de pe Aaron hainele lui și a îmbrăcat cu ele pe *Eleazar*, fiul lui. Și a murit Aaron, pe vârful muntelui, iar Moise și *Eleazar* s-au pogorât din munte.

Văzînd toată obștea că a murit Aaron, l-a plîns toată casa lui Israel treizeci de zile. El a trăit 123 de ani.

Dumnezeu trimite șerpi veninoși ; șarpele de aramă. — De la muntele *Hor* au apucat pe calea Mării Roșii, ca să ocolească pământul lui Edom, dar pe cale s-a împuținat poporul cu duhul.

Și grăia poporul împotriva lui Dumnezeu și împotriva lui Moise, zicînd : «La ce ne-ai scos din pământul Egiptului, ca să ne omori în pustiu, că aici nu-i nici pîine, nici apă, și sufletul nostru s-a scîrbit de această hrană netrebnică».

Atunci a trimis Domnul asupra poporului *șerpi veninoși*, care mușcau poporul, și a murit mulțime de popor din fiii lui Israel.

A venit deci poporul la Moise și a zis : «Am greșit, grăind împotriva Domnului și împotriva ta ; roagă-te Domnului, ca să depărteze șerpii de la noi». Și s-a rugat Moise Domnului pentru popor.

Iar Domnul a zis către Moise : «Fă-ți un *șarpe de aramă* și-l pune pe un stîlp ; și de va mușca șarpele pe vreun om, tot cel mușcat, care se va uita la el, va trăi».

Și a făcut Moise un șarpe de aramă și l-a pus pe un stîlp, și cînd un șarpe mușca pe vreun om, acesta privea la șarpele de aramă și trăia (Num. XXI—XXII).

Precum Moise a înălțat șarpele în pustiu, tot așa și Fiul Omului Se va înălța, pentru ca nimeni din cei ce vor crede în El să nu piară ci să aibă viață veșnică (Ioan III, 14, 15).

Valaam

Balac cheamă pe Valaam. — Purcezînd apoi de acolo, fiii lui Israel au tăbărit în șesurile Moabului, lîngă Iordan, în fața Ierihonului.

Iar *Balac*, fiul lui Sefor, văzînd toate cîte făcuse Israel Amoreilor, s-a înfricoșat foarte tare de poporul acesta, pen-

tru că era mult la număr, și s-au înspăimîntat Moabiții de fiii lui Israel.

Deci a trimis acesta soli la *Valaam*, fiul lui Beor, în Petor, care e așezat lîngă rîul Eufrat, în pămîntul fiilor poporului său, ca să-l cheme și să-i spună : «Iată a ieșit un popor din Egipt și a acoperit fața pămîntului și trăiește lîngă mine. Vino deci și-mi blesteamă poporul acesta, că-i mai tare decît mine, și atunci poate voi fi în stare să-l bat și să-l alung din țară. Eu știu că pe cine binecuvîntezi tu acela-i binecuvîntat, și pe cine blestemi e blestemat».

Valaam binecuvîntează de trei ori poporul israelit. — Dumnezeu însă a zis către Valaam : «Să nu te duci cu ei și să nu blestemi poporul acela, că e binecuvîntat».

Valaam a pornit la drum împreună cu căpeteniile Moabului, iar Balac i-a ieșit înainte și l-a dus pe un munte cu două înălțimi deosebite, de unde el văzu tabăra Israelitilor. Și îndată *a binecuvîntat* Valaam pe poporul lui Israel și nu l-a blestemat. Atunci Balac l-a dus pe o culme de deal încă și mai înaltă și mai apropiată. Și cînd a văzut pe Israeliti, Valaam a strigat : «Cît de frumoase sînt sălașurile tale, Iacobe ! Cît de frumoase sînt corturile tale, Israele. Ieși-va din sămînța lui un Om, Care va stăpîni neamuri multe și stăpînirea Lui va întrece pe a lui Agag și împărăția Lui se va înălța. Binecuvîntat să fie cel ce te va binecuvînta și blestemat cel ce te va blestema !» Cuprins de mînie, Balac a zis către Valaam : «Eu te-am chemat să blestemi pe dușmanii mei ; și tu i-ai binecuvîntat pînă acum de trei ori ! Fugi dar în țara ta».

Valaam vede cu duhul pe Răscumpărătorul. — Iar Valaam a răspuns : «Deci, iată mă duc repede în țara mea ; dar vino să-ți spun ce are să facă poporul acesta cu poporul tău în vremurile viitoare. Îl văd, dar acum încă nu-i ; îl privesc, dar nu de aproape ; *o stea răsare din Iacov ; un toiag se ridică din Israel* și va lovi pe căpeteniile Moabului și pe toți fiii lui Set îi va zdrobi».

După acestea Valaam s-a întors în țara sa (Num. XXII—XXIV).

Am văzut la răsărit steaua Lui, și am venit să ne închinăm Lui (Matei II, 2).

Moartea lui Moise

Iosua urmează lui Moise. — Ajungînd Moise la sfîrșitul chemării sale, a zis Domnul către dînsul : «Ia-ți pe Iosua, fiul lui Navi, om cu duh într-însul, pune-ți peste el mîna ta ; apoi du-l înaintea preotului Eleazar, înaintea a toată

obștea și dă-i povește înaintea ochilor lor ; dă-i din slava ta, ca să-l asculte toată obștea fiilor lui Israel». Și Moise a făcut așa.

Moise împarte țara de pe malul răsăritean al Iordanului. — Țara dinspre răsărit de Iordan, pe care o cuprinsese, a dat-o seminției lui *Ruben*, seminției lui *Gad* și la jumătate din seminția lui *Manase*, dar cu acea învoială, ca femeile, copiii și turmele lor să rămînă în aceste locuri, iar ei să se ducă cu frații lor peste Iordan și să le ajute a cuprinde țara *Canaaneilor* ; și numai după aceea să aibă stăpînire asupra pămîntului ce li s-a dat.

Moise sfătuiește poporul pentru cea din urmă oară. — După aceea Moise a zis către poporul său : «Eu voi muri aici, în țara asta. Eu nu voi trece Iordanul. Iar voi, da, veți trece Iordanul și veți lua în stăpânire acea frumoasă țară, pe care o vedeți. Ascultă, Israele ! Domnul Dumnezeu nostru numai El singur este Domn ! Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toate puterile tale ! Aceste cuvinte să rămână săpate în inima ta și le vei sădi și-n copiii tăi ! Adu-ți aminte cum Domnul Dumnezeu te-a povățuit prin pustiu timp de 40 de ani, pentru ca să te smerească și să te cerce. El te-a lăsat să suferi foame și ți-a dat spre hrană mană, pe care n-o cunoșteai nici tu, nici părinții tăi ; voit-a El să-ți arate că nu numai cu pîine va trăi omul, ci și cu tot cuvîntul ce iese din gura lui Dumnezeu. Să păzești dar poruncile Dumnezeului tău ! *Domnul Dumnezeuul tău din mijlocul poporului tău și din frații tăi va ridica Proo-*

roc, Care va fi ca și mine ; pe Acela să-L ascultați ! Ca martori înaintea voastră iau astăzi cerul și pământul : viața și moartea ți-am pus eu astăzi înaintea, și binecuvântare și blestem. Alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi».

Moise moare pe muntele Nebo. — Apoi a zis Domnul către Moise : «*Suie-te în muntele acesta al Abarimului, în muntele Nebo, care este în pământul Moabului, în fața Ierihonului, și privește asupra Canaanului, pe care-l dau în stăpânirea fiilor lui Israel, și mori pe munte și te adaugă la poporul tău, cum a murit și Aaron, fratele tău, pe muntele Hor și s-a adăugat la poporul său.*

După ce a binecuvântat pe fiecare seminție a lui Israel, Moise s-a suit pe Nebo. De acolo de sus, Dumnezeu i-a arătat încă odată țara și i-a zis : «*Iată pământul pentru care m-am jurat lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov, zicînd : Seminției tale îl voi da. Te-am învrednicit să-l vezi cu ochii tăi ; dar în el nu vei intra.*

Și a murit Moise, robul lui Dumnezeu, acolo, în pământul Moabului, după cuvîntul Domnului.

Și a fost îngropat în vale, în pământul Moabului, în fața Bet-Peorului, dar nimeni nu știe mormîntul lui nici pînă în ziua de azi.

Și era Moise de o sută douăzeci de ani, cînd a murit ; dar vederea lui nu slăbise și tăria lui nu se împutinase.

Și au plîns fiii lui Israel pe Moise în șesurile Moabului, la Iordan, aproape de Ierihon, treizeci de zile, pînă s-au împlinit zilele de jeli și de plîns după Moise.

Iar Iosua, fiul lui Navi, s-a umplut de duhul înțelepciunii, pentru că își pusese Moise mîinile asupra lui, și i s-au supus fiii lui Israel și au făcut așa după cum le poruncise Domnul prin Moise (Num. XXVII ; Deut. XXXI—XXXIII).

Moise a fost iubit de Dumnezeu și de oameni ; pomenirea lui va rămîne totdeauna binecuvîntată (Sirah XLV, 1).

IV. — TIMPUL LUI IOSUA ȘI AL JUDECĂTORILOR

Intrarea în pământul făgăduinței

Iosua ia locul lui Moise. — După moartea lui Moise, robul Domnului, a grăit Domnul cu Iosua, fiul lui Navi, slujitorul lui Moise, și a zis :

«Moise, robul Meu, a murit. Scoală dar și treci Iordanul, tu și tot poporul acesta, în țara pe care o voi da fiilor lui Israel. Precum am fost cu Moise, așa voi fi și cu tine ; nu Mă voi depărta de tine, și nu te voi părăsi ! Păzește bine Legea Mea.

Să nu se coboare cartea Legii acesteia de pe buzele tale, ci călăuzește-te de ea ziua și noaptea, ca să plinești

întocmai tot ce-i scris într-însa ; atunci vei fi cu izbîndă în căile tale și vei păși cu spor».

Dumnezeu desparte apele Iordanului. — Iosua a pornit dis-de-dimineață în fruntea fiilor lui Israel și, sosind la Iordan, a poposit acolo trei zile.

Atunci a zis Domnul către Iosua : «În ziua aceasta voi începe a te preamări înaintea ochilor tuturor fiilor lui Israel, ca să cunoască ei că, precum am fost cu Moise, așa am să fiu și cu tine.

Tu însă să poruncești preoților care poartă chivotul legămîntului și să zici : «Îndată ce veți intra în mijlocul apelor Iordanului, să vă opriți în Iordan !» Și a făcut Iosua așa.

Îndată ce preoții cei ce duceau chivotul au intrat în Iordan și picioarele preoților, care duceau chivotul, s-au afundat în apa Iordanului, apa care curgea din sus s-a oprit și s-a făcut perete pe o foarte mare depărtare, pînă la cetatea Adam, care e lîngă Tartan, iar cea care curgea spre marea cea din Arabah, spre Marea Sărată, s-a scurs și a secat, și poporul a trecut în fața Ierihonului.

Poporul israelit trece Iordanul. — Preoții care duceau chivotul legămîntului Domnului stăteau ca pe uscat în mijlocul Iordanului, cu picioarele neudate ; iar fiii lui Israel au mers ca pe uscat, pînă ce tot poporul a trecut prin Iordan.

Apoi a grăit Domnul cu Iosua și a zis :

«Poruncește preoților, care duc chivotul mărturieii Domnului să iasă din Iordan».

Și cum au ieșit din Iordan preoții, cei ce duceau chivotul legămîntului Domnului, și și-au pus picioarele pe uscat, apa Iordanului a pornit pe albia sa și a curs ca mai înainte, pînă peste maluri.

Mana încetează de a mai cădea. — După trecerea Iordanului, fiii lui Israel și-au întins corturile la Ghilgal, spre răsărit de Ierihon, și acolo au făcut Paștile.

Iar a doua zi de Paști au mîncat din roadele pămîntului acestuia azime și pîine nouă.

În ziua aceea a încetat mana de a mai cădea și de a doua zi, după ce au mîncat din roadele pămîntului, fiii lui Israel n-au mai avut mană, ci au mîncat anul acela din roadele țării Canaanului (Iosua I—V).

Voi, mări și rîuri, lăudați pe Domnul (Daniel III, 78).

Cuprinderea Ierihonului și a orașului Aia

Domnul se arată lui Iosua. — Aflîndu-se însă Iosua aproape de Ierihon a căutat cu ochii săi și iată stătea înaintea lui un om ; acela avea în mîină o sabie goală. Apropiindu-se Iosua de dînsul, i-a zis : «De-ai noștri ești sau ești dintre dușmanii noștri ?»

Iar acela a răspuns : «Eu sînt căpetenia oștirii Domnului și am venit acum !» Atunci Iosua a căzut cu fața la pămînt, s-a închinat și a zis către acela : «Stăpîne, ce poruncești slugii tale ?»

Zis-a către Iosua căpetenia oștirii Domnului : «Scoate-ți încălțămîntea din picioare, că locul pe care stai tu acum este sfînt !» Și a făcut Iosua așa. Iar Domnul a zis către dînsul :

«Iată, Eu voi da în mîinile tale Ierihonul, pe regele lui și pe puternicii lui.

Duceți-vă împrejurul cetății toți cei buni de război și înconjurați cetatea cîteodată pe zi. Aceasta să o faceți șase zile.

Șapte preoți să poarte șapte trîmbițe de alarmă înaintea chivotului, iar în ziua a șaptea să ocoliți cetatea de șapte ori și preoții să trîmbițeze din trîmbițe.

Cînd vor suna din trîmbița de alarmă și cînd veți auzi sunetul de trîmbiță, atunci tot poporul să strige cu glas tare deodată și cînd vor striga ei zidurile cetății se vor prăbuși. Atunci tot poporul să năvălească în cetate, plecînd fiecare din partea unde se află».

Zidurile Ierihonului cad. — Iosua a făcut precum îi poruncise Domnul.

În ziua a șaptea s-au sculat de dimineată, în revărsatul zorilor și au mers tot așa împrejurul cetății de șapte ori; numai în această zi au înconjurat cetatea de șapte ori.

Iar cînd au sunat preoții a șaptea oară din trîmbițe, Iosua a zis către fiii lui Israel: «Strigați, că v-a dat Domnul cetatea! Tot aurul și argintul și vasele de aramă și de fier să fie sfințenie a Domnului și să intre în vistieria Domnului».

Atunci au trîmbițat preoții din trîmbițe și cum a auzit poporul glasul de trîmbiță, a strigat tot poporul împreună cu glas tare și puternic, și s-au prăbușit toate zidurile împrejurul cetății pînă în temelie și a intrat tot poporul în cetate, fiecare din partea unde era, și au luat cetatea.

Nelegiuirea lui Acan pedepsită. — După aceea Iosua a trimis oștiri asupra cetății Ai, dar au fost puse pe fugă de Aiți.

Atunci Iosua și-a sfîșiat veșmintele sale, a căzut cu fața la pămînt înaintea chivotului Domnului și a stat așa pînă seara și el și bătrînii lui Israel și și-au presărat pulbere pe capetele lor.

Iar Domnul a zis către Iosua: «Scoală, pentru ce ai căzut cu fața la pămînt? A păcătuit poporul și a călcat legămîntul Meu pe care l-am încheiat cu el; au furat din lucrurile date spre nimicire, au mințit și le-au pus printre lucrurile lor.

Zi poporului: Insul care se va dovedi că a furat lucru dat spre nimicire, să se ardă cu foc și el și toate cîte are, pentru că a călcat legămîntul Domnului și a făcut fărădelege în Israel».

A doua zi de dimineată, Iosua făcu să treacă pe dinaintea sa tot poporul lui Israel, semînție după semînție, trăgînd sorții; și la urmă sorțul căzu pe *Acan*, din tribul lui Iuda.

Atunci Iosua a zis către Acan : «Fiul meu, dă astăzi slavă Domnului Dumnezeuului lui Israel și fă mărturisire înaintea Lui și arată-mi ce ai făcut. Să nu ascunzi de mine!»

Și răspunzînd Acan lui Iosua, a zis : «Adevărat, am păcătuit înaintea Domnului Dumnezeuului lui Israel și am făcut cutare și cutare lucru.

Am văzut printre prăzi o haină frumoasă pestriță și două sute de sicli de argint, un drug de aur, greu de cincizeci de sicli ; acestea mi-au plăcut și le-am luat și iată sînt ascunse în pămînt, în mijlocul cortului meu, și argintul este pus sub dînsele».

Atunci a trimis Iosua cîțiva slujitori și aceștia au alerțat la cort, în tabără, și toate acestea erau ascunse în cortul lui.

Și au luat acestea și le-au adus lui Iosua și la bătrînii lui Israel și le-au pus înaintea Domnului.

Acan a fost ucis cu pietre și toate lucrurile lui arse. După aceea Iosua a pornit asupra cetății Ai. Și a fost luată și dărîmată cetatea aceasta (Iosua VI—VIII).

Cuprinderea și împărțirea Canaanului

Iosua bate pe regii de la miazănoapte de Canaan. — Speriați de aceste izbînzii ale poporului ales, regii canaanieni s-au unit împotriva Israeliților. Cetatea Ghibeon, nevoind să se unească cu dînșii, regele Ierusalimului a venit cu război asupra ei, împreună cu alți patru regi aliați, pentru a o bate. Ghibeoniții au cerut atunci ajutor de la Iosua, care s-a ridicat împotriva celor cinci regi uniți, i-a bătut și apoi i-a urmărit ca să-i prindă. Atunci Iosua s-a rugat așa : «Stai, soare deasupra Ghibeonului, și tu, lună, oprește-te deasupra văii Aialon». Și soarele s-a oprit și luna a stat pînă cînd Iosua a bătut oștirile vrăjmașilor.

Iosua împarte țara dinspre asfințit de Iordan. — După porunca Domnului, Iosua a împărțit apoi țara între semințiile lui Israel. Partea de miazăzi s-a dat seminției lui Iuda ; seminția lui Simeon a căpătat pămîntul dinspre asfințit-miazăzi de a lui Iuda ; partea dinspre miazănoapte de Iuda a fost dată lui Dan și Veniamin, la jumătate din seminția lui Ma-

nase, lui Isahar, Zabulon, Așer, Neftalim și Efreim ; celelalte două seminții : Ruben și Gad, precum și jumătate din seminția lui Manase își aveau pământurile lor peste Iordan. Iar seminției lui Levi nu i s-a făcut parte. Fiii lui Israel au

dăruit leviților 48 de orașe, cu pășuni împrejur. Treizeci din aceste orașe erau ale preoților, iar cortul sfânt a fost așezat în Șilo, în pământul lui Efreim, adică în mijlocul țării.

Moartea lui Iosua. — Înainte de a muri, Iosua a adunat semințiile lui Israel la *Sichem*, unde fuseseră îngropate oasele lui Iosif, și le-a zis : «Temeți-vă de Domnul și slujiți-Lui cu credincioșie și curățenie.

Iar dacă nu vă place să slujiți Domnului, atunci alegeți-vă acum cui aveți să slujiți : oare dumnezeilor cărora au slujit părinții voștri cei de peste fluviu sau dumnezeilor Amoreilor, în țara cărora trăiți ? Eu însă și casa mea vom sluji Domnului, că sfânt este !

Dacă voi veți părăsi pe Domnul și veți sluji la dumnezei străini, atunci El va aduce asupra voastră răul și vă va stârpi, după ce v-a făcut bine».

Și a zis poporul către Iosua : «Domnului Dumnezeului nostru vom sluji și glasul Lui vom asculta!»

Și Iosua a murit în vîrstă de 110 ani, după ce povățuise pe Israeliti 25 de ani (Iosua IX—XXIV).

Dreptii vor moșteni pămîntul în veacul veacului (Ps. XXXVI, 29).

Judecătorii

Dumnezeu pedepsește pe Israel, pentru că s-a închinat la idoli. — Atunci poporul a slujit Domnului în toate zilele lui Iosua și în toate zilele bătrînilor, a căror viață s-a prelungit după Iosua și care văzuseră toate lucrurile cele mari ale Domnului, pe care le făcuse cu Israel.

Și după ce tot rîndul acela de oameni a trecut la părinții lor și cînd s-a ridicat în locul lor alt rînd de oameni, care nu cunoșteau pe Domnul și lucrurile Sale pe care le făcuse cu Israel, atunci fiii lui Israel au început a face rele înaintea ochilor Domnului și s-au apucat să slujească Baalilor.

Au părăsit pe Domnul Dumnezeul părinților lor, care-i scosese din pămîntul Egiptului, și s-au întors la alți dumnezei, către dumnezeii popoarelor dimprejurul lor, și au început să se închine acelora și au mîniat pe Domnul. Au părăsit pe Domnul și au început a se închina lui Baal și Astartelor.

De aceea s-a aprins mînia Domnului asupra lui Israel și l-a dat în mîinile jefuitorilor care l-au jefuit ; datu-i-a în mîinile vrăjmsilor dimprejurul lor și n-au mai putut să reziste în fața vrăjmașilor lor.

Dumnezeu ridică judecători. — Atunci le-a ridicat Domnul judecători, care i-au izbăvit din mîinile jefuitorilor lor.

Dar nici pe judecători nu-i ascultau ei, ci se purtau desfrînat pe urmele altor dumnezei și se închinau acelora și mîniau pe Domnul ; ușor se abăteau de la calea pe care umblaseră părinții lor, care se supuneau poruncilor Domnului. Ei însă nu făceau așa.

Cînd le ridica lor Domnul judecători, atunci însuși Domnul era cu judecătorul și-i izbăvea pe ei de vrăjmașii lor în toate zilele judecătorului.

Dar cum murea judecătorul, ei iarăși făceau și mai rău decît părinții lor, abătîndu-se la alți dumnezei, slujind ace-lora și închinîndu-se lor. Nu se lăsau de lucrurile lor și nu se abăteau de la calea lor cea rea.

Și se aprindea mînia Domnului asupra lui Israel și zicea: «Pentru că poporul acesta calcă poruncile Mele, pe care Eu le-am așezat cu părinții lor, și nu ascultă glasul meu, de aceea nici Eu nu voi mai izgoni de la ei nici unul din acele popoare, pe care le-a lăsat Iosua, fiul lui Navi, în țară, cînd a murit».

Și au fost în Israel 14 judecători dintre care cei mai însemnați sînt: *Ghedeon, Samson, Eli și Samuel* (Jud. III—VI—VII—VIII).

Pentru că M-ai uitat și te-ai întors de la Mine, de aceea suferă și tu pentru nelegiuirea ta și pentru desfrînarea ta (Iezechil XXIII, 35).

Ghedeon judecător

Ghedeon va izbăvi pe poporul său. — Fiii lui Israel au început iarăși să facă rele înaintea Domnului și Domnul i-a dat în mîinile Madianiților pentru șapte ani.

Și Israel a sărăcit cumplit din pricina Madianiților și a strigat către Domnul.

Atunci a venit îngerul Domnului și a șezut în Ofra sub un stejar care era al lui Ioasă, tatăl lui Abiezer ; și fiul său Ghedeon treiera atunci grîul în arie, ca să-l ascundă de Madianiți.

Și i s-a arătat îngerul Domnului și i-a zis : «Domnul e cu tine voinicule».

Iar Ghedeon i-a zis : «Domnul meu, dacă Domnul e cu noi, pentru ce ne-au ajuns pe noi toate necazurile acestea ? Și unde-s oare toate minunile Lui de care ne-au istorisit nouă părinții noștri cînd ne spuneau : Din Egipt ne-a scos pe noi Domnul. Acum însă ne-a părăsit Domnul și ne-a dat în mîinile Madianiților».

Și căutînd Domnul spre el, a zis : «Mergi cu această putere a ta și izbăvește pe Israel din mîinile Madianiților. Iată Eu te trimit».

Atunci Ghedeon a zis : «Doamne, cum să izbăvesc eu pe Israel ? Iată, neamul meu e cel mai sărac din seminția lui Manase, iar eu sînt cel mai mic în casa tatălui meu». Domnul însă i-a zis : «Eu voi fi cu tine și tu vei bate pe Madianiți, ca pe un singur om».

Și ca semn că va fi așa a poruncit îngerul lui Ghedeon să aducă jertfă punînd cărnurile și azimele pe o piatră și să toarne zeama cărnurilor peste ele.

Și a întins îngerul Domnului toiagul, atingînd cărnurile și s-a ațîțat foc din piatră și a mistuit cărnurile și azimele. Și îngerul Domnului s-a dus de la fața lui Ghedeon.

Și apoi a zidit acolo Ghedeon altar Domnului și l-a numit «*Pacea Domnului*».

Ghedeon cere semn. — Atunci a cuprins duhul Domnului pe Ghedeon și a trîmbițat acesta din trîmbiță și a fost chemată familia lui Abiezer să meargă cu dînsul.

Apoi s-a trimis soli prin toată seminția lui Manase și aceasta a răspuns că merge cu dînsul. Și așa s-au trimis soli la Așer, la Zabulon și la Neftali și au venit și aceștia în întîmpinarea lor.

Atunci a zis Ghedeon către Dumnezeu : «De vrei să izbăvești pe Israel prin mâna mea, cum zici, apoi iată eu întind aici în arie lîna ce am tuns ; și de va fi rouă numai pe lîna, iar încolo, peste tot locul, uscăciune, atunci voi ști că vei izbăvi pe Israel prin mâna mea, cum ai zis».

Și s-a făcut așa ; și a doua zi s-a sculat Ghedeon dis-de-dimineată și s-a apucat să stoarcă lîna și a stors rouă din lîna un vas plin de apă.

Apoi iarăși a zis Ghedeon către Domnul : «Să nu te mîinii pe mine, dacă am să mai zic odată și dacă am să mai fac numai o încercare cu lîna ; să fie uscată numai lîna, iar încolo peste tot locul să fie rouă».

Și a făcut așa Dumnezeu în noaptea aceea ; a fost uscăciune numai pe lîna, iar încolo, peste tot locul, a fost rouă.

Ghedeon are prea mulți oameni — Atunci s-a sculat Ierubaal, adică Ghedeon, și tot poporul care era cu dînsul dis-de-dimineată și au tăbărit la En Harod, iar tabăra Madianiților era spre miazănoapte de dînsul, pe colina Moré cea din șes.

Iar Domnul a zis către Ghedeon : «E prea mult popor cu tine ; nu voi putea Eu să dau pe Madian în mîinile lor ca să nu se mîndrească Israel înaintea Mea și să nu zică : Mîna mea m-a izbăvit !

De aceea grăiește în auzul poporului și zi : Cine-i fricos și se teme, acela să se întoarcă și să se ducă înapoi din muntele Galaad». Și s-au întors din popor douăzeci și două de mii și au rămas zece mii.

Apoi a zis Domnul către Ghedeon : «Tot e prea mult popor ; du-l la apă ; acolo am să-ți aleg. Și de care voi zice : să meargă cu tine, acela să meargă cu tine, iar de care-ți voi zice nu trebuie să meargă cu tine, acela să nu meargă».

Și a dus el poporul la apă, iar Domnul a zis către Ghedeon : «Cine va limpăi apă cu limba din pumni, cum limpăie cîinele, pe acela să-l pui deoparte ; deasemenea să pui deoparte și pe toți aceia care-și vor pleca genunchii și vor bea apă».

Și a fost numărul celor ce au limpăit cu limba lor din pumni 300 de oameni, iar tot celălalt popor s-a plecat pe genunchii săi să bea apă.

Atunci a zis Domnul către Ghedeon : «Cu cei trei sute care au limpăit am să vă izbăvesc Eu și am să dau pe Ma-

dianiți în mîinile voastre, iar tot poporul celălalt să se ducă fiecare la locul său».

Ghedeon bate pe Madianiți. — Apoi a împărțit pe cei trei sute de oameni în trei cete și le dădu la toți în mîini trîmbițe și oale goale și în oale făclii.

Și le-a zis: «Să vă uitați la mine și să faceți ce voi face eu; iată eu mă duc la tabără și ce voi face eu să faceți și voi.

Cînd eu și cei cu mine vom trîmbița, să trîmbițați și voi din trîmbițele voastre împrejurul întregii tabere și să strigați: «Sabia Domnului și a lui Ghedeon!»

Și s-a apropiat de tabără Ghedeon și cu el o sută de oameni, pe la începutul străzii de mijloc a nopții, și au deșteptat străjile și au trîmbițat din trîmbițe și au sfărîmat oalele pe care le aveau în mîini.

Și au trîmbițat tustreile cete din trîmbițe și au spart oalele și țineau în mîna stîngă făclia, iar în mîna dreaptă trîmbițele și trîmbițau din trîmbițe și strigau: «Sabia Domnului și a lui Ghedeon!»

Și stăteau fiecare la locul său împrejurul taberei și au început cei din tabără a alerga în toată tabăra și a striga și au luat-o la fugă.

Pe cînd cei trei sute de oameni sunau din trîmbițe, în toată tabăra a întors Domnul sabia unora asupra altora, și a fugit tabăra către Țerera pînă la Betșita și pînă la hotarele lui Abelmehola, aproape de Tabat.

Atunci au fost chemați Israeliții din semințiile lui Nef-tali și Așer și din toată seminția lui Manase și au alergat după Madianiți.

Și țara s-a bucurat apoi de pace 40 de ani, pînă la moartea lui Ghedeon.

A Ta este, Doamne, împărăția, și Tu ești mai presus de toate (I Paralip. XXIX, 11).

Samson

Samson este făgăduit Domnului. — Și fiii lui Israel au făcut iarăși rele înaintea ochilor Domnului și i-a dat Domnul în mîinile Filistenilor pentru patruzeci de ani.

Era însă în vremea aceea un om de la Țora, din seminția lui Dan, cu numele Manoe, și femeia lui era stearpă și nu năștea.

Odată însă s-a arătat îngerul Domnului femeii și i-a zis: «Iată tu ești stearpă și nu naști ; dar vei zămisli și vei naște fiu. Păzește-te, dar, să nu bei vin, nici sicheră și nimic necurat să nu măninci. Căci iată ai să zămislești și ai să naști un fiu, și nu se va atinge briciul de capul lui, pentru că pruncul acesta va fi chiar din pîntecele mamei sale nazireu al lui Dumnezeu și va începe să izbăvească pe Israel din mîinile Filistenilor».

Și a născut femeia un fiu și i-au pus numele *Samson*. Și a crescut copilul și l-a binecuvîntat Domnul.

Samson își arată puterea. — În vremea aceea, s-a dus Samson la Timna și a văzut în Timna o femeie din fiicele Filistenilor și aceasta i-a plăcut.

Deci s-a dus Samson cu tatăl și cu mama sa la Timna ; iar cînd s-au apropiat de viile Timnei, iată un leu tînăr venea răcnind înaintea lor.

Atunci s-a pogorît peste el duhul Domnului și el a sfîșiat leul, ca pe un ied ; și nu avea nimic în mînă. Și n-a spus tatălui său și mamei sale ce făcuse.

Apoi Samson s-a dus și a prins trei sute de vulpi și a luat făclie, a legat cîte două vulpi de coadă și între ele cîte o făclie ; după aceea a aprins făcliile și a dat drumul vulpilor prin grînele Filistenilor, și a aprins și clăile și grîul neseccat, viile și livezile de măslini.

Asta a făcut-o el pentru a-și răzbuna de necazurile ce suferise de la ei. Israeliții, de frică, ca nu cumva Filistenii să le facă încă și mai mari rele, au prins pe Samson, l-au legat cu două frînghii și l-au dat Filistenilor.

Atunci s-a pogorît peste el duhul Domnului și funiile care erau peste mîinile lui s-au făcut ca niște cîlți arși de foc și au căzut legăturile de pe mîinile lui.

Iar el, găsind o falcă sănătoasă de asin, întinzîndu-și mîna a luat-o, și a ucis cu ea o mie de oameni.

Venind însă odată Samson la Gaza, văzu acolo o femeie desfrînată și a intrat la ea.

Și li s-a spus oamenilor din Geza : «Samson a venit aici». Atunci aceștia l-au înconjurat și l-au pîndit toată noaptea la porțile cetății și s-au ascuns toată noaptea, zicînd : «Să așteptăm pînă se va lumina de ziuă și să-l ucidem !»

Samson însă a dormit pînă la miezul nopții ; iar la miezul nopții a luat porțile cetății din amîndoi ușorii și, ridicîn-

du-le împreună cu zăvoarele, le-a pus pe umerii săi și le-a dus pe vârful muntelui, care e pe drumul spre Hebron, și le-a lăsat acolo.

De aceea Filistenii se temeau grozav de Samson și nu îndrăzneau să năvălească acum asupra Israelitilor.

Samson spune taina sa și moare. — Mai târziu, Samson s-a întovărășit cu o femeie din țara Filistenilor, pe care o chema Dalila. Și fiindcă aceasta îl necăjea mereu ca să-i spună taina puterilor sale, Samson a zis : «Briciul nu s-a atins de capul meu, căci eu sînt nazireu al lui Dumnezeu din pîntecele maicii mele ; 'de m-ar tunde cineva, atunci s-ar depărta de mine puterea mea și eu aș slăbi și aș fi ca ceilalți oameni».

Auzind Dalila una ca asta, l-a pîndit pînă ce a adormit, și a pus de i-au tăiat cele șapte suvițe de păr din capul său. Și îndată l-au părăsit puterile sale și Filistenii au năvălit

asupra lui, i-au scos ochii, l-au legat și l-au dus la Gaza. Acolo l-au pus la închisoare și-l sileau să învîrtească toată ziua la rîșniță. Curînd după aceea părul său începu a crește și odată cu asta sporeau și puterile sale. Într-o zi, mai-marii Filistenilor se adunară la un ospăț de bucurie, dat în cinstea lui *Dagon*, idolul lor. Într-o casă mare, făcută din stîlpi, se strînseră ca la 3000 de oameni. După ospăț, Filistenii voind să facă haz, aduseră pe Samson înaintea lor și-l așezară între stîlpii pe care era așezată casa.

Atunci a zis Samson tînărului care-l aducea de mîină : «Du-mă ca să pipăi stîlpii pe care e întemeiată casa și să mă reazem de ei». Și tînărul a făcut așa.

Atunci a strigat Samson către Domnul și a zis : «Doamne Dumnezeule, adu-ți aminte de mine și întărește-mă încă o dată, o, Dumnezeule, ca printr-o singură lovitură să mă răzbun pe Filistenii pentru cei doi ochi ai mei!»

Și a mișcat Samson din loc doi stîlpi din mijloc pe care era întemeiată casa, sprijinindu-se de ei, în unul cu mîna dreaptă, și în celălalt cu stînga.

Și a zis Samson : «Mori, suflete al meu, cu Filistenii!» Apoi s-a sprijinit cu toată puterea și s-a prăbușit casa peste frunțașii Filistenilor și peste tot poporul ce era în ea. Și cei pe care i-a ucis Samson la moartea sa au fost mai mulți decît toți cei pe care-i ucisese în viața sa (Jud. XIII—XVI).

Tăria mea și lauda mea este Domnul. Și mi-a fost mie spre izbăvire (Ps. CXVII, 14).

Rut

Noemina se întoarce la Betleem împreună cu Rut. — În zilele acelea, cînd cîrmuiau în Israel judecătorii, s-a întîmplat foamete pe pămînt. Atunci un om din Betleemul lui Iuda s-a dus cu femeia sa și cu doi feciori ai săi să locuiască în șesul Moabiților.

Numele omului aceluia era *Elimelec*; pe femeia sa o chema *Noemina*, iar numele celor doi feciori ai lor erau *Mahlon* și *Chilion*. Aceștia erau Efrateni din Betleemul lui Iuda, și, venind în șesul Moabiților, au rămas acolo.

După un timp Elimelec, bărbatul Noeminei, a murit și ea a rămas cu cei doi feciori ai săi.

Aceștia și-au luat soții dintre moabitențe ; numele uneia era *Orfa*, iar numele celeilalte era *Rut*. Aceștia au trăit acolo ca la zece ani.

După aceea au murit amândoi feciorii ei : Mahlon și Chilion și a rămas femeia aceea și fără bărbatul său și fără cei doi feciori ai săi.

Atunci s-a hotărît ea cu nurorile sale să se întoarcă din șesul Moabiților, căci auzise ea în șesul Moabiților că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său și i-a dat pîine.

Deci a plecat ea din locul acela în care trăia, împreună cu cele două nurori ale sale. Dar mergînd ele pe cale, pentru a se întoarce în pămîntul lui Iuda, Noemina a zis către cele două nurori ale sale : «Întoarceți-vă și vă duceți fiecare la casa mamei voastre ; și să facă Domnul milă cu voi, cum ați făcut și voi cu cei morți și cu mine».

Orfa se supuse acestui sfat, iar Rut nu, ci zise : «Nu mă sili să te părăsesc și să mă duc de la tine ; căci unde te vei duce tu, acolo voi merge și eu și unde vei trăi tu, voi trăi și eu ; poporul tău va fi al meu și Dumnezeul tău va fi Dumnezeul meu ; unde vei muri tu, voi muri și eu și voi fi îngropată acolo. Orice-mi va face Domnul, numai moartea mă va despărți de tine !»

Rut în țarina lui Booz. — Noemina și Rut au sosit la *Beleem* pe vremea secerișului. Și Rut s-a dus în țarină să adune spice pe urma secerătorilor și Dumnezeu a îndreptat-o spre țarina unui om bogat, numit *Booz*, neam cu *Elimelec*, socrul ei. Iar după ce Booz a venit la țarina sa, a întrebat : «Cine este această femeie tînără ?»

Iar sluga ce era pusă peste secerători a răspuns și a zis : «Această femeie tînără este moabiteanca aceea care a venit cu Noemina din șesul Moabiților. Ea m-a rugat : «Voi culege și voi aduna spice printre snopi pe urma secerătorilor. Și se află aici de azi dimineață și acasă șade foarte puțin».

Atunci Booz a zis către Rut : «Ascultă fiica mea, să nu te duci să strîngi în altă țarină și să nu te depărtezi de aici, ci rămii aici cu slujnicele mele ; să ai înaintea ochilor tăi țarina unde seceră ele și mergi după ele. Iată am poruncit slugilor mele să nu te atingă. Cînd vei vrea să bei, mergi și bea de unde beau slugile mele». La vremea mîncării ea se așează

lingă secerători, iar el i-a dat pline și ea a mâncat și s-a săturat și i-a mai rămas. Apoi s-a sculat și s-a apucat de strâns.

Și așa a adunat ea în țarină pînă seara și a bătut cele adunate și i-a ieșit aproape o efă de orz.

Booz se căsătorește cu Rut. — Rut a adunat astfel spice în țarina lui Booz cît a ținut secerișul griului și al orzului. După seceriș, Booz a zis către Rut: «Toată lumea știe că tu ești o femeie vrednică și cinstită. Dumnezeu să te binecuvînteze, fiica mea!» Și a luat Booz pe Rut de soție. Și Dumnezeu le-a dat lor un fiu, căruia i-a pus numele *Obed*. Acesta a fost tatăl lui *Iesei*, iar *Iesei* a fost tatăl lui *David* din care se trage *Mîntuitorul*.

Dumnezeu nu este numai Dumnezeul Iudeilor, ci și al neamurilor (Romani III, 29).

Intrarea moabitencei Rut în familia lui Booz, din urmașii căreia s-a născut mai târziu Iisus Hristos, ne arată că Mîntuitorul lumii nu se trage, după trup, numai din Israel, ci și din celelalte neamuri ale pămîntului (Rut I—IV).

Eli și Samuel

Samuel va fi unul din cei închinați Domnului. — Eli era și arhieru și judecător în Israel. Pe vremea lui trăia un om, pe care-l chema *Elcana*, iar pe soția sa *Ana*. Și oamenii aceștia n-aveau copii. Ei în fiecare an, la zilele mari, se duceau amîndoi la *Șilo* pentru ca să se închine Domnului și să aducă jertfă.

Într-o zi, Ana s-a rugat Domnului cu lacrimi, zicînd : «Atotputernice Doamne, Dumnezeuule Savaot, de vei căuta la întristarea roabei tale și-ți vei aduce aminte de mine și de nu vei uita pe roaba Ta, ci vei da roabei Tale un copil de

parte bărbătească, îl voi da Ție, și nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici briciul nu se va atinge de capul lui».

Și a auzit Domnul rugăciunea Anei, și ea a născut un băiat, căruia i-a pus numele *Samuel*. Când era de trei ani, băiatul a fost adus la Șilo și închinat Domnului. Acolo a crescut el sub ochii lui Eli, în slujba Domnului, iubit de Dumnezeu și de oameni.

Fiii lui Eli au purtări rele. — Cei doi fii ai lui Eli, *Ofni* și *Finees*, au ieșit oameni necredincioși și răi. Când se aduceau jertfe, ei își luau părți de acelea la care preoții nu aveau drept. Astfel ei au făcut lumea să nu mai aducă jertfe Domnului. Eli era foarte bătrîn. Aflînd însă de purtarea fiilor săi, le-a zis : «Nu faceți asta, copiii mei!» Dar ei nu-l ascultară. Atunci a venit la Eli un om al lui Dumnezeu și a zis : «Amîndoi fiii tăi vor muri în aceeași zi».

Și pruncul Samuel slujea Domnului sub povața preotului Eli. În zilele acelea cuvîntul Domnului era rar și nici vedeniile nu erau dese.

Și iată în vremea aceea, cînd Eli stătea culcat la locul său și ochii lui începuseră a se închide și nu mai putea să vadă ; cînd sfeșnicul Domnului nu se stinsese încă și Samuel era culcat în cortul Domnului, unde era chivotul lui Dumnezeu, a strigat Domnul către Samuel : «Samuele, Samuele!» Iar el a răspuns : «Iată-mă!» Și a alergat la Eli și a zis : «Iată-mă ! La ce m-ai chemat?» Acela însă a răspuns : «Nu te-am chemat. Du-te și te culcă!» Și s-a dus Samuel și s-a culcat.

Iar Domnul a strigat a doua oară pe Samuel : «Samuele, Samuele!» Și acesta s-a sculat și a venit iar la Eli și a zis : «Iată-mă ! De ce m-ai chemat?» Și acela i-a zis : «Nu te-am chemat, fiul meu ! Du-te înapoi și te culcă!»

Samuel nu cunoștea atunci glasul Domnului și cuvîntul Domnului nu i se descoperise încă. Dar Domnul a strigat pe Samuel a treia oară. Și s-a sculat acesta și a venit la Eli și a zis : «Iată-mă ! La ce m-ai chemat?» Atunci a înțeles Eli că Domnul cheamă pe copil.

Și a zis Eli către Samuel : «Du-te înapoi și te culcă și cînd Cel ce te cheamă te va mai chema, tu să zici : «Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă». Și s-a dus Samuel și s-a culcat la locul său.

Și a venit Domnul și a stat și a strigat ca întâia și ca a doua oară : «Samuele, Samuele!» Iar Samuel a zis : «Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă!»

Zis-a Domnul către Samuel : «Iată, am să fac în Israel un lucru, încît cine va auzi de el, aceluia îi vor țiu amîndouă urechile.

În ziua aceea voi face cu Eli toate cîte am spus despre casa lui ; toate le voi începe și le voi sfîrși.

Eu i-am spus că am să pedepsesc casa lui pe veci pentru vina pe care el a știut-o, că fiii fac nelegiuiri, dar nu i-a înfrînat.

De aceea mă jur casei lui Eli că vina casei lui Eli nu se va șterge nici prin jertfe, nici prin prinoase de pîine în veci».

După aceea a dormit Samuel pînă dimineața, s-a sculat de noapte și a deschis ușile casei Domnului. Dar Samuel s-a temut să spună lui Eli vedenia aceasta.

Eli însă a chemat pe Samuel și a zis: «Fiul meu Samuel!» Iar acesta a răspuns: «Iată-mă!»

Zis-a Eli: «Ce ți s-a spus? Să nu ascunzi de mine! Cutare și cutare să facă cu tine Dumnezeu și încă și mai mult să facă, dacă tu vei ascunde ceva de mine din toate câte ți s-au spus ție».

Și i-a spus Samuel tot și n-a ascuns nimic de el. Atunci Eli a zis: «El e Domnul; facă dar ce va binevoi!»

Eli moare după fiii săi. — La cîtva timp după asta Filistenii au venit cu război asupra Israelitilor. Aceștia au fost bătuti. Atunci ei au trimis să ceară sicriul Legii de la Șilo, ca să le fie ajutor împotriva dușmanilor. *Ofni* și *Finees* au însoțit sicriul. Israelitii au fost din nou bătuti și sicriul Legii a căzut în mîna dușmanului, iar cei doi fii ai lui Eli, uciși. Îndată fu trimis o ștafetă la Șilo, care zise către Eli: «Amîndoi fiii tăi au murit, și chivotul lui Dumnezeu e luat de dușmani». La vorbele acestea Eli a căzut de pe scaun, și-a rupt spinarea și a murit.

Filistenii trimit înapoi chivotul Legii.— Filistenii, luînd de la Israeliti chivotul Legii, l-au dus la *Așdod* în locașul zeului lor *Dagon*. A doua zi dimineata, *Dagon* zăcea la pămînt cu fața în jos, dinaintea chivotului Legii. Filistenii îl ridicară și-l așezară la loc. În dimineata următoare îl găsireă din nou la pămînt, cu capul și brațele rupte. Atunci ei au început să ducă chivotul Legii din oraș în oraș. Dar pe unde trecea, moartea pustia totul. Astfel s-au petrecut lucrurile șapte luni de zile. În cele din urmă, Filistenii se hotărîră să trimită chivotul Legii înapoi Israelitilor și aleseră două vaci fătate înțlia oară și le-au înjugat la car. Apoi au pus chivotul Domnului în car și le-au dat drumul; și au pornit vacile de-a dreptul spre *Betșemeș*. La hotar, leviții întîmpinară chivotul Legii și-l duseră la *Kiriath-earim*, în casa lui *Aminadab*, care era așezată pe o înălțime. Acolo a rămas el 20 de ani (1 Împ. I—VII).

Cine cruță toiagul său își urăște copilul, iar cel care îl iubește îl ceartă la vreme (Prov. XIII, 24).

Samuel judecător

Samuel sfătuiește poporul. — Ajungînd judecător, după moartea lui Eli, Samuel a zis către popor: «De vă întoarceți cu toată inima voastră la Domnul, atunci depărtați din

mijlocul vostru dumnezeii străini și Astartele și să vă lipiți inimile voastre de Domnul și-I slujiți numai Lui, și El vă va izbăvi din mâinile Filistenilor».

Și au depărtat fiii lui Israel Baalii și Astartele și au început să slujească numai Domnului.

Filistenii sînt biruiți. — Filistenii au venit din nou să bată pe Israeliți. Cuprinși de groază, Israeliții au zis către Samuel: «Nu înceta a striga pentru noi către Domnul Dumnezeu nostru, ca să ne izbăvească din mâinile Filistenilor». Iar Samuel a zis: «Să nu fie cu mine una ca aceasta, ca să mă depărtez de Domnul Dumnezeu meu și să nu strig mereu pentru voi întru rugăciune!»

Samuel aduse jertfă și se rugă pentru popor. Atunci Domnul aduse furtună strașnică, care băgă neorînduială în tabăra dușmanilor. Aceștia au fost bătuți și n-au mai îndrăznit să treacă hotarul israelit cît a trăit Samuel.

Israeliții cer rege.— Samuel după ce a îmbătrînit a pus pe fiii săi judecători peste Israel.

Dar fiii lui nu umblau pe căile sale, ci se abăteau la lăcomie, luau daruri și judecau strîmb.

Atunci s-au adunat toți bătrînii lui Israel, au venit la Samuel în Rama și au zis către el: «Tu ai îmbătrînit, iar fiii tăi nu-ți urmează căile. De aceea pune peste noi un rege, ca să ne judece acela, ca și la celelalte popoare!»

Cuvîntul acesta însă n-a plăcut lui Samuel, cînd i-au zis: «Dă-ne rege, ca să ne judece!»

Și s-a rugat Samuel Domnului. Și a zis Domnul către Samuel: «Ascultă glasul poporului în toate cîte îți grăiește; căci nu pe tine te-au lepădat, ci M-au lepădat pe Mine, ca să nu mai domnesc Eu peste ei. Ascultă deci glasul lor, dar să le spui și să le arăți drepturile regelui, care va domni peste ei».

Fericit este poporul acela care are pe Domnul ca Dumnezeu al său (Ps. CXLIII, 15).

V. — TIMPUL REGILOR

Saul, întâiul rege al Israelitilor

Saul primește ungerea de rege.— În vremea aceea era unul din fiii lui Veniamin, cu numele *Chiș*, fiul lui Abiel, fiul lui Țeror, fiul lui Becorat, fiul lui Afia, fiul unui veniaminean, om de ispravă.

Acesta avea un fiu, cu numele *Saul*, tânăr și frumos, încît nu mai era nimeni în Israel mai frumos ca el ; acesta era de la umeri în sus mai înalt decît tot poporul.

Odată s-au rătăcit asinele lui *Chiș*, tatăl lui *Saul*, și a zis *Chiș* către *Saul*, fiul său : «Ia cu tine pe unul din argați și, sculîndu-te, du-te de caută asinele».

Și tot căutînd ei asinele, au ajuns pînă la *Rama*, unde trăia *Samuel*, și s-au abătut pe la dînsul, să vadă, nu cumva

le-ar putea el spune de paguba lor. Și după ce s-a înfățișat Saul înaintea lui Samuel, Domnul a zis către bătrînul judecător : «Iată omul despre care ți-am vorbit Eu. Acesta va cîrmui pe poporul Meu !» Atunci Samuel a zis către Saul : «Nu te mai îngriji de asine, că s-au găsit !»

Atunci, luînd Samuel vasul cel cu untdelemn, a turnat pe capul lui Saul și l-a sărutat, zicînd : «Iată Domnul te unge pe tine cîrmuitor al moștenirii Sale ; vei domni peste poporul Domnului și-l vei izbăvi din mîna vrăjmașilor celor dimprejurul lor. După aceea Saul s-a întors acasă.

Saul ales rege. — Atunci a adunat Samuel poporul la Domnul, în Mițpa, și a zis către fiii lui Israel : «Așa zice Domnul Dumnezeuul lui Israel : «Eu am scos pe Israel din Egipt și v-am izbăvit din mîna Egiptenilor și din mîna tuturor împărațiilor care vă apăsau. Dar voi acum ați lepădat pe Domnul Dumnezeuul vostru, care vă scapă din toate necazurile și nevoile voastre, și ați zis către El : «Pune rege peste noi !» Înfațișați-vă dar înaintea Domnului, după semințiile voastre și după familiile voastre».

Și a poruncit Samuel tuturor semințiilor lui Israel să se apropie și a fost arătată seminția lui *Veniamin*.

Apoi a poruncit să se apropie familiile din seminția lui *Veniamin* și a fost arătată familia lui *Matri* ; după aceea s-au dus bărbații din familia lui *Matri* și a fost numit *Saul*, fiul lui *Chiș*, și l-au căutat, dar nu l-au găsit.

Și au întrebat iarăși pe Domnul : «Veni-va el oare aici?» Iar Domnul a zis : «Iată-l se ascunde printre lucruri».

Atunci au alergat și l-au luat de acolo și el a stat în mijlocul poporului, și poporul îi venea numai pînă la umeri.

Și a zis Samuel către tot poporul : «Vedeți pe cine a ales Domnul ? Asemenea lui nu-i în tot poporul». Atunci tot poporul a strigat și a zis : «Să trăiască regele !»

Saul neascultător. — Samuel a zis odată către Saul : «Mergi acum și bate pe *Amalec* și pe *Ierim* și nimicește toate ale lui. Să nu iei pentru tine nimic de la ei, ci nimicește și dă blestemului toate cîte are. Să nu-l cruți, ci să dai morții de la bărbat pînă la femeie, de la tînăr pînă la pruncul de sîn, de la bou pînă la oaie, de la cămilă pînă la asin».

Atunci a lovit Saul pe *Amalec* și l-a bătut de la *Havila* pînă la hotarele *Șur*, care-i în fața Egiptului, iar pe *Agag*,

regele lui Amalec, l-a prins viu și pe popor l-a ucis tot cu sabia și au ucis și pe Ierim.

Dar Saul și poporul au cruțat pe Agag, pe cele mai bune din oi și din vitele cornute, miei îngrășați și tot ce era bun, și n-a vrut să le piardă; iar toate lucrurile neînsemnate și rele le-au pierdut.

Atunci a fost cuvîntul Domnului către Samuel astfel: «Îmi pare rău că am pus pe Saul rege, căci el s-a abătut de la Mine și cuvîntul Meu nu l-a plinit». Și s-a întristat Samuel și a strigat către Domnul toată noaptea.

Iar a doua zi dis-de-dimineață sculîndu-se, a ieșit în întîmpinarea lui Saul. Și i s-a spus lui Samuel că Saul a fost pe Carmel și și-a ridicat acolo semn de aducere aminte, iar de acolo s-a întors și s-a coborît la Ghilgal.

Iar după ce a ajuns Samuel la Saul, Saul i-a spus: «Iată am plinit cuvîntul tău!»

Zis-a Samuel: «Dar ce-i acest zbieret de oi ce-mi ajunge la urechi și acel muget de boi pe care-l aud?»

Iar Saul a răspuns: «Le-am adus de la Amalec, de vreme ce poporul a cruțat pe cele mai bune din oi și din vitele mari, ca să se aducă jertfă Domnului Dumnezeuului tău. Iar pe celelalte le-a nimicit».

Răspuns-a Samuel: «Au doară arderile de tot și jertfele sînt tot așa de plăcute Domnului ca și ascultarea glasului Domnului? *Ascultarea e mai bună decît jertfa și supunerea mai bună decît grăsimea berbecilor.* Căci nesupunerea este un păcat la fel cu vrăjitoria și împotrivirea e la fel cu închinarea la idoli. Pentru că ai lepădat cuvîntul Domnului, și El te-a lepădat, ca să nu mai fii rege peste Israel!»

La aceste cuvinte Samuel s-a întors acasă și după aceea n-a mai văzut pe Saul, pînă în ziua morții sale (1 Împ. VIII—XV).

Cine se va înălța pe sine se va smeri, și cine se va smeri pe sine se va înălța (Matei XXIII, 12).

Alegerea lui David

Un fiu al lui Iesei va fi rege. — Zis-a Domnul către Samuel: «Pînă cînd vei tînji tu pentru Saul pe care l-am lepădat, ca să nu mai fie rege peste Israel? Uplete cornul tău cu mir și du-te, că te trimit la *Iesei Betleemitul*, căci dintre fiii lui Mi-am ales rege».

Zis-a Samuel : «Cum să mă duc ? Va auzi Saul și mă va ucide ?» Iar Domnul a zis : «Ia cu tine o juncă din cireadă și zi : Am venit să aduc jertfă Domnului. Și cheamă pe Iesei și pe fiii lui la jertfă, și Eu îți voi arăta ce să faci și-Mi vei mirui pe acela pe care îți voi spune Eu».

Dumnezeu alege pe David. — Și a făcut Samuel precum i-a poruncit Domnul.

Iar după ce au venit ei, văzînd el pe Eliab, a zis : «De bună seamă, acesta este înaintea Domnului unsul Lui».

Dar Domnul a zis către Samuel : «Nu te uita la înfățișarea lui și înălțimea staturii lui ; Eu nu mă uit ca omul ; căci omul se uită la față, iar Domnul se uită la inimă».

Și Iesei a înfățișat lui Samuel pe rînd pe toți cei șapte feciori ai săi mai mari, și n-a fost ales nici unul din ei.

După aceea a zis Samuel către Iesei : «Oare toți fiii tăi sînt aici ?» Iar Iesei a răspuns : «Mai am unul mai mic. Acela

paște oile». Zis-a Samuel : «Trimite să-l aducă, pentru că nu vom ședea să prînzim pînă nu vine acela».

Și a trimis Iesei și au adus pe acela. Acela era bălan, cu ochi frumoși și plăcut la față. Atunci Domnul a zis : «Scoală de-l miruiește, căci acesta e !»

Și a luat Samuel cornul cu mir și l-a miruit în mijlocul fraților lui ; a odihnit duhul Domnului asupra lui David din ziua aceea și după aceea. Iar Samuel s-a sculat și a plecat la Rama.

David la curtea lui Saul. — Atunci s-a depărtat de la Saul duhul Domnului și-l tulbura un *duh rău*, trimis de Domnul.

Și au zis slugile lui Saul : «Iată un duh rău trimis de Domnul, te tulbură. Să poruncească dar domnul nostru slugilor sale care sînt înaintea ta și să caute un om iscusit la cîntarea din harpă, și cînd va veni asupra ta duhul cel rău trimis de la Dumnezeu, atunci acela, cîntînd cu mîna sa, te va liniști».

Și a răspuns Saul slugilor sale : «Căutați un om care cîntă bine și mi-l aduceți».

Atunci unul din slujitorii lui a zis : «Iată eu am văzut la Iesei Betleemitul un fiu care știe să cînte, om voinic și războinic, priceput la vorbă și bărbat chipeș și Domnul este cu el».

A trimis deci Saul vestitori la Iesei și i-a spus : «Trimite la mine pe David, fiul tău cel de la turmă».

Și a luat Iesei un asin cu pîine și un burduf cu vin și un ied și le-a trimis cu David, fiul său, la Saul.

Și a venit David la Saul, s-a înfățișat înaintea lui și a plăcut acestuia foarte mult și l-a făcut armașul său.

După aceea a trimis Saul să i se spună lui Iesei : «Lasă pe David să slujească la mine, că a aflat el bunăvoință în ochii mei».

Iar cînd duhul cel trimis de Dumnezeu era peste Saul, David, luînd harpa, cînta, și lui Saul îi era mai ușor și mai bine, iar duhul cel rău se depărta de el (I Împ. XVI).

Coborît-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți (Luca I, 52).

David biruiește pe Goliat

Goliat zădărește pe Israeliți. — În vremea aceea, Filistenii și-au strîns oștile pentru război și au tăbărit la Soco cel din Iuda și și-au așezat tabăra între Soco și Azeca, la

Efes-Damim ; iar Saul cu Israelii s-au adunat și și-au așezat tabăra în Valea Stejarului și s-au pregătit de luptă cu Filistenii.

Filistenii stăteau pe munte, de o parte, și Israelii stăteau pe munte de altă parte, iar la mijloc era valea.

Atunci a ieșit din tabăra Filistenilor un luptător cu numele *Goliat*, din Gat. Acesta era la statură de șase coți și o palmă. Pe cap avea coif de aramă și era îmbrăcat cu platoșă în solzi ; greutatea platoșei lui cîntărea cinci mii de sicli de aramă ; în picioare avea cizme cu tureci de aramă și la umăr purta un scut de aramă.

Coadă sulii lui era ca sulul de la războaiele de țesut, iar fierul sulii era de șase sute de sicli de fier, și înaintea lui mergea un armaș.

Și a început acesta să strige către cetele lui Israel și să le zică : «De ce ați ieșit voi să vă războiți ? Nu sînt eu oare filistean, iar voi robii lui Saul ? Alegeți dintre voi un om, să se coboare la mine ! De se va putea acela lupta cu mine și mă va ucide, atunci noi să fim robii voștri ; iar de-l voi birui eu și-l voi ucide atunci voi să fiți robii noștri și să slujiți nouă».

Și a mai zis filisteanul : «Astăzi voi rușina tabăra lui Israel. Dați-ne un om și ne vom lupta în doi».

Și a auzit Saul și toți Israelii cuvintele acestea ale filisteianului și s-au speriat și s-au temut foarte tare.

David vrea să se lupte cu Goliat. — Într-o zi David, trimis fiind de tatăl său, a venit în tabără la frații săi și, auzind strigătul filisteianului, a întrebat : «Cine-i acest filistean netăiat împrejur, care batjocorește așa oștirea Dumnezeului celui viu ?»

Și după ce i s-au spus toate și cum nu se găsește printre Israelii nimeni ca să se bată cu Goliat, David zise : «Vreau eu să mă bat cu dînsul». «Tu nu vei putea să mergi împotriva acestui filistean, ca să te bați cu el, zis-a Saul către David, căci ești încă un băiat, iar acesta e ostaș din tinerețile lui».

David însă a zis către Saul : «Robul tău a păscut oile tatălui său și cînd se întîmpla să vină leul sau ursul să ia vreo oaie din turmă, atunci eu alergam după el și o luam din gura lui, iar dacă el se arunca asupra mea, eu îl apucam de coamă și-l loveam pînă-l ucidam».

Apoi a mai zis David : «Domnul, Cel ce m-a scăpat de la lei și urși, mă va scăpa și din mîna acestui filistean». Atunci Saul a zis lui David : «Du-te și Domnul să fie cu tine».

David doboară pe Goliat. — Și a îmbrăcat Saul pe David cu hainele sale, a pus pe capul lui coif de aramă și l-a îmbrăcat cu zale.

Și s-a încins David cu sabia lui peste haine și a început să umble, căci nu era deprins cu astfel de armură ; apoi a zis David către Saul : «Nu pot să umblu cu acestea, că nu sînt deprins». Și s-a dezbrăcat David de toate acestea și și-a luat toiagul în mînă, a ales cinci pietricele lucii din pîrîu și le-a pus în gluga sa de păstor pe care o avea ; și cu gluga și cu praștia în mînă a ieșit înaintea filisteanului.

Atunci a ieșit și filisteanul, înaintînd și apropiindu-se de David ; iar armașul lui mergea înainte.

Deci căutînd filisteanul și vîzînd pe David, privi cu dispreț la el, căci acesta era tînăr, bălan și frumos la față.

Zis-a filisteanul către David : «Ce vii asupra mea cu toiag și cu pietre ? Au doară eu sînt cîine ?» Iar David a răspuns : «Nu, ci mai rău decît un cîine». Și a blestemat filisteanul pe David în numele dumnezeilor săi.

Apoi a zis filisteanul către David : «Apropie-te de mine și voi da trupul tău păsărilor cerului și fiarelor cîmpului !»

Iar David a răspuns filisteanului : «Tu vii asupra mea cu sabia și cu lance și cu scut ; eu însă vin asupra ta în numele Domnului Savaot, Dumnezeu al oștirilor lui Israel pe Care tu L-ai hulit.

Acum însă te va da Domnul în mîna mea și eu te voi uide și voi lua de pe tine capul tău, iar trupul tău și trupu-rile oștirii filistene le voi da păsărilor cerului și fiarelor cîmpului, și va afla tot pămîntul că în Israel este Dumnezeu ; și toată adunarea aceasta va cunoaște că nu cu sabia și cu sulița izbăvește Domnul, căci acest război este al Domnului și El vă va da în mîinile noastre».

Iar după ce s-a ridicat filisteanul și a început a veni și a se apropia în întîmpinarea lui David, David alergă cu grăbire spre rîndurile oștirii în întîmpinarea filisteanului.

Și își virî David mîna în glugă, luă de acolo o pietricică, o repezi cu praștia și lovi pe filistean în frunte, așa încît piatra se înfipse în fruntea lui și el căzu cu fața la pămînt.

Atunci David a alergat și, călcînd pe filistean, luă sabia lui și, scoțînd-o din teacă, îl lovi cu ea și-i tăie capul ; filistenii, văzînd că uriașul lor a murit, au fugit.

Deci s-au sculat bărbații lui Israel și ai lui Iuda și cu strigăte au gonit pe Filistenii pînă la gura văii și pînă la porțile Ecronului. Și au căzut uciși Filistenii pe calea Șaara-aim, pînă la Gat și Ecron.

Iar David a luat capul filisteanului și l-a dus la Ierusa-lim, și armele lui le-a pus în cortul său (I Împ. XVII).

Omul mîndru urît este Domnului și nu va rămîne nicio-dată nepedepsit (Sirah XVI, 5).

Saul dușmănește pe David

David zavistuit de Saul. — Apoi, după ce a ucis pe uriașul filistean, David s-a întors acasă cu Saul. Pretutindeni pe drum le ieșeau înainte femeile și cîntau : «Saul a biruit mii, iar David zeci de mii !»

De acea s-a mîniat Saul foarte tare, neplăcîndu-i cuvintele acestea, și a zis : «Lui David i s-au dat zeci de mii, iar mie numai mii ; acum numai domnia îi mai lipsește».

Și din ziua aceasta în tot timpul următor, s-a uitat la David bănuitor.

Iar a doua zi s-a întîmplat de a căzut duhul cel rău de la Dumnezeu asupra lui Saul și acesta se îndrăcea în casa sa, iar David cînta cu mîna sa pe strune, ca și în alte zile ; Saul avea în mînă o lance.

Și a aruncat Saul lancea, cugetînd : «Voi pironi pe David de perete !» Dar David se feri de două ori de Saul.

Și a început a se teme Saul de David, pentru că Domnul era cu el, iar de Saul se depărtase.

De aceea, Saul l-a îndepărtat de la sine și l-a pus căpetenie de mie ; și se ducea și se întorcea el în fruntea poporului.

David în toate treburile sale se purta cu chibzuință și Domnul era cu el.

Ionatan mijlocește pentru David.— De cînd David biruise pe Goliat, Ionatan, fiul lui Saul, se împrietenise cu dînsul și-l iubea ca pe un frate.

Și a vorbit Ionatan lui Saul, tatăl său, de bine pentru David și i-a zis : «Să nu greșească regele împotriva robului tău David, căci el cu nimic n-a greșit împotriva ta și faptele lui sînt foarte folositoare pentru tine. »

El și-a pus viața în primejdie, ca să lovească pe Filistenii, și Domnul a făcut izbăvire mare la tot Israelul. Tu ai văzut aceasta și te-ai bucurat. De ce dar vrei tu să păcătuiești împotriva unui sînge nevinovat și să ucizi pe David fără nici o pricină ?»

Și a ascultat Saul glasul lui Ionatan și s-a jurat Saul : «Viu este Domnul ! David nu va muri !»

David nevoit să fugă. — Dar se începu iarăși războiul și a ieșit David și s-a luptat cu Filistenii și le-a pricinuit înfrîngere mare și au fugit ei de el.

Iar duhul cel rău trimis de Dumnezeu căzu asupra lui Saul și acesta ședea în casa sa și sulița lui era în mîna lui ; David însă cînta din harfă.

Atunci Saul a vrut să pironască cu sulița pe David de perete, însă David s-a ferit de Saul și sulița s-a înfipt în perete ; apoi David a fugit în noaptea aceea și a scăpat.

Atunci s-a sculat Ionatan, fiul lui Saul, a venit la David în pădure și l-a întărit cu nădejdea în Dumnezeu, zicându-i : «Nu te teme, căci nu te va găsi mâna tatălui meu Saul și tu vei împărăși peste Israel, iar eu voi fi al doilea după tine ; Saul, tatăl meu, știe acestea».

Și au încheiat ei între ei legămînt înaintea feței Domnului. Apoi Ionatan s-a întors la casa sa, iar David a rămas în pădure (I Împ. XVIII—XXII).

Cu prietenul credincios nimic nu se poate asemăna și nu este măsură a bunătății lui (Sirah VI, 15).

Bunătatea arătată de David lui Saul

David are pe Saul în mină. — David se ascunsese în munții *Engledi*, iar Saul se puse să-l urmărească cu trei mii de oameni.

Și a mers pînă la o stîină de oi, care era lîngă drum ; acolo era o peșteră și Saul a intrat în ea pentru nevoile sale ; David însă și oamenii lui ședeau în fundul peșterii.

Atunci a zis către David oamenii lui : «Aceasta e ziua de care ți-a vorbit Domnul, zicînd : «Iată Eu voi da pe vrăjmașul tău în mîinile tale și vei face cu el ce vei vrea».

David se sculă și tăie încetișor poala hainei de deasupra a lui Saul.

Iar după ce Saul s-a sculat și a plecat, s-a sculat și David și ieșind din peșteră, a strigat după Saul și a zis : «Domnul meu, rege !» Saul se uită înapoi, iar David se aruncă cu fața la pămînt și i se închină.

Apoi zise David către Saul : «De ce asculți de vorbele oamenilor care zic : Iată David uneltește rele împotriva ta ! Iată, astăzi văd ochii tăi că Domnul te-a dat acum în mîinile mele, aici în peșteră, și mie mi s-a zis să te ucid ; eu însă te-am cruțat și am zis : nu voi ridica mîna asupra domnului meu ; pentru că e unsul Domnului.

Privește, părintele meu, poala hainei tale în mîinile mele ; ți-am tăiat poala hainei, dar de ucis nu te-am ucis. Află dar și te încredințează, că nu este rău în mîna mea, nici vicleșug, și n-am greșit cu nimic împotriva ta ; tu însă cauți sufletul meu, ca să-l iei».

După ce David a isprăvit de vorbit cuvintele acestea către Saul, Saul a zis : «Al tău e oare glasul acesta, fiul meu David ?» Și ridicîndu-și glasul a plîns.

Și a zis către David : «Tu ești mai drept decît mine, căci mi-ai răsplătit cu bine, iar eu te-am răsplătit cu rău ; Dumnezeu să-ți răsplătească cu bine pentru ceea ce ai făcut tu astăzi cu mine». Apoi Saul s-a dus la casa sa, iar David și oamenii săi s-au suit în niște locuri tari.

David cruță viața lui Saul în pustiul Zif. — La cîtăva vreme după aceea, Saul a auzit că David s-a ascuns spre miazăzi de Hebron, în pustiul *Zif*, și s-a pornit numaidecît să-l caute cu 3000 de oameni. Urmat de *Abișai*, David s-a furișat în cortul lui Saul, pe cînd dormea. *Abișai* a vrut să-l omoare pe loc.

David însă a zis către *Abișai* : «Să nu-l ucizi, căci cine-și va ridica mîna asupra unsului Domnului și va rămîne nepedepsit ?»

Și David s-a mulțumit să ia numai sulita și vasul cu apă al regelui. Apoi suindu-se pe o culme, a strigat către *Abner*, generalul lui Saul, și a zis : «De ce nu păzești pe rege, stăpînul tău ? Privește unde-i sulita regelui și vasul cu apă care era la capul lui !»

Saul însă a cunoscut glasul lui David și a zis : «Al tău e glasul acesta, fiul meu ?»

Iar David a răspuns : «Al meu, domnul meu, rege ! Pentru ce urmărește domnul meu pe robul său ? Ce am făcut eu ? Sau ce rău e în mîna mea ?»

Iar Saul a zis : «Am greșit ! Întoarce-te, fiul meu David, că nu-ți voi mai face rău, pentru că sufletul meu a fost acum scump în ochii tăi ; nebunește m-am purtat și am greșit foarte mult. Binecuvîntat să fii tu, fiul meu David ; și lucrul să-l faci și de dovedit să dovedești». Și s-a dus David în drumul său, iar Saul s-a întors la locul lui (1 Împ. XXIV—XXXI ; 2 Împ. I).

A Mea este răzbunarea și răsplătirea (Deut. XXXII, 35).

*

Samuel a murit la Rama, cetatea sa, și a fost plîns de tot Israelul.

Moartea lui Saul. Domnia lui David

Saul se omoară. — Filistenii însă s-au bătut cu Israeliții și au fugit aceștia de Filistenii și au căzut uciși pe muntele Ghelboa.

Și au ajuns Filistenii pe Saul și pe fiii lui și au ucis pe Ionatan, pe Aminadab și pe Melchisua, fiii lui Saul.

Lupta contra lui Saul ajunsese cumplită și arcașii îl loviră pe acesta, care fu greu rănit.

Atunci a zis Saul purtătorului de arme al său : «Trage-ți sabia și mă împunge cu ea, ca să nu vină acești netăiați împrejur să mă ucidă și să-și bată joc de mine». Purtătorul de arme însă n-a voit, căci se temea cumplit. Atunci Saul și-a luat sabia și s-a aruncat în ea.

Văzînd purtătorul de arme că Saul a murit, s-a aruncat și el în sabia sa și a murit cu el.

A doua zi Filistenii au venit să jefuiască pe cei uciși și au găsit pe Saul și pe cei trei fii ai lui căzuți pe muntele Ghelboa.

Întorcându-l pe acesta, i-au tăiat capul, au luat armele de pe el și au trimis în toată țara Filistenilor ca să se vestească despre aceasta în capiștile idolilor și poporului.

Armele lui le-au pus în capiștea Astartei, iar trupul lui l-au spânzurat pe zidurile cetății Bet-San.

Atunci, de pe cîmpul de luptă, a alergat un om la David și i-a zis : «Poporul a fugit ; mulți au căzut morți și cu ei a pierit și Saul cu Ionatan !»

Și a plîns David pe Saul și pe Ionatan, fiul lui, prin această *cîntare de jale*, pe care a poruncit să o învețe fiii lui Iuda, după cum este scrisă în cartea dreptului, unde se zice:

Podoaba ta, Israele, a fost doborîtă pe înălțimile tale. Cum au căzut vitejii !

Nu vestiți în Gat și nu dați de știre pe ulițele Ascalonului ca să nu se bucure fiicele Filistenilor, ca să nu prăznuiască fûcele celor ne-tăiați împrejur !

Munților Ghelboa, să nu mai cadă pe voi nici rouă, nici ploaie ; și să nu mai fie pe voi țărini roditoare, căci acolo a fost doborît scutul celor războinici, scutul lui Saul, ca și cum n-ar fi fost miruit cu untdelemn sfințit.

Arcul lui Ionatan nu se întorcea fără sînge de răniți, fără grăsimea celor puternici, nici sabia lui Saul nu se învîrtea zadarnic.

Saul și Ionatan, cei iubiți și uniți în viața lor, nici la moarte nu s-au despărțit ! Fost-au mai iuți decît vulturii și mai puternici decît lei !

Fiicele lui Israel, plîngeți pe Saul, cel ce v-a îmbrăcat în purpură cu podoabe și v-a pus pe haine podoabe de aur !

Cum au căzut vitejii în toiul luptei ! Ucis a fost Ionatan pe înălțimile tale, Israele !

Frate Ionatane, întristat sint după tine, căci tu mi-ai fost foarte scump și iubirea ta a fost pentru mine mai presus de iubirea femeiască !

Cum au căzut cei viteji ! Pierit-a arma de război !

David se face rege. — După povața Domnului, David s-a suit apoi la *Hebron*, unde l-au ajuns oamenii din seminția lui Iuda și l-au uns rege. În acest timp *Abner*, generalul lui Saul, a ridicat pe scaunul regal pe *Ișboșet*, un fiu al lui Saul. Fapta asta a dat loc la o mulțime de lupte pentru domnie. Dar tînrul David cîștiga mereu dragostea poporului, iar casa lui Saul pierdea din zi în zi încrederea Israeliților. Starea asta

de lucruri a ținut 7 ani și 6 luni, pînă la moartea lui Abner și Ișboșet, cînd toți bătrînii lui Israel au venit la David și l-au cunoscut de rege. Atunci David, în fruntea oștenilor săi, a

mers asupra Ierusalimului, care se afla în stăpînirea *Iebuseilor*. Acolo a ridicat el cetatea Sion și și-a așezat acolo reședința sa, numind-o *cetatea lui David*.

David bate pe Filistenii. — După ce Filistenii au aflat că David s-a făcut rege, au alergat asupra lui, crezînd că-l vor găsi nepregătit. Ei tăbăriră în apropiere de Ierusalim. David a intrat cu ei în luptă și i-a biruit. Acesta a fost semnul că Dumnezeu l-a binecuvîntat să fie rege peste tot Israelul (2 Împ. II—X).

Mai înainte de sfîrșit pe nimeni să nu-l socotești fericit (Sirah XI, 30).

David rege evlavios și însuflat de Dumnezeu

Chivotul Legii mutat în Sion. — De multă vreme chivotul Legii se afla la *Kiriath-Jearim*, în casa lui Aminadab. David a făcut pe muntele Sion un nou cort sfânt, și s-a dus cu șaptezeci de mii de oameni să aducă acolo chivotul Legii.

Acesta a fost așezat pe un car nou, și pe cale boii speiriindu-se era să răstoarne carul cu chivotul Legii. Atunci Uza, fiul lui Aminadab, care conducea carul, și-a întins mâinile, ca să sprijinească chivotul, și îndată a căzut mort.

Cuprins de spaimă David a întrerupt serbarea și a așezat chivotul în casa unui israelit evlavios, care se numea *Obed-Edom*. Și numai după ce a văzut că Domnul a binecuvîntat pe *Obed-Edom* și casa lui, a adunat tot Israelul și a adus chivotul Legii pe muntele *Sion*. Chivotul era dus de preoți, în strigăte și cîntări de bucurie. Însuși David mergea înainte și cînta din harpă.

David rînduiește slujbele dumnezeiești. — După ce chivotul Legii a fost așezat în cortul cel nou, David a rînduit slujbele dumnezeiești, ce aveau să se facă acolo. El a împărțit pe preoți în 24 de cete, care aveau să facă slujbele cu rîndul, fiecare ceată o săptămînă. Leviții de asemenea au fost împărțiți în 24 de cete; 4000 trebuiau să cînte din gură și din instrumente cîntările sfinte. Cîntările acestea poartă numele de *Psalmi*, adică cîntări de laudă.

David plănuiește zidirea unui templu. — După aceea, David se gîndi să zidească Domnului un templu. Dar Dumnezeu i-a zis prin proorocul Natan: «Nu tu vei fi acela. Iată Domnul îți vestește că-ți va întări casa, iar cînd se vor plini zilele tale și vei răposa cu părinții tăi, atunci voi ridica după tine pe urmașul tău, care va răsări din coapsele tale și voi întări stăpînirea ta.

Acela va zidi casă numelui Meu și Eu voi întări scaunul domniei lui în veci.

Eu voi fi același tată, iar el îmi va fi fiu: de va greși, îl voi pedepsi Eu cu toiagul bărbaților și cu loviturile fiilor oamenilor, dar mila Mea nu o voi lua de la el, cum am luat-o de la Saul, pe care l-am lepădat înaintea feței tale.

Casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne veșnic înaintea ta și tronul tău va sta în veci» (2 Împ. VI—VII).

Cartea Psalmilor. — Cartea *Psalmilor* sau *Psaltirea* este alcătuită din 150 de psalmi, cîntece sfinte, făcute în cea mai mare parte de *Cîntărețul rege*, adică chiar de David. Proorocul însoțit de Dumnezeu prevestește foarte lămurit Dumnezeirea, preoția, suferințele, învierea, înălțarea și domnia veșnică a lui Mesia.

Psaltirea este și astăzi *cartea de rugăciuni a Bisericii creștine*, precum și a preoților și monahilor de pretutindenea. Psalmii, citiți sau cîntați, răsună ziua și noaptea prin biserici și prin mînăstiri, și niciodată pînă la sfîrșitul veacurilor nu vor conține aceste minunate cîntări.

Psalmul 150

Lăudați pe Domnul întru sfinții Lui ; lăudați-L pe El întru tăria puterii Lui.

Lăudați-L pe El întru puterile Lui ; lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui.

Lăudați-L pe El în glas de trâmbiță ; lăudați-L pe El în psaltire și în alăută.

Lăudați-L pe El în timpane și în horă ; lăudați-L pe El în strune și organe.

Lăudați-L pe El în chimvale bine răsunătoare ; lăudați-L pe El în chimvale de strigare.

Toată suflarea să laude pe Domnul.

Păcătuirea și pocăința lui David

David păcătuiește greu.— Peste un an, pe vremea când ieșeau regii la război, David a trimis pe Ioab și slugile sale cu el și pe toți Israelii și aceștia au lovit pe Amoniți și au împresurat Raba ; iar David a rămas în Ierusalim.

Odată, spre seară, sculîndu-se David din pat și plimbîndu-se pe acoperișul casei domnești, a văzut de pe acoperiș o femeie scăldîndu-se, și femeia aceasta era tare frumoasă.

Atunci a trimis David să se cerceteze cine-i acea femeie. Și i s-a spus că-i Batșeba, fiica lui Eliam, femeia lui Urie Heteul.

Atunci David a trimis slugile să o ia ; ea a venit la el și el a dormit cu ea. Iar dacă s-a curățit ea de necurăția ei, s-a întors la casa sa.

După aceea David a scris lui Ioab : «Puneți pe Urie unde va fi luptă mai crîncenă și reîntregeți-vă de la el, ca să fie lovit și ucis».

Ioab împlini porunca regelui ; Urie căzu în bătălie și David se căsătorii cu Batșeba.

Natan mustră pe David. — Atunci a trimis Domnul pe Natan proorocul la David și a venit acela la el și i-a zis : «Erau într-o cetate doi oameni : unul bogat și altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari și mărunte, iar cel sărac n-avea nimic decît numai o singură oiță, pe care el o cumpărase de mică și o hrănise, și ea crescuse cu copiii lui. Din pîinea lui mîncase și ea și se adăpase din ulcica lui, la sînul lui dormise și era pentru el ca o fiică.

Dar iată că a venit la bogat un călător, și gazda nu s-a îndurat să ia din oile sale sau din vitele sale ca să gătească cină pentru călătorul care venise la el, ci a luat oița săracului și a gătit-o pe aceea pentru omul care venise la el».

Atunci s-a mîniat David cumplit asupra acelui om și a zis către Natan : «Precum este adevărat că Domnul este viu, tot așa-i de adevărat că omul care a făcut aceasta este vrednic de moarte ; pentru oaie el trebuie să întoarcă împătrit, pentru că a făcut una ca aceasta și pentru că n-a avut milă».

Atunci Natan zise către David : «Tu ești omul care a făcut aceasta. Așa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Eu te-am miruit rege pentru Israel și Eu te-am izbăvit din mîna lui Saul.

Pentru ce însă ai nesocotit tu cuvîntul Domnului, făcînd rău înaintea ochilor Lui ? Pe Urie Heteul tu l-ai lovit cu sabia, pe femeia lui ți-ai luat-o de soție, iar pe el l-ai ucis cu sabia Amoniților.

Deci nu se va depărta sabia de deasupra casei tale în veac, pentru că tu M-ai nesocotit pe Mine și ai luat pe femeia lui Urie Heteul ca să-ți fie nevastă.

Aşa zice Domnul : Iată Eu voi ridica asupra ta rău din casa ta şi voi lua pe femeile tale înaintea ochilor tăi şi le voi da aproapelui tău şi va dormi acela cu femeile tale înaintea soarelui acestuia».

David se pocăieşte. Dumnezeu îl iartă, dar îl pedepseşte. — «Am păcătuit înaintea Domnului», zise David către Natan. «Şi Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta — zise Natan — şi tu nu vei muri. Dar fiindcă tu prin această faptă ai dat vrăjmaşilor Domnului pricină să-L hulească, de aceea va muri fiul ce ţi se va naşte. Şi după 7 zile copilul a murit. David a primit cu umilinţă pedeapsa trimisă de Domnul, şi n-a mai încetat pînă la moartea sa de a-şi plînge păcatul său (2 Împ. X—XII).

Miluieste-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea ! Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale, şi cu duh stăpînitor mă întăreşte (Ps. L).

Răzvrătirea lui Abesalom

Abesalom vrea să fie rege. — David avea un fecior cu numele Abesalom. Acesta era omul cel mai voinic din tot Israelul. Şi şi-a înjghebat care şi cai şi cincizeci de bărbaţi, care mergeau înaintea sa.

Şi se scula Abesalom dis-de-dimineată, se oprea la poartă lîngă cale, şi cînd venea cineva la rege să se judece pentru vreo pricină, Abesalom îl chema la sine şi-l întreba : «Din ce cetate eşti tu ?» Şi cînd acela-i răspundea : «Robul tău este din cutare trib al lui Israel», atunci Abesalom îi zicea : «Iată pricina ta-i bună şi dreaptă, dar la rege n-are cine să te asculte».

Şi mai zicea Abesalom : «O, de m-ar pune pe mine judecător în ţara aceasta, ar veni la mine oricine ar avea neînţelegeri şi judecată şi eu l-aş judeca drept».

Şi de se apropia cineva să i se închine, el îşi întindea mîna şi-l îmbrăţişa şi-l săruta.

Aşa se purta Abesalom cu tot israelitul, care venea pentru judecată la rege ; şi s-a furişat Abesalom în inima Israeliţilor.

David fuge de Abesalom. — După patruzeci de ani de domnie a lui David, a zis Abesalom către rege : «Mă duc la

Hebron să-mi împlinesc o făgăduință, pe care am făcut-o Domnului».

Și i-a zis regele : «Du-te cu pace !» Și el s-a sculat și s-a dus la Hebron.

Și s-a dus cu Abesalom două sute de oameni din Ierusalim, care fuseseră poftiți de el, dar s-au dus din nevinovăție, neștiind ce-i la mijloc, și acolo a pus la cale o răzvrătire împotriva regelui, tatăl său.

Deci a venit un vestitor la David și a zis : «Inima Irsaeliților a înclinat în partea lui Abesalom». Atunci David, însoțit de oamenii săi credincioși, a ieșit din cetate plângînd și el, și toți cei ce erau cu dînsul, a trecut peste riul *Chedron* și s-a suit pe muntele Măslinilor, desculț și cu capul acoperit ; iar de acolo a fugit de cealaltă parte de Iordan.

Abesalom este pedepsit. — Abesalom a urmărit pe rege, dar a fost înfrînt. David a zis generalilor săi : «Cruțați pe

fiul meu Abesalom!» Armata lui Abesalom a fost risipită ; însuși Abesalom a fugit călare pe un catîr.

Cînd s-a întîlnit Abesalom cu oamenii lui David, era călare pe un catîr. Cînd catîrul a fugit cu el pe sub crăcile unui stejar mare, părul lui Abesalom s-a încurcat în cren-gile stejarului, și el a rămas spînzurat în văzduh, iar catîrul de sub el s-a dus înainte.

Ioab, generalul lui David, a înfipt în inima lui Abesalom trei lănci.

Apoi au luat pe Abesalom și l-au aruncat acolo în pă-dure, într-o groapă adîncă, și au aruncat deasupra lui o gră-madă mare de pietre. Iar Israeliții s-au împrăștiat cu toții, ducîndu-se fiecare la casa sa.

David plînge pe fiul său. — Atunci iată că a sosit și Hușai. Și Hușai a zis către rege : «Veste bună aduc regelui, stăpînul meu ! Domnul ți-a făcut astăzi dreptate, izbăvindu-te din mîna tuturor celor ce s-au ridicat împotriva ta».

«Băiatul Abesalom e sănătos el oare?» — întrebă regele pe Hușai. «Întîmple-se dușmanilor regelui, stăpînului meu, răspunse Hușai, și tuturor celor ce au uneltit rele împotriva ta, ce i s-a întîmplat lui».

Atunci regele s-a tulburat și s-a dus în foișorul de dea-supra porții și a plîns, iar cînd se ducea, zicea : «O, fiul meu Abesalom, Abesalom fiul meu ! Mai bine muream eu în locul tău ! Abesalom, Abesalom, fiul meu !» (2 Împ. XIV—XXI).

Cel ce se poartă rău cu tatăl său și alungă (din casă) pe mama sa este fiu aducător de ocară și de rușine (Pilde XIX, 26).

Cele de pe urmă zile ale lui David

David face moștenitor pe Solomon. — Apoi a zis regele David : «Chemați la mine pe preotul Țadoc, pe proorocul Natan și pe Benaia, fiul lui Iehoiada !» Și ei au intrat la rege.

Și regele le-a spus : «Să luați pe slugile Domnului vostru cu voi și să puneți pe Solomon, fiul meu, călare pe catîrul meu și să-l duceți pînă la Ghihon, și acolo să-l miruiască preotul Țadoc și proorocul Natan ca rege peste Israel și să sunați

din trâmbițe și să ziceți : «Să trăiască regele Solomon !» Apoi să-l petreceți înapoi ca să vină și să șadă pe tronul meu, căci el va fi rege în locul meu și lui i-am poruncit să fie conducătorul lui Israel și al lui Iuda».

Atunci a trimis Hiram, regele Tirului, pe slugile sale la Solomon, cînd a auzit că l-au miruit rege în locul tatălui său. Căci Hiram fusese prieten cu David toată viața.

Solomon avea să zidească Templul. — Și a trimis și Solomon la Hiram ca să-i spună :

«Tu știi că David, tatăl meu, n-a putut să înalțe casă numelui Domnului Dumnezeuului său, din pricina războaielor cu popoarele dimprejur, pînă ce Domnul nu le-a supus sub talpa picioarelor lui.

Acum însă Domnul Dumnezeuul meu mi-a dăruit odihnă din toate părțile : n-am nici potrivnic, nici alte primejdii.

Și iată că eu mă gîndesc să zidesc casă numelui Domnului Dumnezeuului meu, după cum a grăit Domnul către tatăl meu David, zicînd : *Fiul tău, pe care Eu îl voi pune în locul tău pe tron, acela va zidi casă numelui Meu. Eu voi fi acelaia tată, iar el îmi va fi fiu* ; de va greși, îl voi pedepsi Eu cu toiagul bărbatilor și cu loviturile fiilor oamenilor, dar mila Mea nu o voi lua de la el cum am luat-o de la Saul, pe care l-am lepădat înaintea feței tale. Casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne veșnic înaintea ta și tronul tău va sta în veci».

Apoi David a dat lui Solomon planul templului dimpreună cu mijloacele pentru zidirea lui, adăugînd : «Iată ce mi-a suflat Domnul ; zidește dar sfîntul locaș, și Domnul să fie cu tine !» Și a mai zis iarăși David către toată adunarea : «Lucrarea este mare, căci nu este vorba de o casă pentru un om, ci de casa lui Dumnezeu ! Așadar, aceia dintre voi, care doresc să dăruiască cîte ceva, să facă aceasta de bună voie și fără părere de rău». Atunci toți au adus cu dărnicie, în dar, aur, argint, aramă, fier și pietre scumpe.

Moartea lui David. — Apropiîndu-se vremea lui David ca să moară, a lăsat el fiului său Solomon acest legămînt :

«Iată, eu mă duc pe drumul pe care toți pămîntenii se duc ; fii tare și să fii bărbat. Să păzești legămîntul Domnului Dumnezeuului tău, umblînd în căile Lui și păzind legile Lui, poruncile Lui, hotărîrile Lui și așezămintele Lui, precum sînt scrise în Legea lui Moise, pentru ca să-ți fie bine cunoscut tot ce vei face, oriunde și ori încotro te vei întoarce».

Apoi a adormit somnul părinților săi și a fost înmormîntat, pe muntele Sion, după ce domnise 40 de ani peste Israel (3 Împ. I—II ; 1 Paral. XXVIII).

Fericiți căroră s-au iertat fărădelegile și căroră s-au acoperit păcatele (Ps. XXXI, 1).

Înțelepciunea lui Solomon

Rugăciunea lui Solomon. — Numit de David ca să-i urmeze pe scaunul domniei, Solomon în adevăr a ajuns rege. El a iubit pe Domnul și a urmat cu supunere sfaturile lui David, tatăl său.

La Ghibeon însă s-a arătat Domnul lui Solomon noaptea în vis și a zis : «Cere ce vrei să-ți dau !»

Și a zis Solomon : «Tu ai făcut cu robul Tău David, tatăl meu, mare milă ; și pentru că el s-a purtat cu vrednicie și cu dreptate și inimă curată înaintea Ta, nu Ți-ai luat această milă mare de la el și i-ai dăruit fiu pe tronul lui, precum este aceasta astăzi.

Și acum Tu, Doamne Dumnezeu meu, ai pus pe robul Tău rege în locul lui David, tatăl meu ; însă eu sînt foarte tînăr și nu știu să conduc.

Și robul Tău este în mijlocul poporului Tău pe care l-ai ales popor nesfîrșit de mare, care din pricina mulțimii lui nu se poate nici socoti, nici număra.

Dăruiește-i dar robului Tău inimă pricepută, ca să asculte și să judece pe poporul său și să deosebească ce este bine și ce este rău ; căci cine poate să povățuiască pe acest popor al Tău, care-i nesfîrșit de mare ?»

Și I-a plăcut Domnului că Solomon a cerut aceasta.

Și a zis Dumnezeu : «Deoarece tu ai cerut aceasta și n-ai cerut viață lungă, n-ai cerut bogăție, n-ai cerut sufletele dușmanilor tăi, ci ai cerut pricepere, ca să știi să judeci, iată Eu voi face după cuvîntul Tău ; iată, Eu îți dau inimă *înțeleaptă* și *pricepută*, cum nici unul n-a fost ca tine înaintea ta și nici după tine nu se va ridica un asemenea ca tine.

Ba îți voi da și ceea ce tu n-ai cerut : *bogăție* și *slavă*, așa încît nici unul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale.

Și dacă vei umbla pe drumul Meu, ca să păzești legile Mele și poruncile Mele, cum a umblat tatăl tău David, îți voi înmulți și *zilele tale*».

Solomon judecă drept. — Atunci au venit două femei desfrîinate la rege și au stat înaintea lui.

Și a zis una dintre femei : «Rogu-mă, domnul meu, noi trăim într-o casă ; și eu am născut la ea, în casa aceea. A treia zi după ce am născut eu, a născut și această femeie, și eram împreună, și nu era nimeni străin cu noi în casă, afară de noi amîndouă.

Însă noaptea a murit fiul acestei femei, căci a adormit peste el.

Și s-a sculat ea pe la miezul nopții și mi-a luat pe fiul meu de lîngă mine, cînd eu, roaba ta, dormeam, și l-a pus la pieptul ei ; iar pe fiul ei cel mort l-a pus la pieptul meu.

Dimineața cînd m-am sculat ca să-mi alăptez fiul, iată, el era mort ; iar cînd m-am uitat la el mai bine dimineața, iată aceasta nu era fiul meu, pe care-l născusem».

Iar cealaltă femeie a zis : «Ba nu, fiul meu e viu, iar fiul tău e mort !» Iar aceasta îi zicea : «Ba nu, fiul tău este mort, și al meu e viu !» Și vorbeau ele așa înaintea regelui.

Atunci regele a zis : «Aceasta zice : fiul meu este cel viu, iar fiul tău este cel mort ; iar aceea zice : ba nu, fiul tău este cel mort, și fiul meu este cel viu».

Apoi a zis Solomon : «Dați-mi o sabie» ; și i s-a adus regelui o sabie.

Și a zis regele : «Tăiați copilul cel viu în două și dați o jumătate din el uneia și o jumătate din el celeilalte !»

Și a răspuns femeia al cărui fiu era viu regelui — căci i se tulburaseră toate măruntaiele ei de milă pentru fiul ei : «Rogu-mă, domnul meu, dați-i ei acest prunc viu și nu-l omo-

rîți». Iar cealaltă a zis : «Ca să nu fie nici al meu, nici al ei, tăiați-l!»

Și regele a zis : «Dați-i acesteia copilul cel viu, că această-i mama lui!»

Și a auzit tot Israelul de judecata aceasta pe care a făcut-o regele. Și au început să se teamă de rege, căci vedeau că înțelepciunea lui Dumnezeu este în el, ca să facă judecată și dreptate (3 Împ. III—IV).

Citeva vorbe înțelepte ale lui Solomon

1. Din Pilde

Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale, căci ele sînt ca o cunună pe capul tău și ca o salbă împrejurul gîtului tău (Pilde I, 8—9).

Ascultă pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui pe mama ta cînd ea a ajuns bătrînă (Pilde XXIII, 22).

Ochiul care-și bate joc de părintele său și nu ia în seamă ascultarea (ce este dator) mamei sale, să-l scoată corbii care sălășluiesc lîngă un curs de apă, iar puii de vultur să-l mănînce (Pilde XXX, 17).

Fii milos. — Nu spune aproapelui tău : «Du-te și vino, mîine îți voi da !», cînd poți să-i dai acum (Pilde III, 28).

Cel ce are milă de sărman împrumută Domnului, și El îi va răsplăti fapta lui cea bună (Pilde XIX, 17).

Urăște minciuna. — Buzele cele grăitoare de minciună sînt urîciune înaintea Domnului, iar cei ce făptuiesc după adevăr sînt plăcerea Lui (Pilde XII, 22).

Iubește munca. — Du-te, leneșule, la furnică și vezi munca ei și prinde minte !

Ea, care nu are nici mai-mare peste ea, nici îndrumător, nici sfătuitor, își pregătește de cu vară hrana ei și își strînge la seceriș mîncare. Sau mergi la albină și vezi cît e de harnică și ce lucrare iscusită săvîrșește. Munca ei o folosesc spre sănătate și regii și oamenii de rînd. Ea e iubită și lăudată de toți, deși e slabă în putere, dar e minunată cu iscusința (Pilde VI, 6—8).

2. Din *Eclesiast*

Adu-ți aminte de Ziditorul tău în zilele tinereților tale. Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sînt deșertăciune, afară de credința în Dumnezeu și de păzirea poruncilor Lui. Căci Dumnezeu va judeca toate faptele ascunse, fie bune, fie rele (*Eclesiast* XII, 1, 13, 14).

3. Din *Cîntarea Cîntărilor*

Răpește-mă, ia-mă cu tine ! Hai să fugim ! Regele m-a dus în cămările sale : veseli-ne-vom și ne vom bucura de tine. Preamări-ți-vom dragostea mai mult decît vinul. Cine te iubește, după dreptate te iubește (*Cîntarea Cîntărilor* I, 3).

Zidirea Templului

Învoiala cu regele Tirului. — Solomon era domn peste toate țările care se întind de la Eufrat pînă la hotarele Egiptului. Iuda și Israel erau în liniște, trăind fiecare sub vița sa de vie și sub smochinul său. Atunci Solomon a trimis împuterniciți la *Hiram*, regele Tirului, ca să-i spună : «Domnul Dumnezeul meu mi-a dăruit odihnă din toate părțile. Și iată eu mă gîndesc să zidesc o casă numelui Domnului Dumnezeului meu. Așadar poruncește să taie pentru mine *cedri și chiparoși* din Liban».

Și *Hiram* i-a răspuns : «Îți îndeplinesc toată dorința, însă și tu să plinești dorința mea: să aduci pîine pentru casa mea».

Și au făcut amîndoi învoială de a se înlesni unul pe altul astfel.

Solomon se apucă de lucru. — Și a pus regele Solomon o corvoadă peste tot Israelul și corvoada era de treizeci de mii de oameni.

Și-i trimitea la Liban, cîte zece mii pe lună, cu schimbul : o lună erau la Liban, iar două luni la casa lor. Iar *Adoniram* era căpetenie mai mare peste ei.

Și mai avea Solomon încă șaptezeci de mii de salahori și optzeci de mii de oameni tăietori de piatră în munte, afară de cele trei mii și trei sute de căpetenii, care erau puse de Solomon peste lucrări să supravegheze poporul care făcea lucrul.

Și a poruncit regele să pregătească pietre mari, pietre ciubucite pentru temelia templului și pietre cioplite.

Și le-au lucrat lucrătorii lui Solomon, lucrătorii lui Hiram și lucrătorii din Biblos. Și așa s-a pregătit lemnul și piatra pentru zidirea templului, timp de trei ani.

Solomon sfințește Templul. — Zidirea s-a făcut în șapte ani. Atunci a adunat Solomon pe bătrînii lui Israel, pe căpeteniile semințiilor și pe toți capii de familii ai fiilor lui Israel, la Solomon, în Ierusalim, ca să aducă chivotul cu Legea Domnului din cetatea lui David, adică din Sion.

Și s-au adunat la regele Solomon toți Israelii în zilele sărbătorilor din luna Etanim, care este a șaptea lună.

Iar după ce au venit toți bătrînii lui Israel, au ridicat preoții chivotul. Și au dus chivotul Domnului și cortul adunării și toate lucrurile sfinte, care au fost în cort; acestea le-au adus preoții și leviții.

Iar regele Solomon dimpreună cu toată obștea fiilor lui Israel, care se adunaseră la el, mergea înaintea chivotului, aducînd jertfe : vite mărunte și mari, care nu se puteau socoti.

Și au băgat preoții chivotul cu Legea Domnului la locul lui, în sfînta sfintelor din templu, sub aripile heruvimilor.

Cînd preoții au ieșit din locașul sfînt, un nor a umplut casa Domnului.

Atunci Solomon a îngenunchiat înaintea altarului pentru jertfe și a zis : «Oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pămînt ? Cerul și cerul cerurilor nu Te încap, cu atît mai puțin această casă pe care am zidit-o numelui Tău. Însă caută la rugăciunea robului Tău și la cererea lui, Doamne Dumnezeul meu ! Ascultă strigarea și rugăciunea lui cu care se roagă astăzi : «Să-Ți fie ochii Tăi deschiși ziua și noaptea la casa aceasta, la acest loc, pentru care Tu ai zis : «Numele Meu va fi acolo». Să ascuți strigarea și rugăciunea cu care robul Tău se va ruga în locul acesta».

«...Orice rugăciune, orice cerere, care se va face de orice om din tot poporul lui Israel, cînd ei își simt nenorocirea în inima lor și își vor întinde mîinile lor la templul acesta, Tu să ascuți din cer, din locul șederii Tale, și să miluiești, să faci și să dai fiecăruia după căile sale, după cum Tu cunoști inima lui ; căci Tu singur știi inima tuturor fiilor oamenilor ; pentru ca să se teamă de Tine în toate zilele, cît vor trăi pe pămîntul pe care l-ai dat părinților noștri !

Chiar străinul, care nu-i din poporul Tău Israel, de va veni pentru numele Tău din pămînt depărtat, căci ei au să audă de numele Tău cel mare și de mîna Ta cea puternică și de brațul Tău cel întins, și el va veni și se va ruga la templul acesta, să ascuți din cer, din locul șederii Tale și să faci tot ceea ce străinul Îți va cere Ție, pentru ca să știe toate popoarele pămîntului de numele Tău, să se teamă de Tine, cum se teme poporul Tău Israel, și să știe că numele Tău este chemat peste casa aceasta pe care eu am zidit-o !»

Și îndată s-a pogorît foc din cer și a mistuit jertfele. După aceea Domnul s-a arătat lui Solomon și i-a zis : «Am auzit rugăciunea ta și cererea ta cu care te-ai rugat către Mine ; și ți-am îndeplinit toate după cererea ta ; am sfîntit templul pe care l-ai zidit ca să petreacă numele Meu acolo în veci și vor fi ochii și inima Mea acolo în toate zilele».

Casa Mea casă de rugăciune se va chema (Isaia LVI, 7).

Cum era Templul lui Solomon. — Templul lui Solomon a fost făcut după planul cortului sfânt, însă mult mai mare. Zidirea era lungă de 60 de coți, largă de 20 de coți și înaltă de 30 de coți. În partea dinspre răsărit avea un pridvor larg de 10 coți și lung de 20 de coți ; iar pe celelalte trei laturi se ridicau case înalte de 18 coți, cu trei rînduri și împărțite în camere pentru păstrarea lucrurilor templului.

Înăuntru, templul era împărțit în două : *sfînta și sfînta sfintelor*. Sfînta avea în lungime 40 de coți ; iar sfînta sfintelor, care cuprindea capătul dinspre asfințit al templului era lungă de 20 de coți, largă de 20 de coți și înaltă tot de 20 de coți. Pereții și tavanul templului erau căptușiți cu scînduri de cedru, toate îmbrăcate cu aur, ba chiar și pardoseala de pe jos, o acoperi cu aur. Două curți înconjurau templul jur împrejur : cea dinăuntru pentru preoți și cea din afară pentru popor.

Lucrurile sfinte. În sfînta sfintelor se afla chivotul Legii. Doi heruvimi de lemn de măslin auriți și înalți de 10 coți se aflau la cele două capete ale lui și aripile lor erau de cîte 5 coți fiecare. În *sfînta* se vedeau, dincolo de *altarul tămîierii*, două talere pentru *pîinile punerii înainte* și 10 sfeșnice cu cîte 7 brațe, cîte cinci de fiecare parte, toate de aur curat. *Altarul pentru jertfe* se ridica în *curtea preoților*. Se mai afla de asemenea o baie mare, pentru spălarea preoților, care se numea *marea de aramă*, așezată pe 12 boi de aramă. Pe lîngă altar mai erau 10 spălători pentru spălat carnea jertfelor (3 Împ. III—IX).

Slava lui Solomon. Cei din urmă ani ai lui

Solomon e bogat. — Apucatu-s-a apoi Solomon și a zidit și casă pentru dînsul, un strălucit palat, la care a lucrat 13 ani, și în care avea un tron domnesc, turnat din aur curat și împodobit cu fildeș. Vasele sale de mîncat erau din aurul cel mai curat. Meșterii săi se duceau în țările cele mai depărtate să caute aur și lucruri scumpe de tot felul, precum păuni, colți de elefant ș. a. Cu un cuvînt, Solomon a întrecut în bogăție pe toți regii pămîntului.

Cîntea și numele mare al lui Solomon. — Oamenii din toate țările lumii veneau să vadă pe Solomon și socoteau pentru ei o deosebită cinste cînd puteau să-i trimită daruri.

Regina din Saba însă, auzind de slava lui Solomon cea în numele Domnului, a venit să-i încerce înțelepciunea cu cuvinte greu de înțeles.

Cînd aceasta l-a întilnit și cînd a văzut toată slava lui, se umplu de mirare și zise: «Adevărat este ce am auzit eu în țara mea de lucrurile tale și de înțelepciunea ta; însă eu nu credeam vorbele, pînă n-am venit și n-am văzut cu

ochii mei; și iată, nici pe jumătate nu mi se spusese; tu ai înțelepciune și bogăție mult mai mare decît cum am auzit eu.

Ferice de oamenii tăi și de aceste slugi ale tale, care totdeauna îți stau înaintea și ascultă înțelepciunea ta!

Bine cuvîntat să fie Domnul Dumnezeuul tău, Care a binevoit să te pună pe tronul lui Israel! Domnul, din dragostea cea veșnică a Lui către Israel, te-a pus rege să faci judecată și dreptate».

Apoi regina i-a adus daruri scumpe de aur și de pietre scumpe, și cînd a plecat, a încărcat-o și Solomon de daruri.

Solomon păcătuiește. — Solomon și-a luat în căsătorie femeii păgîne, care l-au făcut să cadă în închinarea de idoli tocmai la bătrînețe. Și s-a mâniat Domnul și a zis lui Solomon : «Pentru că s-au făcut aceste lucruri cu tine și pentru

că tu n-ai ținut legămîntul și rînduielile Mele pe care ți le-am poruncit, de aceea voi rupe regatul tău din mîna ta și-l voi da robului tău. Însă în zilele tale nu voi face aceasta, pentru David, tatăl tău, ci din mîna fiului tău îl voi rupe».

Solomon a domnit 40 de ani peste Israel.

Și a adormit cu părinții lui, și a fost înmormîntat Solomon la un loc cu părinții lui, în cetatea lui David, tatăl său ; iar în locul lui în Ierusalim s-a făcut rege Roboam, fiul său (3 Imp. IX—XI ; 2 Paral. IX).

Drept aceea, cel căruia i se pare că stă să ia seama să nu cadă (1 Corint.X, 12).

VI. — REGATELE LUI IUDA ȘI ISRAEL

Dezbinarea regatului israelit

Roboam pricinuieste dezbinarea. — Auzind de moartea lui Solomon, căpeteniile semințiilor au venit la Roboam, fiul lui, și i-au zis: «Tatăl tău a pus jug greu pe noi; însă ușurează-ne munca cea grea a tatălui tău și jugul cel greu care l-a pus el pe noi, și îți vom sluji!» Și a zis el către ei: «Duceți-vă și să veniți poimîine la mine». Și a plecat poporul.

Atunci regele Roboam a întrebat pe bătrînii care fuseseră sfetnici pe lângă Solomon, tatăl lui, pe cînd trăia el, și le-a zis: «Cum mă sfătuiți să răspund poporului la cererea aceasta?»

Grăit-au lui aceia și au zis: «Dacă tu vei fi astăzi slugă poporului acestuia și-i vei sluji; dacă le vei face gustul lor

și le vei vorbi cu blindețe, atunci ei îți vor fi robi în toate zilele».

Roboam însă nu ținu seamă de acest sfat, ci ascultă pe tinerii, care crescuseră împreună cu dînsul, și răspunse poporului : «Tatăl meu a pus jug greu peste voi ; eu însă și mai greu voi face jugul vostru ; tatăl meu v-a pedepsit cu bice, eu însă vă voi pedepsi cu *scorpioane* !»

Atunci zece seminții aleseră domn pe Ieroboam, și așa Israelii alcătuiră două regate : regatul lui *Israel* și regatul lui *Iuda*. Acesta din urmă nu cuprindea decît două seminții : *a lui Iuda și a lui Veniamin*. Ierusalimul rămase capitala Iudeii, iar regatul lui Israel își alese de capitală la început *Sichemul*, apoi *Tirța* și mai tîrziu *Samaria*. Aceste două state aproape totdeauna au fost în luptă unul cu altul.

Ieroboam se închină la vițeei de aur. — Și a zis Ieroboam în sine ; «Regatul poate să treacă iar la casa lui David. Dacă poporul acesta va mai merge la Ierusalim pentru aducere de jertfă în casa Domnului, atunci inima poporului acestuia are să se întoarcă la domnul lor Roboam, regele lui Iuda ; pe mine au să mă ucidă, iar ei au să se întoarcă iarăși sub stăpînirea lui Roboam, regele lui Iuda».

Și sfătuiindu-se, regele a făcut *doi vițee de aur* și a zis poporului : «Nu trebuie să vă mai duceți la Ierusalim ; iată dumnezeii tăi, Israele, care te-au scos din pămîntul Egiptului !» Și a pus *unul în Betel*, iar pe celălalt în *Dan*.

Însă fapta aceasta a dus la păcat ; căci poporul a început să meargă pentru a se închina unuia din ei, pînă la Dan, și a părăsit templul Domnului.

Și astfel a aruncat Ieroboam poporul la *închinarea idolorilor*. Dar Dumnezeu i-a zis prin proorocul Ahia : «Pentru că tu M-ai lepădat, stîrpi-voi și Eu casa ta !»

Dumnezeu trimite prooroci. — Pentru a aduce la calea adevărului pe regi și pe popor, Dumnezeu a trimis la ei pe proorocii Săi. Aceștia au propovăduit pocăința cu cuvîntul și cu fapta ; au vestit pedepsele ce avea să trimită Dumnezeu asupra oamenilor pentru păcatele lor, și au prezis o mulțime de lucruri din viața Mîntuitorului așteptat. Dumnezeu a adevărat proorociile și spusele lor printr-o mulțime de minuni, pe care i-a împuternicit să le facă (2 Împ. XII—XV).

Un răspuns blînd domolește mînia, iar un cuvînt aspru ațîță mînia (Pilde XV, 1).

Începutul proorocirii lui Ilie

Ilie la pîriul Cherit. — *Ahab*, al şaptelea rege al lui Israel, a întrecut în nelegiuiri pe toţi cei ce fuseseră înainte de el. Căsătorindu-se cu *Izabela*, fata regelui Sidonului, a început a se închina zeului păgînesc *Baal*, căruia i-a zidit în Samaria un templu mare şi a pus ca slujitori 450 de preoţi mincinoşi, iar pe preoţii cei adevăraţi ai lui Dumnezeu i-a omorît.

Atunci Ilie Tesviteanul, prooroc din Tesba Galaadului, a zis către *Ahab*: «Viu este Domnul Dumnezeul lui Israel, înaintea Căruia slujesc eu; în aceşti ani nu va fi nici rouă, nici ploaie, decît numai cînd voi zice eu».

Şi a zis Domnul către Ilie:

«Du-te de aici, îndreaptă-te spre răsărit şi te ascunde la pîriul Cherit, care este în faţa Iordanului. Apă vei bea din

acel pîriu, iar merinde am poruncit corbilor să-ți aducă acolo».

Și a plecat Ilie și a făcut după cuvîntul Domnului; s-a dus și a șezut la pîriul Cherit, care este în fața Iordanului.

Corbii îi aduceau pîine și carne dimineața, pîine și carne seara, iar apă bea din pîriu.

După o vreme pîriul a secat, nemaifiind ploaie pe pămînt.

Ilie în Sarepta. — Atunci a fost cuvîntul Domnului către Ilie, zicînd: «Scoală și du-te la Sarepta Sidonului și șezi acolo, căci iată am poruncit acolo unei femei văduve să te hrănească».

Și s-a sculat el și s-a dus la Sarepta. Și cînd a ajuns la porțile cetății, iată o femeie văduvă aduna vreascuri și a chemat-o Ilie și i-a zis: «Adu-mi puțină apă ca să beau!»

Și s-a dus ca să-i aducă, dar Ilie a strigat-o și i-a zis: «Adu-mi și o bucată de pîine să mîncînc!»

Ea însă a zis: «Viu este Domnul Dumnezeuul tău, n-am nici o fărîmitură de pîine, ci numai o mîină de făină într-un vas și puțin untdelemn într-un urcior. Și iată, am adunat cîteva vreascuri și mă duc să o gătesc pentru mine și pentru fiul meu, să mîncăm și să murim».

Atunci i-a zis Ilie: «Nu te teme, ci du-te și fă cum ai zis; dar fă mai întîi de acolo o turtă pentru mine și adu-mi-o, iar pentru tine și fiul tău vei face mai pe urmă. Căci așa zice Domnul Dumnezeuul lui Israel: Făina din vas nu va scădea și untdelemnul din urcior nu se va împutîna pînă în ziua cînd va da Domnul ploaie pe pămînt!»

Și s-a dus ea și a făcut așa cum i-a zis Ilie; și s-a hrănit ea și el și casa ei o bucată de vreme.

Căci făina din vas n-a scăzut și untdelemnul din urcior nu s-a împutînat, după cuvîntul Domnului, grăit prin Ilie.

Ilie învie pe fiul văduvei. — Curînd după aceea, copilul văduvei aceleia s-a îmbolnăvit și a murit, și tînguirile ei au mîhnit pe Ilie. Și s-a rugat Ilie lui Dumnezeu și suflînd a zis: «Doamne Dumnezeu meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!» Și a ascultat Domnul glasul lui Ilie; și s-a întors sufletul copilului acestuia în el și a înviat (3 Împ. XVI—XVII).

Domnul nu lasă să piară de foame sufletul celui drept (Pilde X, 3).

Jertfa lui Ilie

Ilie adună poporul în Carmel. — După trecere de mai multe zile, a fost cuvîntul Domnului către Ilie în anul al treilea, zicînd : «Du-te și te arată lui Ahab, și Eu voi da ploaie pe pămînt !»

Și s-a dus Ilie la Ahab și a zis către el : «Trimite dar acum și adună la mine în muntele Carmel tot Israelul, dimpreună cu cei patru sute cincizeci de prooroci ai lui Baal și cu cei patru sute de prooroci ai dumbrăvilor Astar-tei, care se hrănesc din masa Izabelei».

Și a trimis Ahab pe toți fiii lui Israel și a luat pe toți proorocii în muntele Carmel.

Atunci s-a apropiat Ilie de tot poporul și a zis : «Pînă cînd veți schiopăta de amîndouă picioarele ? Dacă Domnul este Dumnezeu, urmați Lui ! Și dacă este Baal, urmați ace-luia». Poporul însă n-a răspuns nimic.

Și a zis Ilie către popor : «Prooroc al Domnului am ră-mas numai eu singur, iar prooroci ai lui Baal sînt patru sute cincizeci de oameni, și prooroci ai dumbrăvilor Astar-tei, patru sute.

Dați-ne doi junci ; ei să-și aleagă unul, să-l taie bucăți și să-l pună pe lemne, dar foc să nu ațîțe ; iar eu voi găti pe celălalt vițel și-l voi pune pe lemne și foc nu voi ațîța.

Apoi voi să chemați numele dumnezeului vostru, iar eu voi chema numele Domnului Dumnezeuului meu, și Dum-nezeul care va răspunde cu foc, acela este Dumnezeu». Și a răspuns tot poporul : «Bine ai grăit !»

Ilie coboară foc din cer. — Și a zis Ilie proorocilor lui Baal : «Să vă alegeți un junc și să-l gătiți voi înainte, căci sînteți mai mulți, și să chemați numele dumnezeului vostru, dar foc să nu ațîțați».

Și au luat ei juncul care li s-a dat și l-au gătit și au chemat numele lui Baal de dimineață pînă la amiază zicînd : «*Baale, auzi-ne !*» Dar n-a fost nici glas, nici răspuns. Și săreau împrejurul jertfelnicului pe care-l făcuseră.

Iar pe la amiază, Ilie a început să rîdă de ei și zicea : «Strigați mai tare, că doar e dumnezeu ! Poată stă de vorbă

cu cineva, sau este în călătorie, sau poate doarme ; strigați mai tare să se trezească !»

Și ei strigau cu glas mai tare și se înțepau după obiceiul lor cu săbii și cu lănci, pînă ce curgea sînge.

Trecuse acum de amiază și ei tot s-au zbuciumat mereu pînă la timpul jertfei. Dar n-a fost nici un glas, nici răspuns, nici auzire. Atunci a zis Ilie Tesviteanul către proorocii lui Baal : «Dați-vă acum la o parte ca să-mi săvîrșesc și eu jertfa mea !» Și s-au dat la o parte.

Atunci a zis Ilie către popor : «Apropiați-vă de mine !» Și s-a apropiat tot poporul de el. Și a făcut jertfelnicul Domnului ce fusese dăruit.

A luat Ilie douăsprezece pietre, după numărul semințiilor fiilor lui Iacov, către care zisese Domnul : «Israel va fi numele tău !»

Și a zidit din pietrele acelea jertfelnic în numele Domnului, făcînd împrejurul jertfelnicului șanț încăpător ca de două măsuri de sămînță, a așezat lemnele pe jertfelnic, a tăiat juncul în bucăți și le-a pus pe el.

Și a zis : «Umpleți patru cofe cu apă și le turnați peste jertfa arderii de tot și peste lemne !» Și au făcut așa. Apoi a zis : «Faceți aceasta a doua oară !» Și au făcut la fel a doua oară. Și a zis : «Faceți așa și a treia oară».

Și umbla apa împrejurul jertfelnicului și șanțul se umpluse de apă.

Iar la vremea jertfei de seară, s-a apropiat Ilie proorocul și a strigat la cer și a zis : «Doamne Dumnezeu lui Avraam, al lui Isaac și al lui Israel ! Auzi-mă, Doamne, auzi-mă acum cu foc, ca să cunoască astăzi poporul acesta că Tu singur ești Dumnezeu în Israel și că eu sînt robul Tău. Auzi-mă, Doamne, auzi-mă, ca să cunoască poporul acesta că Tu, Doamne, ești Dumnezeu și că Tu le întorci inima la Tine».

Și s-a coborît foc de la Domnul și a mistuit arderea de tot, și lemnele și pietrele, și țărîna, și a mistuit și toată apa care era în șanț.

Și tot poporul, cînd a văzut aceasta, a căzut cu fața la pămînt și a zis : «Domnul este Dumnezeu, Domnul este Dumnezeu !»

Iar Ilie le-a zis : «Prindeți pe proorocii lui Baal, ca să nu scape nici unul din ei !» Și i-au prins, și i-a dus Ilie la pîrîul Chișonului și i-a junghiat acolo.

Dumnezeu trimite ploaie după rugăciunea lui Ilie. — Apoi a zis Ilie către Ahab : «Du-te de mănîncă și bea, căci se aude vuiet ca de ploaie».

Și a plecat Ahab să mănînce și să bea ; iar Ilie s-a suit în vîrful Carmelului și s-a aplecat la pămînt pînă a atins genunchii cu fața sa.

Și a zis ucenicului său : «Du-te și te uită spre mare !» Și s-a dus el și s-a uitat și a zis : «Nu văd nimic». El i-a zis : «Du-te și fă aceasta de șapte ori».

Iar a șaptea oară a zis : «Iată se ridică din mare un nor cît o palmă». Iar Ilie a zis : «Du-te și spune lui Ahab : Înhamă și fugi, ca să nu te apuce ploaia !»

Și pe cînd grăbea el, cerul s-a întunecat de nori și s-a pornit o vijelie și ploaie mare. Iar Ahab, suindu-se în căruță, s-a dus la Izreel.

Iar mîna Domnului a fost peste Ilie, și încingîndu-și mijlocul, a alergat înaintea lui Ahab, pînă la Izreel (3 Împ. XVIII).

Ascultă Israele, Domnul Dumnezeuul nostru este singurul Domn (Deuteronom VI, 4).

Ilie în pustiu

Ilie fuge dinaintea Izabelei. — Ahab spuse Izabelei cum Ilie a ucis pe preoții lui Baal, și aceasta se umplu de mînie și puse oamenii săi să urmărească pe prooroc.

Cînd a auzit Ilie aceasta, s-a sculat și a plecat să-și scape viața sa, și a venit la *Beer-Seba*, care este în Iuda; și și-a lăsat ucenicul acolo, iar el s-a dus mai departe în pustiu, cale de o zi, și s-a așezat sub un ienupăr, și își ruga moartea, zicînd: «Mi-ajunge acum, Doamne! Ia-mi sufletul că nu-s eu mai bun decît părinții mei!»

Și s-a culcat și a adormit acolo sub ienupăr. Și iată un înger l-a atins și i-a zis: «Scoală de mîncîncă și bea!»

Și a căutat Ilie și iată, la căpățiiul lui, o turtă coaptă în vatră și un urcior cu apă. Și a mîncat și a băut și a adormit iar.

Dar iată îngerul Domnului s-a întors a doua oară, s-a atins de el și a zis: «Scoală de mîncîncă și bea, că lungă-ți este calea!»

Și s-a sculat Ilie și a mîncat și a băut și, întărindu-se cu acea mîncare, a mers patruzeci de zile și patruzeci de nopți, pînă la Horeb, muntele lui Dumnezeu.

Domnul se arată lui Ilie. — Și a intrat acolo într-o peșteră și a rămas acolo. Și iată cuvîntul Domnului a fost către el și i-a zis: «Ce faci aici, Ilie?»

Iar Ilie a zis: «Cu rîvnă am rîvnit pentru Domnul Dumnezeu Savaot, căci fiii lui Israel au părăsit legămîntul Tău, au dărîmat jertfelnicele Tale și pe proorocii Tăi i-au ucis cu sabia, rămînînd numai eu singur».

Și a zis Domnul către Ilie: «Întoarce-te înapoi și unge pe Elisei, fiul lui Șafat, prooroc în locul tău! Eu însă mi-am oprit dintre Israeliți șapte mii de bărbați; genunchii tuturor

acestora nu s-au plecat înaintea lui Baal și buzele tuturor acestora nu l-au sărutat».

Elisei se face ucenic al lui Ilie. — Atunci a plecat Ilie de acolo și a găsit pe Elisei, fiul lui Șafat, arînd ; acesta avea douăsprezece perechi de boi la pluguri și la perechea a douăsprezecea era el însuși. Și Ilie a trecut pe lângă el, aruncîndu-i mantia.

Atunci a lăsat Elisei boii și a alergat după Ilie, zicînd : «Lasă-mă să merg să sărut pe tatăl și pe mama mea și voi veni după tine». Iar el i-a zis : «Du-te și vino înapoi, că ce-am făcut e făcut !»

Plecînd de la el, a luat o pereche de boi, a junghiat-o și, făcînd foc cu plugul boilor, a fript carnea lor, și a împărțit-o la oameni și au mîncat-o. Iar el s-a sculat și s-a dus după Ilie și a început să-i slujească (3 Împ. XIX).

Doresc să mă despart de trup și să fiu împreună cu Hristos (Filipeni I, 23).

Via lui Nabot

A hab rîvnește via lui Nabot. — Iar după aceasta, s-au petrecut următoarele : Nabot Izreeliteanul avea în Izreel o vie lângă curtea lui Ahab, regele Samariei.

Și a grăit Ahab cu Nabot și a zis : «Să-mi dai mie via ta, ca să-mi fac din ea o grădină de verdețuri, căci e aproape de casa mea ; iar în locul ei îți voi da o vie mai bună decît aceasta, sau dacă îți vine mai bine, îți voi da argint cît prețuiește ea». Nabot însă a zis către Ahab : «Să mă ferească Dumnezeu să-ți dau eu moștenirea părinților mei !»

Și a venit Ahab acasă trist și amărit de cuvîntul pe care i-l spusese Nabot Izreeliteanul, zicînd : Nu-ți dau moștenirea părinților mei. Și cu duhul tulburat, s-a culcat în patul său, s-a întors cu fața la perete și n-a mîncat.

Izabela pune să ucidă pe Nabot cu pietre. — Atunci a intrat Izabela, femeia lui, la el și i-a zis : «De ce este întristat duhul tău și nu mănînci ?»

Și Ahab i-a spus atunci pricina supărării sale.

Zis-a Izabela, femeia lui : «Ce cîrmuire ar mai fi în Israel, dacă tu ai face tot așa ? Scoală, mănîncă și fii cu voie bună, că via lui Nabot Izreeliteanul ți-o dau eu !»

Apoi ea a scris scrisori în numele lui Ahab, le-a pecetluit cu inelul lui și a trimis aceste scrisori la bătrînii și la fruntașii din cetatea lui Nabot, care locuiau cu el acolo.

În scrisori însă ea scria așa : «Vestiți tuturor să postească post și puneți pe Nabot înaintea poporului. Și puneți doi oameni netrebnici să mărturisească împotriva lui și să spună : Ai hulit pe Dumnezeu și pe rege ; și apoi să-l scoateți afară și să-l ucideți cu pietre și așa să moară».

Și au făcut bărbații cetății lui Nabot, bătrînii și fruntașii care locuiau cu el în cetate, așa cum le poruncise Izabela și cum era scris în scrisorile trimise de ea lor.

Doi oameni nelegiuți au făcut mărturie mincinoasă împotriva lui Nabot, și acesta a fost omorît cu pietre, iar averea și via sa au fost luate de rege.

Ahab și Izabela sînt pedepsiți. — După ce regele a pus stăpînire pe via lui Nabot, s-a întîlnit într-o zi față în față cu Ilie, care i-a zis : «Va să zică l-ai ucis și i-ai răpit moștenirea ? Așa zice Domnul : În locul unde au lins cîini sîngele lui Nabot, acolo vor linge cîinii și sîngele tău, iar pe Izabela cîinii o vor mîncea sub zidurile cetății». Și după trei ani, Ahab, fiind rănit într-o bătălie ce a avut cu regele Siriei, a fost pus într-un car, și spre seară muri. Și după ce regele a fost adus în Samaria și îngropat, au spălat carul, și cîinii au lins sîngele lui, precum zisese Ilie. La cîtva timp după asta, *Iehu* se făcu rege și intră în Izreel ; iar Izabela stătea la fereastră. Și a zis *Iehu* : «Aruncați-o jos !» Și s-a făcut așa. Izabela a fost aruncată pe fereastră și, căzînd jos, s-a zdrobit și a fost călcată sub picioarele cailor, iar cîinii au mîncat cărnurile ei și n-a rămas din ea decît țeasta, picioarele și palmele mîinilor (3 Împ. XXI—XXIII ; 4 Împ. IX).

Vai de cel rău, că răutatea este a lui și va fi judecat după faptele lui (Isaia III, 11).

Ilie ridicat la cer. Elisei

Ilie este ridicat la cer. — Știînd că Domnul voiește să-l ridice de pe pămînt, Ilie și-a luat rămas bun de la ucenicii săi. Elisei însă nu voi să se despartă de dînsul, ci veni împreună cu dînsul pînă la *Iordan*.

Atunci, luînd Ilie mantia sa și strîngînd-o vălătuc, a lovit cu ea apa și aceasta s-a strîns la dreapta și la stînga și au trecut ca pe uscat.

Pe cînd mergeau ei așa pe drum și grăiau, deodată s-a ivit un car și cai de foc și, despărțindu-i pe unul de altul, a ridicat pe Ilie în vifor la cer.

Iar Elisei se uita și striga : «Părinte, părinte, carul lui Israel și caii lui !» Și apoi nu l-a mai văzut. Și apucîndu-și hainele le-a sfîșiat în două.

Elisei urmează în proorocie lui Ilie. — Apoi, apucînd mantia lui Ilie, care căzuse de la acesta, s-a întors înapoi și s-a oprit pe malul Iordanului.

Și a luat mantia lui Ilie, care căzuse de la acesta, și a lovit apa cu ea, zicînd : «Unde este Domnul Dumnezeu lui Ilie ?» Și lovind, apa s-a tras la dreapta și la stînga și a trecut Elisei.

Iar fiii proorocilor cei din Ierihon, văzîndu-l de departe, au zis : «Duhul lui Ilie s-a odihnit peste Elisei !» Și au ieșit înaintea lui și i s-au închinat pînă la pămînt.

Elisei face minuni. — Elisei a venit apoi la *Ierihon*, iar locuitorii cetății aceleia au zis către Elisei : «Iată așezarea cetății acesteia este bună, cum poate vedea și stăpînul nostru, dar apa nu-i bună și pămîntul e neroditor».

Și el a zis : «Aduceți-mi o oală nouă și puneți sare în ea».

Și i-au adus și a ieșit el la fîntîna de apă și, aruncînd sarea în ea, a zis : «Așa zice Domnul : Iată am făcut apa aceasta sănătoasă și nu va mai pricinui nici vătămare, nici moarte, nici nerodire».

Și s-a făcut apa curată pînă astăzi, după cuvîntul pe care l-a spus Elisei.

De acolo s-a dus el la *Betel*. Și cum mergea pe drum, au ieșit din cetate niște copii și s-au apucat să rîdă de el zicînd : «Hai, pleșuvule, hai !»

Iar el, întorcîndu-se și văzîndu-i, i-a blestemat cu numele Domnului. Atunci, ieșind din pădure *doi urși*, au sfîșiat din ei patruzeci și doi de copii (4 Împ. II).

Înaintea celui cărunt să te scoli și să cinstești fața bătrînului (Levitic XIX, 32).

Alte minuni ale lui Elisei

Untdelemnul văduvei. — În vremea aceea, o femeie a unuia din fiii proorocilor striga către Elisei, zicînd : «Robul tău, bărbatul meu, a murit și tu știi că robul tău era om cu temere de Domnul. Acum însă iată că au venit datornicii să ia robi pe amîndoi fiii mei».

Elisei însă i-a zis : «Ce să-ți fac ? Spune-mi ce ai tu în casă !» Iar ea a răspuns : «Roaba ta n-are în casă nimic, afară de un vas cu untdelemn».

Zis-a Elisei : «Mergi și împrumută vase din altă parte, pe la toți vecinii tăi. Ia vase goale cît de multe și apoi intră și-ți încuie ușa după tine și după fiii tăi ; apoi toarnă untdelemn în toate vasele acelea și pe cele pline dă-le la o parte».

Și ducîndu-se ea de la dînsul, a încuiat ușa după sine și după fiii săi ; și aceștia îi dădeau vasele și ea le umplea.

Iar dacă s-au umplut vasele, a zis ea către fiul său : «Mai dă-mi un vas». El însă a zis : «Nu mai sînt vase». Și untdelemnul a încetat să curgă.

Și venind, ea a spus omului lui Dumnezeu, iar acesta i-a zis : «Du-te și vinde untdelemnul și plătește-ți datoriile tale, iar cu ceea ce va rămîne, cu aceea vei trăi tu și cu fiii tăi».

Elisei vindecă un lepros. — *Neeman*, căpetenia oștirii regelui Siriei, era om de seamă și cu trecere înaintea stăpînului său, pentru că prin Domnul dăduse biruință Sirienilor. Dar acest ostaș vrednic era lepros.

Odată Sirienii ieșiră în cetate și între altele luaseră din pămîntul lui Israel o copilă, care acum slujea la femeia lui *Neeman*.

Aceasta a zis către stăpîna sa : «O, dacă stăpînul meu s-ar duce la proorocul cel din *Samaria*, de bunăseamă s-ar tămădui de lepră».

Atunci s-a dus *Neeman* și a spus aceasta stăpînului său : «Așa și așa zice fetița cea din pămîntul lui Israel».

Iar regele Siriei a zis către *Neeman* : «Scoală și du-te și voi trimite și eu scrisoare regelui lui Israel». Și s-a dus *Neeman*, luînd cu sine zece talanți de argint, șase mii de sicli de aur și zece rînduri de haine.

Și a venit *Neeman* cu caii și cu căruța sa, oprindu-se la poarta casei lui *Elisei*.

Iar *Elisei* a trimis la el pe sluga sa să-i zică : «Du-te și te scaldă de șapte ori în Iordan, că ți se va înnoi trupul tău și vei fi curat !»

Neeman însă s-a mîniat și a plecat, zicînd : «Iată, socoteam că va ieși el și, stînd la rugăciune, va chema numele Domnului Dumnezeului său, își va pune mîna pe locul bolnav și va curăți lepra. Au doară *Abana* și *Farfar*, riurile *Damascului*, nu sînt ele mai bune decît toate apele lui Israel ? Nu puteam eu oare să mă scald în ele și să mă curăț ?» Și așa s-a întors și a plecat mînios.

Dar slugile lui, apropiindu-se, i-au grăit și i-au zis : «Stăpîne, dacă proorocii ți-ar fi zis să faci ceva însemnat, oare n-ai fi făcut ? Cu atît mai vîrtos, trebuie să faci cînd ți-a zis numai : Spală-te și vei fi curat !»

Atunci el s-a coborît și s-a cufundat de șapte ori în Iordan, după cuvîntul omului lui Dumnezeu, și i s-a înnoit trupul ca trupul unui copil mic și s-a curățit.

Atunci s-a întors la omul lui Dumnezeu cu toți cei ce-l însoțeau și, venind, a stat înaintea lui și a zis: «Iată am cunoscut că în tot pămîntul nu este Dumnezeu decît numai în Israel! Deci, ia un dar de la robul tău!»

Iar Elisei a zis: «Pe cît e de adevărat că Domnul, înaintea Căruia slujesc, este viu, tot atît e de adevărat că nu voi primi».

Iar dacă s-a depărtat puțin, *Ghiezi*, sluga lui Elisei, omul lui Dumnezeu, și-a zis: «Iată stăpînul meu n-a vrut să ia din mîna acestui Neeman Sirianul ceea ce i-a adus. Pe cît e de adevărat că Domnul este viu, așa-i de adevărat că voi alerga după el și voi lua de la el ceva».

Și a alergat Ghiezi după Neeman; iar Neeman, văzîndu-l alergînd după el, s-a coborît din căruță înaintea lui și a zis: «Cu pace vii?»

Și Ghiezi a răspuns: «Cu pace. M-a trimis stăpînul meu să-ți spun: Iată au venit acum la mine din muntele lui Efraim doi tineri din fiii proorocilor; dă-le un talant de argint și două rînduri de haine».

Și a zis Neeman: «Ia, rogu-te, doi talanți de argint». Și l-a rugat, și a legat doi talanți de argint în doi saci și două rînduri de haine, și le-a dat la două slugi care le-a dus înaintea lui; iar dacă a ajuns sub deal, le-a luat din mîinile lor și le-a ascuns în casă. Apoi a dat drumul oamenilor de s-au dus.

Cînd însă a venit și s-a arătat stăpînului său, Elisei i-a zis: «De unde vii, Ghiezi?» Și el a răspuns: «Robul tău n-a fost nicăieri».

Iar Elisei i-a zis: «Au doară inima mea nu te-a întovărașit cînd omul acela s-a dat jos din căruță și a venit în întîmpinarea ta? E timpul oare să iau argint și haine, măslini și vii, vite mari sau mărunte, robi sau roabe? Să se lipească dar lepra lui Neeman de tine și de urmașii tăi în veci». Și a ieșit Ghiezi de la Elisei alb de lepră ca zăpada.

Oasele lui Elisei fac minuni. — Elisei a mai făcut încă și alte minuni. După moartea sa, năvăliră în țară cete de Moa-

biți ca să prade. Într-o zi, pe cînd niște oameni îngropau un mort, zăriră o ceată de acești jefuitori și, spăimîntîndu-se, aruncară mortul în mormîntul lui Elisei. Îndată ce mortul se atinse de oasele lui Elisei, a înviat (4 Împ. IV—VI).

Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor (1 Tim. VI, 10).

*

Printre prooroci mai sînt trei, care au fost din regatul lui Israel : *Osea, Amos și Ionă*.

Osea a scris : Iar numărul fiilor lui Israel va fi ca nisipul mării, care nu se socotește, nici nu se numără. Și în loc să vă zic vouă : «Voi nu sînteți poporul Meu», vi se spune : «Voi sînteți fiii Dumnezeului celui viu !» (II, 1—2).

Amos a zis : În ziua aceea ridică-voi cortul cel căzut al lui David și voi drege spărturile lui și dărîmăturile le voi ridica la loc și-l voi zidi ca în vremurile cele dintru început (IX, 11).

Proorocul Ionă

Iona încearcă să fugă. — Ionă a proorocit în regatul lui Israel, după moartea proorocului Elisei.

Și a fost cuvîntul Domnului către Ionă, fiul lui Amitai, zicînd :

«Scoală-te și du-te în cetatea cea mare a *Ninivei* și propovăduiește acolo, căci fărădelegile lor au ajuns pînă la fața Mea !»

Și s-a sculat Ionă să fugă la Tarsis, departe de Domnul. Și s-a coborît la *Iope*, unde a găsit o corabie, care mergea la Tarsis și, plătind prețul călătoriei, s-a coborît în ea, ca să meargă la Tarsis împreună cu toți cei de acolo, el fugind din fața Domnului.

Ionă este înghițit de un chit. — Dar Domnul a ridicat un vînt năpraznic pe mare și o furtună puternică s-a stîrnit, încît corabia era gata să se sfărîme.

Corăbierii s-au înfricoșat și au strigat fiecare către dumnezeul său și au aruncat în mare încărcătura corabiei, ca să se ușureze. Dar Ionă se coborîse în fundul corăbiei, se culcase și adormise.

Atunci s-a apropiat de el căpitanul corăbiei și i-a zis : «Pentru ce dormi ? Scoală-te și strigă către Dumnezeu! tău, poate El își va aduce aminte de noi, ca să nu pierim !»

Și au zis unul către altul : «Haide să aruncăm sorți, ca să știm din pricina cui a venit peste noi nenorocirea aceasta !» Și au aruncat sorți, și sorțul a căzut pe Ionă.

Zis-a acesta : «Luați-mă și mă aruncați în mare și ea se va potoli, căci știu bine că din pricina mea s-a pornit peste voi această vijelie».

Și marinarii vîsleau ca să ajungă la țarm, dar în zadar, căci marea se ridica din ce în ce mai mult împotriva lor.

Atunci au strigat către Domnul și au zis : «O, Doamne, de-am putea să nu pierim din pricina vieții acestui om și să nu ne împovărezi pe noi cu un sînge nevinovat, că Tu, Doamne, precum ai voit ai făcut».

Și îl ridicară pe Ionă și îl aruncară în mare și s-a potolit urgia ei.

Și Dumnezeu a dat poruncă unui pește mare să înghită pe Ionă. Și a stat Ionă în pîntecele peștelui trei zile și trei nopți, rugîndu-se Domnului Dumnezeului său ca să-l mîntuiască. Atunci a poruncit Domnul și peștele a aruncat pe Ionă la mal.

Ionă se duce la Ninive. — Și a fost cuvîntul Domnului către Ionă, pentru a doua oară, zicînd : «Scoală și pornește către cetatea cea mare a Ninivei și vestește-le ceea ce îți voi spune !»

Și s-a sculat Ionă și a mers în Ninive, după cuvîntul Domnului. Și Ninive era cetate mare înaintea lui Dumnezeu ; își trebuia trei zile ca s-o străbați.

Și a pătruns Ionă în cetate, zicînd : «Patruzeci de zile mai sînt, și Ninive va fi distrusă !»

Atunci Ninivitenii au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat cu sac, de la cei mai mari și pînă la cei mai mici.

Și a ajuns vestea pînă la regele Ninivei. Acesta s-a sculat de pe tronul său, și-a lepădat veșmîntul lui cel scump, s-a acoperit cu sac și s-a culcat în cenușă.

Atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăință, că s-au întors din căile lor cele rele, și I-a părut rău de prezicerile de rău pe care le făcuse și nu le-a mai împlinit.

Dumnezeu mustră pe Ionă. — Și Ionă fu cuprins de mare supărare și se aprinse de mînie.

Atunci Ionă a ieșit din cetate și s-a așezat la răsăritul ei, și-a făcut o colibă și a stat sub ea la umbră, ca să vadă ce se va întîmpla cu cetatea.

Și Domnul Dumnezeu a gătit un vrej care s-a ridicat deasupra capului lui Ionă, ca să-i țină umbră și să-i mai potolească mînia. Și s-a bucurat Iona cu bucurie mare pentru vrej.

Dar Dumnezeu, a doua zi, la revărsatul zorilor, a poruncit unui vierme să reteze vrejul; iar el s-a uscat.

Și la răsăritul soarelui a pornit Dumnezeu un vînt arzător de la răsărit și soarele a dogorît capul lui Ionă, încît el se prăpădea de căldură. Și și-a rugat moartea zicînd: «Mai bine este să mor decît să trăiesc!»

Și a grăit Domnul către Ionă: «Ai tu dreptate să te mîinii pentru vrej?» Și el a răspuns: «Da, am dreptate să fiu supărat de moarte!»

Și a zis Domnul: «Tu ți-ai făcut necaz pentru acest vrej pentru care nu te-ai trudit și nici nu l-ai crescut, care și-a luat ființă într-o noapte și într-alta a pierit!»

Dar eu cum să nu mă întristez de cetatea cea mare a Ninivei cu mai mult de o sută douăzeci de mii de oameni, care nu deosebesc dreapta de stînga lor, și cu un mare număr de dobitoace!» (4 Împ. XIV, Ionă).

Unde voi fugi, Doamne, de la fața Ta? (Ps. CXXXVIII, 7).

Robia Asiriană

Israel păcătuiește fără încetare. — Israeliții păcătuiesc greu înaintea Domnului Dumnezeului lor, Care îi scosese din Egipt. Abătîndu-se la închinarea de idoli, ei își făcuseră viței de aur, slujea lui Baal și-și jertfeau pe copiii lor lui *Moloh*. Domnul i-a mustrat prin prooroci, dar ei nu L-au ascultat, ci s-au arătat îndărătnici, ca și părinții lor. Pentru aceasta s-a mîniat asupra lor Domnul și a hotărît să-i pedepsească.

Samaria cade. — Cel din urmă rege al lui Israel a fost Osea. *Salmanasar*, regele *Asiriei*, îl supusese și-l silea să-i plătească bir. Aflînd însă că Osea caută ajutor la Egipteni, *Salmanasar* se puse în capul unei armate puternice, împresură

Samaria și, după trei ani, *Sargon*, urmașul său, o dărîmă din temelie, și duse robi în *Asiria*, cea mai mare parte din popor.

Apoi regele *Asiriei* trimise în țara cea pustiită a lui Israel locuitori păgîni. Aceștia se amestecară cu rămășițele de Israeliti ce se mai găseau prin țară, și din acest amestec a ieșit poporul *Samarinean*. La religia păgînească, Samarinenii adaoseră și închinarea adevăratului Dumnezeu, în cinstea Căruia ei zidiră un templu pe muntele *Garizim* de lîngă *Si-chem*. Ei au trăit veșnic în dușmănie cu Iudeii (4 Împ. XVII ; *Amos* VI—VII ; *Osea* IV).

Dacă nu Mă veți asculta, vă voi risipi printre popoare și pămîntul vostru va fi pustiit (*Levitic* XXVI, 27, 30).

Dreptul Tobit

Tobit era bun la inimă. — Un om din neamul lui *Neftalim*, numit *Tobit*, făcea și el parte din numărul robilor duși în Asiria la *Ninive*. Acesta, fiind plin de credință în Dumnezeu, era totdeauna departe de cei răi și necredincioși. Pe cînd ceilalți se închinau la vițeii de aur, el se ducea la sărbătorile cele mari la Ierusalim, pentru a se închina acolo Domnului. De aceea a făcut Dumnezeu ca el să aibă trecere la rege, care i-a dat slobozenie să se ducă în țara unde va vrea. Atunci el s-a dus și a cercetat pretutindenea pe Israeliți, i-a mîngîiat, i-a îmbărbătat, a dat mîncare celor flămînzi și strae celor goi. În vremea aceea, regele *Sanherib* a început a prizoni și a strîmtora pe Israeliți, a ucis un mare număr din ei și a oprit a se îngropa trupurile lor. Tobit ascundea morții în casa sa și noaptea îi îngropa. Regele a aflat de asta și a poruncit să fie ucis. Dar Tobit izbuti să fugă cu femeia și cu fiul său. După 40 de zile regele a fost omorît, și atunci Tobit s-a întors și s-a apucat iar să îngroape pe cei morți.

Dumnezeu încearcă pe dreptul Tobit. — Și chiar în noaptea aceea, povestește Tobit, după ce m-am întors de la înmormîntare, fiind necurat, m-am culcat să dorm afară lîngă zidul curții, cu fața descoperită.

Și n-am băgat de seamă că pe zid erau vrăbii. Și pe cînd stam cu ochii deschiși, vrăbiile au lăsat ceva cald în ochii mei și am făcut pete de albeață. Și m-am dus eu la doctori, pentru îngrijire. Ei mi-au uns ochii cu alifie, dar am rămas orb complet. Frații au rămas adînc întristați de aceasta. Ahicar a purtat grijă de întreținerea mea timp de doi ani, înainte de a pleca la Elimaida.

Și atunci *Ana*, femeia mea, a luat de lucru ca muncitoare să toarcă lînă și să țesă pînză.

Ea preda lucru făcut și i se plătea; și o dată, peste plată, a primit ca dar un ied pentru mîncare.

Și venind acasă, iedul a început să zbiere; și eu am întrebat pe femeie: «De unde este iedul acesta? Nu cumva este de furat? Dă-l stăpînului lui, căci nu se cuvine să mîncăm de furat».

Atunci ea mi-a răspuns: «Mi-a fost dăruit peste plată». Și eu n-am crezut-o și i-am zis să-l dea stăpînului și m-am înroșit înaintea ei. Ea însă mi-a răspuns: «Unde-ți sînt mi-

losteniile și faptele tale cele bune? Toată lumea știe ce ți-au adus». Tobit însă nu răspunse nimic, ci numai se ruga.

Tobit dă sfaturi înțelepte fiului său.— Când era aproape de moarte, Tobit chemă pe fiul său și-i dădu povețe folositoare, zicându-i :

«Fiule, când voi muri, să mă îngropi și să nu părăsești pe mama ta ; cinstește-o în toate zilele vieții tale, fă ce-i place ei și să nu-i pricinuiеști amărăciuni !

Adu-ți aminte, fiule, că ea a înfruntat multe primejdii pentru tine, când te-a purtat în pîntece. Și cînd ea va muri, s-o îngropi lîngă mine în același mormînt.

Adu-ți aminte în toate zilele, fiule, de Domnul Dumnezeu nostru și să nu dorești a greși și a călca poruncile Lui. Să faci fapte bune în toate zilele vieții tale și să nu umblî pe căile nedreptății.

Dă milostenie din averea ta și să n-aibă ochiul tău părere de rău cînd vei face milostenie. De la nici un sărac să nu-ți întorci fața ta, și atunci nici de la tine nu se va întoarce fața lui Dumnezeu.

Cînd ai mult, dă mai mult ; dacă ai puțin, dă mai puțin, dar nu pregeta să faci milostenie.

Păzește-te, fiule, de orice desfrîinare. Să-ți iei femeie din seminția tatălui tău, și să nu-ți iei femeie străină, care n-ar fi din seminția tatălui tău, căci noi sîntem fii de prooroci. Părinții noștri din vechime sînt Noe, Avraam, Isaac și Iacov. Adu-ți aminte, fiule, că ei cu toții și-au luat femei din mijlocul fraților lor și au fost binecuvîntați în fiii lor, și urmașii lor vor moșteni pămîntul.

Așadar, fiule, să iubești pe frații tăi și să nu te trufești în inima ta față de frații tăi și față de fiii și fiicele poporului tău, încît să nu-ți iei femeie de la ei, pentru că din mîndrie izvorăște pieire și mare neorînduire, iar din lene, sărăcie și lipsă mare, căci lenea este mama foamei.

Plata celor care lucrează pentru tine nu o amîna pe mîine, ci dă-le-o îndată, căci și ție ți se va răsplăti, de vei sluji lui Dumnezeu. Ia seama, fiul meu, în toate lucrările tale și fii bine crescut în toată purtarea ta !

Ceea ce urăști tu însuși, aceea nimănui să nu faci. Vin pînă la îmbătare să nu bei și beția să nu călătorească cu tine pe cale !

De la tot înțeleptul să ceri sfat și sfatul folositor să nu-l disprețuiești.

Bine cuvintează pe Domnul Dumnezeu nostru în tot timpul și cere de la El să călăuzească căile tale și ca toate gândurile tale să izbîndească, căci înțelepciunea nu este dată la tot neamul, ci Domnul dă tot binele și, pe cine voiește, îl ridică sau îl coboară pînă la fundul locașului morților. Ține minte deci, fiule, poruncile mele și să nu se șteargă ele din inima ta».

Răspuns-a fiul și a zis : «Tată, voi face tot ce mi-ai poruncit» (Tobit).

Tot ce ți se va întîmpla, primește cu plăcere și în necazurile tale fii îndelung-răbdător (Sirah II, 4).

Călătoria tînărului Tobie în Media

Îngerul Rafael. — Tobit împrumutase pe Gabael din orașul Ragheș din Media, cu zece talanți de argint, și trimisese acum pe fiul său să scoată această datorie. Călătoria aceasta era foarte lungă. Pentru ca să îplinească dorința tatălui său, tînărul Tobie se apucă să-și caute un *tovarăș de drum*. Dar n-apucă bine să iasă de acasă, și se întîlni cu un tînăr frumos, gata de drum. El însă nu știa că acesta era un *înger*, și-l întrebă :

«Poți să mergi cu mine la Ragheșul Mediei, și cunoști tu locurile acelea?» Și îngerul i-a răspuns : «Pot să merg cu tine și știu drumul ; ba chiar am găzduit la Gabael, fratele nostru !»

Atunci Tobie îl duse la tatăl său, și după ce acesta se încredință că străinul acesta era gata să întovărășească pe fiul său la drum, zise : «Du-te cu omul acesta și Dumnezeu, Cel ce locuiește în ceruri, va îndrepta calea voastră și îngerul Lui va merge împreună cu voi».

Și așa au plecat amîndoi.

Iar călătorii au ajuns seara la fluviul *Tigru* și s-au oprit peste noapte acolo.

Și tînărul s-a dus să se spele, dar din fluviu a sărit un pește și a vrut să înghită pe tînăr.

Atunci îngerul a zis către el : «Prinde acest pește !» Și tînărul a apucat peștele și l-a tîrît pe uscat.

Și i-a zis îngerul : «Spintecă peștele și i-ai inima, ficatul și fierea, și păstrează-le !»

Și a zis tînărul către înger : «Frate, pentru ce sînt bune ficatul, inima și fierea acestui pește?» Și acela i-a răspuns : «De-l chinuiește pe cineva un demon sau un duh rău, se afumă bărbatul sau femeia aceea cu inima și ficatul și nu-l va mai chinui. Iar cu fierea se unge la ochi omul care are albeață și se vindecă».

Și a făcut tînărul cum i-a zis îngerul, iar peștele l-au fript și l-au mîncat.

Tobie se căsătorește cu Sara. — Iar dacă s-au apropiat de *Ecbatana*, a zis îngerul către tînăr : «Frate, acum avem să poposim la Raguel, ruda ta, care are o fată cu numele Sara.

Am să vorbesc de ea ca să ți-o dea de femeie, că ție ți-e dat s-o moștenești, fiindcă ești din neamul ei, iar fata este frumoasă și deșteaptă».

Și sosind ei la *Ecbatana*, s-au dus la casa lui Raguel, iar Sara i-a întîmpinat și i-a salutat și au salutat-o și ei, și ea i-a dus în casă.

Și a zis Raguel către Edna, femeia sa : «Cît de bine seamănă acest tînăr cu Tobit, fratele meu».

Atunci Tobie s-a descoperit cine este, și Sara se mărită după el, după ce îngerul Rafael l-a învățat pe Tobie cum să alunge de la Sara duhul rău de care era stăpînită, prin fumul ce ieșea din cățuia în care ardea inima și ficatul peștelui prins în fluviul Tigrul. În timpul cît s-au făcut pregătirile pentru nuntă, îngerul s-a dus la Ragheș și a adus argintul de la Gabael.

Bătrînul Tobit își capătă vederea. — Și a zis Rafael către Tobie : «Tu frate, nu știi cum ai lăsat pe tatăl tău ? Să mergem acasă înaintea femeii tale și să pregătim locuința.

Să ungi ochii lui cu fierea de la pește, și el va simți usturime, îi va freca și va cădea albeața și te va vedea».

Acasă, părinții lui erau foarte neliniștiți. Mama sa în toate zilele ieșea din oraș pe drumul pe care plecase tînărul Tobie și, urcîndu-se pe un deal, se uita în depărtare. În sfîrșit, într-una din zile, ea zări pe fiul său și alergă numaidecît de vesti pe bărbatul său.

Și alergînd, Ana s-a aruncat de gîtul fiului său și i-a zis : «Bine că te-am văzut, copilul meu ! De acum pot să mor !» Și au plîns amîndoi.

Atunci Tobit a ieșit în ușă și s-a împiedicat. Fiul lui alergă înaintea lui, și sprijini pe tatăl său, și-i unse ochii cu fiere, zicînd : «Ai încredere, tată !», și-l lăsă cîtva timp.

Și au început să-l usture ochii și el i-a șters și s-a desprins albeața de pe marginea ochilor lui.

Și văzînd pe fiul său a căzut pe grumazul lui și a plîns și a strigat : «Te văd fiul meu, lumina ochilor mei !» Și a zis : Bine cuvîntat ești Tu, Dumnezeuule, și bine cuvîntat este numele Tău în veci, și bine cuvîntați sînt toți sfinții Tăi îngeri, pentru că m-ai pedepsit și m-ai miluit. Iată, acum eu văd pe Tobie, fiul meu !» Și a intrat fiul său cu bucurie și a povestit tatălui lucrurile minunate ce s-au petrecut cu el în Media.

Și a ieșit Tobit întru întîmpinarea nurorii sale, către poarta Ninivei, bucurîndu-se și bine cuvîntînd pe Dumnezeu. Iar cei ce-l vedeau umblînd se mirau cum de vede. Și Tobit mărturisea înaintea lor că Dumnezeu l-a miluit.

Și dacă s-a apropiat Tobit de Sara, nora sa, a binecuvîntat-o și a zis : «Bine ai venit, fiică ! Bine cuvîntat este Dumnezeu, Cel ce te-a adus la noi ! Binecuvîntați să fie tatăl tău și mama ta ! Binecuvîntat să fie fiul meu Tobie și binecuvîntată să fii tu, fiica mea ! Binevenită să fii în casa ta, în bucurie și binecuvîntare ! Intră, fiica mea».

Și s-au bucurat, în ziua aceea, toți frații lui din Ninive.

Îngerul se descoperă. — Și chemînd Tobit pe fiul său, Tobie, i-a zis : «Fiule, pregătește plata omului care a fost cu tine ! Trebuie să-i mai adăugăm ceva».

Și el a răspuns : «Tată, socot că n-am să fiu în pagubă de-i voi da jumătate din cele ce-am adus ; pentru că el m-a adus la tine sănătos și pe femeia mea a lecuit-o ; mi-a adus argintul și te-a vindecat și pe tine».

Și a zis bătrînul : «I se și cuvine !»

Și a chemat pe înger și i-a zis : «Ia jumătate din toate cele ce ați adus, și mergi în pace !»

Atunci îngerul i-a chemat pe amîndoi deosebi și le-a zis : Bine cuvîntați pe Dumnezeu, slăviți-L și cunoașteți mărirea Lui și mărturisiți înaintea tuturor celor vii ce a făcut El pentru voi ! Bun lucru este a bine cuvînta pe Dumnezeu, a preainălța numele Lui și a vesti, slăvind faptele lui Dumnezeu. Și voi să nu vă leneviți a-L preaslăvi.

Taina regelui se cade s-o păstrezi, iar lucrurile lui Dumnezeu e de laudă să le vestești. Faceți bine și răul nu vă va ajunge !

Mai mult prețuiește rugăciunea cu post și cu milostenie și cu dreptate, decît bogăția cu nedreptate ; mai bine să faci milostenie, decît să aduni aur.

Căci milostenia izbăvește de la moarte și curăță orice păcat. Cei ce fac milostenie și dreptate vor trăi mult ; iar păcătoșii sînt dușmanii vieții lor.

Nimic n-am să ascund de voi și v-am și spus : «Taina regelui se cuvine s-o păstrezi, iar lucrurile lui Dumnezeu e de laudă să le vestești».

Cînd te rugai tu și nora ta Sara, eu duceam pomenirea rugăciunii voastre înaintea Celui sfînt și cînd îngropai tu pe cei morți, încă eram cu tine.

Și cînd tu nu te-ai lenevit să te scoli și să-ți lași prînzul tău ca să te duci să ridici pe cel mort, binefacerea ta nu s-a ascuns de mine, ci eu eram cu tine. Și acum Dumnezeu m-a trimis, să te vindec pe tine și pe nora ta Sara.

Eu sînt Rafael, unul din cei șapte sfinți îngeri, care ridică rugăciunile sfinților și le înalță înaintea slavei Celui sfînt».

Atunci s-au înspăimîntat amîndoi și au căzut cu fața la pămînt, căci erau cuprinși de frică.

Dar el le-a zis : «Nu vă temeți ! Pace veți avea ! Bine cuvîntați pe Dumnezeu în veac ! Căci eu n-am venit de voia mea, ci după voia Dumnezeului nostru ; de aceea să-L și bine cuvîntați în veac.

În toate zilele am fost văzut de voi, dar eu n-am mîncat și nici n-am băut, ci numai ochilor voștri s-a părut aceasta.

Așadar, preamăriți acum pe Dumnezeu, căci eu mă înalț la Cel ce m-a trimis, și scrieți într-o carte toate cele ce s-au săvîrșit». Și el sculîndu-se, ei nu l-au mai văzut.

Și au început să istorisească lucrurile cele mari și minunate ale lui Dumnezeu și cum li s-a arătat îngerul Domnului.

Bătrînul Tobit a mai trăit după aceea încă 42 de ani și cînd a murit era de 158 de ani. După ce a murit și mama sa, tînărul Tobie a îngropat-o și apoi s-a dus la socrii săi, și la moartea acestora i-a îngropat cu cînte. Iar el a dus viață sfîntă pînă la adînci bătrînețe și a murit încărcat de zile, în vîrstă de 127 de ani (Cartea Tobit).

Îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale (Ps. XC, 11).

Proorocii care s-au arătat în regatul lui Iuda

Pînă la căderea regatului lui Israel sînt : — *Ioil, Avdie, Miheea și Isaia.*

Proorocia lui Ioil : Iar după aceea, vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul, și fiii și fiicele voastre vor profeți, bătrînii voștri visuri vor visa, iar tinerii voștri vedenii vor vedea (Ioil III, 1).

Proorocia lui Avdie : Aproape este ziua Domnului pentru toate neamurile (Avdie I, 15 și 17).

Proorocia lui Miheea : Și tu, Betleeme Efrata, mic ești între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpînitor peste Israel, iar obîrșia Lui este din început, din zilele veșniciei (Miheea V, 1).

Proorocul Isaia

Chemarea lui Isaia. — Printre proorocii mari *Isaia* este cel dintîi și cel mai mare. El a fost chemat la proorocie în anul din urmă al domniei lui Ozia, regele din Iuda.

Isaia propovăduiește pocăința. — Isaia a proorocit sub trei regi, care au urmat după Ozia. Cu cea mai mare bărbăție și cu cuvinte foarte aspre a mustrat el poporul pentru păcatele sale și pentru nerecunoștința lui față de Dumnezeu, vestindu-i pedepse grele de la Domnul și făcînd tot ce a putut pentru a-l întoarce la Dumnezeu. Dar Israeliții n-au vrut să se întoarcă la calea cea bună, ci alergau repede spre pieire.

Isaia vestește pe Mesia. — *Proorociile mesianice ale lui Isaia* au o deosebită însemnătate. El a proorocit nașterea din Fecioara Maria a lui Mesia, Dumnezeirea Lui, minunile Lui, patimile și moartea, și în sfîrșit preaslăvirea Lui. Proorociile lui sînt așa de lămurite și așa de amănunțite, încît el se numește un alt Evanghelist, care a istorisit viața lui Iisus.

«Iată Fecioara va lua în pîntece și va naște fiu, și vor chema numele lui *Emmanuel*, ce se tălmăcește : *cu noi este Dumnezeu* (VII, 14).

Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpînire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui : Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, Biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie (IX, 5).

Ziceți celor slabi la inimă și la cuget : «Întăriți-vă și nu vă temeți. Iată Dumnezeuul nostru ! Cu judecată răsplătește și va răsplăti ; El va veni și ne va mîntui !»

Atunci se vor deschide ochii celor orbiți și urechile celor surzi vor auzi.

Atunci va sări schiopul ca cerbul și limpede va fi limba gîngavilor ; că izvoare de apă vor curge în pustiu și rîulețe în pămînt însetat (XXXV, 4—6).

Disprețuit era, și cel din urmă dintre oameni ; Om al durerilor și cunoscător al suferinței, Unul înaintea Căruia să-ți acoperi fața ; disprețuit și desconsiderat.

Dar El a luat asupra-și durerile noastre și cu suferințele noastre s-a împovărat. Și noi îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu. Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pe-

depsit pentru mîntuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat.

Toți umblam rătăciți ca niște oi, fiecare pe calea noastră, și Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor.

Chinuit a fost, dar s-a supus și nu și-a deschis gura Sa ; ca un miel spre junghiere s-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu și-a deschis gura Sa (LIII, 3—7).

Și în vremea aceea, mlădița cea din rădăcina lui Iesei, care se ridică întocmai ca un steag pentru popoare, pe ea o vor căuta neamurile și mormîntul ei va fi cinstit» (Isaia XI, 10 ; 4 Împ. XVIII—XX ; Isaia).

Iudita

Cetatea Betulia este înconjurată. — Pe cînd Manase, regele Iudeii, era ținut rob în Babilon, regele Asiriei trimise pe *Olofern*, un general al său, să cuprindă toate țările de la asfințit. După un șir de biruințe *Olofern* intră în Canaan și-și așază tabăra înaintea cetății întărite *Betulia*. Aici el tăie conductele de apă, din care pricină oamenii din cetate fură puși în mare strîmtorare. Mai-marii hotărîră să dea cetatea, dacă timp de cinci zile nu va fi izbăvită. Pe vremea aceea era în *Betulia* o văduvă foarte cinstită, care se numea *Iudita*. Aceasta împreună cu ai săi ducea o viață foarte retrasă, se ruga și postea mult și era veșnic îmbrăcată cu cămașă de postav aspru. Cînd ea auzi de hotărîrea luată, zise către bătrînii orașului : «Pentru ce ispițiți voi pe Domnul ?

Să așteptăm ajutorul Său și să strigăm pentru izbăvirea noastră, și El va asculta glasul nostru, dacă are îndurare către el».

Și bătrînii răspunseră : «Și acum, roagă-te pentru noi, fiindcă ești femeie evlavioasă, ca Domnul să ne trimită ploaie, ca să se umple vasele noastre și să nu mai ducem lipsă de apă !»

Iudita izbăvește pe poporul său. — *Iudita* intră atunci în casa sa de rugăciune și, cu capul acoperit cu cenușă, se aruncă înaintea Domnului, pentru ca să-I ceară ajutor. Apoi lepădă haina sa cea aspră, se spală, se unse cu miresme și, însoțită de slujnica sa, se duse în tabăra Asirienilor. Sentinela o duse la *Olofern*. Acestuia îi plăcu *Iudita* și-i dete

învoire să iasă și să intre în tabăra Asirienilor oricînd va voi ea. La patru zile după aceea Olofern dădu un ospăț mare, la care a poftit și pe Iudita. Moleșit de beție, Olofern se întinse în patul său și adormi. Toată lumea se împrăștie și nu rămase cu Olofern decît numai singură Iudita.

Și îndreptîndu-se spre stîlpul patului care era la capul lui Olofern, luă paloșul lui și, apropiindu-se de pat, prinse pe Olofern de păr și zise: «Întărește-mă Doamne, Dumnezeul lui Israel, în ziua aceasta!» Apoi îl lovi peste gît de două ori din toate puterile și-i reteză capul.

Și rostogoli trupul lui de pe pat și luă perdeaua de pe stîlpi și după puțin timp ieși și dădu roabei sale capul lui Olofern. Și ea îl puse în desaga ei cu merinde. Și amîndouă ieșiră ca de obicei la rugăciune. Și străbătură tabăra,ocoliră văgăuna stîncii și o luară la deal pe muntele Betuliei și ajunseră la porțile cetății.

Iudita laudă pe Dumnezeu cu tot poporul său. — Iudita chiar în noaptea aceea adună poporul și-i arată capul lui Olofern, zicînd cu glas tare : «Lăudați pe Dumnezeu ! Lăudați-L. Preaslăviți pe Dumnezeu, Care n-a lipsit neamul lui Israel de mila Sa, ci a zdrobit în noaptea aceasta, prin mîna mea, pe vrăjmașii noștri !»

Și tot poporul se înspăimîntă foarte și, căzînd în genunchi, se închină lui Dumnezeu și zise într-un cuget : «Preaslăvit ești Tu, Dumnezeul nostru, Care ai nimicuit astăzi pe vrăjmașii poporului nostru !»

Și **Oziaș**, o căpetenie a cetății, îi zise Iuditei : «Mărită să fii tu, fiică, de Dumnezeu cel preainalt, înaintea tuturor femeilor de pe pămînt, și preaslăvit să fie Domnul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pămîntul și Care te-a condus pe tine, ca să tai capul căpeteniei dușmanilor noștri».

Cînd se făcu ziuă, capul lui Olofern a fost spînzurat pe zidul cetății și toți oamenii din cetate apucară armele și năvăliră asupra Asirienilor. Aceștia alergară să deștepte pe generalul lor, dar nu găsiră decît numai trupul plin de sînge și fără cap. Cuprinși de groază, Asirienii fugiră.

Iudita este lăudată de toți. — Această faptă a Iuditei ajunse îndată cunoscută în toată țara.

Atunci marele preot *Ioachim* împreună cu marele sfat al fiilor lui Israel, care locuiau în Ierusalim, se duseră să vadă izbînda pe care Domnul o dăduse lui Israel, să o vadă pe Iudita și să-i facă urare de izbîndă ca niște prieteni.

Ajungînd la ea, toți într-un cuget o lăudară : «*Tu, mîndria lui Israel, tu inima cea neapusă a neamului nostru !*

Tu le-ai făcut toate acestea cu mîna ta și tu ai adus izbînda lui Israel. Dumnezeu va binevoi întru acestea ! Binecuvîntată să fii tu de Dumnezeu cel atotputernic în veci ! Și tot poporul striga : Amin !»

Atunci Iudita a dat din nou slavă lui Dumnezeu într-o frumoasă cîntare, alcătuită de dînsa. Ea a trăit pînă la adînci bătrînețe și la moarte a fost plînsă de tot poporul (Iudita).

Dumnezeu și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari (1 Cor. I, 27).

*

În zilele regelui *Iosia*, s-a descoperit în Casa Domnului Cartea legămîntului, și aceasta a fost citită înaintea regelui și a tot poporul.

Și a înțeles regele Iosia și a grăit : «Mare este mînia Domnului ce s-a aprins asupra noastră, pentru că părinții noștri n-au ascultat cuvintele Cărtii acesteia, ca să se poarte după cele ce ni s-au poruncit».

În regatul lui Iuda s-au mai arătat încă trei prooroci : *Naum*, *Avacum* și *Sofonie*.

Naum a prevestit dărîmarea Ninivei : Vai de cetatea cea vărsătoare de sînge, plină de minciună și de silnicie, din care nu se mai curmă jaful ! Arunca-voi pe tine cu spurcăciuni, batjocori-te-voi, priveriște te voi face. Și oricine te va vedea va întoarce capul de la tine, zicînd : «Pierit-ai Ninive ! Cine o va jeli și de unde îi voi căuta mîngîieri ?» (III, 1, 6, 7).

Avacum tresaltă în așteptarea lui Mesia : Ci eu voi tresălta de veselie în Domnul, bucura-mă-voi de Dumnezeu, Mîntuitorul meu (III, 18).

Sofonie zice din partea lui Dumnezeu: Atunci voi da popoarelor buze curate, ca toate să se roage Domnului și cu rîvnă să-I slujească Lui. În ziua aceea se va zice Ierusalimului: «Nu te teme Sioane, căci mîinile tale nu vor slăbi.

Domnul Dumnezeuul tău este în mijlocul tău ca un izbăvitor puternic. El se va bucura foarte de tine și în dragostea Lui va tresălta și va cînta de bucurie pentru tine» (III, 9, 16—17).

Dărîmarea Ierusalimului și robia Babilonică

Proorocul Ieremia muștră poporul. — Ieremia a proorocit în timpul celor din urmă cinci regi ai lui Iuda, pînă la ducerea poporului în robia Babilonului. Neshiind ce-i frica, el a muștrat neconținut poporul pentru păcatele lui și proorocea apropierea dărîmării Cetății sfinte.

Iudeii duși în robie. — În vremea regelui Ioiachim, Nabucodonosor, regele Babilonului, veni în capul unei mari armate, înconjură Ierusalimul și puse stăpînire pe el la anul 606 înainte de Hristos. Apoi el duse rob la Babilon pe regele Iudeii Ioiachim, împreună cu un mare număr de Evrei.

Cu aceasta s-a început robia Babiloneană, care a ținut 70 de ani (606—536 a. H.). După cîtva timp, Ioiachim căpătă voie să se întoarcă în țara sa. Dar, la trei ani după aceasta, se răzvrăti din nou împotriva regelui Babilonului. Atunci Nabucodonosor veni iarăși de înconjură Ierusalimul. Ioaichim muri în timpul înconjurării.

Iehonia, fiul său, care i-a urmat în domnie, fu silit să se dea prins după trei luni. El fu dus la Babilon, împreună cu zece mii de supuși ai săi, la anul 598 înainte de Hristos. La rîndul său, *Sedechia*, făcîndu-se rege în Iudeea, a greșit înaintea Domnului și a fost necredincios și regelui Babilonului, din care pricină acesta veni a treia oară, luă Ierusalimul, dărîmă cetatea și templul, și duse la Babilon pe Iudeii ce mai rămăseseră, împreună cu regele lor. El nu lăsă decît poporul de rînd de la țară, vierii și plugarii. Așa s-a sfîrșit regatul lui Iuda la anul 588 înainte de Hristos.

Proorocul Ieremia a fost lăsat în țara lui. Pe dărîmăturile orașului sfînt a făcut el să răsunе acele vestite cuvinte de jale, care poartă numele de «*Plîngerile lui Ieremia*». Dar Domnul

i-a descoperit că, după 70 de ani, poporul se va întoarce din robie, și în depărtarea viitorului el a văzut pe *Răscumpărătorul*, pe Care L-a și vestit prin următoarele cuvinte :

«Iată, vin zile, zice Domnul, când voi ridica lui David Odraslă dreaptă. Acela va fi rege și va domni, și va fi înțe-

lept, și va face dreptate în țară. Și numele Lui va fi : Domnul, Mîntuirea noastră».

Baruh, prietenul lui Ieremia, s-a dus cu acesta în Egipt, iar după moartea prietenului său, s-a dus și el la *Babilon*, după neamul său, care se afla acolo în robie.

El de asemenea a vestit pe Mesia : «Acesta este Dumnezeul nostru și nimeni altul nu este asemenea Lui. Pe pămînt s-a arătat și cu oamenii împreună a locuit» (III, 36—38) (4 Împ. XXIV—XXV ; 2 Paral. XXXVI ; Ier. LII).

VII. — TIMPUL ROBIEI BABILONICE

Proorocul Iezechil

Iezechil propovăduiește pocăința. — Iezechil era preot. El era din numărul Iudeilor, care au fost duși în robie la Babilon, împreună cu regele *Iehonia*, deci la a doua luare a Ierusalimului. Dînsul a fost îmbrăcat cu vrednicie de prooroc cu 7 ani înainte de dărîmarea desăvîrșită a Cetății sfinte și și-a îndeplinit această chemare printre frații săi rămași la Ierusalim. Chemarea lui era de a îndemna poporul la pocăință și de a-l încuraja să nădăjduiască iertarea.

Iezechil propovăduiește sfîrșitul robiei și întoarcerea robilor la Ierusalim. — Această întoarcere a lui Israel la viața sa

națională și liberă este în același timp o icoană a *învierii viitoare a morților*.

Fost-a mîna Domnului peste mine și m-a dus Domnul cu duhul și m-a pus în mijlocul unui cîmp plin de oase omenești.

Și m-a purtat împrejurul lor ; dar iată oasele acestea erau foarte multe pe fața pămîntului și uscate complet.

Și mi-a zis Domnul : «Fiul omului, vor învia, oare, oasele acestea?» Iar eu am zis! «Dumnezeule, numai Tu știi aceasta».

Domnul însă mi-a zis : «Proorocește asupra oaselor acestora și le zi : Oase uscate, ascultați cuvîntul Domnului !

Așa grăiește Domnul Dumnezeuul oaselor acestora : Iată Eu voi face să intre în voi duh și veți învia.

Voi pune pe voi vine și carne va crește pe voi : vă voi acoperi cu piele, voi face să intre în voi duh și veți învia și veți ști că Eu sînt Domnul».

Proorocit-am deci cum mi se poruncise. Și cînd am proorocit, iată s-a făcut un sunet și o mișcare și oasele au început să se apropie, fiecare os la încheietura sa.

Și am privit eu și iată erau pe ele vine, și carne crescuse și pielea le acoperea pe deasupra, iar duh nu era în ele.

Atunci mi-a zis Domnul : «Fiul omului, proorocește duhului, proorocește și zi duhului : Așa grăiește Domnul Dumnezeu : Duhule, vino din cele patru vînturi și suflă peste morții aceștia și vor învia !»

Deci am proorocit eu, cum mi se poruncise, și a intrat în ei duhul și au înviat, și mulțime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor.

Și mi-a zis iarăși Domnul : «Fiul omului, oasele acestea sînt toată casa lui Israel. Iată ei zic : «S-au uscat oasele noastre și nădejdea noastră a pierit : sîntem smulși din rădăcină».

De aceea proorocește și le zi : Așa grăiește Domnul Dumnezeu : Iată, Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre și vă voi duce în țara lui Israel.

Astfel veți ști că Eu sînt Domnul, cînd voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre.

Și voi pune în voi duhul Meu și veți învia și vă voi așeza în țara voastră, și veți ști că Eu, Domnul, am zis aceasta și am făcut» (XXXVII, 1—16 (4 Împ. XXV ; Ier. LII ; Iezechil).

Precum e adevărat că Eu sînt viu, tot așa-i de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu (Iezechil, XXXIII, 14).

Daniel și tovarășii săi

Daniel luat la curtea regelui. — Printre Israelii duși la Babilon se aflau cîțiva tineri de neam domnesc. Regele Babilonului dădu poruncă mai-marelui casei sale să aleagă pe cei mai frumoși dintre aceștia spre a sluji la curte. Aceștia au învățat a scrie și a vorbi în limba caldeiană și regele a vrut să le dea mîncare din masa sa și vin din care bea el.

După trei ani aceștia au fost luați pe lângă rege. Printre acești tineri se aflau : *Daniel, Anania, Azaria și Misael*.

Daniel și tovarășii săi rămîn credincioși poruncilor Legii.
— Și Daniel își puse în gînd să nu se spurce cu bucatele și vinul regelui și ceru voie căpeteniilor famenilor să nu se pîngărească.

Și Dumnezeu i-a dat să afle înaintea căpeteniei oamenilor bunăvoință și îndurare.

Și a zis căpetenia famenilor către Daniel : «Mă tem numai de domnul meu, regele, care v-a rînduit mîncărurile și băuturile; pentru că o să vadă el mai trase chipurile voastre decît ale tinerilor celor de o vîrstă cu voi. Voi puneți în primejdie capul meu înaintea regelui».

Și a grăit Daniel către supraveghetorul pe care căpetenia famenilor îl pusese peste Daniel, Anania, Misael și Azaria : «Încearcă odată cu servii tăi timp de zece zile și dă-ne să mîncăm bucate din zarzavaturi și să bem apă !

Apoi să te uiți la chipurile noastre și la chipurile tinerilor care mîncă din bucatele regelui și cum ți se va părea, așa fă cu supușii tăi».

Dumnezeu răsplătește acestor tineri pentru evlavia lor.
— Atunci el le îngădui această rugămintă și încercă timp de zece zile.

Și după un răstimp de zece zile, ei arătau mai frumoși și mai grași la trup decît toți tinerii care mîncău din bucatele regelui.

Atunci supraveghetorul le-a înlocuit mîncarea lor și vinul — băutura lor — și le-a dat mîncăruri de legume.

Și acestor patru tineri le-a dat Dumnezeu știință și pricepere în orice scriere, precum și înțelepciune, încît Daniel putea să tilcuiască vedeniile și visele.

Și după acel răstimp hotărît de rege ca să-i aducă, i-a înfățișat căpetenia famenilor înaintea lui Nabucodonosor.

Și a grăit regele cu ei, dar n-a aflat pe nimeni printre ei toți ca pe Daniel, Anania, Misael și Azaria. Și ei începură să slujească pe rege.

Și în toate întrebările, cînd era vorba de înțelepciune și de pricepere, asupra cărora regele le cerea dezlegarea, îi găsea pe ei de zece ori mai isteți decît magii și prezicătorii din tot regatul lui.

Și a rămas Daniel acolo pînă în anul întîi al domniei lui Cyrus (Daniel I—IX—XII).

Rădăcina înțelepciunii este a se teme de Domnul! (Sirah I, 18).

Cinstita Suzana scapă cu ajutorul lui Daniel

Suzana nu se învoiește la păcat. — În vremea aceea era la Babilon un om bogat și vestit, numit *Ioachim*. Evreii din robie aveau obiceiul de a se aduna la el. Tot atunci se aflau la Evrei doi bătrîni, aleși de popor ca judecători. Ioachim avea o femeie foarte evlavioasă și credincioasă, numită *Suzana*. Într-o zi, aceasta, însoțită de fete, se duse, după obicei, în grădina sa de lîngă casă și închise poarta. În grădină erau ascunși cei doi bătrîni.

Și după ce au ieșit fetele, s-au sculat cei doi bătrîni și au alergat asupra ei și au zis : «Iată, ușile grădinii sînt închise și nimeni nu ne vede, și sîntem aprinși cu poftă asupra ta.

Pentru aceasta binevoiește și te culcă cu noi ; iar de nu, vom mărturisi asupra ta că a fost cu tine un tînăr și pentru aceasta ai trimis fetele de la tine».

Și a suspinat Suzana și a zis : «Sînt strîmtorată din toate părțile ; că de voi face aceasta, moarte îmi este ; iar de nu voi face, nu voi scăpa din mîinile voastre. Mai bine este pentru mine să nu fac și să cad în mîinile voastre decît să păcătuiesc înaintea Domnului.

Și a strigat Suzana cu glas mare și au strigat și cei doi bătrîni asupra ei ; și alergînd unul a deschis ușile grădinii.

Dacă auziră cei din casă strigătul din grădină, săriră înăuntru pe ușa cea din dos să vadă ce i s-a întîmplat.

Și după ce au grăit bătrînii cuvintele lor, s-au rușinat slugile foarte, că niciodată nu s-a grăit cuvînt ca acesta de Suzana.

Suzana osîndită pe nedrept. — Și a doua zi, după ce s-a adunat poporul la Ioachim, bărbatul ei, au venit și cei doi bătrîni plini de cuget rău asupra Suzanei, ca să o omoare.

Și au zis înaintea poporului : «Trimiteți la Suzana, fata lui Hilchia, femeia lui Ioachim» ; și ei au trimis.

Și a venit ea și părinții ei și fiii ei și toate rudeniile ei. Suzana era gîngășă și frumoasă.

Acești bătrini nelegiuți au poruncit ca ea să se descopere, că era acoperită, ca să se sature de frumusețile ei.

Și plîngeau toți cei ce erau lîngă ea și toți cei ce o știau.

Și, sculîndu-se bătrînii în mijlocul poporului, puseră mîinile pe ea.

Ea, plîngînd, căuta la cer, că inima ei era nădăjduind spre Domnul.

Și au zis bătrînii : «Umblînd noi în grădină, a intrat ea cu două slujnice și a închis ușa, dîndu-le drumul.

Și a venit la ea un tînăr care fusese ascuns și s-a culcat cu ea.

Noi fiind în colțul grădinii, văzînd fărădelegea, am alergat asupra-le.

Și văzîndu-i împreunîndu-se, pe el nu l-am putut opri, că era mai tare ca noi și, deschizînd ușile, a fugit.

Și prinzînd-o pe ea, am întreat-o cine era tînărul acela și n-a vrut să ne spună.

Aceasta mărturisim».

Și i-a crezut pe ei adunarea, ca pe niște bătrîni ai poporului și judecători, și au judecat-o spre moarte.

Și strigînd cu glas mare, Suzana a zis : «Dumnezeul cel veșnic, cunoscătorul celor ascunse, Cel ce știi toate mai înainte de a se face, Tu știi că minciuni au spus asupra mea.

Și iată mor, nefăcînd nimic din cele ce au viclenit aceștia asupra mea.

Daniel face să se cunoască nevinovăția Suzanei. — Și a auzit Dumnezeu glasul ei și, cînd o duceau să o piardă, a deșteptat duhul într-un prunc tînăr, căruia îi era numele *Daniel*.

Și a strigat pruncul cu glas mare : «Curat sînt eu de sîngele acesteia».

S-a întors tot poporul la el, și a zis : «Ce înseamnă aceasta ?»

Și el, stînd în mijlocul lor, a zis : «Oare așa de nebuni sînt toți fiii lui Israel ? Căci necercetînd, nici adevărul cunoscînd, ați osîndit pe fata lui Israel. Întoarceți-vă la judecată, pentru că minciuni au spus aceștia asupra ei».

Și s-a întors tot poporul degrabă și i-au zis lui bătrînii : «Vino de șezi în mijlocul nostru și ne spune nouă că ți-a dat Dumnezeu cîntea bătrînilor».

Și a zis către ei Daniel : «Despărțiți-i unul de altul și-i voi întreba».

Și după ce s-au despărțit unul de altul, a chemat pe unul din ei și a zis către el : «Invechitule în zile rele ! Acum au venit păcatele tale, pe care le făceai mai înainte, făcînd judecăți strîmbe, și pe cei nevinovați învinuind, și pe cei vinovați slobozind, de vreme ce Domnul zice : «Pe cel nevinovat și pe cel nedrept să nu-l omori».

Și de ai văzut pe această femeie cu acel tinăr, spune sub ce copac i-ai prins în fapt ?» El a zis : «Sub mesteacăn».

Zis-a Daniel : «Drept ai mințit asupra capului tău. Acum îngerul lui Dumnezeu, luînd răspuns de la el, te va spinteca în două».

Și punîndu-l alături, a poruncit să aducă pe celălalt și a zis : «Sămînța lui Canaan și nu a lui Iuda, frumusețile te-au înșelat și pofta a răzvrătit inima ta.

Așa făceai fetelor lui Israel care de frică, se împreunau cu voi ; ci n-a suferit fata lui Iuda fărădelegea voastră.

Acum spune-mi sub ce copac i-ai prins?» Iar el a zis : «Sub salcîm».

Și i-a zis Daniel lui : «Drept ai mințit și tu asupra capului tău. Că așteaptă îngerul lui Dumnezeu, avînd sabie, să te taie în două, ca să vă piardă de tot pe voi».

Și a strigat toată adunarea cu glas mare și a bine cuvîntat pe Dumnezeu, Cel ce izbăvește pe cei ce nădăjduiesc în El.

Și s-a sculat asupra celor doi bătrîni, că i-a dovedit Daniel din cuvintele lor, că au mărturisit strîmb și le-a făcut după legea lui Moise, precum cu vicleșug gîndit-au să facă aproapelui lor, și i-a omorît și a scăpat sîngele cel nevinovat în ziua aceea.

Iar Hilchia și femeia lui au lăudat pe Dumnezeu pentru Suzana, fiica lor, împreună cu Ioachim, bărbatul ei, și cu toate neamurile ei pentru că nu s-a aflat întru ea lucru urît și din ziua aceea, Daniel a fost mare în ochii poporului.

Prin păcatul buzelor se prinde în laț păcătosul, iar dreptul (prin dreptatea lui) scapă din strîmtorare (Pilde VII, 13).

Visul regelui Nabucodonosor

Dumnezeu trimite regelui un vis ciudat. — Și în anul al doilea al domniei lui Nabucodonosor, a visat Nabucodonosor vise, iar duhul lui s-a tulburat și somnul nu-l mai prindea.

Și a poruncit regele să cheme pe vrăjitori, pe prezicători și pe magi și pe Caldeii, ca să-i spună regelui visele lui ; și ei au intrat și s-au înfățișat înaintea regelui.

Și le-a zis lor regele : «Visat-am un vis ; duhul îmi este tulburat și vreau să știu visul».

Răspuns-au Caldeii în fața regelui și au zis : «Nu se află om pe pămînt care să poată face cunoscut ceea ce cere regele, fiindcă nici un rege oricît de mare și de puternic ar fi, nu ar cere așa ceva de la nici un tâlcuitor de semne, vrăjitor sau Caldeu.

Și lucru pe care îl cere regele este greu și nimeni altul nu poate să-l descopere înaintea lui, decît zeii al căror locaș nu este printre cei muritori».

Din această pricină regele s-a mîniat și, în marea lui furie, a poruncit să fie uciși toți înțelepții din Babilon.

Cînd porunca a ieșit ca înțelepții să fie omorîți, trebuia să fie omorît și Daniel, și cei dimpreună cu el.

Atunci Daniel își îndreptă cuvîntul cu înțelepciune și iscusință către Arioh, mai-marele gărzii regelui, care ieșise să omoare pe înțelepții din Babilon, și începu a grăi către Arioh, împuternicitul regelui : «De ce a dat regele o poruncă așa de aspră ?» După ce Arioh i-a lămurit lui Daniel rostul poruncii, Daniel plecă și rugă pe rege să-i lase vreme ca să-i descopere tîlcul.

Dumnezeu descoperă lui Daniel visul. — După aceea Daniel se duse în casa lui și dădu de știre lui Anania, Misael, Azaria, prietenii lui, care este pricina, cerîndu-le să roage fierbinte milostivirea lui Dumnezeu din ceruri pentru această taină, ca să nu se lase să piară Daniel și prietenii lui împreună cu ceilalți înțelepți ai Babilonului.

Atunci i s-a descoperit lui Daniel taina aceasta într-o vedenie de noapte. Și a preaslăvit Daniel pe Dumnezeul cerului. Dus fiind apoi la rege, Daniil îi zise :

«Taina pe care vrea să o afle regele nu pot s-o facă cunoscută lui nici înțelepții, nici prezicătorii, nici vrăjitorii, nici cititorii în stele.

Dar este un Dumnezeu în ceruri, Care descoperă tainele și Care a făcut cunoscut regelui Nabucodonosor ce se va întîmpla în vremurile ce vor veni. Iată care este visul și vedenia din capul tău, cînd erai culcat în patul tău :

Ție, rege, îți treceau gînduri prin minte, cînd erai în patul tău, pentru ceea ce se va întîmpla mai pe urmă, și Cel ce ți-a descoperit taina ți-a dat să știi ce va fi.

Și mie, nu prin înțelepciunea care ar fi în mine mai mult decît la toți cei vii mi s-a descoperit taina aceasta, ci ca să se facă știut regelui înțelesul ei ca să cunoști gîndurile inimii tale.

O, rege ! Tu priveai și iată un chip — acest chip este peste măsură de mare și strălucirea lui neobișnuită — stătea înaintea ta și înfățișarea lui era grozavă.

Acest chip avea capul de aur curat, pieptul și brațele de argint, pîntecele și coapsele de aramă, pulpele de fier, iar picioarele o parte de fier și o parte de lut.

Tu priveai și iată o piatră desprinsă, nu de mînă, lovi chipul peste picioarele de fier și de lut și le sfărîmă.

Atunci fură sfărîmate în același timp, fierul, lutul, arama, argintul și aurul și ajunseseră ca pleava de pe arie vara și vîntul le luă cu sine fără ca să se găsească locul lor; iar piatra care a lovit chipul a crescut munte mare și a umplut tot pămîntul».

Daniel tilcuiește visul. — «Iată visul, iar tilcuirea lui o vom spune înaintea regelui.

Tu, rege al regilor, căruia Dumnezeuul cerului i-a dat regatul, puterea, tăria și mărirea, și în mîinile căruia a dat pe fiii oamenilor în orice ținut ar locui, precum și fiarele cîmpului, păsările cerului, și i-a dat stăpînire peste toate; tu ești capul de aur.

Și după tine se va ridica un alt regat mai mic decît al tău, apoi un al treilea regat de *aramă*, care va stăpîni peste tot pămîntul.

Și un al patrulea regat va fi tare ca *fierul* și, după cum fierul sfărîmă și zdrobește totul, și el va sfărîma și va preface totul în pulbere, ca fierul care face totul bucăți.

Iar picioarele pe care le-ai văzut și degetele: unele de lut de olar, și altele de fier, înseamnă că: va fi un regat împărțit și va fi tare ca fierul, după cum tu ai văzut fier amestecat cu lut.

Și degetele picioarelor, unele de fier și altele de lut, înseamnă că: regatul va fi parte tare, parte șubred.

Și după cum ai văzut fierul amestecat cu lutul, așa se vor amesteca prin înrudiri, dar nu vor avea legătură temeinică între ele, după cum fierul nu se poate amesteca la un loc cu lutul.

În vremea acestor regi, Dumnezeuul cerului va ridica un regat veșnic care nu va fi nimicit niciodată și care nu va fi trecut la alt popor; El va sfărîma și va nimici toate aceste regate și singur El va rămîne în veci.

După cum tu ai văzut că o piatră a fost desprinsă din munte, nu de mînă, și a zdrobit fierul, arama, lutul, argintul și aurul, Marele Dumnezeu a dat de știre regelui ceea ce va fi în viitor: visul este adevărat și tilcuirea lui neîndoielnică».

Atunci împăratul Nabucodonosor a căzut cu fața la pămînt, și s-a închinat înaintea lui Daniel și dădu poruncă să-i aducă jertfe și tămîieri.

Răspuns-a regele către Daniel și a zis: «Cu adevărat că Dumnezeuul vostru este Dumnezeuul dumnezeilor și stăpînul re-

gilor, descoperitorul tainelor, căci tu ai putut să descoperi această taină».

Atunci regele ridică la mare vrednicie pe Daniel și îi dădu daruri și numeroase lucruri de mare preț, și-l puse guvernator peste tot ținutul Babilonului și căpetenie peste toți înțelepții Babilonului.

Pentru aceea m-am rugat și mi s-a dat înțelepciune (Înțelepciunea lui Solomon VII, 7).

Cei trei tineri în cuptorul de foc

Prietenii lui Daniel rămân tari în credință. — După aceea Nabucodonosor a poruncit să se facă un idol mare de aur, înalt de 60 de coți. Și îndată un crainic strigă cu glas tare : «Iată ce vi se poruncește vouă popoarelor, neamurilor și limbilor : De îndată ce veți auzi glasul trâmbiței, flautului, chitarei, harpei, psalterionului, cimpoiului, și al tuturor instrumentelor muzicale, veți cădea la pământ și vă veți închina chipului de aur pe care l-a ridicat regele Nabucodonosor ; iar cine nu va cădea la pământ și nu se va închina, chiar în acea clipă va fi aruncat în mijlocul unui cuptor cu foc arzător».

Toată lumea s-a aruncat la pământ și s-a închinat ; numai *Anania, Azaria și Misael* nu s-au închinat. Zis-a regele către ei : «Dacă nu vreți să vă închinați, într-o clipă veți fi aruncați în mijlocul unui cuptor cu foc arzător. Și care Dumnezeu vă va scăpa din mâna mea ?»

Iar ei au răspuns : «O, Nabucodonosor, noi n-avem nevoie ca la aceasta să-ți dăm un răspuns !

Dacă, într-adevăr, Dumnezeul nostru Căruia îi slujim poate să ne scape, El ne va scăpa din cuptorul cel cu foc arzător și din mâna ta, o rege ! Dar dacă nu, știut să fie de tine, o, rege, că noi nu vom sluji dumnezeilor tăi și înaintea chipului de aur pe care tu l-ai așezat nu vom cădea la pământ».

Îngerul apără pe cei trei tineri. — Atunci Nabucodonosor se umplu de mînie și își schimbă înfățișarea feței sale față de ei. Și începînd iarăși a grăi, porunci să încâlzească cuptorul de șapte ori mai mult decît era de obicei.

Și porunci celor mai puternici oameni din oștirea lui să-i lege și să-i arunce în cuptorul cel cu foc arzător.

Atunci acești oameni, îmbrăcați cum erau : cu mantie, încălțăminte, pălărie și cu toată îmbrăcămintea lor au fost legați și aruncați în mijlocul cuptorului cu foc arzător.

Fiindcă porunca regelui era grabnică și cuptorul foarte înfierbîntat, acei oameni care au aruncat pe cei trei tineri au fost mistuiți de văpaia focului.

Și acești trei bărbați căzură legați în mijlocul cuptorului cu foc arzător.

Regele dă cinstire adevăratului Dumnezeu. — Atunci regele Nabucodonosor fu cuprins de spaimă și se sculă în grabă. El prinse a grăi și zise către sfetnicii săi : «Oare n-am aruncat noi trei bărbați legați în mijlocul cuptorului cu foc arzător ?» Răspuns-au și i-au zis : «Cu adevărat, așa este, o rege !»

Și începînd din nou a grăi, zise : «Ială eu văd patru bărbați dezlegați, umblînd prin mijlocul cuptorului, nevătămați, iar chipul celui de-al patrulea, ca fața unuia dintre fiii zeilor».

Atunci se apropie Nabucodonosor de gura cuptorului cu foc arzător și, începînd a grăi, zise : «Sadrac, Meșac și Abed-Nego, slujitorii mei, ieșiți afară și veniți la mine !» Atunci cei trei tineri ieșiră dinăuntru cuptorului.

Și adunîndu-se satrapii, dregătorii cei mai mari, ocîrmuitorii și sfetnicii regelui, văzură că focul nu pricinuisese nici o vătămare trupului acestor oameni, că nici perii capului nu se pîrliseră și că hainele lor erau neschimbate și că nici măcar nu miroseau a foc.

Răspuns-a Nabucodonosor și a zis : «Bine cuvîntat să fie Dumnezeul lui Sadrac, Neșac și Abed-Nego, Care a trimis pe îngerul Său și a izbăvit pe servii Săi, care își puseseră nădejdea în El și care au călcat porunca regelui și și-au dat trupurile lor ca să nu slujească și să nu se închine altor dumnezei decît Dumnezeului lor».

Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă ; temeți-vă mai curînd de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă (Matei X, 28).

Necredinciosul rege Belșatar

Belșatar necinstește vasele sfinte. — *Belșatar*, regele Babilonului, făcu un mare ospăț pentru o mie din dregătorii săi, și, în fața celor o mie, bău vin.

Belșatar cînd era în toiul ospățului, la băutul vinului, porunci să aducă vasele de aur și de argint pe care Nabucodonosor, tatăl său, le luase din templul din Ierusalim, ca regele să bea vin în ele împreună cu dregătorii săi, femeile sale și concubinele sale.

Atunci au fost aduse vasele de aur și de argint care fuseseră luate din casa lui Dumnezeu din Ierusalim și băură din ele regele și dregătorii săi, femeile sale și concubinele sale.

Ei băură vin și preamăriră pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă, de fier, de lemn și de piatră.

Vestirea pedepsei pentru acest păcat. — În aceeași clipă ieșiră degetele unei mîini de om, care scriseră în fața sfeșnicului celui mare pe tencuiala peretelui palatului regal, și regele văzu vîrfurile degetelor mîinii care scria.

Atunci fața regelui se îngălbeni și gîndurile lui se tulburară; încheieturile coapselor sale se slăbiră, iar genunchii i se izbiră unul de altul neîncetat.

Regele începu să strige din toate puterile să i se aducă prezicătorii, caldeii și tâlcuitorii de semne. Atunci el prinse a grăi și zise tuturor înțelepților din Babilon: «Oricine va citi scrisul acesta și îmi va arăta tâlcuirea lui va fi îmbrăcat în veșmînt de purpură, lanț de aur i se va pune împrejurul gîtului lui și va ocîrmui ca al treilea în regatul meu.

Atunci veniră toți înțelepții regelui, dar nu putură citi scrisul, nici să-i facă cunoscut înțelesul lui.

Regele Belșatar se înspăimîntă foarte, fața lui îngălbeni, iar dregătorii lui rămaseră înmărmuriți.

Atunci a poruncit să vină Daniel. Și a zis Daniel: «Tu te-ai ridicat împotriva Stăpînului cerului și ai adus vasele casei Sale înaintea ta, și ai băut vin din ele, tu și dregătorii tăi, femeile tale și concubinele tale, și ai preaslăvit dumnezeii de argint, de aur, de aramă, de fier, de lemn și de piatră, dumnezeii care nu văd, nici nu aud și nici nu cunosc nimic, iar pe Dumnezeu, în mina Căruia este suflarea ta și toate căile tale, nu L-ai cinstit.

Atunci a trimis el vârful mâinii care a scris aceste cuvinte : Iată inscripția care a fost scrisă : *Mene, tekel, ufarsin*.

Aceasta este tâlcuirea cuvîntului *mene* : Dumnezeu a numărât zilele regatului tău și i-a pus capăt.

Tekel : l-a cîntărit în cîntar și l-a găsit ușor.

Peres : a împărțit regatul tău și l-a dat Mezilor și Persilor».

Pedeapsa vestită se împlinește. — Atunci a poruncit Belșatar și au îmbrăcat pe Daniel în veșmînt de purpură și i-au atîrnat lanț de aur de gîtul lui și au dat de veste că el va cîrmui ca al treilea în împărăție.

Chiar în noaptea aceea a fost omorît Belșatar, împăratul Caldeilor, și *Darius Medul* a luat împărăția lui (Daniel V).

Iată Judecătorul stă înaintea ușilor (Iacov V. 9).

Daniel întâia oară în groapa cu lei

O lege de stat oprește rugăciunea. — Darius, noul rege al Babilonului, își pusese în gând să încredințeze lui Daniel cîrmuirea țării întregi. Zavistuiind pe Daniel pentru cinstirea aceasta, satrapii căutau să-l învinuiască, dar nu aveau cu ce. Atunci, ca să poată măguli pe rege, îl îndemnară să dea o poruncă prin care se oprea pentru 30 de zile orice rugăciune, fie către Dumnezeu, fie către oameni, afară numai de cea către rege ; cei ce nu se vor supune, să fie pedepsiți prin aruncarea în groapa leilor. Regele primi propunerea asta.

Daniel se roagă și după aceasta, ca de obicei. — Îndată ce Daniel află că o astfel de poruncă a fost dată, intră în casa sa care avea în cămara de sus o fereastră deschisă înspre Ierusalim, și în fiecare zi îngenunchea de trei ori, se ruga și lăuda pe Dumnezeu, cum făcea și mai înainte. Satrapii îl pîrîră la rege și cerură ca el să fie aruncat în groapa cu lei.

Cînd a auzit regele acestea, s-a tulburat foarte și și-a îndreptat gîndul spre Daniel, cum ar putea să-l scape, și pînă la apusul soarelui s-a străduit ca să-l scoată.

În urmă, oamenii aceia intrară în grabă la rege și îi ziseră : «Știut să-ți fie, o rege, că, după legea Mezilor și a Perșilor, orice poruncă sau oprire dată de rege nu se poate schimba».

Atunci regele dădu poruncă să aducă pe Daniel și îl aruncă în groapa cu lei. După aceasta, regele prinse a grăi și zise lui Daniel : «Dumnezeul tău pe Care tu Îl cinstești fără încetare, Acela te va scăpa !»

Apoi s-a adus o piatră care a fost pusă peste gura gropii, iar regele a pecetluit-o cu inelul său, și cu inelul dregătorilor săi, așa ca nimic să nu se schimbe cu privire la Daniel.

Daniel e scăpat prin minune. — Pe urmă, împăratul se duse în palatul său și petrecu noaptea în post, și nu aduse concubine lîngă el, iar somnul nu-l mai prinse.

Apoi regele s-a sculat dis-de-dimineață, în revărsat de zori, și a venit în grabă la groapa cu lei.

Și cînd s-a apropiat de groapă, a strigat pe Daniel cu glas tare. Atunci regele prinse a grăi și zise lui Daniel : «Daniel, slujitorul Dumnezeului celui viu, Dumnezeul tău, Căruia te închini neîncetat, oare a putut să te scape de lei ?»

Apoi Daniel vorbi cu regele : «O, rege, în veci să trăiești! Dumnezeu a trimis pe îngerul Său și a astupat gura leilor, și ei nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui, precum și în fața ta, rege, n-am făcut nici un rău!»

Regele s-a bucurat foarte și a poruncit să scoată pe Daniel din groapă și nici o rană nu i-a fost găsită, căci nădăjdise în Dumnezeul lui.

Atunci a poruncit regele să aducă pe bărbații aceia care defăimaseră pe Daniel și îi aruncă în groapa cu lei, pe ei, pe fiii lor și pe femeile lor, și nici nu ajunseră bine în fundul gropii, că leiul se și năpustiră asupra lor și le sfărîmă toate oasele.

Regele Darius scrisese la toate popoarele, neamurile și limbile care locuiesc peste tot pământul : «Pacea voastră să sporească ! Poruncă iese de la mine ca în tot cuprinsul regatului meu să se teamă și să tremure lumea înaintea Dumnezeului lui Daniel, că El este Dumnezeul cel viu și Care rămîne în veci, și împărăția Lui nu se va nimici, iar stăpînirea Lui nu va avea sfîrșit» (Daniel VI).

Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea (Pilde XXVI, 27).

Daniel a doua oară în groapa cu lei

Daniel dărimă capiștea idolului Bel. — Și era un idol la Babilonieni, pe care îl chema Bel, și se cheltuia la el în toată ziua făină de grîu douăsprezece măsuri, patruzeci de oi și șase vedre de vin.

Și regele îl cinstea pe el și mergea în toate zilele de i se închina ; iar Daniel se închina Dumnezeului său.

Și a zis regele : «Pentru ce nu te închini lui Bel ?»

Iar el i-a zis : «Pentru că nu cred în idoli făcuți de mîini, ci în Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul și pământul și are stăpînire peste tot trupul».

Și i-a zis regele : «Dar nu ți se pare ție Bel a fi dumnezeu viu ? Nu vezi cîte mănîncă și bea în toate zilele ?»

Și a zis Daniel rîzînd : «Nu te înșela, stăpînă ta ; acesta este de lut înăuntru lui, și în afară de aramă, nici nu mănîncă, nici nu bea vreodată».

Și mîniindu-se regele, a chemat pe preoții lui și le-a zis : «De nu-mi veți spune cine este cel ce mănîncă jertfa aceasta, veți muri.

Iar de-mi veți arăta că Bel mănîncă acestea, Daniel va muri, pentru că a hulit pe Bel».

Și a zis Daniel regelui : «Așa să fie, după cuvîntul tău».

Și erau preoții lui Bel șaptezeci, afară de femei și de prunci.

Și a venit regele cu Daniel în templul lui Bel.

Și au zis preoții lui Bel : «Iată noi ieșim afară, iar tu, rege, pune bucatele și vinul și închide ușa și o pecetluiește cu inelul tău.

Și dimineața cînd vei veni, de nu vei afla toate mîncate de Bel, să murim noi sau, dimpotrivă, Daniel, cel ce a mințit asupra noastră».

Iar ei ziceau așa pentru că făcuseră pe sub masă intrare ascunsă și printr-aceea intrau totdeauna și mîncau acelea.

Și după ce au ieșit ei și regele a pus bucatele înaintea lui Bel, a poruncit Daniel slugilor sale și aduseră cenușă și au presărat-o în tot templul, în fața regelui.

Și ieșind, a închis ușa și au pecetluit-o cu inelul regelui și s-au dus.

Iar preoții au venit noaptea, după obiceiul lor, și femeile lor, și pruncii lor, și mîncară toate și băură.

Și a mîncat dimineața regele și Daniel împreună cu el.

Și a zis regele : «Întregi sînt pecețile Daniele ?» Iar el a zis : «Întregi, stăpîne».

Și îndată ce s-a deschis ușa, uitîndu-se pe masă, regele a strigat cu glas mare : «Mare ești Bel. Și nu este la tine nici un vicleșug».

Și a rîs Daniel și a oprit pe rege ca să nu intre înăuntru, și a zis : «Vezi fața pămîntului, și cunoaște ale cui sînt urmele acestea».

Și a zis regele : «Văd că sînt urme de bărbați și de femei și de prunci».

Și mîniindu-se regele, atunci a prins pe preoți și pe femei și pe fiii lor ; și i-au arătat ușile cele ascunse prin care intrau și mîncau cele de pe masă.

Și i-a omorât pe ei regele, și pe Bel l-a dat lui Daniel, și l-a stricat pe el și capiștea lui.

Daniel ucide un balaur. — Și era un *balaur* mare într-un loc și-l cinsteau pe el Babilonienii.

Și a zis regele către Daniel : «Au doară vei zice că și acesta este de aramă ?

Acesta este viu și mănîncă și bea, nu vei mai putea zice că și acesta nu este dumnezeu viu ; deci închină-te lui».

Și a zis Daniel : «Domnului Dumnezeului meu mă voi închina, că Acela este Dumnezeu viu ; iar tu, o, rege, dă-mi slobozenie și voi omorî balaurul fără de sabie și fără de toiag».

Și a zis regele : «Ți-l dau ție». Și a luat Daniel rășină și seu și păr și le-a fiert la un loc și a făcut cocoloașe și le-a aruncat în gura balaurului și mîncînd, a plesnit balaurul.

Și a zis Daniel : «Iată închinăciunile voastre».

Și cînd au auzit Babilonienii, s-au mîhnit foarte și s-au pornit împotriva regelui.

Și au zis : «Iudeu s-a făcut regele : pe Bel l-a stricat, și pe balaur l-a omorît, și pe preoți i-a tăiat».

Și venind la rege, i-au zis : «Dă-ne nouă pe Daniel ; iar de nu, te vom ucide pe tine și casa ta».

Și văzînd regele că se pornise asupra lui foarte, și silit fiind, a dat lor pe Daniel. Iar ei l-au aruncat într-o groapă cu lei, și a fost acolo șase zile.

Și erau în groapă șapte lei, și le da lor pe zi două trupuri de osîndiți și două oi ; iar atunci nu le-au dat lor nimic, ca să mănînce pe Daniel, dar ei nu se atinseră de el.

Daniel hrănit în chip minunat. — Și era atunci *Avacum* prooroc în țara Iudeilor și acela fiersese fiertură, și a pus pîine în scafă, și mergea la cîmp să ducă secerătorilor.

Și a zis ingerul Domnului către Avacum : «Du prînzul pe care-l ai, în Babilon, lui Daniel, în groapa leilor».

Și a zis Avacum : «Doamne ! Babilonul nu l-am văzut și groapa n-o știu unde este».

Și l-a luat ingerul Domnului de creștet și, ținîndu-l de părul capului său, l-a pus în Babilon deasupra gropii, întru repeziciunea duhului său.

Și a strigat Avacum zicînd : «Daniele ! Daniele ! Ia mîncarea pe care ți-a trimis-o ție Dumnezeu».

Și a zis Daniel : «O, Ți-ai adus aminte de mine, Dumnezeu, și n-ai părăsit pe cei ce Te caută și Te iubesc pe Tine !»

Și s-a sculat Daniel și a mâncat ; iar îngerul Domnului îndată a dus pe Avacum la locul său.

Regele bine cuvîntează pe Dumnezeu. — Iar regele a purces a șaptea zi să plîngă pe Daniel, și a venit la groapă, s-a uitat înăuntru, și iată Daniel ședea. Și a strigat regele cu glas mare, zicînd : «Mare ești, Doamne Dumnezeul lui Daniel ! Și nu este altul afară de Tine». Și l-au scos pe el din groapă.

Iar pe cei ce erau pricina pierii lui, i-a aruncat în groapă, și i-au mâncat lei dinaintea lui. După aceea regele zise : «Toți să creadă în Dumnezeul lui Daniel, căci Acesta este Cel ce face minuni pe pămînt».

Cel ce locuiește în ajutorul Celui preainalt întru acoperămîntul Dumnezeului cerului se va sălăslui (Ps. XC, 1).

VIII. — TIMPUL DE DUPĂ ROBIA BABILONICĂ

Întoarcerea din robie

Evreii capătă învoire de a se întoarce în țara lor. — În anul întâi al domniei lui *Cirus*, regele Perșilor, ca să se plinească cuvântul Domnului, cel grăit prin gura lui *Ieremia*, a deșteptat Domnul duhul lui *Cirus*, regele Perșilor, și acesta a pornit să se facă știut în tot regatul său, prin grai și prin scris, acestea :

«Așa grăiește *Cirus*, regele Perșilor : Toate regatele pământului mi le-a dat mie Domnul Dumnezeu cerului și mi-a poruncit să-I fac locaș la Ierusalim în Iuda.

Așadar, aceia din voi, din tot poporul Lui, care voiesc — fie cu ei Dumnezeu lor — să se ducă la Ierusalim în Iuda și

să zidească casa Domnului Dumnezeu lui Israel, a Acelui Dumnezeu care este în Ierusalim. Și tot celui rămas în toate locurile, oriunde ar trăi, să-i ajute locuitorii locului acela cu argint și cu aur și cu altă avere, și cu vite, cu daruri de bună voie pentru casa lui Dumnezeu care este la Ierusalim».

Atunci s-au ridicat căpeteniile semințiilor lui Iuda și ale lui Veniamin, și preoții, și leviții, în număr de patruzeci și două de mii și au plecat la drum, sub călăuzirea lui *Zorobabel* și a evreului *Iosua*.

Și toți vecinii lor i-au ajutat cu vase de argint, cu aur, și cu altă avuție, și cu vite, și cu lucruri scumpe și cu tot felul de daruri de bună voie pentru templu. Iar regele *Cirus* a scos vasele casei Domnului, pe care *Nabucodonosor* le luase din Ierusalim și le pusese în casa dumnezeului său.

Zidirea din nou a Templului. — Mai întâi, pe vechile temelii ale fostului templu s-a făcut altarul pentru jertfe, și se

aduceau acolo dimineăta și seara jertfele rînduite de Lege. După aceea s-au așezat temeliele noului templu. Tot poporul era cuprins de bucurie ; iar bătrînii, care apucaseră vechiul templu, plîngeau cu nemîngîiere, pentru că noul templu nu mai avea măreția și slava celui vechi. Pentru a ridica curajul poporului, Dumnezeu trimise pe proorocii *Agheu* și *Zaharia*. Amîndoi aceștia au prevestit că *Mesia* va veni în acest templu. După douăzeci de ani, zidirea se isprăvi și se sfinți în mijlocul bucuriei nemărginite a poporului.

Proorocia lui Agheu : «Încă puțin timp și, iată, va veni *Acela după Care suspină popoarele...* Căci așa zice Domnul Savaot : «Peste puțină vreme, Eu voi cutremura cerul și pămîntul, marea și uscatul.

Voi zgudui toate popoarele și toate neamurile vor veni cu lucruri de preț și voi umple de slavă casa aceasta», zice Domnul Savaot.

«Al Meu este argintul, al Meu este aurul», zice Domnul Savaot.

«Și slava acestui templu de pe urmă va fi mai mare decît a celui dintîi», zice Domnul Savaot, «și în locul acesta voi sălășlui pacea», zice Domnul Savaot (II, 6—9).

Proorocia lui Zaharia : «Bucură-te și te veselește, fiica Sionului, căci iată Eu vin să locuiesc în mijlocul tău», zice Domnul (II, 14).

«Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine : drept și biruitor ; smerit și călare pe asin, pe mînzul asinei» (IX, 9).

Și le-am zis : «Dacă socotiți cu cale, dați-Mi simbria, iar dacă nu, să nu Mi-o plătiți. Și Mi-au cîntărit simbria Mea treizeci de arginți».

Atunci a grăit Domnul către mine : «Aruncă-l olarului prețul acela scump cu care Eu am fost prețuit de ei». Și am luat cei treizeci de arginți și i-am aruncat în vistieria templului Domnului, pentru olar (IX, 12—13).

Atunci voi vărsa peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului duh de milostivire și de rugăciune, și își vor aținti privirile înspre Mine, pe Care ei L-au străpuns : vor face plîngere asupra Lui, cum se face pentru un fiu unul născut și-L vor jeli ca pe cel dintîi născut» (XII, 10).

Zidirea din nou a Ierusalimului. — La cîtva timp după aceea, preotul *Ezdra* aduse în Iudeea al doilea rînd de evrei

din robie. Și puțin mai târziu *Neemia*, paharnic, evreu al regelui Persilor, capătă și el învoirea de a se întoarce în țara sa, cu îndatorirea de a ridica zidurile Ierusalimului. Samarienii au încercat să pună piedici la aceasta, dar *Neemia* a zădărnicit încercările lor. El a pus să se păzească zidurile

cetății ziua și noaptea de o parte de Israeliti, pe cînd altă parte din ei lucrau la zidire.

După ce s-a terminat zidirea, s-a adunat tot poporul ca un singur om în piața dinaintea Porții Apelor și cărturarul *Ezdra*, aflat pe un podeț mai sus decît tot poporul, a citit cartea Legii lui Moise înaintea bărbaților și a femeilor și a celor ce erau în stare să priceapă. Și tot poporul a fost cu luare aminte la citirea cărții Legii.

Tocmai în vremea aceasta, cînd ocîrmuia *Neemia*, s-a arătat *Maleahi*, cel din urmă dintre prooroci (*Ezdra* și *Neemia*).

Proorocia lui Maleahi : «O, dacă cineva din voi ar închide porțile ca voi să nu mai aprindeți focul în zadar pe jertfelnicul Meu ! Nu simt nici o plăcere pentru voi», zice Domnul Savaot, «și nu-Mi sînt plăcute nicidecum prinoasele aduse de mîinile voastre. Căci, de la răsăritul soarelui și pînă la apusul lui, mare este numele Meu printre neamuri și în orice parte se aduc jertfe de tămîie pentru numele Meu și prinoase curate, căci mare este numele Meu între neamuri», zice Domnul Savaot (I, 10—11).

«Iată, Eu trimit pe îngerul Meu și va găti calea înaintea feței Mele și va veni îndată în templul său «Domnul pe care îl căutați și îngerul legămîntului pe care voi îl doriți. Iată, vine !», zice Domnul Savaot (III, 1).

E s t e r a

Mardoheu scapă viața regelui. — Venind în robie pe malurile Eufratului, o parte din Evrei se așezară în țara aceasta și nu se mai întoarseră în Iudeea. În *Suza*, capitala împărăției, trăia un om vestit din neamul lui Veniamin, care se numea *Mardoheu*. Omul acesta înfiase și crescuse pe o copilă a fratelui său, pe care o chema *Estera*. Înfățișată fiind aceasta la regele *Artaxerxe* ea-i plăcu și și-o alese să fie regină. Ea însă, după povața lui Mardoheu, se feri de a spune regelui că-i din neamul evreiesc. În toate zilele Mardoheu venea înaintea ușii curții domnești, ca să afle ce se va întîmpla. Într-o zi el auzi doi eunuci de la curte urzind planuri rele asupra vieții regelui și dădu numaidecît de știre *Esterei* și prin aceasta regelui. Cei doi oameni au fost spînzurați, și întîmplarea asta a fost însemnată în cartea faptelor împărăției.

Aman voiește să facă a fi uciși toți Evreii din împărăție. — Tot pe atunci *Artaxerxe* puse peste toți boierii din împărăția sa pe unul din cei mai mari de la curtea domnească, care se numea *Aman*. Toți oamenii din slujba curții aveau poruncă să-și plece genunchii înaintea lui. Mardoheu însă nu voi să facă aceasta, căci el nu voia să dea unui om cîntea care se cuvenea numai lui Dumnezeu. Mîniindu-se *Aman*, hotărî să-l piardă și pe el și pe toți Evreii din împărăția Persilor. Și cînd a cerut de la rege învoire pentru aceasta, acesta îi zise: «Fă cu poporul acesta ce voiești !» Atunci *Aman* tri-

mise, în numele regelui, poruncă ca într-o singură zi să fie uciși toți Evreii din împărăție.

Estera își expune viața pentru izbăvirea poporului. — La vestea planurilor lui Aman, Mardoheu se îmbracă în sac și-și presără cenușă pe cap și nu-și ascunde durerea sa. Apoi trimise vorbă Esterei ca să se înfățișeze la rege și să mijlocească pentru neamul său. Însă în Persia era o lege, care pedepsea cu moartea pe tot cel ce ar fi cutezat să se înfățișeze înaintea regelui, fără să fi fost chemat de acesta. Estera trimise lui Mardoheu acest răspuns: «Mergi, adună pe toți Iudeii din Suza și postiți pentru mine; să nu mîncați și să nu beți trei zile, nici ziua, nici noaptea, și voi posti și eu cu slujnicele mele și apoi mă voi duce la rege, deși aceasta-i împotriva legii, și de va fi să pier, voi pieri».

După trei zile de rugăciune, Estera își dezbracă hainele cele de jale și se îmbracă în cele de regină și, făcîndu-se strălucită și chemînd pe Dumnezeu cel atotvăzător și mîntuitor, luă cu ea două slujnice: pe una se sprijinea oarecum din alintare, iar alta, urmîndu-i, îi ținea hainele. Ea era minunată, în culmea frumuseții sale, și fața sa era veselă ca și cum ar fi fost plină de iubire, iar inima ei era apăsată de frică. Ea se opri în curtea dinăuntru a casei regelui, la ușa regelui. Regele însă ședea atunci pe tronul său domnesc, în casa domnească, chiar în dreptul ușii, îmbrăcat în toate hainele mării sale, tot în aur și cu pietre scumpe, dar cumplit de posomorit. Cînd regele văzu pe regina Estera stînd afară, aceasta află milă în ochii lui. Întorcîndu-și fața înflăcărată de slăvă, el căută cu minie strașnică. Atunci regina căzu cu duhul, se schimbă la față din pricina slăbiciunii ce-i veni și se aplecă pe capul slujnicei care o însoțea. Dar Dumnezeu schimbă duhul regelui în blîndețe și, sculîndu-se cu grăbire de pe tronul său, o prinse în brațele sale, pînă ea își veni în fire. Apoi o mîngie cu vorbe bune, zicîndu-i: «Ce ai Estera? Eu sînt fratele tău! Liniștește-te, că nu vei muri, căci stăpînirea ne e comună. Apropie-te!»

Apoi își întise regele spre Estera sceptrul său cel de aur, care era în mîna sa. Atunci Estera se apropie și se atinse de vîrfurile sceptrului, iar regele îi puse sceptrul pe grumazul ei și o sărută, zicîndu-i: «Grăiește-mi!» Și ea zis: «Stăpînul meu, eu văzui în tine parcă pe îngerul lui Dumnezeu și s-a tulburat inima mea de frică în fața slavei tale, că minu-

nat ești, stăpîne, și fața ta e plină de har». Și când vorbea ea, căzu din pricina slăbiciunii și regele se tulbură și toate slugile lui o mîngîiară.

Apoi regele îi zise : «Ce voiești, regină Estera, și care-ți este cererea ? Chiar și jumătate din împărăție ți se va da».

Și a zis Estera : «Eu am acum zi de sărbătoare. De bine-voiește regele, să vină cu Aman astăzi la ospățul pe care i l-am pregătit eu».

Iar regele zise : «Mergeți degrabă după Aman ca să se facă după cuvîntul Esterei». Și a venit regele cu Aman la ospățul ce-l pregătise Estera.

La băutură zise regele către Estera : «Ce dorință ai ? Ți se va îndeplini. Și care-i cererea ta ? Ea ți se va împlini, chiar și pînă la jumătate din împărăție !»

Atunci Estera a răspuns și a zis : «Iată dorința și cererea mea.

De am aflat bunăvoință în ochii regelui și de binevoiește el să îmi îndeplinească dorința mea și să-mi îndeplinească cererea mea, atunci să vină regele cu Aman și mine la ospățul ce-l voi pregăti și eu voi da răspuns după porunca regelui».

În ziua aceea a ieșit Aman vesel și voios. Dar când văzu Aman pe Mardoheu la poarta regelui și că acesta nu se sculă măcar de la locul său înaintea lui, atunci Aman s-a umplut de mînie asupra lui Mardoheu. După sfatul femeii sale, el puse să se facă o spînzurătoare, înaltă de 50 de coți, nădăjduind că a doua zi va spînzura în ea pe Mardoheu.

Cinstea ce s-a dat lui Mardoheu. — În noaptea aceea Domnul depărtă somnul de la rege și acesta porunci slugii să-i aducă Cronica însemnărilor zilnice și fură citite înaintea regelui.

Acolo se găsi scris ce descoperise Mardoheu regelui cu privire la Bigtau și Tereș, cei doi eunuci ai regelui, păzitorii pragului, care uneltiseră să pună mîna pe regele Artaxerxe.

Atunci a zis regele: «Ce cinste și răsplată s-a dat lui Mardoheu pentru aceasta?» Iar oamenii regelui, care-i slujeau, au zis: «Nu i s-a făcut nimic».

Cînd întreba regele de binefacerile lui Mardoheu, veni Aman în curte, iar regele zise: «Cine-i în curte?» — Aman însă venise în curtea din afară a casei regelui să vorbească cu regele, ca să fie spînzurat Mardoheu în spînzurătoarea pe care i-o pregătise el. Și oamenii regelui au zis: «Iată Aman stă în curte». Zis-a regele: «Să intre!»

Aman intră, iar regele îi zise: «Ce să se facă omului pe care regele vrea să-l cinstească?» Aman socotea în inima sa: «Pe cine altul voiește regele să cinstească, dacă nu pe mine!»

Și a zis Aman: «Pentru omul pe care vrea să-l cinstească regele, să se aducă îmbrăcăminte regească și calul, pe care încalecă regele, și coroana de rege; apoi să se dea hainele, coroana și calul unuia dintre cei dintîi dregători ai regelui, ca să îmbrace pe omul acela, pe care vrea regele să-l cinstească, și să-l plimbe călare pe cal prin piața cetății și să se strige înaintea lui: Așa se face omului, pe care vrea regele să-l cinstească!»

Atunci regele zise lui Aman: «Bine ai zis! Ia repede haine și cal, cum ai spus, și fă așa iudelui Mardoheu, care șade la poarta regelui. Să nu lași nimic din toate cîte ai zis».

Pedepsirea lui Aman. — Aman aduse la îndeplinire porunca regelui și apoi se întoarse acasă cu totul posomorît. Îndată după aceea venîră trimișii regelui și Aman se duse la masa regelui.

În timpul ospățului, regele zise iarăși către Estera : «Care-i dorința ta, regină Estera? Că ea îți va fi împlinită. Și care-i rugămîntea ta, că ți se va împlini chiar și pînă la jumătate din împărăție».

Regina Estera răspunse și zise : «De am aflat bunăvoință în ochii tăi, o, rege, și dacă binevoiește regele, atunci să ni se dăruiască viață mie și poporului meu, după ruga mea, căci sîntem vînduți toți, eu și poporul meu, spre ucidere, spre nimicire și pieire. De am fi vînduți ca să fim robi, eu aș fi tăcut, deși vrăjmașul nu ar fi acoperit paguba regelui».

Și regele Artaxerxe răspunse : «Cine-i acela și unde-i omul care a îndrăznit a gîndi să facă așa?» Iar Estera răspunse : «Asupritorul și vrăjmașul este răutăciosul Aman!» Și s-a cutremurat Aman înaintea regelui și a reginei.

Și s-a sculat regele de la ospăț plin de minie și s-a dus în grădina palatului, iar Aman a rămas să roage pe regina Estera, pentru viața sa, căci vedea bine că regele hotărîse pieirea lui.

Cînd se întoarse regele din grădina palatului, Aman tocmai se aruncase pe patul pe care se afla Estera. Și a zis regele : «Vrei încă să și siluiești pe regină aici, în casa mea?» Acest cuvînt ieșit din gura regelui, acoperi de tulburare fața lui Aman.

Atunci Harbona, unul din eunucii regelui, zise : «Iată și spînzurătoarea pe care a pregătit-o Aman pentru Mardoheu, care a grăit de bine pe rege, stă la casa lui Aman, înaltă de 50 de coți». Iar regele zise : «Spînzurați-l acolo!»

Și au spînzurat pe Aman în spînzurătoarea pregătită de el. Numai așa s-a potolit mînia regelui.

Pentru a se veșnici amintirea acestei minunate izbăviri de la moarte, Evreii au așezat o *sărbătoare anuală*, care se cheamă *Purim*.

Cel ce întinde altuia laț, se prinde el într-însul (Ecles. XXVII, 29).

*

După cuprinderea țării Perșilor de către *Alexandru cel Mare*, trecu și Iudeea sub stăpînirea acestuia, la anul 323.

După moartea lui Alexandru, ea a trecut pe rînd sub stăpînirea regilor *Egiptului* și ai *Siriei*.

Din acest timp ne-au rămas două cărți sfinte : Cartea *Înțelepciunii*, scrisă în Egipt, către anul 200, și cartea lui *Isus*, fiul lui *Sirah* din Ierusalim, scrisă ceva mai tîrziu, către anul 180.

Părți extrase din cartea *Înțelepciunii* lui Solomon

Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea celor ce l-au prigonit și au disprețuit ostenele sale, iar ei, văzîndu-l, se vor tulbura cu cumplită frică și se vor minuna de minunea mîntuirii dreptului.

Ei vor zice, căindu-se în inima lor și gemînd întru strîmtorarea duhului lor : Acesta este pe care-l aveam altădată de batjocură și tolbă de ocări.

Nebunii de noi ! Am socotit viața lui o nebunie și moartea lui o ticăloșie.

Și iată cum a fost socotit între fiii lui Dumnezeu și partea lui între sfinți !

Așadar noi am rătăcit de la calea adevărului și lumina dreptății n-a strălucit pentru noi și nouă soarele nu ne-a răsărit.

Ne-am săturat de cărările fărădelegii și ale pierzării, am străbătut pustietăți neumblate, iar calea Domnului n-am cunoscut-o.

Ce folos ne-a adus trufia ? La ce ne-a slujit bogăția și toată fala ei ?

Toate acestea au trecut ca umbra și ca o veste care se duce pe aici încolo (V, 1—9).

Părți extrase din cartea *Înțelepciunii* lui Isus al lui Sirah

Fugiți de păcat. — Ca de fața șarpelui fugi de păcat ; că de te vei apropia de el, te va mușca (XXI, 2).

Pentru curăție să nu fi fără de frică, ca să nu adaugi păcate peste păcate.

Și să nu zici : «Mila Lui este mare, va curăți mulțimea păcatelor mele.

Că mila și minia de la El sînt și peste cei păcătoși va odihni minia Lui.

Nu întîrzia a te întoarce la Domnul și nu amîna din zi în zi (V, 5—8).

Păziți-vă limba. — Cel ce înmulțește cuvintele se face urit tuturor (XX,7).

Mulți au pierit de ascuțișul sabiei, dar mai mulți de uneltirile limbii (XXVIII, 19).

Și cuvintelor tale fă jug și cumpănă și gurii tale fă-i ușă și încuietoare (XXVIII, 28).

Năravul omului mincinos este ocară și rușinea lui este cu el pururea (XX, 27).

Gîndiți-vă la moarte. — Adu-ți aminte că moartea nu zăbovește și hotărîrea iadului nu s-a arătat ție (XIV, 12).

O, moarte! Cît de amară este amintirea ta omului care trăiește fericit întru avuțiile sale (XLI, 1).

În tot ce faci adu-ți aminte de sfîrșitul tău și nu vei păcătui niciodată (VII, 38).

Eliodor încearcă să răpească odoarele Templului

Păzitorul templului stirnește lăcomia regelui Siriei. — Când sfînta cetate cu toată pacea se locuia și legile foarte bine se păzeau pentru bună credința lui *Onia* arhiereul și urîrea răutății, s-a întîmplat că înșiși regii au cinstit locul acesta și templului i-au trimis daruri foarte bune, atîta încît chiar și *Seleuc*, regele Asiei, a dat din veniturile sale toate cheltuielile la slujbele cele de obște ale jertfelor.

Și un oarecare *Simon*, din neamul lui *Veniamin*, fiind pus ispravnic al casei Domnului, s-a certat cu arhiereul pentru treburile tîrgului din cetate.

Și neputînd birui pe *Onia*, a mers la *Apoloniu*, feciorul lui *Traseu*, care pe vremea aceea era ocîrmuitor în *Cele-Siria* și în *Fenicia*, și i-a spus cum că vistieria sa din *Ierusalim* este plină de nenumărați bani, căci mulțimea banilor ce adună din biruri este nenumărată și fără legătură cu ce se cheltuiește la jertfe, și s-ar putea ca aceste comori să vină sub puterea regelui.

Și întîlnindu-se *Apoloniu* cu regele, l-a înștiințat de banii despre care i s-a spus, iar el, chemînd pe *Eliodor*, care era mai-mare peste bani, l-a trimis și i-a poruncit să aducă banii cei mai sus-zîși.

Și *Eliodor* îndată a pornit la călătorie, însă dînd veste că merge în cetățile *Cele-Siriei* și ale *Feniciei*, iar cu fapta plinînd porunca regelui.

Nelegiuirea lui Eliodor și pedepsirea ei. — Și după ce a sosit la *Ierusalim*, a fost primit cu cinste de arhiereul cetății, și a spus de înștiințarea aceea, și i-a arătat pentru ce pricină a venit, și a întrebato de sînt adevărate acestea.

Iar arhiereul a arătat că bogățiile sînt pentru văduve și pentru săraci; iar o seamă sînt și ale lui *Hircan*, fiul lui *Tobie*, care este om foarte de cinste; iar nu precum a făcut pîra necredinciosul *Simon*; dacă se scad toate aceste bogății, toți banii sînt patru sute de talanți de argint și două sute de aur.

Și cum că strîmbătate se face celor ce lucrurile lor le-au încredințat sfînțeniei locului aceluia și casei Domnului, care în toată lumea se cinstește pentru mărirea și sfînțenia ei. Aceea nicidecum nu poate să fie.

Iar Eliodor, potrivit poruncilor împărătești ce avea, a zis că acelea în vistieria domnească trebuie să fie duse.

Și Eliodor, vrînd să îndeplinească porunca, fiind de față cu ostași de la vistierie, Domnul părinților și Stăpînul a toată puterea a făcut o minunată arătare, încît toți cei ce îndrăzniseră să vină, spăimîntîndu-se de puterea lui Dumnezeu, au leșinat și s-au înfricoșat.

Că li s-a arătat un cal care avea pe el un călăreț groaznic și era împodobit cu foarte frumos acoperămînt și, pornindu-se iute, a lovit pe Eliodor cu copitele cele dinainte; iar cel ce ședea pe cal se vădea avînd arme de aur.

Și încă alți doi tineri s-au arătat înaintea lui, puternici foarte, strălucind de mărire și cu îmbrăcăminte luminoasă, care, stînd de amîndouă părțile, neîncetat îl băteau cu multe lovituri, coplesindu-l.

Și fără de veste, căzînd Eliodor pe pămînt și cu mult întuneric impresurîndu-se, l-au apucat și l-au pus într-o lectică.

Dumnezeu dăruiește viață lui Eliodor. — Și unii dintr-ai lui Eliodor curînd s-au rugat lui Onia ca să cheme pe Cel Preaînalt și să dăruiască viață celui ce zăcea în ghearele morții.

Atunci, temîndu-se arhiereul ca nu cumva să socotească regele că Iudeii au făcut ceva vicleșug asupra lui Eliodor, a adus jertfă pentru izbăvirea omului.

Și după ce arhiereul s-a rugat lui Dumnezeu, tinerii aceia iarăși s-au arătat lui Eliodor cu aceleași haine îmbrăcați și, stînd, au zis: «Multă mulțumire să aduci lui Onia arhiereul că pentru el ți-a dăruit Domnul viață.

Iar tu din cer fiind bătut, spune la toți puterea cea preamare a lui Dumnezeu». Și după ce au zis acestea, s-au făcut nevăzuți.

Iar Eliodor aducînd jertfă Domnului și făgăduințe foarte mari făgăduind Celui ce i-a dăruit viața, și mulțumind lui Onia, s-a întors la rege, mărturisind tuturor lucrurile preamarelui Dumnezeu, pe care le-a văzut.

Și regele, întrebînd pe Eliodor cine ar fi vrednic care să se trimită odată în Ierusalim, el a răspuns: «De ai pe cineva vrăjmaș, sau pînditor domniei tale, trimite-l pe acela acolo și bătut îl vei primi, chiar de va scăpa; pentru că în

locul acela este cu adevărat puterea lui Dumnezeu. Că Cel ce locuiește în cer este privitor și ajutorul locului aceluia, și pe cei ce vin ca să facă rău, îi bate și îi pierde» (2 Macab. III).

Sfint și înfricoșător este numele Lui (Ps. CX, 9).

Mucenicia bătrînului Eleazar

Porunca dată Iudeilor de a se supune obiceiurilor păgînilor. — Și nu după multă vreme a trimis regele pe un bătrîn atenian ca să silească pe Iudei să se lase de legile lor părințești și să nu mai trăiască după legile lui Dumnezeu; să pîngărească și templul din Ierusalim, și să-l numească al lui Zeus Olimpianul, și cel din Garizim, precum erau locuitorii locului, al lui Zeus, iubitorul de oaspeți.

Mulțime de Evrei voră mai bine să moară de cît să dea cinstire idolilor și să se spurce cu bucate necurate.

Unui om anume *Eleazar*, care era cărturar de frunte, trecut cu vîrsta și la față foarte frumos, căscîndu-i gura, îl silea să mănînce carne de porc.

Iar el mai vîrtos primind moartea cea de cinste decît viața cea de uriciune, de bunăvoie s-a dus la chinuri, scuipînd carnea din gura lui și apropiindu-se de moarte, așa cum se cuvine a se apropia cei ce îndrăznesc a se apăra de cele ce nu se cuvine să le mănînce, oricare ar fi dragostea vieții.

Iar cei ce erau rînduiți la acea nelegiuită jertfă, pentru că îl cunoșteau de mulți ani pe omul acesta, luîndu-l deoparte, îl rugau să aducă alte cărnuri făcute de el, care îi erau slobod a le mînca, și să se prefacă tocmai ca și cum ar mînca de cele ce a poruncit regele din cărnurile jertfei, ca, făcînd aceasta, să scape de moarte, și pentru prietenia veche cu ei, va afla milă.

Iar el gînd bun luînd și vrednic fiind de vîrstă și de adîncile bătrîneți și de cinstitele cărunțeți, care și le agonisise, și de creșterea cea foarte bună din pruncie, și mai vîrtos de cea sfîntă, și de rînduiala Legii, pusă de Dumnezeu, îndată a răspuns, zicînd să-l trimită curînd la moarte:

«Că nu se cuvine vîrstei noastre a fățarnici, ca mulți din cei tineri să socotească cum că Eleazar cel de nouăzeci de ani a trecut la obiceiurile celor de alt neam.

Și din cauza prefăcătoriei mele, pentru această puțină și scurtă viață, ei să se amăgească prin mine și urîciune și ocară bătrîneților să-mi agonisesc.

Că deși în această vreme de acum voi scăpa de chinul de la oameni, dar din mîinile Atotputernicului, nici viu, nici mort nu voi scăpa.

Pentru aceea, bărbătește acum dîndu-mi viața, mă voi arăta vrednic de bătrînețe.

Și celor tineri pildă vitejească le voi lăsa, ca degrabă și cu bărbăție să moară pentru cinstitele și sfintele legi». Acestea zicînd, a pășit către chinuri.

Iar cei ce-l aduceau au schimbat inima lor cea bună, pe care cu puțin înainte o arătaseră către dînsul, în inimă răuvoitoare pentru cuvintele pe care mai înainte le-a grăit, care, precum socoteau ei, erau nebunie.

Și cînd era să moară de bățai, suspinînd, a zis : «Domnului, Celui ce are sfîntă știință, arătat este că putînd eu să scap de moarte, grele dureri rabd cu trupul, bătut fiind ; iar cu sufletul bucuros pentru frica Lui pătinesc toate acestea».

Și într-acest chip a murit acesta, și nu numai tinerilor, ci și la mai mulți ai neamului, moartea sa lăsînd-o pildă de vitejie și pomenire de faptă bună.

Căci cine va voi să-și scape viața o va pierde ; iar cine va pierde viața sa, pentru Mine și pentru Evanghelie, acela o va scăpa (Marcu VIII, 35).

Frații Macabei

Mucenicia celor trei Macabei mai mari. — Întîmplatul-s-a și cu cei șapte frați, pe care, împreună cu maica lor prinzîndu-i, i-a silit regele, cu biciul și cu vine bătîndu-i, să mănînce cărnuri de porc, care nu le era slobod a mînca.

Iar unul dintre ei, care era *cel mai mare*, așa a zis : «Ce vrei să întreb și să știi de la noi ? Pentru că mai bucuroși sîntem a muri, decît a călca legile părintești».

Iar regele, umplîndu-se de mînie, a poruncit să înfierbînte tigăi și căldări și după ce s-au înfierbîntat acelea îndată a poruncit să taie limba celui ce a grăit întîii, apoi să-i jupoaie pielea de pe cap și să-i taie mîinile și picioarele, în fața celorlalți frați și a mamei lor.

Și după ce i-a ciopârțit așa, a poruncit să-l aducă la foc și să-l frigă de viu. Și ieșind foarte mare sfîrșială din tigaie, unii pe alții, împreună cu mama lor, se îndemnau a muri vitejește zicînd așa :

«Domnul Dumnezeu vede și cu adevărat mîngiere are dintre noi, precum chiar a arătat prin cîntarea cu care ne-a mărturisit nouă Moise, zicînd : Și întru robii Săi se va mîngîia».

Și după ce s-a săvîrșit cel dintîi într-acest chip, a adus pe *al doilea* să-l batjocorească și, jupuindu-i pielea capului cu părul, îl întreba : «Vrei să mănînci carne de porc înainte ca să ți se ciopîrțească toate mădularele trupului ?»

Iar el, răspunzînd în graiul părinților săi, a zis : «Nu»

Pentru aceea și acesta, ca și cel dintîi, pe rînd toate chinurile le-a suferit și, cînd era să moară, a zis : «Tu dar, nelegiuitule, ne scoți pe noi dintr-această viață, însă Împăratul lumii, pe noi cei ce murim pentru legile Lui, iarăși ne va învia cu înviere de viață veșnică».

Și după aceea *al treilea* a fost batjocorit și, cerîndu-i-se limba, îndată a scos-o și mîinile cu îndrăzneală le-a întins și vitejește a zis :

«Din cer le-am dobîndit acestea și pentru legile Lui nu țin seama de ele, pentru că nădăjduiesc că de la El iarăși le voi dobîndi».

Așa încît însuși regele și cei ce erau cu el cu spaimă se minunau de sufletul tînărului, că nu ținea seama de dureri, ca de o nimica.

Mucenicia celor trei frați mijlocii.— Și după ce s-a sfîrșit și acesta, a adus pe *al patrulea*, așijderea muncindu-l și chinuindu-l.

Și cînd era să moară, așa a zis : «Bine este a muta nădej-dile cele de la oameni și a aștepta cele de la Dumnezeu, că noi iar vom învia prin El, iar ție nu-ți va fi învierea spre viață».

Și îndată, aducîndu-l pe *al cincilea*, îl chinuia, iar el, căutînd către rege, a zis :

«Putere între oameni avînd, muritor fiînd, faci ce vrei ; însă să nu socotești că Dumnezeu a părăsit neamul nostru ; ci tu așteaptă și vei vedea puterea Lui cea mare, cum pe tine și sămînța ta o va chinui».

Și după aceasta a adus pe *al șaselea* și, cînd era să moară, a zis : «Nu te înșela în zadar, că noi pentru noi înșine

pătimim acestea, de vreme ce am păcătuît împotriva Dumnezeului nostru, și pentru aceasta s-au făcut aceste lucruri vrednice de mirare. Iar tu să nu socotești că vei fi necertat, pentru că faci război împotriva lui Dumnezeu».

Mucenicia celui mai mic din cei șapte frați Macabei. — Iar mama lor foarte minunată și vrednică de bună pomenire este, căci într-o singură zi văzînd pierindu-i șapte fii, cu bun suflet a răbdât, pentru nădejdiile ce avea în Domnul.

Și pe fiecare din ei îl mîngîia în graiul părintesc, plină fiind de vitejesc cuget și, femeiasca gîndire cu inimă bărbătească deșteptînd-o, zicea către ei :

«Nu știu cum v-ați zămislit în pîntecele meu, și nu v-am dat duh și viață, și închipuirea fiecăruia nu eu am întocmit-o, ci Ziditorul lumii, Cel ce a zidit ursitoarea omului și a aflat nașterea, și duh și viață tuturor vouă ca un milostiv iarăși

vă va da, de vreme ce acum nu vă e milă de voi, iubind legile Lui».

Iar Antioh gîndind că pe el îl defaimă și socotind că pe el îl ocărăște cu acele cuvinte, fiind încă cel mai tînăr viu, nu numai cu cuvintele îndemna, ci și cu jurăminte îl încredința cum că și bogat și fericit îl va face, de se va lăsa de obiceiurile părintești și prieten îl va avea, și vrednicii îi va încredința.

Iar tînărul, neascultînd, a chemat regele pe mama sa și o învăța ca să-l sfătuiască cele ce sînt spre scăpare. Și cu multe îndemnînd-o, ea a primit că va sfătui pe fiu.

Și plecîndu-se la el, înșelînd pe crudul tiran, așa a zis în limba părintească : «Fiule, fie-ți milă de mine, care în pîntece te-am purtat nouă luni și te-am alăptat trei ani, și te-am hrănit și te-am adus la vîrsta aceasta, și te-am crescut purtîndu-te în brațe. Rogu-te, fiule, ca la cer și la pămînt cătînd și văzînd toate ce sînt într-însele, să cunoști că din ce n-au fost le-a făcut pe ele Dumnezeu și pe neamul omenesc așijderea l-a făcut.

Nu te teme de ucigătorul acesta, ci fă-te vrednic de frații tăi, primește moartea, ca în ziua milostivirii să te găsesc pe tine împreună cu frații tăi».

Și grăind încă ea, tînărul a zis : «Pe cine aștepti ? N-ascult de porunca regelui, ci ascult de porunca Legii, care s-a dat părinților noștri prin Moise. Iar tu, cel ce tot răul ai aflat asupra Iudeilor, nu vei scăpa din mîinile lui Dumnezeu, că noi pentru păcatele noastre pătimim.

Iar dacă, pentru cercetarea și învățătura noastră, Dumnezeu cel viu s-a mîniat puțin asupra noastră, iarăși cu robii Săi se va împăca.

Ci tu, o, necredinciosule, și mai nelegiuit decît toți oamenii, nu te mări tulburîndu-te în deșert și semețindu-te cu niște nădeji neștiute, asupra slugilor cerești ridicîndu-ți mîinile ; că încă n-ai scăpat de judecata atotputernicului Dumnezeu, Cel ce de sus vede toate.

Că acum frații mei, care puțină durere au suferit, au ajuns la făgăduința vieții celei veșnice a lui Dumnezeu ; iar tu cu judecata lui Dumnezeu vei suferi dreaptă pedeapsă de la Dînsul pentru această trufie a ta.

Iar eu, precum și frații mei, și trupul și sufletul mi-l dau pentru legile părintești, rugîndu-mă lui Dumnezeu ca să

nu întârzie a se milostivi spre neamul acesta, și pe tine prin certări și prin bătaii să te fac să mărturisești cum că El singur este Dumnezeu.

Iar în mine și în frații mei să se oprească mînia Atotputernicului care pe dreptate s-a adus peste tot neamul nostru».

Deci, mîniindu-se regele pe acesta, mai mult decît pe ceilalți, l-a chinuit, amărîndu-se pentru că l-a batjocorit.

Deci, și acesta, curat întru totul, și-a dat viața, nădăjduind spre Domnul.

Și mai pe urmă, după fii, s-a săvîrșit și mama (2 Macab. VII).

Fericiți cei prizoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor (Matei V, 10).

Bărbăția arătate de preotul Matatia în apărarea religiei

Matatia plin de rîvnă pentru Lege. — În vremea aceea se afla în orașul Modein un preot numit *Matatia*. La acesta a venit un trimis al regelui, cu însărcinarea de a sili pe Evrei să se lepede de Legea lor.

Și răspunzînd Matatia, a zis cu glas mare : «Chiar dacă toate neamurile din cuprinsul stăpînirii regelui vor asculta de el și de poruncile lui și se vor depărta fiecare de la închinarea părinților lor, totuși eu și feciorii și frații mei vom umbla întru așezămîntul Legii părinților noștri.

Milostiv fie nouă Dumnezeu, ca să nu lăsăm Legea și îndreptările Lui. De cuvintele regelui nu vom asculta, ca să nesocotim slujba noastră».

Și după ce a încetat a grăi cuvintele acestea, a venit un bărbat evreu înaintea tuturor să jertfească în capîștea cea din Modein după porunca regelui.

Și a văzut Matatia și s-a aprins de rîvnă și i s-au cutremurat rărunchii și, dînd drumul dreptei sale mîinii a alergat și l-a junghiat pe jertfelnic.

Și pe omul regelui, care silea să jertfească, l-a omorît în aceeași vreme și jertfelnicul l-a stricat.

Și s-a aprins de rîvna Legii, precum a făcut Finees lui Zimri, feciorul lui Salu.

Și a strigat tare Matatia în cetate, zicînd : «Tot cel ce are rîvna Legii și se ține de legămînt să vină după mine».

Și au fugit el și fiii lui în munți și au lăsat toate cîte au avut în cetate.

Atunci s-au coborît mulți, căutînd dreptate și judecată în pustiu, să șadă acolo ei și fiii lor și femeile lor și vitele lor, pentru că s-au înmulțit peste ei răutățile.

Și s-au spus oamenilor regelui și ostașilor care erau în Ierusalim, în cetatea lui David, că s-au dus oamenii care nu țin porunca regelui în locuri ascunse, în pustiu.

Și au alergat după ei mulți și, ajungîndu-i, au tăbărit asupra lor cu război în ziua de odihnă ; și au zis către ei : «Ajungă-vă pînă acum ! Ieșiți și faceți după cuvîntul regelui și veți trăi». Iar ei au zis : «Nu vom ieși, nici nu vom face cuvîntul regelui, ca să nesocotim ziua de odihnă». Și au zorit asupra lor război.

Dar ei nu le-au răspuns, nici piatră n-au aruncat asupra lor, nici n-au astupat ascunzișurile, zicînd : «Să murim toți întru nevinovăția noastră și vor mărturisi pentru noi cerul și pămîntul că fără de judecată ne ucedeți».

Și s-au sculat cu război asupra lor în ziua de odihnă și au murit ei și femeile lor, ca la o mie de suflete.

Și a aflat Matatia și prietenii lui și au plîns mult pentru ei.

Și a zis fiecare către aproapele său : «De vom face toți cum au făcut frații noștri și nu vom porni război împotriva neamurilor acestora pentru sufletele și Legea noastră, curînd ne vor pierde de pe pămînt».

Și s-au sfătuit în ziua aceea, zicînd : «Împotriva oricărui om care va veni cu război împotriva noastră să luptăm și în ziua de odihnă și să nu murim toți, precum au murit frații noștri în ascunzișuri».

Atunci s-a strîns la el adunarea Asideilor, oameni virtuoși din Israel și care păzeau Legea, și toți cei ce fugeau de rele s-au adăugat la ei și li s-au făcut spre întărire.

Și au adunat oștire și au bătut pe cei păcătoși cu mînia lor și pe bărbații cei fără de lege cu urgia lor și cei rămași au fugit la neamuri ca să scape.

Și i-au încurajat Matatia și prietenii lui și le-au stricat jertfelnicele. Și au tăiat împrejur pe pruncii cîți au aflat în hotarele lui Israel, și au gonit pe fiii trufiei și s-a sporit lucrul în mîinile lor.

Și au scos Legea din mâinile neamurilor, din mâinile regiilor și au pus stavilă păcătosului.

Matatia dă cele din urmă povețe și moare. — Și s-au apropiat zilele lui Matatia să moară și a zis fiilor săi : «Acum s-au întărit trufia și certarea și vremea sfârșitului și urgia miniei. Acum dar, fiilor, rîvnitori fiți Legii și dați sufletele voastre pentru legătura părinților noștri. Aduceți-vă aminte de lucrurile părinților noștri, pe care le-au făcut întru veacurile lor, și veți lua mărire și nume veșnic. Și de cuvintele omului păcătos să nu vă temeți, că mărirea lui este gunoi și viermi. Astăzi se înalță și mîine nu va mai fi, căci s-a întors în țarina sa și planurile lui au pierit. Drept aceea voi, fiilor, întăriți-vă și vă îmbărbătați în Lege că într-însa vă veți mări. Și iată, Simeon, fratele vostru, știu că este om de sfat ; de el să ascultați în toate zilele, el vă va fi în loc de tată. Și Iuda Macabeul, care este cu putere tare din tinerețile sale, acesta va fi căpetenia oștirii, ca să faceți război asupra popoarelor. Și voi aduceți la voi pe toți cei ce iubesc Legea și răzbunați poporul vostru. Răsplătiți păgînilor pentru tot ce ne-au făcut și luați aminte la poruncile Legii».

Și i-a binecuvîntat pe ei și s-a adăugat la părinții săi și a murit în anul o sută patruzeci și șase. Și l-au îngropat fiii lui în mormintele părinților săi în Modein și l-a plîns tot Israelul cu plîngere mare (1 Macab. II).

Pînă la moarte luptă-te pentru adevăr, și Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine (Sirah IV, 30).

Iuda Macabeul

Iuda bate pe Sirieni. — Apoi, după ce muri Matatia, Iuda, fiul său, poreclit și Macabeul, adică Ciocan, luă conducerea. Vestea despre vitejia sa se lăți pînă departe. Antioh, regele Siriei, trimise asupra lui o mare armată, la vederea căreia mica oștire a lui Iuda se umplu de frică.

Și a zis Iuda bărbaților celor ce erau cu el : «Nu vă temeți de mulțimea lor și de năvălirea lor nu vă înfricoșați. Aduceți-vă aminte cum au fost izbăviți părinții noștri la Marea Roșie, cînd i-a gonit Faraon cu putere multă. Și acum să strigăm la cer, că doar se va milostivi spre noi, își va aduce aminte de legătura părinților noștri și va zdrobi tabăra aceasta

astăzi înaintea noastră, și vor cunoaște toate neamurile că este mîntuitor și izbăvitor pentru Israel».

Și plini de credință, se aruncă asupra dușmanilor săi și-i puse pe fugă.

Iuda întocmește din nou slujbele la Templu. —Și a zis Iuda și frații lui: «Iată-i nimiciți pe vrăjmașii noștri. Să ne suim să curățăm sanctuarul și să-l înnoim».

Și s-a adunat toată tabăra și s-a suit în muntele Sionului. Și a văzut locul sfînt pustiit și jertfelnicul pîngărit și porțile arse și în curți răsărite tufe, ca într-o pădure sau ca într-un munte, și locuințele surpate. Atunci și-au rupt hainele, s-au tînguit cu tînguire mare, și-au pus cenușă pe cap, au căzut cu fața la pămînt și au trîmbițat cu trîmbițele și au strigat la cer.

Atunci a rînduit Iuda bărbați, ca să hărțuiască pe cei din cetate pînă ce va curăți templul.

Și a ales preoți fără de prihană, credincioși Legii lui Dumnezeu. Și au curățit sfintele și au dus pietrele necurăției la loc necurat. Și s-au sfătuit pentru jertfelnicul arderii de tot cel pîngărit: ce vor face cu el. Și le-a venit sfat bun, ca să-l strice, ca nu cumva să le fie spre ocară, că l-au pîngărit neamurile; și au stricat jertfelnicul. Și au dus pietrele în muntele templului, în loc bun, pînă va veni proorocul, ca să răspundă pentru ele.

Și au luat pietre întregi după Lege și au zidit un jertfelnic nou, ca și cel mai dinainte. Și au zidit sfintele și cele dinăuntru templului și curțile. Și au făcut vase sfinte și au băgat sfeșnicul și jertfelnicul arderilor de tot și al tămăierilor și masa, în casa Domnului.

Și au tămăiat pe jertfelnic și au aprins lumînările cele de pe sfeșnic și luminau în casa Domnului. Și au pus pe masă pîini și au întins vâlul catapetesmei și au săvîrșit toate lucrurile ce aveau de făcut.

Și au mîncat dimineața în douăzeci și cinci de zile ale lunii a noua, care este luna Chisleu a anului o sută patruzeci și opt. Și au adus jertfă după Lege pe jertfelnicul arderilor de tot cel nou, pe care îl făcuse. Pe vremea și în ziua în care l-au pîngărit pe el neamurile, întru aceea s-a înnoit cu cîntări și cu alăute și cu harpe și cu chimvale.

Și a căzut tot poporul cu fața la pămînt și s-a închinat și a bine cuvîntat pe Dumnezeuul cerului, Cel ce i-a ajutat.

Și au făcut înnoirea jertfelnicului în opt zile și au adus arderi de tot cu veselie și au jertfit jertfă de pace și de laudă.

Și au împodobit fața templului Domnului cu cununi de aur și cu paveze și au înnoit porțile și chiliile și le-au pus uși.

Și s-a făcut veselie mare în popor și s-a șters ocara neamurilor.

Și au rânduit Iuda și frații lui și toată adunarea lui Israel ca să se țină zilele înnoirii jertfelnicului în vremurile sale din an în an în opt zile, de la douăzeci și cinci ale lunii Chislev, cu veselie și cu bucurie.

Și au zidit în vremea aceea muntele Sionului împrejur cu zid înalt și cu turnuri tari, ca nu cumva neamurile să le calce, cum făcuseră mai înainte.

Și au rânduit acolo oștire să-l păzească. Apoi au întărit cu pază cetatea Betur, ca să aibă poporul întărire dinspre Edom.

Antioh moare de o moarte grozavă. — Într-aceeași vreme s-a întâmplat de s-a întors și Antioh fără de cinste din locurile cele dinspre Persia.

Că intrînd în Persopolis, s-a apucat a jefui templul de acolo și a asupra cetatea; și alergînd mulțimea la arme, l-a biruit și așa s-a întors cu rușine.

Iar cînd era el la Ecbatana, a aflat cele ce s-au întâmplat lui Nicanor și cele ce au fost cu Timolei.

Și aprinzîndu-se de minie, socotea că și răutatea celor ce l-au gonit pe el să și-o răzbune asupra Iudeilor; pentru aceea a poruncit celui ce conducea carul său să mîne neîncetat, ca să sfîrșească mai curînd călătoria, silindu-l judecata cea cerească, căci cu trufie a zis: «Mormînt Evreilor voi face Ierusalimul îndată ce voi sosi acolo».

Iar atotputernicul Domnul Dumnezeu lui Israel l-a lovit cu rană nevindecată și nevăzută, căci, cum a sfîrșit cuvîntul, l-a apucat o nesuferită durere în pîntece și amare chinuri ale celor dinlăuntru lui.

Și foarte cu dreptate, căci el cu multe și neauzite munci a chinuit cele dinlăuntru ale altora, iar el nicidecum n-a încetat de la semeția sa.

Ci încă și de trufie era plin, de minie foc suflînd asupra Evreilor, și, poruncind să grăbească cu mergerea, s-a întâmplat de a căzut din carul care mergea tare și, căzătura fiind grea, toate măduarele trupului s-au zdruncinat.

Și celui ce i se părea că și peste valurile mării împărătește, din cauza trufiei pe care o avea peste firea omenească, și socotea că va pune în cumpănă munții cei înalți, acum smerit fiind pînă la pămînt, într-o lectică era purtat, arătînd către toți puterea lui Dumnezeu prin pilda sa.

Căci din trupul acestui păgîn izvorau viermi vii și, trăind în chinuri și în dureri, cădea de pe el carnea, și de mirosul lui greu toată tabăra se îngreua, neputînd suferi duhoarea.

Și pe cel ce cu puțin mai înainte i se părea că se atinge de stelele cerului, nimeni nu-l putea purta din cauza greutateii celei nesuferite a duhori.

Atunci a început, fiind rănit, a înceta de la mulțimea trufiei și a veni întru cunoștința sa, sub bătaia lui Dumnezeu și sub sporul durerilor.

Și nici el singur nemaiputînd a-și suferi greul miros, aceasta a zis : «Drept este a se supune lui Dumnezeu și cel ce este pămîntean să nu se asemene Lui».

Și se ruga nelegiuitul acesta către Stăpînul cel ce nu voia a-l mai milui, zicînd că și cetatea cea sfîntă, la care se grăbea a veni ca să o asemene cu pămîntul și să o facă mormînt, o va zidi și o va face slobodă. Și pe Evreii, pe care nici de îngropare nu-i socotea vrednici, ci împreună cu pruncii lor să-i lepede să fie mîncare păsărilor și fiarelor, pe toți aceștia întocmai ca Atenienii să-i facă. Și templul cel sfînt, pe care mai înainte îl prădase, cu frumoase daruri să-l împodobească și sfintele vase toate cu mult mai multe să le dea înapoi și cheltuielile care sînt trebuitoare la jertfe, din veniturile lui să le dea. Afară de aceasta, că și el se va face evreu și va merge în tot locul cel locuit de oameni, mărturisind puterea lui Dumnezeu.

Iar durerile nicidecum nu încetau, pentru că venise asupra lui judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu.

Așa ucigătorul acela de oameni și hulitorul foarte rele chinuri pătîmind, și așa cum el altora a făcut, cu ticăloasă moarte, în țară străină și în loc muntos, și-a sfîrșit viața.

Iuda poruncește să se aducă jertfe pentru morți. — Generalul regelui Siriei veni din nou ca să cuprindă Iudeea. După ce se rugă și se încredință voinței lui Dumnezeu, Iuda și oștirea sa apucară armele și se înșirară înaintea orașului.

Și pe cînd se băteau cu înverșunare, s-au arătat vrăjmașilor din cer cinci bărbați strălucitori, călări pe cai cu fire de aur, care purtau în luptă pe Iudei.

Doi dintre ei, luînd pe Iuda Macabeul în mijloc și acoperindu-l cu armele lor, îl păzeau nevătămat; iar asupra vrăjmașilor aruncau săgeți și trăsnete. Deci, învălmășindu-se, pentru că nu vedeau, și tulburîndu-se, cădeau în sabie.

Într-altă bătălie, pe care a cîștigat-o Iuda împotriva oștirilor siriene, se găsiră la Evreii căzuți în luptă lucruri închinat idolilor, ce Legea nu le îngăduia să fie luate.

Și toți bine cuvîntînd pe Judecătorul cel drept, pe Domnul, Cel ce arată cele ascunse, și întorcîndu-se la rugăciuni, s-au rugat pentru păcatul ce s-a făcut, ca de tot să se șteargă. Iar viteazul Iuda a îndemnat mulțimea să se păzească fără de păcat, văzînd cu ochii cele ce s-au făcut pentru păcatul celor ce mai înainte au căzut.

Și făcînd adunare de bani după numărul bărbaților, care erau cu el, două mii de drahme de argint a trimis în Ierusalim, să aducă jertfă pentru păcat. Foarte bun și cuvios lucru pentru socotința învierii morților! Că de n-ar fi avut nădejde că vor învia cei ce mai înainte au căzut, deșert și de rîs lucru ar fi a se ruga pentru cei morți. Și au văzut că celor ce cu bună cucernicie au adormit, foarte bun dar le este pus. Drept aceea, sfînt și cucernic gînd a fost că a adus jertfă de curăție pentru cei morți, ca să se slobozească de păcat.

Iuda muri ca un erou într-o bătălie cu Sirienii. Frații săi îl îngropară la *Modein*. Tot Israelul îl plinse multă vreme.

Privegheați, stați tari în credință, îmbărbățați-vă, întăriți-vă (1 Corinteni XVI, 13).

Ionatan ales domnitor. — Și după moartea lui Iuda, s-au arătat cei fără de lege în hotarele lui Israel și au răsărit toți cei ce lucrau nedreptate.

În zilele acelea fost-a foamete mare și de bunăvoie s-a dat țara împreună cu ei.

Și a ales Bacchide pe oamenii cei mai nelegiuți și i-a pus conducători țării.

Aceștia urmăreau și căutau pe prietenii lui Iuda și-i aduceau la Bacchide și se răzbunau pe ei și-i batjocoreau.

Și s-a făcut mare necaz în Israel, cum nu s-a făcut din ziua din care nu se mai arătase proroc între ei.

Și s-au adunat toți prietenii lui Iuda și au zis lui *Ionatan* :

«De cînd a murit fratele tău Iuda, nu este om asemenea lui, să iasă asupra vrăjmașilor și asupra lui Bacchide, asupra celor ce pizmuiesc neamul nostru. Acum dar pe tine te-am ales astăzi ca să ne fii căpetenie și povățuitor, ca să duci războiul nostru».

Ionatan primi cîrmuirea și bătu pe Sirieni și-și cîștigă îndată un nume strălucit. Cîrmuitorul Siriei dădu Evreilor o mulțime de drepturi.

Simon ajunge neatîrnat. — După moartea lui Ionatan, *Simon*, fratele său, ajunsese Domnul Evreilor și arhiereu. El izbuti să scape cu totul țara de stăpînirea străină a Sirienilor, își făcu intrarea în cetatea Ierusalimului, în mijlocul strigătelor de bucurie ale poporului, se făcu neatîrnat și-și bătu banii săi proprii. Cît timp a trăit el, țara s-a bucurat de liniște ; fiecare trăia în pace sub butucul său de vie și sub smochinul său. Toți săracii își găseau un sprijin în Simon ; el împodobi biserica și mări numărul vaselor sfinte. Unul din fiii săi, *Ioan Hircan*, urmă tatălui său în vrednicia de domnitor și arhiereu al Evreilor.

Urmașii lui Ioan Hircan. — *Ioan Hircan* a avut de urmaș pe fiul său *Aristobul I*, domnitor ambițios, care-și luă numele de rege. Cu acesta familia și neamul Macabeilor începe a cădea din ce în ce mai tare. Starea religioasă și morală a poporului avea nevoie de un sprijinitor.

Alexandru Ianeu, fratele său, îi urmă la domnie. După moartea acestuia, soția lui, *Alexandra*, ținu cîtva timp frînele domniei. Cînd muri și ea, cei doi fii ai săi, *Hircan II* și *Aristobul II*, se sfădiră de la coroană și neputîndu-se înțelege, rugară pe Romani să le facă dreptate. Atunci Pompei, general roman, intră în Iudeea în fruntea armatei romane și puse mîna pe Ierusalim, la anul 64 înainte de *Hristos*. Apoi dădu lui *Hircan* vrednicia de rege și de arhiereu, sub epitropia unui idumeu, numit *Antipatru*. *Irod*, fiul lui Antipatru, căpătă de la Romani vrednicia de rege al Evreilor. Pentru a împăca pe suptușii săi, el zidi încet-încet templul mare, cunoscut sub numele de templul lui *Irod*. Acesta este al treilea templu, sau, mai bine, tot cel vechi, dar pentru a treia oară zidit și împodobit, și în acesta avea să intre Mîntuitorul (1 Macab. III—IV—VI ; 2 Macab. IX—XII).

Așteptarea Răscumpărătorului

Termenul venirii Răscumpărătorului, hotărît de Dumnezeu prin descoperirea Sa, făcută lui Daniel în Babilon, era de *70 de săptămîni de ani* : «Să știi și să înțelegi că de la ieșirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului și pînă la Cel-Uns-Cel-Vestit — *sînt șapte săptămîni și șizeci și două de săptămîni* ; și din nou vor fi zidite piețele și zidul din afară, în vremuri de strîmtorare.

Iar după cele șizeci și două de săptămîni, *Cel-Uns (Hris-tos)* va pieri fără să se găsească vreo vină în El, iar cetatea și templul vor fi distruse, împreună cu o căpetenie. Și sfîrșitul cetății va veni prin potopul mîniei lui Dumnezeu și pînă la capăt va fi război — prăpădul cel hotărît.

Și El va încheia un legămint cu mulți într-o săptămînă, iar la mijlocul săptămînii va înceta jertfa și primosul și în templu va fi uriciunea pustirii, pînă cînd pedeapsa nimicirii cea hotărîtă se va vărsa peste locul pustirii» (Daniel IX, 25—27).

Cele 70 de săptămîni de ani se apropiau de sfîrșit. Omenirea cea păcătoasă era într-o ticăloșie cumplită ; iar neamul evreiesc se zbătea într-o strîmtorare fără nădejde de scăpare.

Picurați voi ceruri rouă de sus și norii să reverse în ploaie dreptatea ! Pămîntul să se deschidă și să odrăslească mîntuirea și dreptatea să dea mlădițe laolaltă : Eu, Domnul, am zidit toate acestea (Isaia XLV, 8).

Astfel striga Isaia cu un mic număr de drepti.

Popoarele veneau din toate părțile, însetate și ele de mîntuire. Atunci veni cel din urmă dintre prooroci, *Înainte-mergătorul*, care le arată cu degetul pe Mîntuitorul, zicînd :

«Iată Mielul lui Dumnezeu !»

NOUL TESTAMENT

I. C. CANTERBURY CATHEDRAL LIBRARY

For Special Collection 1000 1000

Presented to the Library of the University of Cambridge by the Rev. Canon J. C. Cantuariensis Cathedral Librarian, 1880.

Presented to the Library of the University of Cambridge by the Rev. Canon J. C. Cantuariensis Cathedral Librarian, 1880.

Presented to the Library of the University of Cambridge by the Rev. Canon J. C. Cantuariensis Cathedral Librarian, 1880.

«După ce Dumnezeu odinioară, în multe
rînduri și în multe chipuri, a vorbit părin-
ților noștri prin prooroci, în zilele acestea
mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul,
pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin
Care a făcut și veacurile» (Evrei I, 1—2).

I. — NAȘTEREA ȘI COPILĂRIA LUI IISUS

Întruparea Cuvîntului celui veșnic

Cuvîntul cel veșnic este Dumnezeu. — La început era Cuvîntul, și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul. Acesta era întru început la Dumnezeu.

Cuvîntul dă ființă și viață. — Toate prin El s-au făcut și fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață, și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o.

Ioan este Înaintemergătorul lui Hristos. — Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să

creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină.

Cel ce primește pe Dumnezeu întrupat primește dar — Cuvîntul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul care vine în lume. În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit dar ai Săi nu L-au primit. Și celor cîți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat puterea ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sînge, nici din dorință trupească, nici din dorință bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut. *Și Cuvîntul s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr* (Ioan I, 1—14).

Vestirea nașterii sîntului Ioan Botezătorul

Dumnezeu făgăduiește lui Zaharia un fiu. — Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoțească a lui Abia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron și se numea *Elisabeta*. Și erau amîndoi drepti înaintea lui Dumnezeu, umblînd fără prihană în toate poruncile și rînduielile Domnului. Dar nu aveau nici un copil, deoarece Elisabeta era stearpă și amîndoi erau înaintați în zilele lor. Și pe cînd Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu, în rîndul săptămîinii sale, a ieșit la sorti, după obiceiul preoției, să tîmîieze, intrînd în templul Domnului. Iar toată mulțimea poporului, în ceasul tîmîierii, era afară și se ruga. Și i s-a arătat îngerul Domnului, stînd de-a dreapta altarului tîmîierii. Și văzîndu-l Zaharia s-a tulburat și frică a căzut peste el.

Iar îngerul a zis către el : «Nu te teme Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-l vei numi Ioan. Și bucurie și veselie vei avea și, de nașterea lui, mulți se vor bucura. Căci va fi mare înaintea Domnului ; nu va bea vin, nici sicheră și încă din pîntecele mamei sale se va umple de Duh Sfînt. Și pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeu lor. Și va merge înaintea Lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la înțelepciunea drepților, ca să gătească Domnului un popor desăvîrșit».

Zaharia se îndoiește și este pedepsit. — Și a zis Zaharia către înger : «După ce voi cunoaște aceasta ? Căci eu sînt bătrîn și femeia mea înaintată în zilele ei».

Și îngerul, răspunzînd, i-a zis : «Eu sînt *Gavriil*, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu. Și sînt trimis să grăiesc către tine

și să-ți binevestesc acestea. Iată vei fi mut și nu vei putea să vorbești pînă în ziua în care vor fi acestea, pentru că n-ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor».

Și poporul aștepta pe Zaharia și se mira că întîrzie în templu. Și ieșind, nu putea să vorbească. Și ei au înțeles că a văzut vedenie în templu ; și el le făcea semne și a rămas mut.

Și cînd s-au împlinit zilele slujirii lui la templu, s-a dus la casa sa (Luca I, 5—23).

Nu fi necredincios, ci credincios (Ioan XX, 27).

Vestea cea bună a nașterii lui Iisus

Îngerul aduce vestea. — Iar în a șasea lună a fost trimis îngerul *Gavriil* de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era *Nazaret*, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema *Iosif*, din casa lui *David*; iar numele fecioarei era *Maria*.

Și intrînd îngerul la ea, a zis : «*Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei*».

Iar ea văzîndu-l, s-a tulburat de cuvîntul lui și cugeta în sine : «*Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta ?*»

Și îngerul i-a zis : «*Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pîntece și vei naște fiu și vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui*

Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele Său, și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit».

Maria zămislește pe Iisus. — Și a zis Maria către înger : «Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?»

Și răspunzînd, îngerul i-a zis : «Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri ; pentru aceea și Sfîntul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.

Și iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit și ea un fiu la bătrînețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă ; că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință».

Și a zis Maria : *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău*». Și îngerul a plecat de la ea (Luca I, 26—38).

Maria și Elisabeta

Elisabeta binecuvîntează pe Maria. — Și în acele zile, sculîndu-se Maria, s-a dus în grabă în ținutul muntos, într-o cetate a seminției lui Iuda. Și a intrat în casa lui Zaharia și a salutat pe Elisabeta.

Iar cînd a auzit Elisabeta salutarea Mariei, pruncul a săltat în pîntecele ei și Elisabeta s-a umplut de Duhul Sfînt. Și cu glas mare a strigat și a zis : «Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău.

Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu ?

Că iată, cum veni la urechile mele glasul salutării tale, pruncul a săltat de bucurie în pîntecele meu.

Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul».

Maria laudă pe Domnul. — Și a zis Maria : «Mărește sufletul meu pe Domnul.

Și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu.

Că a căutat spre smerenia roabei Sale, că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile.

Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și Sfînt este numele Lui.

Și mila Lui în neam și în neam, spre cei ce se tem de El.
Făcut-a tărie cu brațul Său, risipit-a pe cei mândri în
cugetul inimii lor.

Coborât-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe
cei smeriți.

Pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați și pe cei bogați i-a
scos afară deșerti.

A sprijinit pe Israel, slujitorul Său, și și-a adus aminte
de mila Sa.

Precum a grăit către părinții noștri, lui Avraam și semin-
ției lui, în veac».

Și a rămas Maria împreună cu ea ca la trei luni ; și s-a
înapoiat la casa sa (Luca I, 37—56).

*Tu ești mândria lui Israel, tu ești faima cea neapusă a
neamului nostru (Iudita XV, 9).*

Nașterea sfântului Ioan Botezătorul Viețuirea lui în pustiu

Făgăduința se împlinește. — Și după ce s-a împlinit vremea să nască, Elisabeta a născut un fiu. Și au auzit vecinii și rudele ei că Domnul a mărit mila Sa față de ea și se bucurau împreună cu ea.

Copilului i se pune numele Ioan. — Iar când a fost în ziua a opta, au venit să taie împrejur pruncul și-l numea Zaharia, după numele tatălui său.

Și răspunzînd, mama lui a zis: «Nu! Ci se va chema *Ioan*».

Și au zis către ea: «Nimeni din rudenia ta nu se cheamă cu numele acesta».

Și au făcut semn tatălui său cum vrea el să fie numit.

Și cerînd o tăbliță, el a scris, zicînd : «*Ioan este numele lui*». Și toți s-au mirat.

Și îndată i s-a deschis gura și limba și vorbea, bine cuvîntînd pe Dumnezeu.

Și frica i-a cuprins pe toți care locuiau împrejurul lor ; și în tot ținutul muntos al Iudeii s-au vestit toate aceste cuvinte.

Și toți care le auzeau le puneau la inimă, zicînd : «Ce va fi, oare, acest copil ?» Căci într-adevăr mîna Domnului era cu el.

Și Zaharia, tatăl lui, s-a umplut de Duh Sfînt și a proorocit, zicînd : «*Bine cuvîntat este Domnul Dumnezeu lui Israel, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului Său*».

Ioan se depărtează în singurătate. — Iar copilul creștea și se întărea cu duhul. Și a fost în pustiu, pînă în ziua arătării lui către Israel (Luca I, 57—80).

Nașterea lui Iisus

Iisus se naște în Betleem. — În zilele acelea a ieșit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea.

Această înscriere s-a făcut întîi pe cînd *Quirinius* ocîrmuia Siria.

Și se duceau toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

Și s-a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David care se numește Betleem, pentru că el era din casa și din neamul lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

Dar pe cînd era acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască.

Și a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc, pentru ei, în casa de oaspeți.

Îngerii vestesc nașterea lui Iisus. — Și în ținutul acela erau păstori, stînd pe cîmp și făcînd de strajă noaptea împrejurul turmei lor.

Și iată îngerul Domnului a stat lîngă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare.

Dar îngerul le-a zis : «Nu vă temeți. Căci, iată, va binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul ; că

vi s-a născut azi Mîntuitor, care este *Hristos* Domnul, în cetatea lui David. Și acesta vă va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle».

Și deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu și zicînd: «*Slavă întru*

cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoie».

Păstorii se duc la iesle. — Iar după ce îngerii au plecat de la ei, la cer, păstorii vorbeau unii către alții: «Să mergem dar pînă la Betleem, să vedem cuvîntul acesta ce s-a făcut și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut».

Și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle.

Și văzîndu-L, au vestit cuvîntul grăit lor despre acest Copil.

Și toți cîți auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori.

Iar Maria păstra toate aceste cuvinte, punîndu-le în inima sa.

Și s-au întors păstorii, slăvind și lăudînd pe Dumnezeu, pentru toate cîte auziseră și văzuseră, precum li se spusese.

Dumnezeiescului Prunc I se pune numele Iisus. — Și cînd s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele *Iisus*, cum a fost numit de înger, mai înainte de a se zămisli în pîntece (Luca II, 1—21).

Ca întru numele lui Iisus, tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor de dedesubt (Filipeni II, 10).

Aducerea lui Iisus în Biserică

Pruncul este adus în Biserică. — Și cînd s-au împlinit zilele curățirii lor, după Legea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în Legea Domnului, că orice întîi-născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului, și să dea jertfă, precum s-a zis în Legea Domnului, o pereche de *turturele* sau doi pui de porumbel.

Simeon întîmpină pe Mîntuitorul lumii. — Și iată, era un om în Ierusalim, cu numele *Simeon*; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptînd mîngîierea lui Israel, și Duhul Sfînt era asupra lui.

Lui i se vestise de către Duhul Sfînt că nu va vedea moartea pînă ce nu va vedea pe Hristosul Domnului.

Și din îndemnul Duhului a venit la templu; și cînd părinții au adus înăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii, el L-a primit în brațele sale și a bine cuvîntat pe Dumnezeu și a zis:

«Acum, liberează pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că ochii mei văzură mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor; Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel».

Proorocia lui Simeon. — Iar Iosif și mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc.

Și i-a binecuvîntat Simeon și a zis către Maria, mama Lui : «Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stîrni împotriviri ; și prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gîndurile din multe inimi».

Proorocița Ana bine cuvîntează pe Domnul. — Și era și Ana proorocița, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer, ajunsă la adînci bătrîneți și care trăise cu bărbatul ei șapte ani de la fecioria sa. Ea era văduvă, în vîrstă de optzeci și patru de ani, și nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua în post și în rugăciuni. Și venind și ea în acel ceas, lăuda pe Dumnezeu și vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mîntuire în Ierusalim (Luca II, 22—38).

Eu voi umple casa aceasta de slavă și în locul acesta voi dăruî pacea.

Magii de la Răsărit

Magii caută Pruncul la Ierusalim. — Iar dacă s-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la răsărit au venit în Ierusalim, întrebînd: «Unde este regele Iudeilor, Cel care s-a născut? Căci am văzut la răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui».

Și auzind, regele Irod s-a tulburat și tot Ierusalimul cu el; și, adunînd pe toți arhiereii și cărturarii poporului, i-a întrebat: «Unde este să se nască Hristos?»

Iar ei i-au zis: «În Betleemul Iudeii, că așa este scris de proorocul: *«Și tu, Betleeme, pămîntul lui Iuda, nu ești nici-decum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul, Care va paște pe poporul Meu Israel»*.

Atunci Irod a chemat în ascuns pe magi și a aflat de la ei lămurit în ce vreme s-a arătat steaua și, trimițîndu-i la Betleem, le-a zis: «Mergeți și cercetați cu de-amănuntul

despre Prunc și, dacă îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui.

Magii găesc Pruncul la Betleem. — Iar ei, ascultînd pe rege, au plecat și, iată, steaua pe care o văzuseră la răsărit mergea înaintea lor, pînă ce a venit și a stat deasupra, unde era Pruncul.

Și, văzînd ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.

Și, intrînd în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Lui, și, căzînd la pămînt, s-au închinat Lui; și, deschizînd vistieriile lor, I-au adus Lui daruri: aur, tămîie și smirnă.

Dar luînd înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în țara lor (Matei II, 1—12).

Și se vor închina Lui toți împărații pămîntului, toate neamurile vor sluji Lui (Ps. LXXI, 11).

Uciderea pruncilor din Betleem

Sfinta familie fuge în Egipt. — După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicînd: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă».

Și Iosif, sculîndu-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt.

Și au stat acolo pînă la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvîntul spus de Domnul, prin proorocul: «*Din Egipt am chemat pe Fiul Meu*».

Irod pune să ucidă pruncii. — Iar cînd Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mîniat foarte și, trimițînd, a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi.

Atunci s-a împlinit cuvîntul spus de Ieremia proorocul: «Glas în Rama s-a auzit, plîngere și tînguire multă: Rahela plîngea pe fiii săi și nu voia să se mîngîie, pentru că nu mai sînt».

Întoarcerea sfintei familii la Nazaret. — După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, și i-a zis : «Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să

ia viața Pruncului». Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel.

Și, auzind că domnește *Arhelau* în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luînd poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileii.

Și a venit și a locuit în orașul numit *Nazaret*, ca să se îplinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că *Nazarinean* se va chema.

Iar Copilul creștea și se întărea cu duhul, umplîndu-se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era asupra Lui (Matei II, 13—23 ; Luca II, 40).

Iată, Dumnezeu, vin să fac voia Ta (Ps. XXXIX, 11).

Iisus în Templu la vârsta de 12 ani

Iisus rămîne în Templu. — Și părinții Lui, în fiecare an, se duceau, de sărbătoarea Paștilor, la Ierusalim. Iar cînd a fost El de doisprezece ani, s-au suit la Ierusalim, după obiceiul sărbătorii. Sfîrșindu-se zilele, pe cînd se întorceau ei, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim și părinții Lui nu știau.

Socotind însă că este împreună cu tovarășii lor de drum, au venit cale de o zi, căutîndu-L printre rude și printre cunoscuți; dar, negăsindu-L, s-au întors la Ierusalim, căutîndu-L.

Găsirea lui Iisus. — După trei zile L-au aflat la templu, șezînd în mijlocul învățătorilor, ascultîndu-i și întrebîndu-i. Și toți care îl auzeau se minunau de priceperea și de răspunsurile Lui.

Și, văzîndu-L, rămaseră uimiți, iar mama Lui a zis către El : «Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa ? Iată tatăl Tău și eu Te căutam îngrijorați».

Și El a zis către ei : «De ce era să Mă căutați ? Oare, nu știați că în cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu ?»

Dar ei n-au înțeles cuvîntul pe care l-a spus lor.

Iisus este supus. — Și a coborît cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinte.

Și Iisus sporea cu înțelepciunea și cu vîrsta și cu harul la Dumnezeu și la oameni (Luca II, 41—52).

Doamne, iubit-am bunăcuviința casei Tale și locul locașului slavei Tale (Ps. XXV, 8).

II. — VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS HRISTOS

A. — ÎNAINTE DE PAȘTILE ANULUI ÎNȚII

Înaintemergătorul lui Iisus Hristos

Ioan începe a propovădui. — În al cincisprezecelea an al domniei Cezarului *Tiberiu*, pe cînd Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, Filip, fratele său, tetrarh al Itureii și al ținutului Trahonitidei, iar Lisaniias, tetrarh al Abilenei, în zilele arhieriei Ana și Caiafa, a fost cuvîntul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustiu.

Și a venit el în toată împrejurimea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor, precum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul : *Este gla-*

sul celui ce strigă în pustiu : Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui. Orice vale se va umple și orice munte și orice deal se va pleca ; căile cele strâmbe se vor face drepte și cele colțuroase, drumuri netede. Și toată făptura va vedea mîntuirea lui Dumnezeu».

Iar Ioan avea îmbrăcămintea lui din păr de cămilă și cingătoare de piele în jurul mijlocului, iar hrana lui era lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia el în pustiul Iudeii și zicea : «Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor !»

Ioan botează cu botezul pocăinței. — Atunci a ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului, și se botezau de către el în riul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

Dar, văzînd Ioan pe mulți din farisei și saducheii venind la botez, le-a zis : «*Pui de vipere, cine v-a arătat că veți*

scăpa de mînia ce va să fie? Faceți, deci, roade vrednice de pocăință.

Și să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: Părinte avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

Acum securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc».

Și mulțimile îl întrebau, zicînd: «Ce să facem, deci?»

Răspunzînd, Ioan le zicea: «Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are bucate să facă asemenea».

Și au venit și vameșii să se boteze și i-au spus: «Învățătorule, noi ce să facem?»

El le-a răspuns: «Nu cereți nimic mai mult decît vă este rînduit».

Și îl întrebau și ostașii, zicînd: «Dar noi ce să facem?»
Și le-a zis: «Să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept, și să fiți mulțumiți cu solda voastră».

Ioan dă mărturie despre Iisus Hristos. — Iar poporul era în așteptare și se întrebau toți despre Ioan în cugetele lor: «Nu cumva el este Hristosul?»

A răspuns Ioan tuturor, zicînd: «Eu unul vă botez cu apă, dar vine Cel ce este mai tare decît mine, Căruia nu sînt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor. El vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc.

A cărui lopată este în mîna Lui, ca să curețe aria și să adune grîul în jitnița Sa, iar pleava o va arde cu foc nestins».

(Matei III, 1—11; Marcu I, 4—8; Luca III, 1—18).

Faceți deci roade vrednice de pocăință (Matei III, 8).

Botezul și ispitirea lui Iisus Hristos

Iisus primește botezul de la Ioan. — În acest timp a venit Iisus din Galileea, la *Iordan*, către Ioan, ca să se boteze de către el.

Ioan însă îl oprea, zicînd: «Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine?»

Și, răspunzînd, Iisus a zis către el: «Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea».

Atunci L-a lăsat.

Iisus este mărturisit ca Fiu al lui Dumnezeu. — Iar botezându-se Iisus, îndată ce a ieșit din apă, iată cerurile I s-au deschis, și el a văzut Duhul lui Dumnezeu, pogorându-se ca un porumbel și venind peste El.

Și iată glas din ceruri care a zis : *«Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit»*.

Iisus ispitit de trei ori de diavol. — Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către diavolul.

Și după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit.

Ci apropiindu-se, ispititorul a zis către El : *«De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini»*.

Iar El, răspunzând, a zis : *«Scris este : Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu»*.

Atunci diavolul L-a dus în sfînta cetate, L-a pus pe aripa templului, și I-a zis : «Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este : Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mîini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău».

Iisus i-a răspuns : «Iarăși este scris : *Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău*».

Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor, și I-a zis Lui : «Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și mi Te vei închina».

Atunci Iisus i-a zis : «Mergi înapoia Mea, satano, căci scris este : *Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești*».

Atunci L-a lăsat diavolul și iată îngerii venind la El, îi slujeau (Matei III, 13—17 ; IV, 1—11 ; Marcu I, 9—11 ; Luca III, 22—38).

Stați împotriva diavolului și el va fugi de la voi (Iacov IV, 7).

Misiunea ce avea de împlinit 'sfîntul Ioan Botezătorul

Ioan spune că este Înaintemergătorul lui Mesia. — Și aceasta este mărturia lui Ioan, cînd au trimis la el Iudeii din Ierusalim, preoți și leviți, ca să-l întrebe : «Cine ești tu ?»

Și el a mărturisit și n-a tăgăduit ; și a mărturisit : «Nu sînt eu Hristosul».

Și ei l-au întrebat : «Dar cine ești ? Ești Ilie ?» Zis-a el : «Nu sînt». «Ești tu proorocul ?» Și a răspuns : «Nu».

Deci i-au zis : «Cine ești ? Ca să dăm un răspuns celor ce ne-au trimis ? Ce spui tu despre tine însuți ?»

El a zis : «*Eu sînt glasul celui ce strigă în pustiu : Îndreptați calea Domnului, precum a zis Isaia proorocul*».

Și trimișii erau dintre farisei.

Și l-au întrebat și i-au zis : «De ce botezi, deci, dacă tu nu ești Hristosul, nici Ilie, nici Proorocul ?»

Ioan le-a răspuns, zicînd : «Eu botez cu apă ; dar în mijlocul vostru se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu-I sînt vrednic să-I dezleg cureaua încălțăminteii».

Acestea se petreceau în Betabara, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

Ioan adevărește că Iisus este Fiul lui Dumnezeu. — A doua zi a văzut Ioan pe Iisus venind către el și a zis : «*Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.* Acesta este despre Care eu am zis : După mine vine bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era. Și eu nu-L știam ; dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezînd cu apă».

Și a mărturisit Ioan, zicînd : «Am văzut Duhul coborîndu-se din cer ca un porumbel și a rămas peste El. Și eu nu-L știam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis : Peste Care vei vedea Duhul coborîndu-se și rămînînd peste El, Acesta este Cel care botează cu Duhul Sfînt.

Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este *Fiul lui Dumnezeu*» (Ioan I, 19—34).

Cu cît ești mai mare, cu atît mai mult te smerește și înaintea Domnului vei afla har (Sirah III, 18).

Cei dintîi ucenici ai lui Iisus

Iisus cheamă pe Ioan și pe Andrei. — A doua zi iarăși stătea Ioan și doi dintre ucenicii lui și, privind pe Iisus, Care trecea, a zis : «*Iată Mielul lui Dumnezeu !*»

Și cei doi ucenici l-au auzit cînd a spus aceasta și au mers după Iisus. Iar Iisus, întorcîndu-se și văzîndu-i că merg după El, le-a zis : «Ce căutați ?» Iar ei l-au zis : «Rabi (care se tîlcuiește : Învățătorule), unde locuiești ?»

El le-a zis : «*Veniți și veți vedea*». Au mers, deci, și au văzut unde locuia ; și au rămas la El în ziua aceea. Era ca la ceasul al zecelea.

Unul dintre cei doi care auziseră de la Ioan și veniseră după Iisus era *Andrei*, fratele lui Simon Petru.

Iisus cheamă pe Simon. — Acesta a găsit întîi pe *Simon*, fratele său, și i-a zis : «Am găsit pe Mesia (care se tîlcuiește Hristos)».

Și l-a adus la Iisus. Iisus, privind la el, i-a zis : «Tu ești Simon, fiul lui Ionă ; tu te vei numi *Chefa* (ce se tîlcuiește : *Petru*)».

Iisus cheamă pe Filip. — A doua zi a voit să meargă în Galileea și a găsit pe *Filip*. Și i-a zis Iisus : «Urmează-Mi !»

Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru.

Filip a găsit pe Natanael și i-a zis : «Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret».

Și i-a zis Natanael : «Din Nazaret poate fi ceva bun ?»
Filip i-a zis : «Vino și vezi».

Iisus îl cheamă pe Natanael. — Iisus a văzut pe Natanael venind către El și a zis despre el : «Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleșug».

Natanael I-a zis : «De unde mă cunoști ?» A răspuns Iisus și i-a zis : «Mai înainte de a te chema Filip, te-am văzut când erai sub smochin».

Răspunsu-I-a Natanael : «Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești regele lui Israel».

Răspuns-a Iisus și i-a zis : «Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi ? Mai mari decît acestea vei vedea». (Ioan I, 35—51)

Unde sînt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu (Ioan XII, 26).

Nunta din Cana

Mijlocirea Maicii Domnului. — Și a treia zi s-a făcut nuntă în Cana Galileii și era și mama lui Iisus acolo.

Și a fos chemat și Iisus și ucenicii Săi la nuntă.

Și, sfîrșindu-se vinul, a zis mama lui Iisus către El : «Nu mai au vin».

A zis ei Iisus : «Ce este Mie și ție, femeie ? Încă n-a venit ceasul Meu».

Mama Lui a zis celor ce slujeau : « Faceți orice vă va spune ».

Iisus preface apa în vin. — Și erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea Iudeilor, care luau câte două sau trei vedre.

Zis-a lor Iisus : « Umpleți vasele cu apă ». Și le-au umplut pînă sus.

Și le-a zis : « Scoateți acum și aduceți nunului ». Iar ei i-au adus.

Și cînd nunul a gustat apa care se făcuse vin și nu știa de unde este, ci numai slujitorii care scosese răpa știa, a chemat nunul pe mire și i-a zis : « Orice om pune întîi vinul cel bun, și cînd se amețesc, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun pînă acum ».

Ucenicii sînt întăriți în credință. — Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și și-a arătat slava Sa ; și ucenicii Săi au crezut în El (Ioan II, 1—12).

Și se rugau împreună cu Maria, mama lui Iisus (Fapte I, 14).

*

După aceea s-a coborît în Capernaum El și mama Sa și frații și ucenicii Săi, și acolo n-au rămas decît puține zile.

B. — ANUL ÎNTÎII DIN VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS
(De la Paștile anului întîii pînă la cel al anului al doilea)

Întîia curățire a Templului

Iisus alungă pe vinzătorii din Templu. — Și erau aproape Paștile Iudeilor, și Iisus s-a urcat la Ierusalim.

Și a găsit, șezînd în templu, pe cei ce vindeau boi și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani. Și, făcîndu-și un bici de ștreanguri, i-a scos pe toți afară din templu, și oile și boii, și schimbătorilor le-a vărsat banii și le-a răsturnat mesele. Și celor ce vindeau porumbei le-a zis : « Luați acestea de aici ! Nu faceți casa Tatălui Meu casă de negustorie ! »

Și și-au adus aminte ucenicii Lui că este scris : *Rîvna casei Tale Mă mistuie.*

Iisus îndreptățește această purtare. — Au răspuns, deci, Iudeii și l-au zis : « Ce semn ne arăți că faci acestea ? »

Iisus a răspuns și le-a zis : « *Dărîmați templul acesta și în trei zile îl voi ridica.* »

Și au zis deci Iudeii : «În patruzeci și șase de ani s-a zidit templul acesta ! Și Tu îl vei ridica în trei zile ?» Iar El vorbea despre templul trupului Său.

Deci, cînd s-a sculat din morți, ucenicii Lui și-au adus aminte că aceasta o spusese și au crezut Scripturii și cuvîntului pe care îl spusese Iisus (I, 13—23).

Iubit-am, Doamne, bunăcuviința casei Tale (Ps. XXV, 8).

*

Și cînd era în Ierusalim, la praznicul Paștilor, mulți au crezut în numele Lui, văzînd minunile pe care le făcea.

Iisus și Nicodim

Botezul este de neapărată trebuință. — Și era un om dintre farisei, care se numea *Nicodim* și care era fruntaș al Iudeilor.

Acesta a venit noaptea la Iisus și I-a zis : «Rabi, știm că de la Dumnezeu ai venit învățător ; că nimeni nu poate face

aceste minuni, pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el».

Răspuns-a Iisus și i-a zis : «Adevărat, adevărat zic ție : De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu».

Iar Nicodim a zis către El : «Cum poate omul să se nască, fiind bătrîn ? Oare, poate să intre a doua oară în pîntecele mamei sale și să se nască ?»

Iisus a răspuns : «Adevărat, adevărat zic ție : *de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu*».

Credința e de neapărată trebuință. — A răspuns Nicodim și I-a zis : «Cum pot să fie acestea ?»

Iisus a răspuns și i-a zis : «Tu ești învățătorul lui Israel și nu cunoști acestea ? Adevărat, adevărat zic ție, că noi ceea ce știm vorbim și ce am văzut mărturisim, dar mărturia noastră nu o primiți.

Dacă v-am spus cele pămîntești și nu credeți, cum veți crede de vă voi spune cele cerești ?

Și nimeni nu s-a suit la cer, decît Cel ce s-a coborît din cer, Fiul Omului, Care este în cer.

Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustiu, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încît pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mîntuiască, prin El, lumea.

Cel ce crede în El nu este judecat, iar cel ce nu crede a și fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele Celui Unuia-Născut, Fiul lui Dumnezeu.

Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decît Lumina. Căci faptele lor erau rele.

Că oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sînt săvîrșite».

După acestea a venit Iisus și ucenicii Lui în pământul Iudeii și stătea cu ei acolo și boteza (Ioan III, 1—21).

Cel ce va crede și se va boteza se va mântui ; iar cel ce nu va crede se va osîndi (Marcu XVI, 16).

Iisus și Samarineanca

Iisus la fântina lui Iacov. — Irod, tetrarhul Galileii, avea de soție pe Irodiada, femeia fratelui său Filip, încă trăind acesta. Și Ioan îi zicea : «Nu ți se cade să ai de soție pe femeia fratelui tău !» Pentru aceasta Irod l-a prins pe Ioan și a vrut să-l omoare, dar s-a temut de popor, căci toți îl aveau pe Ioan ca prooroc, și de aceea l-a legat și l-a aruncat în temniță. Și auzind Iisus că Ioan a fost aruncat în temniță, s-a întors în Galileea și trebuia să treacă prin *Samaria*.

Deci a venit la o cetate a Samariei, numită *Sihar*, aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său ; și era acolo fântina lui Iacov. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, s-a așezat lângă fântină și era ca la al șaselea ceas.

Iisus făgăduiește apa vie. — Atunci a venit o femeie din *Samaria* să scoată apă. Iisus i-a zis : «Dă-Mi să beau». Căci ucenicii Lui se duseseră în cetate ca să cumpere merinde.

Femeia samarineancă l-a zis : «Cum Tu, care ești iudeu, ceri să bei de la mine, care sînt femeie samarineancă ? Pentru că Iudeii nu au amestec cu Samarinenii».

Iisus a răspuns și i-a zis : «Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice : Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El și ți-ar fi dat *apă vie*».

Femeia l-a zis : «Doamne, nici nu ai cu ce să scoți, și fântina e adîncă ; de unde, dar, ai apa cea vie ? Nu cumva ești Tu mai mare decît părintele nostru Iacov, care ne-a dat această fântină și el însuși a băut din ea și fiii lui și turmele lui ?»

Iisus i-a răspuns și i-a zis : «Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși ; dar *cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică*».

Femeia a zis către El : «Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot».

Iisus se face cunoscut acestei femei. — Iisus i-a zis: «Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici».

Femeia a răspuns și a zis: «N-am bărbat».

Iisus i-a zis: «Bine ai zis că nu ai bărbat, căci cinci bărbați ai avut și cel pe care îl ai acum nu-ți este bărbat. Aceasta adevărat ai spus».

Femeia i-a zis: «Doamne, văd că Tu ești prooroc. Părinții noștri s-au închinat pe acest munte (adică în muntele Garizim), iar voi ziceți că Ierusalimul este locul unde trebuie a se închina».

Și Iisus i-a zis: «Femeie, crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui. Voi vă închinați căruia nu știți, noi ne închinăm Căruia știm, pentru că mântuirea din Iudei este. Dar vine cea-

sul, și acum este, cînd adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr, că și Tatăl astfel îi dorește pe cei ce I se închină Lui. Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr».

I-a zis femeia : «Știm că vine Mesia care se cheamă Hristos ; cînd va veni, Acela ne va vesti nouă toate».

Iisus i-a zis : «Eu sînt, Cel ce vorbesc cu tine».

Ucenicii se întorc din cetate la Iisus. — Dar atunci au sosit ucenicii Lui ; și se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis : «Ce o întrebi», sau : «Ce vorbești cu ea ?»

Iar femeia și-a lăsat găleata și s-a dus în cetate și a zis oamenilor : «Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate cîte am făcut. *Nu cumva acesta este Hristosul ?*»

Și au ieșit din cetate și veneau către El.

Între timp, ucenicii Lui îl rugau, zicînd : «Învățătorule, mîncă!» Iar El le-a zis : «Eu am mîncat o mîncare pe care voi nu o știți». Ziceau deci ucenicii între ei : «Nu cumva I-a adus cineva să mînince ?» Iisus le-a zis : «Mîncarea Mea este să fac *voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvîrșesc lucrul Lui*».

Mulți dintre Samarineni au crezut în El. — Apoi Iisus, văzînd mulțimea poporului ce venea din cetate, a zis : «Nu ziceți voi că mai sînt patru luni și vine secerișul ? Iată zic vouă : Ridicați ochii voștri și priviți holdele că sînt albe pentru seceriș. Iar cel ce seceră primește plată și adună roade spre viața veșnică, ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră. Căci în aceasta se adeverește cuvîntul : Că unul este semănătorul și altul secerătorul. Eu v-am trimis să secerați ceea ce voi n-ați muncit ; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor».

Și mulți Samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvîntul femeii care mărturisea : «Mi-a spus toate cîte am făcut».

Deci după ce au venit la El, Samarinenii îl rugau să rămînă la ei. Și a rămas acolo două zile. Și cu mult mai mulți au crezut pentru cuvîntul Lui.

Iar femeii îi ziceau : «Credem nu numai pentru cuvîntul tău, căci noi înșine am auzit și știm că Acesta este cu adevărat Hristosul lumii» (Ioan IV, 1—42).

Cu bucurie veți scoate apă din izvorul mîntuirii (Is. XII, 3).

Iisus vindecă pe fiul unui slujbaș împărătesc

Slujbașul se roagă pentru fiul său. — Și după cele două zile, a plecat de acolo în Galileea, căci Iisus însuși a mărturisit că un prooroc nu este cinstit în țara lui.

Deci, cînd a venit în Galileea, L-au primit Galileenii, cei ce văzuseră toate cîte făcuse El în Ierusalim, la praznic ; căci și ei veniseră la praznic.

În Cana Galileii, unde prefăcuse apa în vin, era un slujitor regesc, al cărui fiu era bolnav în *Capernaum*. Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s-a dus la El și L-a rugat să se coboare și să vindece pe fiul lui, căci era gata să moară.

Deci Iisus i-a zis : «Dacă nu vedeți semne și minuni, nu credeți».

Slujitorul regesc a zis către El : «Doamne, coboară-Te înainte de a muri copilul meu».

Iisus i-a zis : «Mergi, fiul tău trăiește». Și omul a crezut în cuvîntul pe care i l-a spus Iisus și a plecat.

Slujbașul împărătesc crede în Domnul cu toată casa sa. — Iar pe cînd el cobora, slugile l-au întîmpinat, spunîndu-i că fiul lui trăiește. Și a aflat de la ele ceasul în care i-a fost mai bine. Și i-au spus că ieri, în ceasul al șaptelea, l-au lăsat frigurile. Așadar tatăl a cunoscut că în ceasul acela a fost în care Iisus i-a zis : «Fiul tău trăiește».

Și a crezut el și toată casa lui. (Mt. IV, 12—17 ; Mc. I, 14—15 ; Lc. IV, 15 ; Ioan IV, 43—54).

Toate sînt cu puțință celui ce crede (Marcu IX, 23).

Proorocul în patria sa

Iisus propovăduiește în Nazaret. — Și a venit la Nazaret, unde fusese crescut și, după obiceiul Său, a intrat în ziua sîmbetei în sinagogă și s-a sculat să citească.

I s-a dat cartea proorocului Isaia, și, deschizînd El cartea, a găsit locul unde era scris : *Duhul Domnului este peste*

Mine, pentru că M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsăți și să vestesc anul plăcut Domnului.

Și închizînd cartea și dînd-o slujitorului, a șezut, iar ochii tuturor din sinagogă erau ațintiți asupra Lui.

Și El a început a zice către ei: «Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechile voastre».

Cei din patria Sa nu cred în El. — Și toți îl încuviințau și se mirau de cuvintele harului care ieșeau din gura Lui și ziceau: «Nu este, oare, Acesta fiul lui Iosif?»

Și El le-a zis: «Cu adevărat îmi veți spune această pildă: Doctore, vindecă-te pe tine însuși! Cîte am auzit că s-au făcut în Capernaum, fă și aici în patria Ta».

Și le-a zis: «Adevărat zic vouă că nici un prooroc nu este bine primit în patria sa. Și adevărat vă spun că multe văduve erau în zilele lui *Ilie*, în Israel, cînd s-a închis cerul trei ani și șase luni, încît a fost foamete mare peste tot pămîntul. Și la nici una dintre ele n-a fost trimis *Ilie*, decît la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă.

Și mulți leproși erau în Israel în zilele proorocului *Eli-sei*, dar nici unul dintre ei nu s-a curățat, decît *Neeman Sirianul*».

Iisus se depărtează la Capernaum. — Și toți, în sinagogă, auzind acestea, s-au umplut de mînie. Și, sculîndu-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus pînă pe sprînceană muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie. Iar El, trecînd prin mijlocul lor, s-a dus.

Și s-a coborît la Capernaum, cetate a Galileii, și îi învăța simbăta (Luca IV, 15—34).

Intru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit (Ioan I, 11).

Pescuirea minunată

Iisus propovăduiește de pe apă. — Pe cînd mulțimea îl îmbulzea, ca să asculte cuvîntul lui Dumnezeu, și El ședea lîngă lacul Ghenizaret, a văzut două corăbii oprite lîngă țărm, iar pescarii, coborînd din ele, spălau mrejele. Urcîndu-se

într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o de-
părteze puțin de la uscat. Și, șezînd în corabie, învăța din
ea mulțimile.

Iisus răsplătește credința. — Iar cînd a încetat de a vorbi,
i-a zis lui Simon: «Mîna la adînc și lăsați în jos mrejele
voastre, ca să pescuiți». Și, răspunzînd, Simon a zis: «Învă-
țătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins,
dar, după cuvîntul Tău, voi arunca mrejele».

Și făcînd ei aceasta, au prins mulțime mare de pește,
că li se rupeau mrejele. Și au făcut semn tovarășilor din
cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au um-
plut amîndouă corăbiile, încît era gata să se afunde.

Ucenicii sînt cuprinși de spaimă. — Iar Simon Petru, vă-
zînd aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicînd: «Ieși de
de la mine, Doamne, că sînt om păcătos». Căci spaima îl cu-
prinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul
peștilor pe care îi prinseseră.

Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care
erau tovarășii lui Simon. Și a zis Iisus către Simon: «Nu te
teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni».

Și trăgînd corăbiile la țarm, au lăsat totul și au mers
după El (Matei IV, 18—22; Marcu I, 16—20; Luca V, 1—11).

*Nu sînt vrednic de toate îndurările Tale și de toate
binefacerile ce mi-ai arătat mie (Facerea XXXII, 10).*

Vindecarea unui paralytic din Capernaum

Puterea Domnului se arată în tămăduiri. — Și într-una din zi-
le, Iisus învăța, și de față ședeau farisei și învățători ai
Legii, veniți din toate satele Galileii, din Iudeea și din Ieru-
salim. Și iată niște bărbați aduceau pe pat un om care era
slăbănog și căutau să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea
Lui; dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulțimii,
s-au suit pe acoperiș și, printre cărămizi, l-au lăsat cu patul
la mijloc înaintea lui Iisus.

Și văzînd credința lor, El a zis: «Omule, iertate îți sînt
păcatele tale».

Iar fariseii și cărturarii au început să cîrtească, zicînd : «Cine e Acesta care grăiește hule ? Cine poate să ierte păcatele decît unul Dumnezeu ?»

Iar Iisus, cunoscînd gîndurile lor, răspunzînd a zis către ei : «Ce cugetați în inimile voastre ? Ce este mai ușor ? A

zice : Iertate sînt păcatele tale, sau a zice : Scoală și umblă ? Iar ca să știți că Fiul Omului are pe pămînt putere să ierte păcatele, a zis slăbănogului : Ție îți zic : Scoală-te, ia patul tău și mergi la casa ta».

Și îndată ridicîndu-se înaintea lor, luînd patul pe care zăcuse, s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

Și uimire i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu și, plini de frică, ziceau : «Am văzut astăzi lucruri minunate». (Matei IX, 1—19 ; Marcu II, 1—12 ; Luca V, 17—26).

Iisus la scaldătoarea Vitezda

Iisus vindecă alt slăbănog. — După acestea era o sărbătoare a Iudeilor și Iisus s-a suit la Ierusalim.

Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scaldătoare, care se numește pe evreiește Vitezda, avînd cinci pridvoare.

În acestea zăceau mulțime de bolnavi: orbi, schiopi, uscați, așteptînd mișcarea apei, căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scaldătoare și tulbura apa și cine intra întîi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, de orice boală era ținut.

Și era acolo un om, care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzînd pe acesta zăcînd și știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis : «Voiești să te faci sănătos?» Bolnavul l-a răspuns : «Doamne, nu am om, ca să mă arunce în scaldătoare, cînd se tulbură apa ; că, pînă cînd vin eu, altul se coboară înaintea mea». Iisus i-a zis : «Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă».

Și îndată omul s-a făcut sănătos, și și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sîmbătă.

Iudeii se scandalizează. — Deci ziceau Iudeii către cel vindecat : «Este zi de sîmbătă și nu-ți este îngăduit să-ți iei patul».

El le-a răspuns : «Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis : Ia-ți patul și umblă».

Ei l-au întrebat : «Cine este omul care ți-a zis : Ia-ți patul tău și umblă?»

Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc.

După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis : «Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău». Atunci omul a plecat și a spus Iudeilor că Iisus este Cel ce l-a făcut sănătos.

Pentru aceasta Iudeii prigoneau pe Iisus și căutau să-L omoare, că făcea acestea sîmbăta.

Iisus se numește pe Sine Fiul lui Dumnezeu. — Dar Iisus le-a răspuns : «Tatăl Meu pînă acum lucrează ; și Eu lucrez».

Deci pentru aceasta căutau și mai mult Iudeii să-L omoare, pentru că nu numai că dezlega sîmbăta, dar și pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, făcîndu-se pe Sine deopotrivă cu Dumnezeu.

A răspuns deci Iisus și le-a zis : «Adevărat, adevărat zic vouă : Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcînd ; căci cele ce face Acela, acestea le face și Fiul întocmai.

Că Tatăl iubește pe Fiul și arată toate cîte face El și lucruri mai mari decît acestea va arăta Lui, ca voi să vă mirați. Căci, după cum Tatăl scoală pe cei morți și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață celor ce voiește.

Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului, ca toți să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl. Cel ce nu cinstește pe Fiul nu cinstește nici pe Tatăl Care L-a trimis.

Adevărat, adevărat zic vouă : Cel ce ascultă cuvîntul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață.

Adevărat, adevărat zic vouă, că vine ceasul și acum este, cînd morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia ; căci precum Tatăl are viață în Sine, așa I-a dat și Fiului să aibă viață în Sine ; și I-a dat putere să facă judecată, pentru că este Fiul Omului.

Nu vă mirați de aceasta, că vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui ; și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osîndeii» (Ioan V, 1—29).

Și noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu (Ioan VI, 69).

Alegerea celor doisprezece apostoli

Iisus alege dintre ucenici pe apostoli. — Și în zilele acelea, Iisus a ieșit la munte ca să se roage și a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu. Și cînd s-a făcut ziua, a chemat la Sine pe ucenicii Săi și a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli ; pe *Simon*, căruia i-a zis *Petru*, și pe *Andrei*, fratele lui, și pe *Iacov*, și pe *Ioan*, și pe *Filip*, și pe *Vartolomeu*, și pe *Matei*, și pe *Toma*, și pe *Iacov al lui*

Alfeu, și pe *Simon*, numit *Zilotul*, și pe *Iuda* al lui *Iacov* și pe *Iuda Iscarioteanul*, care s-a făcut trădător.

Iar Iisus le-a zis : *Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.* (Matei XIX, 28). (Matei X, 1 ; Marcu III, 13 ; Luca VI, 12—16).

Cuvîntarea de pe munte

Cele nouă Fericiri. — Văzînd mulțimile, Iisus, s-a suit în munte, a șezut și ucenicii Lui au venit la El.

Și deschizîndu-și gura, îi învăța, zicînd :

«Feriți cei *săraci* cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor.

Feriți cei ce *plîng*, că aceia se vor mîngîia.

Fericiți cei *blînzi*, că aceia vor moșteni pămîntul.

Fericiți cei ce *flămînzesc și însetează de dreptate*, că aceia se vor sătura.

Fericiți cei *milostivi*, că aceia se vor milui.

Fericiți cei *curați cu inima*, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Fericiți *făcătorii de pace*, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiți cei *prigoniți pentru dreptate*, că a lor este împărăția cerurilor.

Fericiți veți fi voi cînd *vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea*.

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri».

Sfințenia Legii celei noi. — «Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul și pămîntul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, pînă ce se vor face toate.

Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, și va învăța așa pe oameni, foarte mic se va chema în împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor.

Că zic vouă: Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor.

Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi; iar cine va ucide vrednic va fi de osîndă. Eu însă vă spun vouă: Că oricine se minie pe fratele său vrednic va fi de osîndă; și cine va zice fratelui său: *raca*, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine-i va zice: *nebunule*, vrednic va fi de gheena focului.

Deci, dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întîi și împacă-te cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău.

Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Iar Eu zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri, bine cuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă

prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru celui din ceruri ; că El face să răsară soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei drepti și peste cei nedrepti.

Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea ? Oare nu fac și vameșii același lucru ? Și dacă îmbrățișați numai pe frații voștri, ce faceți mai mult ? Oare nu fac și păgînii același lucru ?

Fiți, dar, voi desăvîrșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvîrșit este».

Faptele bune. — «Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei ; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru cel din ceruri».

Milostenia. — «Cînd faci milostenie, nu trîmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni ; adevărat grăiesc vouă că își iau răsplata lor.

Tu însă, cînd faci milostenie, să nu știe stînga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție».

Rugăciunea. — «Cînd vă rugați, nu fiți ca fățarnicii că-rora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stînd în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor ; adevărat grăiesc vouă că își iau răsplata lor.

Tu însă, cînd te rogi, intră în camera ta și, închizînd ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție.

Cînd vă rugați, nu spuneți multe ca păgînii, că ei cred că în poliloghia lor vor fi ascultați. Deci nu vă asemenați lor, că știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El».

«Deci voi așa să vă rugați : *Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău ; vie împărăția Ta ; facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt. Plînea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi ; și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri ; și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a Ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin*» (Matei VI, 9—13).

Pocăința. — «Cînd postiți, nu fiți triști ca fățarnicii ; căci ei își smolesc fețele ca să se arate oamenilor că postesc ; adevărat grăiesc vouă că își iau plata lor.

Tu însă, cînd postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, Care

este în ascuns, și Tatăl, Care vede în ascuns, îi va răsplăti ție».

Dragostea. — «Toate cîte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorocii».

Smerenia creștină. — «Intrați prin poarta cea strîmtă că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sînt cei care apucă pe ea ; și strîmtă e poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sînt care o află.

Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sînt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărăcini?

Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roade bune, se taie și se aruncă în foc.

De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.

Nu oricine îmi zice : Doamne, Doamne va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu celui din ceruri».

Iubirea aproapelui. — «Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.

Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșelile voastre.

Cereți și vi se va da ; căutați și veți afla ; bateți și vi se va deschide, că oricine cere ia, cel ce caută află, și celui care bate i se va deschide.

Cu ce măsură veți măsura, cu aceea vi se va măsura».

Spusu-le-a Iisus și pilda aceasta : «Au doară poate orb pe orb să povățuiască? Oare nu vor cădea amîndoi în groapă?

Nu este ucenic mai presus de învățătorul său, nici slugă mai presus de stăpînul său. Destul este ca ucenicul să fie ca învățătorul și slugii ca stăpînul. Dacă pe stăpînul casei l-au numit Beelzebul, cu cît mai mult pe casnicii lui ?

Nu judecați, ca să nu fiți judecați ; căci cu judecata cu care judecați veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura.

De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, și bîrna din ochiul tău nu o iei în seamă ? Sau cum vei zice fratelui tău :

Lasă să scot paiul din ochiul tău și iată birna este în ochiul tău ?

Fățarnice, scoate întâi birna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău».

Încheiere. — «De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le îndeplinește, *asemăna-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stîncă*. A căzut ploaia, au venit riurile mari, au suflat vînturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stîncă.

Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le îndeplinește, *asemăna-se-va bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip*. Și a căzut ploaia și au venit riurile mari și au suflat vînturile și au izbit în casa aceea, și a căzut. Și căderea ei a fost mare».

Iar cînd Iisus a sfîrșit cuvintele acestea, mulțimile erau uimite de învățătura Lui ; că îi învăța pe ei ca Unul care are putere, iar nu cum îi învățau cărturarii lor (Matei V, 1—48 ; VI, 1—18 ; VII, 1—29 ; Luca VI, 17—20).

Iisus vindecă un lepros și pe sluga sutașului

Iisus vindecă un lepros. — Și coborîndu-se El din munte, mulțimi multe au mers după El.

Și iată un lepros, apropiindu-se, I se închină, zicînd : «Doamne, dacă voiești, poți să mă curățești».

Și Iisus, întinzînd mîna, s-a atins de el, zicînd : «Voiesc, curățește-te». Și îndată s-a curățit lepra lui.

Și i-a zis Iisus : «Vezi, nu spune nimănui, ci mergi, arată-te preoților, și adu darul pe care l-a rînduit Moise, spre mărturie lor».

Sutașul se roagă pentru sluga sa. — Și pe cînd intra în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugîndu-L și zicînd : «Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit». Și i-a zis Iisus : «Venind, îl voi vindeca».

Dar sutașul, răspunzînd, I-a zis : «Doamne, nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvîntul și se va vindeca sluga mea. Că și eu sînt om sub stăpînirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia : Du-te, și se duce ; și celuiilalt : Vino, și vine ; și slugii mele : Fă aceasta, și face».

Sluga sutașului e vindecată. — Auzind acestea, Iisus s-a minunat și a zis celor ce veneau după El : «Adevărat grăiesc

vouă : Nici în Israel n-am găsit atîta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întinericul cel mai din afară ; acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților».

Și a zis Iisus sutașului : «Du-te, fie ție după cum ai crezut». Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela (Matei VIII, 1—13 ; Marcu I, 40—46 ; Luca V, 12—16).

Doamne, nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu (Matei VIII, 8).

Tînărul din Nain înviat de Iisus

Și după aceea, s-a dus într-o cetate numită Nain și cu El împreună mergeau ucenicii Lui și multă mulțime. Iar cînd s-a apropiat de porțile cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțime mare din cetate era cu ea.

Și, văzînd-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis : «Nu plînge».

Și apropiîndu-se, s-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis : «Tinere, ție îți zic : scoală-te !» Și s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui.

Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicînd : «Prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său».

Și a ieșit cuvîntul acesta despre El în toată Iudeea și în toată împrejurimea (Luca VII, 11—17).

Trimișii lui Ioan

Iisus dă mărturie despre Sine însuși. — Și au vestit lui Ioan ucenicii lui despre toate acestea.

Și, chemînd la sine pe doi dintre ucenicii săi, Ioan i-a trimis către Domnul, zicînd : «Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul ?»

Și, ajungînd la El, acei bărbați au zis : «Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine, zicînd : Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul ?»

Și în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea.

Și, răspunzînd, le-a zis : «Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit : Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește. Și fericit este acela care nu se va sminti întru Mine».

Iisus mărturisește despre Ioan. — Iar după ce trimișii lui Ioan au plecat, El a început să vorbească mulțimilor despre Ioan : «Ce ați ieșit să priviți în pustiu ? Oare trestie clătinată de vînt ? Dar, ce ați ieșit să vedeți ? Oare om îmbrăcat în haine moi ? Iată, cei ce petrec în haine scumpe și în desfățare sînt în casele regilor.

Dar ce ați ieșit să vedeți ? Oare prooroc ? Da ! Zic vouă : și mai mult decît un prooroc. Acesta este cel despre care s-a scris : Iată trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care va găti calea Ta, înaintea Ta.

Zic vouă : Între cei născuți din femeie, nimeni nu este mai mare decît Ioan ; dar cel mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decît el» (Matei XI, 2—7 ; Luca VII, 18—28).

Credem că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mintuitorul lumii (Ioan IV, 42).

Mirul femeii păcătoase

O femeie păcătoasă unge cu mir pe Domnul. — Și, iată, era în cetate o femeie păcătoasă și, aflînd că șade la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir. Și stînd la spate, lîngă picioarele Lui, plîngînd, a început să ude cu lacrimi picioarele Lui, și cu părul capului ei le ștergea. Și săruta picioarele Lui și le ungea cu mir.

Iisus ia apărarea acestei femei. — Și văzînd fariseul care-L chemase a zis în sine : «Acesta, de ar fi prooroc, ar ști

cine e și ce fel e femeia care se atinge de El, că este păcătoasă».

Și, răspunzînd, Iisus a zis către el : «Simone, am să-ți spun ceva». «Învățătorule, spune», zise el.

«Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci ; dar, neavînd ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amîndoi. Deci, care dintre ei îl va iubi mai mult ?»

Simon, răspunzînd, a zis : «Socotesc că acela căruia i-a iertat mai mult». Iar El i-a zis : «Drept ai judecat».

Și, întorcîndu-se către femeie, a zis lui Simon : «Vezi pe femeia aceasta ? Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu Mi-ai dat ; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul ei. Sărutare nu Mi-ai dat ; ea însă, de cînd am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu L-ai uns ; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele. De acea îți zic : *Iertate sînt păcatele ei cele multe, că mult a iubit*. Iar cui se iartă puțin, puțin iubește».

Și a zis ei : «Iertate îți sînt păcatele».

Și au început cei ce ședeau împreună la masă să zică în sine : «Cine este Acesta care iartă și păcatele ?»

Iar către femeie a zis : «Credința ta te-a mîntuit ; mergi în pace». (Luca VII, 36—50).

Trestia frîntă nu o va zdrobi și inul ce fumegă nu-l va stinge (Isaia XLII, 3).

Cuvîntarea de pe malul lacului: Pildele

Pilda semănătorului. — Și adunîndu-se mulțime multă și venind de prin cetăți la El, a zis în pildă :

«Ieșit-a semănătorul să semene sămînța sa. Și, semănînd el, una a căzut lîngă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mîncat-o. Alta a căzut pe piatră, și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Alta a căzut în mijlocul spinilor, și spinii, crescînd cu ea, au înăbușit-o. Și alta a căzut pe pămînt bun și, crescînd, a făcut rod înșutit». Acestea zicînd, strigă : «Cine are urechi de auzit să audă».

Și ucenicii Lui îl întrebau : «Ce înseamnă pilda aceasta ?»

El a zis : «Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzînd, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă».

Iar pilda aceasta înseamnă : *Sămînța* este cuvîntul lui Dumnezeu. Sămînța de *lingă drum* sînt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvîntul din inima lor, ca nu cumva, crezînd, să se mîntuiască. Cea *de pe piatră* sînt aceia care, auzînd cuvîntul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină ; ei cred pînă la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea *căzută între spini* sînt cei ce aud cuvîntul, dar umblînd cu grijile și cu bogățiile și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc. Iar cei *de pe pămînt bun* sînt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvîntul, îl păstrează și rodesc întru răbdare».

Pilda neghinelor. — Altă pildă le-a pus lor înainte, zicînd : « Asemenea este împărăția cerurilor omului care a semănat sămînță bună în țarina sa. Dar pe cînd oamenii dormeau, a venit vrăjmașul, a semănat neghină printre grîu și s-a dus. Iar dacă a crescut paiul și a făcut rod, atunci s-a arătat și neghina. Venind slugile stăpînului casei, i-au zis : Doamne, n-ai semănat tu, oare, sămînță bună în țarina ta ? De unde, dar, are neghină ? Iar El le-a răspuns : Un om vrăjmaș a făcut aceasta. Slugile i-au zis : Voiești, deci, să ne ducem și s-o plivim ? El însă a zis : Nu, ca nu cumva, plivind neghina, să smulgeți o dată cu ea și grîul. Lăsați să crească împreună și grîul și neghina, pînă la seceriș, și la vremea secerișului voi zice secerătorilor : Pliviți întîi neghina și legați-o în snopi ca s-o ardem, iar grîul adunați-l în jitnița mea ».

După aceea, lăsînd mulțimile, a venit în casă, iar ucenicii Lui s-au apropiat de El, zicînd : « Lămurește-ne nouă pilda cu neghina din țarină ».

El, răspunzînd, le-a zis : « Cel ce seamănă sămînța cea bună este Fiul Omului. Țarina este lumea ; sămînța cea bună sînt fiii împărăției, iar neghina sînt fiii celui rău. Dușmanul care a semănat-o este diavolul ; secerișul este sfîrșitul lumii, iar secerătorii sînt îngerii. Și, după cum se alege neghina și se arde în foc, așa va fi la sfîrșitul veacului. Trimite-va Fiul Omului pe îngerii săi, vor culege din împărăția Lui toate smintelile și pe cei ce fac fărădelegea, și-i vor arunca pe ei în văpaia focului ; acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților ».

Pilda grăuntelui de muștar. — O altă pildă le-a pus înainte, zicînd : « Împărăția cerurilor este asemenea *grăuntelui*

de muștar, pe care, luîndu-l, omul l-a semănat în țarina sa. El este mai mic decît toate semințele, dar, cînd a crescut, este mai mare decît toate legumele și se face pom, încît vin păsările cerului și se sălășluiesc în ramurile lui».

Pilda aluatului. — Altă pildă le-a spus lor : «Asemenea este împărăția cerurilor *aluatului*, pe care, luîndu-l o femeie, l-a ascuns în trei măsuri de făină, pînă ce s-a dospit toată».

Toate acestea le-a vorbit Iisus mulțimilor în pilde și fără pildă nu le grăia nimic, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul care zice : «Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi cele ascunse de la întemeierea lumii».

Pilda cu comoara. — «Asemenea este împărăția cerurilor cu o *comoară* ascunsă în țarină, pe care, găsind-o un om, a ascuns-o, și de bucuria ei se duce și vinde tot ce are și cumpără țarina aceea».

Pilda cu mîrgăritarul. — «Iarăși asemenea este împărăția cerurilor cu un neguțător care caută *mărgăritare* bune ; și aflînd un mîrgăritar de mult preț, s-a dus, a vîndut toate cîte avea și l-a cumpărat».

Pilda cu năvodul. — «Asemenea este iarăși împărăția cerurilor cu un *năvod* aruncat în mare și care adună tot felul de pești ; iar cînd s-a umplut, l-au tras pescarii la mal și, șezînd, au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-a aruncat afară.

Așa va fi la sfîrșitul veacului ; vor ieși îngerii și vor despărți pe cei răi din mijlocul celor drepti, și îi vor arunca în cuptorul cel de foc ; acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților» (Matei XIII, 1—50 ; Marcu IV, 1—20 ; Luca VIII, 4—19).

Dumnezeu va judeca pe cel drept ca și pe cel nelegiuit (Ecl. III, 17).

Liniștirea furtunii pe mare

Iisus iubește sărăcia. — Și, făcîndu-se seară, au adus la El mulți demonizați, a scos duhurile cu cuvîntul și pe toți cei bolnavi i-a vindecat, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul Isaia, care zice : «Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat».

Și, văzînd Iisus mulțime împrejurul Lui, a poruncit ucenicilor să treacă de cealaltă parte a mării.

Și, apropiindu-se un cărturar, I-a zis : «Învățătorule, Te voi urma oriunde vei merge».

Dar Iisus i-a răspuns: «Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi : *Fiul Omului însă nu are unde să-și plece capul*».

Iisus poruncește furtunii. — Intrînd El în corabie, ucenicii Lui L-au urmat. Și, iată, furtună mare s-a ridicat pe mare, încît corabia se acoperea de valuri ; iar El dormea. Venind ucenicii la El, L-au deșteptat, zicînd : «Doamne, mîntuiește-ne, că pierim». Iisus le-a zis : «De ce vă este frică, puțin credincioșilor ?» S-a sculat atunci, a certat vînturile și marea și s-a făcut liniște deplină.

Iar oamenii s-au mirat, zicînd : «Cine este Acesta că și vînturile și marea ascultă de El ?» (Matei VIII, 16—27 ; Marcu IV, 33—41 ; Luca VIII, 22—30).

Cel ce păzește pe Israel nu va dormita, nici nu va adormi (Ps. CXX, 4).

Învierea fiicei lui Iair. Vindecarea unei bolnave

Iair roagă pe Iisus pentru fiica sa. — Și trecînd Iisus cu corabia iarăși de partea cealaltă, s-a adunat la El mulțime multă și era lingă mare. Și a venit unul din mai-marii sinagogii, anume *Iair*, și, văzîndu-L pe Iisus, a căzut la picioarele Lui și L-a rugat mult, zicînd : «Fiica mea este pe moarte ; ci, venind, pune mîinile peste ea, ca să scape și să trăiască».

Și a mers cu el. Și mulțime multă îl urma pe Iisus și îl îmbulzea.

Iisus vindecă o femeie bolnavă. — Și era o femeie care avea, de doisprezece ani, curgere de sînge, și multe îndurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergînd înspre mai rău. Auzind ea cele despre Iisus, a venit în mulțime și, pe la spate, s-a atins de haina Lui ; căci își zicea : «De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca !» Și îndată izvorul sîngelui ei a încetat și ea a simțit în trup că s-a vindecat de boală.

Și îndată, cunoscînd Iisus în Sine puterea ieșită din El, întorcîndu-se către mulțime, a întrebat : «Cine s-a atins de hainele Mele?» Și I-au zis ucenicii Lui : «Vezi mulțimea îmbulzindu-Te și zici : Cine s-a atins de Mine?» Și se uita împrejur să vadă pe aceea care făcuse aceasta. Iar femeia, înfricoșîndu-se și tremurînd, știind ce i se făcuse, a venit și a căzut înaintea Lui și I-a mărturisit tot adevărul.

Iar El i-a zis : «Fiică, credința ta te-a mîntuit ; mergi în pace și fii sănătoasă de boala ta !»

Iisus înviază pe fiica lui Iair. — Încă vorbind El, au venit unii de la mai-marele sinagogii, zicînd : «Fiica ta a murit. De ce mai superi pe Învățătorul?» Dar Iisus, auzind cuvîntul ce s-a grăit, a zis mai-marelui sinagogii : «Nu te teme. Crede numai». Și n-a lăsat pe nimeni să meargă cu El, decît numai pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

Și au venit la casa mai-marelui sinagogii și au văzut tulburare și pe cei ce plîngeau și se tînguiau mult. Și, intrînd, le-a zis : «De ce vă tulburați și plîngeți ? Copila n-a murit, ci doarme». Și-L luau în rîs. Iar El, scoțîndu-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce îl însoțeau și au intrat unde zăcea copila.

Și, apucînd pe copilă de mină, i-a grăit : «Talita kumi», care se tîlcuiește : «Fiică, ție îți zic, scoală-te !» Și îndată s-a sculat copila și umbla, căci era de doisprezece ani.

Și s-au mirat îndată cu uimire mare.

Dar El le-a poruncit cu stăruință, ca nimeni să nu afle de aceasta.

Și le-a zis să-i dea copilei să mănînce (Matei IX, 18—25 ; Marcu V, 21—43 ; Luca VIII, 41—56).

Numai să mă ating de hainele Lui și mă voi face sănătoasă (Matei IX, 21).

Întîia trimitere a apostolilor

Iisus are milă de mulțime. — Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățînd în sinagogle lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecînd toată boala și toată neputința în popor.

Și, văzînd mulțimile, I s-a făcut milă de ele, că erau necăjite și rătăcite ca niște oi care n-au păstor.

Atunci a zis ucenicilor Lui : *«Secerișul e mult, dar lucrătorii sînt puțini. Rugați, deci, pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său»*.

Iisus trimite pe apostoli. — Atunci, a chemat Iisus la sine pe cei doisprezece apostoli și a început să-i trimită cîte doi, dîndu-le lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință. Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le lor aceasta : *«În calea păgînilor să nu mergeți și în vreo cetate de Samarineni să nu intrați ; ci mai degrabă mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israel. Și mergînd, propovăduiți, zicînd : S-a apropiat împărăția cerurilor. Tămăduiți pe cei neputin-*

cioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, demonii scoateți-i ; în dar ați luat, în dar să dați.

În orice cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic și acolo rămâneți pînă ce veți ieși.

Și, intrînd în casă, urați-i, zicînd : «Pace casei acesteia».

Și, dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea ; iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi».

Apostolii pleacă la propovăduire. — Și ieșind, ei propovăduiau tuturor să se pocăiască. Și scoteau mulți demoni și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau (Matei IX, 35—38 ; X, 9—10 ; Marcu VI, 5—13 ; Luca IX, 1—6).

Împreună-lucrători ai lui Dumnezeu sîntem noi (1 Corinteni III, 9).

Tăierea capului sfîntului Ioan Botezătorul

Irodiada se răzbună. — Și a auzit regele Irod că numele lui Iisus se făcuse cunoscut și zicea că Ioan Botezătorul s-a sculat din morți, și de aceea se fac minuni prin el. Căci Irod, trimițînd, l-a prins pe Ioan și l-a legat și l-a închis, din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soție. Căci Ioan îi zicea lui Irod : «Nu-ți este îngăduit să ții pe femeia fratelui tău».

Iar Irodiada îl ura și voia să-l omoare, dar nu putea, căci Irod se temea de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfînt, și-l ocrotea. Și auzindu-l, era mult nedumerit, dar îl asculta bucuros.

Și, fiind o zi cu bun prilej, cînd Irod, de ziua sa de naștere, a făcut ospăț dregătorilor lui și căpeteniilor oștirii și fruntașilor din Galileea, fiica Irodiadei, intrînd și jucînd, a plăcut lui Irod și celor ce ședeau cu el la masă. Iar regele a zis fetei : «Cere de la mine orice vei voi și îți voi da». Și s-a jurat ei : Orice vei cere de la mine îți voi da, pînă la jumătate din regatul meu».

Și ea, ieșind, a zis mamei sale : «Ce să cer ?» Iar Irodiada i-a zis : «Capul lui Ioan Botezătorul». Și, intrînd îndată, cu grabă, la rege, i-a cerut, zicînd : «Vreau să-mi dai îndată, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul».

Irod trimite să taie capul lui Ioan. — Și regele s-a întris-
tat adînc, dar pentru jurămînt și pentru cei ce ședeau cu el
la masă, n-a voit să-și calce cuvîntul.

Și îndată, trimițînd regele un paznic, a poruncit a-i aduce
capul. Acela, mergînd, i-a tăiat capul în temniță, l-a adus pe
tipsie și l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamei sale.

Și auzind, ucenicii lui au venit, au luat trupul lui Ioan și
l-au pus în mormînt.

Și s-au adunat apostolii la Iisus și l-au spus Lui toate
cîte au făcut și au învățat.

Și El le-a zis : «Veniți voi înșivă, deosebi, în loc pustiu,
și odihniți-vă puțin», căci mulți erau care veneau și mulți
care se duceau și nu mai aveau timp nici să mănînce.

Și au plecat cu corabia spre un loc pustiu, deosebi. (Ma-
tei XIV, 1—12 ; Marcu VI, 14—32 ; Luca IX, 7—9).

Să nu fii desfrînat. Să nu ucizi (Ieșirea XX, 13, 14).

Întîia înmulțire a pîinilor

Lipsa de pîine pentru mulțime. — După acestea, Iisus s-a dus dincolo de Marea Galileii, în părțile Tiberiadei. Și a mers după El mulțime multă, pentru că vedeau minunile pe care le făcea cu cei bolnavi.

Și s-a suit Iisus în munte și a șezut acolo cu ucenicii Săi. Și era aproape Paștile, praznicul Iudeilor.

Deci, ridicîndu-și Iisus ochii și văzînd că mulțime multă vine către El, a zis către Filip: «De unde vom cumpăra pîine, ca să mănînce aceștia?» Iar aceasta o zicea ca să-l încerce, căci El știa ce avea să facă.

Și Filip i-a răspuns: «Pîini de două sute de dinari nu le vor ajunge, ca să ia fiecare cîte puțin».

Și a zis Lui unul dintre ucenici, Andrei, fratele lui Simon Petru: «Este aici un băiat care are cinci pîini de orz și doi pești. Dar ce sînt acestea la atîția?».

Iisus înmulțește pîinea. — Și a zis Iisus : «Faceți pe oameni să se așeze». Și era iarbă multă în acel loc. Deci au șezut bărbații în număr ca la cinci mii.

Și Iisus a luat pîinile și, mulțumind, a dat ucenicilor, iar ucenicii celor ce ședeau ; asemenea și din pești, cît au voit.

Iar după ce s-au săturat, a zis ucenicilor Săi : «Adunați fărîmiturile ce au rămas, ca să nu se piardă ceva».

Deci, au adunat și au umplut douăsprezece coșuri de fărîmituri de la cei ce au mîncat din cele cinci pîini de orz.

Iisus se ferește de mulțimea înflăcărată. — Iar oamenii, văzînd minunea pe care a făcut-o, ziceau : «Acesta este într-adevăr Proorocul, Care va să vină în lume».

Cunoscînd, deci, Iisus că au să vină și să-L ia cu sila, ca să-L facă rege, s-a dus iarăși în munte, El singur.

Umblarea pe mare. — Și a silit pe ucenici să intre în corabie și să meargă înaintea Lui, de cealaltă parte.

Și făcându-se noapte, corabia era în mijlocul mării, fiind învăluită de valuri, căci vîntul era împotrivă. Iar la a patra strajă din noapte a venit la ei Iisus umblînd pe mare, și ucenicii s-au înspăimîntat, zicînd că e nălucă și, de frică, au strigat. Dar El i-a liniștit, zicînd : «Îndrăzniți, Eu sînt ; nu vă temeți !»

Iar Petru, răspunzînd, a zis : «Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine, pe apă». El i-a zis : «Vino !» Iar Petru, coborîndu-se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus. Dar văzînd vîntul, s-a temut și începînd să se scufunde, a strigat, zicînd : «Doamne, scapă-mă !» Iar Iisus, întinzînd îndată mîna, l-a apucat și a zis : «Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?» Și, suindu-se în corabie, s-a potolit vîntul (Matei XIV, 13—22 ; Marcu VI, 30—45 ; Luca IX, 10—17 ; Ioan VI, 1—15).

Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă (Matei VI, 33).

Făgăduirea pîinii vieții

Iisus osindește iubirea de sine a mulțimii. — A doua zi, mulțimea, care sta de cealaltă parte a mării, a văzut că nu era acolo decît numai o corabie mai mică și că Iisus nu intrase în corabie împreună cu ucenicii săi, ci plecaseră numai ucenicii Lui. Și alte corăbii mai mici au venit din Tiberiada în apropiere de locul unde ei mîncaseră pîinea, după ce Domnul mulțumise.

Deci, cînd a văzut mulțimea că Iisus nu este acolo, nici ucenicii Lui, au intrat și ei în corăbiile cele mici și au venit la Capernaum, căutîndu-L pe Iisus. Și găsindu-L dincolo de mare, I-au zis : «Învățătorule, cînd ai venit aici?»

Iisus le-a răspuns și a zis : «Adevărat, adevărat zic vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mîncat din pîini și v-ați săturat. Lucrați nu pentru mîncarea cea pieritoare, ci pentru mîncarea ce rămîne spre viața veșnică, și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl».

Hrana cerească se dobîndește prin credință. — Deci au zis către El : «Ce să facem, ca să săvîrșim lucrările lui Dumnezeu?»

Iisus a răpsuns și le-a zis : «Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu ca să credeți în Acela pe care El L-a trimis».

Deci I-au zis : «Dar ce minuni faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine ? Ce lucrezi ? Părinții noștri au mâncat mană în pustiu, precum este scris : «Pîine din cer le-a dat lor să mănînce».

Atunci Iisus le-a zis : «Adevărat, adevărat zic vouă, nu Moise v-a dat pîinea cea din cer, ci Tatăl Meu vă dă din cer pîinea cea adevărată. Căci pîinea lui Dumnezeu este cea care se coboară din cer și care dă viață lumii».

Iar ei au zis către El : «Doamne, dă-ne totdeauna pîinea aceasta».

Iisus este pîinea cea din cer. — Zis-a lor Iisus : «Eu sînt pîinea cea vie, care s-a pogorît din cer. Cine mănîncă din pîinea aceasta viu va fi în veci. Iar pîinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu».

Auzind acestea, Iudeii se certau între ei, zicînd : «Cum poate Acesta să ne dea trupul Lui să-L mîncăm ?»

Și le-a zis Iisus : «Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mîncă trupul Fiului Omului și nu veți bea sîngele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul Meu este adevărată mîncare și sîngele Meu, adevărată băutură. Cel ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu rămîne întru Mine și Eu întru El.

Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu viez pentru Tatăl, și cel ce Mă mănîncă pe Mine va trăi prin Mine. Aceasta este pîinea care s-a pogorît din cer, nu precum au mîncat părinții voștri mană și au murit. Cel ce mănîncă această pîine va trăi în veac».

Mulți din ucenici nu au crezut. — Mulți din ucenicii Lui, însă, auzind, au zis : «Greu este cuvîntul acesta ! Cine poate să-l asculte ?»

Iar Iisus, cunoscînd în Sine că ucenicii Lui murmură împotriva Lui le-a zis : «Vă smîntește aceasta ? Dar dacă veți vedea pe Fiul Omului, suindu-se acolo unde era mai înainte ? Duhul este Cel ce dă viață ; trupul nu folosește la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sînt duh și sînt viață. Dar sînt unii dintre voi care nu cred». Căci Iisus știa de la început cine sînt cei ce nu cred și cine este cel care îl va vinde, și zicea : «De aceea am spus vouă că nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de la Tatăl».

Și de atunci mulți dintre ucenicii Săi s-au retras și nu mai umblau cu El.

Petru mărturisește credința apostolilor. — Atunci Iisus a zis celor doisprezece : «Nu vreți și voi să vă duceți ?» Simon Petru I-a răspuns : «Doamne, la cine ne vom duce ? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice și noi am crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu» (Ioan VI, 22—48).

D. — ANUL AL TREILEA DIN VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS
(De la Paștile anului al treilea pînă la Patimile Domnului)

Cananeianca. Surdo-mutul

Iisus vindecă pe fiica cananeiencei. — Și ridicîndu-se de acolo, s-a dus în hotarele *Tirului* și ale *Sidonului* și, intrînd într-o casă, voia ca nimeni să nu știe, dar n-a putut să rămînă tănuît.

Și, iată, o femeie cananeiancă, din acele ținuturi, ieșind, striga zicînd : «Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David ! Fiica mea este rău chinuită de demon».

El însă nu i-a răspuns nici un cuvînt ; și apropiindu-se, ucenicii Lui îl rugau, zicînd : «Slobozește-o, că strigă în urma noastră».

Iar El, răspunzînd, a zis : «Nu sînt trimis decît către oile cele pierdute ale casei lui Israel».

Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicînd : «Doamne, ajută-mă».

El însă, răspunzînd, i-a zis : «Nu este bine să iei pîinea copiilor și s-o arunci cîinilor».

Dar ea a zis : «Da, Doamne, dar și cîinii mănîncă, fărîmiturile care cad de la masa stăpînilor lor».

Atunci, răspunzînd, Iisus i-a zis : «O, femeie, mare este credința ta ; fie ție după cum voiești». Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela.

Vindecarea unui surdo-mut. — Și, înapoindu-se din părțile Tirului, a venit, prin Sidon, la Marea Galileii, prin mijlocul hotarele Decapolei. Și I-au adus un *surd*, care era și *mut*, și L-au rugat ca să-și pună mîna peste el. Și luîndu-l din mulțime, la o parte, și-a pus degetele în urechile lui și, scui-pînd, s-a atins de limba lui.

Și, privind la cer, a suspinant și a zis lui : «*Effatta !*», ceea ce înseamnă : «*Deschide-te !*» Și urechile lui s-au deschis, iar legătura limbii lui îndată s-a dezlegat și vorbea bine.

Și le-a poruncit să nu spună nimănui. Dar, cu cât le porunceau cu atât mai mult el îl vesteau.

Și erau uimiți peste măsură, zicînd : «*Toate le-a făcut bine : pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească*». (Matei XV, 21—29 ; Marcu VII, 24—37).

El toate le face bune (Marcu VII, 37).

A doua înmulțire a pîinilor

Iisus are milă de popor. — În zilele acelea, fiind iarăși mulțime multă și neavînd ce să mănînce, Iisus, chemînd la Sine pe ucenici, le-a zis : «*Milă îmi este de mulțime, că sînt trei zile de cînd așteaptă lîngă Mine și n-au ce să mănînce. Și de-î voi slobozi flămînzi la casa lor, se vor istovi pe drum, că unii dintre ei au venit de departe*».

Și ucenicii Lui I-au răspuns : «*De unde va putea cineva să-i sature pe aceștia cu pîine, aici în pustiu ?*»

Iisus înmulțește pîinile. — El însă i-a întrebat : «*Cîte pîini aveți ?*» Răspuns-au Lui : «*Șapte*».

Și a poruncit mulțimii să șadă jos pe pămînt. Și, luînd cele șapte pîini, a mulțumit, a frînt și a dat ucenicilor Săi, ca să le pună înaintea. Și ei le-au pus înaintea mulțimii.

Și aveau și puțini peștișori. Și binecuvîntîndu-i, a zis să-i pună și pe aceștia înaintea lor.

Și au mîncat și s-au săturat și au luat șapte coșuri cu rămășițe de fărîmituri.

Iar cei ce au mîncat erau ca la patru mii. Și i-a slobozit. (Matei XV, 29—39 ; Marcu VIII, 1—9).

Fericiți cei ce flămînzesc și însetoșează de dreptate ! (Matei V, 6).

Făgăduința puterii de a ierta păcatele

Petru mărturisește Dumnezeirea lui Iisus. — Și venind Iisus în părțile Cezareii lui Filip, a întrebat pe ucenicii Săi, zicînd : «*Cine zic oamenii că sînt Eu, Fiul Omului ?*»

Iar ei au răspuns : «*Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci*».

Și le-a zis : «Dar voi cine ziceți că sînt?»

Răspunzînd, Simon-Petru a zis : «*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu*».

Iisus făgăduiește ucenicilor puterea de a ierta păcatele. — Iar Iisus, răspunzînd, i-a zis : «Fericit ești Simone, fiul lui Ionă, că nu trup și sînge ți-au descoperit ție acestea, ci Tatăl Meu cel din ceruri. Și Eu îți zic ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și *orice vei lega pe pămînt va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pămînt va fi dezlegat și în ceruri*» (Matei XVI, 17—29).

Iisus vestește Patima Sa. — De atunci a început Iisus să arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrîni și de la arhierii și de la cărturari și să fie ucis și a treia zi să învie (Matei XVI, 21).

Pentru a fi urmașul lui Iisus, trebuie a purta crucea Lui. — Atunci Iisus a zis ucenicilor Săi : «Dacă vrea cineva să vină dup Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Că cine va voi să-și scape viața o va pierde ; iar cine își va pierde viața pentru Mine o va afla. Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va cîștiga lumea întregă, iar sufletul său îl va pierde ? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său ?» (Matei XVI, 24—26).

Trebuie să mărturisim pe Hristos. — «Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri ; iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Căci de cel care se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrînat și păcătos, și Fiul Omului se va rușina de el, cînd va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri» (Marcu VIII, 22—29 ; Luca IX, 18—26).

Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu (Matei XVI, 16).

Schimbarea la față a lui Iisus

Iisus se schimbă la față. — Și după șase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, deosebi, și *s-a schimbat la față*, înaintea

lor. Și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El.

Și, răspunzînd, Petru a zis lui Iisus : «Doamne, bine este nouă să fim aici ; dacă voiești, voi face aici trei colibe : Ție una, și lui Moise una, și lui Ilie una».

Iisus este Fiul lui Dumnezeu. — Vorbind El încă, iată un nor luminos i-a umbrît pe ei, și iată glas din nor zicînd : «*Acesta este Fiul Meu cel iubit, în Care am binevoit ; pe Acesta ascultați-L*».

Și, auzind, ucenicii au căzut cu fața la pămînt și s-au spăimîntat foarte.

Și Iisus a venit la ei, și atingîndu-i, le-a zis : «Sculați-vă și nu vă temeți».

Și, ridicîndu-și ochii, nu au văzut pe nimeni, decît numai pe Iisus singur.

Și pe cînd se coborau din munte, Iisus le-a poruncit, zicînd : «Nimănui să nu spuneți ce ați văzut, pînă cînd Fiul Omului va învia din morți» (Matei XVII, 1—9 ; Marcu IX, 1—12 ; Luca IX, 28—37).

El va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre, întru asemănarea trupului slavei Sale (Filipeni III, 21).

Birul pentru Templu. Copiii

Iisus plătește dare pentru Templu. — Venind ei în Capernaum, s-au apropiat de Petru cei ce strîng darea (pentru Templu) și i-au zis : «Învățătorul vostru nu plătește darea ?» «Ba da !» — zise el — și intrînd în casă, Iisus i-a luat înainte zicînd : «Ce ți se pare, Simone ? Regii pămîntului de la cine iau dajdie sau bir ? De la fiii lor sau de la străini ?»

El i-a zis : «De la străini». Iisus i-a zis : «Așadar, fiii sînt scutiți ; dar, ca să nu-i smintim pe ei, mergînd la mare, aruncă undița, și peștele care va ieși întîi, ia-l, și, deschizîndu-i gura, vei găsi un *statir* (un ban de argint). Ia banul și dă-l lor, pentru Mine și pentru tine» (Matei XVII, 24—27).

Iisus îndeamnă la smerenie. — În ceasul acela, au venit ucenicii la Iisus, zicînd : «Cine, oare, este mai mare în împărăția cerurilor ?»

Și chemînd la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor și a zis : «Adevărat zic vouă : De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii nu veți intra în împărăția cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor. Și cine va primi un prunc ca acesta, în numele Meu, pe Mine Mă primește».

Sminteala este mare păcat. — «Iar cine va sminti pe unul dintre aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atîrne de gît o piatră de moară și să fie aruncat în adîncul mării. Vai lumii, din pricina smintelilor ! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceleia prin care vine sminteala.

Iar dacă mîna ta sau piciorul tău te smintește, taie-l și aruncă-l de la tine, că este mai bine pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop, decît, avînd amîndouă mîinile sau amîndouă picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic.

Și dacă ochiul tău te smintește, scoate-l și aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață cu un singur ochi, decît, avînd amîndoi ochii, să fii aruncat în gheena focului.

Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, căci zic vouă că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri» (Matei XVIII, 1—10 ; Marcu IX, 33—47 ; Luca IX, 47—48).

De nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor (Matei XVIII, 3).

Trimiterea celor 72 ucenici

Iisus nu este primit în orașele Samariei. — Cînd s-a apropiat sărbătoarea corturilor, Iisus s-a dus la Ierusalim prin Samaria. Și, intrînd într-o cetate samarineană, nu L-au primit, pentru că mergea la Ierusalim. Văzînd aceasta ucenicii Săi, Iacov și Ioan, au zis : «Doamne, voiești să zicem să se po-goare foc din cer și să-i mistuiască?» Iar Iisus, întorcîndu-se, i-a certat, zicîndu-le : «Nu știți ai cărui duh sînteți ? Că Fiul Omului n-a venit să piardă sufletele omenеști, ci să le mîntuiască». Și s-au dus într-alt sat. (Luca IX, 51—56).

Iisus trimite înainte pe ucenicii Săi. — Iar după aceasta, Domnul a ales alți șaptezeci și doi, și i-a trimis cîte doi, înaintea feței Sale, în fiecare cetate și loc, unde Însuși avea să vină, și le-a zis : «Iată Eu vă trimit pe voi ca pe niște oi în mijlocul lupilor ; fiți dar înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii.

Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește, și cine Mă primește pe Mine primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

Cine primește prooroc, în nume de prooroc, plată de prooroc va lua, și cine primește pe un drept, în nume de drept, răsplata dreptului va lua.

Și cel ce va da de băut unuia din aceștia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata sa.

Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi se leapădă de Mine ; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine».

Atunci a început Iisus să mustre cetățile în care se făcuseră cele mai multe minuni ale Sale, căci nu s-au pocăit, zicînd :

«Vai ție, Horazine, vai ție, Betsaida, că dacă în Tir și în Sidon s-ar fi făcut minunile ce s-au făcut în voi, de mult, în sac și în cenușă, s-ar fi pocăit. Dar zic vouă : Tirului și Sidonului le va fi mai ușor în ziua judecății, decât vouă».

Întoarcerea ucenicilor. — Și s-au întors cei șaptezeci (și doi) cu bucurie, zicînd : «Doamne, și demonii ni se supun în numele Tău».

Și le-a zis : «Am văzut pe satana ca un fulger căzînd din cer. Iată v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma. Dar nu vă bucurați de aceasta că duhurile vi se pleacă, ci vă bucurați că numele voastre sînt scrise în ceruri».

În acest ceas, El s-a bucurat în Duhul Sfînt și a zis : «Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și de cei pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. Da, Părinte, căci așa a fost înaintea Ta, bunăvoința Ta».

Iisus cheamă pe toată lumea să-L urmeze. — După aceea a strigat : «Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară» (Luca X, 1—24; Matei XI, 20—30).

Supuneți-vă cerbicea voastră sub jug, și să primească sufletul vostru învățatură (Sirah LI, 33).

Samarineanul milostiv

Ucenicii lui Iisus fericiți. — Și întorcîndu-se către ucenici, deosebi, a zis : «Fericiți sînt ochii care văd cele ce vedeți voi ! Căci zic vouă : Mulți prooroci și regi au voit să vadă ceea ce vedeți voi, dar n-au văzut, și să audă ceea ce auziți, dar n-au auzit.

Un legiuitor ispitește pe Iisus. — Și iată, un învățător de lege s-a ridicat, ispitindu-l și zicînd : «Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?» Iar Iisus i-a zis : «Ce este scris în Lege ? Cum citești?»

Iar el, răspunzînd, a zis : «Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din

toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău, ca pe tine însuși». Iar El i-a zis : «Drept ai răspuns ; fă aceasta și vei trăi».

Dar el, voind să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus : «Și cine este aproapele meu ?»

Iisus arată cine este aproapele nostru. — Iar Iisus, răspunzând, a zis : «Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tilhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort.

Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc și văzându-l, a trecut pe alături.

Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el, și, văzându-l, i s-a făcut milă; și, apropiindu-se, i-a legat rănille, turnând pe ele untdelemn și vin, și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el. Iar

a doua zi, scoțînd doi dinari i-a dat gazdei și i-a zis : Ai grijă de el și, de vei mai cheltui, eu, cînd mă voi întoarce, îți voi da.

Care dintre acești trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tîlhari ?»

Iar el a zis : «Cel care a făcut milă cu el». Și Iisus i-a zis : «Mergi și fă și tu asemenea» (Luca X, 23—37).

Ceea ce ați făcut unuia dintre cei mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut (Matei XXV, 40).

Iisus la Marta și Maria

Marta slujește, iar Maria ascultă. — Și pe cînd mergeau ei, El a intrat într-un sat ; iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei.

Și ea avea o soră ce se numea Maria, care, așezîndu-se la picioarele Domnului, asculta cuvîntul Lui.

Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis : «Doamne, oare nu socotești că sora mea m-a lăsat singură să slujesc ? Spune-i deci să-mi ajute».

Maria partea cea bună și-a ales. — Și răspunzînd, Domnul i-a zis : «Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești ; ci un lucru trebuie ; iar Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea» (Luca X, 38—42).

Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu (Matei VI, 33).

Iisus la sărbătoarea Corturilor

Iisus învață în Templu pe față. — Iar la jumătatea praznicului, Iisus s-a suit la templu și învăța.

Și Iudeii se mirau zicînd : «Cum știe Acesta carte, fără să fi învățat ?»

Atunci le-a răspuns Iisus și a zis : «Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis».

Iar în ziua cea din urmă — ziua cea mare a praznicului — Iisus a stat între ei și a strigat, zicînd : «Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. *Eu sînt Lumina lumii* ; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan VII, 14—16, 37 ; VIII, 12).

Iisus făgăduiește credincioșilor viață veșnică. — Zis-a Iisus Iudeilor : «Cine dintre voi Mă vedește de păcat ? Dacă spun adevărul, de ce voi nu Mă credeți ? Cel care este de la Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu ; de aceea voi nu ascultați, pentru că nu sînteți de la Dumnezeu».

Au răspuns Iudeii și I-au zis : «Oare, nu zicem noi bine că Tu ești samarinean și ai demon ?»

A răspuns Iisus : «Eu nu am demon, ci cinstesc pe Tatăl Meu, și voi Mă necinstiți pe Mine. Dar Eu nu caut slava Mea. Este cine să o caute și să judece. Adevărat, adevărat zic vouă : Dacă cineva va păzi cuvîntul Meu, nu va vedea moartea în veac» (Ioan VIII, 46—51).

Iisus este mai presus de Avraam. — Iudeii I-au zis : «Acum am cunoscut că ai demon. Avraam a murit, de asemenea și proorocii ; și Tu zici : Dacă cineva va păzi cuvîntul Meu, nu va gusta moartea în veac. Nu cumva ești Tu mai mare decît Tatăl nostru Avraam, care a murit ? Și au murit și proorocii. Cine Te crezi Tu că ești ?»

Iisus a răspuns : «Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu este Cel care Mă slăvește, despre Care voi ziceți că este Dumnezeuul vostru, și nu L-ați cunoscut, dar Eu îl știu ; și, dacă aş zice că nu-L știu, aş fi mincinos asemenea vouă. Ci îl știu și păzesc cuvântul Lui. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea și a văzut-o și s-a bucurat».

Atunci au zis Iudeii către El : «Încă nu ai cincizeci de ani și l-ai văzut pe Avraam ?»

Iisus le-a zis : «Adevărat, adevărat zic vouă : Eu sînt mai înainte de a fi fost Avraam».

Deci au luat pietre ca să arunce asupra Lui. Dar Iisus s-a ferit și a ieșit din templu, și trecînd prin mijlocul lor, s-a dus (Ioan VIII, 52—59).

Cel ce va păzi cuvîntul Meu nu va vedea moartea în veac (Ioan VIII, 51).

Vindecarea orbului din naștere

Iisus vindecă un orb. — Și trecînd Iisus, a văzut un om orb din naștere. Atunci ucenicii Lui L-au întrebat, zicînd : «Învățătorule, cine a păcătuit : acesta sau părinții lui, de s-a născut orb ?»

Iisus a răspuns : «Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrurile lui Dumnezeu. Trebuie să fac, pînă este ziuă, lucrurile Celui ce M-a trimis pe Mine ; că vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze. Atît cît sînt în lume, Eu sînt Lumina lumii».

Acestea zicînd, a scuipat jos, și a uns cu tină ochii orbului, și i-a zis : «Mergi de te spală în scaldătoarea Siloamului» (care se tâlcuiește : trimis). Iar el s-a dus și s-a spălat și a venit văzînd.

Iudeii iscodesc pe orbul cel din naștere. — Iar vecinii și cei care-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau : «Nu este acesta care ședea și cerșea ?»

Unii ziceau : «El este». Alții ziceau : «Nu este el, ci seamănă cu el». Dar acela zicea : «Eu sînt».

Atunci ei l-au întrebat : «Cum ți s-au deschis ochii ?»

Acela a răspuns : «Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei, și mi-a zis : Mergi la scaldătoarea

Siloamului și te spală. Și, ducându-mă deci și spălându-mă, am văzut».

Și i-au mai zis : «Unde este Acela?» A zis el : «Nu știu». Atunci l-au dus la farisei.

Și era simbătă în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii.

Deci iarăși l-au întrebat și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis : «Tină a pus pe ochii mei, și m-am spălat și văd».

Iar unii dintre farisei ziceau : «Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține simbăta». Iar alții ziceau : «Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni?» Și era dezbinare între ei.

Au zis deci orbului iarăși : «Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii?» Iar el a zis că prooroc este.

Părinții orbului adevăresc spusele lui. — Dar Iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, pînă ce n-au chemat pe părinții celui care vedea, și i-au întrebat, zicînd : «Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum?»

Au răspuns părinții lui și au zis : «Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum, noi nu știm ; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el ; este în vîrstă ; va vorbi singur despre sine».

Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se temeau de Iudei. Căci Iudeii puseseră acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă.

Cel ce se născuse orb este din nou întrebat. — Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis : «Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că omul acesta e păcătos».

A răspuns deci acela : «Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu : că eram orb și acum văd».

Atunci fariseii i-au zis : «Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?»

Le-a răspuns : «V-am spus acum și n-ați auzit? De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenicii Lui?»

Și l-au ocărît și i-au zis : «Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi sîntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este».

A răspuns omul și le-a zis : «Tocmai în aceasta stă minunea că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis

ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși ; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic».

Atunci fariseii au răspuns și i-au zis : «În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi ?» Și l-au dat afară.

Orbul vindecat crede în Iisus. — Și a auzit Iisus că l-au dat afară și, găsindu-l, i-a zis : «Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?»

El a răspuns și a zis : «Dar cine este, Doamne, ca să cred în El ?»

Și a zis Iisus : «L-ai și văzut ! Chiar Cel care vorbește cu tine Acela este».

Iar el a zis : «Cred, Doamne». Și s-a închinat Lui (Ioan IX, 1—38).

Eu sînt Lumina lumii (Ioan VIII, 12).

Păstorul cel bun

În vremea aceea zis-a Iisus către farisei : «*Eu sînt Păstorul cel bun*. Păstorul cel bun își pune viața pentru oile sale ; iar cel plătit și cel care nu este păstor, și ale cărui oi nu sînt ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge ; și lupul le răpește și le risipește ; iar cel plătit fuge, căci este plătit și n-are grijă de oi.

Eu sînt Păstorul cel bun și cunosc pe ale Mele și ale Mele Mă cunosc pe Mine. Precum Mă cunoaște Tatăl și Eu cunosc pe Tatăl. Și viața Mea o pun pentru oi.

Am și alte oi, care nu sînt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un Păstor (Ioan X, 11—16).

Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi.

Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe căile dreptății, pentru numele Lui (Ps. XXII, 1, 3).

Povață cum trebuie să ne rugăm

Iisus învață din nou pe ucenici «Tatăl nostru». — Odată, fiind Iisus într-un loc și rugîndu-se, cînd a încetat, unul dintre ucenicii Lui l-a zis : «Doamne, învață-ne să ne rugăm, precum a învățat și Ioan pe ucenicii lui».

Și le-a zis : «Cînd vă rugați, ziceți : *Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vie împărăția Ta. Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt.*

Piinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă în fiecare zi.

Și ne iartă nouă păcatele noastre, căci și noi iertăm tuturor celor care ne greșesc nouă. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău (Luca XI, 1—4).

Trebuie să ne rugăm cu stăruință. — Și a zis către ei : «Cine dintre voi, avînd un prieten și se va duce la el în miez de noapte și-i va zice : Prietene, împrumută-mă cu trei piini, că a venit, din cale, un prieten la mine și n-am ce să-i pun înaintea, iar acela, răspunzînd dinăuntru, să-i zică : Nu mă da de osteneală. Acum ușa e încuiată și copiii mei sînt în așternut cu mine. Nu pot să mă scol să-ți dau ?

Zic vouă : Chiar dacă, sculîndu-se, nu i-ar da pentru că-i este prieten, dar pentru îndrăzneala lui, sculîndu-se, îi va da cît îi trebuie.

Și Eu zic vouă : Cereți și vi se va da ; căutați și veți afla ; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia ; și cel ce caută găsește, și celui care bate i se va deschide.

Și care tată dintre voi, dacă îi va cere fiul piine, oare îi va da piatră ? Sau dacă îi va cere pește, oare îi va da, în loc de pește, șarpe ? Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie ?

Deci dacă voi, răi fiind, știți să dați fiilor voștri daruri bune, cu cît mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da Duh Sfînt celor care cer de la El» (Luca XI, 5—13).

Trebuie să ne rugăm împreună. — «Iarăși grăiesc vouă că, dacă doi dintre voi se vor învoi pe pămînt în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sînt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor» (Luca XI, 1—13, Matei VI, 5—15).

Tot ce veți cere de la Tatăl Meu, în numele Meu, vi se va da (Ioan XVI, 2—3).

Vindecarea unor îndrăciți

Vindecarea îndrăcitului din ținutul Gherghesenilor. — Și a venit de cealaltă parte a mării în ținutul Gherghesenilor.

Iar după ce a ieșit din corabie, L-a întîmpinat îndată, din morminte, un om cu duh necurat, care își avea locuința în morminte, și nimeni nu putea să-l lege nici măcar cu lanțuri.

Pentru că de multe ori fiind legat în obezi și în lanțuri, el rupea lanțurile, și obezile le sfărâma, și nimeni nu putea să-l potolească; și neîncetat noaptea și ziua era prin morminte și prin munți, strigînd și tăindu-se cu pietre.

Iar, văzîndu-L de departe pe Iisus, a alergat și s-a închinat Lui. Și strigînd cu glas puternic, a zis : «Ce este între mine și Tine, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu celui Preaînalt ? Te jur pe Dumnezeu să nu mă chinuiești».

Căci îi zicea : «Ieși duh necurat din omul acesta».

Și l-a întrebat : «Care îți este numele ?» Și l-a răspuns : «Legiune este numele meu, căci sîntem mulți». Și îl rugau mult să nu-i trimită afară din acel ținut.

Iar acolo, lîngă munte, era o turmă mare de porci, care păștea. Și L-au rugat, zicînd : «Trimite-ne pe noi la porci, ca să intrăm în ei».

Și El le-a dat voie. Atunci, ieșind, duhurile necurate au intrat în porci și turma s-a aruncat de pe țărmul înalt, în mare. Și erau ca la două mii și s-au înecat în mare.

Iar cei care-i pășteau au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Și au venit oamenii să vadă ce s-a întâmplat.

Și s-au dus la Iisus și au văzut pe cel demonizat, șezând jos, îmbrăcat și întreg la minte, el care avusese legiune de demoni, și s-au înfricoșat.

Iar cei ce au văzut le-au povestit cum a fost cu demonizatul și despre porci. Și ei au început să-L roage să se ducă din hotarele lor (Matei VIII, 28—34).

Iisus vindecă un alt îndrăcit. — În vremea aceea, Iisus a scos un demon, și acela era mut. Și când a ieșit demonul, mulțul a vorbit, iar mulțimile s-au minunat.

Iar unii dintre ei au zis: «Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate pe demoni».

Iar alții, ispitindu-L, cereau de la El semn din cer.

Iisus mustră pe farisei. — Dar El, cunoscând gândurile lor, le-a zis: «Orice împărăție, care se dezbină în sine, se pustiște și casă peste casă cade.

Și dacă satana s-a dezbinat în sine, cum va mai sta împărăția lui? Fiindcă ziceți că Eu scot demonii cu Beelzebul.

Iar dacă Eu scot demonii cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

Iar dacă Eu, cu degetul lui Dumnezeu, scot pe demoni, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

Când cel tare și înarmat păzește curtea, avuțiile lui sînt în pace. Dar cînd unul mai tare decît el vine asupra lui și-l înfrînge, îi ia toate armele în care nădăjduise, iar prada ridicată de el o împarte. *Cel care nu este cu Mine este împotriva Mea; și cel care nu adună cu Mine risipește*» (Luca XI, 14—23).

Iisus arată cît de primejdioasă este întoarcerea răului. — «Cînd duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără apă, căutînd odihnă, și, negăsind, zice: Mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit. Și venind, o află măturată și împodobită. Atunci merge și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decît el și, intrînd, locuiește acolo; și se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decît cele dintîi» (Luca XI, 24—26).

Lauda adusă de o femeie Mamei lui Iisus. — Și cînd zicea El acestea, o femeie din mulțime, ridicînd glasul, I-a zis : «Fericit este pîntecele care Te-a purtat și fericiți sînii la care ai supt».

Iar El a zis : «Așa este, dar fericiți sînt și cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc» (Luca XI, 27—28).

Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea (Luca XI, 23).

Învățăături și îndemnuri

Frica de Dumnezeu și credința în El. — Iisus a zis către popor : «Nu vă temeți de cei careucid trupul și după aceea nu pot face nimic mai mult. Vă voi arăta însă de cine să vă temeți : Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheenă ; adevăr vă spun : Temeți-vă de acesta. Nu se vînd oare cinci vrăbii cu doi bani ? Și nici una dintre ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci și perii capului vostru toți sînt numărați. Nu vă temeți ; voi sînteți mai de preț decît multe vrăbii» (Luca XII, 4—7).

Păstrarea cu îngrijire a vieții liniștite. — Zis-a Iisus ucenicilor Săi : «Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui ; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.

De aceea, zic vouă : Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mînca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca ; oare nu este sufletul mai mult decît hrana și trupul decît îmbrăcămintea ?

Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sînteți voi cu mult mai presus decît ele ?

Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot ?

Iar de îmbrăcămintea de ce vă îngrijiți ? Luați seama la crinii cîmpului cum cresc : nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia.

Iar dacă iarba cîmpului, care astăzi este și mîine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor ?

Deci, nu duceți grijă, spunînd : Ce vom mânca ? ori : Ce vom bea ? ori : Cu ce ne vom îmbrăca ? Că după toate acestea se străduiesc păgînii ; știe doar Tatăl vostru cel ceresc că aveți nevoie de ele.

Nu vă adunați comori pe pămînt, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură ; ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură, *căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta*» (Matei VI, 19—32 ; Luca XII, 4—34 ; XVI, 13).

Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

Rădăcina tuturor relelor este iubirea de argint (1 Tes. VI, 9).

Iisus în Ierusalim la sărbătoarea Înnoirilor

Iisus mărturisește că este Fiul lui Dumnezeu. — Și era atunci la Ierusalim sărbătoarea Înnoirii templului și era iarnă. Iar Iisus se plimba în templu, prin pridvorul lui Solomon.

Și L-au împresurat Iudeii și îi ziceau : «Pînă cînd ne scoți sufletul ? Dacă Tu ești Hristosul, spune-o nouă fără sfială».

Iisus le-a răspuns : «V-am spus și nu credeți. Lucrurile pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea mărturisesc despre Mine. Dar voi nu credeți, pentru că nu sînteți dintre oile Mele. Oile Mele ascultă de glasul Meu, și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine. Și Eu le dau viață veșnică și nu vor pieri în veac, și din mîna Mea nimeni nu le va răpi».

Iudeii voiesc să-L lovească cu pietre. — Iarăși au luat pietre Iudeii ca să arunce asupra Lui.

Iisus le-a răspuns : «Multe lucruri bune v-am arătat vouă de la Tatăl Meu. Pentru care din ele, aruncați cu pietre asupra Mea ?»

I-au răspuns Iudeii : «Nu pentru lucru bun aruncăm cu pietre asupra Ta, ci pentru hulă și pentru că Tu, om fiind, Te faci pe Tine Dumnezeu».

Zis-a Iisus : «Dacă nu fac lucrurile Tatălui Meu, să nu credeți în Mine, iar dacă le fac, chiar dacă nu credeți în Mine, credeți în aceste lucruri, ca să știți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl.

Căutau deci iarăși să-L prindă, și Iisus a scăpat din mîna lor (Ioan X, 22—39).

Voi nu credeți, pentru că nu sînteți din oile Mele ; oile Mele ascultă de glasul Meu (Ioan X, 26—27).

Prînzul de la fariseu

Iisus tămăduiește un olog. — Și cînd a intrat El în casa uneia dintre căpeteniile fariseilor sîmbăta, ca să mănince pîine, și ei îl pîndeau, iată un om, bolnav de idropică, era înaintea Lui. Și Iisus a zis către învățătorii de lege și către farisei, spunînd : «Cuvine-se a vindeca sîmbăta, ori nu?»

Ei însă au tăcut. Atunci Iisus, luîndu-l, l-a vindecat și i-a dat drumul.

Și către farisei a zis : «Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fîntînă nu-l va scoate îndată în ziua sîmbetei?»

Și ei n-au putut să-I răspundă la acestea.

Iisus dă pildă de smerenie. — Și, luînd seama cum își alegeau la masă cele dintîi locuri, a spus oaspeților o pildă, zicînd către ei :

«Cînd vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te așeza în locul cel dintîi, ca nu cumva să fie chemat de el altul mai de cinste decît tine ; și venind cel care te-a chemat pe tine și pe el, îți va zice : Dă acestuia locul. Și atunci, cu rușine, te vei duce să te așezi pe locul cel mai de pe urmă.

Ci, cînd vei fi chemat, mergînd, așează-te în locul cel din urmă, ca, atunci cînd va veni acel ce te-a chemat, el să-ți zică : Prietene, mută-te mai sus. Atunci vei avea cinstea în fața tuturor celor care vor ședea împreună cu tine.

Căci, oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța».

Iisus vorbește de un mare ospaț. — Zis-a Iisus fariseilor pilda aceasta : «Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți ; și a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spună celor chemați : Veniți, că iată toate sînt gata.

Și au început toți, cîte unul, să-și ceară iertare. Cel dintîi i-a zis : Țarină am cumpărat și am nevoie să ies ca s-o văd ; te rog iartă-mă.

Și altul a zis : Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc ; te rog iartă-mă.

Al treilea a zis : Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni.

Și, întorcându-se, sluga a spus stăpînului său acestea. Atunci, mîniindu-se, stăpînul casei a zis : Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci și pe neputincioși și pe orbi și pe șchiopi adu-i aici.

Și a zis sluga : Doamne, s-a făcut precum ai poruncit și tot mai este loc.

Și a zis stăpînul către slugă : Ieși la drumuri și la garduri și silește să intre ca să mi se umple casa ; căci zic vouă : Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea» (Ioan X, 40—42 ; Luca XIV, 1—11 ; Matei XXII, 1—14 ; Luca XIV, 15—24).

Dumnezeu i-a ales pe cei ce sînt săraci în ochii lumii, ca să fie bogați în credință (Iacov II, 5).

Pilda cu oaia și drahma cea pierdută

Iisus are milă de păcătoși. — Și se apropiau de El toți vameșii și păcătoșii, ca să-L asculte. Și fariseii și cărturarii cîrteau, zicînd : «Acesta primește la Sine pe păcătoși și mîncîncă cu ei».

Dumnezeu și întoarcerea păcătoșilor. — Și a zis către ei pilda aceasta, spunînd : «Care om dintre voi, avînd o sută de oi și pierzînd din ele una, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustiu și se duce după cea pierdută, pînă ce o găsește ? Și, găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurîndu-se ; și, sosind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicîndu-le : Bucurați-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.

Zic vouă : Că așa și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decît pentru nouăzeci și nouă de drepti, care nu au nevoie de pocăință.

Sau care femeie, avînd zece drahme, dacă pierde o drahmă, nu aprinde lumina și nu mătură casa și nu caută cu grijă pînă ce o găsește ? Și, găsind-o, chiamă prietenele și vecinele sale, spunîndu-le : Bucurați-vă cu mine, căci am găsit drahma pe care o pierdusem.

Zic vouă, așa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește» (Luca XV, 1—10).

Fiul Omului a venit să caute și să mîntuie pe cel pierdut (Luca XIX, 10).

Dacă cel rău se întoarce de la nelegiuirile sale pe care le-a făcut și păzește toate legile Mele și face ceea ce e bun și drept, el va trăi și nu va muri. Nu se vor pomeni deloc nelegiuirile pe care el le va fi făcut, ci va trăi pentru dreptatea pe care va fi făcut-o (Iezechil XVIII, 21—22).

Fiul risipitor

F **fiul risipitor cere partea sa de moștenire.** — Iisus a spus atunci pilda aceasta : «Un om avea doi feciori și a zis cel mai tînăr din ei tatălui său : Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avuție. Și tatăl le-a împărțit avuția».

Fiul risipitor ajunge în nevoie. — «Și nu după multe zile, adunînd toate, fiul cel mai tînăr s-a dus într-o țară îndepărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrînări.

Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă.

Și, ducîndu-se, s-a lipit el de unul din locuitorii acelei țări și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii.

Și dorea să-și sature pîntecele din roșcovele pe care le mînceau porcii, însă nimeni nu-i dădea».

Fiul risipitor, căindu-se, se întoarce la tatăl său. — «Dar, venindu-și în sine, a zis : «Cîți argați ai tatălui meu sînt îndestulați cu pîine, iar eu pier aici de foame ! Sculîndu-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune : Tată, am greșit la cer și înaintea ta ; nu mai sînt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi».

Părintele îl primește cu bunătate. — «Și, sculîndu-se, a venit la tatăl său. Și, încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergînd, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

Și i-a zis fiul : Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sînt vrednic să mă numesc fiul tău.

Și a zis tatăl către slugile sale : Aduceți degrabă haina cea mai bună și-l îmbrăcați și dați inel în mîna lui și încăl-

țăminte în picioarele lui ; și aduceți vițelul cel îngrășat și-l junghiați și, mîncînd, să ne veselim, căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Și au început să se veselească».

Fratele cel mare nemulțumit. — «Iar fiul cel mare era la țarină. Și cînd a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cîntece și jocuri. Și, chemînd la sine pe una dintre slugi, a întrebato: ce înseamnă acestea? Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit, și tatăl tău a junghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos.

Și el s-a mîniat și nu voia să intre ; dar tatăl lui, ieșind, îl ruga. Însă el, răspunzînd, a zis tatălui său : Iată, de atîția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar cînd a venit acest fiu al tău, care ți-a mîncat

averea cu desfrîdatele, ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat.

Tatăl însă i-a zis : Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sînt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat» (Luca XV, 11—32).

Au doară uitați că bunătatea lui Dumnezeu vă îndeamnă la pocăință ? (Rom. II, 4).

Iconomul necredincios. Săracul Lazăr

Iconomul este prevestit. — Zis-a Iisus către ucenicii Săi: «Era un om bogat care avea un iconom și acesta a fost pîrit lui că-i risipește avuțiile. Și, chemîndu-l, i-a zis : Ce este aceasta ce aud despre tine ? Dă-mi socoteala iconomatului tău, căci nu mai poți să fii iconom.

Iar iconomul a zis în sine : Ce voi face, că stăpînul meu ia iconomatul de la mine ? Să sap, nu pot ; să cerșesc, mi-e rușine. Știu ce voi face, ca să mă primească în casele lor, cînd voi fi scos din iconomat.

Și, chemînd la sine, unul cîte unul, pe datornicii stăpînului său, a zis celui dintîi : Cît ești dator stăpînului meu ? Iar el a zis : O sută de măsuri de untdelemn. Iconomul i-a zis : Ia-ți zapisul și, șezînd, scrie degrabă *cincizeci*.

După aceea, a zis altuia : Dar tu, cît ești dator ? El i-a spus : O sută de măsuri de grîu. Zis-a iconomul : Ia-ți zapisul și scrie *optzeci*.

Și a lăudat stăpînul pe iconomul cel nedrept, căci a lucrat înțelepțește. Căci fiii veacului acestuia sînt mai iscusiți în neamul lor decît fiii luminii.

Și Eu vă zic vouă: Faceți-vă prieteni din bogăția nedreaptă, pentru ca atunci, cînd veți fi săraci, să vă primească aceia în corturile cele veșnice».

Pe cînd bogatul se veselește, săracul suferă. — În vremea aceea, spus-a Iisus pilda aceasta : «Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit.

Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului ; dar și cîinii, venind, lîngeau bubele lui.

Și a murit săracul și a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormîntat.

Și în iad, ridicîndu-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sînul lui ; și el, strigînd, a zis : Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vîrfurile degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie.

Dar Avraam a zis : Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele ; iar acum aici el se mîngîie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare,

ca cei ce voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi.

Iar el a zis : Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin.

Și i-a zis Avraam : Au pe Moise și pe prooroci ; să asculte de ei.

Iar el a zis : Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi.

Și i-a zis Avraam : Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți. (Luca XVI, 1—31).

Cel care apasă pe cel sărman defaimă pe Ziditorul lui (Prov. XIV, 31).

Datoria de a ierta greșelile altora

Trebuie să fim miloși. — Zis-a Iisus : «De-ți va greși ție frațele tău, mergi, muștră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai câștigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul. Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii ; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgîn și vameș».

Trebuie a asculta de Biserică. — Zis-a Iisus : «Adevărat grăiesc vouă : Oricîte veți lega pe pămînt, vor fi legate și în cer, și oricîte veți dezlega pe pămînt vor fi dezlegate și în cer».

Atunci Petru, apropiindu-se de El, i-a zis : «Doamne, de cîte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui ? Oare pînă de șapte ori ?»

Zis-a lui Iisus : «Nu zic ție pînă de șapte ori, ci pînă de șaptezeci de ori cîte șapte».

Sluga necredincioasă. Spus-a Iisus pilda aceasta : «Asemănatu-s-a împărăția cerurilor cu un rege care a voit să ia socoteala slugilor sale.

Și, începînd să ia socoteala, au adus la el pe un datornic cu zece mii de talanți. Dar, neavînd el cu ce să plătească, stăpînul său a poruncit să-l vîndă pe el și pe femeia lui și pe toate cîte are, ca să plătească. Deci, căzîndu-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicînd : Doamne, îngăduiește-mă

și-ți voi plăti ție tot. Iar stăpînul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.

Dar, ieșind sluga aceea, a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și, punînd mîna pe el, îl sugruma zicînd: Plătește-mi ce ești dator. Deci, căzînd cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicînd: Îngăduiește-mă și-ți voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergînd, l-a aruncat în închisoare, pînă ce va plăti datoria.

Celelalte slugi, văzînd deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpînului toate cele întîmplătoare.

Atunci, chemîndu-l stăpînul său, îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună-slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și mîniindu-se stăpînul lui, l-a dat pe mîna chinuitorilor, pînă ce-i va plăti datoria.

Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta — fiecare fratelui său — din inimile voastre. (Matei XVIII, 15—22; Luca XVII, 3—4).

Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri (Matei VI, 12).

Învierea lui Lazăr

Iisus află de boala lui Lazăr. — Și era bolnav un oarecare Lazăr din Betania, satul Mariei și al Martei, sora ei. Și au trimis surorile lui la Iisus, zicînd: «Doamne, iată, cel pe care îl iubești este bolnav».

Iar Iisus, auzind, a zis: «Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească».

Cînd deci a auzit că este bolnav, atunci a rămas două zile în locul în care era. Și, după aceea, a zis ucenicilor Săi: «Lazăr, prietenul nostru, a adormit; dar merg să-l trezesc».

Și I-au zis ucenicii: «Doamne, dacă a adormit, se va face bine».

Dar Iisus vorbise despre moartea lui, iar ei credeau că vorbește despre adormirea cu somn.

Atunci Iisus le-a spus lor pe față: «Lazăr a murit. Și Mă bucur pentru voi că n-am fost acolo ca să credeți. Dar să mergem la el».

Marta întîmpină pe Iisus. — Deci, venind, Iisus l-a găsit îngropat de patru zile. Și mulți dintre Iudei veniseră la Marta

și Maria ca să le mîngie pentru fratele lor. Iar Marta, cînd a auzit că vine Iisus, a ieșit în întîmpinarea Lui, iar Maria ședea în casă.

Și a zis Marta către Iisus : «Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit. Dar și acum știu că oricîte vei cere de la Dumnezeu, Dumnezeu îți va da».

Iisus i-a zis : «Fratele tău va învia».

Marta I-a zis : «Știu că va învia la înviere, în ziua cea de apoi».

Și Iisus i-a zis : «Eu sînt învierea și viața ; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac. Crezi tu aceasta ?»

Zis-a Lui : «Da, Doamne. Eu am crezut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume».

Iisus se duce la mormintul lui Lazăr. — Și, zicînd acestea, s-a dus și a chemat pe Maria, sora ei, zicîndu-i în taină : «Învățătorul este aici și te cheamă».

Cînd a auzit aceea, s-a sculat degrabă și a venit la El. Iar Iudeii care erau cu ea în casă și o mîngîiau, văzînd pe Maria că s-a sculat degrabă și a ieșit afară, au mers după ea, socotind că a plecat la mormînt, ca să plîngă acolo.

Deci Maria, cînd a venit unde era Iisus, văzîndu-L, a căzut la picioarele Lui, zicîndu-I : «Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit».

Atunci, Iisus, cînd a văzut-o plîngînd și pe Iudeii care veniseră cu ea plîngînd și ei, a suspinat cu duhul și s-a tulburat întru Sine. Apoi a zis : «Unde l-ați pus?» Zis-au Lui : «Doamne, vino și vezi».

Și a lăcrimat Iisus.

Deci ziceau Iudeii : «Iată cît de mult îl iubea».

Și, suspinînd iarăși Iisus întru Sine, a mers la mormînt. Și era o peșteră și o piatră era așezată pe ea.

Iisus înviază pe Lazăr. — Iisus a zis : «Ridicați piatra». Marta, sora celui răposat, I-a zis : «Doamne, deja miroase, că este a patra zi».

Iisus i-a zis : «Nu ți-am spus că dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?»

Au ridicat deci piatra, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis : «Părinte, îți mulțumesc că M-ai ascultat. Eu știam că întotdeauna Mă ascuți, dar pentru mulțimea care stă împrejur am zis, ca să creadă că Tu M-ai trimis».

Și, zicînd acestea, a strigat cu glas mare : «Lazăre, vino afară!»

Și a ieșit mortul, fiind legat la picioare și la mîini cu fîșii de pînză și fața lui era înfășurată cu mahramă. Iisus le-a zis : «Dezlegați-l și lăsați-l să meargă».

Mulți au crezut în Iisus, dar arhiereii și fariseii pun la cale moartea Lui. — Deci mulți din Iudeii care veniseră la Maria și care văzuseră ce făcuse Iisus au crezut în El.

Iar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus cele ce făcuse Iisus. Și au adunat arhiereii și fariseii sfat și au hotărît să-L omoare.

De aceea, Iisus nu mai umbla pe față printre Iudei, ci a plecat de acolo într-un ținut aproape de pustiu, într-o cetate numită Efraim, și acolo a rămas cu ucenicii Săi (Ioan XI, 1-46).

Eu sînt învierea și viața (Ioan XI, 25).

Vameșul și Fariseul. Cei zece leproși

Trebuie a ne ruga cu umilință. — Zis-a Iisus pilda aceasta : «Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage ; unul fariseu și celălalt vameș.

Fariseul, stînd, așa se ruga în sine : Dumnezeuule, îți mulțumesc că nu sînt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți,

adulteri sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămînă, dau zeciuială din toate cîte cîștig. Iar vameșul, departe stînd, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicînd : Dumnezeuule, fii milostiv mie, păcătosului ! Zic vouă că acesta s-a coborît mai îndreptat la casa sa, decît acela. *Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța*» (Luca XVIII, 10—14).

Trebuie a ne arăta recunoscători lui Dumnezeu. — Pe cînd Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și al Galileii, intrînd într-un sat, L-au întîmpinat zece

leproși care stăteau departe, și care au ridicat glasul și au zis : «Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi !»

Și văzându-i, El le-a zis : «Duceți-vă și vă arătați preoților». Dar, pe cînd ei se duceau, s-au curățit de lepră.

Iar unul dintre ei, văzînd că s-a vindecat, s-a întors slăvind pe Dumnezeu cu glas mare. Și a căzut cu fața la pămînt la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Și acela era samarinean.

Și, răspunzînd, Iisus a zis : «Oare nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sînt ? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decît numai acesta, care este de alt neam?»

Și i-a zis : «Scoală-te și du-te ; credința ta te-a mîntuit» (Luca XVII, 11—19).

Iisus și pruncii. Bogații.

Iisus iubește pruncii. — Și aduceau la El și pruncii, ca să se atingă de ei. Iar ucenicii, văzînd, îi certau. Iisus însă i-a chemat la Sine, zicînd : «Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i

opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceștia. Adevărat grăiesc vouă : Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu, ca un prunc, nu va intra în ea».

Bogățiile împiedică pe om de a urma lui Iisus. — Și L-a întrebat un fruntaș, zicînd : «Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața cea de veci?» Iar Iisus i-a zis : «Pentru ce Mă numești bun ? Nimeni nu este bun decît unul Dumnezeu. Știi poruncile : Să nu săvîrșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strîmb, cinstește pe tatăl și pe mama ta». Iar el a zis : «Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele». Auzind, Iisus i-a zis : «Încă una îți lipsește : vinde toate cîte ai și le împarte săracilor, și vei avea comoră în ceruri, și vino și urmează Mie». Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat.

Și, văzîndu-l întristat, Iisus a zis : «Cît de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu ! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decît să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu». Zis-au cei ce ascultau : «Și cine poate să se mîntuiască ?» Iar El a zis : «Cele ce sînt cu neputință la oameni sînt cu putință la Dumnezeu».

Săracii de bunăvoie vor avea răsplătă veșnică. — Iar Petru a zis : «Iată, noi, lăsînd toate ale noastre, am urmat Ție. Ce oare va fi nouă?» Iar El le-a zis : «Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, cînd Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecînd cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat frați sau surori sau tată sau mamă, sau femeie, sau copii sau țarine, sau case, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică» (Matei XIX, 13—30 ; Marcu X, 13—31 ; Luca XVIII, 15—30).

La nimic nu folosește bogăția în ziua mîniei, numai dreptatea mîntuiește de moarte (Pilde XI, 4).

Pilda cu lucrătorii viei

Stăpînul casei tocmește lucrători. — Zis-a Iisus pilda aceasta : «Împărăția cerurilor este asemenea unui om, stăpîn de casă, care a ieșit dis-de-dimineață să tocmească lucrători în via sa. Și, învîndu-se cu lucrătorii cu un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

Și, ieșind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alții, stînd în piață fără lucru, și le-a zis acelora : Mergeți și voi în vie, și ce va fi cu dreptul, vă voi da. Iar ei s-au dus.

Ieșind iarăși pe la ceasul al șaselea și al nouălea, a făcut tot așa.

Ieșind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alții, stînd fără lucru, și le-a zis : De ce ați stat aici toată ziua fără lucru ?

Zis-au lui : Fiindcă nimeni nu ne-a tocmit. Zis-a lor : Duceți-vă și voi în vie și ce va fi cu dreptul veți lua».

Lucrătorii își primesc plata. — «Făcîndu-se seară, stăpînul viei a zis către îngrijitorul său : Cheamă pe lucrători, și dă-le plata, începînd de la cei din urmă pînă la cei dintîi.

Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat cîte un dinar.

Și venind cei dintîi, au socotit că vor lua mai mult, dar au luat și ei tot cîte un dinar. Și după ce au luat, cîrteau împotriva stăpînului casei, zicînd : Aceștia de pe urmă au făcut un ceas și i-ai pus deopotrivă cu noi, care am dus greutatea zilei și arșița.

Iar el, răspunzînd, a zis unuia dintre ei : Prietene, nu-ți fac nedreptate. Oare nu te-ai învoit cu mine un dinar ? Ia ce este al tău și pleacă. Voiesc să dau acestuia de pe urmă ca și ție. Oare nu mi se cuvine mie să fac ce voiesc cu cele ale mele ? Sau ochiul tău este rău, pentru că eu sînt bun ? Astfel vor fi cei de pe urmă întîi și cei dintîi pe urmă, că mulți sînt chemați, dar puțini aleși» (Mt. XX, 1—16).

Iisus pe cale spre Ierusalim

Iisus vestește Patima Sa. — Și luînd la Sine pe cei doisprezece, a zis către ei : «Iată ne suim la Ierusalim și se vor împlini toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului. Căci va fi dat păgînilor și va fi batjocorit și va fi ocărit și scuipat. Și, după ce îl vor biciui, îl vor ucide ; dar a treia zi va învia».

Și ei n-au înțeles nimic din acestea, căci cuvîntul acesta era ascuns pentru ei și nu înțelegeau cele spuse.

Iisus vindecă un orb. — Și cînd s-a apropiat Iisus de Ierihon, un orb ședea lîngă drum cerșind. Și, auzind el mulțimea care trecea, întreba ce e aceasta. Și i-au spus că trece

Iisus Nazarineanul. Și el a strigat, zicînd : «Iisuse, Fiul lui David, fie-Ți milă de mine».

Și cei care mergeau înainte îl certau să tacă, iar el cu mult mai mult striga: «Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine!»

Și oprindu-se, Iisus a poruncit să-l aducă la El ; și apropiindu-se el, l-a întrebat : «Ce voiești să-ți fac?» Iar el a zis : «Doamne, să văd iarăși !» Și Iisus i-a zis : «Vezi ! Credința ta te-a mîntuit».

Și îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, care văzuse, a dat laudă lui Dumnezeu.

Iisus în casa lui Zaheu. — Trecînd prin Ierihon, iată un bărbat cu numele Zaheu, care era mai-marele vameșilor și era bogat, căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și, alergînd el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă.

Și cînd a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el : «Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămîn». Și a coborît degrabă și l-a primit, bucurîndu-se.

Și, văzînd, toți murmurau, zicînd că a intrat să găzduiască la un om păcătos.

Iar Zaheu, stînd, a zis către Domnul : «Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit».

Și a zis către el Iisus : «Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mîntuiască pe cel pierdut».

Iisus este uns cu mir la cina din Betania. — Cu șase zile înainte de Paști, Iisus a venit în *Betania*, unde era Lazăr, cel pe care îl înviase din morți, și l-au făcut cină și Marta slujea; iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau cu El la masă.

Maria, luînd o litră cu mir de nard curat, de mult preț, a uns picioarele lui Iisus, și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Iar *Iuda Iscarioteanul*, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vîndă, a zis : «Pentru ce nu s-a vîndut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-l fi dat săracilor?» Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, avînd punga, lua din ce se punea în ea.

Și văzînd ucenicii, s-au mîniat și au zis : «De ce s-a făcut risipa aceasta ? Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor».

Dar Iisus, cunoscînd gîndul lor, le-a zis : «Pentru ce faceți supărare femeii ? Căci lucru bun a făcut ea față de Mine.

Căci pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna ; că ea, turnînd mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea. Adevărat zic vouă : Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea se va spune ce a făcut ea, spre pomenirea ei» (Mt. XX, 17—28 ; Mc. X, 32—45 ; Lc. XVIII, 31—43).

N-am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoși la pocăință (Matei XI, 13).

*

Deci mulțime mare de Iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din morți.

Intrarea lui Iisus în Ierusalim

Iisus trimite înainte pe doi din ucenicii Săi. — Iar când s-a apropiat de Ierusalim și a venit la Betfaghe, la Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis pe doi ucenici, zicându-le : «Mergeți în satul care este înaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată și un mînz cu ea ; dezlegați-o și aduceți-o la Mine. Și dacă vă va zice cineva ceva, veți spune că-i trebuie Domnului ; și le va trimite îndată».

Iar acestea toate s-au făcut, ca să se îplinească ceea ce s-a spus prin proorocul, care zice : «Spuneți fiicei Sionului: Iată Împăratul tău vine la tine blînd și șezînd pe asină și pe mînz, fiul celei de sub jug».

Iisus intră cu slavă în oraș. — Mergînd, deci, ucenicii, și făcînd după cum le-a poruncit Iisus, au adus asina și mînzul și deasupra lor și-au pus veșmintele, iar El a șezut peste ele.

Și cei mai mulți din mulțime își așterneau hainele pe cale, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale, iar mulțimile care mergeau înaintea Lui și care veneau după El strigau, zicînd : «Osana, Fiul lui David ! Bine cuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului ! Osana întru cei de sus !»

Dar unii farisei din mulțime au zis către El : «Învățăto- rule, ceartă-ți ucenicii».

Și El, răspunzînd, a zis : «Zic vouă : Dacă vor tăcea aceș- tia, pietrele vor striga».

Iisus plînge Ierusalimul. — Și cînd s-a apropiat, văzînd cetatea, a plîns pentru ea, zicînd : «Dacă ai fi cunoscut și tu în ziua aceasta, cele ce sînt spre pacea ta ! Dar acum ascunse sînt de ochii tăi. Căci vor veni zile peste tine, cînd dușmanii tăi vor săpa șanț în jurul tău și te vor împresura și te vor strîmtora din toate părțile și te vor face una cu pămîntul, și pe fiii tăi care sînt în tine, și nu vor lăsa în tine piatră pe piatră, pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale».

Iisus intră în Templu. — Și intrînd El în Ierusalim, toată cetatea s-a cutremurat, zicînd : «Cine este Acesta ?»

Iar mulțimile răspundeau : «Acesta este Iisus, Proorocul din Nazaretul Galileii». Și a intrat Iisus în templu și au venit la El orbi și șchiopi și i-a făcut sănătoși.

Și văzînd arhiereii și cărturarii minunile pe care le făcuse și pe copiii care strigau în Templu și ziceau : «Osana Fiul lui David», s-au mîniat, și I-au zis : «Auzi ce zic aceștia ?» Iar Iisus le-a zis : «Da. Oare niciodată n-ați citit că din gura copiilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă ?»

Și lăsîndu-i, a ieșit afară din cetate la Betania, și noaptea a rămas acolo (Mt. XXI, 1—17; Mc. XI, 1—11 ; Lc. XIX, 29—48 ; Ioan XII, 1—19).

Iisus blestemă un smochin. — Și a doua zi, ieșind ei din Betania, au flămînzit. Și văzînd de departe un smochin care avea frunze, a mers acolo, doar v-a găsi ceva în el ; dar ajungînd la smochin, n-a găsit nimic decît frunze, căci nu era timpul smochinelor. Și, luînd cuvîntul, i-a zis : «De acum înainte, rod din tine nimeni în veac să nu mănince». Și uce- nicii Lui auzeau aceasta (Mt. XXI, 18—20 ; Mc. XI, 12—33 ; Lc. XIX, 45—48).

Iisus curăță Templul. — Și a intrat Iisus în Templu și a alungat pe toți cei ce vindeau și cumpărau în Templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor care vindeau porumbei. Și a zis lor : «Scriș este : «Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceți peșteră de

tilhari». Și învăța în toate zilele în Templu (Mt. XXI, 12—14; Mc. XI, 15—19 ; Lc. XIX, 46—48).

Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă (Ps. VIII, 2).

Nunta împărătească și cei chemați la nuntă

Cei chemați nu vin. — Și, răspunzînd, Iisus a vorbit iarăși în pilde, zicîndu-le : «Împărăția cerurilor asemănatu-s-a unui împărat care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis pe

slugile sale ca să cheme pe cei poftiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină.

Iarăși a trimis alte slugi, zicînd : Spuneți celor chemați : Iată am pregătit ospățul meu ; juncii mei și cele îngrășate s-au junghiat și toate sînt gata. Veniți la nuntă. Dar ei fără să țină seama, s-au dus : unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui ; iar ceilalți, punînd mîna pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis.

Și auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mînie și, trimițînd oștile sale, a nimicit pe ucigașii aceia și cetății lor i-au dat foc».

Împăratul a făcut altora cinstea ospățului. — «Apoi a zis către slugile sale : «Nunta este gata dar cei poftiți n-au fost vrednici. Mergeți deci la răspîntiile drumurilor și pe cîți veți găsi, chemați-i la nuntă».

Și, ieșind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți cîți au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu oaspeți».

Împăratul alungă pe unul ce venise la ospăț fără haină de nuntă. — «Iar intrînd împăratul ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Și i-a zis : «Prietene, cum ai intrat aici, fără haină de nuntă?» El însă a tăcut.

Atunci împăratul a zis slugilor : «Legați-l de picioare și de mîini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților. Căci mulți sînt chemați, dar puțini aleși» (Matei XXII, 1—14 ; Luca XIX, 47, 21—37).

Nici un păcătos nu va intra în împărăția lui Dumnezeu (Apocalipsa XXI, 27).

Banul dajdiei. Porunca cea mai mare

O întrebare cu viclesug. — În vremea aceea, s-au dus fariseii și au ținut sfat ca să-L prindă pe El în cuvînt. Și au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu Irodianii, zicînd : «Învățătorule, știm că ești omul adevărului și întru adevăr înveți calea lui Dumnezeu și nu-Ți pasă de nimeni, pentru că nu cauți la fața oamenilor. Spune-ne deci nouă : Ce Ți se pare ? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu ?»

Iisus dă adevăratul răspuns. — Iisus, cunoscînd viclenia lor, le-a răspuns : «Ce Mă ispitiți fățarnicilor ? Arătați-Mi banul de dajdie». Iar ei I-au adus un dinar.

Iisus le-a zis : «Al cui e chipul acesta și inscripția de pe el ?» Răspuns-au ei : «Ale Cezarului». Atunci a zis lor : «Dați deci Cezarului cele ce sînt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu».

Care este cea mai mare poruncă ? — În vremea aceea fariseii s-au apropiat de Iisus și unul dintre ei, învățător de Lege, ispitindu-L, L-a întrebat : «Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege ?»

El i-a răspuns : «Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta : Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii».

Femeia prinsă în adulter. — Fariseii și cărturarii au adus la Mîntuitorul pe o femeie prinsă în adulter și L-au întrebat :

«Învățătorule, Moise ne-a poruncit în Lege ca pe unele ca acestea să le ucidem cu pietre. Tu ce zici?» Iar Iisus, plecîndu-se, scria cu degetul pe pămînt.

Și, stăruind să-L întrebe, El s-a ridicat și le-a zis : «Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintîi piatra asupra ei». Și, iarăși plecîndu-se, scria pe pămînt. Iar ei auzind aceasta și mustrăți fiind de cuget, au plecat, unul cîte unul, și a rămas Iisus singur cu femeia.

Și, ridicîndu-se, Iisus a întrebat : «Femeie, unde sînt pîrîșii tăi ? Nu te-a osîndit nici unul ?» Iar ea a zis : «Nici unul, Doamne !» Și Iisus i-a zis : «Nu te osîndesc nici Eu. Mergi ; de acum să nu mai păcătuiești».

Iisus aduce pe farisei la tăcere. — Și, fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicînd : «Ce vi se pare despre Hristos ? Al cui Fiu este ?» Zis-au Lui : «Al lui David».

Zis-a lor : «Cum deci David în Duh, îl numește pe El Domn ? — zicînd : Zis-a Domnul Domnului meu : Șezi de-a dreapta Mea, pînă ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale. Deci dacă David îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui ?»

Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvînt și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe (Matei XXII, 15—39 ; Marcu XII, 13—34 ; Luca XX, 20—40).

Dați Cezarului cele ce sînt ale Cezarului, și lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu (Matei XXII, 21).

Păzirea de farisei. Darul văduvei

Iisus spune poporului să se păzească de farisei. — Atunci a vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi, zicînd : «Cărturarilor și fariseii au șezut în scaunul lui Moise ; deci toate cîte vă vor zice vouă, faceți-le și păziți-le ; dar după faptele lor nu faceți, căci ei zic, dar nu fac».

Zis-a de asemenea cărturarilor și fariseilor : «De aceea, iată, Eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari ; dintre ei veți ucide și veți răstigni ; dintre ei veți biciui în sinagogi și-i veți urmări din cetate în cetate. Ca să cadă asupra voastră tot sîngele dreptilor, răspîdit pe pămînt, de la sîngele dreptului Abel, pînă la sîngele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar.

Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam.

Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine; de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu ai voit. Iată, casa voastră vi se lasă pustie; căci vă zic vouă: De acum nu Mă veți mai vedea, pînă cînd nu veți zice: *Bine cuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului!*

Iisus laudă pe văduva săracă. — Și șezînd în preajma cutiei darurilor, Iisus privea cum mulțimea aruncă bani în cutie. Și mulți bogați aruncau mult. Și, venind o văduvă săracă, a aruncat doi bani, adică un codrant. Și chemînd la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: «Adevărat grăiesc vouă că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decît toți ceilalți. Pentru că toți au aruncat din prisosul lor, pe cînd ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, toată avuția sa» (Matei XXIII, 1—39; Marcu XII, 38—44; Luca XXI, 1—4).

Dacă ai puțin dă mai puțin, dar nu pregeta să faci milostenie (Tob. IV, 8).

Dărimarea Ierusalimului și sfîrșitul lumii

Iisus prevestește dărimarea Templului. — Și ieșind Iisus și plecînd de la Templu, s-au apropiat de El ucenicii Lui, ca să-I arate clădirile templului. Iar El, răspunzînd, le-a zis: «Vedeți toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească».

Sfîrșitul va fi vestit prin semne. — Și șezînd El pe Muntele Măslinilor, au venit la El ucenicii, deosebi, zicînd: «Spune nouă cînd vor fi acestea și care este semnul venirii Tale și al sfîrșitului veacului?»

Răspunzînd, Iisus le-a zis: «Vedeți să nu vă amăgească cineva. Căci mulți vor veni în numele Meu, zicînd: Eu sînt Hristosul, și pe mulți îi vor amăgi. Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama să nu vă speriați, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfîrșitul. Căci se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție și va fi foamete și ciumă și cutremur mare pe alocuri.

Dar toate acestea sînt începutul durerilor.

Atunci vă vor da pe voi spre asuprire și vă vor ucide și veți fi urâți de toate neamurile pentru numele Meu.

Atunci mulți se vor sminti și se vor vinde unii pe alții și se vor urî unii pe alții.

Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți.

Iar din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.

Dar cel ce va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui.

Și se va propovădui această Evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile, și atunci va veni sfîrșitul».

Sfîrșitul Ierusalimului va fi îngrozitor. — «Deci cînd veți vedea urîciunea pustiirii ce s-a zis prin Daniel proorocul, stînd în locul cel sfînt — cine citește să înțeleagă — atunci cei din Iudeea să fugă la munți. Cel ce va fi pe casă să nu se coboare ca să-și ia lucrurile din casă ; iar cel ce va fi în țarină să nu se întoarcă înapoi ca să-și ia haina.

Vai de cele însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea !

Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sîmbăta.

Căci va fi atunci strîmtorare mare, cum n-a fost de la începutul lumii pînă acum și nici nu va mai fi.

Și de nu s-ar fi scurtat acele zile, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleși se vor scurta acele zile».

Prooroci mincinoși se vor ivi către sfîrșitul lumii. — «Atunci de vă va zice cineva : Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeți. Căci se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși, și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși. Iată, v-am spus de mai înainte.

Deci, de vă vor zice vouă : Iată, este în pustiu, să nu ieșiți ; iată, este în cămări, să nu credeți. Căci precum fulgerul iese de la răsărit și se arată pînă la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului.

Că unde va fi stîrvul, acolo se vor aduna vulturii».

Fiul Omului se va arăta să facă judecată. — «Iar îndată după strîmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca și luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerului se vor zgudui.

Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plînge toate neamurile pămîntului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă.

Și va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trîmbiță, și vor aduna pe cei aleși ai Lui din cele patru vînturi, de la marginile cerurilor pînă la celelalte margini.

Învățați de la smochin pilda: cînd mlădița lui se face fragedă și odrăslește frunze, cunoașteți că vara este aproape.

Asemenea și voi, cînd veți vedea toate acestea, să știți că sfîrșitul este aproape, la ușă.

Adevărat grăiesc vouă că nu va trece neamul acesta, pînă ce nu vor fi toate acestea.

Cerul și pămîntul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

Judecata obștească va fi înfricoșătoare. — «Și vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pămînt spaimă și nedumerire din pricina vuietului mării și al valurilor. Iar oamenii vor muri de frică și de așteptarea celor ce au să vină peste lume, căci puterile cerurilor se vor clătina.

Și atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori cu putere și cu slavă multă. Iar cînd vor începe să fie acestea, prindeți curaj și ridicați capetele voastre, pentru că răscum-părarea voastră se apropie» (Matei XXIV, 1—51; Marcu XIII, 1—37; Luca XXI, 5—38).

Lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămîne în veac (1 Ioan II, 17).

Pilda cu cele zece fecioare

Toate sînt chemate deopotrivă. — Zis-a Iisus pilda aceasta: «Împărăția cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care, luînd candelile lor, au ieșit în întîmpinarea mirelui. Cinci însă dintre ele erau nebune și cinci înțelepte. Căci cele nebune, luînd candelile, n-au luat cu sine untdelemn. Iar cele înțelepte au luat untdelemn în vase, odată cu candelile lor.

Dar mirele întîrziind, au ațipit toate și au adormit».

Mirele sosește. — «Iar la miezul nopții s-a făcut strigare: Iată, mirele vine! Ieșiți întru întîmpinarea lui! Atunci s-au deșteptat toate acele fecioare și au împodobit candelile lor. Și cele nebune au zis către cele înțelepte: Dați-ne din unt-

delemnul vostru, că se sting candelile noastre. Dar cele înțelepte le-au răspuns, zicînd : Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă și nici vouă. Mai bine mergeți la cei ce vînd și cumpărați pentru voi».

Numai fecioarele înțelepte au luat parte la nuntă. — «Deci, plecînd ele ca să cumpere, a venit mirele și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și ușa s-a închis. Iar mai pe urmă, au sosit și celelalte fecioare, zicînd : Doamne, doamne, deschide-ne nouă. Iar el, răspunzînd, a zis : Adevărat vă zic vouă : Nu vă cunosc pe voi.

Drept aceea, priveghiați, că nu știți ziua, nici ceasul cînd vine Fiul Omului» (Matei XXV, 1—13 ; Luca XXI, 37—38).

Numai aceia vor intra în împărăția cerului, care fac voia Tatălui Meu, Cel ce este în ceruri (Matei VII, 21).

Pilda cu talanții

Stăpînul imparte averea sa slugilor sale. — Și, întorcîndu-se Iisus spre ucenicii Săi, le-a spus pilda aceasta : «Împărăția cerurilor este asemenea omului care, plecînd departe, și-a chemat slugile și le-a dat pe mînă averea sa.

Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui, și a plecat.

Îndată, mergînd, cel ce luase cinci talanți a lucrat cu ei și a cîștigat alți cinci talanți. De asemenea și cel cu doi talanți a cîștigat alți doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pămînt și a ascuns argintul stăpînului său».

Slugile cele bune sînt răsplătite. — «După multă vreme a venit și stăpînul acelor slugi și a făcut socoteala cu ele.

Și, apropiindu-se, cel care luase cinci talanți a adus alți cinci talanți, zicînd : Doamne, cinci talanți mi-ai dat, iată alți cinci talanți am cîștigat cu ei.

Zis-a lui stăpînul : Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune ; intră întru bucuria domnului tău.

Apropiindu-se, și cel cu doi talanți a zis : Doamne, doi talanți mi-ai dat, iată alți doi talanți am cîștigat cu ei.

Zis-a lui stăpînul : Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune ; intră întru bucuria domnului tău».

Sluga cea leneșă este pedepsită. — «Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis : Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai împrăștiat. De aceea, m-am temut și m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ ; iată ai ce este al tău.

Și răspunzînd stăpînul său i-a zis : Slugă vicleană și leneșă, știai că secer de unde n-am semănat și adun de unde n-am împrăștiat. Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, și eu, venind, aș fi luat ce este al meu cu dobîndă. Luați deci de la el talantul și dați-l celui ce are zece talanți. Că tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce n-are și ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncați-o întru întinericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților» (Matei XXV, 14—30).

La iconomi, mai ales se caută, ca să fie aflat cineva credincios (1 Corinteni IV, 2).

Judecata de pe urmă

Cei drepti și cei păcătoși vor fi despărțiți. — «Cînd va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stînga».

Cei drepti vor fi răsplătiți. — «Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui : Veniți binecuvîntații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă, de la întemeierea lumii. Căci flămînd am fost și Mi-ați dat să mănînc ; însetat am fost și Mi-ați dat să beau ; străin am fost și M-ați primit ; gol am fost și M-ați îmbrăcat ; bolnav am fost și M-ați cercetat ; în temniță am fost și ați venit la Mine.

Atunci dreptii îi vor răspunde, zicînd : Doamne, cînd Te-am văzut flămînd și Te-am hrănit ? Sau însetat și Ți-am dat să bei ? Sau cînd Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat ? Sau cînd Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine ?

Iar Împăratul, răspunzînd, va zice către ei : «Adevărat zic vouă, întrucît ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei preamici, Mie Mi-ați făcut».

Cei păcătoși pedepsiți cu munca de veci. — «Atunci va zice și celor de-a stînga : Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămînd am fost și nu Mi-ați dat să mănînc ; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau ; străin am fost și nu M-ați primit ; gol și nu M-ați îmbrăcat ; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat.

Atunci vor răspunde și ei, zicînd : Doamne, cînd Te-am văzut flămînd, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit ?

El însă le va răspunde, zicînd : Adevărat zic vouă : Întru cît nu ați făcut unuia dintre acești preamici, nici Mie nu Mi-ați făcut.

Și vor merge aceștia la osînda veșnică, iar dreptii la viața veșnică» (Matei XXV, 31—46).

Omul merge la locuința sa de veci (Sirah XI, 5).

III. — PATIMILE ȘI MOARTEA LUI IISUS

Cele din urmă zile din viața pămîntească a lui Iisus

Iisus iarăși vestește patima Sa. — Iar după ce a sfîrșit toate aceste cuvinte, a zis Iisus către ucenicii Săi: «Știți că peste două zile vor fi Paștile și Fiul Omului va fi dat să fie răstignit».

Iuda vinde pe Învățătorul său. — Atunci arhieriei și bătrînii poporului s-au adunat în curtea arhierelui, care se numea Caiafa, și împreună s-au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleșug, și să-L ucidă. Dar ziceau: «Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor».

Și a intrat satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care, mergînd la arhierei, a zis : «Ce voiți să-mi dați și eu îl voi da în mîinile voastre?» Iar ei s-au învoit cu el treizeci de arginți (Matei XXVI, 3—5 ; Marcu XIV, 1—2, 10—11 ; Luca XXVII, 12—16).

Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor (1 Timotei VI, 10).

Cina cea din urmă

Pregătirile. — Și a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească mielul de Paști. Și a trimis pe Petru și pe Ioan, zicînd : «Mergeți și ne pregătiți Paștile, ca să mîncăm».

Iar ei I-au zis : «Unde voiești să pregătim?»

Și El le-a zis : «Iată, cînd veți intra în cetate, vă va întîmpina un om, ducînd un urcior cu apă ; mergeți după el, în casa în care va intra, și veți zice stăpînului casei : Învățătorul îți zice : Unde este încăperea în care să mîncînc Paștile cu ucenicii Mei ? Și acela vă va arăta un foisor mare, așternut ; acolo să pregătiți».

Iar ei, ducîndu-se, au aflat precum le spusese și au pregătit Paștile.

Iisus serbează cel din urmă Paști. — Și cînd a fost ceasul, s-a așezat la masă, și apostolii împreună cu El. Și a zis către ei : «Cu dor am dorit să mîncînc cu voi aceste Paști, mai înainte de patima Mea. Căci zic vouă că de acum nu voi mai mîncă din acestea, pînă cînd nu se vor împlini în împărăția lui Dumnezeu».

Iisus spală picioarele ucenicilor Săi. — Apoi Iisus s-a sculat de la cină, s-a dezbrăcat de haine, și, luînd un ștergar, s-a încins cu el.

După aceea a turnat apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenicilor și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins.

A venit deci și la Simon-Petru. Acesta I-a zis : «Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele?»

A răspuns Iisus și i-a zis : «Ceea ce fac Eu, tu nu știi acum, dar vei înțelege după aceasta».

Petru I-a zis : «Nu-mi vei spăla picioarele în veac».

Iisus i-a răspuns : «Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine».

Zis-a Simon-Petru Lui : «Doamne, spală-mi nu numai picioarele mele, ci și mîinile și capul».

Iisus i-a zis : «Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decît picioarele, căci este curat tot. Și voi sînteți

curați, însă nu toți». Că știa pe cel ce avea să-L vîndă ; de aceea a zis : «Nu toți sînteți curați».

După ce le-a spălat picioarele și și-a luat hainele, s-a așezat iar la masă și le-a zis : «Înțelegeți ce v-am făcut Eu ? Voi Mă numiți pe Mine : Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sînt. Deci, dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sînteți datori ca să spălați picioarele unii altora ;că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi» (Matei XXVI, 17—20 ; Marcu XIV, 12—18 ; Luca XXII, 7—16 ; Ioan XIII, 1—17).

Pildă v-am dat vouă (Ioan XIII, 15).

Instituirea Tainei Sfintei Împărtășanii

După ce Iisus a spălat picioarele ucenicilor Săi, așezându-se la cină, a luat pâinea, și, binecuvîntînd și mulțumind lui Dumnezeu, a frînt și le-a dat, zicînd: «Luați, mîncăți, acesta este trupul Meu, care se frînge pentru voi». După aceea, luînd paharul și

mulțumind, a dat ucenicilor Săi, zicînd: «Beți dintru acesta toți, acesta este sîngele Meu, al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. *Aceasta să faceți întru pomenirea Mea*» (Matei XXVI, 26—29 ; Marcu XIV, 21—24 ; Luca XXII, 17—20 ; 1 Cor. XI, 25).

Descoperirea vînzătorului

Iuda iese de la cină. — Apoi Iisus zise către ucenicii Săi: «Iată, mîna vînzătorului cu Mine este la masă. Fiul Omului va merge după cum este scris, dar vai aceluia prin care se vinde».

Iisus, zicînd acestea, s-a tulburat cu duhul și a mărturisit și a zis : «Adevărat, adevărat zic vouă că unul din voi Mă va vinde». Deci ucenicii se uitau unii la alții, nepricepînd despre cine vorbește.

Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus. Deci Simon-Petru i-a făcut semn acestuia și i-a zis : «Întreabă cine este despre care vorbește». Și căzînd acela, astfel, pe pieptul lui Iisus, I-a zis : «Doamne, cine este ?»

Iisus i-a răspuns : «Acela este căruia Eu, întingînd bucățica de pîine, i-o voi da». Și, întingînd bucățica, a luat-o și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

Și, după îmbucătură, a intrat atunci satana în El. Iar Iisus i-a zis : «Ceea ce faci, fă mai curînd».

Dar nimeni din cei care ședeau la masă n-a înțeles pentru ce i-a zis aceasta. Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punga, că lui îi zice Iisus : «Cumpără cele de care avem trebuință la praznic», sau să dea ceva săracilor.

Deci, după ce a luat acela bucățica de pîine, a ieșit numaidecît. Și era noapte.

Iisus întărește porunca cea mare a dragostei. — Și după ce a ieșit Iuda, Iisus a zis : «Fiilor, încă puțin timp mai sînt cu voi. *Poruncă nouă* dau vouă : Să vă iubiți unul pe altul precum și Eu v-am iubit. Întru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, de veți avea dragoste unii față de alții».

Iisus îndeamnă și mîngîie pe Petru. — Atunci Simon-Petru L-a întrebat pe Iisus : «Doamne, unde Te duci ?» Răspuns-a Iisus : «Unde Mă duc Eu, tu nu poți să urmezi Mie acum, dar mai tîrziu îmi vei urma».

Zis-a Petru Lui : «Doamne, de ce nu pot să urmez Ție acum ? Viața mea voi pune-o pentru Tine».

Iisus i-a răspuns : «Veți pune viața ta pentru Mine? Adevărat, adevărat zic ție că nu va cînta cocoșul, pînă ce nu te vei lepăda de Mine de trei ori !»

Și a zis Domnul : «Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grîu ; iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credința ta. Și tu, oarecînd, întorcîndu-te, întărește pe frații tăi» (Matei XXVI, 21—35 ; Marcu XIV, 28—31 ; Luca XXII, 21—34 ; Ioan XIII, 21—30).

Cel căruia i se pare că stă să ia seama să nu cadă (1 Corinteni X, 12).

Iisus dă ucenicilor Săi cele din urmă învățăături

Iisus este calea care duce la Tatăl. — Zis-a Iisus ucenicilor Săi: «Să nu se tulbure inima voastră; credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine.

În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc.

Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sînt Eu.

Și unde Mă duc Eu, voi știți și știți și calea».

Toma I-a zis: «Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem ști calea?»

Iisus i-a zis: «Eu sînt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decît prin Mine. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, și pe Tatăl Meu L-ați, fi cunoscut; dar de acum îl cunoașteți pe El și L-ați și văzut».

Filip I-a zis: «Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl și ne este de ajuns».

Iisus i-a zis: «De atîta vreme sînt cu voi și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl».

Iisus făgăduiește ucenicilor că le va trimite pe Mîngîietorul. — «Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvîntul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el.

Cel ce nu Mă iubește nu păzește cuvintele Mele. Dar cuvîntul pe care îl auziți nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis.

Acestea vi le-am spus, fiind cu voi; dar Mîngîietorul, Duhul Sfînt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.

Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă; nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.

Ați auzit că v-am spus: Mă duc și voi veni la voi. De M-ați iubi, v-ați bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decît Mine.

Și acum v-am spus acestea, înainte de a se întîmpla, ca să credeți cînd se vor întîmpla.

Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine stăpînitorul acestei lumi și el nu are nimic în Mine; dar ca să cunoască

lumea că Eu iubesc pe Tatăl și, precum Tatăl Mi-a poruncit, așa fac».

Iisus prevestește strimtorarea ucenicilor Săi. — «Iar cînd va veni Mîngîietorul, pe Care Eu îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine. Și voi mărturisiți, pentru că de la început sînteți cu Mine.

Acestea vi le-am spus ca să nu vă smintiți în credința voastră. Vă vor scoate pe voi din sinagogi ; dar vine ceasul cînd tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

Și acestea le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.

Iar acestea vi le-am spus ca să vă aduceți aminte de ele, cînd va veni ceasul lor, că Eu vi le-am spus. Și acestea nu vi le-am spus de la început, fiindcă eram cu voi».

Iisus vorbește de lucrarea Sfintului Duh. — «Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis și nimeni dintre voi nu Mă întreabă : Unde Te duci ? Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră. Dar Eu vă spun adevărul : Vă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mîngîietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, îl voi trimite la voi. Și El, venind, va vădi lumea de păcat și de dreptate și de judecată. De păcat, pentru că ei nu cred în Mine ; de dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea ; și de judecată, pentru că stăpînul acestei lumi a fost judecat.

Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați.

Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul ; căci nu va vorbi de la Sine, ci cîte aude va vorbi și cele viitoare vă va vesti. Acela Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va vesti».

Despărțirea lui Iisus de ucenicii Săi va fi scurtă. — «Puțin și nu Mă veți mai vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea pentru că Eu Mă duc la Tatăl».

Deci, au zis dintre ucenicii Lui unii către alții : «Ce este aceasta ce ne spune : Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea, și că Mă duc la Tatăl ?»

Deci ziceau : «Ce este aceasta ce zice : Puțin ? Nu știm ce zice».

A cunoscut Iisus că voiau să-L întrebe și le-a zis : «Despre aceasta vă întrebați voi, că am zis : Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea ? Adevărat, adevărat zic vouă că voi veți plînge și vă veți tîngui, iar lumea se va bucura. Voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va prefăce în bucurie. Deci și voi acum sînteți triști, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi».

Iisus îndeamnă la rugăciune. — «Adevărat, adevărat zic vouă : Orice veți cere de la Tatăl în numele Meu vă va da. Pînă acum n-ați cerut nimic în numele Meu ; cereți și veți primi, ca bucuria voastră să fie deplină.

Acestea vi le-am spus în pilde, dar vine ceasul cînd nu vă voi mai grăi în pilde, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl.

În ziua aceea veți cere în numele Meu ; și nu vă zic că voi ruga pe Tatăl pentru voi, căci Însuși Tatăl vă iubește pe voi, fiindcă voi M-ați iubit pe Mine și ați crezut că de la Dumnezeu am ieșit».

Iisus prevestește că ucenicii Săi îl vor părăsi. — «Ieșit-am de la Tatăl și am venit în lume ; iarăși las lumea și Mă duc la Tatăl».

Au zis ucenicii Săi : «Iată acum vorbești pe față și nu spui nici o pildă. Acum știm că Tu știi toate și nu ai nevoie ca să te întrebe cineva. De aceea credem că ai ieșit de la Dumnezeu».

A răspuns Iisus : «Acum credeți ? Iată vine ceasul, și a și venit, ca să vă risipiți fiecare la ale sale și pe Mine să Mă lăsați singur. Dar nu sînt singur, pentru că Tatăl este cu Mine» (Ioan XIV,1—16, 34).

Indrăzniți. Eu am biruit lumea (Ioan XVI, 33).

Rugăciunea arhierească a lui Iisus

Iisus se roagă pentru El însuși. — Acestea a vorbit Iisus și, ridicînd ochii Săi la cer, a zis : «Părinte, a venit ceasul ! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească, precum I-ai dat stăpînire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui. Și aceasta

este viața veșnică : Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.

Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ ; lucru pe care Mi L-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea».

Iisus se roagă pentru ucenicii Săi. — «Arătat-am numele Tău oamenilor, pe care Mi i-ai dat din lume ; pentru aceștia Mă rog, căci ai Tăi sînt. Părinte Sfinte, păzește-i întru numele Tău, pe aceia pe care i-ai dat Mie, ca să fie una, precum sîntem și Noi. Nu Mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzești pe ei de cel viclean. Sfînțește-i pe ei întru adevărul Tău ; Cuvîntul Tău este adevărul».

Iisus se roagă pentru toți credincioșii. — «Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvîntul lor, ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.

Părinte, voiesc ca, unde sînt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care am primit-o de la Tine».

Apoi, după cîntarea de mulțumire, Iisus și ucenicii Săi au ieșit de la cină (Ioan XVII, 1—26).

Părinte, a venit ceasul (Ioan XVII, 1).

Patimile Domnului nostru Iisus Hristos

Rugăciunea din grădina Ghetsimani. — Zicînd acestea, Iisus a ieșit cu ucenicii Lui dincolo de pîriul *Cedrilor*, și s-a dus, după obicei, în *Muntele Măslinilor*. Și ajungînd la un loc al cărui nume este *Ghetsimani*, unde se afla o grădină, a intrat acolo El și ucenicii Lui.

Iar Iuda vînzătorul cunoștea acest loc, pentru că adesea Iisus și ucenicii Săi se adunau acolo.

Iar dacă a intrat în grădină, a zis Iisus ucenicilor Săi : «Sedeți aici pînă Mă voi ruga». Și a luat cu El pe *Petru* și pe *Iacov* și pe *Ioan* și a început a se tulbura și a se mîhni.

Și le-a zis lor : «*Intristat este sufletul Meu pînă la moarte. Rămîneți aici și privegheați*».

Și, mergînd puțin mai departe, ca la o aruncătură de piatră, a îngenunchiat și, aruncîndu-se cu fața la pământ, se

ruga, zicînd : «*Părintele Meu, de este cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta. Părinte, toate sînt Ție cu puțință. Depărtează paharul acesta de la Mine. Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești !*»

Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru : «*Așa, n-ați putut un ceas să privegheați cu Mine ! Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osîrduitor, dar trupul, neputincios.*»

Iarăși ducîndu-se, a doua oară, s-a rugat zicînd : «*Părintele Meu, dacă nu este cu puțință să treacă acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta*».

Și venind iarăși, i-a aflat dormind, căci ochii lor erau îngreuiți.

Și, lăsîndu-i, s-a dus iarăși și a treia oară s-a rugat, același cuvînt zicînd. Iar un *înger* din cer s-a arătat Lui și-L în-

tărea. Și, fiind în *zbucium*, cu mai mare stăruință se ruga. Iar sudoarea Lui s-a făcut ca picături mari de sânge care picurau pe pământ.

Și, ridicându-se de la rugăciune, a venit la ucenicii Lui și le-a zis : «Dormiți de acum și vă odihniți ! Ajunge ! A sosit ceasul. Iată, Fiul Omului este dat în mâinile păcătoșilor. Sculați-vă să mergem. Iată, cel ce M-a vîndut este aproape».

Prinderea lui Iisus. — Și pe cînd vorbea încă, iată a sosit Iuda, unul din cei doisprezece, și împreună cu el mulțime multă, cu săbii și toiege, de la arhieriei și de la bătrînii poporului. Iar vînzătorul le dăduse semn, zicînd : «Pe care-L voi săruta, Acela este. Prindeți-L și duceți-L cu pază».

Și îndată, venind la Iisus, a zis : «Bucură-te, Învățătorule». Și L-a sărutat.

Iar Iisus i-a zis : «Prietene, pentru ce ai venit ? Iuda, cu o sărutare vinzi pe Fiul Omului ?»

Iar Iisus, știind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieșit și le-a zis : «Pe cine căutați?»

Răspuns-au Lui : «Pe Iisus Nazarineanul». El le-a zis : «Eu sînt».

Atunci, cînd le-a spus : Eu sînt, ei s-au dat înapoi și au căzut la pămînt.

Și, iarăși i-a întrebat : «Pe cine căutați?» Iar ei au zis : «Pe Iisus Nazarineanul».

Răspuns-a Iisus : «V-am spus că Eu sînt. Deci, dacă Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă».

Deci, ostașii și comandantul și slujitorii Iudeilor au prins pe Iisus și L-au legat.

Iar cei din preajma Lui, văzînd ce avea să se întîmple, au zis : «Doamne, să lovim cu sabia?» Și fără să aștepte răspuns, *Simon-Petru*, avînd sabie, a scos-o și a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă ; iar numele slugii era *Malhus*.

Dar Iisus, răspunzînd, a zis : «Lăsați, pînă aici». Și atîngîndu-se de urechea lui, l-a vindecat.

Apoi întorcîndu-se spre Petru, i-a zis : «Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia de sabie vor pieri. Sau ți se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngerî ? Dar cum se vor împlini Scripturile, că așa trebuie să fie ? Nu voi bea, oare, paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?»

Și către arhierei, către căpeteniile templului și către bătrînii care veniseră asupra Lui, Iisus a zis : «Ca la un tîlhar ați ieșit cu săbii și cu toiege. În toate zilele fiind cu voi în templu, n-ați întins mîinile asupra Mea. *Dar acesta este ceasul vostru și stăpînirea întinericului*. Și acestea sînt ca să se îplinească Scripturile».

Atunci ucenicii L-au lăsat și au fugit cu toții.

Iisus la Anna și la Caiafa. — Deci ostașii și comandantul și slujitorii Iudeilor au prins pe Iisus și L-au legat. Și L-au dus întîi la Anna, căci era socru lui Caiafa, care era arhiereu al anului aceleuia. Și Caiafa era cel ce sfătuisese pe Iudei că este de folos să moară un om pentru popor.

Și Simon-Petru și alt ucenic mergeau după Iisus. Iar ucenicul acela era cunoscut arhiereului și a intrat împreună cu Iisus în curtea arhiereului ; iar Petru a stat la poartă, afară. Deci, a ieșit celălalt ucenic care era cunoscut arhie-

reului, și a vorbit cu portăreasa și a băgat pe Petru înăuntru.

Și slujnica portăreasă i-a zis lui Petru: «Nu cumva ești și tu dintre ucenicii Omului acestuia?» Acesta a zis: «Nu sînt».

Iar slugile și slujitorii făcuseră foc, și stăteau și se încălzeau, că era frig, și era cu ei și Petru, stînd și încălzindu-se.

Înfățișarea înaintea lui Caiafa. — Deci, arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Lui și despre învățătura Lui.

Iisus i-a răspuns: «Eu am vorbit pe față lumii. Eu am învățat întotdeauna în sinagogă și în templu, unde se adună toți Iudeii și nimic nu am vorbit în ascuns. De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am vorbit. Iată, aceștia știu ce am spus Eu».

Și, zicînd El acestea, unul din slujitorii, care era de față, I-a dat lui Iisus o palmă, zicînd : «Așa răspunzi Tu arhiereului ?»

Iisus i-a răspuns : «Dacă am vorbit rău, dovedește că este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă bați ?»

Înfățișarea lui Iisus înaintea Sinedriului și osîndirea Lui la moarte. — Arhierei și tot sinedriul căutau împotriva lui Iisus *mărturie* ca să-L dea la moarte, dar nu găseau. Că mulți mărturiseau mincinos împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau.

Și, ridicîndu-se unii, au dat *mărturie mincinoasă* împotriva Lui, zicînd : «Noi L-am auzit zicînd așa : *Voi dărîma acest templu* făcut de mînă, și în trei zile altul, nefăcut de mînă, voi clădi». Dar nici așa mărturia lor nu era la fel.

Și, sculîndu-se în mijlocul lor, arhiereul L-a întrebat pe Iisus, zicînd : «Nu răspunzi nimic la tot ce mărturisesc împotriva Ta aceștia ?» Iar El tăcea și nu răspundea nimic.

Iarăși L-a întrebat arhiereul și I-a zis : «*Ești Tu Hristosul, Fiul Celui binecuvîntat ?*»

Iar Iisus a zis : «*Eu sînt și veți vedea pe Fiul Omului șezînd de-a dreapta puterii și venind pe norii cerului.*»

Iar arhiereul, sfîșiindu-și hainele, a zis : «Ce trebuință mai avem de martori ? Ați auzit hula. Ce vi se pare vouă ?» Iar ei toți L-au osîndit, ca vinovat de moarte.

Petru se leapădă de trei ori de Domnul. — În vremea aceea, Petru ședea jos în curte, aproape de foc, și se încălzea. Iar una din slujnice, aceea care-i deschisese poarta, apropiindu-se și căutînd la el, a zis : «Și tu ești cu Iisus Nazarineanul ?» Iar Petru s-a lepădat de Dînsul înaintea tuturor, zicînd : «Femeie, nu sînt eu, *nu-L cunosc*, și nu știu ce grăiești !» Puțin după aceea, ieșind el la poartă l-a văzut alt slujitor, și a zis către cei ce erau cu dînsul : «Și acesta era cu Iisus Nazarineanul !» Și iarăși s-a lepădat Petru cu jurămint, zicînd : «*Nu cunosc pe Omul Acesta !*» Și, trecînd ca un ceas, altul adevărat, aceasta și zise : «Adevărat, și acesta a fost cu El căci și el este Galileian !» Și, apropiindu-se cei ce erau acolo, au zis : «Fără îndoială și tu ești dintre dînșii, că și graiul tău vădit te face». Zis-a lui atunci și unul din slujitorii arhiereului, rudă fiind al celui ce-i tăiașe Petru ure-

chea : «Oare nu te-am văzut eu cu Dînsul în grădină?» Iar Petru a început a se blestema și a se jura, zicînd : «*Nu știu pe Omul Acesta !*» Și îndată, încă grăind el, a cîntat cocoșul. Și întorcîndu-se Domnul, s-a uitat spre Petru ; și și-a adus

aminte Petru de cuvîntul Domnului, Care-i zisese : «Înainte de a cînta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine!» Și ieșind afară, Petru a plîns cu amar.

Iisus este batjocorit și bătut. — Iar oamenii care îl păzeau pe Iisus, îl batjocoreau, bătîndu-L : unii îl scui-pau în față și-L loveau cu pumnii peste cap ; iar alții îi acopereau fața, îl loveau peste obraz, și-I ziceau : «Proorocește acum, Hris-toase, cine este cel ce Te-a lovit?»

Și hulindu-L, multe altele spuneau împotriva Lui.

Înfățișarea a doua a lui Iisus înaintea Sinedriului. — Și cînd s-a făcut ziuă, s-au adunat bătrînii poporului, arhierii

și cărturarii și L-au dus pe El în sinedriul lor, zicînd : «Spune nouă dacă ești Tu Hristosul». Și El le-a zis : «Dacă vă voi spune nu veți crede ; iar dacă vă întreb, nu-Mi veți răspunde. De acum însă Fiul Omului va ședea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu.

Iar ei au zis toți : «Așadar, Tu ești Fiul lui Dumnezeu ?» Și El a zis către ei : «Voi ziceți că Eu sînt».

Și ei au zis : «Ce ne mai trebuie mărturii, căci noi înșine am auzit din gura Lui ?»

Și îndată, dimineața, arhieriei, ținînd sfat cu bătrînii, cu cărturarii și cu tot sinedriul și legînd pe Iisus, L-au dus și L-au predat lui *Pilat*.

Deznădăjduirea lui Iuda. — Atunci Iuda, cel ce L-a vîndut, văzînd că Iisus a fost osîndit la moarte, s-a căit și a adus înapoi arhierelor și bătrînilor cei treizeci de arginți, zicînd : «Am greșit, vînzînd sînge nevinovat». Și ei i-au zis : «Ce ne privește pe noi ? Tu vei vedea». Și el, aruncînd arginții în templu, a plecat și, ducîndu-se, s-a spînzurat.

Iar arhieriei luînd banii, au zis : «Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sînt preț de sînge». Și, ținînd ei sfat, au cumpărat cu ei Țarina Olarului, pentru îngroparea străinilor. Pentru aceea s-a numit țarina aceea, *Țarina Singelui*, pînă în ziua de astăzi.

Iisus înaintea procuratorului Ponțiu Pilat. — Deci L-au dus pe Iisus de la Caiafa la *pretoriu* ; și era dimineață. Și ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănînce Paștile.

Deci *Pilat* a ieșit la ei, afară, și le-a zis : «Ce învinuire aduceți Omului Acestuia ?»

Ei au răspuns și i-au zis : «Dacă Acesta n-ar fi fost rău-făcător nu ți L-am fi predat ție».

Atunci le-a zis *Pilat* : «Luați-L voi și judecați-L după legea voastră». Iudeii însă i-au răspuns : «Nouă nu ne este îngăduit să omorîm pe nimeni». Apoi au început a-L pîrî pe Iisus și a zice : «Pe Omul acesta L-am prins răzvrătînd poporul și oprindu-l de a da bir Cezarului și zicînd că El este Hristos împăratul».

Pilat a intrat iarăși în pretoriu și a chemat pe Iisus și I-a zis : «Tu ești regele Iudeilor ?»

Răspuns-a Iisus : «De la tine însuși zici aceasta, sau alții ți-au spus-o despre Mine ?»

Pilat a răspuns : «Nu cumva sînt Iudeu eu ? Poporul Tău și arhieriei Te-au predat mie. Ce ai făcut ?»

Iisus a răspuns : *Împărăția Mea nu este din lumea aceasta.* Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat Iudeilor. Dar acum împărăția Mea nu este de aici».

I-a zis Pilat : «Așadar ești Tu împărat ?» Răspuns-a Iisus : «*Tu zici că Eu sînt împărat.* Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu».

Pilat I-a zis : «Ce este adevărul ?» Și zicînd aceasta, a ieșit iarăși la Iudei și le-a zis : «*Eu nu găsesc în El nici o vină*».

Atunci arhieriei și bătrînii au adus tot felul de pîri asupra Lui. Și la învinuirile aduse Lui de către arhieriei și bătrîni, *nu răspundea nimic.*

Atunci I-a zis Pilat : «Nu auzi cîte mărturisesc ei împotriva Ta ?»

Și nu i-a răspuns lui nici un cuvînt, încît dregătorul se mira foarte.

Iar Iudeii stăruiau, zicînd că întărită poporul, învățînd prin toată Iudeea, începînd din Galileea pînă aici.

Și Pilat auzind, a întrebat dacă omul este *Galileian*. Și aflînd că este din ținutul lui *Irod*, L-a trimis la Irod, care era și el în Ierusalim în acele zile.

Iisus înaintea lui Irod. — Iar Irod, văzînd pe Iisus, s-a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L cunoască, pentru că auzise despre El și nădăjduia să vadă vreo minune săvîrșită de El. Și L-a întrebat Irod multe lucruri, dar El nu i-a răspuns nimic. Și arhieriei și cărturarii erau de față, învinuindu-L foarte tare. Iar Irod, împreună cu ostașii săi, batjocorindu-L și luîndu-L în rîs, L-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare și L-a trimis iarăși la Pilat.

Și în ziua aceea, Irod și Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul, căci mai înainte erau în dușmănie unul cu altul.

A doua înfățișare înaintea lui Pilat. Iisus sau Varava. — Iar Pilat, chemînd arhieriei și căpeteniile poporului, a zis către ei : «Ați adus la mine pe Omul Acesta, ca pe un răz-

vrătitor al poporului ; dar iată eu, cercetîndu-L în fața voastră, nici o vină n-am găsit în Acest Om, din cele pentru care L-ați pîrît. Și nici Irod n-a găsit, căci L-a trimis iarăși la noi. Și iată, El n-a săvîrșit nimic vrednic de moarte. Deci, pedep-sindu-L, îl voi elibera».

La sărbătoarea Paștilor, dregătorul avea obiceiul să elibereze mulțimii un întemnițat pe care-l voiau. Și aveau atunci un vinovat vestit, care se numea *Varava*, care era aruncat în temniță pentru o răscoală făcută în cetate și pentru omor.

Deci, adunați fiind ei, Pilat le-a zis : «Pe cine voiți să vi-l eliberez, pe *Varava* sau pe *Iisus*, Care se zice *Hristos* ?» Că știa că din răutate L-au dat în mîna lui.

Și pe cînd stătea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvînt : «Nimic să nu faci Dreptului ace-luia, că mult am suferit azi, în vis, pentru El».

Însă arhieriei și bătrînii au înduplecat mulțimile ca să ceară pe Varava, iar pe Iisus să-L piardă.

Iar dregătorul, răspunzînd, le-a zis: «Pe cine din cei doi voiți să vă eliberez?» Iar ei au răspuns: «Pe Varava».

Și Pilat le-a zis: «Dar ce voi face cu Iisus, Care se cheamă Hristos?» Toți au răspuns: «Să fie răstignit!»

A zis iarăși Pilat: «Dar ce rău a făcut?» Ei însă mai tare strigau și ziceau: «Să fie răstignit!»

Iisus este bătut. — Și, văzînd Pilat că nimic nu folosește, ci mai mare tulburare se face, luînd apă, și-a spălat mîinile înaintea mulțimii, zicînd: «*Nevinovat sînt de sîngele Drep-
tului acestuia. Voi veți vedea.*»

Iar tot poporul a răspuns și a zis: «Sîngele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!»

Atunci le-a eliberat pe Varava, iar pe Iisus L-a biciuit și L-a dat să fie răstignit.

Iisus încununat cu spini. — Atunci ostașii dregătorului, ducînd pe Iisus în pretoriu, au adunat în jurul Lui toată cohorta, și L-au dezbrăcat de hainele Lui și I-au pus o hlamidă roșie ; apoi, împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap și în mîna Lui cea dreaptă, trestie ; și, îngenunchind înaintea Lui, își băteau joc de El, zicînd : «Bucură-Te, regele Iudeilor».

Și scuipînd asupra Lui, au luat trestia și-L băteau peste cap.

Iisus înfățișat poporului. — Și Pilat a ieșit iarăși afară și le-a zis : «Iată vi-L aduc pe El afară ca să știți că nu găsesc în El nici o vină».

Atunci a ieșit Iisus afară, purtînd cununa de spini și mantia purpurie. Și le-a zis Pilat : «*Iată omul !*»

Cînd L-au văzut, arhieriei și slujitorii au strigat, zicînd : «Răstignește-L ! Răstignește-L !» Zis-a lor Pilat : «Luați-L voi și răstigniți-L, căci eu nu-I găsesc nici o vină».

Iudeii i-au răspuns : «*Noi avem lege și după legea noastră El trebuie să moară, că s-a făcut pe Sine Fiu al lui Dumnezeu*».

Cînd a auzit Pilat acest cuvînt, mai mult s-a temut. Și a intrat iarăși în pretoriu și I-a zis lui Iisus : «De unde ești Tu ?» Iar Iisus nu i-a dat nici un răspuns.

Atunci Pilat I-a zis : «Mie nu-Mi vorbești ? Nu știi că am putere să Te eliberez și am putere să Te răstignesc ?»

Iisus a răspuns : «*N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus. De aceea cel ce M-a predat ție mai mare păcat are*».

De atunci Pilat căuta să-L elibereze ; dar Iudeii strigau, zicînd : «Dacă îl eliberezi pe Acesta, nu ești prieten al Cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva Cezarului».

Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus afară pe Iisus și a șezut pe scaunul de judecată, în locul numit *Pardosit cu pietre*, iar evreiește *Gabbata*.

Și era Vinerea Paștilor, cam la al șaselea ceas, și a zis Pilat Iudeilor : «*Iată împăratul vostru*».

Iar ei au strigat : «*Ia-L ! Ia-L ! Răstignește-L !*» Pilat le-a zis : «Să răstignesc pe împăratul vostru ?» Arhieriei au răspuns : «Nu avem împărat decît pe Cezarul».

Atunci L-a predat lor ca să fie răstignit. Și ei au luat pe Iisus și L-au dus să-L răstignească.

Iisus își duce crucea. — Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat cu hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

Și, ducându-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă *al Căpăținii*, care în evreiește se zice *Golgota*.

Și duceau și alți doi făcători de rele, ca să-i omoare împreună cu El.

Și au silit pe un trecător, care venea din țarină, pe *Simon Cirineul*, tatăl lui *Alexandru* și al lui *Ruf*, ca să ducă crucea Lui.

Iisus mîngîie pe femeile ce plîngeau. — Iar după El venea mulțime multă de popor și de *femei*, care se băteau în piept și îl plîngeau. Și întorcîndu-se către ele, Iisus le-a zis : «*Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plîngeți pe Mine, ci pe voi plîngeți-vă și pe copiii voștri. Căci iată vin zile în care vor zice : Fericiți sînt cele sterpe și pîntecele care n-au născut și sînii care n-au alăptat ! Atunci vor începe să spună munților : Cădeți peste noi ; și dealurilor : Acoperiți-ne. Căci dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi ?*»

Răstignirea. — Și L-au dus la locul zis *Golgota*, care se tălmăcește *locul Căpăținii*. Și I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat. Apoi L-au răstignit.

Întîia grăire a lui Iisus pe Cruce. — Și împreună cu El au răstignit doi tîlhari : unul de-a dreapta și altul de-a stînga Lui, împlinindu-se astfel Scriptura care zice : *Cu cei fără de lege s-a socotit*.

Iar Iisus a zis : «*Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac !*»

Scrisoarea de deasupra Crucii. — Iar Pilat a scris și titlu și l-a pus deasupra crucii. Și era scris : *Iisus Nazarineanul, împăratul Iudeilor !* Deci mulți dintre Iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris : evreiește, latinește și grecește.

Deci arhieriei Iudeilor au zis lui Pilat : «Nu scrie Împăratul Iudeilor, ci că Acela a zis : Eu sînt Împăratul Iudeilor».

Pilat a răspuns : «Ce am scris, am scris».

Împărțirea hainelor lui Iisus. — După ce au răstignit pe Iisus, ostașii au luat hainele Lui și le-au făcut patru părți,

fiecărui ostaș cîte o parte, și cămașa. Dar cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime. Deci au zis unii către alții : «Să n-o sfîșiem, ci să aruncăm sortii pentru ea, a cui să fie ; ca să se împlinească Scriptura care zice : Împărțit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sortii». Așadar ostașii acestea au făcut.

Batjocurile aduse lui Iisus pe Cruce. — Iar trecătorii îl huleau, clătîindu-și capetele și zicînd : «Tu, Cel ce dărîmi templul și în trei zile îl zidești, mîntuiește-Te pe Tine însuți ! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de pe cruce !»

Asemenea și arhierii, bătîndu-și joc de El, cu călturarii și cu bătrînii, ziceau : «Pe alții i-a mîntuit, iar pe Sine nu poate să se mîntuiască. Dacă este regele lui Israel să se coboare acum de pe cruce, și vom crede în El». Și îl luau în rîs și ostașii care se apropiau aducîndu-I oțet și zicînd : «Dacă Tu ești regele iudeilor, mîntuiește-Te pe Tine însuți».

A doua grăire a lui Iisus pe Cruce. — Iar unul dintre făcătorii de rele răstignit, îl hulea, zicînd : «Nu ești Tu Hristosul ? Mîntuiește-Te pe Tine însuți și pe noi».

Și celălalt, răspunzînd, îl certa zicînd : «Nu te temi tu de Dumnezeu, că ești în aceeași osîndă cu El ? Și noi pe drept, că noi primim cele cuvenite după faptele noastre. Acesta însă n-a făcut nici un rău».

Și zicea lui Iisus : «Pomeneste-mă, Doamne, cînd vei veni în împărăția Ta».

Și Iisus i-a zis : «*Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai*».

A treia grăire a lui Iisus pe Cruce. — Și stăteau lîngă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena. Deci Iisus, văzînd pe *mama* Sa și pe ucenicul pe care îl iubea, stînd alături, a zis mamei Sale : «*Femeie, iată fiul tău !*» Apoi a zis ucenicului : «*Iată mama ta !*» Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine.

A patra grăire a lui Iisus pe Cruce. — Iar de la ceasul al șaselea, s-a făcut întuneric peste tot pămîntul, pînă la ceasul al nouălea. Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicînd : «*Eli, Eli, lama sabahtani !*» adică : «*Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit ?*»

Iar unii dintre cei ce ședeau acolo, auzind, ziceau : «Pe Ilie îl strigă Acesta».

A cincea grăire a lui Iisus pe Cruce. — După aceea, știind Iisus că toate s-au săvârșit acum, ca să se împlinească Scriptura, a zis : «*Mi-e sete*». Și era acolo un vas plin cu oțet ; iar ostașii, punînd în vîrfurile unei trestii de isop un burete muiat în oțet, l-au dus la gura Lui.

Iar ceilalți ziceau : «Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-L mîntuiască».

A șasea grăire a lui Iisus pe Cruce. — Iar, după ce a luat oțet, Iisus a zis : «*Săvîrșitu-s-a !*»

A șaptea grăire a lui Iisus pe Cruce. — După aceea a strigat Iisus din nou cu glas tare și a zis : «*Părinte, în mîinile Toate încredințez duhul Meu*».

Iisus moare pe Cruce. — Și acestea zicînd, plecîndu-și capul și-a dat duhul.

Minunile de după moartea lui Iisus. — Și iată, catapeteasma templului s-a sfîșiat în două, de sus pînă jos, și pămîntul s-a cutremurat și pietrele s-au despicat. Mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți s-au sculat. Și ieșind din morminte, după învierea Lui, au intrat în cetatea sfîntă și s-au arătat multora.

Iar sutașul și cei ce împreună cu el păzeau pe Iisus, văzînd cutremurul și cele întîmplate, s-au înfricoșat foarte, zicînd : «*Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu era Acesta !*»

Și toate mulțimile care veniseră la această priveriște, văzînd cele întîmplate, se întorceau bătîndu-și pieptul.

Și *toți cunoscuții* Lui, și femeile care-L însoțiseră din Galileea, stăteau departe, privind acestea.

Și erau și femeile care priveau de departe ; între ele : *Maria Magdalena, Maria* mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosi, și *Salomeea*, care, și cînd era El în Galileea, mergeau după El și îl slujeau, și multe altele care se suiseră cu El la Ierusalim.

Împungerea lui Iisus cu sulița. — Deci, Iudeii, fiindcă era *vineri*, ca să nu rămînă trupurile sîmbăta pe cruce, căci era mare ziua sîmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice.

Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintîi și al celuiilalt, care era răstignit împreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu l-au zdrobit fluie-

rele. Ci unul dintre ostași cu sulița a împuns coasta Lui și îndată a ieșit sînge și apă. Și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui e adevărată ; și acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți. Căci s-au făcut acestea, ca să se împlinească Scriptura : *Nu I se va zdrobi nici un os.* Și iarăși altă Scriptură zice : *Vor privi la Acela pe care L-au împuns.*

Pogorirea trupului lui Iisus de pe Cruce. — Și făcîndu-se seară, fiindcă era vineri, care este înaintea sîmbetei, și venind *Iosif* cel din *Arimateia*, sfetnic ales, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că a murit și, chemînd pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit demult. Și aflînd de la sutași a dăruit lui *Iosif* trupul mort.

Și a venit și *Nicodim*, cel care venise la El mai înainte noaptea, aducînd ca la o sută de litre de amestec de smirnă și aloe. Au luat deci trupul lui Iisus și L-au înfășurat în giulgiu cu miresme, precum este obiceiul de înmormîntare la Iudei.

Punerea lui Iisus în mormînt. — Aproape de locul unde fusese răstignit Iisus, *Iosif* avea o grădină, unde avea un mormînt nou, săpat în piatră, în care nimeni niciodată nu fusese pus. Deci, acolo au pus trupul lui Iisus, că era vineri tîrziu și mormîntul acesta aproape, și prăvălind o piatră mare pe ușa mormîntului, s-au dus. Și, mergînd după El și femeile care veniseră cu Dînsul din Galileea, au văzut mormîntul și cum au pus trupul. *Maria Magdalena* și altă *Marie* încă erau acolo, în preajma mormîntului, și întorcîndu-se, au pregătit mirezme și miruri.

Straja de la mormînt. — Iar a doua zi, care este după vineri, s-au adunat arhiereii și fariseii la Pilat, zicînd: «Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul *Acela* a spus, fiind încă în viață : *După trei zile Mă voi scula.* Deci, poruncește ca mormîntul să fie păzit pînă a treia zi, ca nu cumva ucenicii Lui să vină și să-L fure și să spună poporului : S-a sculat din morți. Și va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decît cea dintîi».

Pilat le-a zis : «Aveți strajă ; mergeți și întăriți cum știți».

Iar ei ducîndu-se, au întărit mormîntul cu strajă, pecetluind piatra (*Matei XXVI, 30—46 ; Marcu XIV, 26—42 ; Luca XXII, 39—46 ; Ioan XVIII, 1*).

IV. — PREASLĂVIREA LUI IISUS

Învierea lui Iisus

Iisus iese din mormînt. — Biruind puterea morții și sfărîmînd încuietorile iadului, Iisus a înviat a treia zi în revărsatul zorilor, și a ieșit cu slavă din mormînt.

Și iată s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborînd din cer și venind, a prăvălit piatra și sedita deasupra ei. Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada.

Și de frica lui s-au cutremurat străjerii și s-au făcut ca morți.

Mironosițele vin la mormînt. — Și după ce a trecut ziua sîmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salo-

meea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineată, în prima zi a săptămînii (duminică), pe cînd răsărea soarele, au venit la mormînt. Și ziceau între ele : «Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului ?» Dar, ridicîndu-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată ; căci era foarte mare.

Și, intrînd în mormînt, au văzut un tînăr șezînd în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmînt alb, și s-au spăimîntat.

Iar el le-a zis : «Nu vă înspăimîntați ! Căutați pe Iisus Nazarineanul cel răstignit ? *A înviat !* Nu este aici. Iată locul unde a fost pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că merge în Galileea, mai înainte de voi ; acolo îl veți vedea, după cum v-am spus».

Petru și Ioan aleargă la mormînt. — Atunci a alergat Maria Magdalena de la mormînt la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care-l iubea Iisus, și le-a zis : «Au luat pe Domnul din mormînt și nu știu unde L-au pus». Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și au venit la mormînt.

Și alergau amîndoi ; dar celălalt ucenic, alergînd înainte, mai repede decît Petru, a sosit cel dintîi la mormînt. Și, aplecîndu-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat.

A sosit și Simon-Petru, urmînd după el, și a intrat în mormînt și a văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, într-un loc.

Atunci a intrat și celălalt ucenic care sosise întîi la mormînt și a văzut și a crezut. Căci încă nu știau Scriptura, că Iisus trebuie să învie din morți.

Și s-au dus ucenicii iarăși la ai lor (Matei XXVIII, 1—10; Marcu XVI, 18 ; Luca XXIV, 1—12 ; Ioan XX, 1—19).

Unde îți este, moarte, boldul tău ? Unde îți este, iadule, biruința ta ? (1 Cor. XV, 55).

Întîia arătare a lui Iisus. Straja e cumpărată cu bani

Iisus se arată Mariei Magdalena. — Iar Maria stătea afară lîngă mormînt plîngînd. Și pe cînd plîngea, s-a aplecat spre mormînt, și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezînd, unul către cap și altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus ; și aceia i-au zis : «Femeie, de ce plîngi ? Pe cine cauți ? Ea

le-a zis : «Că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus».

Zicînd acestea, ea s-a întors înapoi și a văzut pe Iisus stînd, dar nu știa că este Iisus. Zis-a ei Iisus : «Femeie, de ce

plîngi ? Pe cine cauți ?» Ea, crezînd că este grădinarul, I-a zis : «Doamne, dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu îl voi ridica».

Iisus i-a zis : «Maria !» Întorcîndu-se, aceea I-a zis evreiește : «*Rabuni !*» (adică, *Învățătorule*).

Iisus i-a zis : «Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei și le spune : Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeu Meu și Dumnezeu vostru».

Și a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și acestea i-a spus ei.

Iisus se arată celorlalte femei. — Mironosițele femei, plecînd în grabă de la mormînt, cu frică și cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor Lui.

Dar cînd mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întîmpinat, zicînd: «Bucurați-vă!» Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat.

Atunci Iisus le-a zis: «Nu vă temeți. Duceți-vă și vestiți fraților Mei ca să meargă în Galileea, și acolo Mă vor vedea».

Și acestea mergînd, au vestit pe cei ce fuseseră cu El (ucenicii) și care se tînguiau și plîngeau.

Și ei, auzind că este viu și că a fost văzut de ele, n-au crezut.

Căpeteniile preoților dau bani străjerilor. — Și plecînd ele, iată unii din strajă, venind în cetate, au vestit arhierilor toate cele întîmpilate.

Și, adunîndu-se ei împreună cu bătrînii și ținînd sfat, au dat bani mulți ostașilor, zicînd: «Spuneți că ucenicii Lui, venind noaptea, L-au furat, pe cînd noi dormeam; și de se va auzi aceasta la dregătorul, noi îl vom îndupleca și pe voi fără grijă vă vom face». Iar ei, luînd arginții, au făcut precum au fost învățați.

Și s-a răspîndit cuvîntul acesta între Iudei, pînă în ziua de azi (Matei XXVIII, 9—15; Marcu XVI 9, 11; Luca XXIV, 9—11, 34; Ioan XX, 11—18; 1 Cor. XV, 5—7).

Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia (1 Cor. XV, 22).

Arătarea lui Iisus la doi din ucenici, în cale spre Emaus

Iisus se alătură pe cale la doi ucenici. — Și iată, doi dintre ei mergeau în aceeași zi la un sat care era departe de Ierusalim, ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era *Emaus*. Aceștia vorbeau între ei despre toate întîmplările acestea. Dar pe cînd vorbeau și se întrebau între ei, Iisus însuși, apropiindu-se, mergea împreună cu ei. Dar ochii lor erau ținuți ca să nu-L cunoască.

Și El a zis către ei: «Ce sînt cuvintele acestea pe care le schimbați unul cu altul în drumul vostru și de ce sînteți triști?»

Răspunzînd, unul cu numele *Cleopa* a zis către El : «Tu singur ești străin în Ierusalim și nu știi cele ce s-au întîmplat în el în zilele acestea ?»

El le-a zis : «Care ?» Iar ei L-au răspuns : «Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era prooroc puternic în faptă și în cuvînt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor. Cum L-au osîndit la moarte și L-au răstignit arhieriei și mai-marii noștri ; iar noi nădăjduiam că El este Cel ce avea să izbăvească pe Israel ; și cu toate acestea, astăzi este a treia zi de cînd s-au petrecut acestea. Dar și niște femei ale noastre ne-au uimit ; ducîndu-se de dimineață la mormînt și, negăsind trupul Lui, au venit zicînd că au văzut arătare de îngeri care le-au spus că El este în viață. Iar unii dintre noi s-au dus la mormînt și au găsit așa precum spusese ră femeile, dar pe El nu L-au văzut.

Iisus liniștește pe cei doi ucenici. — Și El a zis către ei : «O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii ! Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa ?»

Și începînd de la Moise și de la toți proorocii, le-a tîlcuit lor din toate Scripturile cele despre El.

Iisus se face cunoscut. — Și s-au apropiat de satul unde se duceau, iar El se făcea că merge mai departe. Dar ei L-au rugat stăruitor, zicînd : «Rămîi cu noi că este spre seară și s-a plecat ziua». Și a intrat să rămînă cu ei.

Și cînd a stat împreună cu ei la masă, luînd El pîine, a binecuvîntat și, frîngînd, le-a dat lor. Și s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut. Și El s-a făcut nevăzut de la ei.

Și au zis unul către altul : «Oare nu ardea în noi inima noastră, cînd ne vorbea pe cale și cînd ne tîlcuia Scripturile?»

Cei doi ucenici se întorc la Ierusalim. — Și, în ceasul acela sculîndu-se, s-au întors la Ierusalim și au găsit adunați pe cei unsprezece și pe cei ce erau împreună cu ei, care ziceau că a înviat cu adevărat Domnul și s-a arătat lui Simon.

Iar ei au istorisit cele petrecute pe cale și cum a fost cunoscut de ei la frîngerea pîinii (Marcu XVI, 12—13 ; Luca XXIV, 13—33).

Domnul cu adevărat s-a sculat (Luca XXIV, 34).

Arătarea lui Iisus în Ierusalim la foișorul Cinei

Iisus intră prin ușile încuiate. — Și fiind seară în ziua aceea, înția a săptămînii (*duminica*), și ușile fiind încuiate, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijlocul lor și le-a zis : «Pace vouă !»

Și zicînd acestea, le-a arătat mîinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzînd pe Domnul.

Iisus instituie Taina Pocăinței. — Și Iisus le-a zis iarăși : «Pace vouă ! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi !»

Și zicînd acestea, a suflat asupra lor și le-a zis : «*Luăți Duh Sfînt ; căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține vor fi ținute.*»

Iisus încredințează pe Toma. — Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei cînd a venit Iisus. Deci au zis lui ceilalți ucenici : «Am văzut pe Domnul !» Dar el le-a zis : «Dacă nu voi vedea în mîinile Lui

semnul cuielor și dacă nu voi pune mîna mea în coasta Lui, nu voi crede».

Și după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijloc și a zis : «Pace vouă !»

Apoi a zis lui Toma : «Adu degetul tău încoace și vezi mîinile Mele și adu mîna ta și o pune în coasta Mea și nu fii necredincios, ci credincios».

A răspuns Toma și I-a zis : *Domnul meu și Dumnezeu meu !*»

Iisus i-a zis : «Pentru că M-ai văzut, ai crezut. *Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut !*»

Evangheliile nu ne istorisesc toate cîte a făcut Iisus. — Deci și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sînt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au

scris, ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezînd, să aveți viață în numele Lui (Luca XXIV, 33—40 ; Ioan XX, 19—31).

Fără credință, dar, nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu (Evr. XI, 6).

Arătarea lui Iisus la Marea Tiberiadei

Iisus se arată apostolilor. — După acestea, Iisus s-a arătat iarăși ucenicilor la Marea Tiberiadei ; și s-a arătat așa :

Erau împreună Simon-Petru și Toma, cel numit Geamănul, și Natanael, cel din Cana Galileii, și fiii lui Zevedeu și alți doi din ucenicii Lui.

Simon-Petru le-a zis : «Mă duc să pescuiesc». Și i-au zis ei : «Mergem și noi cu tine». Și au ieșit și s-au suit în corabie, și în noaptea aceea n-au prins nimic.

Iar făcîndu-se dimineață, Iisus a stat la țărm ; dar ucenicii n-au știut că este Iisus.

Deci le-a zis Iisus : «Fiilor, nu cumva aveți ceva de mâncare?» Ei I-au răspuns : «Nu!»

Iar El le-a zis : «Aruncați mreaja în partea dreaptă a corăbiei și veți afla». Deci au aruncat-o și nu mai puteau s-o tragă de mulțimea peștilor.

Și a zis lui Petru ucenicul acela pe care-l iubea Iisus : «Domnul este». Deci Petru, auzind că este Domnul, și-a pus haina, căci era gol, și s-a aruncat în apă.

Și ceilalți ucenici au venit cu corabia, căci nu erau departe de țărm, ci ca la două sute de coți, trăgând mreaja cu pești. Când au ieșit la țărm, au văzut iar pus jos și pește pus deasupra, și pline.

Iisus le-a zis : «Aduceți din peștii pe care i-ați prins acum».

Simon-Petru s-a suit în corabie și a tras mreaja la țărm, plină de pești mari ; o sută cincizeci și trei, și, deși erau atîția, nu s-a rupt mreaja.

Iisus le-a zis : «Veniți de prînziți». Și nici unul din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe : «Cine ești Tu?» știind că este Domnul.

Deci a venit Iisus și a luat pîinea și le-a dat lor ; și de asemenea și peștele.

Aceasta este, acum, a treia oară, cînd Iisus s-a arătat ucenicilor, după ce s-a sculat din morți.

Iisus întărește din nou pe Petru în vrednicia de apostol. — După ce au prînzit, a zis Iisus lui *Simon-Petru* : «*Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești tu mai mult decît aceștia?*» El I-a zis : «Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc». Zis-a Iisus lui : «Păstorește mieușii Mei».

Iisus i-a zis iarăși, a doua oară : «*Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești?*» El I-a zis : «Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc». Zis-a lui : «Paște oile Mele».

Iisus i-a zis a treia oară : «*Simone, fiul lui Ionă, Mă iubești?*» Petru s-a întristat, că i-a zis a treia oară : *Mă iubești?* și I-a zis : «Doamne, Tu știi toate, Tu știi că Te iubesc». Iisus i-a zis : «*Paște oile Mele*».

Iisus prevestește mucenicia lui Petru. — Apoi a zis Iisus către Petru : «Adevărat, adevărat zic ție : Cînd erai mai tînăr, te încingeai singur și umblai unde voiai, dar, cînd vei îmbătrîni, vei întinde mîinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu voiești».

Iar aceasta a zis-o, însemnând cu ce fel de moarte va preaslăvi Petru pe Dumnezeu (Matei XXVIII, 17 ; Ioan XXI 1—19).

Paște mielușei Mei ! Paște oile Mele (Ioan XXI, 16).

Cele de pe urmă arătări ale lui Iisus

Iisus se arată pe un munte în Galileea. — Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le poruncise lor Iisus ; și văzîndu-L, I s-au închinat, ei care se îndoiseră.

Și apropiindu-se Iisus, le-a vorbit lor, zicînd : «*Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pămînt. Drept aceea, mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sînt în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului. Amin*».

Iisus se arată celor unsprezece în Ierusalim. — La urmă, pe cînd cei unsprezece ședeau la masă, li s-a arătat și i-a muștră pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat. Și le-a zis : «*Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui ; iar cel ce nu va crede se va osîndi*.

Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne : în numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua în mînă și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma ; peste cei bolnavi își vor pune mîinile și se vor face sănătoși» (Matei XXVIII, 16—20 ; Marcu X, 15—18 ; Luca XXIV, 44, 49, Fapt. I, 3 ; 1 Cor. XV, 6).

Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă (Luca X, 16).

Înălțarea Domnului la cer

Iisus se înalță la cer. — Iisus după ce a dovedit ucenicilor învierea Sa, prin semne și minuni, cărora s-a și înfățișat pe Sine viu după patima Sa prin multe semne doveditoare, arătîndu-se timp de patruzeci de zile și vorbind cele despre împărăția lui Dumnezeu, i-a scos afară din Ierusalim pînă în

Betania, pe Muntele Măslinilor, și ridicându-și mâinile Sale i-a binecuvîntat.

Și pe cînd îi binecuvînta, s-a despărțit de ei și s-a înălțat la cer, unde a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu, și un nor luminos L-a luat de la ochii lor.

Îngerii vestesc venirea din nou a Mîntuitorului. — Și privind ei, pe cînd El mergea la cer, iată doi bărbați au stat lîngă ei, îmbrăcați în haine albe, care au zis: «Bărbați galileeni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus, Care s-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați și văzut mergînd la cer».

Atunci ei s-au întors la Ierusalim de la muntele ce se cheamă al Măslinilor, care este aproape de Ierusalim, o cale de sîmbătă (Marcu XVI, 19—26; Luca XXIV, 50—55; Fapte I, 9—12).

V. — ISTORIA APOSTOLILOR

Alegerea lui Matia

Apostolii stăruiesc în rugăciune. — Și când au intrat, s-au suit în camera de sus, unde locuiau : Petru și Ioan și Iacov și Andrei, Filip și Toma, Vartolomeu și Matei, Iacov al lui Alfeu și Simon Zelotul și Iuda al lui Iacov. Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu rudele Lui.

Alegerea unui nou apostol. — Și sculîndu-se Petru în mijlocul ucenicilor, a zis : «Bărbați frați, se cuvine ca slujirea apostolească, din care a căzut *Iuda*, să se dea altuia. Deci trebuie ca unul din acești bărbați, care s-au adunat cu noi în timpul cît a petrecut între noi Domnul Iisus, începînd de la botezul lui Ioan, pînă în ziua în care s-a înălțat de la noi, să fie împreună cu noi martor al învierii Lui».

Sortul cade pe Matia. — Și au pus înainte pe doi : pe *Iosif*, numit *Barsaba*, zis și *Iustus*, și pe *Matia*.

Și, rugându-se, au zis : «Tu, Doamne, care cunoști inimile tuturor, arată pe care din acești doi l-ai ales ca să ia locul acestei slujiri și al apostoliei din care Iuda a căzut, ca să meargă în locul lui».

Și au tras la sorti și sortul a căzut pe *Matia* ; și s-a socotit împreună cu cei unsprezece apostoli (Fapte I, 12—26).

Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi (Ioan XV, 16).

Pogorîrea Duhului Sfînt

Duhul Sfînt se pogoară peste apostoli. — Și cînd a sosit ziua Cincizecimii, (Rusaliilor) erau toți apostolii împreună la un loc.

Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vînt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei.

Și li s-au arătat, împărțite, *limbi* ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei.

Și s-au umplut toți de *Duhul Sfînt* și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi.

Duhul Sfînt săvîrșește minunea cea mare a grăirii în limbi. — Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sînt sub cer.

Și, făcîndu-se glasul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa.

Și erau uimiți toți și se minunau zicînd : «Iată, aceștia care vorbesc nu sînt toți Galileeni ? Și cum auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut ?»

Iar alții, batjocorindu-i, ziceau că sînt plini de must.

Întîia propovăduire a lui Petru. — Și stînd Petru cu cei unsprezece, a ridicat glasul și, le-a vorbit : «Bărbați iudei, și toți care locuiți în Ierusalim, aceasta să vă fie cunoscută și luați în urechi cuvintele mele : «Aceștia nu sînt beți, cum vi se pare vouă, căci este al treilea ceas din zi, ci aceasta este ce s-a spus prin proorocul Ioil ; Iar în zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul și fiii voștri și fiicele voastre vor prooroci și cei mai tineri ai voștri vor vedea vedenii și bătrînii voștri vise vor visa. Încă și peste slugile Mele și peste slujnicele Mele voi turna, în

acele zile, din Duhul Meu și vor prooroci. Și minuni voi face sus în cer și jos pe pământ semne : sînge, foc și fumegare de fum. Soarele se va schimba în întineric și luna în sînge, înainte de a veni ziua Domnului, cea mare și strălucită. Și tot cel ce va chema numele Domnului se va mîntui.

Bărbați israeliți, ascultați cuvintele acestea : Pe Iisus Nazarineanul, bărbat adevărit între noi de Dumnezeu, prin puteri, prin minuni și prin semne pe care Dumnezeu le-a făcut prin El, în mijlocul vostru, precum și voi știți, pe Acesta, fiind dat, după sfatul cel rînduit și după știința cea dinainte a lui Dumnezeu, voi L-ați luat și, pironindu-L, prin mîinile celor fără de lege, L-ați omorît. Dumnezeu a înviat pe Acest Iisus, Căruia noi toți, sîntem martori.

Deci, înălțîndu-se prin dreapta lui Dumnezeu și primind de la Tatăl făgăduința Duhului Sfînt, L-a revărsat pe Acesta, cum vedeți și auziți voi acum. Căci David nu s-a suit la ceruri, dar el a zis : Zis-a Domnul Domnului meu : Șezi de-a dreapta Mea, pînă ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale.

Cu siguranță să știe deci toată casa lui Israel că *Dumnezeu, pe Acest Iisus pe Care voi L-ați răstignit, L-a făcut Domn și Hristos*».

Ca la 3000 de oameni se întorc la Hristos. — Ei, auzind acestea au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți apostoli : «Bărbați, frați, ce să facem?»

Iar Petru a zis către ei : «Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfînt. Căci vouă este dată făgăduința și copiilor voștri și tuturor celor de departe, pe oricîți îi va chema Domnul Dumnezeuul nostru».

Și cu alte mai multe vorbe mărturisirea și-i îndemna zicînd : «Mîntuiți-vă de acest neam viclean».

Deci cei ce au primit cuvîntul lui s-au botezat ; și în ziua aceea s-au adăugat ca la trei mii de suflete.

Și stăruiau în învățătura apostolilor și în comuniune, în frîngerea pîinii și în rugăciuni. Și tot sufletul era cuprins de teamă, căci multe minuni și semne se făceau în Ierusalim prin apostoli, și mare frică îi stăpînea pe toți.

Iar toți cei ce credeau erau laolaltă și aveau toate de obște. Și își vindeau pămîntul și averile și le împărțeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare.

Și în fiecare zi, stăruiau într-un cuget în templu și, frîgînd pîinea în casă, luau împreună hrana întru bucurie și curăția inimii, lăudînd pe Dumnezeu și avînd har la tot poporul. Iar Domnul sporea zilnic obștea celor ce se mîntuiau. (Fapte II, 1—47).

Iar cînd va veni Mîngîietorul, pe Care Eu îi voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine (Ioan XV, 26).

Vindecarea ologului din naștere

Petru și Ioan vindecă un olog. — Iar Petru și Ioan se suiau la templu pentru rugăciunea din ceasul al nouălea.

Și era un bărbat, olog din pîntecele mamei sale, pe care-l aduceau și-l puneau în fiecare zi la poarta templului, zisă

Poarta Frumoasă, ca să ceară milostenie de la cei ce intrau în templu, care, văzînd pe Petru și pe Ioan că aveau să intre în templu, le-a cerut milostenie.

Iar Petru, căutînd spre el, împreună cu Ioan, a zis : «Pri-vește la noi !» Iar el se uita la ei cu luare-aminte, așteptînd să primească ceva de la ei.

Iar Petru a zis : «Argint și aur nu am ; dar ce am, aceea îți dau : În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă !»

Și, apucîndu-l de mîna dreaptă, l-a ridicat și îndată flu-ierele picioarelor și gleznelor lui s-au întărit. Și, sărînd, a stat în picioare și umbla, și a intrat cu ei în templu, umblînd și sărînd și lăudînd pe Dumnezeu.

Petru propovăduiește în Templu. — Și ținîndu-se el de Petru și de Ioan, tot poporul, uimit, alerga la ei, în pridvorul numit al lui Solomon.

Iar Petru, văzînd aceasta, a răspuns către popor : «Băr-bați israeliți, de ce vă mirați de acest lucru, sau de ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble ? Dumnezeuul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeuul părinților noștri a slăvit pe Fiul Său, Iisus, pe Care voi L-ați predat și L-ați tăgăduit în fața lui Pilat, care găsisse cu cale să-L eli-bereze. Dar voi v-ați lepădat de Cel sfînt și drept și ați cerut să vă dăruiască un bărbat ucigaș. Iar pe Începătorul vieții L-ați omorît, pe Care însă Dumnezeu L-a înviat din morți și ai Cărui martori sîntem noi. Și prin credința în numele Lui, pe acesta pe care îl vedeți și îl cunoașteți, l-a întărit numele lui Iisus și credința cea întru El i-a dat lui întregirea aceasta a trupului, înaintea voastră a tuturor.

Și acum, fraților, știu că din neștiință ați făcut rău, ca și mai-marii voștri. Dar Dumnezeu a împlinit astfel cele ce ves-tise dinainte, prin gura tuturor proorocilor, că Hristosul Său va pătimi.

Deci, pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păca-tele voastre.

Petru și Ioan aruncați în închisoare. — Pe cînd vorbeau către popor, au venit asupra lor preoții, mai-marele templu-lui și saducheii, tulburați că ei învață poporul și vestesc întru Iisus, învierea din morți. Și, punînd mîinile pe ei, i-au pus sub pază, pînă a doua zi, căci acum era seară.

Iar mulți din cei ce auziseră cuvîntul au crezut, și numărul bărbaților credincioși s-a făcut ca la cinci mii.

Petru vorbește înaintea Sinedriului. — Și a doua zi, s-au adunat mai-marii lor și bătrînii și cărturarii din Ierusalim, și Anna arhiereul și Caiafa și Ioan și Alexandru și cîți erau din neamul arhieresc, și punîndu-i în mijloc, i-au întreat : «Cu ce putere sau în al cui nume ați făcut voi aceasta?»

Atunci, Petru, plin fiind de Duhul Sfînt, le-a vorbit : «Mai-mari ai poporului și bătrîni ai lui Israel, fiindcă noi sîntem astăzi cercetați pentru facere de bine unui om bolnav, prin cine a fost el vindecat, cunoscut să vă fie vouă tuturoi, și la tot poporul Israel, că în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, pe Care voi L-ați răstignit, dar pe Care Dumnezeu L-a înviat din morți, întru Acela stă acesta sănătos înaintea voastră ! Acesta este piatra cea neluată în seamă de către voi, zidarii, Care a ajuns în capul unghiului ; și întru nimeni altul nu este mîntuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mîntuim noi».

Apostolii sînt eliberați. — Și văzînd ei îndrăzneala lui Petru și a lui Ioan și, știînd că sînt oameni fără carte și simpli, se mirau, și îi cunoșteau că fuseseră împreună cu Iisus ; și văzînd pe omul cel tămăduit stînd cu ei, n-aveau nimic de zis împotrivă ; dar poruncindu-le să iasă afară din sinedriu, vorbeau între ei, zicînd : «Ce vom face acestor oameni ? Căci este învederat tuturor celor ce locuiesc în Ierusalim că prin ei s-a făcut o minune cunoscută și nu putem să tăgăduim. Dar ca aceasta să nu se răspîndească mai mult în popor, să-i amenințăm să nu mai vorbească, în numele acesta, nici unui om».

Și chemîndu-i, le-au poruncit ca nicidecum să nu mai grăiască, nici să mai învețe în numele lui Iisus.

Iar Petru și Ioan, răspunzînd, au zis către ei : «Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm de voi mai mult decît de Dumnezeu. Căci noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit».

Dar ei, amenințîndu-i din nou, le-au dat drumul, negăsind nici un chip cum să-i pedepsească, din cauza poporului, fiindcă toți slăveau pe Dumnezeu, pentru ceea ce se făcuse.

Credincioșii dau slavă lui Dumnezeu. — Fiind eliberați, au venit la ai lor și le-au spus cîte le-au vorbit lor arhierii și

bătrînii. Iar ei, auzind, au ridicat cu toții împreună glas către Dumnezeu și s-au rugat într-un cuget și într-o inimă.

Și pe cînd se rugau astfel, s-a cutremurat locul în care erau adunați, și s-au umplut toți de Duhul Sfînt și grăiau cu îndrăzneală cuvîntul lui Dumnezeu (Fapte VI, 1—4, 31).

Nu voi, ci Duhul Sfînt va grăi prin voi (Matei X, 20).

Anania și Safira

Creștinii cei dintii duceau viață obștească. — Iar *inima și sufletul mulțimii* celor ce au crezut erau una și nici unul nu ziceau că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște.

Și cu mare putere apostolii mărturiseau despre Învierea Domnului Iisus Hristos și mare har era peste ei toți.

Și nimeni nu era între ei lipsit, fiindcă toți cîți aveau țărini sau case le vindeau și aduceau prețul celor vîndute, și-l puneau la picioarele apostolilor. Și se împărțea fiecăruia după cum avea cineva trebuință.

Anania lovit de moarte năprasnică. — Iar un om Anania, cu Safira, femeia lui, și-au vîndut țarina. Și a dosit din preț, știind și femeia lui, și, aducînd o parte, a pus-o la picioarele apostolilor.

Iar Petru a zis : «Anania, de ce a umplut satana inima ta, ca să minți tu Duhului Sfînt și să dosești din prețul țarinii? Oare nu-ți rămînea ție, dacă rămînea, și vîndută (banii) nu erau în stăpînirea ta? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta? N-ai mințit oamenilor, ci lui Dumnezeu».

Iar Anania, auzind aceste cuvinte, a căzut și a murit. Și frică mare i-a cuprins pe toți care au auzit.

Și, sculîndu-se cei mai tineri, l-au înfășurat și, scoțîndu-l afară, l-au îngropat.

Safira moare și ea năprasnic. — După un răstimp, ca de trei ceasuri, a intrat și femeia lui, neștiind cele ce se întîmplatase.

Iar Petru a zis către ea : «Spune-mi dacă ai vîndut țarina cu atît?» Iar ea a zis : «Da, cu atît».

Iar Petru a zis către ea : «De ce v-ați învoit să ispițiți Duhul Domnului? Iată picioarele celor ce au îngropat pe bărbatul tău sînt la ușa și te vor scoate afară și pe tine».

Și ea a căzut îndată la picioarele lui Petru și a murit. Și intrînd tinerii, au găsit-o moartă și, scoțînd-o afară, au îngropat-o lîngă bărbatul ei.

Și frică mare a cuprins toată adunarea și pe toți care au auzit acestea (Fapte IV, 32—V, 12).

Iar dacă a crescut paiul și a făcut rod, atunci s-a arătat și neghina (Matei XIII, 26).

Statornicia nestrămutată a apostolilor

Apostolii aruncați în închisoare. — Iar prin mîinile apostolilor se făceau *semne și minuni multe* în popor, și erau toți într-un cuget, în pridvorul lui Solomon.

Și nimeni dintre ceilalți nu cutezau să se alipească de ei, dar poporul îi lăuda.

Și din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei, încît scoteau pe cei bolnavi în ulițe și-i puneau pe paturi și pe tărgi, ca, venind Petru, măcar umbra lui să umbreasă pe vreunul dintre ei.

Și se aduna și mulțimea din cetățile dimprejurul Ierusalimului, aducînd bolnavi și bîntuiți de duhuri necurate, și toți se vindecau.

Și sculîndu-se arhiereul și toți cei împreună cu el — cei din eresul saducheilor — s-au umplut de pizmă.

Și au pus mîinile pe apostoli și i-au pus în temnița obștească.

Un înger dă drumul apostolilor. — Iar un înger al Domnului, în timpul nopții, a deschis ușile temniței și, scoțîndu-i, le-a zis: «Mergeți și, stînd, grăiți poporului în templu toate cuvintele vieții acesteia». Și s-au supus apostolii și dimineața au început a povădui.

Apostolii din nou înaintea sfatului. — Și, auzind, au intrat de dimineață în templu și învățau. Dar, venind arhiereul și cei împreună cu el, au adunat sinedriul și tot sfatul bătrînilor fiilor lui Israel și au trimis la temniță să-i aducă pe apostoli. Dar, ducîndu-se, slujitorii nu i-au găsit în temniță și, întorcîndu-se, au vestit, zicînd: «Temnița am găsit-o încuiată în toată siguranța și pe paznici stînd la uși, dar cînd am descuiat, înăuntru nu am găsit pe nimeni».

Cînd au auzit aceste cuvinte, mai-marele templului și arhiereii erau nedumeriți cu privire la ei, ce ar putea să fie

aceasta. Dar venind cineva, le-a dat de veste : «Iată, bărbații pe care i-ați pus în temniță sînt în templu, stînd și învățînd poporul».

Atunci, ducîndu-se, mai-marele templului împreună cu slujitorii i-au adus, dar nu cu sila, că se temeau de popor să nu-i omoare cu pietre.

Gamaliel ia apărarea apostolilor. — Și, aducîndu-i, i-au pus în fața sinedriului. Iar arhiereul i-a întrebat zicînd : Oare nu v-am poruncit vouă cu poruncă să nu mai învățați în numele acesta ? Și iată ați umplut Ierusalimul cu învățătura voastră și voiți să aduceți asupra noastră sîngele Acestui Om».

Iar Petru și apostolii, răspunzînd, au zis : «*Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decît pe oameni*».

Și ridicîndu-se în sinedriu un fariseu, anume Gamaliel, învățător de Lege, cinstit la tot poporul, a poruncit să-i scoată pe oameni afară puțin.

Și a zis către ei : «Bărbați israeliți, luați aminte la voi, ce aveți să faceți cu acești oameni. Și acum zic vouă : Nu vă legați de oamenii aceștia și lăsați-i în pace, *căci dacă această hotărîre sau lucrul acesta este de la oameni, se va nimici, iar dacă este de la Dumnezeu, nu veți putea să-i nimiciți, ca nu cumva să vă aflați și luptători împotriva lui Dumnezeu*.

Apostolii sînt fericiți a suferi pentru Iisus. — Și l-au ascultat pe el ; și, chemînd pe apostoli și bătîndu-i, le-a poruncit să nu mai vorbească în numele lui Iisus, și le-a dat drumul.

Iar ei au plecat din fața sinedriului, bucurîndu-se că s-au învrednicit, pentru numele Lui, să sufere ocară.

Și toată ziua, în templu și prin case, nu încetau să învețe și să binevestească pe Hristos Iisus (Fapte V, 12—42).

Omorîrea sîntului Ștefan

Alegerea celor șapte diaconi. — În zilele acelea, înmulțindu-se ucenicii, eleniștii (iudei) murmurau împotriva Evreilor, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi.

Și chemînd cei doisprezece mulțimea ucenicilor, au zis : «Nu este drept ca noi, părăsind cuvîntul lui Dumnezeu, să slujim la mese. Drept aceea, fraților, căutați *șapte bărbați* dintre voi, cu nume bun, plini de Duh Sfînt și de înțelepciune,

pe care noi să-i rînduim la această slujbă. Iar noi vom stăruî în rugăciune și în slujirea cuvîntului».

Și a plăcut cuvîntul înaintea întregii mulțimi, și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfînt, și pe Filip, și pe Prohor, și pe Nicanor, și pe Timon, și pe Parmena, și pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea apostolilor, și, rugîndu-se, și-au pus mîinile peste ei.

Ștefan chemat înaintea sfatului. — Iar Ștefan, plin de har și de putere, făcea minuni și semne mari în popor.

Și s-au ridicat unii din sinagoga ce se zicea a Libertinilor și a Cirenenilor și a Alexandrinilor și a celor din Cilicia și din Asia, sfădindu-se cu Ștefan ; și nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și a duhului cu care el vorbea.

Și au pus martori mincinoși, care ziceau : «Acest om nu încetează a vorbi cuvinte de hulă împotriva acestui loc sfînt și a Legii». Și l-au dus la judecată.

Și, ațîntindu-și ochii asupra lui, toți cei ce ședeau în sinedriu au văzut fața lui ca o față de înger.

Și a zis arhiereul : «Adevărate sînt acestea ?»

Și, începînd Ștefan a grăi, a amintit de chemarea poporului israelit, de făgăduințele făcute de Dumnezeu patriarhilor, și, înșirînd mulțimea călcărilor de lege, săvîrșite de popor, a zis : «Voi, cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfînt ; precum părinții voștri, așa și voi ! Pe care dintre prooroci nu l-au prigonit părinții voștri ? Și au ucis pe cei ce au vestit mai dinainte sosirea Celui drept, ai Cărui vînzători și uci-gași v-ați făcut voi acum».

Ștefan este ucis cu pietre. — Iar ei, auzind acestea, fre-mătau de furie și scrîșneau din dinți împotriva lui.

Iar Ștefan, fiind plin de Duh Sfînt și privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stînd de-a dreapta lui Dumnezeu, și a zis : «Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu !»

Iar ei, strigînd cu glas mare, și-au astupat urechile și au năvălit asupra lui. Și, scoțîndu-l afară din cetate, îl băteau cu pietre. Iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui tînăr numit Saul.

Și, îl băteau cu pietre pe Ștefan, care se ruga și zicea : «Doamne Iisuse, primește duhul meu !»

Și, îngenunchind, a strigat cu glas mare : «Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta !»

Și, zicînd acestea, a adormit. (Fapte VI, 1 — VIII, 1).

Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blesteamă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Matei V, 44).

În Samaria. Simon Magul

Prigonirea împrăstie pe ucenici. — Și s-a făcut în ziua aceea *prigoană* mare împotriva Bisericii din Ierusalim. Și cel ce strica mai mult Biserica era *Saul*, care mergea din casă în casă, apuca bărbații și femeile și-i da la temniță. Deci, uce-

nicii, văzînd prigonirea, au părăsit Sfînta Cetate și s-au răs-pîndit prin toată Iudeea și Samaria, propovăduind Evanghe-lia ; iar apostolii au rămas în Ierusalim.

Filip propovăduiește Evanghelia în Samaria. — Iar *Filip*, coborîndu-se într-o cetate a Samariei, le propovăduia pe Hristos.

Și mulțimile luau aminte într-un cuget la cele spuse de către Filip, ascultîndu-l și văzînd semnele pe care le săvîrșea. Căci din mulți care aveau duhuri necurate, strigînd cu glas mare, ele ieșeau și mulți slăbănogi și șchiopi s-au vindecat.

Și s-a făcut mare bucurie în cetatea aceea.

Cei botezați din nou primesc Duh Sfînt. — Iar apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvîntul lui Dum-nezeu, au trimis la ei pe *Petru* și pe *Ioan*, care, coborîndu-se, s-au rugat pentru ei, ca să primească Duh Sfînt ; căci nu se pogorîse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai bote-zați în numele Domnului Iisus.

Atunci Petru și Ioan își puneau mîinile peste ei, și ei luau Duh Sfînt.

Simon Magul încearcă să cumpere cu bani darul apostoliei. — În zilele acelea, era în Samaria un om, anume *Simon*, care încerca să înșele poporul cu vrăjile. Omul acesta, văzînd minunile făcute de Filip, s-a botezat și el, și, văzînd că prin punerea mîinilor apostolilor se dă Duhul Sfînt, le-a adus bani și le-a zis : «Dați-mi și mie puterea aceasta, ca acela pe care voi pune mîinile să primească Duh Sfînt».

Iar Petru a zis către el : «Banii tăi să fie cu tine spre pierzare ! Căci a socotit că darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani. Tu n-ai parte, nici moștenire la chemarea aceasta, pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te deci de această răutate a ta și te roagă lui Dum-nezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale. Căci întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății te văd că ești».

Și, răspunzînd, Simon a zis : «Rugați-vă voi la Domnul, pentru mine, ca să nu vină asupra mea nimic din cele ce ați zis».

Iar ei, mărturisind și grăind cuvîntul lui Dumnezeu, s-au întors la Ierusalim și în multe sate ale Samarinenilor bine-vesteau (Fapte VIII, 2—25).

Și îmi veți fi Mie martori pînă la marginile pămîntului (Fapte I, 8).

Botezarea unui om împărătesc

Filip e trimis la omul împărătesc. — Și îngerul Domnului a grăit către *Filip*, zicînd : «Ridică-te și mergi spre miazăzi, pe calea care coboară de la Ierusalim la Gaza ; aceasta este pustie».

Și, ridicîndu-se, a mers. Și iată un bărbat din Etiopia, famen, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toată vistieria ei și care venise la Ierusalim ca să se închine, se întorcea acasă ; și, șezînd în carul său, citea pe proorocul *Isaia*.

Filip vestește Evanghelia omului împărătesc. — Iar Duhul i-a zis lui *Filip* : «Apropie-te și te alipește de carul acesta».

Și, alergînd, *Filip* l-a auzit citind pe proorocul *Isaia*, și i-a zis : «Înțelegi, oare, ce citești ?»

Iar el a zis : «Cum aş putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva ?» Și a rugat pe *Filip* să se urce și să șadă cu el.

Iar locul din Scriptură pe care-l citea era acesta : *Ca un miel care se aduce spre junghiere și ca o oaie fără de glas înaintea celui ce-o tunde, așa nu și-a deschis gura Sa.*

Întru smerenia Lui, judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine-l va spune ? Că se ridică de pe pământ viața Lui.

Iar famenul, răspunzînd, a zis lui Filip : «Rogu-te, despre cine zice proorocul acesta, despre sine ori despre altcineva ?»

Iar Filip, deschizînd gura sa și începînd de la scriptura aceasta, i-a binevestit pe Iisus.

Filip botează pe omul împărătesc. — Și, pe cînd mergeau pe cale, au ajuns la o apă ; iar famenul i-a zis : «Iată apă ! Ce mă împiedică pentru ca să fiu botezat ?»

Filip a zis : «Dacă crezi din toată inima, este cu putință». Și el, răspunzînd, a zis : «Cred că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu».

Și a poruncit să stea carul ; și s-au coborît amîndoi în apă, și Filip și famenul, și l-a botezat. Iar cînd a ieșit din apă, Duhul Domnului a răpit pe Filip, și famenul nu l-a mai văzut. Și el s-a dus în calea sa, bucurîndu-se (Fapte VIII, 26—39)

Fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc (Luca XI, 28).

Întoarcerea lui Saul la Hristos

Saul prigonește Biserica. — Iar Saul, suflînd încă amenințare și ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiepiscop și a cerut de la el scrisori către sinagogile din Damasc, dacă va afla acolo pe vreunii, atît bărbați, cît și femei, că merg pe calea aceasta, să-i aducă legați la Ierusalim.

Saul aude glasul mîntuirii. — Dar pe cînd călătorea el și se apropia de Damasc, o lumină din cer ca de fulger l-a învăluit deodată. Și, căzînd la pămînt, a auzit un glas, zicîndu-i : «Saule, Saule, de ce Mă prigonești ?»

Iar el a zis : «Cine ești, Doamne ?» Și Domnul a zis : «Eu sînt Iisus, pe Care tu îl prigonești. Greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă».

Și el, tremurînd și înspăimîntat fiind, a zis : «Doamne, ce voiești să fac ?» Iar Domnul i-a zis : «Ridică-te, intră în cetate și îți se va spune ce trebuie să faci».

Iar bărbații, care erau cu el pe cale, stăteau înmărmuriți, auzind glasul, dar nevăzînd pe nimeni.

Și s-a ridicat Saul de la pămînt, dar, deși avea ochii deschiși, nu vedea nimic. Și, luîndu-l de mîna, l-au dus la Damasc.

Și trei zile a fost fără vedere ; și n-a mîncat și n-a băut.

Anania este trimis la Saul. — Și era în Damasc un ucenic, anume Anania, și Domnul i-a zis : «*Anania !*» Iar el a zis : «*Iată-mă, Doamne !*»

Și Domnul a zis către el : «*Sculîndu-te, mergi pe ulița care se cheamă Ulița Dreaptă și caută în casa lui Iuda pe un om din Tars cu numele Saul ; că, iată, se roagă.*»

Și a văzut în vedenie pe un bărbat, anume Anania, intrînd la el și punîndu-și mîinile peste el, ca să vadă iarăși.

Și a răspuns Anania : «Doamne, despre bărbatul acesta am auzit de la mulți câte rele a făcut sfinților Tăi la Ierusalim. Și aici are putere de la arhieriei să lege pe toți care cheamă numele Tău».

Și a zis Domnul către el : «Mergi, fiindcă acesta îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israel : Căci Eu îi voi arăta câte trebuie să pătimească el pentru numele Meu».

Saul primește botezul. — Și a mers Anania și a intrat în casă și, punându-și mîinile pe el, a zis : «Frate Saul, Domnul Iisus, Cel ce ți s-a arătat pe calea pe care tu veneai, m-a trimis ca să vezi iarăși și să te umpli de Duh Sfînt».

Și îndată au căzut de pe ochii lui ca niște solzi ; și a văzut iarăși și, sculîndu-se, a fost botezat. Și, luînd mîncare, s-a întărit. Și a stat cu ucenicii din Damasc cîteva zile.

Apoi propovăduia în sinagogi pe Iisus, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.

Și se mirau toți care îl auzeau și ziceau : «Nu este, oare, acesta cel care prigonea în Ierusalim pe cei ce cheamă acest nume și a venit aici pentru aceea ca să-i ducă pe ei legați la arhieriei ?»

Și Saul se întărea mai mult și tulbura pe Iudeii care locuiau în Damasc, dovedind că Acesta este Hristos.

Saul scapă de prigonirea Iudeilor. — După ce a petrecut trei ani de singurătate în *Arabia*, Saul s-a întors din nou în Damasc. Iar Iudeii s-au sfătuit să-l omoare.

Și s-a făcut cunoscut lui Saul vicleșugul lor. Și ei păzeau porțile și ziua și noaptea, ca să-l ucidă.

Și luîndu-l ucenicii lui noaptea, l-au coborît peste zid, lăsîndu-l jos într-un coș.

Saul se duce la apostoli. — Și, venind la Ierusalim, Saul încerca să se alipească de ucenici și toți se temeau de el, necrezînd că este ucenic.

Iar Barnaba, luîndu-l pe el, l-a dus la apostoli și le-a istorisit cum a văzut pe cale pe Domnul și că El i-a vorbit lui și cum a propovăduit la Damasc, cu îndrăzneală, în numele lui Iisus.

Și era, intrînd și ieșind cu ei în Ierusalim, și propovăduia cu îndrăzneală în numele Domnului.

Și vorbea și discuta cu Eleniștii, iar ei căutau să-l ucidă; dar frații, aflînd aceasta, l-au dus pe Saul la Cezareea și de acolo l-au trimis la Tars (Fapte IX, 1—30; Galat. I, 17).

Darul lui Dumnezeu m-a făcut să fiu ceea ce sînt (1 Corinteni XV, 10).

Vindecarea lui Enea. Învierea Tavitei

Petru vindecă pe slăbănogul Enea. — Deci Biserica, în toată Iudeea și Galileea și Samaria, avea pace, zidindu-se și umblînd în frica de Domnul, și sporea prin mîngîierea Duhului Sfînt.

Și trecînd Petru pe la toți, a coborît și la sfinții care locuiau în *Lida*. Și acolo a găsit pe un om, anume *Enea*, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralytic.

Și Petru i-a zis: «Enea, te vindecă Iisus Hristos. Ridică-te și strînge-ți patul». Și îndată s-a ridicat.

Și l-au văzut toți cei ce locuiau în *Lida* și *Saron*, care s-au și întors la Domnul.

Petru învie pe Tavita. — Iar în *Iope* era o uceniță, cu numele *Tavita*, care, tilcuindu-se, se zicea Căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și de milosteniile pe care le făcea. Și, în zilele acelea, ea s-a îmbolnăvit și a murit. Și, scaldînd-o, au pus-o în camera de sus.

Și, fiind aproape *Lida* de *Iope*, ucenicii, auzind că Petru este în *Lida*, au trimis pe doi bărbați la el, rugîndu-l: «Nu pregeta să vii pînă la noi». Și Petru, sculîndu-se, a venit cu ei.

Cînd a sosit, l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele, plîngînd și arătînd cămășile și hainele cîte le făcea Căprioara, pe cînd era cu ele.

Și Petru, scoțînd afară pe toți, a îngenunchiat și s-a rugat și, întorcîndu-se către trup, a zis: «*Tavita, scoală-te!*» Iar ea și-a deschis ochii și, văzînd pe Petru, a șezut. Și, dîndu-i mîna, Petru a ridicat-o și, chemînd pe văduve, le-a dat-o vie.

Și s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga *Iope* și mulți au crezut în Domnul (Fapte IX, 32—42).

Nimeni nu poate să facă așa minuni, dacă nu va fi Dumnezeu cu el (Ioan III, 2).

Întoarcerea sutaşului Corneliu la Hristos

Domnul trimite pe Corneliu la Petru. — Iar în Cezareea era un bărbat cu numele *Corneliu*, sutaş, din cohorta ce se chema *Italica*, cucernic şi temător de Dumnezeu, cu toată casa lui, şi care făcea multe milostenii poporului şi se ruga lui Dumnezeu totdeauna.

Şi a văzut în vedenie, lămurit, cam pe la ceasul al nouă-lea din zi, un înger al lui Dumnezeu, intrînd la el şi zicîndu-i : «Corneliu !»

Iar Corneliu, căutînd spre el şi înfricoşîndu-se, a zis : «Ce este, Doamne ?» Şi îngerul i-a zis : «Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu. Şi acum, trimite bărbaţi la Iope şi cheamă să vină pe unul *Simon* care se numeşte Petru. El găzduieşte la un oarecare *Simon*, curelar, a cărui casă este lîngă mare. Acesta îţi va spune ce să faci».

Şi după ce s-a dus îngerul care vorbea cu el, Corneliu a chemat pe doi din oamenii săi de casă şi pe un ostaş cucernic din cei ce îi erau mai apropiaţi. Şi după ce le-a istorisit toate, i-a trimis la Iope.

Petru înţelege că păgînii trebuie primiţi în Biserică. — Iar a doua zi, pe cînd mergeau pe drum şi se apropiau de cetate, Petru s-a suit în camera de sus, să se roage pe la ceasul al şaselea.

Şi i s-a făcut foame şi voia să mănînce, dar, pe cînd ei îi pregăteau de mîncare, a căzut în extaz. Şi a văzut cerul deschis şi coborîndu-se un lucru ca o faţă mare de pînză, legată în patru colţuri, lăsîndu-se pe pămînt. În ea erau toate dobitoacele cu patru picioare şi tîrîtoarele pămîntului şi păsările cerului. Şi glas a fost către el : «Sculîndu-te, Petre, junghie şi mănîncă».

Iar Petru a zis : «Nicidecum, Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic *spurcat* şi *necurat*».

Şi iarăşi, a doua oară, a fost glas către el : «Cele ce Dumnezeu a curăţit, tu să nu le numeşti spurcate».

Şi aceasta s-a făcut de trei ori şi îndată lucrul s-a ridicat la cer.

Pe cînd Petru nu se dumirea întru sine ce ar putea să fie vedenia pe care o văzuse, iată bărbaţii cei trimişi de Corneliu, întrebînd de casa lui *Simon*, s-au oprit la poartă. Şi,

strigînd, întrebau dacă Simon, numit Petru, este găzduit acolo.

Și tot gîndindu-se Petru la vedenie, Duhul i-a zis : «Iată, trei bărbați te caută, ci, sculîndu-te, coboară-te și mergi împreună cu ei, de nimic îndoindu-te, fiindcă Eu i-am trimis».

Și Petru, coborîndu-se la bărbații trimiși la el de Corneliu, le-a zis : «Iată, eu sînt acela pe care îl căutați».

Deci, chemîndu-i înăuntru, i-a ospătat. Iar a doua zi a plecat împreună cu ei ; iar cîțiva frați din Iope l-au însoțit.

Petru propovăduiește la păgîni. — Și în ziua următoare a intrat în Cezareea. Iar Corneliu îi aștepta și chemase acasă la el rudeniile sale și prietenii cei mai de aproape.

Și cînd a fost să intre Petru, Corneliu, întîmpinîndu-l, s-a închinat, căzîndu-i la picioarele lui. Iar Petru l-a ridicat, zicîndu-i : «Scoală-te ! Și eu sînt om».

Și, vorbind cu el, a intrat și a găsit pe mulți adunați.

Apoi, îndreptându-se către toți cei de față, a adaus : «Cu adevărat cunosc că Dumnezeu nu este părtinitor, ci, în orice neam, cel ce se teme de El și face dreptate este primit la El (ca să asculte) cuvîntul pe care El l-a trimis fiilor lui Israel, binevestind pace prin Iisus Hristos. Acesta este Domn peste toate.

Voi știți cuvîntul care a fost în toată Iudeea, începînd din Galileea, după botezul pe care l-a propovăduit Ioan, adică despre Iisus din Nazaret : cum a uns Dumnezeu cu Duhul Sfînt și cu putere pe Acesta, Care a umblat făcînd bine și vindecînd pe toți cei asupriți de diavolul, pentru că Dumnezeu era cu El.

Și noi sîntem martori pentru toate cele ce a făcut El și în țara Iudeilor și în Ierusalim ; pe Acesta L-au omorît, spînzurîndu-L pe lemn. Dar Dumnezeu L-a înviat a treia zi și I-a dat să se arate, nu la tot poporul, ci nouă martorilor, dinainte rînduiți de Dumnezeu, care am mîncat și am băut cu El, după învierea Lui din morți.

Și ne-a poruncit să propovăduim poporului și să mărturisim că El este Cel rînduit de Dumnezeu să fie judecătorul celor vii și al celor morți.

Despre Acesta mărturisesc toți proorocii, că tot cel ce crede în El va primi iertarea păcatelor, prin numele Lui.

Petru primește cei dintii pe păgîni în Biserică. — Încă pe cînd Petru vorbea aceste cuvinte, Duhul Sfînt a căzut peste toți cei care ascultau cuvîntul.

Iar credincioșii tăiați împrejur, care veniseră cu Petru, au rămas uimiți, văzînd că darul Duhului Sfînt s-a revărsat și peste păgîni. Căci îi auzeau pe ei vorbind în limbi și slăvind pe Dumnezeu.

Atunci a răspuns Petru : «Poate, oare, cineva să oprească apa, ca să nu fie botezați aceștia care au primit Duhul Sfînt ca și noi ?»

Și a poruncit ca aceștia să fie botezați în numele lui Iisus Hristos (Fapte X, 1—48).

Am aflat și alte oi, care nu sînt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un Păstor (Ioan X, 16).

De acum înainte Evanghelia a fost propovăduită și la păgîni, mai cu seamă de Pavel și Varnava, începînd cu Anti-ohia, capitala Siriei, unde pentru întîia oară ucenicii lui Iisus au primit numele de *creștini*.

Petru la închisoare

Irod prigonește Biserica. — Și în vremea aceea, regele Irod (Agripa) a pus mîna pe unii din Biserică, ca să-i piardă. Și a ucis cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan. Și, văzînd că este pe placul Iudeilor, a mai luat și pe Petru (și erau zilele Azimelor), pe care și prinzîndu-l, l-a băgat în temniță, dîndu-l la patru străji de cîte patru ostași, ca să-l păzească, vrînd să-l scoată la popor de Paști.

Deci Petru era păzit în temniță și se făceau neconținut rugăciuni către Dumnezeu pentru el, de către Biserică.

Un înger vine și dă drumul lui Petru. — Dar cînd Irod era să-l scoată afară, în noaptea aceea, Petru dormea între doi ostași, legat cu două lanțuri, iar înaintea ușii paznicii păzeau temnița.

Și iată îngerul Domnului a venit deodată, iar în cameră a strălucit lumină. Și lovind pe Petru în coastă, îngerul l-a deșteptat, zicînd : «Scoală-te degrabă !» Și lanțurile i-au căzut de la mîini.

Și a zis îngerul către el : «Încinge-te și încalță-te cu sandalele». Și el a făcut așa. Și i-a zis lui : «Pune haina pe tine și vino după mine».

Și, ieșind, mergea după înger, dar nu știa că fapta îngerului este adevărată, ci i se părea că vede vedenie.

Și trecînd de straja întîi și a doua, au ajuns la poarta cea de fier care duce în cetate, și poarta s-a deschis singură. Și ieșind, au trecut o uliță și îndată îngerul s-a depărtat de la el.

Și Petru, venindu-și în sine, a zis : «Acuma știu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său și m-a scos din mîna lui Irod și din toate cîte aștepta poporul Iudeilor».

Petru povestește cum a fost scăpat. — Și, chibzuînd, a venit la casa Mariei, mama lui Ioan, cel numit și Marcu, unde erau adunați mulți și se rugau.

Și bătînd Petru în ușa de la poartă, o slujnică, cu numele Rodi, s-a dus să asculte; și, cunoscînd glasul lui Petru, de bucurie nu a deschis ușa, ci, alergînd înăuntru, a spus că Petru stă înaintea porții. Iar ei au zis către ea: «Ai înnebunit». Dar ea stăruia că este așa. Iar ei ziceau: «Este îngerul lui».

Dar Petru bătea mereu în poartă. Și, deschizîndu-i, l-au văzut și au rămas uimiți. Și, făcîndu-le semn cu mîna să tacă, le-a istorisit cum l-a scos Domnul pe el din temniță. Și a zis: «Vestiți acestea lui Iacov și fraților». Și, ieșind, s-a dus în alt loc.

Irod moare în chip ticălos. — Și într-o zi rînduită, Irod, îmbrăcîndu-se în veșminte regești și șezînd la tribună, vorbea către ei; iar poporul striga: «Acesta e glas dumnezeiesc, nu omenesc!»

Și îndată îngerul Domnului l-a lovit, pentru că nu a dat slavă lui Dumnezeu. Și, mîncîndu-l viermii, a murit (Fapte XII, 1—23).

Că a slărimat porți de aramă și zăvoare de fier a frînt (Ps. CVI, 16).

Întîia călătorie misionară a sfîntului Pavel

Saul și Barnaba primesc ungerea de episcop. — Și erau în Biserica din Antiohia prooroci și învățători: Barnaba și Simeon, ce se numea Niger, Luciu Cirineul, Manain, cel ce fusese crescut împreună cu Irod Tetrarhul și Saul. Și pe cînd slujeau Domnului și posteau, Duhul Sfînt a zis: «Osebiți-Mi pe Barnaba și pe Saul, pentru lucrul la care i-am chemat».

Atunci, postînd și rugîndu-se, și-au pus mîinile peste ei și i-au lăsat să plece.

Saul și Barnaba propovăduiesc în insula Cipru. — Deci ei mînați de Duhul Sfînt, au coborît la *Seleucia* și de acolo au plecat cu corabia la *Cipru*. Și, ajungînd la *Salamina*, au vestit cuvîntul lui Dumnezeu în sinagogile Iudeilor. Și aveau și pe Ioan slujitor.

Și, străbătînd toată insula pînă la *Pafos*, au găsit pe un oarecare bărbat vrăjitor, prooroc mincinos, al cărui nume era *Bariisus*, care era în preajma proconsulului *Sergius Paulus*, bărbat înțelept. Acesta, chemînd la sine pe Barnaba și pe Saul, dorea să audă cuvîntul lui Dumnezeu; dar le stătea îm-

potrivă *Elimas vrăjitorul* — căci așa se tâlcuiește numele lui — căutînd să întoarcă pe proconsul de la credință.

Iar *Saul* — care se numește și *Pavel* — plin fiind de Duh Sfînt, a privit țintă la el și a zis: «O, tu cel plin de toată viclenia și de toată înșelăciunea, fiule al diavolului, vrăjmașule a toată dreptatea, nu vei înceta de a strîmba căile Domnului cele drepte? Și acum, iată mîna Domnului este asupra ta și vei orbi, nevăzînd soarele pînă la o vreme».

Și îndată a căzut peste el piclă și întuneric și, dibuind împrejur, căuta cine să-l ducă de mînă.

Atunci proconsulul, văzînd ce s-a făcut, a crezut, mirîndu-se foarte de învățătura Domnului.

Pavel și Barnaba propovăduiesc în Antiohia Pisidiei. — Și plecînd cu corabia de la Pafos, Pavel și cei împreună cu el au venit la *Perga Pamfiliei*. Iar Ioan, despărțindu-se de ei, s-a întors la Ierusalim.

Iar ei, trecînd de la Perga, au ajuns la *Antiohia Pisidiei* și, intrînd în sinagogă, într-o zi de sîmbătă, au șezut.

Și, după citirea Legii și a proorocilor, mai-marii sinagogii au trimis la ei, zicîndu-le: «Bărbați frați, dacă aveți vreun cuvînt de mîngîiere către popor, vorbiți!»

Și, sculîndu-se, Pavel a arătat că *Iisus este Fiul lui Dumnezeu*.

Și, ieșind ei din sinagoga Iudeilor, îi rugau neamurile ca sîmbăta viitoare să li se grăiască cuvintele acestea.

Iar în sîmbăta următoare, mai toată cetatea s-a adunat ca să audă cuvîntul lui Dumnezeu.

Dar Iudeii, văzînd mulțimile, s-au umplut de pizmă și vorbeau împotriva celor spuse de Pavel, hulindu-l.

Iar Pavel și Barnaba, îndrăznind, le-au zis: «Vouă trebuie să vi se grăiască, mai întîi, cuvîntul lui Dumnezeu, dar de vreme ce îl lepădați și vă judecați pe voi nevrednici de viața veșnică, iată ne întoarcem către neamuri. Căci așa ne-a poruncit nouă Domnul: Te-am pus spre lumină neamurilor, ca să fii Tu spre mîntuire pînă la marginea pămîntului».

Iar neamurile pămîntului, auzind, se bucurau și slăveau cuvîntul lui Dumnezeu și cîți erau rînduiți spre viață veșnică au crezut.

Iar cuvîntul Domnului se răspîndea prin tot ținutul.

Dar Iudeii au întăritat pe femeile cucernice și de cinste și pe cei de frunte ai cetății, și au ridicat prigoane împotriva lui Pavel și a lui Barnaba și i-au scos din hotarele lor.

Iar ei, scuturînd asupra lor praful de pe picioare, au venit la Iconiu.

Pavel și Barnaba propovăduiesc în Listra și Derbe. — Și ședea jos în *Listra* un om neputincios de picioare, fiind olog din pîntecele maicii sale și care nu umblase niciodată. Acesta asculta la Pavel cînd vorbea. Iar Pavel, căutînd spre el și văzînd că are credință ca să fie vindecat, a zis cu glas puternic: «Scoală-te drept, pe picioarele tale!» Și el a sărit și a umblat.

Iar mulțimile, văzînd ceea ce făcuse Pavel, au ridicat glasul lor în limba licaonă, zicînd: «Zei, asemănîndu-se oamenilor, s-au coborît la noi».

Și numeau pe Barnaba Zeus, iar pe Pavel Hermes, fiindcă el era purtătorul cuvîntului.

Iar preotul lui Zeus, al cărui templu era înaintea cetății, aducînd la porți tauri și cununi, voia să le aducă jertfă împreună cu mulțimile.

Și auzind apostolii Pavel și Barnaba, și-au rupt veșmintele, au sărit în mulțime, strigînd și zicînd: «Bărbaților, de ce faceți acestea? Doar și noi sîntem oameni, asemenea pătimitori ca voi, binevestind să vă întoarceți de la aceste deșertăciuni către Dumnezeu cel viu, Care a făcut cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt în ele».

Și acestea zicînd, abia au potolit mulțimile, ca să nu le aducă jertfă.

Iar de la *Antiohia și de la Iconiu* au venit Iudei, care au înduplecat mulțimile, și, bătînd pe Pavel cu pietre, l-au tîrît afară din cetate, gîndind că a murit. Dar, înconjurîndu-l ucenicii, el s-a sculat și a intrat în cetate. Și a doua zi a ieșit cu Barnaba către *Derbe*.

Cei doi apostoli se întorc la Antiohia. — Și, binevestind cetății aceleia și făcînd ucenici mulți, s-au înapoiat la *Listra*, la *Iconiu* și la *Antiohia*, întărind sufletele ucenicilor, îndemnîndu-i să stăruie în credință și (arătîndu-le) că prin multe suferințe trebuie să intrăm în împărăția lui Dumnezeu.

Și, hirotonindu-le preoți în fiecare biserică, rugîndu-se cu postiri, i-au încredințat pe ei Domnului în Care crezuseră.

Și după ce au grăit cuvîntul Domnului în Perga, au coborît la Atalia. Și de acolo au mers cu corabia spre Antiohia, de unde fuseseră încredințați harului lui Dumnezeu, spre lucrul pe care l-au împlinit.

Și, venind și adunînd Biserica, au vestit cîte a făcut Dumnezeu cu ei și că a deschis păgînilor ușa credinței. (Fapte XIII, 1—XIV, 27).

Te voi face lumina popoarelor ca să duci mîntuirea Mea pînă la marginile pămîntului (Isaia XLIX, 6).

Sinodul Apostolic la Ierusalim

În Antiohia creștinii sînt în neînțelegere asupra Legii lui Moise. — Și unii, coborîndu-se din Iudeea, învățau pe frați că : «Dacă nu vă tăiați împrejur, după rînduiala lui Moise, nu puteți să vă mîntuiți». Și făcîndu-se pentru ei împotrivire și discuție, nu puțină, cu *Pavel și Barnaba*, au rînduit ca Pavel și Barnaba și alți cîțiva dintre ei să se suie la apostolii și la preoții din Ierusalim pentru această întrebare.

În Ierusalim apostolii și preoții se sfătuiesc și hotărăsc. — După ce au sosit la Ierusalim Pavel și Barnaba, apostolii și preoții s-au adunat pentru a cerceta nedumerirea creștinilor din Antiohia ; și după o lungă sfătuire, s-a ridicat *Petru* și a zis : «Bărbați frați, voi știți că, din primele zile, Dumnezeu m-a ales dintre voi, ca, prin gura mea, neamurile să audă cuvîntul Evangheliei și să creadă. Și Dumnezeu, Cel ce cunoaște inimile, le-a mărturisit, dîndu-le Duhul Sfînt, ca și nouă. Și nimic n-a deosebit între noi și ei, curățind inimile lor prin credință. Acum, deci, de ce ispitiți pe Dumnezeu și vreți să puneți pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici părinții noștri, nici noi n-am putut să-l purtăm? Ci, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, credem că ne vom mîntui în același chip ca și aceia».

Și a tăcut toată mulțimea și asculta pe Barnaba și pe Pavel, care istoriseau cîte semne și minuni a făcut Dumnezeu prin ei între neamuri.

Și după ce au tăcut ei, a răspuns *Iacob*, zicînd : «Bărbați frați, ascultați-mă ! Eu socotesc să *nu tulburăm* pe cei ce, dintre neamuri, se întorc la Dumnezeu».

Hotărîrea Sinodului din Ierusalim e vestită în Biserica din Antiohia. — Atunci apostolii și preoții, cu toată Biserica,

au hotărît să aleagă bărbați dintre ei și să-i trimită la Antiohia, cu Pavel și cu Barnaba : pe Iuda cel numit Barsaba, și pe Sila, bărbați cu vază între frați, scriind prin mâinile lor acestea : «Apostolii și preoții și frații, fraților dintre neamuri, care sînt în Antiohia și în Siria și în Sicilia, salutare !

Deoarece am auzit că unii dintre noi, fără să fi avut porunca noastră, venind, v-au tulburat cu vorbele lor și au răvășit sufletele voastre, zicînd că trebuie să vă tăiați împrejur și să păziți Legea, noi am găsit de cuviință, adunați într-un gînd, ca să trimitem la voi bărbați aleși, împreună cu iubiții noștri Barnaba și Pavel, oameni care și-au pus viața lor pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Drept aceea, am trimis pe Iuda și pe Sila, care vă vor vesti și ei, cu cuvîntul, aceleași lucruri.

Pentru că *păruțu-s-a Duhului Sfînt și nouă* să nu vi se pună nici o greutate în plus în afară de cele ce sînt necesare.

Să vă feriți de cele *jertfite idolilor și de sînge și de animale sugrumate și de desfrîu*, de care păzindu-vă, bine veți face. Fiți sănătoși !»

Deci cei trimiși au coborît la Antiohia și, adunînd mulțimea, au predat scrisoarea.

Și, citind-o, s-au bucurat pentru mîngîiere (Fapte XV, 1—31).

Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul ; căci nu va vorbi de la Sine, ci cîte aude va vorbi și cele viitoare vă va vesti (Ioan XVI, 13).

A doua călătorie misionară a sfîntului Pavel

Pavel străbate Asia Mică pînă la Troia. — Iar Pavel și Barnaba petreceau în *Antiohia*, învățînd și binevestind, împreună cu mulți alții, cuvîntul Domnului.

Și după cîteva zile, Pavel a zis către Barnaba : «Întorcîndu-ne, să cercetăm cum se află frații noștri în toate cetățile în care am vestit cuvîntul Domnului».

Și așa Barnaba a luat pe *Ioan Marcu* și s-a dus în *Cipru*, iar Pavel, luînd cu sine pe *Sila*, a străbătut mai întîi *Siria* și *Asia Mică* pînă la *Troia*.

Pavel propovăduiește în Filipi. — Și noaptea i s-a arătat lui Pavel o vedenie : «Un bărbat macedonean sta rugîndu-l și zicînd : Treci în *Macedonia* și ne ajută !» Atunci el s-a

dus cu corabia la *Filipi* împreună cu *Sila*, *Timotei* și *Luca*. Și în cea dintâi simbătă au ieșit ei afară din cetate, la un râu, socotind să găsească acolo loc de rugăciune; și mergînd ei la rugăciune, i-a întîmpinat o slujnică, stăpînită de duh vrăjitoresc, de la care stăpînul ei trăgea mari foloase; și a zis Pavel către duhul acela: «În numele lui Iisus Hristos, îți poruncesc ție să ieși din ea». Și în acel ceas a ieșit.

Și stăpînii ei, văzînd că s-a dus nădejdea cîștigului lor, au pus mîna pe Pavel și pe *Sila* și i-au dus în piață înaintea dregătorilor. Și, ducîndu-i la judecători, au zis: «Acești oameni, care sînt Iudei, tulbură cetatea noastră și vestesc obiceiuri care nouă nu ne este îngăduit să le primim, nici să le facem, fiindcă sîntem Romani».

Și s-a sculat și mulțimea împotriva lor. Și judecătorii, rupîndu-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. Și după ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în *temniță*, poruncind temnicerului să-i păzească cu grijă.

Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a băgat în fundul temniței și le-a strîns picioarele în butuci, iar la miezul nopții, Pavel și *Sila*, rugîndu-se, lăudau pe Dumnezeu în cîntări, iar cei ce erau în temniță ascultau.

Și deodată s-a făcut cutremur mare, încît s-au zguduit temeliiile temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat.

Și, deșteptîndu-se temnicerul și văzînd deschise ușile temniței, scoțînd sabia, voia să se omoare, socotind că cei închiși au fugit. Iar Pavel a strigat cu glas mare, zicînd: «Să nu-ți faci nici un rău, că toți sîntem aici».

Iar el, cerînd lumină, s-a repezit înăuntru și, tremurînd, a căzut înaintea lui Pavel și a lui *Sila*; și, scoțîndu-i afară (după ce pe ceilalți i-a zăvorît la loc), le-a zis: «Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mîntuiesc?»

Iar ei au zis: «Crede în Domnul Iisus și te vei mîntui tu și casa ta».

Și i-au grăit lui cuvîntul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui.

De la *Filipi*, Pavel, trecînd prin *Amfipoli*, *Apolonia* și *Tesalonic*, s-au dus la *Bereea*, de unde frații l-au întovărășit pînă la *Atena*.

Pavel propovăduiește în Atena. — La *Atena* Pavel rămase uimit, văzînd cetatea plină de idoli, și a vorbit prin sinagogi

cu Iudeii, iar în piețele orașului cu toți cei ce se întâlneau. Cîțiva filozofi l-au dus în *Areopag*, zicîndu-i : «Putem noi să știm ce învățătură este aceasta pe care o propovăduiești tu?»

Și Pavel, stînd în mijlocul *Areopagului*, a zis : «Bărbați atenieni, în toate vă văd că sînteți foarte evlavioși, căci, străbătînd cetatea voastră și privind locurile voastre de închinare, am aflat și un altar pe care era scris : *«Dumnezeului necunoscut»*. Deci pe Cel pe Care voi, necunoscîndu-L, îl cinstiți, pe Acesta îl vestesc eu vouă.

Dumnezeu, Care a făcut lumea și toate cele ce sînt în ea, Acesta fiind Domnul cerului și al pămîntului, nu locuiește în temple făcute de mîini, nici nu este slujit de mîini omenești, ca și cum ar avea nevoie de ceva, El dînd tuturor viață și suflare și toate.

Și a făcut dintr-un sînge tot neamul omenesc, ca să locuiască peste toată fața pămîntului, așezînd vremile cele de mai înainte rînduite și hotărele locuirii lor, ca ei să caute pe Dumnezeu, doar L-ar pipăi și L-ar găsi, deși nu e departe de fiecare dintre noi. Căci în El trăim și ne mișcăm și sîntem.

Dar Dumnezeu, trecînd cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți, de pretutindeni, să se pocăiască, pentru că a hotărît o zi în care va să judece lumea întru dreptate, prin Bărbatul pe Care L-a rînduit, dăruind tuturor încredințare, prin Învierea Lui din morți».

Și, auzind despre învierea morților, unii l-au luat în rîs, iar alții i-au zis : «Te vom asculta despre aceasta și altădată».

Astfel Pavel a ieșit din mijlocul lor.

Iar unii bărbați, alipindu-se de el, au crezut, între care și Dionisie Areopagitul și o femeie cu numele Damaris, și alții împreună cu ei.

Pavel propovăduiește în Corint. — După aceea, plecînd Pavel din Atena, s-au dus la *Corint* și a început să vorbească în sinagogă, în fiecare sîmbătă, căutînd să încredințeze pe Iudei că Iisus este Mesia. Mulți din cei ce l-au ascultat au crezut și s-au botezat. Și a rămas Pavel la Corint un an și șase luni, vestind cuvîntul lui Dumnezeu, iar de la Corint a trecut la *Efes*, și de acolo s-a dus, prin *Cezareea* și *Ierusalim*, la *Antiohia* (Fapte XV, 35—XVIII, 22).

Căci cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie ; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu (1 Cor. I, 18).

A treia călătorie misionară a sfîntului Pavel

Pavel propovăduiește în Efes. — Apoi, după cîtva timp, Pavel plecă iarăși în călătorie și cercetă pentru a doua oară Bisericile din Asia, întărind pretutindenea pe ucenici. La *Efes* el întîlni doisprezece ucenici care credeau în Iisus Hristos, dar botezul nu-l primiseră încă. Pavel îi botează și-si puse mîinile peste ei, și s-a pogorît Duhul Sfînt asupra lor și au început ucenicii aceia a grăi în limbi și a proroci.

Și a stat Pavel la Efes mai bine de doi ani, propovăduind pe față Evanghelia și Iudeilor și păgînilor. Și Dumnezeu l-a învrednicit să facă multe minuni : era destul să se pună pe

bolnavi ștergarul sau cingătoarea lui, pentru ca să se vindece numaidecît și pentru a izgoni duhurile necurate. Și mulțimea credincioșilor venea să mărturisească înaintea lui cele făptuite.

La Troia Pavel înviază un mort. — Tulburarea ce se stîrni în vremea șederii lui Pavel la Efes, îl sili să plece în Macedonia și în Grecia. După o ședere de trei luni la Corint, Pavel se întoarse prin Macedonia, la *Troia*.

Aici, în ziua întîi a săptămîinii (*Duminică*), adunîndu-se credincioșii să frîngă pîinea, Pavel, care avea de gînd să plece a doua zi, a început să le vorbească și a prelungit cuvîntul lui pînă la miezul nopții.

Iar în camera de sus unde se găseau adunați credincioșii, erau multe lumini aprinse. Dar un tînăr cu numele Eutihie, șezînd pe fereastră, pe cînd Pavel ținea lungul său cuvînt, a adormit adînc și, doborît de somn, a căzut jos de la catul al treilea, și l-au ridicat mort.

Iar Pavel, coborîndu-se, s-a plecat peste el și, luîndu-l în brațe, a zis : «Nu vă tulburați, căci sufletul lui este în el».

La Milet Pavel își ia rămas bun de la bătrînii din Efes. — De la Troia, Pavel a plecat la Milet și, ajungînd aici, a trimis să cheme pe preoții bisericii din Efes, cărora le-a zis : «Iar acum, iată că, fiind legat cu duhul, merg la Ierusalim, neștiind cele ce mi se vor întîmpla acolo, decît numai că Duhul Sfînt mărturisește prin cetăți, spunîndu-mi că mă așteaptă lanțuri și necazuri. Dar nimic nu iau în seamă și nu pun nici un preț pe viața mea, numai să împlinesc calea mea și slujba mea pe care am luat-o de la Domnul Iisus, de a mărturisi Evanghelia harului lui Dumnezeu.

Și acum, iată, eu știu că voi toți, printre care am petrecut propovăduind împărăția lui Dumnezeu, nu veți mai vedea fața mea. Pentru aceea, vă mărturisesc în ziua de astăzi că sînt curat de sîngele tuturor, că nu m-am ferit să vă vestesc toată voia lui Dumnezeu.

Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a cîștigat-o cu însuși sîngele Său. Căci eu știu aceasta că, după plecarea mea, vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu vor cruța turma. Și dintre

voi înșivă se vor ridica bărbați, grăind învățături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei.

Drept aceea, privegheați, aducându-vă aminte că, timp de trei ani, n-am încetat noaptea și ziua, să vă îndemn, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi.

Și acum vă încredințez lui Dumnezeu și cuvîntului harului Său, cel ce poate să vă zidească și să vă dea moștenire între toți cei sfințiți.

Argint, sau aur, sau haină, n-am poftit de la nimeni ; voi înșivă știți că mîinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine.

Toate vi le-am arătat, căci, ostenindu-vă astfel, trebuie să ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis : «Mai fericit este a da decît a lua».

Și după ce a spus acestea, plecîndu-și genunchii, s-a rugat împreună cu toți aceștia.

Și mare jale i-a cuprins pe toți și, căzînd pe grumazul lui Pavel, îl sărutau, cuprinși de jale mai ales pentru cuvîntul pe care îl spusese : că n-au să mai vadă fața lui. Și îl petrecură la corabie.

Așa a plecat Pavel și s-a dus la *Ierusalim* prin *Cezareea*.

Dar prin harul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt ; și harul Lui care este în mine n-a fost în zadar ; ci m-am ostenit mai mult decît ei toți. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine (1 Cor. XV, 10).

Pavel este trimis în lanțuri la Roma

Pavel prins și legat în *Ierusalim*. — Ajungînd Pavel la *Ierusalim* și intrînd într-o zi în templu, l-au văzut Iudeii cei din Asia, și, întăritînd tot poporul, au pus mîinile pe el ca să-l scoată afară din cetate și să-l omoare. Dar căpitanul gărzii îl smulse din mîinile lor și, poruncind să-l lege cu două lanțuri, l-a dus în tabăra ostășească.

Iar în noaptea următoare, arătîndu-i-se, Domnul i-a zis : «Îndrăznește Pavele ! Căci precum ai mărturisit cele despre Mine la *Ierusalim*, așa trebuie să mărturisești și la *Roma*».

Pavel este trimis la Cezareea. — Iar cînd s-a făcut ziuă, adunîndu-se unii Iudei, s-au legat cu blestem zicînd că nu

vor mânca, nici nu vor bea pînă cînd nu vor ucide pe Pavel. Și cei ce făcuseră între ei acest jurămint erau mai mulți de patruzeci.

Atunci căpitanul l-a trimis de noapte sub pază puternică la guvernatorul *Felix*, în *Cezareea*. *Felix*, auzind acestea, i-a amînat, cunoscînd destul de bine cele privitoare la învățătura (creștină), zicînd: «Cînd se va coborî comandantul *Lysias*, voi hotărî asupra acelorale voastre».

Iar după cîteva zile, *Felix*, venind cu *Drusila*, femeia lui, care era din neamul Iudeilor, a trimis să cheme pe Pavel și l-a ascultat despre credința lui *Hristos Iisus*.

Și vorbind el despre *dreptate* și despre *înfrînare* și despre *judecata viitoare*, *Felix* s-a înfricoșat și a răspuns: «Acum mergi, și, cînd voi găsi timp potrivit, te voi mai chema».

Dar cînd s-au împlinit doi ani, în locul lui *Felix* a urmat *Porcius Festus*. Și, voind să le fie Iudeilor pe plac, *Felix* a lăsat pe Pavel legat.

Și arhieriei și fruntașii Iudeilor i s-au înfățișat cu învinuiri împotriva lui Pavel și îl rugau, cerîndu-i, ca o favoare asupra lui, să fie trimis la Ierusalim, pregătind cursă ca să-l ucidă pe drum.

Iar *Festus*, voind să facă plăcere Iudeilor, răspunzînd lui Pavel, a zis: «Vrei să mergi la Ierusalim și acolo să fii judecat înaintea mea pentru acestea?»

Dar Pavel a zis: «Stau la judecata Cezarului, unde trebuie să fiu judecat. Iudeilor nu le-am făcut nici un rău, precum mai bine știi și tu».

Atunci *Festus*, vorbind cu sfatul său, a răspuns: «Ai cerut să fii judecat de Cezaurul, la Cezarul te vei duce».

Corabia în care călătorea Pavel spre Roma se scufundă. — Hotărîndu-se ziua plecării, Pavel se urcă pe o corabie, împreună cu *Luca* și cu mulți alți legați, și, după o călătorie lungă și grea, s-au oprit în insula *Creta*. Pavel zicea că e bine de iernat acolo, dar, nefiind ascultat, corabia porni din nou la drum. Și îndată s-a stîrnit furtună mare încît le era viața în primejdie. Și, ridicîndu-se, Pavel a zis: «Nu vă temeți! Nici unul din voi nu va pieri, ci numai corabia singură». În noaptea a 14-a au ajuns la *Malta*. Corabia se sfărîmă, iar călătorii

toți, în număr de două sute șaptezeci și șase, au scăpat la mal teferi.

Pavel rămîne trei luni în insula Malta. — Iar locuitorii din insulă le arătau o deosebită omenie, căci, aprinzînd foc, i-au luat pe toți la ei din pricina ploii care era și a frigului.

Și, strîngînd Pavel grămadă de găteje și punîndu-le pe foc, o viperă a ieșit de căldură și s-a prins de mîna lui.

Și cînd locuitorii au văzut vipera atîrnînd de mîna lui, ziceau unii către alții: «Desigur că ucigaș este omul acesta, pe care dreptatea nu l-a lăsat să trăiască, deși a scăpat din mare».

Dar el, scuturînd vipera în foc, n-a pătimit nici un rău.

Și ei așteptau ca să se umfle, sau să cadă deodată mort. Dar, așteptînd ei mult și văzînd că nu i se întîmplă nimic rău, și-au schimbat gîndul și ziceau că el este un zeu.

Și a vindecat Pavel pe toți bolnavii din insula aceea și i s-a făcut cinste mare. Iar după trei luni au plecat la Roma.

Pavel sosește la Roma. — La Roma lui Pavel i s-a dat voie să locuiască deosebi cu sutașul ce-l păzea.

Iar Pavel a rămas doi ani întregi în casa luată de el cu chirie și primea pe toți care veneau la el, propovăduind împărăția lui Dumnezeu și învățînd cele despre Domnul Iisus Hristos, cu toată îndrăzneala și fără nici o piedică.

*

După această închisoare de doi ani, Pavel a petrecut încă doi ani într-o altă călătorie misionară și s-a dus mai întîi în Spania și de acolo în Răsărit, pentru a cerceta Bisericile din Efes, din Creta, din Macedonia și din Milet. În sfîrșit, el s-a întors iarăși la Roma pe timpul stăpînirii împăratului Nero și aici, a murit mucenicește. Însă el, fiind cetățean roman, n-a fost răstignit ca sfîntul Petru, ci i s-a tăiat capul la anul 67 d.Hr. (Fapte XXI, 17—XXVIII, 31).

Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător (2 Timotei IV, 7—8).

VI. — EPISTOLELE APOSTOLILOR

A. — Spicuiri din cele 14 Epistole ale sfântului apostol Pavel

1. Din Epistola către Romani.

Roadele îndreptării prin credință. Adam și Hristos. — Deci fiind îndreptați din credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am avut și apropiere, prin credință, la harul acesta, în care stăm, și ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Și nu numai atât, ci ne lăudăm și în suferințe, bine știind că suferința aduce răbdare, și răbdarea încercare, și încercarea nădejde. Iar nădejdea nu rușinează, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfânt, Cel dăruit nouă. Căci Hristos, încă fiind noi neputincioși, la timpul hotărît a murit

pentru cei necredincioși. Căci cu greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun poate se hotărăște cineva să moară. Dar Dumnezeu învederează dragostea Lui față de noi prin aceea că, pentru noi, Hristos a murit cînd noi eram încă păcătoși. Cu atît mai vîrtos, deci, acum, fiind îndreptați prin sîngele Lui, ne vom izbăvi prin El de mînie. Căci dacă, pe cînd eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu, prin moartea Fiului Său, cu atît mai mult, împăcați fiind, ne vom mîntui prin viața Lui. Și nu numai atît, ci ne și lăudăm în Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am primit acum împăcarea. De aceea, precum printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa moartea a trecut la toți oamenii, prin acela, în care toți au păcătuit. Căci, pînă la lege, păcatul era în lume, dar păcatul nu se socotește cînd nu este lege. Ci a împărășit moartea de la Adam pînă la Moise și peste cei care nu păcătuiseră, după asemănarea greșelii lui Adam, care este chip al Celui care avea să vină. Dar nu este cu greșeala cum este cu harul, căci dacă prin greșeala unuia cei mulți au murit, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul Lui au prisosit asupra celor mulți, prin harul unui singur om, Iisus Hristos. Și ce aduce darul nu seamănă cu ce a adus acel unul care a păcătuit; căci judecata dintr-unul duce la osîndire, iar harul din multe greșeli duce la îndreptare. Căci, dacă prin greșeala unuia moartea a împărășit printr-unul, cu mult mai mult cei care primesc prisosința harului și a darului dreptății vor împărăși în viață prin unul Iisus Hristos. Deci, dar, precum prin greșeala unuia a venit osînda pentru toți oamenii, așa și prin dreptatea Unuia a venit, pentru toți oamenii, îndreptarea care dă viață; căci precum prin neascultarea unui om s-au făcut păcătoși cei mulți, tot așa prin ascultarea Unuia se vor face drepti cei mulți. Iar legea a intrat și ea ca să se înmulțească greșeala; iar unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul; pentru că, precum a împărășit păcatul prin moarte, așa și harul să împărățească prin dreptate, spre viața veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru (V, 1—21).

Cîți sînt mînați de Duhul lui Dumnezeu sînt fii ai lui Dumnezeu (Romani VIII, 14).

Îndemn la supunere, la iubire față de aproapele și la alte fapte bune. — Tot sufletul să se supună înaltelor stăpîniri, căci nu este stăpînire decît de la Dumnezeu; iar cele ce sînt, de

Dumnezeu sînt rînduite. Pentru aceea, cel care se împotrivese stăpînirii se împotrivese rînduieiilor lui Dumnezeu. Iar cei care se împotrivesc îşi vor lua osînda. Căci dregătorii nu sînt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voieşti, deci, să nu-ţi fie frică de stăpînire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea; căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău. Iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zadar poartă sabia, pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu şi răzbunătoare a mîniei Lui, asupra celui care săvîrşeşte rău. De aceea este nevoie să vă supuneţi, nu numai pentru mînie, ci şi pentru conştiinţă. Că pentru aceasta plătiţi şi dări. Căci ei sînt slujitorii lui Dumnezeu, stăruind în această slujire neîncetat. Daţi deci tuturor cele ce sînteţi datori: celui cu darea, dare; celui cu vama, vamă; celui cu teama, teamă; celui cu cîntea, cînte. Nimănuui cu nimic nu fiţi datori, decît cu iubirea unuia faţă de altul; că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea. Pentru că (poruncile): să nu săvîrşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strîmb; să nu poftesci, ...şi orice altă poruncă ar mai fi, se cuprind în acest cuvînt: să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii. Şi aceasta, cunoscînd vremea, că este chiar ceasul să vă treziţi din somn; căci acum mîntuirea este mai aproape de noi, decît atunci cînd am primit credinţa. Noaptea este pe sfîrşite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua, nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrînări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă; ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup să nu o faceţi spre pofte (XIII, 1—14).

Dacă trăim, pentru Domnul trăim, şi dacă murim, pentru Domnul murim; deci, şi dacă trăim şi dacă murim, ai Domnului sîntem (Romani XIV, 8).

2. Din Epistola întîi către Corinteni.

Hristos este temelia credinţei. — Căci noi ai lui Dumnezeu împreună-lucrători sîntem; voi sînteţi ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înţelept meşter, am pus temelia, iar altul zideşte. Dar fiecare să ia seama cum zideşte; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decît cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar

de zidește cineva pe această temelie : aur, argint, pietre scumpe, lemne, fîn, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut ; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se decoperă, și focul însuși va dovedi ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva pe care l-a zidit va rămîne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, va fi păgubit, iar el se va mîntui, dar așa ca prin foc. Nu știți, oare, că voi sînteți templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi ? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfînt este templul lui Dumnezeu, care sînteți voi (III, 9—17).

Sînteți cumpărați cu preț ; slăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sînt ale lui Dumnezeu (1 Cor. VI, 20).

Sfînta împărtășanie. — Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă : că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîine, și, mulțumind, a frînt și a zis : Luați, mîncăți ; acesta este trupul Meu care se frînge pentru voi. Aceasta să faceți, spre pomenirea Mea. Asemenea și paharul după cină, zicînd : Acest pahar este legea cea nouă întru sîngele Meu. Aceasta să faceți, ori de cîte ori veți bea, spre pomenirea Mea. Căci de cîte ori veți mîncă această pîine și veți bea acest pahar, moartea Domnului vestiți pînă cînd va veni. Astfel, oricine va mîncă pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie va fi vinovat față de trupul și de sîngele Domnului. Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănînce din pîine și să bea din pahar. Căci cel care mănîncă și bea cu nevrednicie, osîndă își mănîncă și bea, ne-socotind trupul Domnului (XI, 23—29).

De ne-am fi judecat noi înșine, nu am fi judecați (1 Cor. XI, 31).

Dragostea și bunurile ei. — De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atîta credință încît să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu ca să fiu ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește. Dragostea îndelung rabdă ; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește.

Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mînie, nu gîndește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată. Cît despre proorocii — se vor desființa; darul limbilor va înceta; știința se va sfîrși. Pentru că în parte cunoaștem și în parte proorocim. Dar cînd va veni ceea ce este desăvîrșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa. Cînd eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, judecam ca un copil; dar cînd m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului. Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu. Și acum rămîn acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea (XIII, 1—13).

Dumnezeu nu este al neorînduiei, ci al păcii (1 Corinteni XIV, 33).

Moartea și învierea Domnului. — Vă fac cunoscută, fraților, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care ați și primit-o, întru care și stați, prin care și sînteți mîntuiți; cu ce cuvînt v-am binevestit-o, dacă o țineți cu tărie, afară numai dacă n-ați crezut în zadar, căci v-am dat, întîi de toate, ceea ce și eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre după Scriptură; și că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi; și că s-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece; în urmă s-a arătat deodată la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăiesc pînă astăzi, iar unii au și adormit; după aceea s-a arătat lui Iacov, apoi tuturor apostolilor; iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi s-a arătat și mie. Căci eu sînt cel mai mic dintre apostoli, care nu sînt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu. Dar prin harul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt; și harul Lui care este în mine n-a fost în zadar; ci m-am ostenit mai mult decît ei toți. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine. Deci ori eu, ori aceia, așa propovăduim și voi așa ați crezut. Iar dacă se propovăduiește că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este înviere a morților? Dacă nu este înviere a morților, nici Hristos n-a înviat. Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și cre-

dința voastră. Ne aflăm încă și martori mincinoși ai lui Dumnezeu, pentru că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe Care nu L-a înviat, dacă deci morții nu înviază. Căci dacă morții nu înviază, nici Hristos n-a înviat. Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credința voastră, sînteți încă în păcatele voastre ; și atunci și cei care au adormit în Hristos au pierit. Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, sintem mai de plîns decît toți oamenii. Dar acum Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți (XV, 1—20).

*

Drept aceea, frații mei iubiți, fiți tari, neclintîți, sporind totdeauna în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul (1 Corinteni XV, 58).

3. Din epistola a doua către Corinteni.

Buna folosire a harului lui Dumnezeu. — Fiind, dar, împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemnăm să nu primiți în zadar harul lui Dumnezeu ; căci zice : «La vreme potrivită te-am ascultat și în ziua mîntuirii te-am ajutat» ; iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mîntuirii, nedînd nici o smin-teală întru nimic, ca să nu fie slujirea noastră defăimată, ci în toate înfățișîndu-ne pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strîmtorări, în bătăi, în temnițe, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfînt, în dragoste nefățarnică, în cuvîntul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății, cele de-a dreapta și cele de-a stînga, prin slavă și necinste, prin defăimare și laudă ; ca niște amăgitori, deși iubitori de adevăr, ca niște necunoscuți, deși bine cunoscuți ; ca fiind pe pragul morții, deși iată că trăim ; ca niște pedepsiți, dar nu uciși ; ca niște întristați, dar pururea bucurîndu-ne ; ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățind ; ca unii care n-au nimic, dar toate le stăpînesc. O, Corintenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit. În inima noastră nu sînteți la strîmtorare ; dar strîmtorare este pentru noi, în inimile voastre. Plătindu-mi aceeași plată — vă vorbesc ca unor copii ai mei — lărgiți și voi inimile voastre ! Nu vă înjugați la jug străin cu cei necredincioși, căci ce însoțire are dreptatea cu fărădelegea ? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul ? Și ce învoire este între Hristos și Veliar sau ce parte are un

credincios cu un necredincios ? Sau ce înțelegere este între templul lui Dumnezeu și idoli ? Căci noi sîntem templu al Dumnezeului celui viu, precum Dumnezeu a zis că : «Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeu lor și ei vor fi poporul Meu». De aceea : «Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul, și de ce este necurat să nu vă atingeți și Eu vă voi primi pe voi. Și voi fi vouă tată și voi veți fi Mie fii și fiice», zice Domnul atotțiitorul (VI, 1—18).

Lui Dumnezeu să fie adusă mulțumire pentru harul Său cel negrăit (2 Corinteni IX, 15).

4. Din Epistola către Galateni.

Să îndreptăm cu blîndețe pe cei ce cad în vreo greșeală. — Fraților, chiar de va cădea un om în vreo greșeală, voi cei duhovnicești, îndreptați-l pe unul ca acesta cu duhul blîndeții, luînd seama la tine însuși, ca să nu cazi și tu în ispită. Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos. Căci, de se socotește cineva că este ceva, deși nu este nimic, se amăgește pe sine însuși. Iar fapta lui însuși să și-o cerceteze fiecare și atunci va avea laudă, dar numai față de sine însuși și nu față de altul ; căci fiecare își va purta sarcina sa. Cel care primește cuvîntul învățăturii să facă parte învățătorului său din toate bunurile. Nu vă amăgiți ; Dumnezeu nu se lasă batjocorit ; căci ce va semăna omul, aceea va și secera. Cel care seamănă în trupul său însuși, din trup va secera stricăciune ; iar cel care seamănă în Duhul, din Duh va secera viață veșnică. Să nu încetăm de a face binele, căci vom secera la timpul său, dacă nu ne vom lenevi. Deci, dar, pînă cînd avem vreme, să facem binele către toți, dar mai ales către cei de o credință cu noi (VI, 1—10).

Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decît numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume ! (Galateni VI, 14).

5. Din Epistola către Efeseni.

Sfaturi pentru unire în dragoste. — De aceea, vă rog, eu cel întemnițat pentru Domnul, să umblați cu vrednicie, după chemarea cu care ați fost chemați, cu toată smerenia și blîndețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții, în iubire, silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii. Este un singur trup și un singur Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre ; este un

Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru noi toți. Iar fiecăruia dintre noi, i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos (IV, 1—7).

Așadar, aceasta zic și mărturisesc în Domnul, ca voi să nu mai umblați de acum cum umblă păgînii, în deșertăciunea minții lor. Întunecați fiind la cuget, înstrăinați fiind de viața lui Dumnezeu, din pricina necunoștinței care zace în ei, din pricina împietririi inimii lor; aceștia petrec în nesimțire și s-au dat pe sine desfrînării, săvîrșind cu nesaț toate faptele necurăției. Voi însă n-ați învățat așa pe Hristos. Dacă, într-adevăr, L-ați ascultat și ați primit învățătura Lui, așa cum este adevărul întru Iisus, să vă dezbrăcați, față cu viețuirea voastră de mai înainte de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, și să vă înnoiți în duhul cugetului vostru, îmbrăcîndu-vă în omul cel nou, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea și în sfințenia adevărului. Pentru aceea, lepădînd minciuna, grăiți adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia sîntem mădulare. Miniați-vă și nu greșiți; soarele să nu apună peste mînia voastră. Nici nu dați loc diavolului. Cine a furat să nu mai fure, ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mîinile sale, lucru cîstit, ca să aibă să dea și celui care nu are. Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai care este bun, spre zidire, după trebuință, și care să dea har celor care ascultă. Să nu întristați Duhul cel Sfînt al lui Dumnezeu, întru Care ați fost pecetluiti pentru ziua răscumpărării. Orice amărăciune și supărare și mînie și izbucnire și defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate. Ci fiți buni între voi și milostivi, iertînd unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos (IV, 17—32).

Fiți dar următori lui Dumnezeu ca niște fii iubiți și umblați întru iubire, precum și Hristos ne-a iubit pe noi și s-a dat pe Sine pentru noi, prinos și jertfă lui Dumnezeu, întru miros cu bună mireasmă (Efesenii V, 1—2).

Sfaturi pentru soți. — Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum și Hristos este capul Bisericii, trupul Său, al cărui Mîntuitor și este. Căci precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru toate. Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și s-a dat

pe Sine pentru ea, ca s-o sfințească, curățind-o cu baia apei prin cuvînt, și ca s-o înfățișeze Sieși, Biserică mărită, neavînd pată sau zbîrcitură, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfîntă și fără de prihană. Astfel dar, bărbații sînt datori să-și iubească femeile, ca pe înseși trupurile lor. Cel ce-și iubește femeia, pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urît trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica, pentru că sîntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup. Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică (V, 22—32).

Sfaturi pentru părinți și copii. — Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul ca aceasta este cu dreptate. «Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta», care este porunca cea dintîi cu făgăduință: «Ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pămînt». Și voi, părinților, nu întăriți la minie pe copiii voștri, ci creșteți-i întru învățătura și cercetarea Domnului (VI, 1—4).

Miniati-vă și nu greșiți; soarele să nu apună peste mînia voastră (Efeseni IV, 26).

Armele creștinului. — În sfîrșit, fraților, întăriți-vă în Domnul și întru puterea tăriei Lui. Îmbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a singelui, ci împotriva domniilor, împotriva stăpîniilor, împotriva stăpînitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, răspîndite în văzduhuri. Pentru aceea, luați toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămîneți în picioare. Stați deci tari, avînd mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcîndu-vă cu platoșa dreptății, și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mîntuirii și sabia Duhului, care este cuvîntul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, întru Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri, și întru aceasta privegheați cu toată stăruința, rugîndu-vă pentru toți sfinții (VI, 10—18).

Hristos este pacea noastră... Și, venind, a binevestit pace, vouă celor de departe și celor de aproape (Efeseni II, 14, 17).

6. Din Epistola către Filipeni.

Să urmăm pilda iubirii lui Iisus Hristos. — Deci, cu orice îndemn care este în Hristos, cu orice mîngîiere a dragostei, cu orice împărtășire a Duhului, cu orice milostivire și îndurare, împliniți bucuria mea, ca să gîndiți la fel, avînd aceeași iubire, un suflet, aceeași cugetare. Nu faceți nimic din duh de ceartă, nici din mărire deșartă, ci cu smerenie unul pe altul socotească-l mai de cînte decît el însuși. Să nu caute nimeni numai ale sale, ci fiecare și ale altuia. Cugetați în voi la fel ca și Hristos Iisus, Care, în chipul lui Dumnezeu fiind, nu răpire a socotit a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci s-a deșertat pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflîndu-se ca un om ; s-a smerit pa Sine, ascultător făcîndu-se pînă la moarte — și încă moarte pe cruce. Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Drept aceea, iubiții mei, precum m-ați ascultat totdeauna, nu numai cînd eram de față, ci cu mult mai virtos acum cînd sînt departe, lucrați cu frică și cu cutremur la mîntuirea voastră ; căci Dumnezeu este Cel care lucrează întru voi și ca să voiți și ca să săvîrșiți, după a Lui bunăvoință. Toate să le faceți fără de cîrtiri și fără de îndoială, ca să fiți fără de prihană și curați, fii ai lui Dumnezeu neîntinați, în mijlocul unui neam rău și sucit și întru care străluciți ca niște luminători în lume (II, 1—15).

Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic : Bucurați-vă ! Îngăduința voastră să se facă știută tuturor oamenilor. Domnul este aproape. Nu vă împovărați cu nici o grijă, ci întru toate, prin închinăciune și prin rugă cu mulțumire, cererile voastre să fie arătate lui Dumnezeu. Și pacea lui Dumnezeu, care covîrșește orice minte, va păzi inimile voastre și cugetele voastre, întru Hristos Iisus (Filipeni IV, 4—7).

7. Din Epistola către Coloseni.

Sfaturi pentru viață creștină. — Așadar, dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde se află Hristos, șezînd de-a dreapta lui Dumnezeu; cugetați cele de sus, nu cele de pe pămînt ; căci voi ați murit și viața voastră este

ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu. Iar cînd Hristos, Care este viața noastră se va arăta, atunci și voi, împreună cu El, vă veți arăta întru mărire. Drept aceea, omorîți mădularele voastre, ale omului pămîntesc: desfrînarea, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este o închinare la idoli, pentru care vine mînia lui Dumnezeu, peste fiii neascultării, în care păcate ați umblat și voi odinioară, pe cînd trăiați în ele. Acum deci lepădați și voi toate acestea: mînia, iuțimea, răutatea, hula, cuvîntul de rușine din gura voastră. Nu vă mințiți unul pe altul, fiindcă v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui, și v-ați îmbrăcat cu cel nou care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui care l-a zidit, unde nu mai este elin și iudeu, tăiere împrejur și netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate și întru toți Hristos. Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unul pe altul și iertînd unul altuia, dacă are cineva vreo plîngere împotriva cuiva; după cum Hristos v-a iertat vouă, așa să iertați și voi. Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvîrșirii. Și pacea lui Hristos, întru care ați fost chemați, ca să fiți un singur trup, să stăpînească în inimile voastre, și fiți mulțumitori. Cuvîntul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăție. Învățați-vă și povățuiți-vă între voi, cu toată înțelepciunea. Cîntați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-I, în psalmi, în cîntări de laudă și duhovnicești, cîntînd cu bucurie în inimile voastre mulțumiri Domnului. Orice faceți, cu cuvîntul sau cu lucrul, toate să le faceți în numele Domnului Iisus și prin El să mulțumiți lui Dumnezeu și Tatălui (III, 1—17).

Vorbirea voastră să fie totdeauna plăcută, cu sare dreasă, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia (Coloseni IV, 6).

8. Din Epistola întîi către Tesaloniceni.

Mîngîierea celor întristați pentru cei adormiți în credința în învierea morților și îndemnuri pentru a doua venire a Domnului Hristos. — Fraților, despre cei care au adormit, nu

voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care nu au nădejde, pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus îi va aduce împreună cu El. Căci aceasta vă spunem, după cuvîntul Domnului, că noi cei vii, care vom fi rămas pînă la venirea Domnului, nu vom lua înaintea celor adormiți, pentru că Însuși Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului și întru trîmbița lui Dumnezeu, se va pogori din cer, și cei morți întru Hristos vor învia întîi. După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți, împreună cu ei, în nori, ca să întîmpinăm pe Domnul în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul. De aceea, mîngîiați-vă unii pe alții cu aceste cuvinte (IV, 13—18).

Iar despre ani și despre vremuri, fraților, nu aveți nevoie să vă scriem, căci singuri știți bine, că ziua Domnului vine așa, ca un fur noaptea. Atunci cînd vor zice: Pace și liniște, atunci, fără de veste, va veni peste ei pieirea, ca și durerile peste cea însărcinată, și scăpare nu vor avea. Voi însă, fraților, nu sînteți în întuneric, ca să vă apuce ziua aceea ca un fur. Căci voi toți sînteți fii ai luminii și fii ai zilei; nu sîntem ai nopții, nici ai întunericului. De aceea să nu dormim ca și ceilalți, ci să priveghem și să fim treji. Fiindcă cei care dorm, noaptea dorm; și cei care se îmbată, noaptea se îmbată. Dar noi, fiind ai zilei, să fim treji, îmbrăcîndu-ne în platoșa credinței și a dragostei și punînd coiful nădejii de mîntuire; că Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii, prin Domnul nostru Iisus Hristos, Care a murit pentru noi, pentru ca noi, fie că veghem, fie că dormim, cu El împreună să viețuim. De aceea, îndemnați-vă și zidiți-vă unul pe altul, așa precum și faceți (V, 1—11).

Că Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii, prin Domnul nostru Iisus Hristos, Care a murit pentru noi, pentru ca noi, fie că veghem, fie că dormim, cu El împreună să viețuim. De aceea, îndemnați-vă și zidiți-vă unul pe altul, așa precum și faceți.

Vă mai rugăm, fraților, să aveți luare aminte pentru cei care ostenesec între voi, pentru cei care vă cîrmuiesc întru Domnul și bine vă sfătuiesc; și pentru munca lor, să-i socotiți pe ei vrednici de prisoselnică dragoste. Trăiți între voi în bună pace (1 Tesaloniceni V, 9—13).

9. Din Epistola a doua către Tesaloniceni.

Îndemn la rugăciune și la muncă. — Iar Domnul să îndrepteze inimile voastre spre dragostea lui Dumnezeu și spre răbdarea lui Hristos! Fraților, vă poruncim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără de rînduială și nu după învățătura primită de la noi. Căci singuri știți cum trebuie să vă asemănați nouă, că noi n-am fost fără de rînduială, cînd am fost la voi, nici n-am mîncat de la cineva pîine în dar, ci, cu muncă și cu trudă, am lucrat noaptea și ziua, ca să nu împovărăm pe nimeni dintre voi. Nu doar că n-aveam puterea aceasta, ci ca să vă dăm o pildă cu noi înșine, ca să faceți ca noi. Căci și cînd ne aflam la voi, v-am dat porunca aceasta: cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănînce. Pentru că auzim că unii de la voi umblă fără rînduială, nelucrînd nimic, ci iscodind. Unora ca aceștia le poruncim și îi rugăm în Domnul Iisus Hristos, ca să muncească în liniște și să-și mănînce pîinea lor. Iar voi, fraților, nu pregetați să faceți ce este bine (III, 5—13).

De aceea, deci, fraților, stați neclintiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvînt, fie prin epistola noastră. Însuși Domnul nostru Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl nostru Care ne-a iubit pe noi și ne-a dat, prin harul Său, veșnică mîngîiere și bună nădejde, să mîngîie inimile voastre, și să vă întărească la tot lucrul și cuvîntul bun (2 Tesaloniceni II, 15—17).

10. Din Epistola întîi către Timotei.

Însușirile slujitorilor bisericești. — Este cuvînt preaadevărat: de pofteste cineva episcopie, bun lucru dorește. Se cuvine însă episcopului să fie fără de prihană, bărbat al unei femei, treaz, cuminte, cuviincios, primitor de străini, destoinic să învețe pe alții, nebețiv, nedepins să bată, neagonisitor de cîștig urît, ci blînd, pașnic, neiuitor de argint, bun chivernisitor în casa lui, avînd copii ascultători, cu toată bunăcuviința. Căci dacă nu știe cineva să-și rînduiască a sa casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu? Episcopul să nu fie de curînd botezat, ca nu cumva, trufindu-se, să cadă în osînda diavolului. Și trebuie să aibă mărturie bună de la cei din afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa diavolului. Diaconii să fie de asemenea cucernici, nu vorbind în două feluri, nu dedați la vin mult, neagonisitori de cîștig urît, păs-

trînd taina credinței în cuget curat. Dar și aceștia să fie mai întîi puși la încercare, apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să se diaconească. Femeile (lor) de asemenea să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate. Diaconii să fie bărbați ai unei femei, să-și chivernisească bine casele și pe copiii lor. Că cei ce slujesc bine, rang bun dobîndesc și mult curaj în credința cea întru Hristos Iisus. Îți scriu aceasta, nădăjduind că voi veni la tine fără întîrziere, ca să știi, dacă zăbovesc, cum trebuie să petreci în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stîlp și temelie adevărului. Și cu adevărat, mare este taina dreptei credințe; Dumnezeu s-a arătat în trup, s-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, s-a înălțat întru slavă (III, 1—16).

Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mîinilor preoțimii.

Cugetă la aceasta, ține-te de acestea, ca propășirea ta să fie învederată pentru toți.

Păzește-te pe tine însuși și învățătura; stăruiește în ea, căci, făcînd aceasta, și pe tine te vei mîntui și pe cei care te ascultă (1 Timotei IV, 14—16).

Despre evlavie și adevărata purtare a creștinului. — Și, în adevăr, evlavia este mare cîștig, dar atunci cînd se îndestulează cu ce are. Pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot așa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară. Ci, avînd hrană și îmbrăcăminte, cu acestea vom fi îndestulați. Cei care vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită și în cursă și în multe pofte nebunești și vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină și în pierzare. Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor și cei care au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credință și s-au străpuns cu multe dureri. Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea și urmează dreptatea, evlavia, credința, dragostea, răbdarea, blîndețea. Luptă-te lupta cea bună a credinței, cucerește viața veșnică la care ai fost chemat și pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori. Îți poruncesc, înaintea lui Dumnezeu, Cel care aduce toate la viață, și înaintea lui Iisus Hristos, Cel care în fața lui Ponțiu Pilat a mărturisit mărturia cea bună, să păzești porunca fără pată, fără vină, pînă la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care, la timpul cuvenit, o va arăta fericitul și singurul Stăpînitor, Împăratul

împăraților și Domnul domnilor, Cel care singur are nemurire și locuiește întru lumină neapropiată ; pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă ; a Căruia este cinstea și stăpânirea veșnică ! Amin. Celor bogați în veacul de acum poruncește-le să nu se semețească, nici să-și pună nădejdea în bogăția cea nestatornică, ci în Dumnezeu cel viu, Care ne dă cu belșug toate, spre îndulcirea noastră. (Poruncește-le) să facă ce este bine, să se înavuțească în fapte bune, să fie darnici, să fie cu inimă largă, agonisindu-și lor bună temelie în veacul viitor, ca să dobândească viața veșnică (VI, 6—19).

Iar de învață cineva într-alt chip și nu se ține de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea bună după credință, acela este un îngîmfat, care nu știe nimic, suferind de boala discuțiilor și certurilor de cuvinte ; din care pornesc : ceartă, pizmă, defăimări, bânuieli nedrepte, gîlcevile necurmăte ale oamenilor stricați la minte și lipsiți de adevăr, care socotesc că evlavie este un mijloc de câștig. Depărtează-te de unii ca aceștia (1 Timotei VI, 3—5).

11. Din Epistola a doua către Timotei.

Îndemn către Timotei să-și poarte dregătoria cu credință. — Tu deci, fiul meu, întărește-te în harul care este în Hristos Iisus, și cele ce ai auzit de la mine, cu mulți martori de față, acestea le încredințează la oameni credincioși, care vor fi destoinici să învețe și pe alții. Ia-ți partea ta de suferință, ca un bun ostaș al lui Hristos Iisus. Nici un ostaș nu se încurcă cu treburile vieții, ca să fie pe plac celui care strînge oaste. Iar cînd se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după legile jocului. Cuvine-se ca plugarul care se ostenește să mănînce mai întîi din roade. Înțelege cele ce-ți grăiesc, căci Domnul îți va da pricepere în toate. Adu-ți aminte de Iisus Hristos, Care a înviat din morți, din neamul lui David — după Evanghelia mea, pentru care sufăr pînă acolo, că sînt ținut în lanțuri ca un făcător de rele, dar cuvîntul lui Dumnezeu nu se leagă. De aceea toate le rabd, pentru cei aleși, ca și ei să aibă parte de mîntuirea care este întru Hristos Iisus și de mărirea veșnică. Vrednic de credință este cuvîntul acesta : dacă am murit împreună cu El, vom și învia împreună cu El. Dacă stăruim în răbdare, vom

și împărăți cu El; de-L vom tăgădui și El ne va tăgădui pe noi. Dacă nu sîntem credincioși, El rămîne credincios, căci nu poate să se tăgăduiască pe Sine însuși. Amintește-le acestea și îndeamnă stăruitor înaintea lui Dumnezeu să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu folosește, decît la surparea ascultătorilor. Silește-te să te arăți încercat înaintea lui Dumnezeu, lucrător cu fața curată, drept-învățînd Cuvîntul adevărului. Iar de deșartele vorbiri lumești ferește-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult; cuvîntul lor va roade ca o cangrenă. Dintre ei sînt Imeneu și Filet, care au rătăcit de la adevăr, zicînd că învierea s-a și petrecut și răstoarnă credința unora. Însă temelia cea tare a lui Dumnezeu stă neclintită, avînd pecetea aceasta: «Cunoscut-a Domnul pe cei care sînt ai Săi»; și: «Să se depărteze de la nedreptate oricine numește numele Domnului». Iar într-o casă mare nu sînt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn și de lut; și unele sînt spre cinste, iar altele spre necinste. Deci, de se va curăți cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfințit, de bună trebuință stăpînului, potrivit pentru tot lucrul bun. Fugi de poftele tinereților, și urmează dreptatea, credința, dragostea, pacea cu cei care cheamă pe Domnul din inimă curată. Ferește-te de întrebările nebunești, știind că dau prilej de ceartă. Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blînd cu toți, destoinic să dea învățătură, îngăduitor. Certînd cu blîndețe pe cei care stau împotriva, că doar le va da Dumnezeu pocăință spre cunoașterea adevărului, și vor scăpa din cursa diavolului, prinși fiind de el, pentru a-i face voia (II, 1—26).

Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu și de folos spre învățătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea cea întru dreptate (2 Timotei III, 16).

Propovăduirea cuvîntului. — Eu te îndemn deci stăruitor în fața lui Dumnezeu și a lui Hristos Iisus, Care va să judece viii și morții, la arătarea Lui și în împărăția Lui: propovăduiește cuvîntul, stăruiește cu timp și fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga-răbdare și învățătura. Căci va veni o vreme cînd nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci — dornici să-și desfăteze auzul — își vor grămădi învățători după poftele lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme. Tu însă fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o de-

plin ! Că eu de-acum mă jertfesc și vremea despărțirii mele s-a apropiat. Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor care au iubit arătarea Lui (IV, 1—8).

Omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, bine pregătit pentru orice lucru bun (2 Timotei III, 17).

12. Din Epistola către Tit.

Sfaturi pentru bătrâni și pentru tineri. — Bătrînii să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare ; bătrînele de asemenea să aibă în înfățișare sfințită cuviință, neclevetitoare, nerobite de vin mult, să învețe de bine, ca să înțeleptească pe cele tinere să-și iubească bărbații, să-și iubească copiii, și să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaților lor, ca să nu fie defăimat cuvîntul lui Dumnezeu. Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie înfrînați. Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune, dovedind în învățătură neschimbare, cuviință, cuvînt sănătos și fără prihană, pentru ca cel potrivit să se rușineze, neavînd de zis nimic rău despre noi (II, 2—8).

De omul eretic, după întîia și a doua mustrare, depărtează-te, știind că unul ca acesta s-a abătut și păcătuiește, fiind de sine însuși osîndit (Tit III, 10—11).

13. Din Epistola către Filimon.

Mijlocirea pentru Onisim. — Te rog pe tine pentru copilul meu, pe care l-am născut fiind în lanțuri, te rog pentru Onisim, cel care altădată nu-ți era bun la nimic, dar acum și ție și mie de folos. L-am trimis înapoi la tine, iar tu primește-l pe el, adică inima mea ! Eu vream să-l țin la mine ca, în locul tău, să-mi slujească în lanțurile mele pentru Evanghelie. Dar fără de încuviințarea ta n-am voit să fac nimic, ca fapta ta cea bună să nu fie ca de silă, ci de bunăvoie. Căci poate pentru aceea a fost despărțit de tine cîțva timp, ca veșnic să fie al tău, de acum nu ca un rob, ci mai presus de rob, ca frate preaiubit, mai ales pentru mine, dar cu atît mai vîrtos pentru tine, și după trup și în Domnul. Deci,

dacă mă socotești părtaș cu tine, primește-l, cum m-ai primi pe mine. Iar de te-a păgubit cu ceva sau îți este dator ceva, pune aceasta în socoteala mea (10—18).

Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru ! Amin (25).

14. Din Epistola către Evrei.

Hristos este Fiul lui Dumnezeu. — După ce Dumnezeu odinioară, în multe rînduri și în multe chipuri, a vorbit părinților noștri prin prooroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile; Care, fiind strălucirea slavei și chipul ființei lui Dumnezeu și ținînd toate cu cuvîntul puterii Sale, după ce a săvîrșit curățirea păcatelor noastre, a șezut de-a dreapta slavei, întru cele preainalte, făcîndu-se cu atît mai presus de îngerî, cu cît a moștenit nume mai deosebit decît ei. Căci căruia dintre îngerî i-a zis Dumnezeu vreodată : «Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut» ; și iarăși : «Eu îi voi fi Lui Tată și El îmi va fi Mie Fiu?» ; și iarăși, cînd aduce în lume pe Cel întîi-născut, El zice : «Și să se închine Lui toți îngerii lui Dumnezeu». Și de îngerî zice : «Cel care face pe îngerii Săi duhuri și pe slugile Sale pară de foc» ; iar către Fiul : «Scaunul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului ; toiagul dreptății este toiagul împărăției Tale. Iubit-ai dreptatea și ai urît fărădelegea ; pentru aceea Te-a uns pe Tine Dumnezeule, Dumnezeul Tău, cu untul de lemn al bucuriei, mai mult decît pe părtașii Tăi». Și apoi : «Întru început Tu, Doamne, pămîntul l-ai întemeiat și cerurile sînt lucrul mîinilor Tale ; ele vor pieri, dar Tu rămîi, și toate ca o haină se vor învechi ; ca pe un veșmînt le vei strînge și ca o haină vor fi schimbate. Dar Tu Același ești și anii Tăi nu se vor sfîrși». Și căruia dintre îngerî zis-a Dumnezeu vreodată : «Șezi de-a dreapta Mea pînă cînd voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?» Îngerii oare nu sînt toți duhuri slujitoare, trimiși ca să slujească, pentru cei ce vor fi moștenitorii mîntuirii ? (I, 1—14).

Pentru aceea se cuvine ca noi să ascultăm cu atît mai mult de cele auzite, ca nu cumva să alunecăm pe alături. Căci, dacă s-a adevărit cuvîntul grăit prin îngerî și orice călcare de poruncă și orice neascultare și-a primit dreapta răsplătire, cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mîn-

tuire care, luînd început din propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de cei care au ascultat-o, împreună mărturisind şi Dumnezeu cu semne şi cu minuni şi cu multe feluri de puteri şi cu darurile Duhului Sfînt, împărţite după a Sa voinţă? Pentru că nu îngerilor a supus Dumnezeu lumea viitoare, despre care vorbim. Iar cineva a mărturisit undeva, zicînd : «Ce este omul, că-l pomeneşti pe el, sau fiul omului, că-l cercetezi pe el ? Pusu-l-ai pe el, scurtă vreme, mai prejos de îngeri ; cu mărire şi cu cinste l-ai încununat şi l-ai pus peste lucrurile mîinilor Tale. Toate le-ai supus sub picioarele lui». Dar, prin aceea că «a supus lui toate» (înţelegem) că nimic n-a lăsat nesupus. Acum însă, încă nu vedem cum că toate i-au fost supuse. Ci pe Cel care, «scurtă vreme, a fost pus mai prejos de îngeri», pe Iisus, îl vedem încununat cu slavă şi cu cinste, din pricina morţii pe care a suferit-o, astfel că, prin harul lui Dumnezeu, El a gustat moartea pentru fiecare om. Căci, ducînd pe mulţi fii la mărire, I se cădea Aceluia, pentru Care sînt toate şi prin Care sînt toate, ca să desăvîrşească prin pătimire pe Începătorul mîntuirii lor. Pentru că şi Cel care sfinţeşte şi cei care sînt sfinţiţi, dintr-Unul sînt toţi ; de aceea nu se ruşinează să-i numească pe ei fraţi, zicînd : «Spune-voi fraţilor Mei numele Tău. În mijlocul adunării Te voi lăuda». Şi iarăşi : «Eu voi fi încrezător în El» ; şi iarăşi : «Iată eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu». Deci, de vreme ce pruncii s-au făcut părtaşi sîngelui şi trupului, în acelaşi fel şi El s-a făcut părtaş aceloraşi, ca să surpe prin moartea Sa pe cel care are stăpînirea morţii, adică pe diavolul, şi să izbăvească pe acei pe care frica morţii îi ţinea în robie, toată viaţa. Căci, într-adevăr, nu pe îngeri a luat asupra-Şi, ci să-mînţa lui Avraam a luat. Pentru aceea, dator era întru toate să se asemene fraţilor, ca să fie milostiv şi credincios arhieru în cele către Dumnezeu, pentru ispăşirea păcatelor poporului. Căci prin ceea ce a pătit, fiind El însuşi ispitit, poate şi celor care se ispitesc să le ajute (II, 1—18).

Pentru aceea, fraţi sfinţi, părtaşi chemării cereşti, îndreptaţi privirea voastră la trimisul şi Arhieruul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos (Evrei III, 1).

Despre credinţă şi roadele ei. — Iar credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute. Prin ea, cei din vechime au dat buna lor mărturie. Prin credinţă pricepem că s-au întemeiat veacurile cu cuvîntul lui

Dumnezeu, de s-au făcut cele ce se văd, din cele nevăzute. Prin credință, Abel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decât Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; și prin credință grăiește și azi, deși a murit. Prin credință, Enoh a fost luat de pe pământ ca să nu vadă moartea, și «nu s-a mai aflat, pentru că Dumnezeu îl strămutase», căci mai înainte ca să-l strămute, el avut-a mărturie că a bineplăcut lui Dumnezeu. Fără credință, dar, nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că se face răsplătitor celor care îl caută. Prin credință, luînd Noe înștiințare de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă, a pregătit, cu evlavie o corabie, spre mîntuirea casei sale; prin credință el a osîndit lumea și îndreptării celei din credință s-a făcut moștenitor. Prin credință, Avraam, cînd a fost chemat, a ascultat de a ieși la locul pe care era să-l ia spre moștenire și a ieșit, neștiind încotro merge. Prin credință, a locuit vremelnice în pămîntul făgăduinței, ca într-un pămînt străin, locuind în corturi cu Isaac și cu Iacov, cei dimpreună moștenitori ai aceleași făgăduințe, căci aștepta cetatea cu temelii puternice al cărei meșter și lucrător este Dumnezeu. Prin credință, însăși Sara a primit putere să zămislească fiu (deși trecuse de vîrsta cuvenită) pentru că L-a socotit credincios pe Cel care făgăduise. Pentru aceea, dintr-un singur om și acela ca și mort, s-au născut atîția urmași — mulți «ca stelele cerului și ca nisipul cel fără de număr de pe țărmul mării». Toți aceștia au murit întru credință, fără să apuce făgăduințele, ci văzîndu-le de departe și iubindu-le cu dor și mărturisind că pe pământ ei sînt străini și călători. Iar cei ce grăiesc unele ca acestea dovedesc că ei își caută lor patrie. Într-adevăr, dacă ar fi avut în minte pe aceea din care ieșiseră, aveau vreme să se întoarcă. Dar acum ei doresc una mai bună, adică pe cea cerească. Pentru aceea Dumnezeu nu se rușinează de ei ca să se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătit lor cetate. Prin credință, Avraam, cînd a fost încercat, a adus pe Isaac. Cel care primise făgăduințele aducea jertfă pe fiul său unul născut! Către el grăise Dumnezeu: «Întru Isaac se va socoti sămînța ta». Dar Avraam a socotit că Dumnezeu este puternic să-l învieze și din morți; drept aceea l-a dobîndit înapoi ca un fel de pildă (a învierii) Lui. Prin credință despre cele viitoare a binecuvîntat Isaac pe

Iacov și pe Esau. Prin credință, Iacov, când a fost să moară, a binecuvîntat pe fiecare din fiii lui Iosif și s-a închinat, rezemîndu-se pe vîrfurile toaagului său. Prin credință, Iosif, la sfîrșitul vieții, a pomenit despre ieșirea fiilor lui Israel și a dat porunci cu privire la oasele sale. Prin credință, când s-a născut Moise, a fost ascuns de părinții lui trei luni, căci l-au văzut prunc frumos și nu s-au temut de porunca regelui. Prin credință, Moise, când s-a făcut mare, n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon, ci a ales mai bine să pătîmească cu poporul lui Dumnezeu, decît să aibă dulceața păcatului cea trecătoare, socotind că batjocorirea lui Hristos este mai mare bogăție decît comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire. Prin credință, a părăsit Egiptul, fără să se teamă de urgia regelui, căci a rămas neclintit, ca unul care a văzut pe nevăzutul Împărat. Prin credință, a rînduit Paștile și stropirea cu sînge, ca îngerul nimicitor să nu se atingă de întîii lor născuți. Prin credință au trecut Israeliții Marea Roșie, ca pe uscat, pe cînd Egiptenii, încercînd și ei s-o treacă, s-au înecat. Prin credință, zidurile Ierihonului au căzut, după ce au fost înconjurate șapte zile. Prin credință, Rahav desfrînată, fiindcă primise cu pace iscoadele, n-a pierit împreună cu cei neascultători. Și ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de prooroci, care, prin credință, au biruit împărații, au făcut dreptate, au dobîndit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul săbiei, s-au întărit în slăbiciune, s-au făcut puternici în războaie, au întors taberile vrăjmașilor în fugă; prin ei, unele femei și-au luat pe morții lor înviați, iar alții au fost chinuți, neprimind izbăvirea, ca să dobîndească mai bună înviere; iar alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare. Au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strîmtorați, rău primiți. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, în munți, în peșteri și în crăpăturile pămîntului. Și toți aceștia, care pentru credința lor, au fost de pomenire, n-au primit ce le fusese făgăduit, pentru că Dumnezeu rînduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvîrșirea (XI, 1—40).

De aceea și noi, avînd împrejurul nostru atîta nor de mărturie, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne

împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței, Care, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea, n-a ținut seama de ocara ei și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu (XII, 1—2).

Orice mustrare, la început, nu pare că este de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roada pașnică a dreptății (Evrei XII, 11).

Indemnuri de a trăi după Hristos și după sfinții Lui. — Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința. Iisus Hristos — ieri și azi și în veci — este Același. Nu vă lăsați furați de învățăturile străine cele de multe feluri; căci bine este să vă întăriți prin har inimile voastre, nu cu mîncăruri, de la care n-au avut nici un folos cei care au umblat cu ele. Avem altar, de la care nu au dreptul să mănînce cei ce slujesc cortului. Într-adevăr, trupurile dobitoacelor — al căror sînge e adus de arhiereu, pentru împăcare, în Sfînta Sfintelor — sînt arse afară din tabără. Pentru aceea și Iisus, ca să sfințească poporul cu sîngele Său, a pătimit dincolo de poartă. Deci dar să ieșim la El, afară din tabără, luînd asupra noastră ocara Lui. Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie. Așadar, printr-Însul să aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică rodul buzelor, care preaslăvesc numele Lui. Iar facerea de bine și dărnicia nu le dați uitării; căci cu jertfe ca acestea se mulțumește Dumnezeu. Ascultați pe conducătorii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghiază pentru sufletele voastre, avînd să dea de ele seamă — ca să facă aceasta cu bucurie și nu suspinînd, lucru care n-ar fi spre folosul vostru. Rugați-vă pentru noi; căci sîntem încredințați că avem un cuget bun, dorind ca întru toate cu cînstă să trăim. Și vă mai rog iar așa să faceți ca să vă fiu înapoiat cît mai curînd. Iar Dumnezeul păcii Cel care, prin sîngele unui testament veșnic, a sculat din morți pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus, să vă întărească, în orice lucru bun, ca să faceți voia Lui și să lucreze în noi ceea ce este bine plăcut în fața Lui, prin Iisus Hristos, Căruia fie slava în vecii vecilor, Amin! (XIII, 7—21).

Feriți-vă de iubirea de argint și îndestulați-vă cu cele ce aveți ; căci Însuși Dumnezeu a zis : Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi (Evrei XIII, 5).

B. — Spicuri din cele șapte epistole sobornicești

1. Din Epistola sobornicească a sfântului apostol Iacob.

Sfaturi pentru creștini. — Drept mare bucurie să socotiți, fraților, feluritele ispite în care cădeți, știind că încercarea credinței voastre lucrează răbdare ; iar răbdarea să-și aibă lucrul ei desăvârșit, ca să fiți desăvârșiți și întregi, fără nici un fel de lipsă. Și de este cineva din voi lipsit de înțelepciune, să ceară de la Dumnezeu, Care dă tuturor de-a dreptul și nu înfruntă ; și se va da lui. Să ceară însă cu credință, fără să aibă nici o îndoială, pentru că cine se îndoiește este asemenea cu valul mării, mișcat de vînt și aruncat încoace și încolo. Să nu gîndească omul acela că va lua ceva de la Dumnezeu. Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale. Iar fratele cel smerit să se laude întru înălțimea sa, și cel bogat întru smerenia sa, pentru că va trece ca floarea ierbii. Căci a răsărit soarele arzător și a uscat iarba și floarea ei a căzut și frumusețea feței ei a pierit ; tot așa se va vesteji și bogatul în alergăturile sale. Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieții, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe El. Nimeni să nu zică, atunci cînd este ispitit : de la Dumnezeu sînt ispitit, pentru că Dumnezeu nu poate să fie ispitit de rele și El însuși nu ispitește pe nimeni. Ci fiecare este ispitit cînd este tras și momit de însăși pofta sa. Apoi pofta, zămislind, naște păcat, iar păcatul, odată săvîrșit, aduce moarte. Nu vă înșelați, frații mei iubiți. Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorîndu-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare. După voia Sa ne-a născut prin cuvîntul adevărului, ca să fim începătură fapturilor Lui. Drept aceea, frații mei preaiubiți, orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mînie. Căci mînia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu. Pentru aceea, lepădînd toată spurcăciunea și prisosința răutății, primiți cu blîndețe cuvîntul sădit în voi, care poate să mîntuiască sufletele voastre. Dar

faceți-vă împlinitori ai cuvîntului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înșivă. Căci dacă cineva este ascultător al cuvîntului, iar nu împlinitor, el seamănă cu omul care privește în oglindă fața firii sale ; s-a privit pe sine și s-a dus și îndată a uitat ce fel era. Cine s-a uitat, însă, de-a-proape în legea cea desăvîrșită a libertății și a stăruit în ea, făcîndu-se nu ascultător care uită, ci împlinitor al lucrului, acela fericit va fi în faptele sale. Dacă cineva socotește că este cucernic, dar nu își ține limba în frîu, ci își amăgește inima, cucernicia acestuia este zadarnică. Cucernicia curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu și Tatăl, aceasta este : să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor, și să ne păzim pe noi fără de pată, din partea lumii (I, 2—27).

Înfrinarea limbii. — Nu vă faceți mulți învățători, frații mei, știind că (noi, învățătorii) mai mare osîndă vom lua, pentru că toți greșim în multe chipuri ; dacă nu greșește cineva în cuvînt, acela este bărbat desăvîrșit, în stare să se înfrîneze în întregime. Dacă, dar, noi punem în gura cailor frîul, ca să ni-i supunem, ducem după noi și trupul lor întreg. Iată și corăbiile, deși sînt atît de mari și împinse de vînturi aprige, sînt totuși purtate de o cîrmă foarte mică încotro hotărăște vrerea cîrmaciului. Așa și limba : mic mădular este, dar cu mari lucruri se fălește ! Iată puțin foc și cît codru aprinde ! Foc este și limba, lume a fărădelegii ! Limba își are locul ei între măduarele noastre, dar spurcă tot trupul și aruncă în foc cursul vieții, după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei. Pentru că orice soi de fiare și de păsări, de tiritoare și de vietăți din mare se domolește și s-a domolit de firea omenească, dar limba, nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească ! Ea este rău fără astîmpăr, ea este plină de venin aducător de moarte. Cu ea bine cuvîntăm pe Domnul și Tatăl, și cu ea blestemăm pe oameni, care sînt făcuți după asemănarea lui Dumnezeu. Din aceeași gură ies binecuvîntarea și blestemul. Nu trebuie, frații mei, să fie așa. Oare izvorul aruncă, din aceeași vînă, și apa dulce și pe cea amară ? Nu cumva poate smochinul, fraților, să facă măslina, sau vița de vie să facă smochine ? Tot așa, izvorul sărat nu poate să dea apă dulce. Cine este, între voi, înțelept și priceput ? Să arate, din buna-i purtare, faptele lui, în blîndețea înțelepciunii. Iar dacă aveți rîvnire amară și zavistie, în inimile voastre, nu vă lăudați, nici nu mințiți împotriva

adevărului. Înțelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pămîntescă, trupească, demonică. Deci, unde este pizmă și zavistie, acolo este neorînduială și orice lucru rău. Iar înțelepciunea cea de sus întii este curată, apoi pașnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă și de roade bune, neîndoielnică și nefătărnică. Și roada dreptății se seamănă întru pace celor care lucrează pacea (III, 1—18).

Împotriva birfitorilor și a celor îngîmfați. — Supuneți-vă deci lui Dumnezeu. Stați împotriva diavolului și el va fugi de la voi. Apropiați-vă de Dumnezeu și se va apropia și El de voi. Curățiți-vă miinile, păcătoșilor, și sfințiți-vă inimile, voi cei îndoielnici. Pătrundeți-vă de durere. Întristați-vă și vă jeliți. Rîsul întoarcă-se în plîns și bucuria voastră în întristare. Smeriți-vă înaintea Domnului și El vă va înălța. Nu vă grăiți de rău unul pe altul, fraților. Cel care grăiește de rău pe fratele său, ori judecă pe fratele său, grăiește de rău legea și judecă legea; iar dacă judeci legea nu ești împlinitor al legii, ci judecător. Unul este Dătătorul legii și Judecătorul: Cel care poate să mintuiască și să piardă. Iar tu cine ești, care judeci pe aproapele? Veniți acum cei care ziceți: Astăzi sau miine vom merge în cutare cetate, vom sta acolo un an și vom face negoț și vom cîștiga, voi, care nu știți ce se va întîmpla miine; că ce este viața voastră? Abur sînteți, care se arată o clipă, apoi pierе. În loc ca voi să ziceți: Dacă Domnul voiește, vom trăi și vom face aceasta sau aceea. Și acum vă lăudați în trufia voastră. Orice laudă de acest fel este rea. Drept aceea, cine știe să facă ce este bine și nu face are păcat (IV, 7—17).

Despre răbdare, jurămint și rugăciunile pentru cei bolnavi. — Drept aceea, fiți îndelung-răbdători, fraților, pînă la venirea Domnului. Iată, plugarul așteaptă roada cea scumpă a pămîntului, îndelung-răbdînd, pînă ce primește ploaia timpurie și tîrzie. Fiți, dar și voi îndelung-răbdători, întăriți inimile voastre, căci venirea Domnului s-a apropiat. Nu vă plîngeți, fraților, unul împotriva celuilalt, să nu fiți judecați; iată judecătorul stă înaintea ușilor. Luați, fraților, pildă de suferință și de îndelungă-răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului. Iată, fericim pe cei ce au răbdat: ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut sfîrșitul hărăzit lui de Domnul; că mult-milostiv este Domnul și îndurător. Iar înainte

de toate, frații mei, să nu vă jurați nici pe cer, nici pe pământ, nici cu orice alt jurământ, ci să vă fie vouă ce este așa, așa, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată. Este vreunul dintre voi în suferință? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cînte psalmi. Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui. Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului. Ilie era om, asemenea cu noi în slăbiciuni, și cu rugăciune s-a rugat ca să nu plouă și nu a plouat trei ani și șase luni. Și iarăși s-a rugat și cerul a dat ploaie și pămîntul a odrăslit roada sa. Frații mei, dacă vreunul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe că cel care a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mîntui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate (V, 7—20).

2. *Din Epistola întii sobornicească a sfîntului apostol Petru.*

Hristos este piatra din capul unghiului. — Deci, lepădînd toată răutatea și tot viclesugul și fățarniciile și pizmele și toate clevetirile, ca niște prunci de curînd născuți, să doriți laptele cel duhovnicesc și neprefăcut, ca prin el să creșteți spre mîntuire, de vreme ce «ați gustat și ați văzut că bun este Domnul». Apropiați-vă de El, piatra cea vie, de oameni într-adevăr neluată în seamă, dar la Dumnezeu aleasă și de preț; și voi înșivă, ca pietre vii, să fiți zidiți casă duhovnicească, spre preoție sfîntă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos; pentru că scris este în Scriptură: «Iată, pun în Sion Piatra din capul unghiului, aleasă, de mare preț, și cel care va crede în ea nu se va rușina». Pentru voi, deci, care credeți, Piatra e de mare preț; pentru cei ce nu cred însă este piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii; aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. Și piatră de poticnire și stîncă de sminteală, de care se poticnesc, fiindcă n-au dat ascultare cuvîntului, spre care au și fost puși (II, 1—8).

Sfaturi pentru buna conviețuire. — Asemenea și voi, femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri, așa încît, chiar dacă

sînt unii care nu se pleacă cuvîntului, să fie cîştigaţi, fără propovăduire, prin purtarea femeilor lor, văzînd de aproape viaţa voastră curată şi plină de sfială. Podoaba voastră să fie nu cea din afară : împletirea părului, podoabele de aur şi îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestricăcioasa podoabă a duhului blind şi liniştit, care este de mare preţ înaintea lui Dumnezeu. Că aşa se împodobeau, odinioară, şi sfintele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu, supunîndu-se bărbaţilor lor ; precum Sara asculta pe Avraam şi-l numea pe el domn, aşa şi voi fiicele ei, dacă faceţi ce este bine şi nu vă temeţi de nimic. Voi, bărbaţilor, de asemenea, trăiţi înţelepţeşte cu femeile voastre, ca fiind făpturi mai slabe, şi faceţi-le parte de cinste, ca unora care, împreună cu voi, sînt moştenitoare ale harului vieţii, aşa încît rugăciunile voastre să nu fie stingherite. În sfîrşit, fiţi toţi într-un gînd, împreună-pătimitori, iubitori de fraţi, milostivi, smeriţi. Nu răsplătiţi răul cu rău sau ocara cu ocară, ci dimpotrivă bine cuvînaţi, căci spre aceasta aţi fost chemaţi, ca să moşteniţi binecuvîntarea. Cel care voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale să nu grăiască vicleşug ; să se ferească de rău şi să facă bine ; să caute pacea şi s-o urmeze ; căci ochii Domnului sînt peste cei dreپţi şi urechile Lui spre rugăciunile lor, iar faţa Domnului este împotriva celor care fac rele. Şi cine vă va face vouă rău, dacă sînteţi plini de rîvnă pentru bine ? Dar de veţi şi pătimi pentru dreptate, fericiţi veţi fi. Iar de frica lor să nu vă temeţi, nici să vă tulburaţi. Ci pe Domnul, pe Hristos, să-L sfinţiţi în inimile voastre, şi să fiţi gata totdeauna să răspundeţi oricui vă cere socoteală despre nădejdea voastră, însă cu blîndeţe şi cu frică, şi cu bună credinţă, avînd cuget curat, ca tocmai în ceea ce sînteţi cleveţiţi să iasă de ruşine cei care grăiesc de rău purtarea voastră cea bună întru Hristos. Căci este mai bine, dacă aşa este voia lui Dumnezeu, să pătimiţi făcînd cele bune, decît făcînd cele rele (III, 1—17).

Datoriile preoţilor şi ale credincioşilor. — Pe preoţii cei dintre voi îi rog ca unul ce sînt împreună preot şi martor al patimilor lui Hristos şi pârtaş al slavei celei ce va să se descopere : Păstoriţi turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetînd-o nu cu silă, ci cu voie bună, după Dumnezeu ; nu pentru cîştig urît, ci din dragoste ; nu ca stăpîni ai păstoriţi-

lor, ci, pilde făcîndu-vă turmei. Iar cînd se va arăta Mai-marele păstorilor, veți lua cununa cea neveștejită a mării. Tot așa și voi, fiii lor duhovnicești, ascultați pe preoții voștri; și toți, unii față cu alții îmbrăcați-vă întru smerenie, pentru că «Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har». Deci, smeriți-vă sub mîna cea tare a lui Dumnezeu, ca să vă înalțe la timpul cuvenit. Lăsați-I Lui toată grija voastră, căci El are grijă de voi. Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită, căruia stați împotrivă, tari în credință, știind că aceleași suferințe îndură și frații voștri în lume. Iar Dumnezeu a tot harul, Care v-a chemat la slava Sa cea veșnică, întru Hristos Iisus, El însuși, după ce veți suferi puțină vreme, vă va duce la desăvîrșire, vă va întări, vă va împuternici, vă va întemeia. A Lui fie slava și puterea în vecii vecilor. Amin ! (V, 1—11).

3. *Din Epistola a doua sobornicească a sfîntului apostol Petru.*

Scara virtuților creștine. — Har vouă și pacea să se înmulțească, întru cunoștința lui Dumnezeu și a lui Iisus, Domnul nostru. Dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit toate cele ce sînt spre viață și spre bună cucernicie, făcîndu-ne să cunoaștem pe Cel care ne-a chemat prin slava Sa și prin puterea Sa. Cu aceasta, El ne-a hărăzit făgăduințe mari și de mare preț, ca prin ele să vă faceți părtași dumnezeieștii firi și să scăpați de stricăciunea poștei celei din lume. Pentru aceasta, puneți și din partea voastră toată sîrguința și adăugați la credința voastră fapta bună, iar la fapta bună cunoștința, la cunoștință înfrînarea, la înfrînare răbdarea, la răbdare evlavia, la evlavie iubirea frățească, iar la iubirea frățească dragostea. Căci dacă aceste lucruri sînt în voi și tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trîndavi, nici fără roadă în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Iar cel care nu are acestea este orb, nevăzînd departe, și a uitat de curățirea păcatelor lui de demult. Pentru aceea, fraților, siliți-vă cu atît mai vîrtos să faceți temeinică chemarea și alegerea voastră, căci, făcînd acestea, nu veți greși niciodată (I, 2—10).

Despre învățătorii mincinoși. — Dar au fost în popor și prooroci mincinoși, după cum și între voi vor fi învățători

mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare și, tăgăduind chiar pe Stăpînul Care i-a răscumpărat, își vor aduce lor o grabnică pieire. Mulți se vor lua după învățăturile lor rătăcite și, din pricina lor, calea adevărului va fi hulită. Din lăcomie vă vor amăgi pe voi cu vorbe viclene. Dar osînda lor, de mult pregătită, nu zăbovește și pierzarea lor nu dormitează. Căci dacă Dumnezeu n-a cruțat pe îngerii care au păcătuit, ci, legîndu-i cu lanțurile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată; și n-a cruțat lumea veche, ci a păstrat numai pe Noe, ca al optulea propovăduitor al dreptății, cînd a adus potopul peste cei fără de credință, și cetățile Sodomei și Gomorei, osîndindu-le la distrugere, le-a prefăcut în cenușă, dîndu-le ca o pildă nelegiuîților din viitor; iar pe dreptul Lot, chinuit de petrecerea desfrînată a celor nelegiuîți, l-a izbăvit, pentru că dreptul acesta, locuind între ei, prin ce vedea și auzea, zi cu zi, din faptele lor fără de lege, chinuia sufletul său cel drept; aceasta ne învață că Dumnezeu știe să scape din ispite pe cei binecredincioși, iar pe cei nedrepți să-i păstreze, ca să fie pedepsiți în ziua judecății (II, 1—9).

4. *Din Epistola întîi sobornicească a sfîntului apostol Ioan.*

Dumnezeu este lumină. — Și aceasta e solia pe care am auzit-o de la El și v-o vestim: că Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El. Dacă zicem că avem împărtășire cu El și umblăm în întuneric, mințim și nu săvîrșim adevărul. Iar dacă umblăm întru lumină, precum El este în lumină, atunci avem împărtășire unul cu altul și sîngele lui Iisus, Fiul Lui, ne curățește pe noi de orice păcat. Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea. Dacă zicem că n-am păcătuit, îl facem mincinos și cuvîntul Lui nu este întru noi (I, 5—10).

Dumnezeu este iubire. Iubiților, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. Cel care nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, căci Dumnezeu este

iubire. Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viață să avem. În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. Iubiților, dacă Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi, și noi datori sîntem să ne iubim unul pe altul. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, dar, de ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămîne întru noi și dragostea Lui în noi este desăvîrșită. Din aceasta cunoaștem că rămînem în El și El întru noi, fiindcă ne-a dat din Duhul Său, și noi am văzut și mărturisim că Tatăl a trimis pe Fiul, Mîntuitor al lumii. Cine mărturisește că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămîne întru el și el în Dumnezeu. Și noi am cunoscut și am crezut iubirea, pe care Dumnezeu o are către noi. Dumnezeu este iubire și cel care rămîne în iubire rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne întru el. În aceasta este desăvîrșită între noi iubirea, ca să avem îndrăznire în ziua judecării, fiindcă precum este Acela, așa sîntem și noi în lumea aceasta. În iubire nu este frică, ci iubirea desăvîrșită alungă frica, pentru că frica merge alături cu pedeapsa, iar cel care se teme nu este desăvîrșit în iubire. Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintîi. Dacă zice cineva : iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este ! Pentru că cel care nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El : Cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său (IV, 7—21).

5. Din Epistola a doua sobornicească a sfîntului apostol Ioan.

Să fugim de amăgitori. — Și aceasta este iubirea, ca să umblăm după poruncile Lui și aceasta este porunca, precum ați auzit dintru început, ca să umblați întru iubire. Pentru că mulți amăgitori au ieșit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup. Acesta este amăgitorul și antihristul. Păziți-vă pe voi înșivă, ca să nu pierdeți ceea ce ați lucrat, ci să primiți plată deplină. Cine o ia înainte și nu rămîne în învățătura lui Hristos nu are pe Dumnezeu ; cel care rămîne în învățătura Lui, acela are și pe Tatăl și pe Fiul. Dacă cineva vine la voi și nu aduce învățătura aceasta,

să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți : Bun venit ! Căci cel care îi zice : Bun venit ! se face părtaș la faptele lui cele rele (I, 6—11).

6. *Din Epistola a treia sobornicească a sfântului apostol Ioan.*

Cel primitor de oaspeți este vrednic de laudă. — Mai mare bucurie decât aceasta nu am, ca să aud că fiii mei umblă într-un adevăr. Iubitule, cu credință faci oricâte faci pentru frați și anume pentru frații străini, care, în fața Bisericii, au dat mărturie despre dragostea ta. Bine vei face să-i ajuți în călătoria lor, după cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu. Căci pentru numele lui Hristos au plecat la drum, fără să ia nimic de la păgîni. Noi, deci, datori sîntem să sprijinim pe unii ca aceștia, ca să fim împreună-lucrători pentru adevăr. Am scris ceva Bisericii, dar Diotref, care ține să fie cel dintîi dintre ei, nu ne primește. Pentru aceea, cînd voi veni, îi voi pomeni de faptele pe care le face, defăimîndu-ne cu vorbe urite ; și nemulțumit fiind cu acestea, nici el nu primește pe frați, nici pe cei care voiesc să primească nu-i lasă și-i dă afară din Biserică. Iubitule, nu urma răul, ci binele. Cel care face bine din Dumnezeu este ; cel care face rău n-a văzut pe Dumnezeu (I, 4—11).

7. *Din Epistola sobornicească a sfântului apostol Iuda*

Ferirea de cei ce fac dezbinări. — Voi, însă, iubiților, adu-ceți-vă aminte de cuvintele zise mai dinainte de către apostolii Domnului nostru Iisus Hristos, că ei vă spuneau : În vremea de pe urmă vor fi batjocoritori, umblînd potrivit cu poftele lor nelegiuite. Aceștia sînt cei care fac dezbinări, oameni firești, care nu au Duhul. Dar voi, iubiților, zidiți-vă pe voi înșivă, într-ună voastră preasfîntă credință, rugîndu-vă în Duhul Sfînt. Păziți-vă într-ună dragostea lui Dumnezeu și așteptați mila Domnului nostru Iisus Hristos, spre viața cea veșnică. Și pe unii — șovăitori — muștrați-i, pe alții — smulgîndu-i din foc — mîntuiți-i ; de alții, însă, fie-vă milă cu frică, urînd și cămașa spurcată de pe trupul lor. Iar Celui care poate să vă păzească pe voi de orice cădere și să vă pună înaintea Slavei Lui, neprihăniți, cu bucurie mare, singurului Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, prin Iisus Hristos, Domnul nostru — slavă, preaslăvire, putere și stăpînire, mai înainte de tot veacul și acum și într-ună toți vecii. Amin ! (I, 17—25).

VII. — APOCALIPSA

Spicuri din Apocalipsa sfântului evanghelist Ioan

Porunca primită de la Mintuitorul de către sfântul Ioan evanghelistul. — Descoperirea lui Iisus Hristos pe care I-a dat-o Dumnezeu — ca să arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă în curînd — iar El, prin trimiterea îngerului Său, a destăinuit-o robului Său Ioan, care a mărturisit cuvîntul lui Dumnezeu și mărturia lui Iisus Hristos, toate cîte a văzut. Fericit este cel care citește și cei care ascultă cuvîntul acestei proorocii și cei care păstrează cele scrise în aceasta ! Căci vremea este aproape.

Ioan, celor șapte Biserici, care sînt în Asia : Har vouă și pace de la Cel care este și Cel care era și Cel care vine și de la cele șapte duhuri, care sînt înaintea scau-

nului Lui, și de la Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întâi-născut din morți, și Domnul împăraților pământului. Lui, Care ne iubește și ne-a dezlegat pe noi din păcatele noastre prin singele Său, și ne-a făcut pe noi împărăție — preoți lui Dumnezeu și Tatălui Său — Lui fie slava și puterea, în vecii vecilor. Amin!

Iată, El vine cu norii și orice ochi îl va vedea și-L vor vedea și cei care L-au împuns, și se vor jeli, din pricina Lui, toate semințiile pământului. Așa. Amin!

Eu sînt Alfa și Omega, zice Domnul Dumnezeu, Cel care este, Cel care era și Cel care vine, Atotțiitorul.

Eu Ioan, fratele vostru și împreună cu voi părtăș la suferința și la împărăția și la răbdarea, care sînt întru Iisus, fost-am în insula ce se cheamă Patmos, pentru cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus.

Am fost în duh în zi de duminică și am auzit în urma mea glas mare de trâmbiță, care zicea : Ceea ce vezi scrie în carte și trimite celor șapte Biserici : la Efes și la Smirna și la Pergam și la Tiatira și la Sardes și la Filadelfia și la Laodiceea.

Și m-am întors să văd al cui este glasul care vorbea cu mine și, întorcîndu-mă, am văzut șapte sfeșnice de aur. Și în mijlocul sfeșnicelor pe Cinea asemenea cu Fiul Omului, îmbrăcat în veșmînt lung pînă la picioare și încins pe sub sîn, cu un brîu de aur. Capul Lui și părul Lui erau albe ca lîna albă și ca zăpada, și ochii Lui, ca para focului. Picioarele Lui erau asemenea aramei arse, iar glasul Lui era ca vuietul apelor mari ; în mîna Lui cea dreaptă avea șapte stele ; și din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tăișuri, iar fața Lui era ca soarele, cînd strălucește în puterea lui.

Și cînd L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca un mort. Și El a pus mîna dreaptă peste mine, zicînd : Nu te teme ! Eu sînt Cel dintîi și Cel de pe urmă, și Cel care sînt viu. Am fost mort, și, iată, sînt viu, în vecii vecilor, și am cheile morții și ale iadului. Scrie, deci, cele ce ai văzut și cele ce sînt și cele ce au să fie după acestea (I, 1—19).

Cuvîntul către Biserica din Laodiceea. — Iar îngerului Bisericii din Laodiceea scrie-i : Acestea zice Cel care este Amin, martorul cel credincios și adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu : știu faptele tale, că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte ! Astfel, fiindcă ești căldicel —

nici fierbinte, nici rece — am să te vărs din gura Mea. Fiindcă tu zici : Sînt bogat și m-am îmbogățit și de nimic nu am nevoie ! Și nu știi că tu ești cel ticălos și vrednic de plîns, și sărac și orb și gol ! Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbogățești, și veșminte albe ca să te îmbraci și să nu se dea pe față rușinea goliciunii tale, și alifie de ochi, ca să-ți ungi ochii și să vezi. Eu pe cîți îi iubesc îi mustru și îi pedepsesc ; sîrguiește dar și te pocăiește. Iată, stau la ușă și bat ; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine. Celui care biruiește îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui. Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii (III, 14—22).

Cartea cu șapte peceti dată Mielului. — Am văzut apoi, în mîna dreaptă a Celui care ședea pe tron, o carte scrisă înăuntru și pe din afară pecetluită cu șapte peceti. Și am văzut un înger puternic, care striga cu glas mare : Cine este vrednic să deschidă cartea și să desfacă pecetile ei ? Dar nimeni în cer, nici pe pămînt, nici sub pămînt nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea. Și plîngeam cu amar că nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea.

Și unul dintre bătrîni mi-a zis : Nu plînge. Că iată, a biruit Leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte peceti ale ei.

Atunci am văzut, la mijloc — între tron și cele patru ființe și bătrîni — stînd un Miel, ca înjunghiat, și Care avea șapte coarne și șapte ochi, care sînt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pămîntul. Și a venit și a luat cartea, din dreapta Celui care ședea pe tron. Și cînd a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare alăută și cupe de aur, pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinților.

Și cîntau o cîntare nouă, zicînd : Vrednic ești să iei cartea și să deschizi pecetile ei, căci ai fost înjunghiat și ai răscumpărat lui Dumnezeu, cu sîngele Tău, oameni din toată seminția și limba și poporul și neamul ; și i-ai făcut Dumnezeului nostru împărăție și preoți, și vor împărăți pe pămînt.

Și am văzut și am auzit glas de îngeri mulți, de jur-împrejurul tronului și al ființelor și al bătrînilor, și era numărul lor zeci de mii de zeci de mii și mii de mii, zicînd cu glas mare : Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia

puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvîntarea.

Și toată făptura care este în cer și pe pămînt și sub pămînt și în mare și toate cîte sînt în acestea le-am auzit, zicînd: Celui care șade pe tron și Mielului fie binecuvîntarea și cinstea și slava și puterea, în vecii vecilor! Și cele patru ființe ziceau: Amin! Iar bătrînii căzură și se închinară (V, 1—14).

Cerul cel nou. — Și am văzut un cer nou și un pămînt nou. Căci cerul cel dintîi și pămîntul cel dintîi au trecut; iar marea nu mai este.

Și am văzut cetatea sfîntă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei.

Și am auzit din tron, un glas puternic care zicea: Iată, cortul lui Dumnezeu este între oameni și va sălășlui cu ei și vor fi poporul Lui și Însuși Dumnezeu va fi cu ei. Și va șterge orice lacrimă din ochii lor și moarte nu va mai fi; nici plîngere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintîi au trecut.

Și Cel care ședea pe tron a grăit: Iată, noi le fac pe toate.

Apoi a zis: Scrie, fiindcă aceste cuvinte sînt credincioase. Și iar mi-a zis: Făcutu-s-a! Eu sînt Alfa și Omega, Începutul și Sfîrșitul. Celui care însetează îi voi da să bea, în dar, din izvorul apei vieții. Cel care va birui va moșteni acestea și-i voi fi lui Dumnezeu și el îmi va fi Mie fiu. Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrînați și fermecători și închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși este în iezerul care arde, cu foc și cu pu-cioasă, care este moartea a doua (XXI, 1—8).

Venirea lui Hristos. — Și îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte sînt credincioase și adevărate și Domnul-Dumnezeul duhurilor proorocilor a trimis pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebuie să se întîmple în curînd. Că iată vin curînd. Fericit cel care păzește cuvintele proorociei aces-tei cărți!

Și eu, Ioan, sînt cel care am văzut și am auzit acestea. Iar cînd am auzit și am văzut, am căzut să mă închin înaintea picioarelor îngerului care mi-a arătat acestea. Dar el mi-a zis: Vezi să nu faci aceasta! Căci sînt împreună slu-

jitor cu tine și cu frații tăi, proorocii, și cu cei care păstrează cuvintele cărții acesteia. Lui Dumnezeu închină-te!

Apoi mi-a zis : Să nu pecetluiești cuvintele proorociei acestei cărți, căci vremea este aproape. Cine este nedrept să nedreplătească înainte. Cine este spurcat să se spurce și mai greu. Cine este drept să facă dreptate mai departe. Cine este sfânt să se sfințească și mai mult. Iată, vin curînd și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui. Eu sînt Alfa și Omega, Cel dintîi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfirșitul. Fericiți cei care spală veșmintele lor ca să aibă stăpînire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate ! Afară cîinii și vrăjitorii și desfrînații și ucigașii și închinătorii la idoli și toți cei care lucrează și iubesc minciuna !

Eu, Iisus, am trimis pe îngerul Meu ca să mărturisească vouă acestea, în fața Bisericilor. Eu sînt rădăcina și sămînța lui David, steaua strălucitoare cea de dimineață. Și duhul și mireasa zic : Vino. Și cel care aude să zică : Vino. Și cel însetat să vină și cel care vrea, să ia în dar apa vieții.

Și eu mărturisesc oricui ascultă cuvintele proorociei acestei cărți : De va mai adăuga cineva ceva la ele, Dumnezeu va trimite asupra lui pedepsele ce sînt scrise în cartea aceasta ; iar de va scoate cineva din cuvintele cărții acestei proorocii, Dumnezeu va scoate partea lui din pomul vieții și din cetatea sfîntă și de la cele scrise în cartea aceasta. Cel care mărturisește acestea zice : Da, vin curînd. Amin ! Vino Doamne Iisuse ! Harul Domnului Iisus Hristos, cu voi cu toți ! Amin ! (XXII, 6—21).

Istoria din urmă a sfintei Fecioare Maria și a apostolilor

După o veche predanie, cînd s-a apropiat moartea *sfintei Fecioare Maria*, apostolii au venit de la marginile lumii și s-au adunat toți la Ierusalim. Mîntuitorul Hristos s-a arătat și El lîngă Mama Sa în clipa morții ei și a luat la cer sufletul ei. Maica Domnului este pururea rugătoare pe lîngă Fiul său pentru noi oamenii. Sfîntul ei corp a fost îngropat în grădina Ghetsimani.

Sfântul Petru a propovăduit Evanghelia în Iudeea, Antiohia, Pont, Galatia, Capadocia, Asia și în Bitinia și apoi în Roma, unde a și murit răstignit cu capul în jos.

Sfântul Andrei a propovăduit Evanghelia în părțile *Mării Negre*, în *Dobrogea* și în *Grecia* și a murit mucenic la *Patara* în *Ahaia*. La vederea crucii, el a exclamat: «Te binecuvintez, o, cruce, care ai fost sfințită prin trupul lui Hristos!»

Sfântul Iacov cel bătrîn a murit tăindu-i-se capul din porunca lui Irod Agripa, în anul 42.

Sfântul Ioan a fost episcop la *Efes*. Pe vremea împăratului Domițian (81—96 după Hr.), a fost aruncat la Roma într-un cazan cu untdelemn clocotit, dar scăpînd nevătămat, a fost surghiunit la anul 94 în insula *Patmos*. După moartea lui Domițian, a mai lucrat cîțiva ani în *Efes*, și apoi a murit pe la anul 100.

Sfântul Filip a luminat *Frigia* în Asia Mică și a murit răstignit la *Ierapolis* în vîrstă foarte înaintată.

Sfântul Vartolomei a propovăduit Evanghelia în țările de la răsărit și miazăzi de *Iudeea* și apoi în *Armenia*. El a fost jupuit de viu și apoi i s-a tăiat capul.

Sfântul Matei, în anii din urmă ai vieții sale, a propovăduit în părțile de miazăzi ale *Mării Caspice* și a murit de sabie.

Sfântul Toma, după o tradiție, s-a dus prin țările *Parților* și prin *Midia* pînă în *India*. El a murit străpuns de o lance.

Sfântul Iacov cel tînăr a fost cel dintîi episcop în *Ierusalim* și a dus o viață foarte sfîntă și aspră. În anul 62 d. Hr. sfatul cel mare al Iudeilor l-a aruncat de pe acoperișul templului; el însă, ridicîndu-se în genunchi, s-a rugat pentru omorîtorii săi, în care timp fu omorît printr-o lovitură de măciucă.

Sfântul Simon Zilotul a propovăduit Evanghelia în *Africa de miazănoapte* și mai pe urmă în *Persia*. Se crede că el a murit tăiat în două sau răstignit.

Sfântul Iuda Tadeul a propovăduit în *Iudeea* și *Arabia*, în *Mesopotamia* și *Persia*. Se crede că el a murit mucenicește în *Fenicia*.

Sfântul Matias și-a făcut apostolatul mai întîi în *Iudeea* apoi la *sudul Mării Caspice*. O *predanie* spune că a murit la *Ierusalim*, ucis cu pietre de Iudei și tăiat cu sabia.

Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel (Matei XIX, 28).

Iată, vin curînd și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după cum este fapta lui (Apoc. XXII, 12).

Amin ! Vino, Doamne Iisuse !

Încheiere

În clipa cînd Iisus și-a dat duhul pe cruce, catapeteasma bisericii s-a despîcat în două, de sus pînă jos. După aceea *Sfînta Sfintelor* a Vechiului Testament n-a mai fost locuința lui Dumnezeu, și vechiul Israel a încetat de a mai fi popor ales. Din zidurile cele mărețe ale templului vechi n-a rămas piatră pe piatră. Mîntuitorul prezisese acestea și prezicerea Sa s-a împlinit cuvînt cu cuvînt. *Armatele romane*, conduse de Titus, au șters cetatea Ierusalimului și vestitul ei templu de pe fața pămîntului, la anul 70 d. Hr.

Pe mormîntul Mîntuitorului în *Ierusalim* se înalță falnic *Biserica Învierii*, către care aleargă astăzi toate neamurile pămîntului și ale cărei turnuri mărețe, încoronate de cruce, stăpînesc Orașul Sfînt. Acesta-i steagul falnic al triumfului Dumnezeu-Omului, al Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine lauda și slava în veci !

VIII. — ADAOSURI

A. — Cunoștințe scurte despre Palestina Biblică

Tara. — Palestina a fost ținutul unde s-au petrecut cele mai însemnate fapte, în legătură cu mîntuirea oamenilor de către Dumnezeu. Ea este o comoară de amintiri scumpe pentru noi creștinii și o oglindă în care, la fiecare pas, citim despre lucrurile mărețe săvîrșite de bărbați sfinți, rînduiți de Dumnezeu să învețe pe semenii lor cum să se închine către El și cum să viețuiască după poruncile Lui.

Tot într-însa s-a arătat și Mîntuitorul lumii, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a petrecut acolo anii din care, ca dintr-un izvor nesecat, a curs belsug de învățătură asupra omînrîii. Tot acolo a și pătimit El, pentru a-și pecetlui învățătura, a fost îngropat și a înviat. De aceea aceste locuri sînt scumpe pentru toți cei ce poartă numele de creștin. Căci dacă ne sînt scumpe mormintele părinților noștri, cum să nu ne fie scump mormîntul în care trei zile s-a adăpostit Domnul cel milostiv și țara care ne face să ne gîndim la Mîntuitorul, Care ne iubește, și la păcatele de care trebuie să ne curățim, pentru a ne apropia de El ?

Așezarea și numirile Palestinei. — Fiind cuprinsă între ape și pustiuri, acolo unde se întîlnesc două mari continente, Asia și Africa, locuite de popoare mari și puternice, Palestina a fost țara de legătură a acestor popoare. Din pricina aceasta, pe aici trecea calea pe unde s-au întîlnit oștiri numeroase, unde s-au dat lupte fără număr și asupra căreia regi și împărați puternici și-au întins stăpînirea.

Ca întindere, țara aceasta nu era mare, și dacă Dumnezeu a ales-o pentru ca din șesurile și de pe apele și din

munții ei să grăiască oamenilor cuvinte de mare preț, este o dovadă că Dumnezeu n-are trebuință de cele strălucite și înalte și puternice pentru a-și întemeia tronul împărăției Sale și locul cuvîntului Său.

Cuvîntul de *Palestina*, cu care numim Țara Sfîntă, n-a fost totdeauna întrebuițat. Îl găsim la scriitori aproape de vremea Mîntuitorului. Și i s-a zis *Palestina* de la *Filistenii*, fiindcă acest popor, cu care Iudeii au purtat dese războaie, locuiau în partea de apus a țării, de-a lungul Mării Mediterane. De la numele lor, numirea de *Palestina* s-a extins apoi asupra întregii țări.

Numele cel mai vechi al ei a fost *Canaan*, care s-ar trage de la numele unuia din fiii lui Ham. Totuși acest cuvînt mai înseamnă și *țara de jos*, care se potrivea Iudeii față de ținuțul mai înălțat, numit din pricina aceasta și *Aram*, sau *țara de sus*.

Fiindcă Dumnezeu a făgăduit țara aceasta lui Avraam și urmașilor lui, s-a numit și *Țara făgăduinței*.

În Sfînta Scriptură se numește și *Țara Sfîntă*, *Țara lui Dumnezeu*, *Pămîntul lui Israel*. O singură dată se găsește numită *Filisteia*, în cartea a doua a lui Moise.

Munții și văile. — *Palestina* e o țară muntoasă; de la miazănoapte spre miazăzi ea e străbătută de prelungiri ale munților Siriei.

În partea dinspre Marea Mediterană, aceste prelungiri se lasă în jos în chip lin și formează astfel o cîmpie lungă de 170 km și lată pînă la 30 km, care purta numele de șesul *Șaron* și era foarte rodnică. Pe la mijlocul lor, acești munți sînt străbătuți în lungime de o vale foarte adîncă, o adevărată rîpă sau prăpastie, al cărei fund e mult mai jos decît fața apelor Mării Mediterane. Aceasta e valea prin care curge riul *Iordan*.

În partea de miazănoapte a țării se află munții *Liban*, adică muntele alb, numit astfel, fie pentru că e plin de stînci albe de cretă, fie pentru că vîrfurile lui erau totdeauna acoperite de zăpadă. Nesfîrșite păduri de cedri acopereau acești munți.

La răsărit de acești munți și în aceeași linie se află munții *Antiliban*. De *Antiliban* ține *Hermonul cel mare*, cu o înălțime de 2760 de metri.

Munții aceștia însă se află tocmai la marginea de sus a Palestinei, mai mult în Siria decît în Țara Sfîntă. În Palestina propriu-zisă se află, la răsăritul țării, dincolo de Iordan, colinele care se coboară de la Hermonul cel mare spre miazăzi și numite astăzi *Tulul*. Afară de colinele acestea, care stau despărțite unele de altele ca niște piscuri, în tot lungul Iordanului la vale se întinde o înălțime muntoasă, care mai spre miazăzi ia numele de munții *Ghilead*; spre miazăzi de munții *Ghilead*, în partea de răsărit a Mării Moarte, se află munții *Abarim*, cu culmea *Nebo* și vîrfurile *Fasga* (*Pisga*) unde a murit Moise.

În partea de apus a Palestinei există alt șir de munți. Spre miazăzi de munții *Liban* se întindea țara muntoasă care mai tîrziu s-a numit *Galileea*. Ea cuprinde muntele *Tabor*, iar mai spre miazăzi *Hermonul cel mic*. În curmezișul țării, spre miazănoapte și apus, se îndreaptă coama lungă a muntelui *Carmel*, care intră ca un cui în Marea Mediterană, formînd acolo un cap mai sus cu 592 de metri decît fața apei. Spre răsărit de *Carmel* și de *Hermonul cel mic* se ridică munții *Ghilboa*, iar între *Carmel*, *Ghilboa*, *Hermon* și *Tabor* se întinde valea foarte roditoare și frumoasă numită șesul *Izreel* sau *Ezdrelon*.

Față de *Galileea*, ținutul mai dinspre miazăzi, numit *Samaria*, e mai jos. Totuși se află și aici munții *Efraim* cu înălțimile mai mari ale muntelui *Ebal* și *Garizim*.

Spre miazăzi de *Samaria* țara iar se ridică. Aici se află munții *Iuda* cu o mulțime de prăpăstii și de peșteri. Cea mai mare înălțime este de 1027 de metri la muntele *Hebron*. Tot aici trebuie să numim și munții din apropierea Ierusalimului, din care fac parte muntele *Moria* sau *Sionul* și *Muntele Măslinilor*, înalt de peste 800 de metri.

La miazăzi de muntele *Moria* se află valea *Hinnom* (*Ben-Hinnom*) iar între *Sion* și muntele *Măslinilor*, la răsărit, se află valea *Kedron*.

Apele și deșerturile. — Apa cea mai însemnată a Palestinei este Marea Mediterană, pe care Iudeii o numesc Marea Filistenilor (Ieșire XXIII, 31), Marea cea Mare (Iosua I, 4). Ape numai ale Palestinei însă se află în valea Iordanului. Aici curge rîul Iordan, care izvorăște din *Hermon*. În curgerea lui, străbate un lac mlăștinos, numit lacul *Merom* sau *Hule*. Acest lac e cu 83 de metri mai sus de fața apelor

Mediteranei și are o adîncime de 3—5 metri. Mlaștinile lui sînt pline de păsări sălbatice și de desigurile de nepătruns ale plantei *papyrus*.

Mai spre miazăzi de lacul Merom se află lacul numit în Sfînta Scriptură și *Marea Kineret*, *Kinerot* (Numeri XXXIV, 11 ; Iosua XII, 3), apa *Ghenisar* (1 Macabei XI, 67), *Marea Galileii*, *Marea Tiberiadei*.

Acest lac nu e altceva decît o prăpastie adîncă în munte pe care o străbate și o umple Iordanul în curgerea sa. E un oval neregulat lung de 22 de km și lat între 6—10 km. Adîncimea cea mai mare e de 50 de metri.

Iordanul, după ce străbate acest lac, curge într-o albie cu multe cotituri mărunte, pînă la *Marea Moartă*, numită astfel din pricină că are ape sărate și cu pucioasă, încît nu poate trăi într-însa nici o vietate. Peștii de rîu, care au fost aruncați în apele ei, au murit îndată.

Lungimea ei cea mai mare e de 73 de km, iar lățimea de 16 km. E așezată cu 394 de metri sub fața apelor Mediteranei, iar adîncimea ei e de 399 de metri. În partea dinspre miazăzi însă, unde au fost înecate cetățile Sodomei și ale Gomorei, nu e nicăieri mai adîncă de 3 metri.

Iordanul, care-și poartă apele sale prin toate aceste lacuri, e un rîu foarte iute. Față de alte rîuri, e un rîu mic, lung de 330 de km.

Afluenții lui sînt : la răsărit, rîul *Iarmuc* sau *Hieromax* și *labocul*, iar la apus pîriul *Krit*. Pîraiele *Arnon* și *Kedron* se varsă în *Marea Moartă*, iar *Kișonul* în Mediterană.

Palestina nu avea pustiuri în înțelesul în care noi luăm astăzi acest cuvînt. Dacă în Sfînta Scriptură se vorbește despre pustiuri, trebuie știut că Iudeii înțelegeau prin aceasta nu un loc sterp și fără nici o locuință pe el, ci numai un loc nelucrat, acoperit de ierburi, străbătut de turmele care-l pășteau. Pustiuri adevărate trebuie socotite numai cele din afara Palestinei.

În țara Canaanului erau multe locuri pe unde umblau turmele, locuri pe care Sfînta Scriptură le numește pustiuri.

Pustiul Iudeii avea mai multe orașe, pe care Iosua le socotește pînă la șase.

În acest pustiu a învățat sfîntul Ioan Botezătorul.

Pustiul sau deșertul Iudeii se împărțea în mai multe, purtînd diferite numiri, precum pustiurile *Zif*, *Engadi* și altele.

Mai erau apoi pustiul *Betaven*, care merge de la Ierihon spre Samaria, *Gabaon*, numit astfel de la orașul cu acest nume, *Tedemot* la răsărit de Hesbon, în tribul lui Ruben.

Împărțirea Palestinei biblice și orașele mai însemnate. — Țara Sfântă n-a fost totdeauna împărțită în același fel. Pe vremea lui Iosua a fost împărțită în douăsprezece triburi, după cei doisprezece fii ai lui Israel. După moartea lui Solomon s-a împărțit în două: regatul lui *Israel*, în miazănoapte, și al lui *Iuda*, în miazăzi. În veacul din urmă — înainte de ivirea Mântuitorului — țara se împărțea în patru: *Galileea*, *Samaria*, *Iudeea* și *Pereea*.

Orașul cel mai însemnat a fost *Ierusalimul*, capitala țării, așezat în tribul lui Iuda. Locul e stincos, avînd o înălțime de aproape 800 de metri peste apele Mediteranei. El se împarte spre miazăzi în două printr-o vale numită *Tyropeon*. În acest oraș se afla locul de închinare cel mai însemnat al Iudeilor: Templul de pe muntele *Moria*.

Afară de Ierusalim, locuri însemnate ale Palestinei mai erau:

La miazăzi: Betleemul, Tecoa, Hebron, Engedi, Beer-Seba, Ascalon, Gat, Gaza.

La mijlocul țării: Ierihonul, Ghilgal, Rama, Ghibeon, Timnat-Serah, Mispa, Ghibeea, Anatot, Nob, Kiriath-Iearim, Aialon, Emaus, Ioppe, Șilo, Sichem, Samaria, Cezareea.

Spre miazănoapte: Tebez, Taanah, Meghido, Bet-Sean, Izreel, Șumen, Bet-Seames, Endor, Afec, Nazaret, Sefora, Cana, Tiberias, Magdala, Capernaum, Horazin.

Dincolo de Iordan se aflau Iabes-Ghilead, Machanaim, Gadara, Hippos, Betsaida.

Clima și produsele Palestinei biblice. — Clima Palestinei nu era la fel în toată țara. În scurt se poate spune că avea o climă dulce cu două anotimpuri: vara călduroasă și iarna cu ploi. Totuși, din pricină că existau aici munte și coastă și vecinătatea deșerturilor, această climă nu e la fel. În unele părți, mai spre miazăzi și răsărit, găsim călduri foarte mari, pe cînd pe coasta Mării Mediterane temperatura e mai blîndă.

De zăpadă și îngheț putea fi vorba mai mult în partea de miazănoapte. Dar erau timpuri cînd nici Ierusalimul nu scăpa de acestea. Să ne aducem aminte că în martie, cînd Mîntuitorul a fost prins și dus la curtea arhiereului, în curte era foc

pentru încălzit. Fără îndoială că mai frig era în ianuarie, cînd temperatura scade pînă la 6 grade sub zero.

În ceea ce privește produsele, se știe că, atunci cînd Moise a trimis pe unii dintre ai săi să cerceteze țara, ei au adus vestea că Palestina e o țară foarte bogată.

În această țară se lucra pămîntul cu plugul fără roate și se producea grîu, orz, linte, fasole și in. Lucrul de grădinărie dădea castraveți, bostani (dovleci), pepeni și ceapă. În aprilie se cocea orzul, în mai grîul era secerat și treierat. Grădinile dădeau smochine, curmale, migdale, piersici, nuci, mere și rodii. Coastele munților produceau mult vin. În multă cinste era măslinul care dădea untdelemnul cel mult prețuit de Iudei. Afară de acestea, mai creșteau cedrul, chiparosul, bradul, stejarul, platanul și terebintul.

Iudeii se ocupau și cu apicultura, iar ca animale aveau boul, oaia, capra, măgarul și cămila. Ca vînat aveau iepurele, cerbul, căprioara și caprele sălbatice. Ca animale de pradă se aflau în Palestina : lei, urși, lupi, vulpi, șacali, iar ca păsări de pradă : vulturi și ulii. Dintre insecte trebuie numite lăcusta, care deseori pustia țara. Ca metale se găseau în pămîntul țării : aur, argint, aramă, fier, plumb și zinc. Ca minerale se găseau : sarea, natriul, pucioasa, asfaltul.

Locuitorii și felul lor de trai. — Cei dinții locuitori ai Palestinei au fost Canaanii, pe care Iudeii, venind, i-au împins mai departe, spre miazănoapte.

Și unii și alții, împreună cu Arabii, Fenicienii, Edomiții (Idumeii), Ismaeliții, Moabiții și Amoniții, care erau vecini ai Palestinei, țineau de rasa semitică.

Afară de semiți, însă, mai erau în Palestina și alte rase : Heliții, care locuiau pe coasta Mediteranei, mai jos de Carmel și Filistenii, care au emigrat în Palestina pe la 1200 înainte de Hristos, și se înrudeau cu unele popoare din partea de miazăzi a Asiei Mici și din insulele Mării Egee.

În Samaria, din pricina strămutărilor de popoare făcute de Asirieni prin veacul al VIII-lea î. d. Hr., au intrat neamuri străine, care s-au amestecat în țară și au alcătuit o populație deosebită. Mai tîrziu, după Alexandru cel Mare, au intrat în țară mulți străini din Europa prin coloniile eleniste și romane, ca și prin garnizoanele militare. Totuși aceștia n-au fost atît de mulți față de grupurile mari de popoare care au venit din Asia, după desființarea acelei împărății.

Viața locuitorilor Palestinei era foarte simplă. Din pricină că mulți erau păstori, trăiau în corturi, cu care se mutau din loc în loc după pășune. Mai târziu și-au zidit case din pietre lipite între ele cu lut. Înăuntru aveau puține lucruri, acoperite cu blănuri și covoare. Casele aveau acoperișul drept.

Ca îmbrăcăminte purtau cămăși de pînză, iar pe deasupra niște bucăți pătrate de postav, pe care le înfășurau în jurul trupului și erau prinse la umeri cu niște cheotori. În picioare purtau sandale, care nu erau altceva decît tălpi prinse de picior prin niște curele.

Iudeii erau foarte primitivi, iar de săraci îngrijeau cu multă dragoste.

B. — Ce este Sfînta Scriptură

Pe multe căi și în multe vremuri oamenii s-au silit să ajungă la o cunoștință mai dreaptă despre Dumnezeu. La toate popoarele, cu cele mai felurite religii, se găsesc cărți ținute în multă cinste, în care li se vorbește despre datoriile către suflet și cum să se înalte mai bine către Dumnezeu.

Dar din toate aceste cărți, nici una nu vorbește mai frumos, mai mișcător, mai temeinic și mai adînc, către sufletul omului, decît cartea numită *Sfînta Scriptură* sau *Biblia*. Această e cartea care s-a început a se scrie în mijlocul poporului iudeu, la care cel mai bine s-a păstrat adevărata cunoștință despre Dumnezeu; iar încheiată a fost ea de către bărbați creștini, care au lucrat în sînul Bisericii ca apostoli și învățători. Numirea de *Biblie*, care i se mai dă, înseamnă carte, fiindcă între toate cărțile, aceasta este cea care a adus cel mai mare bine și mîngiere, cartea care s-a răsîndit și a fost citită cel mai mult, cartea cea mai cunoscută, cartea care vorbește deopotrivă tuturor. În două vorbe, aceasta e adevărata carte pentru creștini.

Despre ea spunem că e «o carte»; la drept vorbind însă ea cuprinde mai multe cărți, scrise de bărbați sfinți, care erau cu totul pătrunși de Duhul Domnului. De aceea, măcar că sînt cărți deosebite, au fost puse la un loc sub o singură scoarță, fiindcă aceeași putere a Duhului lui Dumnezeu se află în toate.

Aceste cărți n-au fost nici ele scrise în aceeași vreme și într-un singur grai, ci s-au scris în curgerea unei vremi, care cuprinde cam 1700 de ani.

Graiul ei (limba ebraică) este acela pe care l-au vorbit Avraam, Iacov, Moise, David și toți după dînsul pînă la strămutarea poporului evreu în Babilon. Căci, după aceea, poporul a vorbit un grai puțin mai schimbat, pe care l-a vorbit și Mîntuitorul Hristos. Nu e acesta însă singurul grai în care s-a scris Sfînta Scriptură, căci părțile mai noi, care sînt și cele mai însemnate, au fost scrise în grecește.

Partea Sfintei Scripturi care a fost scrisă pînă la venirea Mîntuitorului poartă numele de *Vechiul Testament*, care cuprinde 39 de cărți, iar cele scrise de la Mîntuitorul încoace se numesc *Noul Testament*, adică noua rînduire a lucrurilor dumnezeiești, și cuprinde 27 de cărți.

Vechiul Testament cuprinde cărți de istorisire a faptelor poporului iudeu și a chipului minunat cum Dumnezeu l-a călăuzit, precum și învățături și înștiințări date acestui popor pentru a nu se depărta de Dumnezeu. Astfel de cărți sînt cele cinci cărți ale lui Moise numite și *Pentateuhul*, apoi cartea lui Iosua, cărțile regilor și altele. Afară de acestea mai cuprinde cărți care dau învățături poporului, cum sînt cărțile lui Solomon, sau cărți care mustră poporul pentru relele făcute și-i arată ce are să se întîmple pe viitor, precum sînt cărțile proorocilor. Una din cele mai frumoase cărți însă, în care se cîntă lauda lui Dumnezeu, carte care e întrebuințată foarte mult și în Biserica noastră și în toată creștinătatea, e *Psaltirea* proorocului și împăratului David.

În scurt, Vechiul Testament cuprinde arătarea felului cum a lucrat Dumnezeu în sînul poporului iudeu pentru a păstra dreapta cunoștință despre El și a pregătit tot mersul lucrurilor și gîndurile oamenilor pentru venirea și primirea Mîntuitorului lumii, Iisus Hristos.

Noul Testament cuprinde istorisirea arătării și activității Domnului Hristos pe pămînt.

Cele dintîi cărți ale lui sînt *cele patru Evangheliile* scrise de sfinții evangheliști *Matei, Marcu, Luca și Ioan*. În ele se cuprinde istorisirea întregii vieți a Domnului nostru Iisus Hristos și învățătura Lui. După acestea urmează o carte numită *Faptele Apostolilor*, în care se cuprinde istorisirea celor ce s-au petrecut în Biserică după Înălțarea Domnului

la cer, și cum sfinții apostoli au propovăduit cuvîntul Domnului la întemeierea Bisericii creștine. Vin apoi *paisprezece epistole* ale sfîntului apostol Pavel, în care el învață pe creștinii așezați în diferite orașe cum să creadă în Domnul Hristos și cum să viețuiască spre a se apropia de Mîntuitorul lor. După acestea vin *șapte epistole*, care poartă numele de *epistole sobornicești*, adică îndreptate către toată creștinătatea, scrise de sfinții apostoli Iacov, Petru, Ioan și Iuda. În ele se dau creștinilor învățături foarte prețioase pentru purtarea lor. În sfîrșit, se mai află o carte: *Apocalipsa* sfîntului Ioan Teologul, care e tot cel care a scris și Evanghelia care poartă numele lui. În ea se arată cum va fi sfîrșitul lumii și cum Mîntuitorul va face judecata cea de apoi.

C. — Tîlcuirea fericirilor

Dintr-o năzuință adîncă a inimii fiecăruia, tot omul aleargă după fericire. Dar, ademeniți fiind de lucruri înșelătoare, căutăm fericirea tocmai acolo unde n-o găsim: în avuții, în plăceri trecătoare, în deșertăciuni, în lauda oamenilor. Dorim tot lucrurile pieritoare ale vieții și tocmai tîrziu ne trezim că numai fericiți nu putem fi cu acestea.

Domnul Hristos, Care a venit în lume să ne scoată din atîtea greșeli și socoteli rele, ne-a adus însă învățătura că fericirea nu stă în lucrurile schimbătoare ale pămîntului, și ne-a arătat care este temelia trainică și veșnică, nesupusă stricăciunii pămîntești, pe care omul își poate întemeia fericirea.

Mîntuitorul nostru, suindu-se odată pe un munte, spre miazănoapte și răsărit de lacul Ghenizaretului, în apropiere de orașul Betsaidei, a învățat poporul zicînd:

Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. — Cu aceasta Mîntuitorul spune că omul e totdeauna pornit spre mîndrie și îngîmfare; se socotește pe sine mai mult decît prețuiește cu adevărat și se așteaptă ca oamenii să-i arate multă cinste și laudă. Dar, din pricină că alții îl judecă mai bine, nu-i fac atîta alai cît s-ar aștepta el, de aceea se simte uneori nefericit și e plin de necaz.

Unul ca acesta și-a clădit temeiul fericirii sale pe mîndria sa și lauda oamenilor, și iată că n-a putut-o avea. Pentru

aceea, față de astfel de oameni, Mântuitorul spune să fim săraci cu duhul, adică, oricâtă pricepere și înțelepciune am avea și oricât am fi înzestrați de Dumnezeu cu darul minții ascuțite și cu o inimă plină de simțiri înalte, noi să nu ne umplem de îngîmfare, nici să privim de sus către alții. Să ne socotim tot lipsiți, tot săraci, tot avînd trebuință de multe, *tot slugi netrebnice*, cum spune Mântuitorul în Sfînta Evanghelie după Luca (XVII, 10), ca unii care, pentru tot binele pe care-l avem, dăm laudă lui Dumnezeu.

Cine va face așa va fi mai fericit decît cel mîndru și plin de gîndul că el este totul iar ceilalți nimic.

Fericiți cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia. — Aceasta înseamnă că Dumnezeu este începutul și sfîrșitul tuturor lucrurilor și că, la urma urmelor, tot voința Sa va birui peste toate apucăturile rele ale omului.

Căci după rînduiala lui Dumnezeu, binele trebuie să fie răsplătit, iar răul pedepsit; cel bun va fi fericit, iar cel rău va fi chinuit. Lumea însă umple de suferință pe cel bun și drept și lasă în trai bun pe cel rău și nedrept.

Cuvîntul Mântuitorului înseamnă că o asemenea orînduire nu e de la Dumnezeu și nici că lucrurile pot rămînea așa cum sînt; înseamnă că Dumnezeu va statornici toate spre bine și că va veni o vreme cînd cei ce plîng acum vor fi mîngîiați și fericiți. Deci, faceți binele și datoria voastră, și veți ajunge la fericire.

Fericiți cei blînzi, că aceia vor moșteni pămîntul. — De omul posac și încruntat greu se lipește cineva și fiecare fuge de dînsul. Dimpotrivă, cu plăcere te apropii de cel blînd și zîmbitor și te simți bine în vecinătatea lui. Deci, pe cînd omul posomorît și aspru nu are intrare în inima oamenilor și e osîndit să fie despărțit de toți, omul blînd este ca o viță care se întinde și se agață pretutindeni și la toți are bună primire. Unul ca acesta nu rămîne singuratic, ci îi are pe toți în jurul lui.

De aceea omul blînd *moștenește pămîntul*, adică este mulțumit și aici pe pămînt și va fi fericit și în viața viitoare. Deci, fiți blînzi și veți fi fericiți!

Fericiți cei ce flămînzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor satura. — Dreptatea la Evrei nu era numai dreptatea pe care o căutam la judecător, dreptatea care stă împotriva strîmbătății, ci, prin dreptate, ei înțelegeau și starea

cinstită a omului înaintea lui Dumnezeu, starea omului care și-a îndeplinit datoriile puse lui de Dumnezeu. De aceea și zicem noi: *dreptul Simeon, dreptul Iosif*, înțelegînd prin aceasta nu numai că ei nu erau oameni strîmbi, ci mai cu seamă că erau oameni buni la Dumnezeu.

Așa și Mîntuitorul, cînd numește fericiți pe oamenii care însetează după dreptate, înțelege pe oamenii care cu tot focul inimii se silesc să îndeplinească faptele cerute de Dumnezeu de la dînșii.

Foamea și setea sînt cele mai mari trebuințe ale trupului nostru. Tot așa trebuie să năzuim a îndeplini faptele cerute de Dumnezeu de la noi, încît ele să ajungă pentru noi o trebuință tot atît de mare ca și aceea de a mîncă și a bea.

Cine, deci, va năzui să îndeplinească cu toată căldura lui legea pusă nouă de Dumnezeu și se va deprinde să lucreze astfel, acela și-a clădit o temelie de fericire pentru viața sa.

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. — Milostenia a fost totdeauna prețuită și în Legea Veche și în Legea Nouă a Mîntuitorului Hristos. Ea e proba dragostei dintre om și om, știind că toată viețuirea omenească se reazemă pe inima plină de iubire pe care unul știe s-o pună în slujba altuia. Cel ce face astfel lucrează după legea cea mai deplină și mai adîncă a omeniei.

În cuvîntul că cel ce miluiește va fi miluit, trebuie să înțelegem că Dumnezeu își ține dreapta Sa ocrotitoare asupra celui ce lucrează după legea iubirii și stă în ajutor celui în nevoie. El va fi îndestulat de Dumnezeu, așa cum și el a îndestulat pe fratele lui, și va fi fericit, fiindcă tot cel ce e la înălțimea gîndului dumnezeiesc e fericit.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. — Inima curată are omul cînd în inima lui se află numai gîndurile cele bune, care îndreaptă, îndulcesc și înveselesc clipele vieții noastre și ale altora. Curată e inima omului care se gîndește să trăiască cu cinste și să-și îndeplinească totdeauna slujba; curată e inima omului care lucrează pentru ca cinstea și gîndul cel bun să fie călăuza tuturor, și așa să se întemeieze o împărăție de viață cerească pe pămîntul acesta.

Omul cu inima curată vede pe Dumnezeu. Asta înseamnă că omul din inima căruia lipsesc patimile și pornirile cele rele mult mai ușor înțelege porunca lui Dumnezeu. El este

ca și cum ar vedea fața lui Dumnezeu pe pământul acesta, fiindcă este potrivire între ființa lui și voința dumnezeiască, iar după moarte acești oameni cu adevărat vor vedea fața Domnului, Care stăpânește în cer și pe pământ.

Feriți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. — Tot mersul lumii și curgerea vieții noastre sînt așezate de Dumnezeu să se petreacă cu rînduială, pentru că El a pus lege peste care nu se va trece. De aceea, pacea este însăși legea pusă de Dumnezeu. Și că de la Dumnezeu e lucrul acesta, o dovadă este faptul că numai în vremea păcii toate lucrurile și toate treburile noastre pot ajunge cu bine la capăt, căci Dumnezeu este începătorul vieții, Cel ce a pus toate să crească, să înflorească, să ajungă la deplinătate și să dea roadă. Pe cînd prin gîlceavă și vrăjmășie, toate se strică și se dărîmă.

Deci, cel ce face pace este după înțelesul pe care Dumnezeu l-a dat vieții, și, lucrînd astfel, și-a clădit și el temelie fericită vieții lui.

Feriți cei prizoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor. — În lumea aceasta se găsesc bărbați vrednici și sfinți, cum s-au găsit și în veacurile mai de demult, care-și înțeleg chemarea lor, trăiesc cinstit și arată și altora că așa cum trăiesc nu e bine și trebuie să-și dea altă croială vieții. Și au dreptate să grăiască așa, pentru că oamenii foarte adeseori uită rînduiala bunei viețuiri, iar, pe de altă parte, omul trebuie neîncetat îndemnat și îndrumat, pentru că el nu rareori e în pericolul de a-și pierde cărarea.

Dar iată că cei mai mulți nu suferă să le spui că fac rele, chiar atunci cînd le fac, și nu vor să le tulburi plăcerile, nici să-i scoți din deprinderile în care ei cred că vor găsi fericirea. De aceea prigonesc pe cei ce le arată drumul cel bun și-i umplu de suferință în această viață, măcar că aceștia dreptate au avut; și au grăit așa, pentru că Dumnezeu le-a strigat în inima lor să grăiască către ceilalți frați și să nu-i lase a umbla în traiul unei vieți rătăcite.

Prizoniți au fost proorocii Vechiului Testament, pentru că au arătat fraților lor că, așa cum trăiesc, viața le e croită rău și vor ajunge la nenorociri, cum au și ajuns cu atîtea împărății care au venit peste ei.

Totuși, deși prizoniți, cei ce lucrează astfel au de ce fi fericiți, fiindcă ei au găsit calea cea bună a vieții și, pentru

ei, Dumnezeu, nu plăcerile trecătoare, este călăuza neîncetată. De aceea mai mult pe aceștia îi ferecește Domnul și le spune că a lor este împărăția cerurilor.

Fericiți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prigonii și vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minșind din pricina mea. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă, este în ceruri ! — Fericirea aceasta e o prelungire a celei de mai înainte. Mîntuitorul ne arată mai amănunțit că roata lumii și a vieții, nefiind în mîna oamenilor, să nu ne facem mare supărare pentru ocările și necazurile pe care ei le vor arunca asupra noastră. Căci vorba cea din urmă Dumnezeu o va grăi, și noi, știind că ne aflăm în slujba Lui și că ne îndeplinim chemarea noastră, să avem fericirea omului care-și știe drumul și nu bîjbîie. Știința că faci un lucru bun și că cu fiecare zi înaintezi tot mai departe pe calea deschisă ție de Dumnezeu este izvorul celei mai curate fericiri.

Pildă să avem în prigonirea pornită împotriva proorocilor și sfinților și mai cu seamă a Mîntuitorului. Nimeni din aceștia nu s-au abătut de la calea lor, din pricină că au fost prigoniți. Căci cine a gustat odată din dulceața de a fi slujitor al lui Dumnezeu nu s-a mai lăsat abătut, ci a biruit cu dînsa toate amărăciunile vieții pămîntești.

De aceea, lui Dumnezeu, Care ne sprijină, să-I fie împărăția și puterea și slava în veci. Amin.

CUPRINSUL

	Pag.
Prefața	5
VECHIUL TESTAMENT	
I. — ÎNCEPUTUL LUMII	
Facerea lumii	11
Ziua întâi (p. 11); Ziua a doua (p. 12); Ziua a treia (p. 13); Ziua a patra (p. 14); Ziua a cincea (p. 15); Ziua a șasea (p. 16); Dumnezeu rânduiește ziua de odihnă (p. 17)	
Omul în rai	18
Dumnezeu a făcut pe Adam (p. 18); Dumnezeu încearcă pe om (p. 18); Dumnezeu a făcut pe Eva (p. 18)	
Greșeala întâilor oameni	19
Eva și Adam păcătuiesc (p. 19); Adam și Eva sînt siliți să-și vadă greșeala (p. 20)	
Pedepsirea păcatului. Făgăduirea unui Răscumpărător	21
Dumnezeu blestemă pe șarpe (p. 21); Dumnezeu făgăduiește un Răscumpărător (p. 21); Dumnezeu pedepsește pe Eva și pe Adam (p. 21); Dumnezeu izgonește pe om din rai (p. 22)	
Omenirea pînă la potop	22
Cain și Abel aduc jertfă lui Dumnezeu (p. 22); Cain ucide pe fratele său Abel (p. 22); Dumnezeu pedepsește pe Cain (p. 22); Deznădăjduirea lui Cain (p. 23); Set înlocuiește pe Abel (p. 24); Urmașii lui Cain (p. 24)	
Potopul	24
Dumnezeu hotărăște potopul (p. 24); Noe face corabia (p. 24); Noe intră în corabie (p. 26); Potopul se revarsă asupra pămîntului (p. 26)	
Legămîntul dintre Dumnezeu și Noe	26
Apele potopului scad (p. 26); Noe aduce jertfă (p. 27); Dum- nezeu încheie un legămînt cu Noe (p. 28)	

Noe și omenirea după potop	28
Fiii lui Noe (p. 28); Ham păcătuiește împotriva tatălui său (p. 28); Noe judecă pe fiii săi (p. 28)	
Turnul Babel	29
Oamenii se apucă să zidească un turn înalt (p. 29); Dumnezeu amestecă limbile (p. 30)	
II. — TIMPUL PATRIARHILOR	
Chemarea lui Avram	31
Terah se mută din Ur în Haran (p. 31); Chemarea lui Avram (p. 31); Avram se mută în pământul Canaan (p. 32); Lot se desparte de Avram (p. 32)	
Jertfa lui Melchisedec	32
Lot dus în robie (p. 32); Avram scapă pe Lot din robie (p. 32); Melchisedec aduce dar de pâine și vin (p. 33); Avram nu vrea să primească răsplătire pămîntească (p. 33)	
Legămîntul lui Dumnezeu cu Avram	34
Dumnezeu răsplătește credința lui Avram (p. 34); Dumnezeu schimbă numele lui Avram (p. 34); Avraam primește porunca tăierii împrejur (p. 35); Dumnezeu vestește nașterea lui Isaac (p. 35)	
Avraam primitor și apărător de străini	35
Dumnezeu găzduiește la Avraam (p. 35); Avraam mijlocește pentru Sodoma (p. 36)	
Pieirea Sodomei și a Gomorei	37
Lot primește pe cei doi îngeri (p. 37); Îngerii silesc pe Lot să plece din Sodoma (p. 38); Dumnezeu pierde Sodoma și Gomora (p. 39); Avraam se duce la Beer-Șeba (p. 39)	
Încercarea credinței lui Avraam	39
Sarra dobîndește un fiu (p. 39); Dumnezeu încearcă credința lui Avraam (p. 39); Avraam se supune (p. 39); Dumnezeu cruță pe Isaac (p. 41); Dumnezeu răsplătește lui Avraam (p. 41); Popoarele care se coboară din Avraam (p. 42)	
Căsătoria lui Isaac	42
Eliazar se duce în Mesopotamia (p. 42); Eliazar întilnește pe Rebeca (p. 42); Eliazar în casa lui Batuel (p. 43)	
Isaac și Iacov	44
Dumnezeu dăruiește Rebecăi doi fii (p. 44); Isav își vinde dreptul de întâi-născut (p. 44)	

Binecuvîntarea părintească	45
Isaac vrea să binecuvînteze pe fiul său întâi-născut (p. 45);	
Rebeca face să fie binecuvîntat Iacov (p. 45); Iacov binecuvîntat de Isaac (p. 45); Isav vine prea tîrziu (p. 46)	
Călătoria lui Iacov în Mesopotamia	47
Iacov fuge dinaintea lui Isav (p. 47); Iacov vede în vis o scară minunată (p. 48); Iacov face o făgăduință (p. 49); Iacov slujește la Laban (p. 50)	
Întoarcerea lui Iacov	50
Iacov primește poruncă să se întoarcă acasă (p. 50); Iacov primește slăvitul nume de Israel (p. 51); Isav se împacă cu Iacov (p. 51); Iacov își împlinește făgăduința (p. 51)	
Iosif în casa părinților săi	52
Iosif iubit de părinții săi (p. 52); Iosif zavistuit de frații săi (p. 52); Ura fraților lui Iosif crește din ce în ce mai tare (p. 52)	
Iosif dus în Egipt	52
Iosif se duce să cerceteze pe frații săi la turme (p. 52); Iosif vîndut de frații săi (p. 53); Iacov plînge pierderea fiului său Iosif (p. 54)	
Iosif la Putifar	54
Iosif cîștigă încrederea stăpînului său (p. 54); Iosif este tare în ispite (p. 54)	
Iosif în temniță	55
Iosif ajunge mai mare peste cei închiși (p. 55); Iosif tilcuiește visul paharnicului (p. 55); Iosif tilcuiește visul marelui pitar (p. 56); Timpul adeverește tălmăcirea lui Iosif (p. 56)	
Înălțarea lui Iosif	56
Faraon visează niște visuri care-l neliniștesc (p. 56); Iosif este chemat la Faraon (p. 57); Iosif tilcuiește visele lui Faraon (p. 57); Iosif este ridicat la cel mai mare rang (p. 58); Iosif strînge grîu pentru anii de foamete (p. 58)	
Călătoria întâi a fraților lui Iosif în Egipt	59
Foametea în Canaan (p. 59); Iosif pune la încercare pe frații săi (p. 60); Simeon este oprit zălog (p. 60); Cei nouă frați se întorc în Canaan (p. 60)	
Călătoria a doua a fraților lui Iosif în Egipt	61
Iacov lasă pe Veniamin să plece (p. 61); Iosif primește bine	

pe frații săi (p. 61); Iosif vede pe Veniamin (p. 62); Iosif primește pe frații săi la masă (p. 62)	
Iosif cunoscut de frații săi	63
Iosif mai încearcă o dată pe frații săi (p. 63); Strașnica frică a fraților lui Iosif (p. 63); Iosif se face cunoscut fraților săi (p. 64); Iosif trimite veste tatălui său (p. 65)	
Plecarea lui Iacov în Egipt	65
Iacov primește pe fiii săi (p. 65); Iacov se duce în Egipt (p. 65); Iacov se înfățișează înaintea lui Faraon (p. 67)	
Moartea lui Iacov și a lui Iosif	67
Iacov binecuvîntează pe fiii săi, vestind pe Mesia, și moare (p. 67); Iosif îngroapă pe Iacov la Hebron (p. 68); Iosif după moartea tatălui său (p. 68)	
Dreptul Iov	68
Fericirea lui Iov (p. 68); Iov suferă necazurile fără cîrtire (p. 69); Iov rămîne credincios și în boala grea ce l-a cuprins (p. 69); Iov mărturisește că e nevinovat (p. 69); Dumnezeu dăruiește lui Iov bogății îndoit (p. 70)	
III. — TIMPUL LUI MOISE	
Cei dintîi ani ai lui Moise	71
Israelii sînt asupriți (p. 71); Moise pus pe apa riului (p. 73); Moise izbăvit din apă (p. 73); Moise fuge din Egipt (p. 73)	
Chemarea lui Moise	74
Dumnezeu se arată lui Moise (p. 74); Dumnezeu trimite pe Moise să izbăvească pe Israelii (p. 75); Aaron vrea să întovărășească pe Moise la Faraon (p. 75); Moise se întoarce în Egipt (p. 76); Moise și Aaron înaintea lui Faraon (p. 76)	
Cele zece pedepse trimise de Dumnezeu asupra Egiptului	77
Apa Nilului prefăcută în sînge; broaștele și muștele veninoase (p. 77); Tăuni, ciurma vitelor, răni și bube (p. 78); Grindina, lăcustele și întunericul (p. 79); Pedepsa a zecea: moartea întiiilor-născuți (p. 81)	
Mielul pascal; ieșirea din Egipt	82
Cina pască (p. 82); Toți întii-născuți ai Egiptenilor mor (p. 83); Israelii pleacă din Egipt (p. 83); Sărbătoarea Paștilor (p. 83)	
Trecerea prin Marea Roșie	84
Sosirea Israelitilor la Marea Roșie (p. 84); Faraon urmărește	

pe Israeliți (p. 84); Israeliții trec Marea Roșie (p. 84); Egiptenii se înecă în mare (p. 85)

Minunile ce s-au făcut în pustiu	86
Dumnezeu îndulcește apele amare (p. 86); Dumnezeu trimite prepelițe și mană (p. 86); Dumnezeu face să izvorască apă din piatră (p. 87); Iosua bate pe Amaleciți (p. 88)	
<i>Legământul cu poporul ales</i>	89
Darea Legii pe muntele Sinai	89
Poporul trebuia pregătit (p. 89); Dumnezeu dă Decalogul, adică cele zece porunci (p. 90); Poporul se învoiește să păzească Legea (p. 91); Dumnezeu dă lui Moise table de piatră (p. 92)	
Vițelul de aur	92
Poporul se abate la idolatrie (p. 92); Cei ce s-au închinat la idoli sînt pedepsiți (p. 92); Moise mijlocește la Dumnezeu pentru poporul său (p. 94); Moise aduce alte table ale Legii (p. 94)	
Cortul mărturiei	95
Moise pune să se facă cortul (p. 95); Cum era cortul sfînt și lucrurile din el (p. 95); Domnul își face intrarea în Sfînta Sfintelor (p. 96)	
Preoții și leviții	97
Dumnezeu rînduiește preoția (p. 97); Moise sfințește pe Aaron și pe fiii lui (p. 97); Îndatorirea leviților este de a sluji preoților (p. 97)	
Jertfele	98
De cîte feluri erau jertfele (p. 98)	
Sabatul, sărbătorile și timpurile sfînte	99
Sabatul (p. 99); Cele trei mari sărbători de peste an, însoțite de călătorii la locurile sfînte (p. 100); Ziua pocăinței (p. 100); Anul sabatic și anul jubileu (p. 100)	
Cercetașii sau iscoadele	101
Moise trimite 12 iscoade (p. 101); Zece din acești trimiși răzvrătesc poporul (p. 101); Dumnezeu pedepsește pe poporul vinovat (p. 102)	
Pîngăritorul Sabatului. Răzvrătirea lui Core. Odrăslirea toiagului lui Aaron	103
Un pîngăritor al Sabatului ucis cu pietre (p. 103); Răzvrățiții	

sînt înghițiți de pămînt (p. 103); Toiagul lui Aaron odrăsește (p. 105)

Îndoiala lui Moise și Aaron. Șarpele de aramă 106
Moise și Aaron se îndoiesc (p. 106); Aaron moare (p. 107);
Dumnezeu trimite șerpi veninoși; șarpele de aramă (p. 107)

Valaam 108
Balac cheamă pe Valaam (p. 108); Valaam binecuvîntează
de trei ori poporul israelit (p. 109); Valaam vede cu duhul
pe Răscumpărătorul (p. 109)

Moartea lui Moise 110
Iosua urmează lui Moise (p. 110); Moise împarte țara de pe
malul răsăritean al Iordanului (p. 110); Moise sfătuiește
poporul pentru cea din urmă oară (p. 111); Moise moare
pe muntele Nebo (p. 112)

IV. — TIMPUL LUI IOSUA ȘI AL JUDECĂTORILOR

Intrarea în pămîntul făgăduinței 113
Iosua ia locul lui Moise (p. 113); Dumnezeu desparte
apele Iordanului (p. 114); Poporul israelit trece Iordanul
(p. 114); Mana încetează de a mai cădea (p. 114)

Cuprinderea Ierihonului și a orașului Aia 115
Domnul se arată lui Iosua (p. 115); Zidurile Ierihonului
cad (p. 116); Nelegiuirea lui Acan pedepsită (p. 116)

Cuprinderea și împărțirea Canaanului 117
Iosua bate pe regii de la miazănoapte de Canaan (p. 117);
Iosua împarte țara dinspre asfințit de Iordan (p. 117);
Moartea lui Iosua (p. 118)

Judecătorii 119
Dumnezeu pedepsește pe Israel, pentru că s-a închinat la
idoli (p. 119); Dumnezeu ridică judecători (p. 119)

Ghedeon judecător 120
Ghedeon va izbăvi pe poporul său (p. 120); Ghedeon cere
semn (p. 121); Ghedeon are prea mulți oameni (p. 122);
Ghedeon bate pe Madianiți (p. 123)

Samson 123
Samson este făgăduit Domnului (p. 123); Samson își arată
puterea (p. 124); Samson spune taina sa și moare (p. 125)

Rut 126
Noemina se întoarce la Betleem împreună cu Rut (p. 126);

Rut în țarina lui Booz (p. 127); Booz se căsătorește cu Rut (p. 128)

Eli și Samuel 129
 Samuel va fi unul din cei închinați Domnului (p. 129); Fiii lui Eli au purtări rele (p. 130); Eli moare după fiii săi (p. 132); Filistenii trimit înapoi chivotul Legii (p. 132)

Samuel judecător 132
 Samuel sfătuiește poporul (p. 132); Filistenii sînt biruiți (p. 133); Israelii cer rege (p. 133)

V. — TIMPUL REGILOR

Saul, întîiul rege al Israelitilor 134
 Saul primește ungerea de rege (p. 134); Saul ales rege (p. 135); Saul neascultător (p. 135)

Alegerea lui David 136
 Un fiu al lui Iesei va fi rege (p. 136); Dumnezeu alege pe David (p. 137); David la curtea lui Saul (p. 138)

David biruiește pe Goliat 138
 Goliat zădărește pe Israelii (p. 138); David vrea să se lupte cu Goliat (p. 139); David doboară pe Goliat (p. 140)

Saul dușmănește pe David 141
 David zavistuit de Saul (p. 141); Ionatan mijlocește pentru David (p. 142); David nevoit să fugă (p. 142)

Bunătatea arătată de David lui Saul 143
 David are pe Saul în mînă (p. 143); David cruță viața lui Saul în pustiul Zif (p. 144)

Moartea lui Saul. Domnia lui David 145
 Saul se omoară (p. 145); David se face rege (p. 146); David bate pe Filistenii (p. 147)

David rege evlavios și însuflat de Dumnezeu 148
 Chivotul Legii mutat în Sion (p. 148); David rînduiește slujbele dumnezeiești (p. 148); David plănuiește zidirea unui templu (p. 148); Cartea Psalmilor (p. 149); Psalmul 150 (p. 149)

Păcătuirea și pocăința lui David 150
 David păcătuiește greu (p. 150); Natan mustră pe David (p. 150); David se pocăiește, Dumnezeu îl iartă, dar îl pedepsește (p. 152)

Răzvrătirea lui Abesalom	152
Abesalom vrea să fie rege (p. 152); David fuge de Abesalom (p. 152); Abesalom este pedepsit (p. 153); David plînge pe fiul său (p. 154)	
Cele din urmă zile ale lui David	154
David face moștenitor pe Solomon (p. 154); Solomon avea să zidească templul (p. 155); Moartea lui David (p. 156)	
Înțelepciunea lui Solomon	156
Rugăciunea lui Solomon (p. 156); Solomon judecă drept (p. 157); Cîteva vorbe înțelepte ale lui Solomon: din <i>Pilde</i> (p. 159); Din <i>Ecleziast</i> (p. 160); Din <i>Cîntarea Cîntărilor</i> (p. 160)	
Zidirea Templului	160
Invoiala cu regele Tirului (p. 160); Solomon se apucă de lucru (p. 160); Solomon sfințește Templul (p. 161); Cum era Templul lui Solomon (p. 163)	
Slava lui Solomon. Cei din urmă ani ai lui	163
Solomon e bogat (p. 163); Cîntea și numele mare al lui Solomon (p. 163); Solomon păcătuiește (p. 165)	

VI. — REGATUL LUI IUDA ȘI ISRAEL

Dezbinarea regatului israelit	166
Roboam pricinuieste dezbinarea (p. 166); Ieroboam se închină la vițeei de aur (p. 167); Dumnezeu trimite prooroci (p. 167)	
A. — <i>Regatul lui Israel</i>	
Începutul proorocirii lui Ilie	168
Ilie la pîrful Cherit (p. 168); Ilie în Sarepta (p. 169); Ilie învie pe fiul văduvei (p. 169)	
Jertfa lui Ilie	170
Ilie adună poporul pe Carmel (p. 170); Ilie pogoară foc din cer (p. 170); Dumnezeu trimite ploaie după rugăciunea lui Ilie (p. 172)	
Ilie în pustiu	173
Ilie fuge dinaintea Izabelei (p. 173); Domnul se arată lui Ilie (p. 173); Elisei se face ucenic al lui Ilie (p. 174)	
Via lui Nabot	174
Ahab rivnește via lui Nabot (p. 174); Izabela pune să ucidă	

pe Nabot cu pietre (p. 174); Ahab și Izabela sînt pedepsiți (p. 175)

Ilie ridicat la cer. Elisei	175
Ilie este ridicat la cer (p. 175); Elisei urmează în proorocie lui Ilie (p. 176); Elisei face minuni (p. 177)	
Alte minuni ale lui Elisei	177
Untdelemnul văduvei (p. 177); Elisei vindecă un lepros (p. 178); Oasele lui Elisei fac minuni (p. 179)	
Proorocul Ionă	180
Ionă încearcă să fugă (p. 180); Ionă este înghițit de un chit (p. 180); Ionă se duce la Ninive (p. 181); Dumnezeu mustră pe Ionă (p. 182)	
Robia asiriană	182
Israel păcătuiește fără încetare (p. 182); Samaria cade (p. 183)	
Dreptul Tobit	184
Tobit era bun la inimă (p. 184); Dumnezeu încearcă pe dreptul Tobit (p. 184); Tobit dă sfaturi înțelepte fiului său (p. 185)	
Călătoria tinărului Tobie în Media	186
Îngerul Rafael (p. 186); Tobie se căsătorește cu Sara (p. 187); Bătrînul Tobit își capătă vederea (p. 187); Îngerul se descoperă (p. 188)	

B. — Regatul lui Iuda

Proorocii care s-au arătat în regatul lui Iuda	190
Pînă la căderea regatului Israel: Ioil, Avdie, Miheea și Isaia (p. 190)	
Proorocul Isaia	190
Chemarea lui Isaia (p. 190); Isaia propovăduiește pocăința (p. 190); Isaia vestește pe Mesia (p. 190)	
Iudita	192
Cetatea Betulia este înconjurată (p. 192); Iudita izbăvește pe poporul său (p. 192); Iudita laudă pe Dumnezeu cu tot poporul său (p. 194); Iudita este lăudată de toți (p. 194)	
Dărîmarea Ierusalimului și Robia babilonică	196
Proorocul Ieremia mustră poporul (p. 196); Iudeii duși în robie (p. 196)	

VII. — TIMPUL ROBIEI BABILONICE

Proorocul Iezechil	198
Iezechil propovăduiește pocăința (p. 198); Iezechil propovăduiește sfârșitul robiei și întoarcerea la Ierusalim (p. 198)	
Daniel și tovarășii săi	200
Daniel luat la curtea regelui (p. 200); Daniel și tovarășii săi rămân credincioși poruncilor Legii (p. 201); Dumnezeu răsplătește acestor tineri pentru evlavie lor (p. 201)	
Cinstita Suzana scapă cu ajutorul lui Daniel	202
Suzana nu se învoiește la păcat (p. 202); Suzana osândită pe nedrept (p. 202); Daniel face să se cunoască nevinovăția Suzanei (p. 203).	
Visul regelui Nabucodonosor	205
Dumnezeu trimite regelui un vis ciudat (p. 205); Dumnezeu descoperă lui Daniel visul (p. 206); Daniel îl cuiește visul (p. 207).	
Cei trei tineri în cuptorul cu foc	208
Prietenii lui Daniel rămân tari în credință (p. 208); Îngerul apără pe cei trei tineri (p. 208); Regele dă cinstire adevăratului Dumnezeu (p. 209)	
Necredinciosul rege Belșatar	210
Belșatar necinstește vasele sfinte (p. 210); Vestirea pedepsei pentru acest păcat (p. 210); Pedepsa vestită se împlinește (p. 211)	
Daniel întâia oară în groapa cu lei	212
O lege de stat oprește rugăciunea (p. 212); Daniel se roagă și după aceasta, ca de obicei (p. 212); Daniel e scăpat prin minune (p. 212)	
Daniel a doua oară în groapa cu lei	213
Daniel dărîmă capîștea idolului Bel (p. 213); Daniel ucide un balaur (p. 215); Daniel hrănit în chip minunat (p. 215); Regele bine cuvîntează pe Dumnezeu (p. 216)	

VIII. — TIMPUL DE DUPĂ ROBIA BABILONICA

Întoarcerea din robie	217
Evreii capătă învoire de a se întoarce în țara lor (p. 217); Zidirea din nou a Templului (p. 218); Zidirea din nou a Ierusalimului (p. 219)	

Estera	221
Mardoheu scapă viața regelui (p. 221); Aman voiește să facă să fie uciși toți Evreii din împărăție (p. 221); Estera își expune viața pentru izbăvirea poporului (p. 222); Cinstea ce s-a dat lui Mardoheu (p. 224); Pedepsirea lui Aman (p. 225); Părți extrase din <i>Cartea Înțelepciunii lui Solomon</i> (p. 226); Părți extrase din cartea <i>Înțelepciunii lui Isus al lui Sirah</i> (p. 226)	
Eliodor încearcă să răpească odoarele Templului . . .	228
Păzitorul Templului stărnește lăcomia regelui Siriei (p. 228); Nelegiuirea lui Eliodor și pedepsirea ei (p. 228); Dumnezeu dăruiește viață lui Eliodor (p. 229)	
Mucenicia bătrînului Eleazar	230
Porunca dată Iudeilor de a se supune obiceiurilor păgînilor (p. 230)	
Frații Macabei	231
Mucenicia celor trei frați Macabei mai mari (p. 231); Mucenicia celor trei frați mijlocii (p. 232); Mucenicia celui mai mic din cei șapte frați Macabei (p. 233)	
Bărbăția arătată de preotul Matatia în apărarea religiei	235
Matatia plin de rîvnă pentru Lege (p. 235); Matatia dă cele din urmă povețe și moare (p. 237)	
Iuda Macabeul	237
Iuda bate pe Sirieni (p. 237); Iuda întocmește din nou slujbele la Templu (p. 238); Antioh moare de o moarte grozavă (p. 239); Iuda poruncește să se aducă jertfe pentru morți (p. 240); Ionatan ales domnitor (p. 241); Simon ajunge neatîrnat (p. 242); Urmașii lui Ioan Hircan (p. 242); Așteptarea Răscumpărătorului (p. 243)	

NOUL TESTAMENT

I. — NAȘTEREA ȘI COPILĂRIA LUI IISUS

Intruparea Cuvîntului celui veșnic	247
Cuvîntul cel veșnic este Dumnezeu (p. 247); Cuvîntul dă ființă și viață (p. 247); Ioan este Înaintemergătorul lui Hristos (p. 247); Cel ce primește pe Dumnezeu întrupat primește dar (p. 248)	

Vestirea nașterii sfântului Ioan Botezătorul	248
Dumnezeu făgăduiește lui Zaharia un fiu (p. 248); Zaharia se îndoiește și este pedepsit (p. 249)	
Vestea cea bună a nașterii lui Iisus	250
Îngerul aduce vestea (p. 250); Maria zămislește pe Iisus (p. 251)	
Maria la Elisabeta	251
Elisabeta binecuvîntează pe Maria (p. 251); Maria laudă pe Domnul (p. 251)	
Nașterea sfântului Ioan Botezătorul. Viețuirea în pustiu	253
Făgăduința se împlinește (p. 253); Copilului i se pune numele Ioan (p. 253); Ioan se depărtează în singurătate (p. 254)	
Nașterea lui Iisus	254
Iisus se naște în Betleem (p. 254); Îngerii vestesc nașterea lui Iisus (p. 254); Păstorii se duc la iesle (p. 255); Dumnezeu-zeiescului Prunc I se pune numele Iisus (p. 256)	
Aducerea lui Iisus în Biserică	256
Pruncul este adus în Biserică (p. 256); Simeon întîmpină pe Mîntuitorul lumii (p. 256); Proorocia lui Simeon (p. 256); Proorocița Ana bine cuvîntează pe Domnul (p. 257)	
Magii de la Răsărit	258
Magii caută Pruncul la Ierusalim (p. 258); Magii găsesc Pruncul la Betleem (p. 259)	
Uciderea pruncilor din Betleem	259
Sfînta familie fuge în Egipt (p. 259); Irod pune să ucidă pruncii (p. 259); Întoarcerea sfîntei familii la Nazaret (p. 260)	
Iisus în Templu la vîrstă de 12 ani	261
Iisus rămîne în Templu (p. 261); Găsirea lui Iisus (p. 261); Iisus este supus (p. 262)	

II. — VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS HRISTOS

A. — Înainte de Paștile anului întîi

Înaintemergătorul lui Iisus Hristos	263
Ioan începe a propovădui (p. 263); Ioan botează cu botezul pocăinței (p. 264); Ioan dă mărturie despre Iisus Hristos (p. 265)	

Botezul și ispitirea lui Iisus Hristos	265
Iisus primește botezul de la Ioan (p. 265); Iisus este mărturisit ca Fiul al lui Dumnezeu (p. 266); Iisus ispitit de trei ori de diavol (p. 266)	
Misiunea ce avea de împlinit sfântul Ioan Botezătorul	267
Ioan spune că este Înaintemergătorul lui Mesia (p. 267); Ioan adeverește că Iisus este Fiul lui Dumnezeu (p. 268)	
Cei dintâi ucenici ai lui Iisus	268
Iisus cheamă pe Ioan și pe Andrei (p. 268); Iisus cheamă pe Simon (p. 268); Iisus cheamă pe Filip (p. 269); Iisus cheamă pe Natanael (p. 269)	
Nunta din Cana	270
Mijlocirea Maicii Domnului (p. 270); Iisus preface apa în vin (p. 271); Ucenicii sînt întăriți în credință (p. 271).	

B. — Anul întîii din viața publică a lui Iisus

(De la Paștile anului întîii pînă la cel al anului al doilea)

Întîia curățire a Templului	271
Iisus alungă pe vînzătorii din Templu (p. 271); Iisus îndreptățește această purtare (p. 271)	
Iisus și Nicodim	272
Botezul este de neapărată trebuință (p. 272); Credința e de neapărată trebuință (p. 273)	
Iisus și Samarineanca	274
Iisus la fîntîna lui Iacov (p. 274); Iisus fîgăduiește apa vie (p. 274); Iisus se face cunoscut acestei femei (p. 275); Ucenicii se întorc din cetate la Iisus (p. 276); Mulți dintre Samarineni au crezut în El (p. 276)	
Iisus vindecă pe fiul unui slujbaș împărătesc	277
Slujbașul se roagă pentru fiul său (p. 277); Slujbașul împărătesc crede în Domnul cu toată casa sa (p. 277)	
Proorocul în patria sa	277
Iisus propovăduiește în Nazaret (p. 277); Cei din patria Sa nu cred în El (p. 278); Iisus se depărtează la Capernaum (p. 278)	
Pescuirea minunată	278
Iisus propovăduiește de pe apă (p. 278); Iisus răsplătește credința (p. 279); Ucenicii sînt cuprinși de spaimă (p. 279)	

Vindecarea unui paralizat în Capernaum	279
Puterea Domnului se arată în tămăduiri (p. 279)	
<i>C. — Anul al doilea din viața publică a lui Iisus</i>	
<i>(De la Paștile anului al doilea pînă la cel al anului al treilea)</i>	
Iisus la scăldătoarea Vitezda	281
Iisus vindecă alt slăbănog (p. 281); Iudeii se scandalizează (p. 281); Iisus se numește pe Sine Fiul lui Dumnezeu (p. 281)	
Alegerea celor doisprezece apostoli	282
Iisus alege dintre ucenici pe apostoli (p. 282)	
Cuvîntarea de pe munte	283
Cele nouă Fericiri (p. 283); Sfințenia Legii celei noi (p. 284); Faptele bune (p. 285); Iubirea aproapelui (p. 286); Încheiere (p. 287)	
Iisus vindecă un leproș și pe sluga sutașului	287
Iisus vindecă un leproș (p. 287); Sutașul se roagă pentru sluga sa (p. 287); Sluga sutașului e vindecată (p. 287)	
Tînărul din Nain înviat de Iisus	288
Trimișii lui Ioan	289
Iisus dă mărturie despre Sine însuși (p. 289); Iisus mărturiște despre Ioan (p. 289)	
Mirul femeii păcătoase	290
O femeie păcătoasă unge cu mir pe Domnul (p. 290); Iisus ia apărarea acestei femei (p. 290)	
Cuvîntarea de pe malul lacului: Pildele	291
Pilda semănătorului (p. 291); Pilda neghinelor (p. 292); Pilda grăuntelui de muștar (p. 292); Pilda aluatului (p. 293); Pilda cu comoara (p. 293); Pilda cu mîrgăritarul (p. 293); Pilda cu năvodul (p. 293)	
Liniștirea furtunii pe mare	293
Iisus iubește sărăcia (p. 293); Iisus poruncește furtunii (p. 294)	
Învierea fiicei lui Iair. Vindecarea unei bolnave	295
Iair roagă pe Iisus pentru fiica sa (p. 295); Iisus vindecă o femeie bolnavă (p. 295); Iisus înviază pe fiica lui Iair (p. 295)	
Întîia trimitere a apostolilor	296
Iisus are milă de mulțime (p. 296); Iisus trimite pe apostoli (p. 297); Apostolii pleacă la propovăduire (p. 298)	

Tăierea capului sfintului Ioan Botezătorul	298
Irodiada se răzbună (p. 298); Irod trimite să taie capul lui Ioan (p. 299)	
Întîia înmulțire a pîinilor	300
Lipsa de pîine pentru mulțime (p. 300); Iisus înmulțește pîinea (p. 301); Iisus se ferește de mulțimea înflăcărată (p. 301); Umblarea pe mare (p. 301)	
Făgăduirea pîinii vieții	302
Iisus osîndește iubirea de sine a mulțimii (p. 302); Hrana cerească se dobîndește prin credință (p. 302); Iisus este pîinea cea din cer (p. 303); Mulți din ucenici nu au crezut (p. 303); Petru mărturisește credința apostolilor (p. 303)	
<i>D. — Anul al treilea din viața publică a lui Iisus</i>	
<i>(De la Paștile anului al treilea pînă la Patimile Domnului)</i>	
Cananeeanca. Surdo-mutul	304
Iisus vindecă pe fiica cananeencei (p. 304); Vindecarea unui surdo-mut (p. 304)	
A doua înmulțire a pîinilor	305
Iisus are milă de popor (p. 305); Iisus înmulțește pîinile (p. 305)	
Făgăduința puterii de a ierta păcatele	305
Petru mărturisește Dumnezeirea lui Iisus (p. 305); Iisus făgăduiește ucenicilor puterea de a ierta păcatele (p. 306); Iisus vestește Patima Sa (p. 306); Pentru a fi urmașul lui Iisus, trebuie a purta crucea Lui (p. 306); Trebuie să mărturisim pe Hristos (p. 306)	
Schimbarea la față a lui Iisus	306
Iisus se schimbă la față (p. 306); Iisus este Fiul lui Dumnezeu (p. 307)	
Birul pentru Templu. Copiii	308
Iisus plătește dare pentru Templu (p. 308); Iisus îndeamnă la smerenie (p. 308); Sminteala este mare păcat (p. 308)	
Trimiterea celor 72 de ucenici	309
Iisus nu este primit în orașele Samariei (p. 309); Iisus trimite înainte pe ucenicii Săi (p. 309); Întoarcerea ucenicilor (p. 310); Iisus cheamă pe toată lumea să-L urmeze (p. 310)	

	Pag.
Samarineanul milostiv	310
Ucenicii lui Iisus sînt fericiți (p. 310); Un legiuitor ispi- tește pe Iisus (p. 310); Iisus arată cine este aproapele nostru (p. 311)	
Iisus la Marta și Maria	312
Marta slujește, iar Maria ascultă (p. 312); Maria partea cea bună și-a ales (p. 313)	
Iisus la sărbătoarea Corturilor	313
Iisus învață în Templu pe față (p. 313); Iisus făgăduiește cre- dincioșilor viața veșnică (p. 313); Iisus se socotește pe Sine mai presus de Avraam (p. 313)	
Vindecarea orbului din naștere	314
Iisus vindecă un orb (p. 314); Iudeii iscodesc pe orbul cel din naștere (p. 314); Părinții orbului adevăresc spusele lui (p. 315); Cel ce se născuse orb este din nou întrebât (p. 315); Orbul vindecat crede în Iisus (p. 316)	
Păstorul cel bun	316
Povață cum trebuie să ne rugăm	316
Iisus învață din nou pe ucenici «Tatăl nostru...» (p. 316); Tre- buie să ne rugăm cu stăruință (p. 317); Trebuie să ne rugăm împreună (p. 317)	
Vindecarea unor îndrăciți	317
Vindecarea îndrăcitului din ținutul Gadarenilor (p. 317); Iisus vindecă un alt îndrăcit (p. 319); Iisus muștră pe farisei (p. 319); Iisus arată cît de primejdioasă este întoarcerea răului (p. 319); Lauda adusă de o femeie mamei lui Iisus (p. 320)	
Învățăături și îndemnuri	320
Frica de Dumnezeu și credința în El (p. 320); Păstrarea cu îngrijire a vieții liniștite (p. 320)	
Iisus în Ierusalim la sărbătoarea Înnoirilor	321
Iisus mărturisește că este Fiul lui Dumnezeu (p. 321); Iudeii voiesc să-L lovească cu pietre (p. 321)	
Prînzul de la fariseu	322
Iisus tămăduiește un olog (p. 322); Iisus dă pildă de smerenie (p. 322); Iisus vorbește de un mare ospăț (p. 322)	
Pilda cu oaia și drahma cea pierdută	323
Iisus are milă de păcătoși (p. 323); Dumnezeu și întoarcerea păcătoșilor (p. 323)	

Fiul risipitor	324
Fiul risipitor cere partea sa de moștenire (p. 324); Fiul risipitor ajunge în nevoie (p. 324); Fiul risipitor, căindu-se, se întoarce la tatăl său (p. 324); Părintele îl primește cu bună-tate (p. 324); Fratele cel mare nemulțumit (p. 325)	
Iconomul necredincios. Săracul Lazăr	326
Iconomul este prevestit (p. 326); Pe cînd bogatul se veselește, săracul suferă (p. 326)	
Datoria de a ierta greșelile altora	328
Trebuie să fim miloși (p. 328); Trebuie a asculta de Biserică (p. 328); Sluga necredincioasă (p. 328)	
Învierea lui Lazăr	329
Iisus află de boala lui Lazăr (p. 329); Marta întîmpină pe Iisus (p. 329); Iisus se duce la mormîntul lui Lazăr (p. 330); Iisus înviază pe Lazăr (p. 331); Mulți au crezut în Iisus, dar arhieriei și fariseii pun la cale moartea Lui (p. 331)	
Vameșul și Fariseul. Cei zece leproși	332
Trebuie a ne ruga cu umilință (p. 332); Trebuie a ne arăta recunoscători lui Dumnezeu (p. 322)	
Iisus și pruncii. Bogății	333
Iisus iubește pruncii (p. 333); Bogățiile împiedică pe om de a urma lui Iisus (p. 334); Săracii de bunăvoie vor avea răsplată veșnică (p. 334)	
Pilda cu lucrătorii viei	334
Stăpinul casei tocmește lucrători (p. 334); Lucrătorii își primesc plata (p. 335)	
Iisus pe cale spre Ierusalim	335
Iisus vestește Patima Sa (p. 335); Iisus vindecă un orb (p. 335); Iisus în casa lui Zahau (p. 336); Iisus este uns cu mir la cina din Betania (p. 336)	
Intrarea lui Iisus în Ierusalim	338
Iisus trimite înainte pe doi din ucenicii Săi (p. 338); Iisus intră cu slavă în oraș (p. 338); Iisus plînge Ierusalimul (p. 339); Iisus intră în Templu (p. 339); Iisus blestemă un smochin (p. 339); Iisus curăță Templul (p. 340)	
Nunta împărătească și cei chemați la nuntă	340
Cei chemați nu vin (p. 340); Împăratul a făcut altora cinstea	

ospăţului (p. 341); Împăratul alungă pe unul ce venise la ospăţ fără haină de nuntă (p. 341)

Banul dajdiei. Porunca cea mai mare	341
O întrebare cu vicleşug (p. 341); Iisus dă adevăratul răspuns (p. 341); Care este cea mai mare poruncă (p. 342); Femeia prinsă în adulter (p. 342); Iisus aduce pe farisei la tăcere (p. 343)	
Păzirea de farisei. Darul văduvei	343
Iisus spune poporului să se păzească de farisei (p. 343); Iisus laudă pe văduva săracă (p. 344)	
Dărîmarea Ierusalimului şi sfîrşitul lumii	344
Iisus prevesteşte dărîmarea Templului (p. 344); Sfîrşitul va fi vestit prin semne (p. 344); Sfîrşitul Ierusalimului va fi îngrozitor (p. 345); Prooroci mincinoşi se vor ivi către sfîrşitul lumii (p. 345); Fiul Omului se va arăta să facă judecată (p. 345); Judecata obştească va fi înfricoşătoare (p. 346)	
Pilda cu cele zece fecioare	346
Toate sînt chemate deopotrivă (p. 346); Mirele soseşte (p. 346); Numai fecioarele înțelepte au luat parte la nuntă (p. 347)	
Pilda cu talanţii	347
Stăpînul împarte averea sa slugilor sale (p. 347); Slugile cele bune sînt răsplătite (p. 347); Sluga cea leneşă este pedepsită (p. 348)	
Judecata de pe urmă	348
Cei drepti şi cei păcătoşi vor fi despărţiţi (p. 348); Cei drepti vor fi răsplătiţi (p. 348); Cei păcătoşi pedepsiţi cu munca de veci (p. 349)	

III. — PATIMILE ŞI MOARTEA LUI IISUS

Cele din urmă zile din viaţa pămîntească a lui Iisus	350
Iisus iarăşi vesteşte Patima Sa (p. 350); Iuda vinde pe Învăţătorul său (p. 350)	
Cina cea din urmă	351
Pregătirile (p. 351); Iisus serbează cel din urmă Paşti (p. 351); Iisus spală picioarele ucenicilor Săi (p. 351)	
Instituirea Tainei Sfintei Împărtăşanii	353
Descoperirea vînzătorului	353
Iuda iese de la cină (p. 353); Iisus întăreşte porunca cea mare	

a dragostei (p. 354); Iisus îndeamnă și mîngîie pe Petru (p. 354)

Iisus dă ucenicilor Săi cele din urmă învățăături . . . 355

Iisus este calea care duce la Tatăl (p. 355); Iisus făgăduiește ucenicilor că le va trimite pe Mîngîietorul (p. 355); Iisus prevestește strîmtoarea ucenicilor Săi (p. 356); Iisus vorbește de lucrarea Sfîntului Duh (p. 356); Despărțirea lui Iisus de ucenicii Săi va fi scurtă (p. 356); Iisus îndeamnă la rugăciune (p. 357); Iisus prevestește că ucenicii Săi îl vor părăsi (p. 357)

Rugăciunea arhierescă a lui Iisus 357

Iisus se roagă pentru El însuși (p. 357); Iisus se roagă pentru ucenicii Săi (p. 358); Iisus se roagă pentru toți credincioșii (p. 358)

Patimile Domnului nostru Iisus Hristos 358

Rugăciunea din grădina Ghetsimani (p. 358); Prinderea lui Iisus (p. 360); Iisus la Anna și la Caiafa (p. 361); Înfățișarea înaintea lui Caiafa (p. 362); Înfățișarea lui Iisus înaintea Sinedriului și osîndirea Lui la moarte (p. 363); Petru se leapădă de trei ori de Domnul (p. 363); Iisus este batjocorit și bătut (p. 364); Înfățișarea a doua a lui Iisus înaintea Sinedriului (p. 364); Deznădăjduirea lui Iuda (p. 365); Iisus înaintea procuratorului Ponțiu Pilat (p. 365); Iisus înaintea lui Irod (p. 366); A doua înfățișare înaintea lui Pilat. Iisus și Varava (p. 366); Iisus este bătut (p. 368); Iisus încununat cu spini (p. 369); Iisus înfățișat poporului (p. 369); Iisus își duce Crucea (p. 370); Iisus mîngîie pe femeile ce plîngeau (p. 370); Răstignirea (p. 370); Întîia grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 370); Scrisoarea de deasupra Crucii (p. 370); Împărțirea hainelor lui Iisus (p. 370); Batjocurile aduse lui Iisus pe Cruce (p. 371); A doua grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 371); A treia grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 371); A patra grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 371); A cincea grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 372); A șasea grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 372); A șaptea grăire a lui Iisus pe Cruce (p. 372); Iisus moare pe Cruce (p. 372); Minunile de după moartea lui Iisus (p. 372); Împungerea lui Iisus cu sulita (p. 372); Pogorîrea trupului lui Iisus de pe Cruce (p. 373); Punerea lui Iisus în mormînt (p. 373); Straja de la mormînt (p. 373).

IV. — PREASLĂVIREA LUI IISUS

Învierea lui Iisus	374
Iisus iese din mormînt (p. 374); Mironosițele vin la mormînt (p. 374); Petru și Ioan aleargă la mormînt (p. 375)	
Întîia arătare a lui Iisus. Straja e cumpărată cu bani	375
Iisus se arată Mariei Magdalena (p. 375); Iisus se arată celorlalte femei (p. 377); Căpeteniile preoților dau bani străjerilor (p. 377)	
Arătarea lui Iisus la doi din ucenici, în cale spre Emaus	377
Iisus se alătură pe cale la doi ucenici (p. 377); Iisus liniștește pe cei doi ucenici (p. 379); Iisus se face cunoscut (p. 379); Cei doi ucenici se întorc la Ierusalim (p. 379)	
Arătarea lui Iisus în Ierusalim la foișorul Cinei . . .	379
Iisus intră prin ușile încuiate (p. 379); Iisus instituie Taina Pocăinței (p. 379); Iisus încredințează pe Toma (p. 379); Evangheliile nu ne istorisesc toate cîte a făcut Iisus (p. 380)	
Arătarea lui Iisus la Marea Tiberiadei	381
Iisus se arată apostolilor (p. 381); Iisus întărește din nou pe Petru în vrednicia de apostol (p. 382); Iisus prevestește mucenicia lui Petru (p. 382)	
Cele de pe urmă arătări ale lui Iisus	383
Iisus se arată pe un munte în Galileea (p. 383); Iisus se arată celor unsprezece în Ierusalim (p. 383)	
Înălțarea Domnului la cer	383
Iisus se înalță la cer (p. 383); Îngerii vestesc venirea din nou a Mîntuitorului (p. 384).	

V. — ISTORIA APOSTOLILOR

Alegerea lui Matia	385
Apostolii stăruiesc în rugăciune (p. 385); Alegerea unui nou apostol (p. 385); Sorțul cade pe Matia (p. 386)	
Pogorîrea Duhului Sfînt	386
Duhul Sfînt se pogoară peste apostoli (p. 386); Duhul Sfînt săvîrșește minunea cea mare a grăirii în limbi (p. 386); Întîia propovăduire a lui Petru (p. 386); Ca la trei mii de oameni se întorc la Hristos (p. 387)	
Vindecarea ologului din naștere	388
Petru și Ioan vindecă un olog (p. 388); Petru propovăduiește	

în Templu (p. 389); Petru și Ioan aruncați în închisoare (p. 389); Petru vorbește înaintea Sinedriului (p. 390); Apostolii sînt eliberați (p. 390); Credincioșii dau slavă lui Dumnezeu (p. 390)

- Anania și Safira 391
 Creștinii cei dintii duceau viață obștească (p. 391); Anania lovit de moarte năpraznică (p. 391); Safira moare și ea năpraznic (p. 391)
- Statornicia nestrămutată a apostolilor 392
 Apostolii aruncați în închisoare (p. 392); Un înger dă drumul apostolilor (p. 392); Apostolii din nou înaintea sfatului (p. 392); Gamaliel ia apărarea apostolilor (p. 393); Apostolii sînt fericiți a suferi pentru Iisus (p. 393)
- Omorîrea sfîntului Ștefan 393
 Alegerea celor șapte diaconi (p. 393); Ștefan chemat înaintea sfatului (p. 394); Ștefan este ucis cu pietre (p. 394)
- În Samaria. Simon Magul 395
 Prigonirea împrăstie pe ucenici (p. 395); Filip propovăduiește Evanghelia în Samaria (p. 396); Cei botezați din nou primesc Duh Sfînt (p. 396); Simon Magul încearcă să cumpere cu bani duhul apostoliei (p. 396)
- Botezarea unui om împărătesc 397
 Filip e trimis la omul împărătesc (p. 397); Filip vestește Evanghelia omului împărătesc (p. 397); Filip botează pe omul împărătesc (p. 398)
- Întoarcerea lui Saul la Hristos 398
 Saul prigonește Biserica (p. 398); Saul aude glasul mîntuirii (p. 398); Anania este trimis la Saul (p. 399); Saul primește botezul (p. 400); Saul scapă de prigonirea Iudeilor (p. 400); Saul se duce la apostoli (p. 400)
- Vindecarea lui Enea. Învierea Tavitei 401
 Petru vindecă pe slăbănogul Enea (p. 401); Petru învie pe Tavita (p. 401)
- Întoarcerea sutașului Corneliu la Hristos 402
 Domnul trimite pe Corneliu la Petru (p. 402); Petru înțelege că păgînii trebuie primiți în Biserică (p. 402); Petru propovăduiește la păgîni (p. 403); Petru primește cel dintii pe păgîni în Biserică (p. 404)

Petru la închisoare	405
Irod prigonește Biserica (p. 405); Un înger vine și dă drumul lui Petru (p. 405); Petru povestește cum a fost scăpat (p. 405); Irod moare în chip ticălos (p. 406)	
Întîia călătorie misionară a sfîntului Pavel	406
Saul și Barnaba primesc ungerea de episcop (p. 406); Saul și Barnaba propovăduiesc în Insula Cipru (p. 406); Pavel și Barnaba propovăduiesc în Antiohia Pisidiei (p. 407); Pavel și Barnaba propovăduiesc în Listra și Derbe (p. 408); Cei doi apostoli se întorc la Antiohia (p. 408)	
Sinodul apostolic la Ierusalim	409
În Antiohia creștinii sînt în neînțelegere asupra Legii lui Moise (p. 409); În Ierusalim apostolii și preoții se sfătuiesc și hotărăsc (p. 409); Hotărîrea Sinodului din Ierusalim e vestită în Biserica din Antiohia (p. 409)	
A doua călătorie misionară a sfîntului Pavel	410
Pavel străbate Asia Mică pînă la Troia (p. 410); Pavel propovăduiește în Filipi (p. 410); Pavel propovăduiește în Atena (p. 411); Pavel propovăduiește în Corint (p. 413)	
A treia călătorie misionară a sfîntului Pavel	413
Pavel propovăduiește în Efes (p. 413); La Troia Pavel învie un mort (p. 414); La Milet Pavel își ia rămas bun de la bătrînii din Efes (p. 414)	
Pavel este trimis în lanțuri la Roma	415
Pavel prins și legat în Ierusalim (p. 415); Pavel este trimis la Cezareea (p. 415); Corabia în care călătorea Pavel spre Roma se scufundă (p. 416); Pavel rămîne trei luni în Insula Malta (p. 416); Pavel sosește la Roma (p. 417)	

VI. — EPISTOLELE APOSTOLILOR

A. — <i>Spicuiri din cele 14 Epistole ale sfîntului apostol Pavel</i>	
Din Epistola către Romani	418
Roadele îndreptării prin credință; Adam și Hristos (p. 418); Îndemn la supunere, la iubire față de aproapele și la alte fapte bune (p. 419)	
Din Epistola întii către Corinteni	420
Hristos este temelia credinței (p. 420); Sfînta Împărtășanie (p. 421); Dragostea și bunurile ei (p. 421); Moartea și învierea Domnului (p. 422)	

	<u>Pag.</u>
Din Epistola a doua către Corinteni	423
Buna folosire a harului lui Dumnezeu (p. 423)	
Din Epistola către Galateni	424
Să îndreptăm cu blindețe pe cei ce cad în vreo greșeală (p. 424)	
Din Epistola către Efeseni	424
Sfaturi pentru unire în dragoste (p. 424); Sfaturi pentru soți (p. 425); Sfaturi pentru părinți și copii (p. 426); Armele creștinului (p. 426)	
Din Epistola către Filipeni	427
Să urmăm pilda iubirii lui Iisus Hristos (p. 427)	
Din Epistola către Coloseni	427
Sfaturi pentru viață creștină (p. 427)	
Din Epistola întâi către Tesaloniceni	428
Mângîierea celor întristați pentru cei adormiți în credința în învierea morților și îndemnuri pentru a doua venire a Domnului Hristos (p. 428)	
Din Epistola a doua către Tesaloniceni	430
Îndemn la rugăciune și la muncă (p. 430)	
Din Epistola întâi către Timotei	430
Însușirile slujitorilor bisericești (p. 430); Despre sclavie și adevărata purtare a creștinului (p. 431)	
Din Epistola a doua către Timotei	432
Îndemn către Timotei să-și poarte dregătoria cu credință (p. 432); Propovăduirea cuvîntului (p. 433)	
Din Epistola către Tit	434
Sfaturi pentru bătrîni și pentru tineri (p. 434)	
Din Epistola către Filimon	434
Mijlocirea pentru Onisim (p. 434)	
Din Epistola către Evrei	435
Hristos este Fiul lui Dumnezeu (p. 435); Despre credință și roadele ei (p. 436); Îndemnuri de a trăi după Hristos și după sfinții Lui (p. 439)	

B. — Spicuiri din cele șapte epistole sobornicești

Din Epistola sobornicească a sfintului apostol Iacob	440
Înfrînarea limbii (p. 441); Împotriva birfitorilor și a celor îngîmfati (p. 442); Despre răbdare, jurămint și rugăciunile pentru cei bolnavi (p. 442)	

	Pag.
Din Epistola întâi sobornicească a sfântului apostol Petru	443
Hristos este piatra din capul unghiului (p. 443); Sfaturi pentru buna conviețuire (p. 443); Datoriile preoților și ale creștinșilor (p. 444)	
Din Epistola a doua sobornicească a sfântului apostol Petru	445
Scara virtuților creștine (p. 445); Despre învățătorii mincinoși (p. 446)	
Din Epistola întâi sobornicească a sfântului apostol Ioan	446
Dumnezeu este lumină (p. 446); Dumnezeu este iubire (p. 446)	
Din Epistola a doua sobornicească a sfântului apostol Ioan	447
Să fugim de amăgitori (p. 447)	
Din Epistola a treia sobornicească a sfântului apostol Ioan	448
Cel primitor de oaspeți este vrednic de laudă (p. 448)	
Din Epistola sobornicească a sfântului apostol Iuda	448
Ferirea de cei ce fac dezbinări (p. 448)	

VII. — APOCALIPSA

Spicuiuri din Apocalipsa sfântului apostol și evanghelist Ioan	449
Porunca primită de la Mântuitorul de către sfântul Ioan evanghelistul (p. 447); Cuvîntul către Biserica din Laodiceea (p. 450); Cartea cu șapte peceji dată Mielului (p. 451); Cerul cel nou (p. 452); Venirea lui Hristos (p. 452)	
Istoria din urmă a sfintei Fecioare Maria și a apostolilor	453
Î n c h e i e r e	455

VIII. — ADAOSURI

A. — <i>Cunoștințe scurte despre Palestina biblică</i>	456
Țara (p. 456); Așezarea și numirile Palestinei (p. 456); Munții și văile (p. 457); Apele și deșerturile (p. 458); Împărțirea Palestinei biblice și orașele mai însemnate (p. 460); Clima și produsele Palestinei biblice (p. 460); Locuitorii și felul lor de trai (p. 461)	
B. — <i>Ce este Sfînta Scriptură</i>	462
C. — <i>Țilcuirea Fericirilor</i>	464
C u p r i n s u l	469

MICA BIBLIE

496 pagini. Planșe 6, format 1/16 din 61 × 86.

Dat la cules: 25 iunie 1976. Bun de tipar:

6 septembrie 1976. Apărut în 1977. Com.

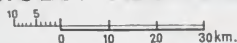
nr. 290/1976.

**TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE
MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

— BUCUREȘTI —

PALESTINA VECHIULUI TESTAMENT

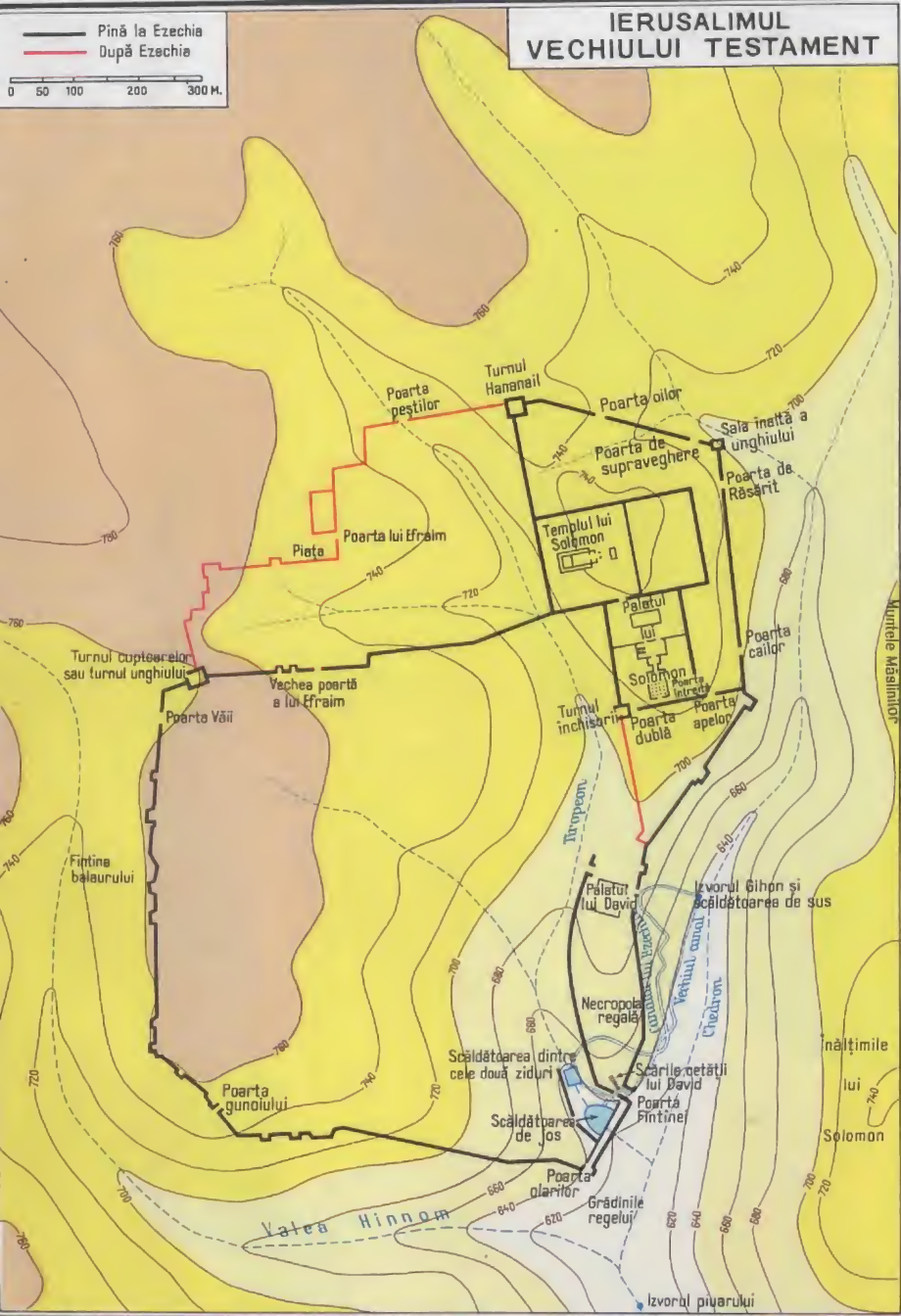
Izohieta de 200 Limita extremă a culturilor de orz
 Izohieta de 500 Limita extremă a culturilor mediteraneene

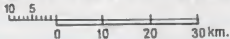
IERUSALIMUL VECHIULUI TESTAMENT

— Pină la Ezechia
— După Ezechia

0 50 100 200 300 M.

NOULUI TESTAMENT

IERUSALIMUL NOULUI TESTAMENT

Locul uciderii
+ Sfântului Ștefan

- În timpul lui Hristos
— Incinta actuală a
vechiului oraș
- 1 Poarta frumoasă
 - 2 Curtea femeilor
 - 3 Curtea lui Israel
 - 4 Curtea preoților
 - 5 Sinedriul

0 50 100 200 300 M.

